ཀཱ། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྦྲེག་ཁང་།

2019

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།
2019

༄༅། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ།

༼ཀ༽

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ། པོད། ༢༩
Je Yabse Sungbum Volume 29

པར་འགྲེམས་བྱེད་པོ།

རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་སྡུད་སྒྲིག་ཁང་།

Published by:
JE YABSE SUNGBUM PROJECT

Drepung Loseling Pethub Khangtsen Education Society‚ Mundgod U.K. Karnataka State (INDIA)
www jeyabsesungbum.org‚

པར་ཐེངས་དང་པོར།
དེབ་གྲངས་ ༧༥༠ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩

First Edition:

750 copies‚ 2019

པར་སྐྲུན་ཞུ་ཡུལ།
མ་ཎྀ་པཱལ་འཕྲུལ་ལས་ཁང་།

Printed at:

Manipal Technologies Limited Manipal

དཀར་ཆགདཀར་ཆག V

མཛད་པ་པོའ་རྣམ་ཐར། ི

XI

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 1
སྐུ་ཚེ་སྔ་མའི་ལོ་རྒྱུས། 1
སྐུ་ཚེ་འདིའི་རྣམ་ཐར་གཙོ་ཆེ་བ་བཤད་པ། 9
རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཐོག་མར་མཇལ་ཚུལ། 9
བསྟན་པར་བྱ་བ་མཛད་ཚུལ། 13

དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོས་བསྔགས་ཤིང་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་ཚུལ། 41
རྗེ་གཤེགས་ཀྱང་སྐུའི་སྣང་བས་ཆོས་གསུང་ཚུལ། 50
དག་པའི་ཞིང་དུ་འབྱོན་ཁར་ལྟས་བྱུང་ཚུལ། 61
ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་པ། 63
མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 65
མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། 85
མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་དམ་བཅའ་བཅུ། 101
མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག 105
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ། 106
སོ་ཐར་སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པ། 106
བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པ། 107
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུང་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ། 108
གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཕྱོགས། 124

VI མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 165
ལྟ་བའི་ཞལ་ཤེས་ཡིག་ཆུང། 185
འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 189
བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ། 191

བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་པ། 193
ཚོགས་གསོག་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད། 193
འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ། 211
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ། 213
བསྡུས་དོན་ལུས་རྣམ་གཞག 213
ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད། 220
སྐབས་དང་པོ་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན། 220
བསམ་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་བསྐྱེད། ི

221

སེམས་བསྐྱེད་ནས་གདམས་ངག་ནོད་ཚུལ། 228
སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་བདེན་གཉིས་ལ་གདམས་པ། 230
དམིགས་ཡུལ་བདེན་བཞིར་གདམས་པ། 232
རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པ། 236
བརྩོན་འགྲུས་ལ་གསུམ་པ་གདམས་པ། 241
སྤྱན་ལྔ་མངོན་ཤེས་ལ་གདམས་པ། 241
སྤང་བྱ་ཀུན་ལྷན་གྱི་གཉེན་པོར་གདམས་པ། 243
རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། 244
དེ་དག་བསྒོམས་པས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་རིམ། 253
ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ། 253

དཀར་ཆག VII

ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་རྟེན། 282
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ། 294
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ། 298
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ། 300
གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ། 301
འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ། 303
ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ། 313
ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ། 323
སྐབས་གཉིས་པ་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ལམ་ཤེས། 324
ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག 325
ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས། 330
ཉན་ཐོས་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། 330
རང་རྒྱལ་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། 333
བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས། 338
བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། 339
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ། 347
བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ། 347
ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ། 347
ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ། 353
སྐབས་གསུམ་པ་ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གཞི་ཤེས། 362
གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ། 363
ཉེ་རིང་གི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པ། 364

VIII མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའ་དབྱེ་བ། ི

365

གཞི་ཤེས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ། 369
སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ། 372
མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ། 373
ཞར་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བ། 376
སྐབས་བཞི་པ་དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་གྱི་སྦྱོར་བ། 377
བསྒོམ་བྱ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། 378
སྒོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག 401
གང་གིས་བསྒོམ་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ། 402
སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པའི་ཡོན་ཏན། 405
སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པའི་ཚེ་དོར་བྱའི་སྐྱོན། 406
སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། 408
སྒོམ་བྱུང་གི་སྦྱོར་བའི་ཉེ་རྒྱུ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ། 425
སྦྱོར་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས། 429
ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ། 439
སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒོམ་རིམ། 461
ཆོས་སྐུའི་ཉེ་རྒྱུ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། 461
གཟུགས་སྐུའི་ཉེ་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ། 468
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཉེ་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ། 469
སྐབས་ལྔ་པ་དབང་ཐོབ་པ་རྩེ་མོའ་སྦྱོར་བ། ི

471

སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཞི་བཤད་པ། 471
མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། 476

དཀར་ཆག IX

སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། 500
བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་བཤད་པ། 512
དམིགས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ། 513
སྐབས་དྲུག་པ་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ། 516
སྐབས་བདུན་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ། 518
སྐབས་བརྒྱད་པ་འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ། 522
ཆོས་སྐུའི་སྤྱི་དོན་བཤད་པ། 522
ཆོས་སྐུའི་ཡན་ལག་གི་དོན་བཤད་པ། 528
རྟེན་སྐུའི་དབྱེ་བ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། 528
ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་བཤད་པ། 530
ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་བཤད་པ། 538
སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བཤད་པ། 539
སྐུའི་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ། 540
མངོན་རྟོགས་དྲུག་དང་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ། 544
བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ། 545
ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 549
དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག 569

སྔོན་གླེང་།

དྲི་མེད་བློ་གྲོས་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས། །དམིགས་མེད་ཐུགས་རྗེའི་རི་བོང་རྟགས་ཀྱིས་མཚན།།ཕན་བདེའི་འོད་དཀར་ཕྱོགས་བཅུར་རབ་འཕྲོ་བ། །མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་ཉི་མ་གང་དེར་འདུད།།ཅེས་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་«དད་པའི་རོལ་མཚོའི་»མཆོད་པར་བརྗོད་པ་ལས་དྲངས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་སྔུན་བསུས་ཏེ། སྐབས་སུ་བབས་པ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ས་མོ་ཕག་(༢༠༡༩)གི་ལོ་འདི། གངས་ཅན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་དྲུག་བརྒྱ་འཁོར་བའི་དུས་ཚིགས་ཤིན་ཏུ་གལ་གནད་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་སྟབས། བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་བསྔགས་པ་དོན་དང་མཐུན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛད་རྗེས་དང་བཀའ་དྲིན་དྲན་གསོའ་སླད། ད་ལམ་རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་རྣམས་དེང་ ིརབས་ཀྱི་སྲོལ་དང་མཐུན་པར་དཔེ་བསྡུར་ཞུས་ཤིང་དེབ་གཟུགས་སུ་པར་དུ་སྐྲུན་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡི་རངས་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ་གདོན་མི་ཟ། དེ་ལ་རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ་འདིའི་ཕྱོགས་སྒྲིག་གི་ལས་གཞི་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབས་ཚུལ་དང་། དེའི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ། མ་དཔེ་གང་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་དང་། པར་མ་གང་དང་ཕན་ཚུན་ཞིབ་བསྡུར་བྱས་ཚུལ། གཞུང་སོ་སོའ་ནང་དྲངས་པའི་བཀའི་བསྟན་གྱི་ལུང་རྣམས་ཀྱི་ཁུངས་འཚོལ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ནི། གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་གི་ལས་འཁུར་བ་འབྲས་བློ་གླིང་གི་དགེ་བཤེས་དཀོན་མཆོག་དབང་འདུས་ལགས་དང་། འབྲས་གཙང་དགེ་སློང་ངག་དབང་ཆོས་འཕེལ་ལགས་རྣམ་གཉིས་ནས་དཔེ་སྐྲུན་གསལ་བཤད་ལོགས་སུ་བཀོད་ཡོད་པ་ལས་ངེས་འཚལ། འདིར་ནི་དེང་རབས་ཀྱི་དཔེ་ཀློག་པ་པོར་གཙོ་བོར་དམིགས་ཏེ། འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ ིམཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མཛད་རྣམ་སྙིང་དོན་དང་དེའི་གསུང་རབ་ལས་བརྩམས་པའི་བཤད་པ་མདོ་ཙམ་ཞིག་ཞུའོ།།

XII མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེ་ལ་མཁས་གྲུབ་རྗེའམ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གྲགས་པ་དགེ་ལེགས་
དཔལ་བཟང་ནི། གཙང་མྱང་སྟོད་དུ་ཡབ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་དང་། ཡུམ་བུ་འདྲེན་རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་གླང་(༡༣༨༥)ལོར་འཁྲུངས། མཁས་གྲུབ་ལྷ་དབང་པའི་སྐུ་སྐྱེར་གྲགས་པས་ཆུང་ངུའི་དུས་ནས་ཀྱང་མཁས་གྲུབ་ཅེས་པའི་མཚན་ཐོགས། མཁན་ཆེན་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲུང་དུ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས་པར་མཚན་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་དུ་གསོལ། སྐུ་གཞོན་ནུའི་དུས་ངམ་རིང་དང་ས་སྐྱར་གཞུང་ལུགས་ལ་སྦྱངས་ཏེ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་གྱུར་ལ། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ཐོག་མཁས་མཆོག་བོ་དོང་གིས་«ཚད་མ་རིགས་གཏེར་ »ལ་དགག་པ་མཛད་པ་བརྒལ་བརྟག་གི་ལམ་ནས་བཀག་པས་སྙན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བའི་དྲུང་ནས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན། མངོན་པ་གོང་འོག།བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ། དབུ་མ་རིགས་ཚོགས། འདུལ་བ་རྣམས་སྦྱངས་ཏེ་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་སྨྲ་བ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཅིང་། གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲྭ་ས་རྣམས་སུ་གྲྭ་སྐོར་མཛད། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་བ་དང་། རྗེ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་མཁན་སློབ་མཛད་དེ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཞེས། དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་བཞེས་པ་མེ་ཁྱི་(༡༤༠༦)ལོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སེ་ར་ཆོས་སྡིངས་སུ་བཞུགས་པ་དང་མཇལ་ཞིང་། གཞུང་གི་དཀའ་གནད་ལ་དོགས་འདྲི་ཞུས་པས་རྗེ་བླ་མས་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས་པའི་གསུང་བྱོན་ཅིང་། སློབ་མར་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ་ཡི་དམ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་ཡང་བསྐུར། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་འཇམ་མགོན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་མི་ཕྱེད་པའི་དད་པ་ཐོབ་སྟེ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞུས། རྗེ་བླ་མའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་དང་སྔགས་ཀྱི་གདམས་པ་མང་པོ་ཆིག་བརྒྱུད་དུ་གནང་ནས། "ད་ཁྱོད་ལ་མན་ངག་རྣམས་རྫོགས་པར་བཤད་ཡོད་པས་ངའི་སྔགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ལ་ཟིན་བྲིས་ཐོབ་ལ་རང་ཡང་ཉམས་སུ་ལོངས། སྣོད་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་རེ་གཉིས་བྱུང་བ་ལ་ཤོད། ངའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་རྣམས་ལ་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་དག་པ་རྩོམས། ཁྱད་པར་དུ་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་དང་ངའི་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་རྣམས་རྒྱས་པར་གྱིས་ཤིག" ཅེས་བཀའ་སྩལ། གཙོ་བོ་གཙང་དུ་བཞུགས་ནས་མྱང་སྟོད་ལྕང་རའི་གདན་ས་མཛད། ཕྲིན་ལས་

མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར།XIII

ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་མཁས་གྲུབ་ལྕང་རར་ཡང་གྲགས། རི་བོ་མདངས་ཅན་དང་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་འཁོར་བདེ་ཆེན་བཅས་ཕྱག་བཏབ།
དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔར་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་ལྷན་དུ་དབུས་སུ་བྱོན་ནས། དགུང་ལོ་ཞེ་དྲུག་པ་ལྕགས་ཕག་(༡༤༣༡)ལོར་དགའ་ལྡན་གྱི་ཁྲིར་ཕེབས་ཏེ་གདན་ས་ལོ་བརྒྱད་བསྐྱངས། དགའ་ལྡན་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་གྲྭ་བཙུགས་ཏེ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི། སྣོན་པ་དཔལ་ལྡན་པ། བླ་མ་ཡར་འབྲོག་པ་དང་། རྗེ་ཆོས་གྲགས་པ་དང་བཞི་སློབ་དཔོན་དུ་བསྐོས་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་གྲྭ་ཆེས་ཆེར་དར་བར་མཛད། རྗེ་བླ་མའི་དངུལ་གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་ཐོག་ཏུ་གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕིབས་གསར་དུ་བསྐྲུན། ཤིང་སྟག(༡༤༣༤)ལོར་དུས་འཁོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་«ཊཱིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་»པོད་གཉིས་ལོངས་པ་བརྩམས། དགུང་ལོ་ང་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་རྟ་(༡༤༣༨)ལོར་དགའ་ལྡན་དུ་དགོངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས།
མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་ལ། མཁས་གྲུབ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་«རང་གི་རྟོགས་པ་གཏམ་དུ་བསྙད་པ་»ཞེས་པ་གསུང་ཐོར་བུའི་ནང་དུ་བཞུགས་པའི་ཚིགས་བཅད་དང་། དངོས་སློབ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་«དད་པའི་རོལ་མཚོ། »པཎ་ཆེན་བདེ་ལེགས་ཉི་མས་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་«མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་»དང་། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དཀོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་རྩོམ་འཕྲོ་དང་། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་བསྟོད་པ་སོགས་ཡོད། གསུང་སྐྱེས་སློབ་མའང་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་སློབ་མར་གྱུར་པ་ཕལ་ཆེ་བའང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་སློབ་མར་གྱུར། གཙོ་བོ་ནི་ཞང་ཞུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པ་དང་། རྗེ་བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་། གཅུང་བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། ཞ་ལུ་པ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཚན། སྤྱན་སྔ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། རྣམ་ཐར་མཛད་པོ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་རྣམས་ཡིན།
མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ལ་བཀྲས་ལྷུན་དང་ལྷ་ས་ཞོལ་པར་སོགས་སུ་པོད་བཅུ་
གཉིས་བཞུགས་མོད། སྐུ་འབུམ་པར་མར་པོད་བཅུ་དྲུག་བཞུགས་པ་ད་ལམ་གྱི་པར་གསར་འདིའི་

XIV མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཁུངས་ཡིན། གསུང་དེ་རྣམས་ལས་མཛད་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ལ་མདོ་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་«ཊཱིཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་»པོད་སྟོད་སྨད་གཉིས་བཞུགས་པ་དང་། «ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། »ཕར་ཕྱིན་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་རྣམ་བཤད་«རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། »རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཐབས་ལྟ་བུར་བརྩམས་པའི་ ིབསྟན་བཅོས་«སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། »«ལྟ་ཁྲིད་མུན་སེལ་སྒྲོན་མེ། »«སྡོམ་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་»སོགས་དང་། སྔགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གོང་དུ་དྲངས་པའི་དུས་འཁོར་ཊཱིཀ་ཆེན་པོད་གཉིས་དང་། དུས་འཁོར་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་«པད་དཀར་ཞལ་ལུང་»དང་དུས་འཁོར་དཀྱིལ་ཆོག་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང་། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་«དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། »རྗེ་བླ་མའི་སྔགས་རིམ་ཆེན་མོའ་ལྷན་ཐབས་ལྟ་བུར་བརྩམས་པའི་«རྒྱུད་སྡེ་སྤྱིའི་ ིརྣམ་གཞག་»དང་། «རྣལ་འབྱོར་རོལ་པའི་དགའ་སྟོན། »བརྟག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། རྒྱུད་རྟོག་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཤད། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་འཁྲུལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་གའི་རྣམ་བཤད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་མན་ངག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གསང་ཆེན་རྒྱུད་སྡེ་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་པོའི་བཅུད་བསྡུས་པ་ ིསྙན་བརྒྱུད་ཟབ་མོ་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག།གཞན་ཡང་«རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་རྣམ་ཐར་དད་པའི་ ིའཇུག་ངོགས་»དང་། «གསང་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ། »རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་རྣམ་ཐར་ ིབསྟོད་པ་«དད་པའི་རོལ་མཚོ་»དང་། «དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མ་»དང་། «རྣམ་དག་གངས་རི་མ་»བཅས་སོ། །མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་རྣམས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་རྗེས་འཇུག་དགེ་ལྡན་པ་ ིརྣམས་ཀྱིས། རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་གསུང་ལྟར་ཤིན་ཏུ་གཙིགས་སུ་མཛད་པའི་སྲོལ་སྔ་ས་ནས་དར་ལ། ཁྱད་པར་འཇམ་མགོན་བླ་མས་རྣམ་བཤད་རྒྱས་པར་མ་མཛད་པའི་གཞུང་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐོར་ལ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་དང་དུས་འཁོར་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་དང་དཀྱིལ་ཆོག་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་«བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་»དང་། «རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་»བཅས་པ་རྣམས་དགེ་ལྡན་པའི་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་གྲྭ་རྣམས་སུ་དུས་ད་ལྟའི་བར་རང་ལུགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལྟ་བུར་འཛིན་པའི་སྲོལ་མ་ཉམས་པར་གནས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་གྲྭ་རྣམས་སུའང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་«ཊཱིཀ་ཆེན་རིགས་

མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར། XV

པའི་རྒྱ་མཚོ་»དང་། «ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་»གཉིས་དང་། ཕར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་པ་«རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་»དང་། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་«སྟོན་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་»སོགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གཙིགས་ཆེན་པོར་འཛིན་པ་སྨོས་མི་དགོས་པ་བཅས་སོ། །མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་གི་ཁྱད་ཆོས་ལ་གཞུང་གི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་རིགས་པ་རྣོན་པོའ་དཔྱད་པ་མཐའི་ཆོད་ཅིང་ཚིག་སྦྱོར་གོ་བདེ་ཞིང་གསལ་བ་དང་། ཚིགས་བཅད་ཀྱི་རིགས་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཚད་མཐོ་བའི་སྙན་ངག་གི་རྩོམ་ཉམས་དང་ལྡན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་«ཊཱིཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་»དབུའི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་རྣམས་མཇལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་ལ་སྙན་འཇེབས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་སྙན་ངག་གི་རོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེར་བ་ལས་ཀྱང་ཤེས་ནུས། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། "རབ་བྱེད་འདི་ཡང་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདི་ན། །སྙན་ངག་དབང་པོ་ཀུན་གྱི་མགོ་བོ་ལ། །ཚིག་གི་གོམ་པ་འགོད་མཁས་དགེ་ལེགས་དཔལ། །"ཞེས་སོགས་གསུངས།
དེ་ལྟར་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་གཉིས་པ། མདོ་ ིསྔགས་བསྟན་པའི་བདག་པོ། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་སྙན་པའི་བ་དན་ཕྱོགས་བཅུར་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་མཛད་རྗེས་ལས་བརྩམས་པའི་གཏམ་མདོ་ཙམ་དུ་བཀོད་པ་འདི་ཡང་། གཞོན་དུས་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་གདན་ས་དགའི་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་གི་ཡ་གྱལ་ཤར་རྩེ་ཐོས་བསམ་ནོར་བུའི་གླིང་དུ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་སློབ་གཉེར་མཐར་སོན་ཅིང་། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་དབུ་ཚད་དང་ཕར་ཕྱིན། གསང་འདུས། དུས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལ་གོམས་འདྲིས་མི་དམན་པ་ཙམ་བསྟེན་པའི་སྐལ་བ་ཐོབ་པ། ལྷ་རམས་པ་གླང་རི་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པས། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ས་མོ་ཕག་ཕྱི་ལོ་༢༠༡༩ཟླ་ཚེས་ལ་གུས་སྤྲོ་དང་བཅས་བྲིས་པ་དགེ་ལེགས་འཕེལ།། །།

༄༅། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོའ་རྣམ་ ིཐར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྒྲིགས་པ་དད་པའི་
རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ན་མོ་མཉྫུ་གྷོཥཱ་ཡ། རྗེ་བཙུན་བླ་མ་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་
ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མཁྱེན་བརྩེའི་1

གཏེར་ཆེན་ཐུབ་
དབང་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་ཀུན་མཁྱེན་ཙོང་ཁ་པ། །དེ་སྲས་ཐུ་བོ་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ། །རྣམ་གསུམ་སྙིང་གི་པདྨོར་འབྲལ་མེད་བཞུགས། །དྲི་མེད་བློ་གྲོས་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས། །དམིགས་མེད་ཐུགས་རྗེའི་རི་བོང་རྟགས་ཀྱིས་མཚན། །ཕན་བདེའི་འོད་དཀར་ཕྱོགས་བཅུར་རབ་འཕྲོ་བ། །མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་ཟླ་བ་དེ་ལ་འདུད། །རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་མཆོག་དེ་རབ་བརྙེས་ཀྱང༌། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་སྲས་ཀྱི་ཚུལ་བཟུང་ནས། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་བྱ་བ་ཆེར་མཛད་པ། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་བདག་སྐྱོངས་ཤིག །མགོན་དེའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་པོའ་ིཆེན་པོ་རྣམས། །བློ་ཆུང་བློ་ཡི་ཡུལ་དུ་མི་ཤོང་ནའང༌། །དད་ལྡན་སླར་ཡང་དད་པ་བསྐྱེད་ཕྱིར་དུ། །བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་བདག་གིས་བསྟོད་པར་བགྱི།།
དེ་ལ་འདིར་བདག་ཅག་གི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཞེས་ས་གསུམ་ན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད། སྐུ་ཚེ་དུ་མའི་སྔ་རོལ་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཛད་དེ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་རྣམས་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འདོམས་པ་ཉམས་སུ་བླངས་པ་2

ལས་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ལུང་དང་རིགས་པ་3

དུ་མ་ཞིག་གིས་འགྲུབ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡ ན ༡ མཁྱེན་པའི་གཏེར་ཆེན་
2 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༡ བླངས་པས་ས་ལམ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༢ རིགས་པས་འགྲུབ་ཅིང་།

2 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཅིང། བཤད་བྱའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཤགས་ལའང་གསལ་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་1

སྐྱེ་བོ་བློ་དམན་པ་
དག་གི་བློ་ཡུལ་དུ་ཧ་ཅང་ཤོང་དཀའ་བས། འདིར་འདུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ།2 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདིའི་གཞུང་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་མཛད་པའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། ཆོས་རྗེ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་པ་དེ་ཡང་སྐུ་ཚེ་དུ་མར་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྦྱངས་ཤིང༌། བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐུགས་རྒྱུད་3

ལ་འཁྲུངས་པས། རང་དང་གཞན་གྱི་ཚེ་རབས་དུ་མ་
རྗེས་སུ་དྲན་པས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཐོགས་མེད་དུ་མངའ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་སྟེ། ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ་4

ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བའི་སྐུའི་སྐྱེ་བར་ཡང་ཁོང་རང་ཉིད་
ཀྱི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གྲགས་སོ། །དེས་མཛད་པའི་རྣམ་པར་5

ཐར་པ་དེ་ཡང་ཕལ་ཆེར་མཁས་
གྲུབ་རྗེ་རང་6

ཉིད་ཀྱིས་ཁོང་ལ་དངོས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། འགའ་ཞིག་ནི་ཁོང་གི་མངོན་པར་ཤེས་པས་མཁྱེན་པ་རྣམས་7

ཡི་གེར་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བཤད་བྱར་
བྱས་ནས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་པ་རབས་ཀྱི་ ིརྣམ་ཐར་སྐུ་ཚེ་སྔ་མའི་ལོ་རྒྱུས་དང༌། སྐུ་ཚེ་འདིའི་རྣམ་ཐར་གཙོ་ཆེ་བ་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཁས་གྲུབ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་8

སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་དྲན་པའི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཕྱོགས་ཙམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༢ དེ་ལྟ་ན་འང་
2 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༣ བྱས་ཏེ། ཅུང་ཟད་ཙམ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༤ ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་
4 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༥ ལོ་ཙྪ་བའི་སྐུའི་སྐྱེ་བར་
5 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༦ རྣམ་ཐར་དེ་ཡང་
6 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༦ རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁོང་རང་ལ་
7 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༦ མཁྱེན་པ་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ཡིན་ལགས། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར་འཆད་པ་ལ་གཉིས། སྐུ་ཚེ་སྔ་མའི་ལོ་རྒྱུས་དང་།
8 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༢ སྐུའི་སྐྱེ་བ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 3

ཞིག་1

བརྗོད་ན། འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་འཇིག་རྟེན་ན་བཞུགས་པའི་དུས་སུ། རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་འཕགས་པ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་དགེ་ཚུལ་པདྨའི་ངང་ཚུལ་ཅན་དུ་འཁྲུངས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་ལྡན་ཞིང་
2

ཆོས་སྨྲ་བ་རིག་པ་དང་གྲོལ་བའི་སྤོབས་པ་ཅན་དུ་གྱུར་ཅིང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐུ་ཚེ་འདིར་ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་མནལ་ལམ་དུ་བྱོན་ནས་འོད་སྲུངས་3

ལེའུ་གསུངས་པས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་
ཅན་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གྲགས་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།གཞན་ཡང་རྗེ་བླ་མ་འདི་སྐུ་ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་ཨབྷྱཱ་ཀ་རར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚེ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་4

པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ཐོགས་
པ་མེད་པའི་བློ་གྲོས་ཅན་དུ་གྱུར་ཅིང༌། སྒྲུབ་ཐབས་རྒྱ་མཚོའི་རྩོམ་པ་ཡང་།5

རྗེ་བཙུན་གྱི་གསུང་
གིས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་6

པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐོས་སོ། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ཡང་སྣང་
སྟེ། རི་ཁྲོད་དགའ་ལྡན་ན་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པའི་གྲུབ་པ་བརྙེས་པའི་ཐུགས་དམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལོག་རྟོག་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས། མཁས་གྲུབ་རྗེ་སུའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་དྲིས་པས་ཁོང་གིས་ཆོས་སྐྱོང་ལ་ཞུས་པའི་ཚེ་7

ཆོས་སྐྱོང་གི་ཞལ་ནས་མཁས་གྲུབ་རྗེ་ཨ་བྷྱཱ་ཀ་རའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཞེས་ཐོས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཡིད་བརྟན་བཅས་ནས་ཨ་བྷྱཱའི་སྐུ་8

སྐྱེར་གྲུབ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༡ ཕྱོགས་ཙམ་བརྗོད་ན།
2 གཙང་། ཤོག ༢ བ ༢ ལྡན་ཅིང་༌
3 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༣ འོད་སྲུང་ལེའུ་གསུངས་པས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཁྲུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གྲགས་ཏེ། 4 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༤ རྗེ་བཙུན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་བརྟེན་ཅན། གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་བློ་ཅན་དུ་གྱུར་ཅིང་། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༤ རྗེ་བཙུན་གྱིས་བྱིན་གྱིས་རླབས་པ་ལ་བརྟེན་ཅན། གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་བློ་ཅན་དུ་གྱུར་ཅིང་། 5 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༤ རྩོམ་པའང་།
6 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༥ མཛད་ཅིང་། གནས་རི་ཁྲོད་དགེ་ལྡན་ན་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཐུགས་དམ་ཅིག་ 7 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༥ ཞུས་པའི་ཚེ། མཁས་གྲུབ་རྗེ་ཨ་བྷྱཱ་ཀ་རའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཅེས་གསུང་ཞེས་ཐོས་སོ།། 8 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༡ ཨ་བྷྱའི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་གྱི གཙང་། ཤོག ༢ བ ༦ ལོ་རྒྱུས་ལ་དོན་བཅས་ནས། ཨ་བྷྱའི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབས་པ་ཡིན་གྱི་

4 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་མིན་གྱི། མཁས་གྲུབ་རྗེ་རང་1

ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་མཁས་
2

གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་པཎྚི་ཏ་རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆེ་བར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚེ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་མཐར་འཛིན་གྱི་འཆིང་བ་དྲུངས་ཕྱུང་བར་མཛད་ལ། ལན་གཅིག་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་ནས། མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་དུ་

བསམ་བཞིན་དུ་མཐའ་ཁོབ་ཏུ་སྐུ་3

སྐྱེ་བ་བཞེས་པར་འདུག་པས། ཁྱོད་ཀྱང་དེར་སྐྱེ་བ་ལོང་ལ་དེའི་

བཀའ་སྒྲུབ་པ་དང། བསྟན་པ་རྒྱས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་4

གསུངས་སོ། །ཡང་དེའི་ཚེ་ན་5

ལན་ཅིག་

འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་བྱོན་ནས་ལྟ་བའི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་བསྟན་པས།6

དངོས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་བ་

རྩ་བ་ནས་དྲུངས་ཕྱུང་བར་མཛད་ཅིང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་རྒྱ་གར་བའི་གྲུབ་ཐོབ་རྣམས་ཀྱིས་
འཇམ་དབྱངས་ལ་7

བསྟེན་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གསུང་རབ་ཀྱི་8

དཀའ་བའི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་
བ་བྱུང་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་ཟབ་མོའ་ི

9

དོན་ལ་དཔྱོད་པ་ཡིན། ཁྱོད་
ཀྱང་རྗེ་བཙུན་10འཇམ་དབྱངས་བསྟེན་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་གསུང་ངོ་། །ཡང་ལྷག་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཡིན་ལ།11 བདག་གིས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་12འཇམ་དབྱངས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཞིང༌།

1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༡ རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ གཙང་། ཤོག ༢ བ ༦ རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་གྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༦ གཞན་ཡང་རྗེ་འདི་ཉིད་པཎྚི་ཏ་
3 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༡ མཐའ་ཁོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་
4 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༡ གྱིས་ཤིག། གསུངས་སོ།།
5 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༡ ཡང་དེའི་ཚེ་ལན་ཅིག་ཀླུ་སྒྲུབ་བྱོན་ནས་
6 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༡ བསྟན་པས་དངོས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་དྲུངས་
7 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༢ འཇམ་དབྱངས་བསྟེན་པ་ཡིན།
8 གཙང་། ཤོག ༣ ན ༢ གསུང་རབ་དཀའ་བའི་
9 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༢ ཟབ་དོན་ལ་དཔྱོད་
10 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༢ ཁྱོད་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་བསྟེན་པར་བྱོས་ཤིག། ཅེས་གསུང་། 11 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༣ འཇམ་དབྱངས་ཡིན།
12 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༣ བདག་གིས་ཀྱང་འཇམ་དབྱངས་ལ

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 5

ཡང་ཀླུ་1

སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་བདག་ཀྱང་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་
པར་སྨོན་ལ། དེའི་དུས་2

སུ་ཁྱོད་ཀྱང་བདག་གི་འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ལན་གཅིག་འཕགས་པ་ལྷ། ཞི་བ་ལྷ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་གསུམ་བྱོན་ནས་མཐའ་འཁོབ་3

ཏུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་བྱོན་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་
ཡིན། ཁྱོད་ཀྱང་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པས་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་ལོང་ལ། སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་གྱིས་ཤིག་4

ཅེས་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་རྣམ་ཐར་དེ་དག་གི་5

ཤུགས་ལ།

རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་རྣམས་ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་པར་ཤིན་ཏུ་6

གསལ་བར་ཡོད་དོ།།
འདིར་སྨྲས་པ། བསོད་ནམས་ཆུ་གཏེར་ཆེ་ལས་འོངས་པ་ཡི། །བློ་གྲོས་དཀྱིལ་འཁོར་
ཡོངས་རྫོགས་མཁས་པ་ཆེ། །སྨྲ་བའི་ཉི་མ་དགེ་ལེགས་མཚན་ཅན་དེ། །འཛམ་གླིང་འདི་ན་ཐུབ་བསྟན་པདྨོའ་གཉེན། །གང་དེས་འཕགས་པའི་ཡུལ་དང་བོད་ཡུལ་འདིར། །མཁས་གྲུབ་པཎ་ཆེན་ ིདུ་མའི་ཚུལ་བཟུང་ནས། །ཆོས་མིན་སྨྲ་བ་མཐའ་དག་སུན་ཕྱུང་སྟེ། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་བྱ་བ་དཔག་མེད་མཛད། །སྔོན་ཚེ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལྡན་ཐུབ་པའི་སྲས། །པདྨའི་ངང་ཚུལ་ཞེས་བྱར་ཁྱོད་ཉིད་འཁྲུངས། །འཕགས་པའི་སར་གནས་གནས་བརྟན་འོད་སྲུངས་ཀྱི། །བཀའ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མཛད་པ་ལགས། །གཞན་ཡང་མཁས་པའི་པཎ་ཆེན་ཨ་བྷ་ཡཱ། །ཡ་མཚན་ཐར་ལམ་སྟོན་པའི་མཁས་པ་དེ། །དེ་ཉིད་དོན་གཟིགས་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ། །དཔལ་ལྡན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་འདི་ཉིད་ཡིན། །རིགས་པའི་ཁྱུ་བྱུག་ཆེ་བར་འཁྲུངས་པའི་ཚེ། །ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཞལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༣ ཡང་བདག་མ་འོངས་པའི་དུས་མཐའ་ཁོབ་ཏུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༦ དེའི་ཚེ་ཁྱོད་ཀྱང་བདག་གི་འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ།། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༤ ་་་་་་་་ཅེས་གསུངས་སོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༤ མཐའ་ཁོབ་ ཞོལ་གཙང་སྔོན་འཇུག་ཡོད་མེད་ཅི་རིགས་སྣང་བར་འོག་ཏུ་མཆན་བཀོད་མེད།
4 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༥ གྱིས་ཞེས་གསུངས།
5 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༥ དེ་དག་གིས་
6 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༦ ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།། (བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ)

6 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །དུས་མཐར་མཐའ་འཁོབ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་འདུལ། །དེ་ཚེ་ཁྱོད་ཀྱང་ཞིང་དེར་སོང་ཞེས་བསྐུལ། །ལན་ཅིག་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དེར་བྱོན་ནས། །ང་ཡིས་སྙིགས་མའི་དུས་སུ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ། །བསམ་བཞིན་སྐྱེ་བ་བཟུང་ནས་འགྲོ་དོན་བྱེད། །ཁྱོད་ཀྱང་བདག་གི་འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཟབ་མོའ་གདམས་པ་མང་དུ་བསྟན། །གཞན་ཡང་ ིའཕགས་པ་ལྷ་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། །ཞི་བ་ལྷ་སོགས་བྱོན་ནས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ། །ཁྱོད་ཉིད་བོད་དུ་སོང་ཞེས་བསྐུལ་བར་མཛད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི། 1

རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་འཕགས་ཡུལ་དུ་
གྲགས་ཆེ་བའི་པཎྚི་ཏ་དང་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པར་ཇི་2

ལྟར་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚུལ་དང། ལྷག་པར་
རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཏུ་འཁྲུངས་པའི་ཚེ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་བསྐུལ་བའི་ཚུལ་ལོ།།
ཡང་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་གཅིག་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་བྱོན་ནས་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་སེམས་ཅན་
རྨོངས་པ་བླང་དོར་གྱི་གནས་མི་ཤེས་པ་ཚོ་སྙིང་རེ་རྗེ། འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་མ་རིག་པས་ལན་པས་ལམ་ལོག་པར་སོང་བ་ཡིན། ཁོ་བོས་དེ་དག་3

ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པའི་སླད་དུ་བློ་དམན་པའི་བསམ་པ་4

དང་བསྟུན་ནས་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་དུ་འོང་གི །ཁྱོད་ཀྱང་ངའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པས་དེར་ཤོག་ཅིག་ཅེས་5

གསུངས་སོ། །འདིས་ནི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་
རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་6

དུ་ཆེས་གསལ་བར་བསྒྲུབས་པས་བླ་ན་མེད་པའི་དད་པ་
བརྟན་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཡང་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་གཅིག་ལ། རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་པ་བྱོན་ནས། ལྷོར་7

འཛམ་

བུའི་གླིང་འདིར་སྟོན་པ་དངོས་དང་ཁྱད་པར་8

མ་མཆིས་པའི་ཤཱཀྱ་མུ་ནེའི་བསྟན་པ་ཉིན་མོ་ལྟར་
1 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༣ བ ༦ དེ་ལྟར་རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་
2 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༦ འཛིན་པར་སྐྱེ་བ་བཞེས་ཚུལ་ལོ། །ཡང་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་གཅིག་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་ 3 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༧ དེ་རྣམས་
4 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣ ན ༧ བློ་དམན་པའི་བསོད་ནམས་དང་
5 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༡ ཤོག་ཅིག་གསུངས།
6 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༡ རྣམ་འཕྲུལ་ཆེས་གསལ་བར་གྲུབ་པས་
7 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༡ ལྷོ་འཛམ་བུའི་
8 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༡ ཁྱད་མ་མཆིས་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 7

གསལ་1

བའི་ཕྱིར་དུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་བདུད་རྩི་སྙིང་གི་ཐིག་ལེ་ལྟ་བུ་གཅིག་འབྱོན་པར་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་གྱིས་ཞེས་
2

གསུངས། ཡང་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་གཅིག་ལ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཧ་བྱོན་ནས། མཐའ་འཁོབ་མུན་པའི་གླིང་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་ཡོད་པས་དེའི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་བསྟེན་ལ་དེའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བའི་3

དོན་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས། ཡང་ངེད་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་ཐམས་ཅད་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་གསང་བའི་ཡི་དམ་བཅའ་བ་4

ཡིན་ཞེས་
གསུངས། དེར་བླ་མ་འདིས་ཁྱེད་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལ་ཡི་དམ་བཅའ་བ་5

འགལ་བ་མེད་དམ། འོན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞུས་པས། ཧ་ཧ་ཞེས་
བཞད་ཅིག་མཛད་ནས། ལཱ་ལི་ཏ་བཛྲ་དང་ངེད་གཉིས་གྲོགས་མཆེད་ཀྱང་ཡིན། ཆོས་འབྲེལ་ཕར་ཚུར་གཉིས་ཀ་ཡོད། སྤྱིར་ངེད་རྒྱ་གར་བའི་པཎྚིཊ་6

ཐམས་ཅད་འཇམ་དབྱངས་དང་གཤིན་རྗེ་གཤེད་
ལ་བརྟེན་ལ། གྲུབ་ཆེན་རྣམས་གཤིན་རྗེ་གཤེད་བརྟེན་7

པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་ཡིན། ཡི་དམ་འདི་ལྟ་བུ་དང་མི་ལྡན་ན་སྙིགས་མ་ལྔའི་འགྲོ་བ་དང་འདུད་བཞི་ཐུལ་ལམ།8

ཞེས་གསུངས།
རྣམ་པར་ཐར་པ་དེ་དག་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྙིང་གི་9

དཀྱིལ་དུ་བཅངས་ཏེ། ཐེག་

1 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༢ ཉིན་མོ་ལྟར་མཛད་པའི་ཕྱིར་དུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་
2 གཙང་། ཤོག ༣ བ ༢ ཅེས་གསུངས།
3 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༣ འགྲོ་དོན་གྱིས་གསུངས།
4 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༢ ཡི་དམ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༤ ཡི་དམ་བྱེད་པ་ཡིན་ཅེས་གསུངས།
5 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༤ ཡི་དམ་བཅའ་བར་
6 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༥ པཎྚ་གྲུབ་ཐམས་ཅད་
7 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༤ བསྟེན་པ་དེ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༥ བརྟེན་ལ། དེ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ།
8 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༦ ཐུལ་ལམ་གསུངས། རྣམ་ཐར་དེ་དག་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་མཁས་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་ཐར་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་པས།
9 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༦ སྙིང་དཀྱིལ་དུ་བཅངས་ཏེ་

8 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་མཆོག་གི་བཤེས་གཉེན་ལ་དད་པ་ལྷག་པར་སྒོམ་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ།།1
འདིར་སྨྲས་པ། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡབ་གཅིག་འཇམ་པའི་དབྱངས། །ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་ལྷག་
པའི་ལྷར་བསྟེན་པས། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཐོགས་མེད་བློ་གྲོས་ཅན། །མཁས་པ་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་དགེ་ལེགས་དཔལ། །སྐུ་ཚེ་སྔ་མ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དག་ཏུ། །གྲངས་མེད་སྤྲུལ་པས་འགྲོ་དོན་མཛད་པའི་ཚེ། །ལན་ཅིག་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དེར་བྱོན་ནས། །མཐའ་འཁོབ་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་སྙིང་རེ་རྗེ། །བློས་བདག་བདེན་པར་བཟུང་བས་འཁོར་བར་འཁྱམས། །ལམ་སྟོན་བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་མགོན་དང་བྲལ། །ཕལ་ཆེར་ངན་འགྲོའ་རྒྱུ་རྣམས་འབད་ནས་སྒྲུབ། །དེ་དག་རྗེས་ ིསུ་བཟུང་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཡང། །མ་འོངས་ལྔ་བརྒྱའི་དུས་སུ་མཐའ་འཁོབ་དེར། །དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་དུ་འོངས། །ཐུབ་བསྟན་ཉིན་མོ་ལྟ་བུར་གསལ་བར་བྱེད། །དེ་ཚེ་ཁྱོད་ཀྱང་ཞིང་དེར་ཤོག་ཅེས་གསུངས། །མི་ཕམ་ཆོས་རྗེའི་གསུང་གིས་འདི་སྐད་བསྐུལ། །མ་འོངས་དུས་ན་འཇམ་དབྱངས་སྤྲུལ་པ་ཞིག །མུ་མེད་འགྲོ་ལ་བརྩེ་བས་རབ་བསྐྱོད་ནས། །མེ་རོ་ལྟ་བུའི་བསྟན་པ་གསོ་ཕྱིར་དུ། །ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཚུལ་དུ་འབྱོན་པར་ཡོད། །དེ་ནི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །མིག་གི་བདུད་རྩི་སྙིང་གི་ཐིག་ལེ་ཡིན། །དེ་ཡི་བསྟན་ལ་བྱ་བ་གྱིས་ཞེས་བསྐུལ། །ས་ར་ཧ་ཡི་གསུང་གིས་འདི་སྐད་དུ། །ས་གསུམ་བགེགས་དཔུང་མ་ལུས་འཇོམས་མཛད་པའི། །ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་འཇམ་དཔལ་ཁྲོས་པའི་སྐུ། །བས་མཐའི་ཡུལ་དུ་བསམ་བཞིན་འབྱོན་པར་འགྱུར། །དེ་ནི་ཁོ་བོའ་གསང་བའི་ཡི་དམ་ཡིན། །གདུལ་དཀའི་བགྲོ་བ་དག་ཀྱང་དེ་ཡིས་འདུལ། །ཁྱོད་ཀྱང་ ིམཐའ་འཁོབ་ཡུལ་དེར་སྐྱེ་བ་ལོངས། །སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེ་མཉེས་པར་གྱིས་ཤིག་གསུངས། །དེ་ལྟར་ལྷག་པའི་ལྷ་དང་གྲུབ་ཆེན་དང། །གནས་ལྔ་མཁྱེན་པའི་པཎ་ཆེན་དུ་མ་ཡིས། །མཐའ་འཁོབ་འདུལ་ཕྱིར་ཡང་ཡང་བསྐུལ་བ་ལས། །མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞིང་འདི་ཡོངས་སུ་བཟུངས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས་སྐྱེས་པ་རབས་ཀྱི། སྐུ་ཚེ་སྔ་མའི་ལོ་ ིརྒྱུའི་བརྗོད་པ་སྟེ་དང་པོའོ།། །།

1 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༧ (བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ།)

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 9

༈ གཉིས་པ་སྐུ་ཚེ་འདིའི་རྣམ་ཐར་གཙོ་ཆེ་བ་ཅུང་ཟད་བཤད་1

པ་ལ་ལྔ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་

ཐོག་མར་མཇལ་བའི་ཚེ་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་མཛད་པའི་2

ཚུལ། དེ་ལྟར་མཛད་པས་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོས་བསྔགས་ཤིང་འཕྲིན་

ལས་སྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་3

ཚུལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་ནས་ཀྱང་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ཏེ་ཆོས་གསུང་པའི་4

ཚུལ། དག་པའི་ཞིང་དུ་འབྱོན་པར་ཕྱོགས་པ་ན་ཡ་མཚན་པའི་ལྟས་ཇི་
ལྟར་བྱུང་ཚུལ་ལོ།5

།དང་པོ་ནི། རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་རྗེ་བཙུན་6

ཙོང་ཁ་པ་དང་ཐོག་མར་མཇལ་བའི་ཚེ་

ཉིད་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་ངུས་འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་མཐོང་བ་ལྟར་སྐུའི་རྒྱལ་མཚན་གཟིགས་པ་ཙམ་གྱིས་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་རང་དབང་མེད་པར་གཡོས་ཏེ། དད་པས་མཆི་མ་འཁྲུག་བཞིན་7

པ་དང་བཅས་པས་བསྟོད་པའི་ཚིག་བབ་ཆོལ་དུ་སྨྲ་བར་གྱུར་ཅིང། བདག་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་བར་8

བྱེད་པའི་དེད་དཔོན། ཐེག་པ་དམན་པའི་གཡང་ས་ལས་སྐྱོབ་པར་
9

བྱེད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་འདི་ཡིན་ནོ། །སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ་སྔོན་གྱི་འབྲེལ་བས་མཇལ་མ་ཐག་ནས་བླ་ན་མེད་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་བརྙེས་10པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེའི་ནུབ་མོ་རྗེ་11བླ་མ་འདིའི་མནལ་ལམ་དུ། མུན་པ་ནག་པོ་ཕྱོགས་གར་འགྲོ་གཏོལ་མེད་ཅིང༌མགོ་འཁོར་

1 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༧ བརྗོད་པ་ལ་ལྔ།
2 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༡ མཛད་ཚུལ།
3 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༡ ཁས་བླངས་ཚུལ།
4 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༡ ཆོས་གསུང་ཚུལ།
5 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༢ བྱུང་ཚུལ།
6 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༢ བླ་མ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཐོག་མར་མཇལ་བའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་ངུས་ཆོས་འཕགས་མཐོང་བ་ལྟར་
7 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༣ འཁྲུག་པ་དང་
8 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༣ སྒྲོལ་བའི་དེད་དཔོན་
9 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༣ སྐྱོབ་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་འདི་ཡིན་ནོ་དགོངས་ཏེ།
10 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༤ བརྟན་པོ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ཏོ། ཞེས་གྲགས་སོ།།
11 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༤ དེའི་ནུབ་མོ་བླ་མ་འདི་མནལ་ལམ་དུ་མུན་པ་དྲག་པོས་ཕྱོགས་གར་ གཙང་། ཤོག ༤ ན ༤ ་་་རྣལ་ལམ་དུ་

10 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འཁྱམས་ནས་རྒྱུན་1

རིང་སོང་འདུག་པ་ལ། ཤར་ཕྱོགས་ནས་རལ་གྲིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བརྒྱ་ཕྲག་
དུ་མས་བསྐོར་བའི་ཡུ་བ་རྣམས་ནང་དུ་བསྟན་པ། རལ་གྲི་དེའི་རྩེ་ལ་ཉི་མ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་ཤར་ནས་2

འདུག་པའི་རལ་གྲིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ལྟ་བུས་བསྐོར་བའི་དབུས་སུ། འཇའ་ཚོན་སྣ་ལྔའི་དྲ་བས་སྤྲས་པའི་དཀྱིལ་3

ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་སྐུ་མདོག་དམར་སེར་རལ་གྲི་དང་གླེགས་
བམ་འཛིན་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་སྤྲས་པ། གཞོན་ནུའི་ཚུལ་ཅན་རལ་པའི་ཐོར་ཚུགས་ལ་མུ་ཏིག་གི་4

སེ་མོ་དོ་ཁྲིས་སྤྲས་པ། ཤིན་ཏུ་དྭངས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། རབ་
5

ཏུ་མཛེས་ཤིང་བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་གཅིག་དགྱེས་བཞིན་དུ་བྱོན་ཏེ་6

བདག་ལ་ཐིམ་བྱུང་། ཉི་
མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཤར་མ་ཐག་ཏུ་མུན་པ་ཐམས་ཅད་7

སངས། འོད་ཟེར་གྱི་དྲ་བས་འཇིག་རྟེན་
གྱི་8

ཁམས་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་གང་སོང་བ་གཅིག་རྨིས། སང་ཉིན་རྗེ་བླ་9

མ་དང་མཇལ་དུས་

མདངས་འདི་ལྟ་བུ་གཅིག་རྨིས་པ་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞུས་པས། རྗེའི་ཞལ་ནས། ཁྱེད་ཀྱིས་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་མཐོང་བ་ལེགས།10 ཁྱེད་སྔགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་པར་འདུག །ང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་སུ་མཐོང་བ། མཐོང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མོད། གཞན་བློ་དམན་པའི་གང་ཟག་གིས་ཐ་མལ་དུ་མཐོང་བ་ཡིན། ཁྱེད་རང་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་11ཆེན་པོ་འོང་བ་ཡིན་ནོ་གསུངས། ཡང་རྗེའི་12གསུང་ནས་ཁྱེད་ཡི་དམ་གང་ལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༤ ཡུན་རིང་དུ་སོང་
2 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༥ ཤར་འདུག་པའི་
3 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༦ སྤྲས་པའི་དབུས་ན། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༥ སྤྲས་པའི་དབུས་སུ།
4 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༦ མུ་ཏིག་གིས་སེ་མོ་དོ་ཁྲིས་སྤྲས་པ། དྭངས་ཤིང་
5 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༦ ཡིད་དུ་འོང་བ་བལྟ་བས་
6 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༦ བྱོན་ནས་བདག་ལ་
7 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༧ ཐམས་ཅད་ནི་སངས་
8 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༧ འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གང་སོང་བ་རྨིས།
9 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༧ སང་ཉིན་རྗེ་དང་མཇལ་དུས་མདངས་འདི་ལྟ་བུ་རྨིས་པ་ 10 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༡ མཐོང་བ་ལགས།
11 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༢ ཕན་ཆེན་པོ་
12 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༢ ཡང་རྗེའི་ཞལ་ནས་་་་་་གསུངས།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 11

བྱེད་ཀྱི་ཡོད་གསུངས་པ་ལ། བདག་འཇམ་དབྱངས་སྨྲ་1

སེང་དང་། གཤེད་དམར་ལ་ཡི་དམ་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད་ཞུས་པས། སྤྱིར་དམར་ནག་འཇིགས་གསུམ་གང་ལ་ཡི་དམ་བྱས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་རིམ་གྱིས་ཁྲོ་ཚུལ་ཆེར་སོང་བས་རྗེ་བཙུན་གྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་མོད། འོན་ཀྱང་ངེད་རང་གི་བརྒྱུད་པ་འདི་ལ་རྗེ་བཙུན་2

འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་གཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ཡིན་
པས་དེ་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན། ཡི་དམ་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། འདི་ལ་རྒྱུ་3

དུས་

འབྲས་དུས་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་པས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་འདིའི་གནད་གཏན་4

ནས་མ་གོ་བར་འདུག་གསུངས་
ནས་ཞུ་མ་དགོས་པར་དེ་མ་ཐག་བཅོམ་5

ལྡན་འདས་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བཀའ་གནང་ཞིང༌། དེ་
ནས་བཟུང་སྟེ་ཡི་6

དམ་གྱི་བདག་འཇུག་ཆག་མེད་དུ་མཛད། དེས་ན་7

རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང༌། འདུལ་བ་
འཛིན་པ་ཆེན་པོ་དང། རྗེ་བླ་མ་འདི་གསུམ་ནི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་8

ལྡན་ལས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚད་དང་། འཁོར་ལ་སོགས་པ་ལུང་བསྟན་མཛད་པ་ལས། ཁྱེད་ལ་འཁོར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་གསུམ་འབྱོན།9

ཚོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་
པའི་10འཁོར་མང་དུ་འབྱུང༌། ཞེས་གསུངས་ལ། གསུམ་པོ་དེ་ནི་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ། འདུལ་བ་འཛིན་པ། མཁས་གྲུབ་རྗེ་གསུམ་པོ་ཡིན་ལ། དེས་ན་དེ་གསུམ་པོ་11འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་གདོན་མི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༤ སྨྲ་སེང་དང་། གཤེད་དམར་ལ་བྱེད་ཀྱི གཙང་། ཤོག ༤ བ ༢ དམར་སེང་དང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༣ རྗེ་བཙུན་གྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་རླབས་པ་ཡིན་པས། ཡི་དམ་འཇིགས་བྱེད་ལ་ 3 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༤ འདི་ལ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་དངོས་སུ་ཡོད་པས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཅིག་ཡོད་པ་ཡིན།
4 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༤ གནད་མ་གོ་བར་
5 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༤ དེ་མ་ཐག་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་དབང་གནས་ཞིང་།
6 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༤ དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བདག་འཇུག་ཆག་མེད་མཛད་དོ།།
7 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༥ དེ་ནས་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ། བླ་མ་འདི་གསུམ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ 8 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༥ ལས་ཀྱི་རྡོ་རྗེས། ཙོང་ཁ་པའི་
9 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༥ གསུང་བྱོན།
10 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༥ ཞུགས་པ་མང་དུ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་གསུམ་པོ་ནི་གོང་དུ་སྨོས་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། 11 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༦ དེས་ན་དེ་གསུམ་འཕགས་པའི་གང་ཟུག་ཏུ་གདོན་མི་ཟ་ཏེ།

12 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཟ་སྟེ། རྗེ་ཙོང་1

ཁ་པའི་མནལ་ལམ་དུ་ནུབ་གཅིག །ཟླ་བ་བཟང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་རིགས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་
པདྨ་དཀར་པོ་དང༌། འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་རྗེས་སུ་ཟུངས་ཤིག2

།ཁྱད་པར་དུ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་

པ་རྗེས་སུ་ཟུངས་ཤིག །ཅེས་3

ཟེར་བ་བྱུང་ལ། དེའི་དོན་པདྨ་དཀར་པོ་ནི་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་ཡིན་ལ། འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་ནི་མཁས་གྲུབ་རྗེ་ཡིན་ནོ་4

ཞེས་ཆོས་རྗེ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་པས་མཛད་
པའི་རྣམ་ཐར་དུ་བྱུང་ལ། དེས་ན་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་5

ཀྱི་རྗེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་
འཕྲུལ་དུ་ཡིད་ཆེས་པར་གྱིས་ཤིག །མཁས་གྲུབ་ཆོས་6

ཀྱི་རྗེ་ནི་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་
པའི་ཚེ་ཡང་། གདུལ་བྱ་ལས་དག་པ་འགའ་ཞིག་གི་མཐོང་སྣང་ལ་བྱང་7

ཤམ་བྷ་ལར་བྱོན་པའི་སྣང་
བ་ཡང་བྱུང་འདུག་སྟེ། གོང་གི་རྣམ་ཐར་དང་འབྲེལ་ཤིན་8

ཏུ་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་།།
རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ་དེ་ཉིད་སར་གནས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་
རྣམ་པར་དག་པ་མང་པོ་ཡོད་མོད་ཀྱི་འདིར་ཧ་ཅང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོའ་རྣམ་ཐར་ནི་ཟུར་ན་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།། ིའདིར་སྨྲས་པ། གླེགས་བམ་རལ་གྲིས་མཚན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ། །རལ་པའི་ཟུར་ཕུད་
ལྔ་ལྡན་འཇམ་པའི་དབྱངས། །ངུར་སྨྲིག་རྒྱལ་མཚན་བཟུང་ནས་གངས་ཅན་འདིར། །ཐ་མལ་ཚུལ་གྱིས་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་བྱོན། །དེ་ཚེ་ཉོན་མོངས་རྡུལ་གྱིས་མ་གོས་པའི། །སྐལ་ལྡན་སློབ་མའི་ཡིད་ཀྱི་མེ་ལོང་ལ། །མཉྫུ་གྷོ་ཥའི་རང་གཟུགས་གསལ་བར་ཤར། །ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་སྦ་བར་མ་ནུས་

1 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༦ རྗེའི་མནལ་ལམ་དུ། ཟླ་བ་བཟང་པོ་
2 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༣ ཟུངས་ཤིག། ཁྱད་པར་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་རྗེས་སུ་ཟུངས་ཤིག། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༦ ཟུངས་ཞིག།་་་་་་ཟུངས་ཞིག།
3 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༧ ཟེར་བ་བྱུང་ལ། པདྨ་དཀར་པོ་ནི་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་།
4 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༧ ཡིན་པར་ཆོས་རྗེ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་པས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ལས་བྱུང་ལ། 5 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༧ དེས་ན་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།
6 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༡ མཁས་གྲུབ་རྗེ་འདི་ནི་
7 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༡ སྣང་ལ་ཤམ་བྷ་ལར་བྱོན་པའི་སྣང་བ་བྱུང་འདུག་སྟེ།
8 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༡ འབྲེལ་ཆེའོ། །རྒྱལ་ཚབ་པ་དང་འདུལ་བ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཟུར་དུ་འདུག་པས་དེར་ལྟའོ། །དེ་དག་ནི་ཙོང་ཁ་པ་དང་མཇལ་ཚུལ་པྱོགས་ཙམ་བརྗོད་པའོ། །(བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ)

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 13

སོ། །ཀྱེ་མ་རྨད་བྱུང་དད་པའི་མཐུ་ལ་ལྟོས། །ཤིན་ཏུ་སྦས་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དེས་ཀྱང། །རང་གི་གནས་ཚུལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལས། །གཞན་དུ་གསང་བའི་གོ་སྐབས་མ་རྙེད་དོ། །འོན་ཀྱང་དག་པའི་ཡིད་ཀྱི་མེ་ལོང་ལ། །རྒྱལ་བའི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་ཆོས་ཉིད་དེ། །རྙོག་བྲལ་ཤིན་ཏུ་དྭང་བའི་མཚོ་ནང་དུ། །སྟོན་ཟླའི་རང་གཟུགས་ཤར་ལ་ངོ་མཚར་ཅི། །དེ་ལྟར་མཁས་པའི་མཁས་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ། །དམ་པའི་མགོན་གྱིས་ཐོག་མར་བཟུང་བའི་ཚུལ། །མ་ལུས་བདག་གིས་བརྗོད་པར་ག་ལ་ནུས། །ཅུང་ཟད་དམ་པའི་གསུང་ལ་བརྟེན་ཏེ་བཀོད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི། མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་ཐོག་མར་མཇལ་བའི་ཚེ། ངོ་མཚར་བའི་ ིལྟས་བྱུང་ཚུལ་ཕྱོགས་ཙམ་བརྗོད་པའོ།།
༈ གཉིས་པ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་མཛད་ཚུལ་ནི། རྗེ་བླ་མ་འདིས་1

རྒྱལ་བའི་བསྟན་
པ་ལ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་མཛད་ཚུལ་མཐའ་དག་པ་འདིར་མི་བརྗོད་ཀྱི། ཅུང་ཟད་བརྡ་གོ་བ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་2

ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ནི་སྐྱེ་བ་དུ་མར་རིག་པའི་
གནས་ལྔ་ལ་སྦྱངས་ཤིང༌། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་མཐུས། སྐུ་ཚེ་འདིར་ཡང་གཞོན་ནུ་ན་ཚོད་ཡོངས་སུ་མ་སྨིན་པའི་སྐབས་ཉིད་ནས་ཀྱང༌། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་དོན་ལ་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་འཇུག་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་མགོ་3

བོ་ལ་བཀའི་ཕྲེང་བ་ངལ་བསོ་བགྱིད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏོ།4

།ཅེས་
གྲགས་སོ། །དེ་ཅིས་མངོན་ཞེ་ན། མཁས་པ་ཆེན་པོ་འདི་དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ཚེ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་པཎྚི་ཏ་ཆེན་5

པོ་འཇིགས་མེད་གྲགས་པས། ཁོ་བོས་6

རིགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༢ རྗེ་བླ་མ་འདིས་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་མཛད་ཚུལ་ཅུང་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ན། 2 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༢ དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་རྗེ་འདི་ནི་སྐྱེ་བར་དུ་མར་
3 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༤ མགོ་བོར་བཀའི་ཕྲེང་བས་
4 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༤ གྱུར་ཏོ། དེ་ཅིས་མངོན་ཞེ་ན། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༤
5 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༥ པཎྚི་ཏ་འཇིགས་མེད་
6 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༥ ཁོ་བོའ་རིགས་གཏེར་འགོག་པས། ི

14 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཏེར་འགོག་པ་ཡིན་པས། ལན་གདབ་པར་ནུས་པའི་ས་སྐྱ་པ་སུ་ཡོད་ཅེས་དྲིལ་1

བསྒྲགས་ཀྱང་

ཐམས་ཅད་དཔའ་ཞུམ་པ་ལས་གཞན་དུ་ལན་གདབ་ནུས་པ་སུ་ཡང་མ་བྱུང། དེའི་ཚེ་བྱང་པའི་བདག་པོས་ངམ་རིང་ཀྱི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་བསགས་ཏེ། ལྷོ་པའི་མཁན་ཤོབ་འདིས་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་2

པཎ་ཆེན་གྱི་གསུང་རབ་ལ་དགག་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པས། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་3

འདི་བྱ་ངན་
སྤུ་བཏོགས་པ་འདྲ་བ་ཞིག་གྱིས། སུས་ནུས་པ་ལ་ཁོ་བོས་བྱ་དགའ་ཆེན་པོ་སྟེར་བ་4

ཡིན་ཟེར་ནས།
བྱང་ངམ་རིང་དུ་རྒོལ་བ་དང་ཕྱི་རྒོལ་བ་ཐམས་ཅད་བསགས་ཏེ། ངམ་རིང་གི་5

ཚོགས་པ་རྒྱ་མཚོ་
ཆེན་པོ་ལྟ་བུའི་དབུས་སུ། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་པཎྚི་ཏ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟན་བཤམས། སྦྱིན་བདག་རང་ཉིད་ཀྱང་ཁྲི་ལ་འདུག་སྟེ། དེའི་མདུན་སར་ཕྱོགས་དེའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྟན་ལ་འཁོད་ནས་ཐོག་མར་བཤེས་གཉེན་དོན་བཟང་རྒྱལ་མཚན་པ་6

ལ་སོགས་
པ་མཁས་པར་གྲགས་པ་མང་པོས་རྩོད་ཀྱང༌། པཎྚི་ཏ་ཆེན་པོ་དེས་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་གསུམ་ཙམ་གྱིས་ཚར་བཅད་ནས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་7

ཀྱང་རིགས་གཏེར་ནང་འགལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པར་ཐག་
བཅད་དོ། །དེའི་8

སང་ཉིན་སྦྱིན་བདག་ཀྱང་ཡིད་རབ་ཏུ་མ་བདེ་ནས་སློབ་དཔོན་རྣམས་བཀའ་
བཀྱོན་གྱིས་ཚར་བཅད། ད་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ལན་འདེབས་9

ནུས་པ་སུ་ཡོད་དྲིས་པས། ཁོང་
རྣམས་ཀྱིས་དཀའ་

10བཅུ་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་པ་འདི་བློ་གྲོས་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཞིག་འདུག་པས་

1 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༥ ཡོད་ཅེས་བསྒྲགས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དཔའ་ཞུམ་ནས་སུས་ཀྱང་ལན་གདབ་པར་མ་ནུས། 2 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༦ ས་པཎ་ལ་དགག་པ་མཛད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པས།
3 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༦ ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི་འདི་བྱ་ངན་སྦུ་བཏོགས་འདྲ་བ་ཞིག་སུས་ནུས་པ་
4 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༥ སྟེར་ཟེར་ནས། བྱད་ངམ་ གཙང་། ཤོག ༥ ན ༦ གཏེར་ཟེར་ནས། བྱད་ངམ་
5 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༦ ངམ་རིམ་ཚོགས་པའི་དབུས་སུ་པཎ་ཆེན་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྟན་བཤམས། 6 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༧ རྒྱལ་མཚན་ལ་སོགས་པ་
7 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༡ ཚར་བཅད་ནས་ཐམས་ཅད་རིགས་གཏེར་
8 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༡ དེ་ནས་སྦྱིན་བདག་
9 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༢ ལན་གདབས་པར་ནུས་པ་
10 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༢ ཁོང་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་ གཙང་། ཤོག ༥ བ ༢ ཁོངས་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 15

འདི་1

རྩོད་དུ་བཅུག་པ་རག་ཅེས་གྲོས་བྱས་ཏེ། དེའི་2

སང་ཉིན་སྔར་བཞིན་སྟན་བཤམས་པའི་མདུན་
སར། མཁན་ཆེན་3

པས་རིགས་གཏེར་གྱི་དབུ་ནས་མཐར་ཆགས་སུ་བཀག །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་སྐྱོན་སྤོང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་4

མཛད་ཅིང༌། ཁོང་རང་ཉིད་5

ཀྱིས་བཞག་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་
ཀྱང་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པས་སུན་ཕྱུང་སྟེ། ལན་མེད་པར་མཛད་པའི་ཚེ། དེ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་འགལ་ཡིན་གསུང་པ་མ་གཏོགས་གཞན་གསུང་རྒྱུ་མ་བྱུང་སྟེ། ཞིབ་6

པར་ཡི་གེ་མངས་
པས་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ།།
འདིར་སྨྲས་པ། ལང་ཚོའི་ལྗོན་ཤིང་མ་རྫོགས་ཀྱང། །ཡོན་ཏན་འབྲས་བུའི་ཁུར་གྱིས་
བརྗིད། །སྙན་པའི་དྲི་བསུང་ཕྱོགས་བཅུར་ཁྱབ། །མཁས་མཆོག་རྐང་འཐུང་དབང་པོ་རྒྱལ། །རབ་དཀར་ཟླ་བ་ཚེས་པས་ཀྱང། །ས་སྟེང་མུན་པ་ཅིག་ཆར་སེལ། །ཁྱོད་ཀྱིས་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་སུའང། །མཁས་པ་དག་གི་དྲེགས་པ་བཅོམ། །འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ངོ་མཚར་ཅི་ཞིག་ཆེ། །འདི་ཡི་དངོས་སྟོབས་རིགས་པའི་རལ་གྲི་ཡིས། །དངོས་འཛིན་ལྗོན་ཤིང་རྩད་ནས་དྲུངས་ཕྱུང་སྟེ། །ཉོན་མོངས་དགྲ་སྡེ་ཕམ་པར་བྱས་པ་ལྟོས། །དེ་ལྟར་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་པཎྚི་ཏ། །གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ལྟ་བའི་བློ་མིག་ཅན། །འཇིགས་མེད་སྨྲ་བའི་སེང་གེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །རིགས་གཏེར་ནང་འགལ་ཕུང་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས། །གཞུང་དེའི་རྗེས་འབྲང་ཀུན་ལ་གསལ་བར་བསྒྲགས། །བསྒྲགས་ཀྱང་རྗེས་འབྲང་ཀུན་གྱིས་རང་གི་ཕྱོགས། །ཕྱོགས་ལྷུང་མེད་པ་སྐད་དུ་བཏང་སྙོམས་བཞག །དེ་ཚེ་དེ་ལ་མ་བཟོད་སྡེ་དཔོན་ཞིག །ཁྲོན་པའི་ནང་གི་རུས་སྦལ་ཇི་བཞིན་དུ། །རིགས་གཏེར་འགོག་པའི་མཁས་པ་ག་ལ་སྲིད། །འོན་ཀྱང་འཇིགས་མེད་གྲགས་པས་འགོག་ཅེས་ཐོས། །དེ་ཕྱིར་ཕྱོགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༢ འདུག་པས་རྩོད་དུ་བཅུག་ན་དྲག་ཅེས་
2 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༢ དེའི་ཡང་སང་ཉིན་སྔར་བཞིན་བསྟན་བཤམས་འདུག་པའི་མདུན་སར།
3 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༣ མཁས་པས་རིག་གཏེར་གྱི་དབུ་ནས་མཐར་ཆགས་ལ་བཀག།
4 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༣ བཞིན་མཛད་ཅིང་།
5 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༣ ཁོང་རང་གྱིས་བཞག་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་སུན་བྱུང་སྟེ། 6 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༤ ཞིབ་པ་རྩོད་ཡིག་ཏུ་གསལ། (བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ)

16 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེའི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་བསགས། །མཁས་རློམ་དེ་ཉིད་ཁོ་ཡི་མདུན་ས་རུ། །རིགས་གཏེར་དོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་གཞུག །སྙམ་ནས་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དག་ལ་ཞུགས། །དེ་ཚེ་པཎ་ཆེན་སྨྲ་བའི་སེང་གེ་དེས། །གཞུང་དེའི་དོན་ལ་ནང་འགལ་ཉེར་ལྔ་བཟུང། །ཕྱོགས་དེའི་མཁས་པ་ཕལ་ཆེར་ཚར་ཡང་བཅད། །ཐམས་ཅད་པཎ་ཆེན་དེ་ཡི་ཞབས་ལ་གཏུགས། །དེ་ནས་སྡེ་དཔོན་དེ་ཉིད་འདི་སྙམ་དུ། །མཁས་རློམ་འདི་ཡིས་མི་ཕམ་གཡག་ལ་སོགས། །མཁས་པ་མང་པོ་ཕམ་པར་བྱས་ཞེས་ཐོས། །མཁས་པ་འདུ་བའི་གནས་མཆོག་ངམ་རིང་གི །མཁས་པ་དག་ཀྱང་འདི་ཡིས་ཕམ་བྱས་ན། །ད་ནི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ས་པཎ་ལ། །རྗེས་འབྲང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དང། །མཉམ་དུ་སྡུག་བསྔལ་མུན་པའི་ཁུང་བུར་ཞུགས། །འབངས་རྣམས་ཚིག་རྩུབ་མཚོན་གྱིས་ཚར་ཡང་བཅད། །དེ་ཚེ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་མཆོག །གཞོན་ནུ་རོལ་རྩེད་མཛད་པའི་དགེ་ལེགས་དཔལ། །མཁས་པ་དེ་ཡི་མདུན་སར་མངོན་ཕྱོགས་ཏེ། །རིགས་གཏེར་བདག་པོ་ཁོ་བོས་བྱ་ཞེས་སྨྲས། །དེ་ནས་པཎ་ཆེན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་དེས། །གཞུང་དེའི་དབུ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཀག །མཁས་གྲུབ་རྒྱལ་བའི་མྱུ་གུ་དང་པོ་དེས། །རིགས་གཏེར་གཞུང་གི་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་སྤང། །པཎ་ཆེན་དེ་ཡིས་བཞག་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལའང། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་སུན་འབྱིན་དག་ཀྱང་འཕངས། །དེ་ཚེ་མཁས་པའི་མཁས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །ལན་གྱི་གོ་སྐབས་ཅུང་ཟད་མ་རྙེད་པར། །དེ་ནི་མདོ་སྡེ་པ་ཡི་ནང་འགལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་གྱ་རྒྱུའི་ཟོལ་ལ་བརྟེན་པར་མཛད། །མཁས་མཆོག་མཁའ་ལྡིང་དབང་པོའ་ཕྲུག་གུ་ཡིས། །འཇིགས་མེད་སྨྲ་བའི་སེང་གེ་ཕམ་བྱས་ཚེ། །རིགས་ ིགཏེར་རྗེ་འབྲང་གླང་པོའ་ཚོགས་དག་ཀྱང། །འཇིགས་དང་བྲལ་བ་བཞིན་དུ་ཅི་དགར་རྒྱུ། །སྡེ་ ིདཔོན་དེ་ཡང་དགའ་བ་རབ་རྒྱས་ཏེ། །གང་ན་འདི་ལྟའི་མཁས་པ་བཞུགས་པ་ཡི། །ས་ཕྱོགས་དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ཕྱག་གི་གནས། །སྙམ་ནས་མགོན་དེའི་ཞབས་ལ་བཀུར་སྟི་བགྱིས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཚེ་པཎ་ཆེན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་འཇིགས་མེད་གྲགས་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་བགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་ཏེ། རྒྱས་པར་རྩོད་ཡིག་ཏུ་བལྟ་བར་བྱའོ།།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 17

ཡང་རྗེ་བླ་མ་འདིས་ངམ་རིང་གི་1

དབྱར་ཆོས་ཞིག་གི་དུས་སུ་ཆོས་རྗེ་གཡག་པ་དང་ངམ་རིང་གི་ཚོགས་སུ་རྩོད་པ་མཛད་པས་རྗེ་བླ་2

མ་འདིས་མཁས་གྲུབ་གཡག་པ་ཡང་ཕམ་པར་མཛད་
འདུག་སྟེ། པཎྚི་3

ཏ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ཡིན་པས་ངོ་མཚར་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། མདོར་ན་རྗེ་
བླ་མ་འདི་ཉིད་ནི་ལྷག་པའི་ལྷས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང༌། སྐྱེ་བ་མང་པོར་རིག་གནས་ལ་སྦྱངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མཁས་པར་4

རློམ་པ་སུས་ཀྱང་འདིའི་མདུན་སར་སྨྲ་བའི་རྔོ་ཐོགས་པ་མིན་ནོ། །དེ་
ནས་དུས་ཕྱིས་རྗེ་5

བླ་མ་འདི་ཉིད་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོར་གྱུར་ཏེ། གསུང་གི་བདུད་
རྩི་རྒྱུན་6

མི་འཆད་པར་བཞེས་པའི་མཐུས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་7

དོན་ལ་འཁྲུལ་བ་མི་
མངའ་བའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའ་གོ་འཕང་ནི་བརྙེས། འགྲོ་བ་མཐའི་དག་ལ་8

བུ་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་བརྩེ་
བའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མངའ་བའི་མཐུས། སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་འདུལ་བ་མང་པོ་ཞིག་ལེགས་པར་བཤད་པའི་བདུད་རྩིས་ཚིམ་པར་མཛད་ལ། མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཡང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་ལུས་སྔོན་གྱི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཤེགས་བཤུལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པའི་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གོ་9

བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱིར་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་གསུང་
རབ་མང་དུ་མཛད་ཅིང། ཁྱད་པར་དུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་རབ་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་ལྟར་རབ་10ཏུ་

1 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༤ ངམ་རིང་དབྱར་ཆོས་ཞིག་ལ་ཆོས་རྗེ་གཡག་པ་དང་ཚོགས་སུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༤ རྗེ་འདིས་མཁས་གྲུབ་གཡག་པ་ཕམ་པར་
3 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༤ འདུག་སྟེ། རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་ལྷག་པའི་
4 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༥ མཁས་རློམ་སུས་ཀྱང་འདིའི་སར་སྨྲ་བའི་རྔོ་མི་ཐོགས་པ་ངང་ཚུལ་ཡིན་ནོ།།
5 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༥ དེ་ནས་དུས་ཕྱིས་ཀྱི་བླ་མ་འདི་
6 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༥ རྒྱུན་མར་བཞེས་པའི་མཐུས།
7 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༦ བཞི་ལ་འཁྲུལ་པ་
8 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༦ འགྲོ་བ་མཐའ་དག་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་
9 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༥ བ ༧ ཞེས་གོ་བའི་ཕྱིར་དུ་
10 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༡ ཚིག་ལྟར་བརླིང་ཞིང་

18 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བརླིང་བ་བརྗོད་བྱ་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལག་མཐིལ་གྱི་1

སྐྱུ་རུ་ར་བཞིན་དུ་གསལ་བར་
སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་མཛད་པ་ན། མདོ་སྔགས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དཔལ་2

མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཐལ་འགྱུར་3

བའི་

ལུགས་སྲོལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་ཡོངས་སུ་དར་བར་གྱུར་ཏེ། སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ནི་སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་ཡིད་ཚིམ། མཁས་པར་རློམ་པ་མང་པོའ་གྲུབ་པའི་ ི 4

མཐའ་ནི་བྱེ་མའི་ཆང་བུ་ལྟར་ཞིག །ལོག་ཆོས་སྨྲ་བའི་
བདུད་རིགས་ཀྱི་རྐྱེན་རྣམས་ནི་ཆེས་ཆེར་ཉམས་དམས་པར་བྱས། ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆུ་དང་བཅས་པའི་པདྨ་བཞིན་དུ་ལྷག་པར་ཡང་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཅེས་གྲགས་སོ།།5
དེ་དག་གི་ཚེ་ན་རོང་སྟོན་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གྲགས་པ་དེས་སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་དེ་དག༌བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤོང་ནས་ཧ་6

ཅང་ཡང་མ་བཟོད་ནས། དངོས་སུ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་
འགོག་པ་ལྟར་བྱེད་ཅིང༌། དོན་ལ་རྗེ་བཙུན་ཙོང༌ཁ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་7

དགག་པ་བྱེད་པའི་ཁུར་
བཟུང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་8

ཡང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཉིད་ལ་རྒོལ་བ་ག་ལ་ནུས། མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ལ་
ཡང་དོན་ལ་རྒོལ་མི་ནུས་ཀྱང། ལྷན་ཅིག་རྩོད་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱི་9

སྒྲ་བསྒྲགས་ནས།

ས་སྐྱ་པའི་བསྟན་པ་བཟུང་ངོ་ཞེས་སྙན་པ་ཐོབ་ཏུ་རེ་བས་10ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། མཁས་གྲུབ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༡ ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞིན་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་བསྟན་ཆོས་མང་དུ་མཛད་པ་ན། 2 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༢ ཁྱད་པར་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་
3 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༢ ཐལ་གྱུར་གྱི་ལུགས་ཐུན་མོང་
4 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༣ གྲུབ་མཐའ་ནི་བྱེ་མའི་ཆང་བུ་ལྟར་ཞིག་ལོག་སྨྲའི་བདུད་རིགས་རྣམས་ནི་ཆེས་ཆེར་ཉམས་དམས་པར་བྱས།

5 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༤ ཅེས་གྲག་གོ། དེའི་ཚེ་རོང་སྟོན་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་དུ་གྲགས་པ་དེས་སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་དེ་དག།
6 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༤ བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤོང་ནས། དངོས་སུ་
7 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༤ གྲུབ་མཐའ་འགོག་པའི་ཁུར་
8 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༥ དེ་ལྟ་ནའང་རྗེ་བཙུན་ཡབ་སྲས་ལ་དངོས་སུ་རྒོལ་མི་ནུས་ཀྱང་། ལྷན་ཅིག་རྩོད་པ་ 9 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༥ ཚིག་ཙམ་སྨྲས་པས། ས་སྐྱ་པའི་
10 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༥ རེ་ནས། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 19

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉང་སྟོད་ན་ཞུགས་པའི་ཚེ། ཁོ་བོ་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པ་བྱེད་དོ་1

ཞེས་ཡང་

ཡང་འཕྲིན་བསྐུར་རོ། །དེ་དག་གི་ཚེ་ན་2

ས་སྐྱ་ན་ངག་ནུས་ཆེ་བར་གྲགས་པའི་བླུན་པོ་སྙིང་ཁམས་
ཅན་ཆོས་དང་ཆོས་མ་3

ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་རྨོངས་པ་ཆགས་སྡང་དང་འགྲན་སེམས་ཀྱི་གཞན་
དབང་དུ་གྱུར་པ་མང་པོས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཀག་གོ །ཞེས་
འཆལ་4
གཏམ་ཕྱོགས་བཅུར་བསྒྲགས་ཏེ། རྗེ་བླ་5

མ་ཡབ་སྲས་ལ་གཏོར་མ་འཕེན་པ་སོགས་ངན་

སོང་གི་སྒོ་འབྱེད་པའི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་སྣང་སྟེ། ཞིབ་པར་འོག་ནས་འཆད་དོ། །གཞན་ཡང་། ངོར་པ་ཀུན་བཟང་པ་ཞེས་གྲགས་པ་ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལྟར་བཀུར་བ་དེས་ཀྱང་། ཚེ་འདིའི་རྙེད་བཀུར་ལ་ཧ་ཅང་ཞེན་པའི་དབང་གིས། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ལས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆོས་
6

ཟབ་མོ་དུ་མ་ཞིག་ཉན་ཡང༌། དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་རྩྭ་ལྟར་ཡལ་7

བར་དོར་ཏེ། རྗེ་ཙོང་8

ཁ་པ་ཡབ་

སྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལ་ཞུགས་ནས། ངག་ཏུ་ཡང་རྗེས་ཟློས་བྱེད་པ་ཙམ་གྱི་ཡ་ང་བའི་ངན་སྨྲས་དུ་མ་བྱས་ཤིང༌། གཞན་ཡང་། ས་སྐྱ་པའི་དགེ་བཤེས་ཀོན་ཏིང་གུ་ཤྲི་ཞེས་པས་རང་མཚང་སྟོན་པའི་རྩོད་ཡིག་བྱས་འདུག་9

པ་དེ་ལ་ཡང་བཀའ་བཀྱོན་དང་བཅས་པས་ལན་མཛད་པ་སོགས་
ཐམས་ཅད་བཀའ་འབུམ་ན་གསལ་བར་ཡོད་དོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༢ བྱེད་ཅེས་ཡང་ཡང་ཕྲིན་ གཙང་། ཤོག ༦ ན ༦ བྱེད་ཞེས་ཡང་ཡང་ཕྲིན་
2 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༦ དེ་དག་གི་ཚེ་ས་སྐྱ་ན་
3 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༦ ཆོས་དང་ཆོས་མིན་འབྱེད་པ་ལ་རྨོངས་པ། འགྲན་སེམས་ཅན་མང་པོས། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་
4 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༤ བཀག་གོ། ཅེས་བཅལ་གཏམ་ གཙང་། ཤོག ༦ ན ༧ བཀག་གོ་ཅེས་བཅལ་གཏམ་
5 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༧ རྗེ་ཡབ་སྲས་ལ་
6 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༡ ཐེག་པའི་ཟབ་ཆོས་དུ་མ་ཞིག་ཉན་ཀྱང་།
7 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༡ རྩ་ལྟར་དོར་ཏེ།
8 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༥ རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ལ་ངག་ཏུ་རྗེས་བཟློས་བྱེད་པ་ཡ་ང་བའི་ངན་སྨྲས་བྱས་ཤིང་། ས་སྐྱ་པའི་དགེ་བཤེས་ཀྭན་ཏིང་ གཙང་། ཤོག ༦ བ ༡ ་་་་་དགེ་བཤེས་ཀུན་ཏིང་
9 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༢ བྱས་པ་སོགས་ལ་དཀའ་བཀྱོན་དང་བཅས་པའི་ལན་མཛད་པ་སོགས་
བཀའ་བུམ་ན་གསལ་ལོ།

20 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེ་ལྟ་ན་1

ཡང་བླུན་པོ་གསུང་རབ་ཀྱི་གནད་མ་གོ་བ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་བློ་དང་མི་ལྡན་
པ་དེ་དག་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་ག་ལ་ནུས། འོན་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་ཞལ་ལས་འོངས་པའི་གསུང་གི་བདུད་རྩི་དངོས་སུ་མྱངས་པའམ། གསུང་གི་ལེགས་བཤད་ཡི་གེར་བཀོད་པ་མཐོང་བའི་མཁས་པ་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་སྦྱངས་པ་མི་དམན་པ། གཟུ་བོར་གནས་པའི་བློ་དང་ལྡན་པ་དག་ནི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་རབ་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ལས་གཞན་དུ་ཅི་ཞིག་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོའ་སློབ་མ། རབ་འབྱམས་བཀའི་ལ་མཁས་པའི་བཤེས་གཉེན་བདུན་གྱི་ནང་ནས་རྩོད་པ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་གྲགས་པ། རྩོད་དུས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དར་མ་རིན་ཆེན་ཞེས་2

གྲགས་

པ་དེས། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་གཉལ་གྱི་རབ་གྲོང་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ་རྩོད་པ་ལ་བྱོན། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བཀུར་སྟི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མཛད། དེའི་ཚེ་བཞུགས་3

གདན་ལ་བཞུགས་ཙམ་ཉིད་ནས་
ཀྱང་གསུང་རབ་ཀྱི་གནད་ལ་དྲི་བ་མང་དུ་མཛད་པ་ལ། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལན་རྒྱས་པ་རེ་4

གསུངས་པས།

རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དེ་ཉིད་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་ཕྲོགས་ཏེ། བཞུགས་གདན་ལ་བྲི་5

ཐེབས་མང་དུ་
མཛད། ཤེས་ནས་མི་ཕྱེད་6

པའི་དད་པ་ཡང་ཐོབ་སྟེ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་7

ཕྱག་ཕུལ་ནས་ཆོས་གསན་
ཅིང༌། དེའི་ནུབ་མོ་མནལ་ཀྱང་ཆེར་མི་གཟིམས་ཤིང༌།8

དད་པའི་ཤགས་ཀྱིས་རྔམ་རིངས་འདོན་
པ་མང་དུ་མཛད་ཅིང། ཕྱག་ཕྱི་བ་རྣམས་ལ་ཡང། བླ་མ་རྗེ་བཙུན་མཇལ་བ་ལ་སྐོར་གཅིག་འགྲོ། དེ་ནས་བླ་9

མ་འདིའི་ཕྱག་ཕྱི་ལ་སྡོད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་བ་སོགས་ཁུངས་བཙུན་པ་ལས་བརྒྱུད་
1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༢ དེ་ལྟ་ནའང་བླུན་པོ་གསུང་རབ་གྱི་གནད་མ་ཐོས་པ་ལས་གཞན་དུ་ཅི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ 2 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༢ རིན་ཆེན་དེས། རྗེ་བཙུན་ཅོང་ཁ་པ་གཉལ་གྱི་ར་གྲོད་དུ་བཞུགས་ གཙང་། ཤོག ༦ བ ༣ ་་་་་་ར་གྲོང་
3 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༤ དེའི་ཚེ་གདན་ལ་བཞུགས་ཙམ་ཉིད་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་
4 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༤ རྒྱས་པར་མཛད་པས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དེ་ཉིད་ཐུགས་ཕྲོགས་ཏེ་
5 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣ ཕྲི་ཐེབས་ གཙང་། ཤོག ༦ བ ༤ ཁྲི་ཐེབས་
6 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣ མི་ཕྱད་པའི་ གཙང་། ཤོག ༦ བ ༥ མི་བྱེད་པའི་
7 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༥ དེ་མ་ཐག་ཕྱག་
8 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༥ གཟིམས་ཤིང་། ཕྱག་ཕྱི་བ་རྣམས་ལ་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་མཇལ་དུ་ཀོར་ཅིག་འགྲོ། 9 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༤ དེ་ནས་རྗེ་འདིའི་ཕྱག་ཕྱི་ལ་ཀོར་གཅིག་སྡོད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་བ་སོགས། །ཁུངས་བཙུན་པ་ལས་བརྒྱུད་པ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 21

པ། བདག་གི་བླ་མའི་གསུང་ལས་ཐོས་སོ། །ཆོས་རྗེ་གཡག་པས་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་དྲི་བ་མཛད་པ་ལ་ལན་དུ་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད། མཚན་གཞན་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོར་གྲགས་པ་མཛད་ནས་ས་སྐྱར་བསྐུར་བས། ཆོས་རྗེ་གཡག་པ་ཡང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་ཕྲོགས་ནས་རྗེ་ལ་ཆོས་གསན་པར་བཞེད་ནས་འབྱོན་པར་ཆས་པ་ན། 1

ཆགས་སྡང་གི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སློབ་མ་
རྣམས་ཀྱིས་བཀག་ནས་འབྱོན་མ་བཅུག་འདུག་གོ།
གཞན་ཡང། ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་པཎྚི་ཏ་ཆེན་པོ་2

འཇིགས་མེད་གྲགས་པས་
ཀྱང། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་རབ་གཟིགས་པས་ཐུགས་ཕྲོགས་ཏེ། རྗེ་ལ་ཞུ་ཡིག་སྙན་དངགས་
3

ཀྱིས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ་རིམ་ཅན་དུ་ཕུལ་ཞིང། ཞུ་ཡིག་གི་ནང་དུ། མཁས་པ་ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་བློ་བཟང་མཆོག།།གྲགས་པ་མགྲིན་པའི་རྫ་རྔ་སྒྲོགས་པ་ཅན། །ལེགས་བཤད་གཤོག་རླབས་དབང་པོའ་ཞབས་དྲུང་དུ། །འཇིགས་མེད་བུང་བ་གཞོན་ནུས་འདི་སྐད་ཞུ། །ཐུབ་བསྟན་ཉི་མ་ ིནུབ་རིའི་རྩེ་ལ་ལྷུང༌། །ཤེས་ལྡན་རྐང་དྲུག་ལྡན་རྣམས་མྱ་ངན་རྒྱས། །ལོག་སྨྲ་འབྱུང་པོའ་བྱ་ིཚོགས་རྒྱུ་དུས་འདིར། །སྨྲ་བའི་ཉི་མ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཤར། །ཤེས་བྱའི་མཁའ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་རྒྱུ་ཞིང། །མཁས་མང་རྒྱུ་སྐར་བྱེ་བས་ཡོངས་བསྐོར་ནས། །དམ་ཆོས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་འགྱེད་དུས་འདིར། །ལམ་དོར་4

ངལ་བ་བརྒྱ་རྣམས་དབུགས་ཕྱུང་ཤིང། །ཞེས་དང། ཡང་ཞུ་
ཡིག་གཅིག་ལས། བདག་གཞན་བདེ་བ་མེད་ལ་བདེ་བར་5

འཛིན་པ་ཡི། །ལོག་ཤེས་མུན་པ་ལུང་
རིགས་སྒྲོན་མེ་ཡིས། །སེལ་མཛད་ཁྱོད་འདྲ་ཆ་ཙམ་གང་ནའང་མེད། །འདི་མེད་བཤད་སྒྲུབ་ཆུ་ཡི་ལྦུ་བ་འདྲ། །ངེས་འབྱུང་གཡོ་མེད་སྐྱེས་པའི་ཐར་འདོད་ཀྱིས། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལེགས་པར་ཤེས་

བདག་གིས་ གཙང་། ཤོག ༦ བ ༥ ་་་་་ཡིན་ཅེས་གསུང་བ་སོགས་
1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༧ སློབ་མ་ཆགས་སྡང་ཅན་དག་གིས་བཀག་ནས་འབྱོན་མ་བཅུག་གོ།
2 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༧ པཎྚི་ཏ་ཆེན་པོས་ཀྱང་རྗེ་གསུང་རབ་ལ་གཟིགས་པའི་
3 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༡ སྙན་ངག་གིས་བརྒྱན་པ་ཅན་བཞིན་ཕུལ་བའི་ནང་དུ།
4 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༣ ལམ་སྟོར་ངལ་བ་རྒྱས་རྣམས་དབུགས་ཕྱུང་ཞིང་། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༣ ལམ་གཏོར་ངལ་བ་བརྒྱ་རྣམས་དབུགས་ཕྱུང་ཤིང་།
5 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༣ བདེ་བ་མེད་ལ་བདེར་འཛིན་པ།

22 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཤིང་དེ་སྒྲུབ་པ། །བསྟན་པའི་རྩ་བར་ཤེས་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟེན། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོད་ཀྱང་མང་དུ་མི་ཐོས་ན། །དེ་ཡི་སྒྲུབ་པ་ལོང་བའི་ལྟད་མོར་མཚུངས། །དེ་ཕྱིར་ཡང་1

དག་ལྟ་སྤྱོད་མངོན་རྟོགས་
རྣམས། །ཐོས་བསམ་2

ཚད་མས་སྒྲོ་འདོགས་ཉིད་ཀྱིས་བཅད། །ཡང་དག་ལྟ་བ་མེད་ན་གེགས་
མི་སེལ། །རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པ་མེད་ན་བོགས་མི་འབྱིན། །སྒོམ་3

རིམ་མངོན་རྟོགས་མེད་ན་མཐར་མི་
ཐུག །དེ་ཕྱིར་གནས་གསུམ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟེན་པ་ལགས། །ཐར་འདོད་ཡོད་ན་འདི་ལས་གཞན་པའི་ལམ། །མེད་ཕྱིར་འཛམ་གླིང་བོད་ཁམས་མ་ལུས་འདི། །དམན་པའི་ལམ་ལ་མཆོག་གུས་དོར་ནས་ནི། །འདི་འདྲའི་སྲོལ་ཅན་ཁོ་ན་བཟུང་བར་རིགས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ས་བཟང་ལོཙྪ་བ་ངག་དབང་པས་ཀྱང༌། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཕུལ་བའི་ཞུ་ཡིག་ན། ཐུབ་དབང་ཆོས་རྗེའི་ཞིང་འདིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །ཐུབ་བསྟན་གསལ་བའི་འཕྲིན་ལས་འདི་འདྲ་ན། །ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཚབ་བདག་གིས་ཅི་བྱ་ཞེས། །མི་ཕམ་མགོན་དེས་ཕྲག་དོག་མི་མཛད་དམ། །ཁྱོད་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཕུང་པོའ་ིཁུར་འདི་དང༌། །འཇམ་དབྱངས་བློ་གྲོས་གཏེར་ཆེན་མཁྱེན་པ་གཉིས། །ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་རིང་དུ་བསམས་ཀྱང་ནི། །ད་དུང་ཁོ་བོའ་བློ་གྲོས་ཁྱོགས་ལ་འཕྱང། ི 4

།གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་གླེགས་བམ་
གཅིག་གྱུར་ཁྱོད། །ཐ་དད་གདུལ་བྱའི་རེ་བ་རྣམ་གསུམ་སྐོང། །མཐར་གྱིས་རེ་བའི་ཁུར་ཆེན་འདི་ཐེག་པ། །ཨེ་མ་རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་སྐལ་བ་བཟང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌། མཇུག་ཏུ། ང་5

དམ་པ་

ཁྱེད་རང་དང་མཇལ་བ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་ངུས་6

བཤེས་གཉེན་ཚོལ་བ་དང་འདྲ་
བར་ཡོད་དོ།7

།ཞེས་སོགས་སྙན་དངགས་དུ་བཀོད་ནས་ཕུལ་འདུག་གོ།
དེ་ཡང་རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང། མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང། འདུལ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༥ དེ་ཕྱིར་ཡང་ལག་
2 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༦ ཐོས་སམ་འཆད་རྩོད་སྒྲོ་དོགས་
3 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༦ སྒོམས་རིམས་མངོན་རྟོགས་མེད་ན་མཐའ་མི་ཐུག།
4 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༤ འཕྱེད། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༡ འཕྱང་།
5 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༢ མཇུག་ཏུ། དམ་པ་ཁྱེད་དང་
6 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༢ རྟག་ཏུ་ངུ་
7 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༣ དོ་ཞེས་སྙན་ངག་ཏུ་བཀོད་ནས་ཕུལ་འདུག །དེའི་ཚེ་གངས་རིའི་ཁྲོད་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 23

འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་སླད་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་བཟུང་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་བས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོར་འགྱུར་བ་ལ་ངོ་མཚར་དུ་ཅི་ཞིག་མཆིས། དེ་རྣམས་ལས་གཞན་པ་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམ་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་ཀུན་ཀྱང། ཁ་ཅིག་ནི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རབ་1

ཐོས་

པས་དད་པ་ཐོབ། ཁ་ཅིག་ནི། གསུང་གི་བདུད་རྩི་དངོས་སུ་མྱངས་2

པས་བློ་གྲོས་ཀྱི་ལུས་སྟོབས་
རྒྱས་པར་གྱུར་ཏེ། དུས་དེ་ཙ་ན་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་3

རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ལ་གུས་པས་
མི་འདུད་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། ཀརྨ་པ་དཀོན་གཞོན་ལ་སོགས་པ་དྲེགས་པས་མྱོས་པ་གསུམ་ཙམ་ཞིག་བྱུང་འདུག་ལ། དེ་མ་གཏོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་4

གུས་པས་མི་འདུད་པ་གཅིག་
ཀྱང་མེད་དོ། །ཞེས་5

བདག་གི་བླ་མའི་གསུང་ལས་ཐོས་སོ། །དེ་ཡང་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་པོ་6

ཞེས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེས་ཀྱང་། རྗེ་7

ཙོང་ཁ་པས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ལམ་
བཟང་པོ་འདི་ཡ་མཚན་པར་གཟིགས་ནས། མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་རྩོམ་པའི་བསྐུལ་བ་པོ་ཡང་8

མཛད་ཅིང། གཞན་ཡང་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གསུང་རབ་མང་པོའ་བསྐུལ་ ིམ་མཛད་ནས་དེ་དག་གི་དོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་མཛད་ཅིང༌། གཞན་ཡང་། པཎྚི་ཏ་དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེའི་སྐུ་སྐྱེ་9

རྒྱ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཞེས་པ།

1 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༣ གསུང་ཐོས་པས་དད་པ་ཐོབ།
2 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༣ མྱང་བའི་
3 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༦ དུས་དེ་ཙམ་ན་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ལ་གུས་པས་བཏུད་པས་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ནི་ཀརྨ་པ་དཀོན་མཆོག་སོགས་དྲེགས་པས་མྱོས་པ་གསུམ་ཙམ་མ་གཏོགས་ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༤ ་་་་གུས་པས་མི་བཏུད་པའི་་་་ 4 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༤ ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གུས་པས་མ་བཏུད་པ་མེད་དོ།།
5 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༡ ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་གསུང་ངོ་། ཡང་སེམས་དཔའ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༤ ཅེས་བདག་གི་་་་་་
6 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༥ དཔལ་བཟང་ཞེས་པའི་
7 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༥ རྗེས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ལམ་བཟང་འདི་
8 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༥ སྐུལ་བ་པོ་མཛད་ནས་དེ་དག་དོན་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པར་མཛད་ཅིང་། 9 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༦ སྐུའི་སྐྱེ་བ། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བླ་མའི་གཙོ་བོ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཞེས་གྲགས་པ་དེས་ཀྱང་།

24 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་བླ་མ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་དེས་ཀྱང༌། མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་སྤྱིའི་ལུགས་ཁྱད་པར་དུ་ཐལ་1

འགྱུར་བའི་ལྟ་བའི་གནད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
རྣམས་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པས་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལྟར་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པར་མཛད་ན། མཁས་རློམ་གཞན་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་2

ཅི་དགོས། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་འཕྲོས་དོན་ཙམ་ཡིན་ལ། ད་ནི་དཀྱུས་
མ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་3

ཚུལ་གྱིས་ཆོས་རྗེ་རོང་ཆེན་པོས་ཀྱང་འོན་གྱི་བཀྲ་
ཤིས་དོ་ཁ་དང༌། སྐྱི་ཤོད་པོ་ཏ་ལ་4

སོགས་པར་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཆོས་
མང་དུ་གསན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་5

ཡང་རང་ཉིད་ས་སྐྱ་པའི་དགེ་བཤེས་གྲགས་ཤོས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
པའི་ཚིག་ཙམ་སྐྱོང་བར་བཞེད་དེ། ཆོས་ཀྱི་6

འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡལ་བར་དོར་ནས་སླར་
ཡང་རང་ཚུགས་7

འཛིན་པའི་ལུགས་སུ་མཛད་པར་སྣང་ངོ་། །དེ་ནས་དུས་རེ་ཤིག་ན་མཁས་གྲུབ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ། རི་བོ་མདངས་ཅན་དུ་ཆོས་བར་ལ་བྱོན། མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མང་པོའ་བཤད་པ་མཛད་ ི 8

པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ། ཆོས་རྗེ་
རོང་པོ་དཔོན་སློབ་9

རྣམས་བདག་པོ་རབ་བརྟན་པས་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། རྒྱལ་མཁར་རྩེར་10ཆོས་བར་
ལ་བྱོན་པའི་སྐད་ཆ་རི་བོ་མདངས་ཅན་དུ་གསན་ནོ། །དེ་ནས་མཁས་གྲུབ་རྗེས་རྩོད་པའི་དུས་

1 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༦ ཁྱད་པར་དུ་ཐུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་
2 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༤། ལྟ་ཅི་སྨོས། འོན་ཀྱང་དེ་དག་འཕྲོས་དོན་ཙམ་ཡིན་གྱི། ད་ནི་དཀྱུས་མ་བཤད་པར་བྱའོ།། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༧ ལྟ་ཅི་སྨོས། འོན་ཀྱང་དེ་དག་འཕྲོས་དོན་ཙམ་ཡིན་གྱི། ད་ནི་དཀྱུས་ལ་བཤད་པར་བྱའོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༥ བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་རྗེ་རོང་ཆེན་པས་ཀྱང་ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༧ ་་་་་འོན་གྱི་བཀྲ་ཤིས་དེ་ཁ་དང་།
4 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༥ པོ་ཏ་ལ་སོགས་པར་རྗེའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༡ པོ་ཏ་ལ་སོགས་
5 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༨ ན ༡ དེ་ལྟ་ནའང་རང་ཉིད་ས་སྐྱ་པའི་དགེ་བཤེས་དྲག་ཤོས་ཡིན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་སྐྱོང་བར་བཞེད་དེ།
6 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༨ ན ༡ ཆོས་འབྲེལ་ཡོད་པ་
7 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༦ རང་ཚུལ་
8 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༢ མཛད་པར་ཕྱོགས་པ་ན།
9 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༣ དཔོན་སློབ་བདག་པོ་
10 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༣ རྒྱལ་ཁར་རྩེར་བྱོན་པའི་སྐད་ཆ་གསན་པས། མཁས་གྲུབ་རྗེས་རྩོད་པའི་དུས་འདི་ཡིན་ནོ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 25

ནི་འདི་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ། གསུང་ཆོས་རྣམས་1

ལ་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཆོས་འཚམས་མཛད་
དེ། དཔལ་འཁོར་སྡེ་ཆེན་ལ་འབྱོན་པར་ཆས་པ་ན། ཉིན་གཅིག་མཁས་གྲུབ་རྗེ་གཟིམས་ཁང་ལ་བསྐོར་བ་མཛད་ཀྱི་ཡོད་བཞིན་པ་ལ་ཐལ་སྐད་གཅིག་བཏོན་ནས་ཐུགས་ཉམས་འུར་བ་ལྟར་མཛད་ཀྱི་འདུག།།དེའི་ཚེ་དད་པ་དང་ལྡན་པའི་སློབ་མ་ཞིག་གིས་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཅི་ལགས་ཞུ་བས་རྗེའི་གསུང་ནས། ད་ལྟ་ཁོ་བོས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཙ་ན། མི་ནག་པོ་ཞིག་བྱུང་ནས། ང་ནི་རྩོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྐུལ་2

གྱིན་འདུག་གསུངས་ཏེ་མི་ནག་པོ་དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་ཡིན་པར་འདུག་སྟེ། ཚུལ་འདི་ནི་པཎ་ཆེན་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་རྗེ་གྲགས་བསམ་པ་ལ་དངོས་སུ་གསུངས་འདུག་གོ །དེ་ནས་མཁས་གྲུབ་3

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དཔོན་སློབ་རྣམས་
དཔལ་འཁོར་སྡེ་ཆེན་དུ་བྱོན་ཏེ།4

ཐོག་མར་ཆོས་རྗེ་རོང་བོ་ལ། གཞི་ལེན་མཛད་པར་དགོངས་
ཤིང། དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་རྗེ་གསང་ཕུར་གྲྭ་སྐོར་ལ་བྱོན་པའི་ཚེ། ཆོས་རྗེ་རོང་པོས་གཞི་ལེན་ཟབ་པར་མཛད་པས། དེའི་གདན་ལན་ཀྱང་མཛད་པར་དགོངས་ཏེ། རོང་པོ་དཔོན་སློབ་རྣམས་གཟིམས་ཁང་དུ་གསོལ་ཇ་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པས་ཆོས་རྗེ་རོང་པོའ་ཐུགས་ལ་ད་ནི་རྩོད་པ་བྱེད་པ་གོར་ ིམ་ཆག་5

སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ་ཐུགས་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་ནས་6

གསོལ་ཇ་ལ་འབྱོན་མ་ནུས་པར་ཅི་བྱས་
ཀྱང་གདན་འདྲེན་མ་ཐུབ། དེ་ནས་མཁས་གྲུབ་རྗེས་གནས་རྙིང་དང་། ཞ་ལུ་ནས་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་མཁས་པར་གྲགས་པ་རེ་རེ་ཡང་རྩོད་དཔང་ལ་སྤྱན་དྲངས། སྦྱིན་བདག་ལ་ཡང་དེ་ལུགས་ཀྱི་ཞལ་ཏ་གནང་ནས། དཔལ་འཁོར་སྡེ་ཆེན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཀ་གདོང་གཡས་གཡོན་ལ་མཁས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༣ རྣམས་དེ་མ་ཐག་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༥ བསྐུལ་གྱི་འདུག་གསུངས་ཏེ། མི་ནག་པོ་དེ་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༥ མཁས་གྲུབ་རྗེ་དཔོན་སློབ་དཔལ་འཁོར་སྡེ་ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༥ མཁས་གྲུབ་རྗེ་དཔོན་སློབ་དཔལ་འཁོར་བདེ་ཆེན་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༦ བྱོན་ཏེ། མཁས་གྲུབ་རྗེ་གསང་ཕུར་གྲྭ་སྐོར་མཛད་པའི་ཚེ། ཆོས་རྗེ་རོང་པོས་གཞི་ལེན་ཟབ་པར་མཛད་པའི་གདན་ལན་སོགས་ཐོག་མར་གཞི་ལེན་མཛད་པར་དགོངས་ཏེ། རོང་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༧ གོར་མ་ཆག་དགོངས་ཏེ།
6 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༧ ཟོས་ནས་འབྱོན་མ་ནུས་པར་ཅིས་ཀྱང་གདན་འདྲེན་མ་ཐུབ།

26 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གྲུབ་རྗེ་རང་ཉིད་དང༌། ཆོས་རྗེ་རོང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བཞུགས་གདན་ཡང་1

གྲངས་མཉམ་མཛད། རྩོད་
དཔང་གི་མཁས་པ་རྣམ་གཉིས་ལ་ཡང་2

དེ་དང་མཐུན་པའི་གདན་བཤམས་ཏེ། གསོལ་ཇ་3

སོགས་
སྐྱར་གྲུབ་ནས་རྩོད་པར་ཐག་བཅད་པའི་ཚེ། ཆོས་རྗེ་རོང་ཆེན་པ་ཡང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་འཚབས་ཏེ། གཟིམས་ཁང་ན་སྟོད་གཡོགས་4

ཀྱང་མེད་པ་ཞིག་མཛད་ནས་སྐོར་བ་དྲག་ཏུ་མཛད་ཅིང་། སྤྱོད་ལམ་ཁང་པར་ཡང་ཡང་བྱོན་པར་མཛད་5

ཅེས་ཐོས་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་མ་ཡིན་
གྱི་དེའི་དུས་ཀྱི་སློབ་མ་ཐུན་6

མོང་བ་དག་གླེང་གི་འདུག་གོ །དེ་ནས་ཆོས་རྗེ་རོང་ཆེན་པས་སྔར་
རང་ཉིད་ཀྱི་རྩོད་པ་བྱེད་དོ། །ཞེས་བསྒྲགས་པས་མི་རྩོད་7

ཅེས་ཀྱང་གསུང་མ་ནུས་ལ། རྩོད་པར་
བཤམས་པའི་ཚེ་ན་ཡང༌། རང་ཉིད་བྱམས་ཆོས་ལ་སྦྱངས་པ་ཆེར་མཛད་པ་མ་གཏོགས། གཞུང་ལུགས་མཐའ་དག་ལ་མ་སྦྱངས་ཤིང༌། མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འདིས་ནི་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་ཐོགས་མེད་དུ་སྨྲ་ནུས་པར་8

ཡང་མཁྱེན་པས་ཤིན་ཏུ་མཛད་དཀའ་ལ་གཏད་འདུག་
པའི་དུས་སུ་རོང་པོ་ཆོས་རྗེའི་ཐུགས་ལ་འདི་ལྟར་བུ་ཡང་ཤར་རམ་སྙམ་སྟེ། མཁས་གྲུབ་9

འདིས་
ནི་བྱིས་པའི་ཚེ་ན་ཡང་། པཎ་ཆེན་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཕམ་པར་བྱས་ཞེས་ཐོས་ན་ད་ནི་འདིའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཁྱོན་ལ་སུ་ཞིག་གིས་རྒོལ་བར་ནུས། ཁོ་བོ་ནི་པཎ་ཆེན་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༡ གྲག་སྙམ་མཛད།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༢ དེ་མཐུན་གྱི་གདན་བཤམས། གསོལ་ཇ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༣ གསོལ་ཇ་སྤྱིར་གྲུབ་ནས་ གཙང་། ཤོག ༨ ན ༢ གསོལ་ཇ་སྦྱར་་གྲུབ་ནས་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༢ སྟོད་གཡོགས་མེད་པར་མཛད་ནས། སྐོར་བ་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༣ མཛད་དོ། །ཞེས་ཁོ་བོ་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༤ ཐུན་མོངས་བ་དག་གླེང་གིན་འདུག་གོ། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༣ ཐུན་མོངས་
7 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༣ མི་རྩོད་ཀྱང་གསུངས་མ་ནུས་ལ། རྩོད་པ་ཤར་བའི་ཚེ་ན་ཡང་། རང་ཉིད་བྱམས་ཆོས་ལ་སྦྱངས་པ་ཆེ་བ་མ་གཏོགས་གཞུང་ལུགས་
8 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༤ ནུས་པར་མཁྱེན་ནས། ཤིན་ཏུ་མཛད་དཀར་གཏད་འདུག་པའི་དུས་སུ། རོང་སྟོན་ཆོས་རྗའི་ཐུགས་ལ་འདི་ལྟར་སྙམ་སྟེ།
9 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༥ མཁས་གྲུབ་པ་འདི་བྱིས་པའི་ཚེ་ནའང་པཎ་ཆེན་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཕམ་པར་བྱས་ན། ད་ནི་འདིའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཁྱོན་ལ་སུ་ཞིག་གིས་རྒོལ་བར་ནུས།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 27

སྨྲ་བ་མེད་པར་བྱས་པ་ཡིན་1

ནོ། །སྙམ་དུ་ངེས་པར་ཐུགས་ལ་ཤར་སྙམ་སྟེ། མདོར་ན་ད་ནི་གཡོ་སྒྱུ་བྱས་པའི་དུས་ལ་བབ་ཀྱི་རྩོད་པར་ནི་མི་ནུས་སོ་སྙམ་2

དུ་དགོངས། མཁས་གྲུབ་རྗེ་ལ་ནི་འཕྲིན་
སྐུར་བ། ངས་ཁྱོད་ཀྱི་བླ་མ་རྒྱལ་ཚབ་པ་ཕམ་པར་བྱས་ཟིན་པས། ད་ཁྱོད་དང་མི་རྩོད་དོ་3

ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེར་རྗེ་བླ་མས་རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ་ཕམ་པར་བྱས་མ་བྱས་རྩོད་ཡིག་ཡོད་པས་རང་རེ་ཕྲད་ནས་བལྟ་བ་ཡིན། ངའི་བླ་མ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕམ་པར་མ་བྱས་ཀྱི། ཁྱོད་ཀྱི་བླ་མ་གཡག་པ་ངམ་རིང་གི་ཚོགས་སུ་ཁོ་བོས་ཕམ་པར་བྱས་པ་བརྗེད་པ་ཡིན་ནམ། ཁོ་བོ་ཐག་རིང་ན་གནས་པའི་ཚེ་རྩོད་པ་བྱེད་4

དོ། །ཞེས་ཡང་ཡང་འཕྲིན་བསྐུར་ནས། ད་རྩོད་མི་ནུས་པ་ཅི་བྱུང་བ་ཡིན། དེ་བས་མཁས་པའི་རྐང་མ་འདྲེན་པར་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་རྩོད་པས་མ་འབྱོལ་ཞིག་ཅེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟར་རྒོལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཤམས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ཏེ། ཚོགས་དུང་འབུད་
པར་བརྩམས་པའི་ཚེ། ཆོས་རྗེ་རོང་པོ་དཔོན་སློབ་5

རྣམས་ཏབ་ཏབ་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ཐོག་མར་སློབ་
མ་གཅིག་བཏང་ནས། ཤིན་ཏུ་བླུན་པོ་དེས་ཚིག་རྩུབ་ཀྱི་མཚོན་གྱིས་རྒོལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཤམས་པ་བསམ་བཞིན་དུ་དཀྲུགས་ཏེ། མཁས་གྲུབ་པ་རོང་སྟོན་6

ཆོས་རྗེའི་རྩོད་ཟླར་མི་འོས་
ཞེས་སྨྲས་ཏེ། ཐབས་དུ་མ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་རྩོད་མི་དགོས་པའི་ཐབས་ལ་འབད་འདུག་ནས། མཁས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༥ ཡིན་སྙམ་དུ་ངེས་པར་ཐུགས་ལ་ཤར་རམ་སྙམ་སྟེ།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༦ སྙམ་ནས། མཁས་གྲུབ་རྗེ་ལ་འཕྲིན་བསྐུར་བ།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༨ བ ༦ མི་རྩོད་དོ་གསུངས། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཚབ་པ་འཕམ་པར་བྱས་མ་བྱས་རྩོད་ཡིག་ཡོད། ངེས་རང་ཕྲད་ནས་བལྟ་བ་ཡིན་པའི་བླ་མ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕམ་པར་མ་བྱས་ཀྱི། བླ་མ་གཡག་པ་ངམ་རིངས་ཚོགས་སུ་ཕམ་པར་བྱས་པ་བརྗེད་པ་ཡིན་ནམ།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༤ བྱེད་ཞེས་ཡང་ཡང་འཕྲིན་བསྐུར་ནས་རྩོད་མི་ནུས་པ་ཅིག་འབྱུང་བ་ཡིན། དེ་དུས་མཁས་པའི་རྐང་མ་འདྲེན་པར་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་རྩོད་དོ་གསུངས་ནས་རྒོལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཤམས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ཏེ། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༧ བྱེད་ཞེས་ཡང་ཡང་འཕྲིན་བསྐུར་ནས་རྩོད་མི་ནུས་པ་ཅི་འབྱུང་བ་ཡིན།
5 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༡ དཔོན་སློབ་ཏབ་ཏབ་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ཐོག་མར་སློབ་མ་གཅིག་བཏང་ནས། བླུན་པོ་དེས་ཚིག་རྩུབ་ཀྱིས་རྒོལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀྲུགས་ཏེ།
6 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༥ རོང་སྟོན་གྱིས་རྩོད་ཟླར་མི་འོང་ཞེས་སོགས་ཐབས་དུ་མས་རྩོད་མི་དགོས་པ་ལ་འབད་འདུག་ནས། མཁས་གྲུབ་རྗེས་སླར་འཕྲིན་བསྐུར་ཏེ། ཡང་ན་ཁ་སིང་ནས་རྩོད་ཟེར་དོན་ཡང་མེད། ད་རྩོད་དབང་གི་མཁས་པ་རྣམས་སྤྱན་དྲངས་ནས་ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༢ ད་རྩོད་དཔང་གི་མཁས་པ་རྣམས་སྤྱན་དྲངས་ནས་

28 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གྲུབ་རྗེས་སླར་ཡང་འཕྲིན་བསྐུར་ཏེ། ཡང་ན་ཁ་སང་ནས་རྩོད་ཟེར་དོན་ཡང་མེད། ད་གནས་རྙིང་དང་ཞ་ལུ་ནས་རྩོད་དཔང་གི་མཁས་པ་རྣམ་གཉིས་ཀྱང་སྤྱན་དྲངས། ཚེགས་ཆེན་པོས་འདིར་ཕེབས་ཐ་ན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གདན་བཤམས་པ་སོགས་ཀྱང་གྲུབ་ན་ཅི་སྟེ་མི་རྩོད། གཏིང་ནས་རྩོད་མི་ནུས་ན་ད་ཕྱིན་ཆད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཕག་ལབ་མ་བྱེད། ཁྱོད་1

རང་གིས་བརྩམས་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་མེ་ལ་བསྲེག་དགོས་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་
ལྟར་གསུངས་ཀྱང་ཆོས་རྗེ་རོང་པོས་ང་ཁྱོད་དང་མི་རྩོད་དོ་ཞེས་རྣ་མེད་ལ་བུད་པའི་གསུང་བྱོན་ཏེ། སྔར་རྩོད་པ་བྱེད་དོ་ཞེས་འཕྲིན་ཡང་ཡང་བསྐུར་བ་ཐམས་ཅད་རྫུན་2

གྱི་ཚིག་ཏུ་ཆོས་རྗེ་རོང་པོ་
ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲགས་སོ། །དེ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གདན་བཤམས་3

པ་སོགས་ཀྱང་བསྡུ་དགོས་
པ་བྱུང་ལ། མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཀྱང་འདུ་ཁང་གི་སྟེང་དུ་བྱོན་ནས་ཐལ་སྐད་འདོན་པ་སོགས་མཛད་ཅིང༌། དེ་མ་ཐག་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་4

ཚུལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བརྡ་སྤྲོད་པ་
ཡང་མཛད་པར་འདུག་སྟེ། བཀའ་འབུམ་ན་གསལ་ལོ།།
དེའི་5

ཚེ་རོང་པོ་དཔོན་སློབ་ཐུག་སྐྱེངས་ཏེ། ཐབས་གང་བྱས་ན་མཁས་གྲུབ་རྗེ་ལ་གླགས་
རྙེད་པར་འགྱུར་བའི་ཐབས་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལ་ཞུགས་ན། འདི་ལ་གླགས་རྙེད་པར་ནི་མི་ནུས་ཀྱི་འོན་ཀྱང་གཡོ་སྒྱུ་ཞིག་བྱའོ་སྙམ་ནས། མཁས་གྲུབ་རྗེ་ཚོགས་སུ་བསྔོ་བ་ལ་བྱོན་

6

པའི་དུས་སུ། སློབ་མ་གཅིག་བཏང་ནས་སྙིང་རྙོག་པ་ཅན་དེས་ཆོས་འདྲ་གཅིག་བཟུང་ནས་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་པར་བརྩམས་པའི་ཚེ། ཚོགས་7

པ་རྣམས་གསུང་སྒྲོག་མཛད་ཀྱི་ཡོད་པས། མཁས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༣ ཁྱོད་ཀྱི་བརྩམས་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཀྱང་མེ་ལ་བསྲེག་དགོས་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ཆོས་རྗེ་རོང་པོས་ཁྱོད་དང་ང་མི་རྩོད་དོ་ཞེས་ན་མེད་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༤ རྫུན་ཚིག་ཏུ་ཁོ་རང་གིས་བསྒྲགས་སོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༥ གདན་བཤམས་སོགས་བསྡུ་དགོས་པ་བྱུང་ལ།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༥ བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བརྡ་སྤྲོད་མཛད་འདུག་པ་བཀའ་འབུམ་ན་གསལ་ལོ།། 5 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༦ དེས་རོང་པོ་དཔོན་སློབ་ཐུགས་རྐྱངས་ཏེ་ཐབས་གང་བྱས་ཀྱང་འདི་ལ་གླགས་རྣེད་པར་མི་ནུས་ཀྱི། འོན་ཀྱང་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༦ བྱོན་པའི་ཚེ་སློབ་མ་གཅིག་བཏང་ནས། དེས་ཆོས་འདྲ་གཅིག་
7 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༧ ཚོགས་གསུང་སྒྲོག་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ལ། མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཀྱང་གསུང་སྒྲོག་ཞིག་གསུང་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 29

གྲུབ་རྗེས་གསུང་སྒྲོག་གཞོག་གསུང་བའི་བརྡ་མཛད་པ་ན། ཚོགས་1

པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་སྒྲོག་
དུས་གཅིག་དུ་མཚམས་བྱས་བཞག་པ་ན། སྙིང་རྙོག་པ་ཅན་དེ་ཉིད་ཀྱང་འཚབས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་ནོར་བཞིན་དུ་འཕངས་སོ། །དེ་ནས་མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཀྱང་བླུན་པོ་ད་ཅི་ཟེར་འདོད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས། ཤིན་ཏུ་སྐྲག་པའི་ཡིད་དང་ལྡན་པ་དེ་ཉིད་2

ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་
འཕྲོ་བཞག་ནས་བྲོས་འདུག་སྟེ། འདི་ལས་ངོ་ཚ་བ་3

ནི་གང་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟར་ཆོས་རྗེ་རོང་ཆེན་
པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་མདུན་སར་ཤིན་ཏུ་དཔའི་ཞུམ་པར་གྱུར་སྟེ། མི་སྨྲ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་བཟུང་ངོ་ཞེས་པའི་གཏམ་དབུས་གཙང་གི་སའི་ཕྱོགས་འདིར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ན། ཕྱོགས་དེ་ལ་གཏོགས་པའི་མཁས་4

པར་རློམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞུམ་ཞུམ་པོར་
གྱུར་ཏེ། ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་ཚམ་ཚོམ་དུ་མུ་ཅོར་སྨྲ་བ་རྒྱུན་ཆད་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གྲགས་སོ།།5 འདིར་སྨྲས་པ། རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་རྒྱལ་སྲས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས། །གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་
གངས་ཅན་མཁས་པའི་རྗེ། །བློ་བཟང་མཚན་ཅན་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དང། །དབྱེར་མེད་བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་འཁྲུངས། །དེ་ཚེ་བརྩེ་ལྡན་བྱང་སེམས་དུ་མ་ཡང། །ཡང་དག་ལྟ་བའི་དགའ་སྟོན་མྱོང་ཕྱིར་དང། །དང་པོའ་སངས་རྒྱས་འཇམ་དབྱངས་ཙོང་ཁ་པའི། །བསྟན་པ་གསལ་ཕྱིར་ཕྱོགས་ ིའདིར་སྐྱེ་བ་བཟུང། །ལྷག་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་སྲས་ཀྱི་མཆོག། །མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་པཎྚི་ཏ། །ཏ་རས་རྗེས་བཟུང་རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆེ། །དགེ་ལེགས་གཏེར་ཆེན་བསྟན་པའི་དཔལ་དུ་འཁྲུངས། །མདོར་ན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། །གངས་རིའི་ཁྲོད་འདི་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཚེ། །འཕགས་ཡུལ་མཁས་པའི་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་ཀྱང། །མཐའ་འཁོབ་ཡུལ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཟུང་བ་བཞིན། །དོན་དམ་གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་གཟིགས་པའི་མཐུས། །ཀུན་རྫོབ་རྟེན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༧ ཚོགས་པས་ཀྱང་གསུང་སྒྲོག་དུས་གཅིག་ལ་ཆམ་གྱིས་བཞག་པ་ན། སྙིང་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༩ བ ༡ དེ་ཉིད་ཐལ་འགྱུར་འཕེན་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༩ བ ༢ ངོ་ཚ་བ་གང་ཞིག་ཡོད། དེ་ལྟར་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་མདུན་སར་ཆོས་རྗེ་ ིརོང་པོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཤིན་ཏུ་དཔའ་ཞུམ་སྟེ། མི་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༩ བ ༣ མཁས་རློམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཞུམ་པོར་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༩ བ ༣ (བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་ན་མི་གསལ)

30 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འབྲེལ་འཇོག་ལ་ཆེས་མཁས་པའི། །ཁྲིམས་ལྡན་སྐྱེ་བོས་ཕྱོགས་འདི་གང་བ་ནི། །ངང་པས་བརྒྱན་པའི་པདྨའི་མཚོ་བཞིན་ནོ། །རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་མདོར། །ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་བྱང་གི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང། །བྱང་ཕྱོགས་དག་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས། །བློ་བཟང་བསྟན་པ་འདི་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། །དེ་ཚེ་གངས་ཁྲོད་དཔྱོད་ལྡན་སྐྱེ་བོ་ནི། །སྔོན་བསགས་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མི་དམན་པ། །ཕལ་ཆེར་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས། །མདོ་སྔགས་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་མྱོང་ཞེས་ཐོས། །འོན་ཀྱང་རྒན་རབས་ལུགས་ལ་རབ་ཞེན་པའི། །བོད་ཡུལ་མཁས་རློམ་འགའ་ཡིས་འདི་སྐད་སྨྲས། །ཡིད་བྱེད་སྤངས་པ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་སྟེ། །ཁས་ལེན་བྲལ་བ་ཐལ་འགྱུར་ལུགས་མཆོག་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་སྨྲ་བ་སོགས། །རྟོག་གེའི་བརྡ་ཡིས་བཅིངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ། །ཐལ་འགྱུར་ལུགས་སུ་རློམ་འདི་མི་འཐད་ཅེས། །བློ་ཆུང་དག་གིས་ལྐོག་གཏམ་ཡང་ཡང་སྨྲས། །ཀྱེ་མ་ཀྱེ་ཧུད་ལས་འབྲས་སུན་ཕྱུང་ནས། །དོན་དམ་གནས་ལུགས་འཇོག་པར་བྱེད་དོ་ལོ། །སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་དོན་དུ་འཆར་བ་ཡི། །ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་འགོག་པར་བྱེད་དམ་ཅི། །ཕྱིས་ནི་རོང་བོར་གྲགས་པའི་མཁས་རློམ་གྱིས། །ཟླ་བའི་ལུགས་དེ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཡིས། །ཇི་བཞིན་བཀྲལ་མོད་འོན་ཀྱང་ཟླ་བའི་ལུགས། །འཐད་པ་མིན་ཞེས་འཆལ་གཏམ་མང་དུ་སྨྲས། །བློ་གྲོས་ཆུ་ཤེལ་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་འོད་དཀར་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོ། །ཐུབ་བསྟན་ནམ་མཁའི་རྒྱན་གྱུར་ཟླ་བ་ཡི། །ལུགས་མཆོག་སྙིང་ནས་སྨོད་པའི་འབྱུང་པོའ་བྱ། །འོན་ཀྱང་ཀླུ་སྒྲུབ་སྲས་པོ་ཙོང་ཁ་པའི། །གསུང་ལ་དངོས་སུ་རྒོལ་བར་ ིམ་ནུས་པས། །ཟླ་བའི་ལུགས་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ན་ནི། །མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོའང་ཅིས་མི་འགོག།།དེ་ལྟར་མཁས་པར་རློམ་པའི་རོང་སྟོན་དེས། །མཁས་འདོད་བསམ་པའི་གཞན་དབང་གྱུར་པའི་མཐུས། །ཀླུ་སྒྲུབ་སྲས་ཀྱི་ནང་ནའང་མཁས་པའི་མཆོག །འཇིགས་བྲལ་ཟླ་བའི་ལུགས་ནི་མི་འཐད་ཅེས། །བླུན་རྨོངས་སློབ་མའི་འཁོར་ནང་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །ཐལ་འགྱུར་ལུགས་མཆོག་འགྲེལ་ལ་ཟླ་མེད་པའི། །བློ་བཟང་སྲས་པོ་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་དང། །ལྷན་ཅིག་བརྒལ་ལན་བྱེད་ཅེས་ཡང་ཡང་སྨྲས། །དེ་ནས་ནམ་ཞིག་རོང་སྟོན་ཆེན་པོ་དེ། །མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་སེང་གེའི་ནུས་མཐུ་ཡིས། །བཀུག་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཡི་མདུན་སར་ཕྱིན། །སྨྲ་བའི་སེང་གེ་དེ་ཡིས་འདི་སྐད་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 31

གསུངས། །ད་ནི་ཁྱོད་དང་ཁོ་བོ་རྩོད་པའི་དུས། །འདི་ཉིད་ཡིན་གྱིས་གཞན་དུ་མ་སེམས་ཤིག །ཟླ་བའི་ལུགས་ལ་རྒོལ་འདོད་མུན་ཅན་ཁྱོད། །ཁོ་བོའ་ལུང་རིགས་རྡོ་རྗེས་གཞོམ་པར་བྱ། །དེ་ཚེ་ ིརོང་སྟོན་ཆོས་རྗེས་འདི་སྙམ་དགོངས། །བདག་གིས་གཞན་ངོར་རྩོད་པར་དམ་བཅས་མོད། །འདི་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པར་ག་ལ་ནུས། །སྒྲ་སྙན་གྲགས་པ་ཐོབ་ཕྱིར་སྨྲས་པར་ཟད། །འདིས་ནི་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ན་ཡང། །རི་དབང་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་ཕམ་བྱས་ན། །ད་ནི་འདི་ལ་སུ་ཡིས་རྒོལ་བར་བྱེད། །སྙམ་ནས་ཤིན་ཏུ་སྐྲག་སྟེ་འབྲོས་པར་བརྩམས། །འགྲན་འདོད་ཕྲག་དོག་དྲག་པོས་ཡིད་བསྐྱོད་པའི། །བླུན་རྨོངས་སློབ་མ་དག་གིས་ཚིག་རྩུབ་ཀྱིས། །རྒོལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཤམས་པའང་བསམ་བཞིན་དཀྲུགས། །དགག་སྒྲུབ་མཁས་པའི་བྱ་བ་སྤང་བྱར་སྨྲས། །གང་ཞིག་མཁས་པ་རིང་ན་གནས་པའི་ཚེ། །ལྷན་ཅིག་རྩོད་དོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བསྒྲགས་ནས། །མངོན་དུ་གྱུར་ཚེ་འབྱོལ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ། །འདི་ལས་ངོ་ཚར་གྱུར་པ་གང་ཞིག་ཡོད། །གང་གི་བློ་གྲོས་ལུས་སྟོབས་ལས་འོངས་པའི། །དངོས་སྟོབས་རིགས་པའི་སྦར་མོ་ཆེར་གཡོ་བས། །ཕས་རྒོལ་གླང་པོ་ཀུན་གྱི་སྲོག་འཕྲོགས་པ། །མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་སེང་གེའི་ངང་ཚུལ་ཡིན། །དེ་ནས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིས། །རོང་སྟོན་དེ་ལ་འདི་སྐད་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཁོ་བོའ་མདུན་སར་སྐྲག་ ིཤིང་ཞུམ་པ་འདི། །དྲན་པར་གྱིས་ལ་ཕྱིན་ཆད་བག་ཡོད་སྡོམས། །ཀླུ་སྒྲུབ་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས། །སྙིང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཆོངས་ལ་གུས་པར་བྱོས། །ཞེས་གསུངས་དབུས་གཙང་མཁས་པ་མཐའ་དག་ཀྱང། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་སྙན་པ་བརྗོད་པས་བྲེལ། །མ་བསླབ་པར་ཡང་ ིཆོས་ཀུན་ཐུགས་སུ་ཆུད། །མ་རྩོད་པར་ཡང་རྒོལ་བ་ཕམ་པར་བྱས། །འབད་རྩོལ་མེད་པར་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཟུང། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་ཞབས་ལ་འདུད། ། ི 1

ཅེས་བྱ་བ་
ནི་སྨྲ་བའི་ཉི་མ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་རོང་སྟོན་ཆོས་རྗེ་རྨེག་མེད་པར་ཕམ་པར་མཛད་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པའོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༩ བ ༣ དེ་དག་ནི་མཁས་གྲུབ་རྗེས་རོང་སྟོན་ཆོས་རྗེ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཕམ་པར་མཛད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པའོ།།

32 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེ་ལྟར་1

ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདིས་ནི་རྒྱལ་བའི་
བསྟན་པ་ལ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་ཅིང༌། ཐོས་པའི་དོན་
2

རྣམས་ཚུལ་བཞིན་ཉམས་སུ་བླངས་པས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀྱང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མངའ་བ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་འཆད་ཉན་མཛད་པའི་གནས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་ཡང་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་འབའ་ཞིག་ལ་དགོངས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་མ་ནོར་བའི་ལམ་ལ་དྲངས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐུགས་སྐྱོ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནས་འཆད་པ་དང་རྩོད་པ་དང་རྩོམ་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་ཀྱི། རྙེད་3

པ་དང་བཀུར་

སྟི་ལ་སོགས་པ་ཇི་ཙམ་ཐོབ་ན་སྙམ་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་རྒྱུ་བའི་གོ་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ཞིག་སྟེ། མཁས་གྲུབ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ལས་ཀྱང་དཀོན་པའི་གདམས་པ་མཆོག །ཚང་ལ་མ་ནོར་སྔོན་མེད་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན། །དཀའ་སྤྱད་ལྟོས་མེད་བརྩེ་བས་བྱིན་ན་ཡང༌། །སྐལ་ངན་སྐྱེ་བོས་དུག་ལྟར་འགལ་བར་འཛིན། །རླབས་ཆེན་ལུང་རིགས་བཤད་པའི་གྲུ་སྦྱར་ནས། །གཞུང་ལུགས་ཆུ་གཏེར་ཆེ་ལ་ལེགས་ཁྲིད་ན། །བློ་ཆུང་བྱིས་པ་ལྟ་བུ་འདི་དག་ནི། །སྒྱིད་ལུག་ཞུམ་དང་འཇིགས་དང་གཏོལ་མེད་གྱུར། །གཞུང་ལུགས་བཤད་པ་རྩྭ་ལྟར་དོར་བྱས་ནས། །བསྡུས་པའི་ཐལ་འཕྲེང་མཛུབ་ཁྲིད་ཁོ་ན་དང༌། །དོན་ཆུང་ལས་ལ་ཚེ་ཟད་འགྱུར་མཐོང་ནས། །བདག་ནི་འདི་ལ་འཇུག་པ་ལྷོད་པར་གྱུར། །ཞེས་དང༌། སྣུམ་མཛད་མར་མེ་ལྟ་བུའི་བསྟན་པ་འདི། །ཁོ་བོའ་ལེགས་བཤད་གོ་ཆ་བློ་གྲོས་ཀྱིས། །རྫོགས་ལྡན་བཞིན་དུ་བྱ་ ིབར་ནུས་ན་ཡང༌། །སྐལ་ངན་རྣམས་ཀྱིས་ས་འོག་གཏེར་བཞིན་སྦས། །ད་ནི་དུས་ལ་སྡོད་པ་མེད་པ་དང༌། །ལང་ཚོའི་དཔལ་ཡང་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་ལྟར་གཡོ། །སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་སྐལ་བ་མེད་མཐོང་ནས། །མང་ཐོས་བདག་ནི་གཅིག་པུར་ཆོས་དོན་སེམས། །ཚེ་འདི་འབའ་ཞིག་དོན་གཉེར་འཁོར་ནང་དུ། །ཆགས་སྡང་འདུ་འཛིས་འདའ་བའི་གོ་སྐབས་ནས། །རྩོད་པ་ལྷུར་ལེན་ཚིག་འགའི་བཤད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༩ བ ༣ དེ་ལྟར་མཀས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒཡལ་པོ་འདིས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༩ བ ༤ དོན་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༩ བ ༦ རྙེད་བཀུར་ལ་སོགས་པ་ཇི་ཙམ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 33

པ་ལ། །མཁས་པ་ང་ནི་སྐྱུག་པ་བཞིན་དུ་བལྟ། །ཞེས་སོགས་དང༌། ཡང་སྐབས་ཤིག་ན། དེ་ཕྱིར་

1

མདོ་རྒྱུད་བླ་མའི་མན་ངག་དོན། །ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཡིད་དྲངས་ནས། །ནམ་ཞིག་འདི་དོན་བསྒྲུབ་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ། །མཁས་པ་ང་ནི་འདི་ཉིད་འབའ་ཞིག་སོམས། །མི་དབང་དུ་མའི་ཅོད་པན་ནོར་བུའི་འོད། །རྐང་མཐིལ་རྡུལ་ལ་རྩེ་བ་ཐོབ་པ་དང༌། །རྩྭ་རྩེའི་ཟིལ་པས་སེན་མོ་ཉེར་མཆོད་པ། །མཁས་པ་བདག་ལ་ཕན་པར་ཕྱི་མ་འགྱུར། །ཟང་ཟིང་ལོངས་སྤྱོད་རྨི་ལམ་དཔལ་འབྱོར་དང༌། །མཚུངས་པར་རིག་ཅིང་རྒྱལ་བས་སྨད་མཐོང་ནས། །མཁས་པ་བདག་ནི་བ་ཚྭའི་མཆོད་ཡོན་ལྟར། །རྙེད་བཀུར་གནས་ལ་མཐུན་པར་འཛིན་མ་ཡིན། །བྲག་ཆའི་དབྱངས་ཀྱིས་བདག་རྒྱུད་ཁེངས་མི་འགྱུར། །དུས་མིན་སྙན་གྲགས་བདུད་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ནི། །དེ་ལྟ་མིན་ཞེས་ཚིག་གི་མཆོད་སྦྱིན་ལ། །མཁས་པ་བདག་ནི་རེ་བ་ལྷུར་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས། ཞིབ་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་བཀའ་འབུམ་དུ་བཞུགས་པ་ལས་ཤེས་2

པར་བྱ་ཞིང། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་ལ་ལེགས་པར་བལྟས་
ན། ཐུབ་པའི་གསུང་གི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་སྤྱན་མངའ་བའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་འདུག་སྟེ། བློ་མིག་ནང་ནས་བསྒྲིབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པར་སྣང་ངོ༌།།
མདོར་ན་རྗེ་བླ་མ་3

འདིས་ནི་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་དང་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་ངོར་མི་བལྟ་
བར་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་དགོངས་པས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ནི་སྐྱེ་བ་དུ་མར་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གོམས་པའི་མཐུས། སྐུ་ཚེ་འདིར་ཡང་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་མིག་གི་འབྲས་4

བུ་ལྟར་གཅེས་
པར་བསྲུང་བར་མཛད་པས་ངུར་སྨྲིག་གི་རྒྱལ་མཚན་འཆང་བ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུར་གྱུར་ཅིང༌། དེར་མ་ཟད་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཐུགས་ལ་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་སྙིང་རྗེའི་ཆུ་འཛིན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༤ ད་ནི་མདོ་རྒྱུད་བླ་མའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༦ ཤེས་པར་བྱའོ། །རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༡ རྗེ་བླ་མ་འདི་རྙེད་པ་དང་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༢ འབྲས་བུ་ལྟར་བསྲུང་བར་

34 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རང་དབང་མེད་པར་གཡོས་ཏེ། སྤྱན་ཆབ་ཀྱི་རྒྱུན་བཅད་པར་མི་ནུས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པར་འདུག་སྟེ། འདི་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པས་ཀྱང་བསྟོད་པའི་ཕྲེང་བས་བསྔགས་པར་འོས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་1

མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་རྗེ་
ཆེན་པོ་མངའ་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་ངུས་ཆོས་འཕགས་ལ་བསྟེན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། རྗེ་བླ་མ་2

འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་མཛད་དེ། གསུང་གི་བདུད་རྩི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བཞེས་པའི་མཐུས་ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་འཁྲུངས་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བླ་མ་འདི་3

ཉིད་ལ་ལྟ་བའི་གནད་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གཅིག་བྱུང་བའི་དུས་སུ། ནུབ་
གཅིག་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་པས། དེའི་ནུབ་མོ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་མནལ་ལམ་དུ་བྱོན་ཏེ་འོད་སྲུངས་ལེའུ་ཚར་གཅིག་གསུངས་པའི་སྣང་བ་གཅིག་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དངོས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་བ་རྩ་བ་ནས་ཞིག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འཁྲུངས་འདུག་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས། རྨི་4

ལམ་ན་ཡང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པས། །འོད་སྲུངས་ལེའུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་
ཚེ། །ལྟ་བ་འཁྲུལ་པའི་དྲི་མ་ཀུན་བཅོམ་ནས། །ཆོས་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་པ་ཡང་མཛད་དོ།།
གཞན་ཡང་། རྗེ་བླ་མ་འདི་5

ཉིད་ལ་ལྷག་པའི་ལྷ་དང་གྲུབ་ཆེན་དུ་མས་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་
ཅིང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞིག་ཡོད་དེ། ལན་ཅིག་ཧེ་རུ་ཀ་བྱོན་ནས། ང་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཡིག་ཆ་ལས་བཟང་བ་མ་བྱུང་གསུངས། འོ་ན་བདག་གིས་ཀྱང་རྗེ་བླ་མའི་ཡིག་ཆའི་སྟེང་ནས་སྒྲུབ་པ་ཞུ་ཞུས་པས། ཧེ་རུ་ཀ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༤ ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༥ རྗེ་བླ་མ་འདིས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༦ རྗེ་བླ་མ་འདི་ལ་ལྟ་བའི་གནད་ལ་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༧ རྨི་ལམ་དུ་ཡང་རྗེ་བཙུན་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༤ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༡ འདི་ལ་ལྷག་པའི་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 35

དགྱེས་ནས་བླ་མ་དང་ཧེ་རུ་ཀ་དབྱེར་མེད་དུ་སོང་སྟེ། འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གིས་བཀའ་གནང་ཞིང༌། ཧེ་རུ་ཀའི་ཞལ་ནས་ད་ལྟ་ངའི་དཀྱིལ་འཁོར་རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་ན་ཡོད་པ་ཡིན། ཡར་ངོ་མར་ངོའ་ཚེས་བཅུ་བཟུང་ན་དངོས་སུ་འོང་ཞིང༌མཁའི་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་དཀའ་ལས་མེད་དེ་བྱེད་མཁན་ཉུང་ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཡང་ལན་ཅིག་བུད་མེད་སྔོན་མོ་མཛེས་མ་གཅིག་བྱུང་ནས་རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྙིང་པོ་ཀྱེ་རྡོ་1

རྗེའི་མངོན་དཀྱིལ་འགྲེལ་པ་སོགས་རྩོམས་ཟེར་བ་བྱུང་བས། བརྟག་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་དཀྱིལ་མཆོད་ཕྲེང་སྨོན་ལམ་ཤིས་བརྗོད་དང་བཅས་པ་མཛད་2

ཚར་དུས་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་དངོས་
སུ་བྱོན་ནས་དབང་བསྐུར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་སོགས་ལྟས་ཁྱད་པར་ཅན་མང་དུ་བྱུང་ཞིང༌། མི་ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གནད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་3

ནས་ལེགས་བཤད་འདི་ལྟ་བུ་
གཅིག་ཐོན་པ་ཨེ་མ་ངོ་མཚར་ཆེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ལན་ཅིག་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ་བྱོན་ཏེ། ང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཡུམ་ཡིན། སྒྲ་སྙན་ངག་ལ་མཁས་པར་འདོད་ན་ཁོ་མོ་བསྟེན་དགོས་པ་ཡིན། ངས་ཤེས་ཟེར་བ་མང་སྟེ། རྗེ་བླ་མའི་འོག་ནས་སྒྲ་སྙན་4

ངག་ལ་ཁྱེད་རང་མཁས་
སོ། །གཞན་ཁྱོད་ལས་ལྷག་པ་མེད། འོན་ཀྱང་ང་རྒྱལ་མ་ཆེ་དགྲ་མང་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། ཡང་ལན་ཅིག་རྒྱལ་པོ་ཨིནྡྲ་བྷུ་ཏི་བྱོན་ནས། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་འདི་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྙེས་པ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་འདིའི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་ལོངས་ཤིག་ཅེས་གསུངས། འདི་ནི་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གཅིག་ཡོད་དེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དངོས་སུ་མཁས་གྲུབ་རྗེ་ལ། ཁྱེད་རྗེ་འགོས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ཡིན་པས་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་གསུངས། དེ་ནས་རྗེ་འགོས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་རྣམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༤ རྡོ་རྗེའི་འགྲེལ་པ་སོགས་རྩོམ་ཟེར་བྱུང་བས། བརྟག་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༤ མཛད་དུས་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༤ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༥ རྟོགས་ནས་ལུགས་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་པ་ཨེ་མ་ངོ་མཚར་ཆེ་གསུངས། ཡང་ལན་ལྷག་པའི་ལྷ་མོ་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༦ སྒྲ་སྙན་ལ་ཁྱེད་ལས་མཁས་པ་མེད། འོན་ཀྱང་ང་རྒྱལ་

36 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།
པར་ཐར་པར་1
གྱིས་ཤིག །འོ་ན་རྗེ་བླ་མ་འདི་མཁས་གྲུབ་ལྷ་དབང་བློའ་སྐུ་སྐྱེར་གྲགས་པ་ཇི་ལྟར་ ིཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་མཁས་གྲུབ་རྗེ་རང་ཉིད་བྱིས་པ་གཞོན་ནུའི་དུས་སུ་སྐུ་སྐྱེ་གསལ་པོར་དྲན་པ་ཤིན་ཏུ་དག་པར་འདུག་པས། མཁས་གྲུབ་ལྷ་དབང་བློའ་སྐུ་ི 2

སྐྱེ་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །མཁས་གྲུབ་
ལྷ་དབང་བློ་དེ་ཡང་གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ཀྱི་དོན་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་མེད་དུ་རྒྱས་ཤིང༌། ལྷག་3

པའི་ལྷས་ཀྱང་དངོས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཞིག་
4

ཡིན་པར་འདུག་སྟེ། ཁོང་མདོལ་ཆུང་ན་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་མདོལ་ཆུང་དམག་གིས་བསྐོར་ནས་གང་ལ་ཡང་འབྱོན་མ་5

ནུས་པར་དེ་ཀར་ཡུན་རིང་བཞུགས་དགོས་པ་བྱུང་བའི་ཚེ། ལན་ཅིག་
རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ6

་མ་ལ་ཁོང་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པས། ནམ་མཁའི་མཐོངས་7

སུ་རྗེ་བཙུན་མ་དངོས་
སུ་བྱོན་སྟེ། རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་རང་ཡར་ཤོག་གསུངས། ཕྱག་གིས་ནམ་མཁའི་མཐོངས་ལ་ཁྱེར་ཏེ། ཁོང་རང་ཇི་ལྟར་བཞེད་པའི་གནས་སུ་བསྐྱལ་བ་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་8

པར་

ཐར་པ་ཡང་འདུག་གོ།
དེས་ན་རྗེ་9

བླ་མ་འདིས། བོད་ཡུལ་འདིར་སྐྱེ་བ་ཁ་ཤས་བཞེས་འདུག་ཀྱང༌། གཙོ་བོར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་10པོར་སྐུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྐུ་ཚེ་འདི་ལ་ནི་རྗེ་བཙུན་11འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་དཔག་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༡ ཐར་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༢ སྐུ་སྐྱེར་མངོན་ཏེ། ལྷ་དབང་བློ་དེ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༣ ལྷག་པའི་ལྷས་དངོས་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༣ ཞིག་སྟེ།
5 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༤ མ་ཐུབ་པར་བཟུགས་དགོས་པ་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༤ སྒྲོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས།
7 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༤ མཐོང་དུ་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་བྱོན་ནས།
8 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༥ རྣམ་ཐར་ཡང་འདུག་གོ།
9 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༥ དེས་ན་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་འདིས་བོད་དུ་སྐྱེ་བ་ཁ་ཡར་བཞེས་ཀྱང་། 10 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༥ དཔལ་བཟང་དུ་བཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
11 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༥ རྗེ་ནཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་ལ་བྱ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་ལ་མཛད་ལ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 37

ཏུ་མེད་པ་མཛད་ལ། རྒྱ་གར་དུ་འཁྲུངས་1

པའི་དུས་སུ། ལྷག་པའི་ལྷ་དང་2

པཎྚི་ཏ་དུ་མས་བོད་ཡུལ་
དུ་སྐྱེ་བ་ལོངས་ཞེས་ཡང་ཡང་བསྐུལ་བའི་དོན་ནི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་བསྟན་པ་རྣམ་པར་ ིདག་པ་འདི་ཉིད་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་སླད་དུ་བསྐུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་འགའ་ཞིག་བོད་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་འདུག་3

པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདིའི་རྒྱུད་སྨིན་
བྱེད་དུ་4

བྱོན་པ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟའོ། །འདི་དག་སྐུ་ཚེ་སྔ་མའི་ལོ་5

རྒྱུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་
རྒྱུ་ཡིན་ཡང་སྐབས་འདིར་ཞར་བྱུང་དུ་བཤད་ཅིང༌། ལོ་རྒྱུས་སྔ་མ་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །མདོར་ན་སྐྱེ་བ་དུ་མར་ལྷག་པའི་ལྷས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱི་བརླབས་པ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པས། ཉོན་མོངས་པའི་གཡུལ་ངོ་ཕམ་པར་མཛད་པ། བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བས་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟར་བརྩེ་བའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་6

ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཉིད། ཉོན་མོངས་པའི་གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་
བའི་གོ་འཕང་བརྙེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་འབྱུང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གླགས་ལྟ་བ་དང་། བར་ཆད་རྩོམ་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟེ། རྗེ་7

བླ་མ་འདི་ནི་དཔལ་འཁོར་སྡེ་ཆེན་གྱི་མཁན་པོ་
མཛད་པའི་དུས་སུ། དབྱར་ཆོས་གཅིག་གྲོལ་ནས་རི་ནང་ཕྱོགས་ལ་ལྗོངས་རྒྱུར་བྱོན། སྤང་གཤོང་གཅིག་ཏུ་གསོལ་ཇ་མཛད་ནས་དཔོན་སློབ་རྣམས་གྲལ་ལ་བཞུགས་པའི་ཚེ། ནམ་མཁར་གློ་བུར་དུ་སྤྲིན་འདུས་ནས་ཆར་དྲག་པོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་དཔོན་སློབ་རྣམས་ཀྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༦ འཁྲུངས་དུས་སུ་ཡང་ལྷག་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༦ པཎ་གྲུབ་དུ་མས་བོད་དུ་སྐྱེ་བ་ལོངས་ཞེས་ཡང་ཡང་བསྐུལ་བ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་སླད་དུ་བསྐུལ་བ་ཡིན་ལ། དེས་ན་སྐུ་ཚེ་སྔ་མ་བོད་དུ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༦ བཞེས་པ་ནི་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༧ བྱོན་པ་གདོན་མི་ཟའོ།།
5 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༧ ལོ་རྒྱུས་ཡིན་ཀྱང་འདིར་ཞར་བྱུང་དུ་བཤད་ཅིང་།
6 ཞོལ། ཤོག ༡༥ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༢ བཟང་པོ་དེ་ཉིད། ཉོན་མོངས་
7 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༣ རྗེ་འདི་ཉིད་དཔལ་འཁོར་བདེ་ཆེན་གྱི་མཁན་པོ་མཛད་དུས། དབྱར་

38 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཐད་1

རང་དུ། ནམ་མཁའ་ནས་ཐོག་བབས་བྱུང་བ། དེ་མ་ཐག་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྡིགས་མཛུབ་མཛད་
2

པས། སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་བསྡད་ནས་འབབ་མ་ཐུབ་པ་དེའི་དུས་ཀྱི་གྲལ་ལ་འཁོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང༌། དེ་ནས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་གྲྭ་བ་རྣམས་ལ་ད་ཐོག་འདི་ཕྱོགས་གང་ལ་བསྒྱུར་གསུངས་པས། ཁོང་རྣམས་ཀྱིས་བྲག་རི་གཅིག་འདུག་པ་དེ་ལ་བསྒྱུར་3

བར་ཞུ་ཞུས་པས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཤངས་
ནས་སིང་སྒྲ་དང་བཅས་པའི་རླུང་གཅིག་བུས་ནས་བྲག་རིའི་ཕྱོགས་ལ་སྡིགས་མཛུབ་མཛད་པས་གློག་དམར་འཁྱུག་ཅིང་འབྲུག་སྒྲ་དྲག་4

པོ་སྒྲོགས། ཐོག་དེ་བྲག་རིའི་ཕྱོགས་ལ་འཁྱོགས་ནས་བྲག་རི་དེ་ཐལ་བར་བྱས་པ་ཀུན་གྱིས་མཐུན་སྣང་དུ་བྱུང་འདུག་5

ལ། འདི་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་མོད་
ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཁོ་བོས་ནི་འཇམ་དབྱངས་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་རིན་6

ཆེན་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་
བཟང་པོའ་གསུང་ལས་དངོས་སུ་ཐོས་སོ། །གཞན་ཡང་། རྗེ་ ི 7

བླ་མ་འདིས་བ་སོ་ལྷུན་གྲུབ་བདེ་
ཆེན་ལ་ཞིག་གསོས་མཛད་པའི་ཚེ། དེའི་གཙང་8

ཁང་དེ་ན་བར་སྐབས་ཞིག་ནས། སྨོན་འགྲོ་རྒྱལ་
པོ་ཆགས་པ་གཅིག་བྱུང་9

འདུག་པས་དེ་ལ་རྗེ་བླ་མ་འདིས་རྒྱལ་པོའ་མདོས་སོགས་རྟེན་ཐམས་ ིཅད་ཕྱི་ལ་བསྒྱུར་ནས་བགེགས་བསྐྲད་ཟབ་མོ་གཅིག་མཛད་10པས། དེའི་གཙང་ཁང་གི་ཉེ་འཁོར་ན་གནས་པའི་མི་དང་ཁྱི་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་དབང་མེད་པར་དྲན་པ་སྟོར་ཏེ། འགྱེལ་བ་སོགས་བྱུང་འདུག་ལ། འདི་དག་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཆེས་ཕྲ་བ་ཡིན་མོད་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༤ ཐད་དུ་ཐོགས་བབས་བྱུང་བ། དེ་མ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༤ མཛད་པས། ནམ་མཁའ་ལ་བསྡད་ནས་བབས་མ་ཐུབ་པ་གྲལ་ལ་འཁོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༥ བསྒྱུར་ཞུས་པས། ཤངས་ནས་སི་སྒྲ་དང་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༥ དྲག་པོས་ཐོག་དེ་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༦ མཐོང་འདུག་གོ །འོན་ཀྱང་ཁོ་བོ་ནི་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༦ རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་པོའ་གསུང་ལས་དངོས་སུ་ཐོས་སོ།། ི
7 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༦ གཞན་ཡང་རྗེ་འདི་བ་སོ་
8 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༧ དེའི་གཙང་ཁང་དེར་བར་སྐབས་ཞིག་ནས་
9 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༧ བྱུང་འདུག་པས། རྗེ་འདིས་རྒྱལ་མདོས་སོགས་
10 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༧ མཛད་པས། གཙང་ཁང་གི་ཉེ་འཁོར་ན་གནས་པའི་མི་ཁྱི་ཐམས་ཅད་རང་དབང་མེད་པར་དྲན་པ་སྟོར་ཏེ་འགྱེལ་བ་སོགས་བྱུང་འདུག་སྟེ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 39

ཀྱི་འོན་ཀྱང་འཕྲོས་དོན་ཙམ་དུ་བཀོད་དོ།།
མདོར་ན་རྗེ་བླ་མ་འདི་ནི་རྒྱུད་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་ཅིང༌། བསྟན་1

སྲུང་རྒྱ་མཚོའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་བྲན་བཞིན་
དུ་བཀའ་སྒྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རྗེ་བླ་མ་གང་དུ་ཕེབས་པ་དེར་འབྱུང་པོའ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ ིམི་འབྱུང་ཞིང༌བརྒྱ་ལ་གལ་ཏེ་བྱུང་ན་ཡང་སྐུའི་རྒྱལ་མཚན་མཐོང་བའམ་ན་བཟའ་སོགས་བྱིན་བརླབས་ཅན་གྱི་རྟེན་བསྐུར་བ་ཙམ་གྱིས་རང་དབང་མེད་པར་ཞི་འགྲོ་བ་ངེས་ཅན་དུ་ཡོད་པར་འདུག་གོ །འོ་ན་རྒྱུད་སྡེ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཇི་ལྟར་མངའ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དབང་པོ་2

རྣོན་པོས་བརྡ་གོ་བ་ཙམ་ཞིག་ནི་གོང་དུ་བསྟན་ཟིན་ལ། ཞིབ་ཏུ་ནི་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གདུལ་བྱ་སྣོད་ལྡན་མ་3

གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲོག་པ་ནི་
གནས་མིན་ཞིང་སྐབས་མེད་པས། གསང་བ་ཁོ་ནར་ལྷུར་མཛད་འདུག་གོ།
འདིར་སྨྲས་པ། ས་གསུམ་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་བརྩེ་བའི་མ། །མ་ནོར་ལམ་སྟོན་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ཀྱི་སྲས། །སྲས་བཅས་རྒྱལ་བས་རྗེས་བཟུང་དགེ་ལེགས་དཔལ། །མདོ་སྔགས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་དེ་ལ་འདུད། །མང་ཐོས་ལུང་གི་ཆུ་ཁུར་ཅི་ཡང་འཛིན། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་གློག་ཕྲེང་དྲ་བས་མཛེས། །དགག་སྒྲུབ་གནམ་ལྕགས་བྱེ་བ་འབེབས་མཁས་པ། །མཁས་མཆོག་དབྱར་སྐྱེས་དབང་པོ་དེ་ལ་འདུད། །འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་པའི་ཉི་འོད་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི། །གང་གི་བློ་གྲོས་འདབ་སྟོང་ལྡན་པ་ཡིས། །སྐལ་ལྡན་བུང་བ་ཀུན་གྱི་དགའ་སྟོན་སྒྲུབ། །ལེགས་བཤད་སྦྲང་རྩིའི་འབྱུང་གནས་དེ་ལ་འདུད། །ཐུབ་བསྟན་ལྷུན་པོའ་སྤོ་ལ་གནས་བཅས་ཤིང། །རྣམ་དཔྱོད་མིག་སྟོང་ ིལྷག་པར་གསལ་བ་ཅན། །སྔོན་མེད་ལྷ་ཡི་དབང་པོ་དགེ་ལེགས་དཔལ། །སྐལ་ལྡན་འདོད་ལྷའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༢ བསྟན་བསྲུངས་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོའི་ཚོགས་ཀྱིས་བྲན་བཞིན་དུ་བཀའ་སྒྲུབ་པས་རྗེ་བླ་མ་གང་དུ་ཕེབས་པ་དེར་འབྱུང་པོའ་གནོད་པ་མི་འབྱུང་ཞིང། གལ་ཏེ་བྱུང་ཀྱང་སྐུའི་རྒྱལ་མཚན་མཐོང་བའམ། ན་བཟའི་སོགས་བྱིན་བརླབས་ཀྱི་རྟེན་བསྐུར་བ་ཙམ་གྱིས་རང་དབང་མེད་པར་འགྲོ་ངེས་སུ་ཡོད་པར་འདུག་གོ །
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༣ དབང་པོ་རྒན་པོས་བརྡ་གོ་ཙམ་ཞིག་ནི་གོང་དུ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༣ སྣོད་ལྡན་མ་གཏོགས་པ་ལ་སྒྲོག་པ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པས་གསང་བ་ཁོ་ནར་མཛད་འདུག་གོ །(བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ)

40 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྐྱབས་གཅིག་དེ་ལ་འདུད། །ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་ཚུལ་རྡོ་རྗེ་འབར་བ་ཡིས། །ཕལ་རྒོལ་ལྷ་མིན་ཕམ་པར་བྱས་པ་དང། །མཉམ་དུ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱང། །ལོག་རྟོག་མུན་པའི་སྒྲིབ་གཡོགས་ཀུན་དང་བྲལ། །མདོར་ན་འཆི་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེ། །གང་གི་དྲིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྒྱས་གྱུར་པ། །མཁས་གྲུབ་སྐབས་གསུམ་དབང་པོ་གང་དེ་ཡིས། །གསུང་རབ་ཡོངས་འདུའི་ལྗོན་པ་བདག་གིར་བྱས། །མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཁྱོད་ཀྱི་མདུན་སར་ནི། །མཁས་རློམ་ཕལ་ཆེར་མི་སྨྲའི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན། །རིགས་གནས་ཀུན་ལ་ཐོགས་མེད་པཎ་ཆེན་ཡང། །ཁྱོད་ཀྱི་མདུན་སར་རྩོད་གཡོའ་ཟོལ་ལ་བརྟེན། །གང་གི་རྩོམ་པ་པད་དཀར་ཕྲེང་བ་ཡིས། །ཐུབ་བསྟན་ཆུ་མཚོར་ ིམཛེས་པའི་དཔལ་བྱིན་ཏེ། །སྐལ་ལྡན་གདུལ་བྱའི་ཡིད་རབ་འཕྲོག་བྱེད་པའི། །འཇམ་དབྱངས་སྲས་པོ་ཁྱོད་ནི་བསྟན་པའི་དཔལ། །དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ། །འཆད་རྩོད་རྩོམ་པས་བྱ་བ་དཔག་མེད་མཛད། །སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མཛད་པའི་ཚུལ་ཡང་བསྟན། །ལུང་རྟོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ཁྱོད་ལ་འདུད། །མགོན་ཁྱོད་ལྟ་བའི་གནད་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། །མཉམ་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པས། །མནལ་ལམ་འོད་སྲུངས་ལེའུ་གསལ་བར་གསུངས། །དངོས་འཛིན་འཁྲུལ་བ་སྤངས་ལ་བདག་ཕྱག་འཚལ། །ཧེ་རུ་ཀ་ཡིས་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་བསྐུར། །དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེས་དབུགས་དབྱུང་བྱིན་གྱིས་བརླབས། །ཨིནྡྲ་བྷུ་ཏི་གསུང་གིས་གནང་བ་སྩལ། །མཁས་པ་ཁྱོད་ནི་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ལགས། །ལྷག་པར་ངག་དབང་ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མས། །རྗེས་བཟུང་བསྟོད་པའི་ཕྲེང་བས་ཡང་ཡང་བསྔགས། །གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ཐོགས་མེད་སྤོབས་པ་བྱིན། །མཁས་པ་ཁྱོད་ནི་ངག་གི་དབང་ཕྱུག་ལགས། །མ་རུངས་བདུད་སྡེ་ཀུན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས། །མེ་དཔུང་གནམ་ལྕགས་ཁྱོད་ལ་ཕབ་བྱུང་བ། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ཀྱིས་མཛུབ་མོའ་རྩེ་ལ་ཐོགས། །སྡིག་ཅན་འཁོར་ ིབཅས་སྐྱེངས་པར་མ་གྱུར་ཏམ། །ཡང་ན་ཁྱོད་ཉིད་ཁྲོ་བོའ་དབང་པོ་རུ། །མཚོན་ཕྱིར་སྡིགས་ ིམཛུབ་རྩེ་ལ་མེ་དཔུང་ནི། །ལྡིང་ཞིང་རབ་ཏུ་ཆགས་པའི་ཟློས་གར་འདི། །དཀར་ཕྱོགས་ལྷ་ཡིས་སྤྲུལ་པར་མ་གྱུར་ཏམ། །གང་གི་སྐུ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་མཐོང་བ་འམ། །གསུང་གི་འོད་ཟེར་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང། །བདུད་རིགས་མུན་པའི་ཚོགས་རྣམས་འབྲོས་བྱེད་པ། །མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་ཉི་མས་བདག་སྐྱོངས་ཤོག།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 41

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་མཛད་པས་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོས་བསྔགས་ཤིང་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པར་
ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་རྗེ་1

བླ་མ་འདི་ཉིད་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་
བྱ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་པའི་ཚེ་ན། དཀར་2

ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་ལྷ་དང་ཀླུ་དང་
གནོད་སྦྱིན་སོགས་ཀྱིས་བསྟོད་པའི་ཕྲེང་བས་བསྔགས་པར་མ་ཟད་ཀྱི། ལྷག་པའི་ལྷ་དང་བསྟན་
3

སྲུང་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་མངའ་གསོལ་བའི་སྒོ་ནས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བསྔགས་པ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐོས་ཏེ། ལན་ཅིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་4

འཆང་ཆེན་པོའ་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་ ིསུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་མགོན་ཁྱོད་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་སོ། །ཞེས་དབུགས་དབྱུང་ངོ༌། །ཡང་ལན་ཅིག་ཡི་དམ་བྱོན་ནས། བླ་མ་དང་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའ་ཆོས་ཀྱི་དུང་ཆེན་འབུད་པ་ལ་ཁྱོད་ ིབསྔགས་སོ་ཞེས་གསུངས། ཡང་5

ལན་ཅིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་འཁོར་བཅས་
བྱོན་ནས། ཤཱ་ས་ནའི་སྔགས་བགྲང་ཞིང་སྐོར་བ་བྱས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ཡིག་ཆ་ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་6

པ་བརྩོམས་ཞེས་བསྐུལ་ལོ། །ཡང་གཤིན་རྗེ་ཆོས་7

རྒྱལ་ལ་ཕོ་བརྒྱད་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་
བསྐོར་བ་བྱོན་ནས། བདག་ཅག་རྣམས་ནི་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་བཀའ་སྡོད་རྗེ་བླ་མའི་བཀའ་སྲུང་

ཡིན་པས། རྗེ་བླ་མའི་བསྟན་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས་ངེད་ཅག་འཁོར་བཅས་བསྟེན་ཅིང་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན། ཞེས་8

གསུངས་སོ། །ཁྱད་པར་ཆོས་རྒྱལ་ནང་སྒྲུབ་ལ་མ་ཧེའི་གདོང་ཅན་བཞིས་བསྐོར་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༤ དེ་ཡང་རྗེ་བླ་མ་འདིས་རྒྱལ་བའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༥ དཀར་ཕྱོགས་སྐྱོང་བའི་ལྷ་ཀླུ་གནོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པས་བསྟོད་པའི་འཕྲེང་བས་བསྔགས་པར་མ་ཟད། ལྷག་པའི་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༥ བསྟན་བསྲུངས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་རྒཡལ་པོར་མངའ་གསོལ་ཞིང་ལན་ཅིག་མིན་པར་བསྔགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐོས་ཏེ། ལན་ཅིག་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༦ འཆང་གི་ལམ་གྱི་ལུས་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༧ ཡང་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༧ བཅས་འཆོས་ཞེས་བསྐུལ་བ་དང་། ཡང་
7 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༡ ཆོས་རྒྱལ་གཤིན་རྗེ་ཕོ་བརྒྱད་
8 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༤ ཞེས་གསུངས། གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༢ ཅེས་གསུངས།

42 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བྱོན་ནས། ཁོ་བོ་ནི་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱིས་བླ་མའི་བཀའ་

1

སྲུང་དུ་དངོས་སུ་བཀའ་བསྒོས་པ་ཡིན། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་ཡི་2

དམ་བརྟན་པོར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་ཤིང། ཕྱི་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབྱུག་
ཐོ་ཕྱག་ཏུ་གཏད་བྱུང་ངོ༌། །དེ་ཡང་རྗེ་བླ་མ་འདི་3

ཉིད་ཀྱིས། ཐོག་མར་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་
སྦྱངས་པ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་མཛད་4

ཅིང༌། འོན་ཀྱང་རྗེ་བླ་མ་འདི་ནི་སྐྱེ་བ་དུ་མ་ནས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཛད་ཅིང༌རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་དེའི་བསྟན་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ ིའཇིག་རྟེན་དུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་སླད་5

དུ་བསམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་བཟུང་བ་ཡིན་པས། ཀུན་དགའ་
བོ་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོའ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་རྗེ་ ི 6

བླ་མ་འདི་ཉིད་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་རྗེས་
སུ་ཞུགས་ཏེ། འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་7

བ་དེའི་བསྟན་པ་ལ་ལྷག་པར་བྱ་བ་མཛད་
པའི་ཚེ། ས་སྐྱ་པར་རློམ་པ་རྣམས་ཕྲག་དོག་གི་གདོན་གྱིས་ཡིད་དཀྲུགས་ཏེ། ཆུའི་སྒྲ་ཁོ་ནས་ལྷམ་འཕུད་པའི་རྩོམ་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། རྒྱུ་མཚན་མ་མཐོང་བཞིན་དུ། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཀག་གོ །ཞེས་པའི་འཆལ་གཏམ་ཕྱོགས་བཅུར་བསྒྲགས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་8

པ་ལྟར། ཕྱོགས་དེའི་མཁས་པར་རློམ་པ་སུས་ཀྱང། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྩོད་9

པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། གཏོར་ཟོར་འཕེན་པ་སོགས་མཐུའི་
སྒོ་ནས་ནུས་པ་གང་ཐོན་བྱས་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ཏེ། ས་10སྐྱ་ན་གང་ངག་ནུས་ཆེ་བར་གྲགས་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༢ བཀའ་བསྲུངས་དུ་བཀའ་བསྒོས་པ་ཡིན།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༢ ཡི་དམ་བྱོས་ཤིག །ཅེས་གསུང་ཞིང་ཕྱི་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༣ འདི་ཉིད་ཐོག་མར
4 ཞོལ། ཤོག ༡༦ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༣ མཛད་ཀྱང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་དགེ་ ི
5 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༤ སླད་དུ་སྐྱེ་བ་བཟུང་བ་ཡིན་པས།
6 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༤ རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་
7 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༤ རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ལྷག་པར་
8 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༥ བཤད་པའི་ཕྱོགས་དེའི་མཁས་རློམ་སུས་ཀྱང་བདག་ཉིད་
9 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༦ རྩོད་པར་མི་ནུས། གཏོར་ཟེར་འཕེན་པ་སོགས་མཐུ་ནུས་གང་ཐོན་བལྟ་བའི་ལུགས་སུ་བྱས་ཏེ།
10 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༦ ས་སྐྱ་ན་ངག་ནུས་ཆེ་བ་ཐམས་ཅད་བསགས་ནས་རྗེ་བླ་མ་གར་བཞུགས་པའི་ཕྱོགས་ལ་གཏོར་ཟོར་ལན་གྲངས་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 43

ཐམས་ཅད་བསགས་ནས། རྗེ་བླ་མ་གར་བཞུགས་པའི་ཕྱོགས་ལ་གཏོར་མ་ལན་གྲངས་དུ་མར་འཕངས་འདུག་ལ། དེའི་1

གོང་དུ་རྗེ་བླ་མ་འདིས་གུར་ཞལ་ལ་ཆོས་སྐྱོང་གི་མཐིལ་དུ་མཛད་ཀྱང༌དེ་
དུས་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པའི་སྒོ་ནས་མཐུ་བཟློག་མཛད་དགོས་པའི་མཚན་མ་བྱུང་བས་དེའི་སྒོ་ནས་མཐུ་བཟློག་མཛད་ཅིང་། མཐུ་2

ལོག་པའི་ལྟས་ཀྱང་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་ཁུངས་བཙུན་པ་ལས་ཐོས་
སོ། །ཕྱིས་མཁས་3

གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགའ་ལྡན་གྱི་གདན་སར་ཕེབས་པའི་དུས་སུ་ཡང་
ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ཕྱོགས་སུ་གཏོར་མ་འཕེན་པ་སོགས། དམ་པ་དག་གིས་གཏིང་ནས་ཁྲེལ་བའི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་འདུག་ཀྱང༌། ཁོང་རང་རྣམས་ཀྱི་ངན་སོང་གི་སྒོ་འབྱེད་པ་ལས་གཞན་དུ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་འདི་ཉིད་ལ་གནོད་4

པ་བྱེད་པར་ག་ལ་ནུས། དེའི་ཚེ་ན་མཁས་
གྲུབ་ཆོས་རྗེས་ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཁ་སང་ནས་དགའ་ལྡན་ཕྱོགས་སུ་གཏོར་མ་འཕེན་པ་སོགས་མཐུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་འདུག་སྟེ། ལོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་5

རི་བོ་དགའ་ལྡན་དུ་བཙུན་ཆུང་གཅིག་ལ་ཡང་
གནོད་པ་མི་ཡོང་བ་ངས་ཁག་འཁུར་བ་ཡིན། ཞེས་དགའ་ལྡན་ཚོགས་སུ་གསུང་འདུག་ཅིང༌ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་མཐུ་ལྟས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་ཞིང༌། ས་སྐྱ་རང་དུ་གཙུག་ལག་ཁང་རྡིབ་པ་སོགས་ཀྱི་མཐུ་6

ལོག་པའི་རྣམ་པ་བྱུང་འདུག་སྟེ། དམོད་པ་མཐུ་མེད་རང་ལ་ལྡོག་པ་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཚེ་ངོར་པ་ཀུན་བཟང་པས། ས་སྐྱ་པའི་ཁུར་འཁུར་བའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། ཆོས་རྗེ་རོང་ཆེན་པ་དང་། ཆོས་རྗེ་བསོད་བློ་བ་ཞེས་7

གྲགས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེ་གཉིས་ལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༧ དེ་གོང་རྗེ་འདི་གུར་ཞལ་ལ་ཆོས་སྐྱོང་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༡ ལོག་པའི་ལྟས་བྱུང་ཚུལ་ཡང་ཁུང་བཙུན་པ་ལས་ཐོས།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༡ མཁས་གྲུབ་རྗེ་དགའ་ལྡན་གདན་སར་ཕེབས་དུས་ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ཕྱོགས་སུ་གཏོར་ཟོར་འཕེན་པ་དམ་པ་དག་གཏིང་ནས་ཁྲེལ་བའི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་། ཁོང་རང་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༢ གནོད་ག་ལ་ནུས། དེའི་ཚེ་མཁས་གྲུབ་རྗེས་ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཁ་སིང་ནས་དགའ་ལྡན་ཕྱོགས་ལ་གཏོར་མ་འཕེན་པ་སོགས་མཐུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་ཀྱང་། ལོ་གཅིག་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༢ ནང་དུ་བཙུན་ཆུང་གཅིག་ལ་ཡང་གནོད་པ་མི་འོང་བ་ངས་ཁག་འཁུར་བ་ཡིན་ཞེས། དགའ་ལྡན་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༣ མཐུ་ལོག་བྱུང་བ་སྣང་སྟེ། སྨོན་པ་མཐུ་མེད་རང་ལ་ལྡོག་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། 7 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༤ ཞེས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དེ་གཉིས་ལ་

44 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འཕྲིན་བསྐུར་ནས། ལྕང་ར་དཀའ་བཅུ་པས་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འགོག་1

གི་ཡོད་འདུག་པས།
ངས་སྔགས་ཕྱོགས་ལ་རྩོད་པ་བྱེད། ཆོས་རྗེ་རོང་ཆེན་པས་ཕར་ཕྱིན་དང༌། ཆོས་རྗེ་བསོད་བློ་པས་ཚད་མ་ཕྱོགས་ལ་རྩོད་ནས་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཟུང་བ་2

རག་ཅེས་སྨྲས་འདུག་པ་ལ། ཁོང་རྣམ་
གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལ་ཡ་ཡུ་འགྲིག་པོ་མི་ཡོང་བས་མི་ལེགས་ཞེས་དང་དུ་མ་བླང་འདུག་གོ །དེ་ནས་ངོར་པ་3

ཀུན་བཟང་པས་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁོང་གིས་འཛིན་པའི་ལུགས་སུ་བྱས་ནས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དགག་པ་བྱེད་པའི་ཡིག་ཆ་ཞིག་བརྩམས་4

ནས་རྗེ་བླ་མ་འདིའི་
དྲུང་དུ་སྐྱེལ་མི་བཏང་བ་ལ། ཁོང་གི་རྩོད་ཡིག་དེའི་ནང་ན། གཟུང་རྣམ་ཀྱི་དོན་མ་གོ་བས། ཤེས་པའི་གཟུང་5

རྣམ་ལ། ཤེས་པའི་གཟུགས་རྣམ་ཞེས་དང། གཟུགས་ལ་དབྱེ་ན་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་
ཞེས་དང། བདེན་གཉིས་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་མཛད་པ་མ་གོ་བར། ཞི་བ་མཚོས་མཛད་པའི་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་མདོར་ན་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྡ་ཆད་རགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་
6

ཆགས་པས། མཁས་པ་དག་གི་ངོ་ཚ་བའི་གནས་ཁོ་ནར་སྣང་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་འཆལ་གཏམ་མང་དུ་སྨྲས་པ་རྣམས་རྩོད་པ་བྱེད་པ་དེ་དག་འགོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། རྩོད་ལན་གནམ་ལྕགས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་མཛད་ནས་ལོག་རྟོག་མཐའ་དག་སུན་ཕྱུང་7

བར་མཛད་དོ།།
དེ་ལྟར་ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ནི་རྩོད་པར་མ་བཟོད་པས། གཏོར་
ཟོར་འཕེན་པ་སོགས་མཐུ་བྱས་པའི་ཚེ་ན། རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་ལ་གུར་གྱི་མགོན་པོས་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ཏེ་མི་ཁྱོད་ཀྱིས་ས་སྐྱ་བློས་མ་གཏོང། ས་སྐྱར་སྡོད་ཅེས་གསུངས། དེར་རྗེ་བླ་མས་ས་སྐྱར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༤ འགོག་ཅིང་འདུག་པས། ངས་སྔགས་ཕྱོགས་ལ་རྩོད། ཆོས་རྗེ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༥ བཟུང་བ་གྲག་ཅེས་སྨྲ་འདུག་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༥ ངོར་པ་རང་གིས་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་ལུགས་སུ་བྱས་ནས།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༦ བརྩམ་ནས་རྗེ་འདིའི་དྲུང་དུ་སྐྱེལ་མི་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༦ གཟུང་རྣམ་ལ་ཞེས་གཟུགས་ལ་དབྱེ་ན་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ལྔ་ཞེས་དང་། བདེན་ 6 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༧ མ་ཆགས་པས་ངོ་ཚ་བའི་གནས་ཁོ་ནར་སྣང་མོད། འོན་ཀྱང་འཆལ་གཏམ་གྱི་རྩོད་པ་དེ་དག་འགོག་པའི་ཕྱིར་དུ།
7 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༡ སུན་བྱུང་བར་མཛད་དོ། །དེའི་ཚེ་རྗེ་འདི་ཉིད་ལ་གུར་མགོན་གྱིས་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ཏེ། མི་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 45

སྡོད་པ་ལ་ལྟ་སྤྱོད་རྣམ་པར་1

དག་པ་གཅིག་ཡོད་ན་སྡོད་མོད། བླ་མ་གོང་མའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་མེད།
ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ནི་འདི་བཞིན་དུ་སོང༌། གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ནི་བུད་མེད་དང་བོང་བུ་བ་གླང་ཆང་མས་གང་། སྐྱོ་ས་འདིར་སུས་སྡོད་ཚུགས། ལུས་ཀྱིས་མ་བསྡད་ཀྱང་སེམས་ཀྱིས་བཟུང་ཡོད། ཁྱད་པར་དུ་མི་ཚེ་ཐུང་ངུ་འདི་ལ། རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་གར་བཞུགས་སུ་སྡོད་བསམ། ཁྱེད་ས་2

སྐྱའི་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ལ་གཏོར་མ་ནི་འབུལ་གྱི་ཡོད་3

ཞུས་པས། བསྟན་པ་

ནུབ་སར་སྡོད་དགོས་པ་ཡིན། དར་སར་གང་བྱས་ཀྱང་ཡོང་མོད། ང་ཡང་འདི་ན་ལྟ་སྤྱོད་ལ་ལྟོས་ནས་བསྡད་པ་མིན། བླ་མ་སྔ་མའི་དམ་ཚིག་དང་བཀའ་བསྒོ་ཡོད་པས་བསྡད་པ་ཡིན། གཞན་4

ཡང་

ངེད་ཅག་འཁོར་བཅས་ཁྱོད་ཀྱི་བླ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་གི་ཡོད། ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཁྱོད་ལ་གཏན་ནས་མི་དགའ་བར་འདུག །ང་ལ་གཏོར་མ་བྱིན་ནས་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཡབ་སྲས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཁྱོད་ལ་གནོད་པ་ཅི་འཁྱོལ་གྱིས་ཤིག་ཟེར། ཁོང་ཚོའི་ངོ་མ་ཆོག་པ་དང༌། བླ་མ་སྔ་མའི་བཀའ་བསྒོ་དྲན་ནས། ཁ་རག་ཚུན་ཆད་དུ་འཇིགས་པའི་ཆ་ལུགས་ཀྱིས་འོངས། སླར་ལོག་ནས་ཕྱིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་བྱོན་ནས། མི་ཁྱོད་ཀྱིས་ས་སྐྱ་པའི་སྲོལ་འཛིན་དགོས་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་སྟོངས་འཇུག་པ་ཨེ་ཡིན། མི་ཁྱོད་མི་སྡོད་ན། ང་ཡང་ཁྱོད་གར་འགྲོའ་ཕྱིར་འབྲང་ ིངོ་། །ཞེས་གསུངས། ཡང་ལན་ཅིག་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་བྱོན་ནས། ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཉིན་མཚན་དུ་བསྒྲུབས་ནས། ཁྱོད་ལ་གཏོར་ཟོར་ནར་མར་འཕེན་5

གྱི་འདུག །བླ་མའི་བཀའ་བསྒོ་
དང་ཁོང་ཚོས་རྦད་པའི་སྣ་ལ་6

འོངས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩར་སླེབ་པ་ན། ཨ་ཙ་མ་བསྟན་པ་འཛིན་མཁན་
གཅིག་འདུག་པ་དེ་མེད་ན་ཅི་ཙུག་བྱེད། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བ་ནས་ལེགས་པར་བརྒྱུད་པའི་རྗེ་7

བླ་མ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༢ རྣམ་དག་གཅིག་ཡོད་ན་སྡོད་མོད།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༣ ས་སྐྱ་པའི་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༣ ཡོད་གསུངས་པས།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༤ གཞན་ངེད་འཁོར་བཅས་ཁྱོད་ཀྱི་བླ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་ཡོད། ས་སྐྱ་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༨ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༧ འཕེན་ཞིང་འདུག།
6 ཞོལ། ཤོག ༡༨ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༧ སྣ་ལ་འོངས། ཀྱོད་ཀྱི་རྩ་ལ་སླེབས་པ་ན་ཨ་
7 ཞོལ། ཤོག ༡༨ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༧ རྗེ་ཡབ་སྲས་ལ་

46 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡབ་སྲས་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་ནས་སུ་ལ་སྐྱོབ་སྙམ་ནས་ལོག་ཕྱིན། འོན་ཀྱང་མི་ཁྱོད་སློད་ནས་མ་འདུག་པར་ཟོན་1

རེ་གྱིས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་བྱོན་ནས་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་འདི་བསྟན་པའི་སྲོག་ཤིང་དུ་འདུག་ཅིང༌། ཁྱད་པར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་འདི་མིན་པ་སུས་ཀྱང་མི་ཤེས་2

པར་འདུག་པས་འདི་ལ་འཁོར་གྱི་ན་ཡོད་ན་ཡང༌། གཏོར་
མ་རེ་ཡང་སྟེར་མ་ཉན། ཨ་རེ་ཚིག་པ་ཟ་བ་རེ་བྱུང་གསུང་ངོ་། །འདི་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་སྣང་སྟེ། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་ཞབས་དྲུང་ན་ཤར་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་པ་བཞུགས་པའི་དུས་གཅིག་གི་ཚེ་རྗེའི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་བྱོན་ནས་གཏོར་མ་བླང་ཟེར་ཡུས་དང་བཅས་3

ནས་

བསྐུལ་གྱིན་འདུག །ཁྱོད་རང་གི་ནང་དུ་སོང་ལ་ལྷ་བཤོས་4

འདྲ་འདུག་ནའང་། དེ་ལ་གཏོར་མའི་
ཚབ་གྱིས་ལ་ཕུལ། ད་ལྟ་རང་སོང་གསུངས་ནས་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཏོར་མ་མ་གནང་བར་ཤར་པ་རིན་5

ཆེན་རྒྱལ་མཚན་པ་ལ་གཏོར་མ་འབུལ་དུ་བཅུག་འདུག་གོ །འདི་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མང་དུ་སྣང་སྟེ། ཞིབ་ཏུ་མ་བྲིས་སོ། །ལོ་རྒྱུས་འདི་ཡང་ཁོ་བོས་འཇམ་དབྱངས་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་གསུང་ལས་དངོས་སུ་ཐོས་སོ།།
དེས་ན་རྗེ་བཙུན་ཙོང་6

ཁ་པ་ཆེན་པོས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་དང༌། དམ་ཅན་
ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ལ་བསྟན་པ་བསྲུང་བར་བཀའ་བསྒོ་བ་མཛད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྲུང་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་པས། ལུགས་འདིའི་བསྟན་སྲུང་གི་གཙོ་བོ་ནི་དེ་གཉིས་ལ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ། འཕགས་ལུགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༡ ཟོན་རེའང་གྱིས་གསུངས་ནས་བྱོན་སོང་ངོ་། །ཡང་མགོན་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༢ མི་ཤེས་པ་འདུག་པས། འདི་ལ་འཁོར་གྱིན་ཡོད་ནའང་། གཏོར་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༨ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༣ བཅས་བསྐུལ་གྱི་འདུག།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༩ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༣ བཤོས་འདུག་ནའང་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༩ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༣ རིན་རྒྱལ་བ་འབུལ་དུ་བཅུག་འདུག་གོ །
6 ཞོལ། ཤོག ༡༩ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༣ ཙོང་ཁ་པས་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་དང་། དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་གཉིས་ལ་བསྟན་བསྲུང་དུ་བཀའ་བསྒོས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚུལ་བཞིན་བསྲུང་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། ལུགས་འདི་ལ་བསྟན་བསྲུང་གི་གཙོ་བོ་འདི་གཉིས་ལ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 47

ཀྱི་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། ལྟ་བ་རྣམ་དག་གི་བཀའ་བབས་ཤིང༌། རྗེ་རང་ཉིད་1

ཀྱང་མགོན་པོ་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྲུལ་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདུག་པས། བཀའ་བརྒྱུད་འདི་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་རང་དབང་མེད་པར་འཁོར་བ་གཅིག་ཡོད་དེ། རྗེ་རང་ཉིད་དང་མཁས་གྲུབ་རྗེ་སོགས་ཡབ་སྲས་གོང་མ་རྣམས་ལ་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ཏེ་བྲན་བཞིན་དུ་འཁོར་2

བའི་ཚུལ་ནི། བཤད་མ་ཐག་
པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དུས་ཕྱིས་ཀྱང་3

རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་འཛིན་ཆེན་པོ་པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་གྲུབ་ལ་
ཡང། མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པས་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ཏེ། བར་སྣང་ལ་ཕར་ཡུལ་ཚུལ་ཡུལ་མཛད་ནས། ཁྱོད་ལྟ་བུའི་བསྟན་འཛིན་གྱིས་ང་ལྟ་བུའི་ཆོས་སྐྱོང་བསྟེན་ཅིང་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་བྱུང་འདུག་ཅིང༌། འཁྲུངས་མ་ཐག་4

ནས་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པས་བསྲུངས་
སྐྱོབ་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་བ་ཡང་འདུག་གོ །གཞན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བློ་གྲོས་སྦས་པ་ལ་ཡང་གཞོན་ནུའི་དུས་5

ཉིད་ནས་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པས་བསྲུངས་སྐྱོབ་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་
དུ་སྣང་ཞིང། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཆོས་རྗེ་རོག་ཚོ་པས་རྣམ་ཐར་ཚིགས་བཅད་དུ་བསྒྲིགས་པ་ལས་ཀྱང། གཞོན་ནུའི་དུས་ནས་དཔལ་ལྡན་ཞལ་བཞི་པས། བསྲུངས་ཞིང་སྐྱོབ་པའི་རྣམ་འཕྲུལ་མང་དུ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་གི་མཁན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་6

འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀུན་དགའ་
བདེ་ལེགས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའ་གསུང་ནས། ངེད་ལ་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་ ིརང་དབང་མེད་པར་འཁོར་བ་གཅིག་ཡོད། བསྙེན་སྒྲུབ་སོགས་ནི་ཆེར་མ་བྱས་ཏེ་གསུངས་ལ། དེ་ནི་རྗེ་བླ་མ་དེ་ཉིད་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་གདམས་པའི་གཏེར་མཛོད་དུ་གྱུར་ཅིང༌། ལྟ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༩ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༥ རྗེ་རང་ཉིད་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྲུལ་པར་གདོན་མི་ཟ་བ་འདུག་པས། ཆོས་བརྒྱུད་འདི་ལ་ཡེ་ཤེས་ 2 ཞོལ། ཤོག ༡༩ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༦ འཁོར་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དུས་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༩ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༦ དུས་པྱིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ལ་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པའི་སྐུའི་ 4 ཞོལ། ཤོག ༡༩ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༧ ཐག་ནས་ཞལ་བཞི་པས་བསྲུངས་སྐྱོབས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་བ་ཡང་འདུག གཞན་འདུལ་འཛིན་བློ་གྲོས་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༡ དུས་ཉིད་ནས་ཞལ་བཞི་པའི་བསྲུང་སྐྱོབ་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི་ཆེས་རྗེ་རོག་ཆོས་རྣམ་ཐར་ཚིག་བཅད་མཛད་པ་ལས། གཞོན་ནུའི་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༢ རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་རིན་ཆེན་

48 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བ་རྣམ་པར་དག་པ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཞུགས་པ་1

དེའི་མཐུ་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟའོ། །ལོ་རྒྱུས་གཞན་
མང་དུ་སྣང་2

ཡང་མངས་པར་གྱུར་པས་མ་བྲིས་སོ། །དེས་ན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལ་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་3

རང་དབང་མེད་པར་འཁོར་བ་གཅིག་ཡོད་པ་ནི། སྔར་བརྗོད་ཟིན་པ་
ལྟར་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་4

ཁ་པ་ཆེན་པོའ་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྔར་རྗེ་བླ་མས་བསྟན་པ་ ིབསྲུང་བར་བཀའ་བསྒོ་གང་5

ལ་ཐུགས་རྟོག་ཆུག་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་དང༌། དམ་
ཅན་ཆོས་6

ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཆོས་སྐྱོང་གི་མཐིལ་དུ་བསྟེན་ན་བྱིན་བརླབས་འཇུག་ཚབས་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བ་ཡིན་གྱིས། རྣམ་གྲངས་མང་པོ་གསོག་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་ཆེའོ། །ཞེས་བདག་གི་བླ་7

མའི་

གསུང་ལས་ཐོས་སོ།།
དེ་ལྟར་ན་རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རྐང་བཙུགས་པའི་དགག་པ་ག་ལ་
མཛད། འོན་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ལེགས་བཤད་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་དྲི་མ་མེད་པ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་8

ལོག་པ་དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་དུ་གསལ་བར་
མཛད་པའི་ཚེ། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་བཤད་པ་ན། །གཞན་གཞུང་འཇིག་པར་འགྱུར་ན་ཉེས་པ་མེད།9

།ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་མི་འཐད་པའི་ཆ་དུ་མ་ཞིག་ནི་ཞར་ལ་ཁེགས་འདུག་ལ། དེ་ནི་ཕྱོགས་དེའི་གྲུབ་མཐའི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི། རྗེ་བླ་10མ་འདིའི་སྐྱོན་ག་ལ་ཡིན། 1 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༣ ཞུགས་པའི་མཐུ་ཡིན་པར་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༣ སྣང་ཡང་མ་བྲིས། དེས་ན་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༤ རང་འཁོར་དུ་ཡོད་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྔར་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༤ ཙོང་ཁ་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྔར་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༤ གང་ལ་མཛད་ཐུགས་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༤ ཆོས་རྒྱལ་གཉིས་ཆོས་སྐྱོང་གི་མཐིལ་དུ་བསྟེན་པ་བྱིན་བརླབས་འཇུག་ཆེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་གྱིས། རྣམ་
7 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༥ བླ་མ་གསུང་ངོ་། །དེས་ན་རྗེ་བླ་མ་འདིས་ས་སྐྱ་
8 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༦ མ་ལོག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་གསལ་
9 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢ ཕྲེང་། ༡༣
10 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༧ བླ་མའི་སྐྱོན

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 49

ཤེས་ལྡན་དག་བློ་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་བལྟ་བར་རིགས་སོ། །ཡང་ལན་ཅིག་མཁས་1

གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོའ་དྲུང་དུ། ས་སྐྱ་པའི་པུ་ཏྲ་གཉིས་དང་བསྟན་མ་བྱོན་ནས། མི་ཁྱོད་མཐོ་འགྲོགས་པ་གཅིག་ ིའདུག །རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་དུ་སུས་མ་ཤེས། རང་གི་རྒྱུད་པ་མི་འཛིན་པར་མཐོ་འགྲོགས་བྱེད་པ་ཨེ་ཡིན། སྤྲང་པོ་ལས་འཕྲོག་ནས་ཕྱུག་པོ་ལ་སྟེར་བ། ངེད་ས་སྐྱ་པ་འདི་བཞིན་དུ་སོང༌། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ནི་མི་བཞུགས། ཁྱེད་ཀྱི་ས་ཨེ་འཛིན་སྙམ་ནའང་། ཕོངས་ཕྱིས་པའི་རྡོ་བཞིན་དུ་བསྐྱུར། ད་ས་སྐྱ་འདི་སུས་འཛིན་ན་ཞེས་ངུ་ཞིང་འདུག །དེར་ཁྱེད་གཉིས་ངུ་མི་དགོས། ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་ངས་འཛིན། ཡི་དམ་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེ་ཡང་ངས་བསྟེན། ཆོས་སྐྱོང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལ་ཡང་གཏོར་མ་ངས་འབུལ། ཁྱེད་གཞི་བདག་གཉིས་ལའང་གཏོར་མ་ངས་སྟེར་བ་ཡིན་གསུངས་པས། མི་བྱེད་པའི་ཁས་བླངས་ཀྱི་ཅི་བྱེད། ད་བྱ་ཐབས་མེད་ཟེར་ནས་ལོག་སོང་ངོ༌།།
འདིར་སྨྲས་པ།2

འཛམ་གླིང་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་གཙུག་གི་རྒྱན། །ཀླུ་སྒྲུབ་སྨྲ་བའི་ཉི་མས་
གངས་ཅན་འདིར། །མཐའ་བྲལ་ལྟ་བའི་འོད་ཟེར་རབ་བཀྱེ་ནས། །ལྟ་ངན་མུན་པ་སེལ་བར་མཛད་ཅེས་ཐོས། །དེ་ཚེ་མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་ཉི་མ་ཡིས། །བློ་བཟང་གསུང་ཟེར་མི་བཟོད་འབྱུང་པོའ་ིབྱ། །གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཁོ་བོས་ཕམ་བྱ་ཞེས། །བསྟན་པའི་ཉི་མ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་བཞུགས། །དེ་ནས་བསྟན་སྲུང་རྒྱུ་སྐར་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང། །རབ་འབར་མེ་འོད་འཕྲོ་བའི་གཟི་བརྗིད་ཀྱིས། །མཁས་གྲུབ་རྒྱུ་སྐར་བདག་པོའ་རྗེས་སུ་འབྲངས། །མ་ལུས་བདུད་སྡེའི་དམག་དཔུང་ཕམ་པར་བྱས། །ཁྱོད་ཀྱིས་ ིམཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ། །བཤད་དང་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་མཛད་པའི་ཚེ། །ལྷག་པའི་ལྷ་མཆོག་འཇམ་དཔལ་གཤིན་རྗེ་གཤེད། །དངོས་སུ་བྱོན་ནས་དབུགས་དབྱུང་བསྔགས་པ་མཛད། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་བསྟན་སྲུང་ཀུན་གྱི་གཙོ། །མ་ལུས་བགེགས་དཔུང་འཇོམས་ལ་ཐོགས་མེད་པའི། །ཕྱག་དྲུག་མགོན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སོགས། །ཁྱོད་ཀྱི་དྲུང་དུ་བྱོན་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །བདག་ཅག་རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་བསྟན་སྲུང་སྟེ། །ཁྱོད་ཀྱང་བདག་ལ་ཡི་དམ་བསྟེན་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༥ བ ༡ མཁས་གྲུབ་རྗེའི་དྲུང་དུ་ས་སྐྱ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༥ བ ༤ (བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ)

50 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྟན་པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ་ནས། །ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་བསྲུང་བར་དམ་ཡང་བཅས། །1

ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རྒྱལ་བའི་བསྟན་སྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ ིབསྔགས་ཤིང་འཕྲིན་ལས་བསྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའོ།།
༈ བཞི་པ་རྗེ་བླ་མ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་ནས་ཀྱང་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ཏེ་ཆོས་གསུངས་
པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟོད་པའི་ཕྲེང་བས་བསྔགས་པར་འོས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཐམས་ཅད་རང་དབང་མེད་པར་གཡོ་བར་བྱེད་ནུས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེའི་སྟོབས་ཀྱི་རྗེ་བླ་མ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་2

པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཀྱང༌། དངོས་དང༌རྨི་ལམ་ཅི་རིགས་པར་ཆོས་
མང་དུ་གསུང་ཞིང་། སྐུའི་སྣང་བ་སྟོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། ལན་ཅིག་གསུང་ཆོས་གྲོལ་ནས་ནང་དུ་ཕེབས་པ་ཞིག་ལ། ལར་སེམས་ཅན་འདི་3

རྣམས་སྔོན་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་མ་བསགས་པས་
ཡོངས་འཛིན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་མེད་ལ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་བསྟན་ན་རྟག་པར་སྒོམ། ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་གནས་ལུགས་སྟོང་པར་བསྟན་ན། བདེན་གྲུབ་དུ་འཛིན། ལོངས་སྤྱོད་གཡོ་བ་སྙིང་པོ་མེད་པར་བསྟན་ན། འབད་རྩོལ་ཆེར་བཏང་ནས་སྒྲུབ། ཚེ་འདིའི་སྙན་གྲགས་བྲག་ཆ་ལྟར་བསྟན་ན། ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འཛིན། མདོར་ན་རྗེ་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས་སྔགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེགས་4

བཤད་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གསང་བའི་གནས་རྣམས་ལ་འཁྲུལ་བ་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་
མཐའ་ཆོད་པ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང༌། བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་བརྗོད་བྱ་མཐར་ཐུག་པ། ཨུ་དུམ་ཝ་རའི་མེ་ཏོག་ལས་ཀྱང་ཆེས་དཀོན་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ལམ་ཟབ་མོ། རྗེ་བླ་མའི་ཞལ་ཤེས་དང་བཅས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཉིན་མཚན་དུ་འབད་ནས་བཤད་ཀྱང༌། སྐལ་བ་དང་མི་ལྡན་པས་གསུང་གི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༥ བ ༤ དེ་དག་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་བསྲུང་རྣམས་ཀྱིས་བསྔགས་ཤིང་འཕྲིན་ལས་སྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་མོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༥ བ ༦ གཤེགས་ནས་ཀྱང་། དངོས་དང། རྨི་ལམ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༥ བ ༦ འདི་རྣམས་བསོད་ནམས་མི་བསགས་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༡ ལེགས་པར་བཤད་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 51

བདུད་1

རྩིའི་དགའ་སྟོན་འདི་ལྟ་བུ་མི་མྱང་བར་ཡོངས་འཛིན་རྗེ་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལྟ་བུ་དོར་ནས། བཤེས་གཉེན་ངན་པ་གླེན་ཞིང་གཏི་མུག་པ། ཅི་ཡང་མ་བསླབས་ཤིང་གང་ཡང་མི་ཤེས་པ། བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་རྨོངས་པ། དམ་པ་བར་མ་ཆད་ཀྱི་མན་ངག་མེད་པས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རང་བཟོ་འབའ་ཞིག་གིས་ཁྱེར་བ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བས་ལོག་རྟོག་གི་གཅོང་རོང་དུ་ཤོར་བ། ལྷག་པའི་ལྷས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་མེད་པས་ལམ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་བདུད་
2

ཀྱི་བར་ཆོད་ཀྱིས་ཁྱེར་བ། ཐོབ་བྱ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་དོར་3

ནས། འགྲོ་བ་
ངན་སོང་གསུམ་དུ་ལྟུང་བ་ཚེ་འདིའི་རྙེད་བཀུར་དང་འདོད་ཡོན་ལ་སྲེད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བྱས་པ། མི་ཚེ་ཧྲིལ་གྱིས་གཏི་མུག་གམ་ཅི་མེད་ཅང་མེད་སྒོམ་པ་ལ། སྒྲུབ་ཚུགས་སམ་དགེ་སྦྱོར་དུ་བྱས་པའི་བཤེས་4

གཉེན་དུད་འགྲོ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་མདུན་དུ། ཁ་
གསག་དང་། གཞོགས་སློང། རྙེད་5

པ་དང་བཀུར་སྟི། སྙན་པ་དང་གྲགས་པ། ངག་འཁྱལ་དང་ཀུ་
ཅོ། དམག་དང་ཆོམ་རྐུན་གྱི་གཏམ། བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཀྱི་ཚིག་རེ་ཉན་ཅིང༌། ཉམས་ལེན་དང་ཀུན་སྤྱོད་ཁྱི་ཕག་ལྟར་རོལ་པ། ཨེ་མ་འདི་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་སོ་ན་གནས་ཤིང༌། བླང་དོར་གྱི་གནད་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་སེམས་རྣལ་དུ་ཕོབས་ལ་ལྟོས་དང་། གཏམ་དྲང་པོར་སྨྲས་ན་མི་6

ཟོག་པོའ་ིའཚང་ལ་འཕོགས། མ་སྨྲས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་མི་བཟོད་ཅིང་ད་དུང་འདི་དག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྨྲས་པ་ཡིན། ལར་འཆི་བ་ནི་མི་དྲན། ཚེ་འདིའི་རྙེད་བཀུར་གྱིས་ནི་གཡེངས། འདོད་ཡོན་གྱི་འགོང་པོས་ནི་ཁྱེར། ལོག་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་ལ་གཟིགས་པས་ཐུགས་7

ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་ཞིང་སྤྱན་ཆབ་མང་པོ་ཤོར། དེའི་ཚེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༣ བདུད་རྩི་འདི་ལ་བུ་མི་མྱང་བར། ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་དོར། བཤེས་གཉེན་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༤ བདུད་ཀྱིས་ཁྱེར་བ། ཐོབ་བྱ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༤ དོར་ནས་ངན་སོང་གསུམ་དུ་ལྷུང་བ། ཚེ་འདིའི་རྙེད་བཀུར་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༦ བཤེས་གཉེན་ངན་པ་གཅིག་
5 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༦ རྙེད་བཀུར་སྙན་གྲགས། ངག་འཁྱལ་ཀུ་ཅོ།
6 ཞོལ། ཤོག ༢༡ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༦ སྨྲས་ན་ཟོག་པོའ་མཚང་ལ་འཕོག ། ི
7 ཞོལ། ཤོག ༢༡ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༦ བ ༡ ཐུགས་སྐྱོ་ཞིང་སྤྱན་ཆབ་མང་པོ་ཤོར།

52 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཆོད་པ་བཟང་པོ་བཤམས་ནས། རྗེ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་ཅིང་བཤུམས་པས། རྗེ་བླ་མ་གླང་
པོ་ཆེ་1
དཀར་པོ་ཅང་ཤེས་ཡན་ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ། ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པ་ལྟ་བུ། མཆེ་བ་དྲུག་དང་ལྡན་པ། སྤུ་མདོག་གངས་རི་ལྟར་དཀར་བ། ལུས་གསེར་གྱི་དྲ་བས་གཡོགས་ཤིང༌། གསེར་གྱི་དྲིལ་བུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་སྤྲས་པ། སྒ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་གཅིག་ལ་ཆིབས་ཤིང་། རྗེ་བླ་མ་རང་གི་ཚུལ་དུ་བྱོན་ནས། ངའི་བུ་སེམས་མི་བདེ་བ་མི་དགོས། བླ་མ་དྲན་པར་བྱས་པས་སྔར་བྱས་པའི་སྡིག་པ་སྟོབས་ཆེན་འདག་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་གསོག་ནུས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ངེད་རང་དཔོན་སློབ་ཀྱི་མདུན་མ་རྩ་བ་ནས་ལེགས་པ་ཡིན། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་མི་ལས་ཀྱང་། བླ་མ་དྲན་དྲུག་གི་མགུར་སོགས་མཛད་པ་ཡིན། ངའི་བསྟན་པ་འདི་རྒྱས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་2

གསུངས།

འདིར་སྨྲས་པ། བློ་མིག་དག་པས་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཟིགས། །དམིགས་མེད་ཐུགས་
རྗེས་འགྲོ་ལ་འཁྱུད་པ་བཞིན། །རྣམ་དཀར་འཕྲིན་ལས་ས་སྟེང་ཀུན་ལ་ཁྱབ། །མཉམ་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་ལ་བྱ་བ་ཆེར་མཛད་ནས། །རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པའི་དྲུང་དུ་བྱོན། །རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་འཇམ་དཔལ་སྙིང་པོ་ཞེས། །འགྲོ་ལ་ཐུགས་རྗེས་གཟིགས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད། །དེ་ཚེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་སྲས་ཀྱི་མཆོག །གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་གླེགས་བམ་གཅིག་གྱུར་པ། །མཁས་པའི་མཁས་པ་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །བློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་གཉིས་པར་གྱུར། །ནམ་ཞིག་ཚེ་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེས། །སྙིགས་དུས་འགྲོ་བའི་ངང་ཚུལ་ལ་གཟིགས་པར། །སྙིང་རྗེའི་ཆུ་འཛིན་ཕྱུག་པོ་རབ་གཡོས་ཏེ། །མཆི་མའི་ཆར་རྒྱུན་དྲག་ཏུ་འབབ་པར་གྱུར། །བདག་འཛིན་མེད་པར་འགྲོ་ཀུན་བདག་ཏུ་བཟུང། །རང་དབང་མེད་པར་སྙིང་རྗེའི་ཆུ་འཛིན་གཡོས། །སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་མཆི་མའི་ཆར་རྒྱུན་བབས། །རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་འདི་ལ་ལྟོས། །དེ་ལྟར་འགྲོ་བའི་གཉེན་གཅིག་རྒྱལ་སྲས་དེས། །མཉམ་མེད་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༦ བ ༢ གླང་པོ་ཆེ་ཡན་ལག་བདུན་དང་ལྡན་པ། ལོ་བཅུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༦ བ ༤ གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །(བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ)

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 53

ཁ་པ། །འཁོར་བར་འཁྱམས་པའི་འགྲོ་ལ་གཟིགས་ཤིག་ཅེས། །གདུང་བའི་ཤགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ། །དེ་ནས་དེ་ཡི་དད་པའི་མཐུ་ཡིས་དེར། །གངས་རི་དབྱིངས་སུ་གཡོ་འདྲའི་གླང་ཆེན་སྟེང། །སྨྲ་བའི་ཉི་མ་འཇམ་དབྱངས་ཙོང་ཁ་པ། །པཎ་ཆེན་ཚུལ་དུ་བྱོན་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །བུ་བུ་ཁྱོད་ནི་མྱ་ངན་བྱ་མི་དགོས། །ང་ཡི་བསྟན་ལ་བྱ་བ་གྱིས་ཞིག་དང། །མཐའ་འཁོབ་སེམས་ཅན་མང་པོའ་དོན་འགྲུབ་ཅེས། །རྒྱལ་བའི་སྲས་དེ་འབུགས་དབྱུང་ཆོས་ཀྱང་བསྟན། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་ ིམཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ། རྗེ་བླ་མ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་ནས་ཀྱང། རྗེ་བླ་མ་རང་གི་ཚུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ཆོས་གསུངས་ཤིང་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པའོ།།
ཡང་ལན་ཅིག་གསུང་རབ་ཀྱི་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་འགའ་ཞིག་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་བསྐྱེད་
རྫོགས་ཀྱི་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་གཅིག་བྱུང་ནས། བདག་གི་བླ་མ་དེ་བཞུགས་1

ན་ཞུ་བ་ཡིན་པ་ལ།
རྗེ་བླ་མ་ནི་མི་བཞུགས། ཐག་ཆོད་པའི་ཁུངས་གཞན་ནི་མེད། བདག་གི་རྗེ་བླ་མ་དེ་བཞུགས་ན་དགའ་བ་ལ། ངའི་བླ་མ་དེ་གང་ན་བཞུགས་ཡོད་ན་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས། ཐུགས་སྐྱོ་ཞིང་མཎྜལ་དང་བཅས་པའི་མཆོད་པ་བཟང་བ་གཅིག་ཕུལ་ནས། ཕ་རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཆོ་ངེ་ཆེན་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང༌སྤྱན་ཆབ་བཏོན་པས། རྗེ་བླ་མ་ནོར་བུ་མུ་ཏིག་ཆུ་སྐྱེས་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པའི་གསེར་གྱི་ཁྲི། ལྷའི་བུ་མང་པོས་བཏེག་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བྱོན་ནས། དཀའ་བའི་གནད་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་བཤད། བཀའ་རྗེས་གནང་ཀྱང་མང་པོ་གནང༌། གཞན་ཡང་། ཆོས་མང་པོ་གསུངས་སོ།།
ཡང་2
སྨྲས་པ། མཁས་གྲུབ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཀུན་གྱི་རྗེ། །གསུང་རབ་རབ་འབྱམས་
གནས་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། །ཟབ་དོན་དོན་བཞིན་སྟོན་པའི་བླ་མ་དྲན། །རབ་དང་དང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས། །དེ་ནས་ལྷའི་བུ་མང་པོ་ཡིས། །བཏེག་པའི་རིན་ཆེན་ཁྲི་སྟེང་དུ། །རྒྱལ་སྲས་འཇམ་དཔལ་སྙིང་པོ་བྱོན། །ཐེ་ཚོམ་འཁྲུལ་བའི་དྲ་བ་བཅད། །ཡང་ལན་ཅིག་ལམ་རིམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༦ བ ༥ བཞུགས་ན་ཞུ་བས། རྗེ་བླ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༢ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༦ བ ༧ ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་ནང་མི་གསལ།

54 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བྱས་པའི་རྗེ་བླ་མའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལ་ཡང་1

ཡང་གཟིགས། ཡིག་ཆ་གཞན་
རྣམས་ལ་ཡང་མང་དུ་གཟིགས་པས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་སོགས་མདོར་ན་སྔགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་2

པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་གོ་རིམས་རྩོམ་པ་པོ་རང་
རང་གི་བཞེད་པ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་ཚུལ། གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་3

པའི་བདེ་སྟོང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན། སྒྱུ་ལུས་འོད་གསལ་ལ་སོགས་པ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག །དེ་དག་གི་དོན་ཚ་གྲང་ལྟར་འགལ་བ་མ་ཡིན་པ། མ་གི་འདུལ་བའི་ཆབ་རུང་ཆུ་འདེབས་པ་ཡན་ཆོད་ནས། སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་མན་4

ཆོད་དུ་མན་ངག་ཆེ་ཆུང་ཁ་འཐོར་བར་
མ་སོང་བར་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ནམ། ཐབས་སུ་དྲིལ་ནས་སྟོན་ཅིང༌། དེ་ཡང་བསྟན་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འཆད་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་ཉན་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་བཤད་ཅིང་ཉམས་སུ་བླངས་ན་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གང་གི་རྒྱུད་ལའང་སྐོར་ཅིང་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ཆོག་པ་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པར་སེམས་འདུལ་བ། མདོར་ན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་མགོ་བཟུང་སྟེ། ལམ་ཐུན་མོང་བས་རྒྱུད་སྦྱངས་5

ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པ། འཇུག་སྡོམ་ཆོ་གས་བཟུང་
ནས་རང་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག །གཞན་རྒྱུད་སྨིན་བྱེད་བསྡུ་བ་བཞི་ལ་སློབ་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུས་སྣོད་རུང་དུ་བྱས་ནས། ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཟབ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་6

པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ། ངའི་བླ་མ་རྗེ་
བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་དང༌།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༦ བ ༧ ཡང་ཡང་གཟིགས་པས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༢ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༡ བཅས་པའི་གོ་རིམ། རྩོམ་པ་པོ་རང་རང་གི་བཞེད་པ།
3 ཞོལ། ཤོག ༢༢ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༢ བསྣུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྱུ་ལུས་འོད་གསལ་ལ་སོགས་པ། མ་གི་འདུལ་བའི་ཆབ་ལེན་རུང་ཆུ་འདེབས་པ་ཡན་ཆོད་ནས་བཟུང་སྟེ། སྔགས་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༢ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༢ མན་ཆད་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་དྲིལ་ནས་སྟོན་ཅིང་། དེ་ 5 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༤ སྦྱངས་ནས་སྣོད་རུང་དུ་བྱས། ཚེ་གཅིག
6 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༤ ཐེག་པར་འཇུག་ཚུལ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 55

བོད་ཀྱི་བཀའ་

1

གདམས་པ་དང། ཕྱག་རྒྱ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་བྱུང་བར་འདུག་སྙམ་དུ། རྗེའི་སྐུའི་ཡོན་
ཏན་དྲན་ནས། དད་པ་ཆེན་པོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འཁྲུངས། སྤྱན་ཆབ་ཀྱང་ན་བཟའ་འབངས་པ་ཙམ་བཏོན། ཕ་2

རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་དྲིན་ཅན། སྐུ་དྲིན་འཁོར་ས་མེད་དོ། །འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་སྐུ་དྲིན་གསོབ་ཏུ་མེད་དོ། །རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཞེས་གསོལ་བ་དྲག་པོ་བཏབ་པས། རྗེ་བླ་མ་སེང་གེ་དཀར་མོ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་སྤྲས་པ་གཅིག་ལ་ཆིབས་པ། སྐུ་མདོག་དམར་སེར་རལ་གྲི་དང་གླེགས་བམ་འཛིན་པ་གཞོན་ནུའི་ཚུལ་ཅན། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་པས་སྤྲས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་དུ་བྱོན་ནས་ངའི་བུ་ངུ་མི་དགོས། ངས་ཆོས་གཅིག་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུངས་ནས། སྤྱིར་སྙིགས་མའི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ལ་སྣ་ཚོགས་འོང༌། ཁྱད་པར་ད་ལྟའི་དུས་སུ་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང༌། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་3

དྲན་པར་རྙེད་བཀུར་སྙན་གྲགས་ལྟོ་གོས་ཀྱི་བྱ་བ་ཕལ་བ་ལ་ཞེན་
ཅིང་། ཚེ་འདིའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ནས། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་མདུན་མ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་ཞོག །སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་འདི་ལྟར་འགྱུར་སྙམ་པའང་དཀོན་པར་གདའ། བྱེད་འདོད་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་། ལོ་དགའ་ཆོས་རྒྱགས་འདྲ་བསགས། དགྲ་འདུལ་གཉེན་སྐྱོང་གི་མཇུག་སྡུད་ཚར་བ་དང་བྱེད་སྙམ་པ་དང༌། ཟླ་བ་འདི་ལ་མི་བྱེད་རྟིང་མ་བྱེད་སྙམ་4

པ་དང༌། དེ་རིང་མི་བྱེད་སང་བྱེད་སྙམ་པའི་ཕྱི་ཤོལ་གྱིས་
རྒྱང་བསྲིངས་ཞིང༌བྱེད་5

པར་བསམ་པའི་ཚེ་ཡང་། བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་རྙེད་པར་
དཀའ། དེས་བསྟན་པའི་ལེགས་བཤད་ཤེས་ཤིང་གོ་བར་དཀའ། ཤེས་ནས་ཚེ་འདིའི་མདུན་མ་བཙན་ཐབས་སུ་བཅད་ནས་དབེན་པ་བསྟེན་ནས་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་ནི་ཉིན་མོའ་སྐར་མ་ལས་ ིཀྱང་དཀོན་པར་འདུག །ཁོ་བོས་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་ཚོགས་གསགས་སྒྲིབ་སྦྱོང་བྱས། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་བརྒལ་ཞིང་མཐའ་བཅད་པའི་ལེགས་བཤད་འདི་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༥ བཀའ་ཕྱག་གཉིས་ཀ་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༧ ན ༥ ཕ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་དྲིན་ཅན། འཛམ་བུ་གླིང་གི་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༡ མ་དྲན་པས། རྙེད་བཀུར་དང་གྲགས་པ་ལྟོ་གོས་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༢ སྙམ་པ་དང་། སྔ་དྲོ་མི་བྱེད་པྱི་དྲོ་བྱེད་སྙམ་པའི་ཕྱི་ཤོལ་
5 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༣ བྱེད་པར་བཤམས་པའི་ཚེ་ཡང་

56 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྣམས་ལ་བལྟས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ལ། དབེན་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཉམས་སུ་བླངས་ན་སངས་རྒྱས་ལག་མཐིལ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་མཁན་དཀོན། དེ་བས་ན་སྣོད་1

རུང་གི་གདུལ་བྱ་འགའ་
རེ་སྲིད་པས་དེ་དག་ལ་ཕན་པར་གྱིས། ཁྱད་པར་དུ་ངའི་སྔགས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་འདི་རྣམས་རྒྱས་པར་གྱིས་ཤིག །སྐྱེ་བ་ཕྱི་2

མ་ལ་མྱུར་དུ་འཕྲད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།
ཡང་སྨྲས་པ། ཕྱོགས་འདིར་ཐུབ་བསྟན་པདྨོ་འབྱེད་པ་ལ། །རིངས་པར་ཆས་པའི་མཁས་
པའི་རྒྱུ་སྐར་ནི། །ཇི་སྙེད་བྱོན་མོད་འོན་ཀྱང་དེ་དག་གིས། །གསུང་རབ་པདྨོའ་སྙིང་པོ་གསལ་མ་ ིནུས། །ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་ཁམས་ལས་མངོན་པར་གྲུབ། །དམིགས་མེད་སྙིང་རྗེའི་མགྱོགས་འགྲོའ་ཤི གས་ཀྱིས་དྲངས། །མདོ་སྔགས་གཞུང་ཀུན་གསལ་བའི་འོད་སྟོང་ཅན། །སྔོན་མེད་སྨྲ་བའི་ཉི་མ་ཙོང་ཁ་པ། །གངས་ཅན་ལྷ་ཡི་ལམ་འདིར་ཤར་བའི་ཚེ། །གསུང་རབ་ཆུ་སྐྱེས་མ་ལུས་ཁ་ཕྱེ་སྟེ། །ལེགས་བཤད་དྲི་བསུང་ཕྱོགས་མཐར་ཁྱབ་པ་དང། །མཉམ་དུ་སྐལ་ལྡན་བུང་བའི་དགའ་སྟོན་རྒྱས། །དེ་ཚེ་ལེགས་བཤད་སྦྲང་རྩི་ཡི། །བཅུད་ལ་རོལ་པས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི། །གཤོག་རྩལ་མཐུ་དང་རབ་ལྡན་པའི། །མཁས་མཆོག་རྐང་དྲུག་ལྡན་པ་ཞིག །རིགས་པའི་གླུ་དབྱངས་སྙན་པོ་སྒྲོག །པདྨོའ་ཚལ་གྱི་དྲིན་ལ་སོམས། །དེ་ནས་འདི་སྙམ་སེམས་པར་འགྱུར། །ས་སྟེང་སྐལ་ ིལྡན་རྐང་དྲུག་ལྡན་པའི་ཚོགས། །ལེགས་བཤད་སྦྲང་རྩིའི་བཅུད་ལ་རོལ་པ་འདི། །སྨྲ་བའི་ཉི་མ་དེ་ཡི་མཐུ་ལས་ཡིན། །སྙམ་དུ་དེ་ཡི་དྲིན་ནི་ལྷག་པར་དྲན། །ལུས་ཀྱི་བརྟན་པ་མ་ལུས་ཉམས་ན་ཡང། །དད་པའི་གཤོག་པ་མཆོག་ཏུ་རབ་བརྐྱང་སྟེ། །བསྟོད་པའི་གླུ་དབྱངས་དཔག་མེད་སྒྲོག་པར་བྱེད། །དེ་ལྟར་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ། །བླ་མའི་ཡོན་ཏན་དྲན་པའི་དད་པ་ཡིས། །ལུས་ཀྱི་སྤུ་ལོང་མ་ལུས་གཡོས་པ་དང། །མཉམ་དུ་མཆི་མའི་ཆར་རྒྱུན་དྲག་ཏུ་འབབ། །རུས་པའི་རི་བོ་དག་ནི་རབ་རྒལ་ཞིང། །ཁྲག་དང་མཆི་མའི་རྒྱ་མཚོ་སྐམ་ན་ཡང། །མཆི་མའི་ཆར་རྒྱུན་ཟད་པ་མེད་པ་འདི། །འཇིག་རྟེན་ངོ་མཚར་སྐྱེ་ཕྱིར་སྤྲུལ་པ་འདྲ། །ཨེ་མ་མཁས་པའི་མཁས་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ། །གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ཡི། །ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་སེམས་པར་མཛད་དམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༥ གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༥ སྣོད་ལྡན་གྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༥ ཕྱི་མར་མྱུར་དུ་ (བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་ནང་མི་གསལ།)

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 57

ཅི། །གཞན་དུ་འདི་ལྟའི་དད་པ་གང་ནས་རྙེད། །ཁྱོད་ཐུགས་རི་དབང་ལྟ་བུར་བརྟན་ན་ཡང། །བླ་མ་མཆོག་ལ་དད་པའི་རླུང་ཤགས་ཀྱིས། །ཤིང་བལ་བཞིན་དུ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་འདི། །ལྷུན་པོའ་དབང་ ིཔོ་སྐྱེངས་ཕྱིར་མ་མཛད་དམ། །རབ་དཀར་དད་པའི་ས་ཆེན་གཡོ་བ་བཞིན། །བློ་མིག་གསལ་བ་ཤེས་བྱའི་མེ་ལོང་འདྲ། །འགྲོ་ལ་བརྩེ་བ་བུ་གཅིག་མ་དང་མཚུངས། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་ཞབས་ལ་འདུད། །དེ་ནས་སེམས་དཔའི་མཆོག་དེའི་དད་པའི་མཐུས། །དམར་སེར་ལི་ཁྲིའི་མདོག་ཅན་གཞོན་ནུའི་ཚུལ། །གླེགས་བམ་རལ་གྲི་འཛིན་པ་འཇམ་པའི་དཔལ། །རི་དྭགས་དབང་པོ་རྣམ་པར་འགྱིང་བའི་སྟེང། །དགྱེས་པའི་ཚུལ་དུ་བྱོན་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །བུ་བུ་སྙིགས་མའི་སེམས་ཅན་སྐལ་བ་དམན། །ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཉིན་མོའ་སྐར་མ་བཞིན། །འོན་ཀྱང་སྣོད་ ིལྡན་གདུལ་བྱ་ཅུང་ཟད་སྲིད། །དེ་དག་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་ཟུངས། །ཁྱད་པར་ང་ཡི་སྔགས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་འདི། །ཁྱོད་ཀྱིས་མཆོག་ཏུ་རྒྱས་པར་གྱིས་ཤིག་དང། །ཕྱི་མར་དག་པའི་ཞིང་དུ་འཕྲད་དོ་གསུངས། །ཨེ་མ་དམར་སེར་རལ་པའི་ཟུར་ཕུད་ཅན། །སེམས་དཔའ་མཆོག་དེས་བླ་མ་དྲན་པ་ལ། །ཁྱོད་ཉིད་རིངས་པར་བྱོན་ཀྱང་དགོས་པ་ཅི། །མགོན་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཀྱང་ཟིན། །འོན་ཀྱང་དེ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལྟར་ཁུམས། །ཐ་མལ་གདུལ་བྱའི་བློ་དང་འཚམ་པའི་སྐུ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་དེ་ཡང། །དམར་སེར་གླེགས་བམ་འཛིན་པ་དེ་ཡི་སྤྲུལ། །དེས་ན་མཁས་གྲུབ་དད་པའི་ཆུ་མཚོ་ཆེར། །བླ་མ་མཆོག་དེས་རང་གཟུགས་བསྟན་པར་ངེས། །དེས་ན་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་སྲས། །དབུགས་དབྱུང་སྤྲོ་བ་སྐྱེད་ལ་མཚར་ཅི་དགོས། །རི་དྭགས་དབང་པོའ་བཞོན་པ་གཅིག་གིས་ཀྱང། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི །གཏེར་མཛོད་མ་ ིལུས་ཁུར་དུ་རབ་ཁྱེར་ཏེ། །ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མེད་པ་འདི་ལ་ལྟོས། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྗེ་བླ་མས་སེང་གེ་དཀར་མོ་ཆིབས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ཏེ། ཆོས་གསུངས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའོ།།1
ཡང་བླ་མ་འདིས་རྗེ་བླ་མ་དྲན་ནས་ངའི་བླ་མ་དེ་གང་ན་བཞུགས་ཡོད་ན། ནམ་ཞིག་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༦ གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༦ དེ་དག་གིས་རྗེས་མ་ཞིང་གཞན་དུ་གཤེགས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཀྱང་། མཁས་གྲུབ་རྗེ་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ནས་ཆོས་གསུང་ཚུལ་ཙམ་མོ། །ཡང་བླ་མ་འདིས་རྗེ་བླ་མ་ད་ལྟ་ག་ན་བཞུགས་ཡོད་ན། ནམ་

58 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཇལ་ན་སྙམ་དུ་སྤྱན་ཆབ་མང་དུ་བཏོན་ཞིང༌། ཐུགས་མནན་པས་མི་ནོན་པ་ཙམ་དུ་སྐུ་ལུས་འདར་བ་སྤུ་གཡོ་ཞིང་། རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་རང་གཟིགས་དང༌། སེམས་ཅན་དམུ་རྒོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འདི་རྣམས་ལ་གཟིགས་དང༌། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་ཡང་བར་སྣང་གི་གློག་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟར་མྱུར་དུ་སྡུད་པར་ཉེ་བས་ང་ཡང་བླ་མ་ཁྱེད་ཀྱི་ཞབས་དྲུང་དུ་ནམ་ཞིག་འོང་ན། ཞེས་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་པས། རྗེ་བླ་མ་སྟག་1

ཆེན་པོ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཆིབས་ནས་
རྣལ་འབྱོར་པའི་ཆ་ལུགས་མཛད། སྐུ་མདོག་དམར་པོ་སྤྱན་དང་ཤངས་ཆེ་བ་ཕྱག་གཡས་རལ་གྲི་འབར་བ་ནམ་མཁའ་ལ་འཕྱར་བ་གཡོན་པས་བདུད་རྩིས་གང་བའི་ཀ་པཱ་ལ་ཐུགས་ཀར་བཟུང༌། རལ་པ་དམར་པོའ་ཐོར་ཅོག་ལ་དར་སྔོན་པོས་བཅིངས་པ། རུས་པའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་ཤིན་ཏུ་ ིའཛུམ་2

ཞིང་བཀྲག་ཆེ་བ་ལ་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུས་བསྐོར་ནས་དགྱེས་བཞིན་དུ་བྱོན་ཏེ། བུ་ཤེས་པ་འཕྱོ་མི་དགོས་ང་ལ་ཁྱོད་མིན་པ་བསམ་རྒྱུ་མེད། ཁྱོད་ཀྱང་ང་མིན་པ་སུ་བསམ། ཁྱོད་བཞག་ནས་གང་དུའང་མི་འགྲོ། ང་དྲན་ན་སྔགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འདི་རྣམས་ངའི་ཁ་ཆེམས་ཡིན་པས་འདི་རྣམས་ལ་ལྟོས། སྤྱིར་སེམས་ཅན་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་དུ་སོང༌། ཉོན་མོངས་པ་རགས་བསྟན་པའི་མཇུག་སྡུད་པའི་མགོ་ཡང་བརྩམས་འདུག །ཁྱོད་རང་ཡང་མཁའ་སྤྱོད་དུ་འོང་བའི་འདུན་པ་ཐོང་3

གསུངས།

དེ་ནས་སྐབས་ཤིག་ཏུ། རྗེ་བླ་མ་འདིས་ད་རང་འགྲོ་བའི་འདུན་པ་བྱས་ན་ལེགས་པ་འདྲ། ངའི་བླ་མ་དེ་ལ་མཆོད་པ་གཅིག་ཕུལ་4

ནས་གསོལ་བ་བཏབ་ན་འབྱོན་ལ་རེ། དེས་ན་རྗེ་བླ་མ་
གང་ན་བཞུགས་ཀྱང་ཞུ་ལ། ཞུ་རྒྱུ་གཞན་5

ཡང་འགའ་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་གསེར་གྱི་
མཎྜལ་དང་བཅས་པའི་མཆོད་པ་ཤིན་ཏུ་བཟང་པོ་བློ་ཡུལ་དུ་མི་ཤོང་བ་ཙམ། མཐའ་ཡས་མུ་མེད་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༣ བ ༣ གཙང་། ཤོག ༡༨ ན ༡ སྟག་ཕོ་འཇིགས་སུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༣ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༨ ན ༢ འཛུམ་པའི་བཀྲག་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༨ ན ༤ ཐོང་གསུང་ངོ་། །དེ་ནས་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༨ ན ༥ ཕུལ་ཏེ་གསོལ་བ་བཏབ་ན་འབྱོན་ཏེ། དེས་ན་
5 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༨ ན ༥ གཞན་ཡང་འདུག་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ་གསེར་གྱི་མཎྜལ་དང་བཅས་པའི་མཆོད་པ་ཤིན་ཏུ་བཟང་པོ་བློ་ཡུལ་དུ་མི་ཤོང་བ་གཅིག་བཤམས་ཏེ་ཕུལ་ནས། དུས་གསུམ་ཀྱི་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 59

པ་གཅིག་བཤམས་ནས། ཕ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས། འགྲོ་བ་མགོན་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་གཅིག་པུ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་འགྲན་གྱི་དོ་མེད། རྡོ་རྗེ་འཆང༌ཞེས་སོགས་གསོལ་བ་ཤགས་དྲག་ལ་ཡུན་རིང་པོ་བཏབ་པས། རྗེ་བླ་མ་སྤྲིན་དཀར་པོ་ཕུང་ཕུང་པ་གཅིག་གི་དབུས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྔར་གྱི་ཆ་ལུགས་སུ་བྱོན་ནས། བུ་ད་ནི་མྱུར་དུ་འོང་བའི་གྲབས་གྱིས། བདག་གིས་བསུ་མཁན་གཏོང་གསུང་བ་ལ། རྗེ་བླ་མ་ད་ལྟ་གང་1

ན་བཞུགས༌པ་ལགས། བདག་ཀྱང་དེར་འོང་བ་
ཡིན་ཞུས་པས། སྤྱིར་ངའི་སྤྲུལ་པ་མཁའ་སྤྱོད། དགའ་ལྡན་འཛམ་བུ་གླིང་ལ་སོགས་པ་མང་པོར་ཡོད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔར། དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་སྟོང་བརྒྱད་བརྒྱ་རེ་ཙམ་ལ། སྔ་དྲོ་དབུ་མ་དང་ལམ་རིམ། ཕྱི་དྲོ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་འཆད་ཀྱིན་ཡོད། ཁྱོད་རང་ཡང་འོང་བའི་སྨོན་ལམ་ཤགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་ཐོབ་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་འཕྲད་པ་ཡིན་ནོ་གསུངས། འོ་ན་རྗེ་བླ་མ་ལ་གུས་པའི་གདུལ་བྱ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་ཅིང༌། སྨོན་ལམ་ཤགས་དྲག་བཏབ་ན་ཞིང་དེར་སྐྱེ་ཞིང༌གསུང་གི་བདུད་རྩི་མྱོང་ངམ་ཞུས་པས། ཁོ་བོ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དབྱེར་མེད་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་ན། ཞིང་དེར་སྐྱེ་ཞིང་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལས་འོས་མེད་ཀྱང༌། གསོལ་བ་འདེབས་མཁན་མེད་2

པས་ལན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།
འོ་ན་རྗེ་བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ལ་ཇི་ལྟར་དགོས་པ་ལགས་ཞུས་པས་ཁོ་བོ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་3

དབྱངས་དབྱེར་མེད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ངེས་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་གསུམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང༌། དེ་ལ་མོས་པ་གཅིག་དགོས་གསུངས། གཞན་ཇི་ལྟར་དགོས་ལགས་ཞུས་པས། ཁོ་བོ་དང་རྗེ་བཙུན་གྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཞེངས་ཤིང༌། དབྱེར་མེད་འབྲལ་མི་རུང་དུ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་འདེབས་པ་དང། བསྟོད་ཅིང་སྨོན་ལམ་ཁ་ཙམ་ཚིག་ཙམ་མ་4

ཡིན་པར་འདེབས་པ་དང། ལས་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༨ ན ༧ གང་ན་བཞུགས། བདག་ཀྱང་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༤ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༣ མེད་པས་ལན་གསུངས། འོ་ན་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༤ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༣ འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པ། ངེས་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལྟ་བ་རྣམ་དག་གསུམ་་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༤ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༥ མ་ཡིན་པར་འདེབས།

60 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་སྒོམ་པ་དང༌། སྟོབས་བཞིའི་སྒོ་ནས་སྡིག་1

པ་དང་ལྟུང་བ་བཤགས་
བསྡམས་སོགས་བྱས་ན། རྗེས་སུ་འཛིན་ཅིང་དེར་སྐྱེ་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད་གསུངས།
དེ་ནས་སྨོན་ལམ་འདི་བཏབ་བོ། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། །མོས་གུས་
སྙིང་ནས་ཡིད་ཀྱིས་གསོལ་འདེབས་ན། །ཁྱེད་རང་གང་དུ་བཞུགས་པའི་ཞིང་ཁམས་དེར། །བདག་ཀྱང་མྱུར་དུ་འོང་བར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་སྨོན་ལམ་བཏབ་བོ། །2

འདིར་སྨྲས་པ། བློ་བཟང་
མཁྱེན་པའི་ཆུ་མཚོ་ལས་འོངས་པའི། །མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་ཉི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། །རང་གི་གདུལ་བྱའི་ལོ་ཐོག་སྨིན་མཛད་ནས། །མཐའ་འཁོབ་སྐྱེ་བོ་བློ་ཡི་དབུལ་དང་བྲལ། །དེ་ཚེ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ། །སྙིང་རྗེ་རྟ་ལྗང་གྱིས་དྲངས་ཏེ། །གདུལ་བྱའི་ཞིང་གཞན་འཛིན་པ་ལ། །རིངས་པར་ཆས་པ་བཞིན་དུ་འགྱུར། །ཨེ་མ་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ། །དམུ་རྒོད་འགྲོ་བའི་སྤྱོད་ཚུལ་འདི་ལ་གཟིགས། །ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་ཡང་སྡུད་སྡུད་འདྲ། །བདག་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་ཞབས་དྲུང་ནམ་འོང་ན། །ཞེས་གསུང་གདུང་བའི་ཤགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ། །དེ་ནས་དེ་ཡི་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ། །འཇིགས་རུང་འཇིགས་བྲལ་དཔའ་བོའ་སྟག་ལ་ཆིབས། །སྐུ་མདོག་དམར་པོ་ཕྱག་གཡས་ ིརལ་གྲི་འཕྱར། །གཡོན་པ་བདུད་རྩིས་གང་བའི་ཐོད་པ་འཛིན། །ཤིན་ཏུ་འཛུམ་ཞིང་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུས་བསྐོར། །དེ་ལྟའི་ཚུལ་དུ་བྱོན་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །བུ་བུ་ཁྱོད་ཉིད་མྱ་ངན་བྱ་མི་དགོས། །བླ་མ་དྲན་ན་བླ་མའི་གསུང་ལ་ལྟོས། །སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་འདུས་བྱས་ངང་ཚུལ་ཡིན། །དེས་ན་ཁོ་བོའ་བསྟན་པའང་དེ་དང་མཚུངས། །སྐལ་དམན་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ལོག་ལྟ་ཆེ། །དེ་བས་ ིཁྱོད་རང་ཞིང་ཁམས་གཙང་མར་ཤོག །ཅེས་གསུངས་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་དགེ་ལེགས་དཔལ། །དག་པའི་ཞིང་དུ་འབྱོན་པར་མངོན་དུ་ཕྱོགས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས3

་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་རྣམ་པར་ ིཐར་པ་ལས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་ནས་ཀྱང་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ཏེ་ཆོས་གསུངས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༤ བ ༤ གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༥ སྡིག་ལྟུང་བཤགས་བསྡམས་སོགས་བྱས་ན་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༤ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༦ (བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་འདི་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ)
3 ཞོལ། ཤོག ༢༤ བ ༦ གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༦ ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་དགའ་ལྡན་དུ་གཤེགས་ནས་སྐུའི་སྣང་བ་བསྟན་ནས་ཆོས་གསུང་ཚུལ་མདོ་ཙམ་མོ།།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 61

༈ ལྔ་པ་དག་པའི་ཞིང་དུ་འབྱོན་པར་ཕྱོགས་པ་ན་ཡ་མཚན་པའི་ལྟས་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་
ནི། དེ་ནས་རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་འདུལ་བའི་གདུལ་བྱ་ཕལ1

་ཆེ་བའི་དོན་ནི་མཛད་ཟིན་
ཅིང༌། རང་ཉིད་ཀྱང་རྗེ་བླ་མའི་ཞབས་དྲུང་དུ་འབྱོན་པར་བཞེད་པའི་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བཞེད་པའི་ཚེ། ལན་ཅིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་བྱོན་ནས། བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཁྱོད་མེད་ན་རྗེ་བླ་མའི་བསྟན་2

པ་རྣམ་དག་འདི་སུས་འཛིན་ན་ཤེས་
མ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་མཛད་ཅིང༌། ཡང་3

གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་བྱོན་ནས། བདག་
ཅག་རྣམས་ནི་རྗེ་བླ་མའི་བཀའ་སྲུང་དུ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱིས་དངོས་སུ་བཀའ་བསྒོས་ཤིང༌། རྗེ་བླ་མས་བདག་ཅག་འཁོར་བཅས། ཁྱོད་བསུ་བར་བཏང་བ་ཡིན་ཞེས་4

གསུངས། ཡང་མགོན་པོ་ཞལ་
བཞི་པ་བྱོན་ནས། མི་ཁྱོད་མེད་ན་ཀླུ་སྒྲུབ་ནས་བརྒྱུད་5

པའི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་འདི་སུས་འཛིན་ན། ཁ་
གཏོང་མཁན་མང་སྟེ། ཞེས་ཞལ་ནམ་མཁའ་ལ་གཟིགས་སོ། །ཡང་ང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོང་ཡིན། ལྟ་བ་དབུ་6

མ་འཛིན་པ་ལ་དགའ། ཆོས་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་དགའ། རྗེ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་ཁྱད་མེད།
དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་མི་བསྲུང༌། ལས་འབྲས་ལ་མི་འཛེམ་པའི་ལྟ་བ་ནི་ལྟ་བ་ལོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཚེས་ཉི་ཤའི་ནུབ་མོ་ལྷའི་བུ་མང་པོས་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་ལ་སོགས་པ་ཁྱེར་ནས་བསུ་ཤིང༌། དེ་ཡང་རྗེ་འདིའི་སློབ་མ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་མང་པོ་ལ། མཐོང་སྣང་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་བྱུང་འདུག་སྟེ། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་གླང་པོ་ཆེ་ལ་ཆིབས་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་བྱོན་པའི་གཟིགས་སྣང་དང༌། བགའ་རེ་ལ་བྱང་ཤམ་བྷ་ལར་བྱོན་པར་མཐོང་ཞིང༌། ཁ་ཅིག་གིས་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་བཞུད་པར་མཐོང་བ་སོགས་མཐོང་ཚུལ་7

ཡང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བྱུང་འདུག་ཅིང། དེ་དག་གི་ཚེ་མེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༡ གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༧ ཕལ་པའི་དོན་མཛད་ཟིན་ཅིང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༢ བསྟན་པ་སུས་འཛིན་ན། ཞེས་མ་བཟོད་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༢ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༢ ཡང་ཆོས་རྒྱལ་འཁོར་བཅས་བྱོན་ནས། བདག་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༣ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༢ ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་
5 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༣ བརྒྱུད་པའི་རྗེ་བླ་མའི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ནི་སུས་ 6 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༤ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༣ དབུ་མ་ལ་དགའ། རྗེ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་ཁྱད་མེད། 7 ཞོལ། ཤོག ༢༥ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༥ ཚུལ་བསམ་གྱིས་

62 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཏོག་གི་ཆར་1

ཡང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འབབས་པ་དང༌། འཇའ་འོད་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ཁྱབ་པ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དད་པའི་ལམ་2

ལ་བཀོད་པར་མཛད་དོ། །ཡང་
རྗེ་བླ་མ་འདི་ཉིད་འོད་གསལ་ལ་བཞུགས་པའི་ཚེ་ན། ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བྱུང་ཞེས་གྲགས་མོད་ཀྱི་ཞག་གྲངས་ཇི་ཙམ་བཞུགས་པ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་རྩད་བཅད་ནས་སླར་ཡང་འདི་ཉིད་དུ་ཡིག་གེར་བཀོད་པར་འདོད་དོ།།
འདིར་3

སྨྲས་པ། གང་ཞིག་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡབ། །རྒྱལ་སྲས་གཞོན་ནུའི་ཚུལ་བཟུང་
ནས། །འགྲོ་ལ་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་ཀྱང། །བློ་དམན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །དེ་ནས་མཁྱེན་པའི་གཏེར་ཆེན་འཇམ་པའི་དབྱངས། །དབྱངས་སྙན་གསུང་གིས་འགྲོ་ལ་ཐར་པའི་ལམ། །ལམ་གྱི་མཐར་ཐུག་རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའ་དོན། །དོན་བཞིན་གཟིགས་ནས་སྟོན་པའི་དགེ་ ིལེགས་དཔལ། །ཚེ་རབས་དུ་མར་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པས། །ཐེག་མཆོག་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་མཛད་པའི་མཐུས། །ཞིང་འདིར་བློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་ལ། །དབང་སྒྱུར་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོའ་ིཞབས་ལ་འདུད། །སྔོན་ཚེ་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་འཕགས་ཡུལ་དུ། །རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་དཔལ་ལྡན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། །ཐུབ་དབང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཟུང་ངོ་ཞེས། །འཛམ་གླིང་མཁས་པ་ཀུན་ལ་གསལ་བར་གྲགས། །དེ་བཞིན་དུས་ཀྱི་ཐ་མར་གངས་ཅན་འདིར། །ཆོས་མིན་དཔུང་ཚོགས་མ་ལུས་ཕམ་བྱེད་པའི། །བློ་བཟང་གྲགས་པའི་བསྟན་པའི་རུ་མཚོན་ནི། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡིས་གཟུང། །བོད་ཡུལ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཙོང་ཁ་པའི། །སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་མདོ་སྔགས་བསྟན་པ་ནི། །མཁས་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གྱིས་རྒྱས་མཛད་ནས། །སླར་ཡང་ཞིང་གཞན་འཛིན་པར་ཆས་པ་ན། །ཐུབ་དབང་བསྟན་པ་སྐྱོང་བར་ཞལ་བཞེས་པའི། །བཀའ་སྡོད་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང། །མཁས་གྲུབ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་འདི་མེད་ན། །ཐུབ་པའི་བསྟན་པའང་མིང་ཙམ་འགྱུར་དགོངས་ནས། །ཕྱག་དྲུག་མགོན་པོ་བྱོན་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །རྒྱལ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༥ བ ༡ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༦ ཆར་བསམ་གྱིས་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༥ བ ༢ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༦ ལམ་ལ་བཀོད་དོ། །གཞན་ཡང་རྗེ་བླ་མ་འདི་འོད་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༥ བ ༥ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༢ (རབ་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་བཅད་ཞོལ་གཙང་གཉིས་སུ་མི་གསལ)

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་རོལ་མཚོ། 63

གཉིས་པའི་གདུང་འཚོབ་ཁྱོད་མེད་ན། །རྗེ་བཙུན་བླ་མ་མཉམ་མེད་ཙོང་ཁ་པ། །ལུང་རྟོགས་བསྟན་པ་སུ་ཡིས་འཛིན་པ་སྨོས། །གདོང་བཞི་མགོན་པོ་བྱོན་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །ང་ནི་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཆོས་སྐྱོང་ཡིན། །ལྟ་བ་དབུ་མ་འཛིན་ལ་མོས་ན་ཡང། །ཟབ་དོན་དབུ་མའི་བདག་པོ་ཁྱོད་མེད་ན། །དམ་ཚིག་སྡོམ་པ་རྩྭ་ལྟར་འདོར་བྱེད་ཅིང། །ལྟ་བས་ལས་འབྲས་འགོག་པའི་ཆད་ལྟ་མཁན། །མང་པོས་ཕྱོགས་འདི་གང་བར་གྱུར་པ་ན། །ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་སུ་ཡིས་འཛིན་པ་སྨོས། །ཆོས་རྒྱལ་འཁོར་བཅས་བྱོན་ནས་འདི་སྐད་གསུངས། །བདག་ཅག་རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་བཀའ་བསྲུངས་ཏེ། །བླ་མའི་བཀའ་བཞིན་ཁྱོད་ལ་བསུ་བར་འོངས། །ད་ནི་ཞིང་ཁམས་གཙང་མར་འབྱོན་ཞེས་བསྐུལ། །དེ་ཚེ་ནམ་མཁའ་གང་བའི་ལྷའི་བུ་ཡིས། །བྱེ་བྲག་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱེད་སྣ་ཚོགས་ཁྱེར། །སྙན་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་བྱེད་ཅིང། །ཞིང་ཁམས་གཞན་དུ་བསུ་བའི་རྣམ་པ་བྱེད། །གྲངས་མེད་ཞིང་གི་འགྲོ་བ་སྨིན་སླད་དུ། །ཉིད་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་བྱེ་བ་ཐེར་འབུམ་འགྱེད། །དེ་ཕྱིར་དག་པའི་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ལའང། །ཞིང་ཁམས་སོ་སོར་བྱོན་པའི་མཐོང་སྣང་བྱུང། །མྱ་ངན་འདའ་བའི་མཛད་པ་བསྟན་པ་ནའང། །མེ་ཏོག་ཆར་དང་འཇའ་ཡི་གུར་ལ་སོགས། །ནམ་མཁའ་ཁྱབ་པའི་ངོ་མཚར་ལྟས་རྣམས་ཀྱིས། །སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་དད་པའི་ལམ་ལ་བཀོད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། མྱ་ངན་ལས་འདའི་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ་ཉེ་བ་ན་ཡ་མཚན་པའི་ལྟས་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའོ།།
༈ སླར་ཡང་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་པ། འགྲོ་འདིའི་དགེ་ལེགས་ཕན་
བདེའི་ཁུར་ཆེན་པོ། །གང་གི་ལྷག་བསམ་ཕྲག་པར་ངལ་བསོ་བ། །དཔལ་ལྡན་སྙིང་སྟོབས་མཆོག་གྱུར་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །བཟང་པོ་འགྲོ་བའི་གཉེན་གཅིག་དེ་ལ་འདུད། །སྔོན་ཚེ་ཐུབ་དབང་ཆོས་རྗེའི་སྲས་སུ་འཁྲུངས། །བར་དུ་མཁས་གྲུབ་པཎ་ཆེན་ཚུལ་ཡང་བཟུང། །ཞིང་འདིར་སྨྲ་བའི་ཉི་མ་དགེ་ལེགས་དཔལ། །རྩོད་དུས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་འདུད། །པཎ་ཆེན་དུ་མའི་གསུང་གིས་རབ་བསྐུལ་ཞིང། །གདུལ་བྱ་བོད་འདིར་ཡོད་པར་རབ་དགོངས་པས། །ཞིང་འདིར་ཁྱོད་ཀྱིས་བསམ་བཞིན་སྐྱེ་བ་བཟུང། །གངས་ཅན་བསྟན་པའི་བདག་པོ་དེ་ལ་འདུད། །གསུང་རབ་ཀུན་ལ་ཐོགས་མེད་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །འཆད་རྩོད་རྩོམ་པས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པར་མཛད། །དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོས་

64 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྟོད་པའི་ཕྲེང་བས་བསྔགས། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་ཞབས་ལ་འདུད། །འཇམ་དབྱངས་ ིརྣམ་སྤྲུལ་ཀུན་ཆེན་ཙོང་ཁ་པའི། །དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པ་ཅན། །སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་བློ་བཟང་སྲས་ཀྱི་མཆོག །ལུང་རྟོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་དེ་ལ་འདུད། །ཁྱོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཆོས་ཀྱི་རྔ་བོ་ཆེ། །འཇིགས་མེད་ཕྱོགས་བཅུ་ཀུན་ཏུ་རབ་བསྒྲགས་པས། །ཕས་རྒོལ་དགྲ་སྡེ་མ་ལུས་སྐྲག་པར་མཛད། །མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའ་ཞབས་ལ་འདུད། །དེ་ཚེ་དམ་ཅན་རྒྱ་ ིམཚོའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས། །ཁྱོད་ནི་སྙིགས་དུས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཞེས། །བསྟོད་པའི་ཕྲེང་བས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྔགས། །བསྔགས་པ་དོན་དང་མཐུན་པ་དེ་ལ་འདུད། །གང་གི་ཡིད་ཀྱི་དད་པའི་ཆུ་མཚོ་ཆེར། །བློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་སྐུའི་སྣང་བརྙན་ནི། །ཉིད་སྐུའི་མཛད་པ་བསྡུས་ཀྱང་ཡང་ཡང་ཤར། །སྒྲིབ་བྲལ་དག་པའི་ཐུགས་མངའ་དེ་ལ་འདུད། །ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཁའ་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་བ། །ཇི་བཞིན་བདག་གིས་བརྗོད་པར་མ་ནུས་ཀྱང། །རང་གཞན་དད་པ་སྤེལ་བའི་རྟེན་ཙམ་དུ། །ཅུང་ཟད་དམ་པའི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཀོད། །ཅེས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་ནི་ཆོས་རྗེ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་པས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་ཚིག་རིས་རྣམས་མ་ཉམས་པར་བཅུག་པའི་སྟེང་དུ། ངོ་མཚར་བའི་རྣམ་ཐར་གཞན་ཁ་འགེངས་དགོས་པ་རྣམས། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའ་གསུང་ལས་དངོས་སུ་ཐོས་པ་བཞིན་དུ་ ིབཅོས་བསླད་མེད་པར་བཅུག་ནས་སྙན་དངགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བརྒྱན་ཏེ། རྗེ་བླ་མ་དེ་ཉིད་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བཀོད་པའོ།། །།

༄༅། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་
ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ཨོཾ་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག །མཁྱེན་པ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཏུ་སོང་ཡང་འགྲོ་བས་
དཔག་པར་མི་ནུས་ཤིང༌། །བརྩེ་བ་ཐུགས་ཀྱི་གཏེར་དུ་སྦས་ཀྱང་སྲིད་པ་ཉི་བཞིན་ལྷང་ངེར་གསལ། །མཛད་པ་ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་སྙོམས་ཀྱང་བདུད་སྡེའི་སྙིང་ལ་འཇིགས་པ་བསྐྱེད། །ཕུན་ཚོགས་ཡོན་ཏན་དཔལ་གྱིས་མཐོ་བའི་འཇམ་དབྱངས་དེ་ཡིས་འགྲོ་ཀུན་སྐྱོངས། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མཁྱེན་བརྩེ་དྲི་མེད་ནོར་བུའི་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་རྒྱས་པ། །བློ་བཟང་ཐུགས་ཀྱི་1

མཁའ་ལ་རྣམ་པར་

བཀོད་པའི་དཔལ་ལྡན་པས། །གྲགས་པའི་འོད་དཀར་ཕྱོགས་ཀུན་ཁྱབ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོ་ཡི།2

།དཔལ་གྱིས་འགྲོ་འདིར་ལམ་མཆོག་གསལ་མཛད་གང་དེར་གུས་པས་ཕྱག་བགྱིད་
དོ། །རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་མངོན་པར་དབང་བསྐུར་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་ལུང་བསྟན་པ། །བློ་བཟང་མཆོག་དེའི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་བང་མཛོད་ཀུན་ལ་དབང་བསྒྱུར་བས། །དགེ་ལེགས་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་གཏེར་གྱུར་དཔལ་ལྡན་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་མགོར། །བཟང་པོའ་ཞབས་པད་ངལ་བསོ་ ིམཛད་པས་བདག་ལ་བློ་གྲོས་མཆོག་སྩོལ་མཛོད།།
དེ་ལ་འདིར་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ ིམཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ནས་ཆ་ཤས་ཙམ་ཞིག་དད་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པ་ནི། ིདེ་ཡང་སངས་རྒྱས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་ངོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལས་གཡོ་བ་མེད་ཀྱང༌། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོས་མ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱིས་སྐུའི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའི་ལམ་ནས་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ས་སྟེང་གི་སྣོད་ཐ་དད་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༢། ཐུགས་ཀྱི་དག་པའི་མཁའ་ལ་
2 གཙང་། ཤོག ༡ ན ༣ བཟང་པོ་ཡིས།

66 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དག་གི་ནང་དུ་ཅིག་ཅར་རང་གི་གཟུགས་བརྙན་སྟོན་པ་བཞིན་དུ་འབད་རྩོལ་མེད་པར་སྟོན་ལ། ཁྱད་པར་བསྐལ་བཟང་སངས་རྒྱས་བཞི་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་འདིར་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་སློབ་དཔོན་པདྨ་སམྦྷ་བ། ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤ་སོགས་རྣམ་པར་སྤྲུལ་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་མཐའ་དག་བརྗོད་པར་ག་ལ་ནུས།
འོན་ཀྱང་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་སྐུ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་
རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་པའི་ཐོག་མ་ནི། ཐུབ་པའི་དབང་པོའ་ཉན་ཐོས་ཀུན་གྱི་མཆོག་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་ ིཔ་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་རབ་འབྱོར་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནས་རིམ་པ་ལྟར་བྱང་ཕྱོགས་ཤམྦྷ་ལར་རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་འཁྲུངས་པ་རང་རྒྱུད་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། སླར་ཡང་ཡུལ་དེར་འཁྲུངས་པ་ཨ་བྷྱ་ཀ་ར་ཞེས་རྗེ་བཙུན་རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ། རྟ་ནག་ཕུར་ལྷས་ཀྱི་ཁུག་པ་ཞིག་ཏུ་འཁྲུངས་པས་འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཙས་སུ་གྲགས་པའི་ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་འགོས་ལོ་དབང་ཕྱུག་རྒྱ་མཚོ། འཇམ་མགོན་འཁོན་རིགས་ས་སྐྱའི་གདུང་དྲི་མ་མེད་པར་འཁྲུངས་ཤིང༌། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་ན་རིག་གནས་ཀུན་ལ་མཁས་པའི་ཡང་རྩེར་གྱུར་པའི་པཎྜི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། ཚོང་འདུས་ཞྭ་ལུའི་བྱ་འདབས་སུ་སྔགས་འཆང་ཞིག་གི་སྲས་སུ་འཁྲུངས་པའི་གསང་སྔགས་སྙིང་མའི་གྲུབ་ཐོབ་གཡུང་སྟོན་རྡོ་རྗེ་དཔལ་བ་རྣམས་སུ་སྐུའི་སྐྱེ་བ་བཞེས་སོ།།མཁས་གྲུབ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་བ་གཡུང་སྟོན་རྡོ་རྗེའི་1

དེ་མ་ཐག་པའི་སྐུའི་སྐྱེ་
བ་བདག་གི་བླ་མ་མདོ་སྔགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་ནི། ལི་ཡུལ་ལྕང་ར་སྨུག་པོ་ནས་འོངས་པའི་སེའི་རིགས་ཀྱི་སྔགས་འཆང་ཞིག་ངམ་རིང་རྒྱབ་མཁར་དུ་ཆགས་པའི་བརྒྱུད་པ་རིམ་པ་དུ་མ་ཞིག་འདས་པའི་འོག་ཏུ་གདུང་མ་ཉམས་པར་འཁྲུངས་པ་ཡབ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་དཔལ་བཟང་དང༌། ཡུམ་རུ་འདྲེན་རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཁྲོ་བོ་ཞེས་པ་ཤིང་མོ་གླང་གི་ལོ་ལ། ལ་སྟོད་བྱང་གི་སའི་ཆ་ཕོ་བྲང་དཀར་པོ་བདེ་ལྡན་དུ་སྐུ་བལྟམས་སོ། །དེ་ལྟར་རིགས་བརྒྱུད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་
1 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༣ རྡོ་རྗེས་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 67

པའི་ཡབ་ཡུམ་དེ་གཉིས་ལ། བར་པ་བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང། ཐ་ཆུང་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས་ཏེ་སྲས་གསུམ་མངའ་བ་ལས། རྗེ་འདི་ཉིད་ཆེ་བ་ཡིན། འཁྲུངས་མ་ཐག་ནས་གུར་མགོན་ལྕམ་དྲལ་སོགས་སྐུ་ཚེ་སྔ་མ་རྣམས་ནས་རྗེ་འདི་ཉིད་ལ། ལུས་དང་གྲིབ་མ་བཞིན་དུ་འགྲོགས་པའི་བསྟན་བསྲུང་རྣམས་ཀྱིས་བར་ཆད་ལས་དངོས་སུ་བསྐྱབ་ཅིང༌། ཞལ་གཟིགས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས། གཞོན་ནུ་ཉིད་ནས་བྱིས་པ་ཐ་མལ་པའི་སྤྱོད་པ་ལས་རིང་དུ་འདས་ཤིང་། སྔོན་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་གསུང་མང་དུ་བྱོན། མཁས་གྲུབ་ལྷའི་དབང་པོ་སོགས་དམ་པ་བརྒྱུད་མར་བྱོན་པའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པར་སྐྱེ་བོ་ཡོངས་ལ་གྲགས་པས་གཞོན་ནུའི་སྐབས་ནས་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོགས། སྐུ་ཚེ་སྔོན་མའི་བག་ཆགས་སད་པའི་རྒྱུས་གཞུང་ལ་ཐོས་པ་ཚོལ་བ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་ངུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་ཚོལ་བ་ལ་རངས་
1

པ་ལྟར་ངམ་རིང་དང་ས་སྐྱ་སོགས་སུ་ཕེབས་ནས། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི་མཁས་པ་མང་པོའ་དབུས་ ིསུ་མཚན་ཉིད་ཐེག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་གསན་སྦྱང་ཡང་དག་པར་གནང༌། མཁྱེན་རབ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་རྩལ་དང་ལྡན་པས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་འཕྲོགས་ཏེ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གྲགས་པ་ཐོབ། མཁས་གྲུབ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོས་མཁན་པོ་དང༌། རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་མཛད་ནས་ཚིགས་སྔ་མ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བཞེས་ཏེ། མཚན་མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོར་གསོལ།
ངམ་རིང་དུ་བོ་གདོང་པཎ་ཆེན་འཇིགས་བྲལ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རིགས་གཏེར་
ནང་འགལ་གྱི་ཕུང་པོ་འདི། ངས་འགོ་ནས་མཐར་ཆགས་སུ་དགག་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཁྱེད་ས་སྐྱ་པ་རྣམས་གྲོས་གྱིས་ལ་ལན་ཐོབ་གསུངས་ནས་རིམ་བཞིན་བཀག་པས། དེ་དུས་ས་སྐྱ་པའི་དགེ་བཤེས་སུས་ཀྱང་ལན་མཛད་མ་ནུས་པ་ན། རྗེ་འདི་ཉིད་སྐུ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་ངས་ལན་བྱེད་གསུངས་ནས། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་ལུང་གིས་དགག་པ་རྣམས་ཕམ་པར་མཛད་དེ། རིམ་བཞིན་ཡི་གེར་བཀོད། མཁས་མཆོག་བོ་གདོང་པཎ་ཆེན་པ་ཐུགས་ཡིད་འཕྲོགས་ཏེ་ཕྱིས་ཁོང་གིས་རྗེ་འདི་ལ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༡ རིས་པ་ གཙང་། ཤོག ༣ ན ༢ རིང་པ་

68 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

༸མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་བུང་བ་རྣམ་པར་རྩེན་པའི་རྒྱུད་མང་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟོད་པ་ཚིག་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཀྱང་མཛད། དེ་ཡང་ས་པཎ་གྱིས། མཁས་པ་མཁས་པའི་ནང་ན་མཛེས། །བླུན་པོས་མཁས་པ་ཇི་ལྟར་འཁུར། །ཞེས་དང༌། ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས། །གོ་ཡི་བླུན་པོས་དེ་ལྟ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བླུན་པོ་ཕྲག་དོག་དང༌། ཞེ་སྡང་དང་། ཁེ་འདོད་དང༌། གྲགས་འདོད་དང༌། ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་རྩོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ནི་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་བསྟན་པའི་དག་གཏེར་1

གྱི་ཆེད་
དུ་དགག་སྒྲུབ་སྤང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྩོད་པ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བར་བྱེད་དོ། །ཤིང་མོ་ལུག་གི་ལོ་སྨིན་དྲུག་ཟླ་བའི་སྔ་དྲོའ་ཆ་ལ་རྗེ་བཙུན་མཁས་པའི་དབང་པོ་རེད་མདའི་པ་བཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཀྱིས་མཁན་པོ། རྗེ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལས་སློབ། མཉམ་པ་བློ་གྲོས་མཚུངས་མེད་ཀྱིས་གསང་སྟོན་མཛད་ནས། དད་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་བའི་དབུས་སུ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བཞེས་ཏེ་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་དབུས་ན་མངོན་པར་མཐོ་བར་གྱུར་ཏོ།།དེ་སྐབས་སུ་རེད་མདའ་པ་ལ་དབུ་ཚད་འདུལ་བ། མངོན་པ། ཕར་ཕྱིན་སོགས་དཀའ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གཞི་གསན།2

གཞན་ཡང་ཕྱི་མཚན་ཉིད་ཐེག་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་ཡས་པ་དང༌།
ས་ལུགས་ཀྱི་ཀྱཻ་རྡོར་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱིས་མཚོན། རྒྱུད་སྡེ་བཞིའི་དཀའ་གནད་རྣམས་ཀྱི་ཟབ་ཁྲིད་དང༌། དབང་ལུང་སོགས་སྔགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་བཀའ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་གསན་ཏེ། བླ་མ་འདི་ཉིད་སྐུ་དྲིན་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ཏུ་མཛད་དོ། །མཉམ་མེད་ནམ་མཁའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་ཤངས་ལུགས་ཀྱི་མགོན་པོའ་ཆོས་སྐོར་ཡོངས་རྫོགས་གསན་ནས། གཏོར་བཤད་ལས་ཚོགས་སོགས་ ིཡིག་ཆ་རྣམ་པར་དག་པ་མང་པོ་3

བརྩམས། གཞན་ཡང་ལམ་འབྲས་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བ། བྱང་
སེམས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན༌། བུདྡྷ་ཤྲཱི། འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་4

པ། རྒྱལ་ཆེན་མཁས་གྲུབ་

1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༢ དག་ཐེར་གྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༣ གཞི་བཤད།
3 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༦ མང་པ་བརྩམས། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༥ མང་བ་རྩམ།
4 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༡ རིན་པོ་ཆེ། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༥ རིན་ཆེན་པོ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 69

སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་སོགས་བླ་མ་མང་པོར་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱའི་རིང་ལུགས་ཀྱིས་གཙོ་བྱས་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཐའ་དག་གསན་ནས། དེ་ཡང་རྗེ་འདི་པ་སྔོན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྲས་རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆེ་བར་སྐུའི་སྐྱེ་བ་བཞེས་སྐབས་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀས་མ་འོངས་ཁ་བ་ཅན་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་མིང་ཙམ་གྱུར་པའི་དུས་སུ་གཞི་ནས་གསོ་བར་སྨོན་ལམ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཏབ་ཅིང༌། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་སོགས་ལྷག་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སྨོན་ལམ་འགྲུབ་པར་ལུང་བསྟན་པའི་འབྲས་བུ་དུས་ཐོག་ཏུ་བབས་པའི་སྟེང༌། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་སྙན་ ིཔའི་གྲགས་པས་རྒྱ་བོད་ཧོར་གསུམ་ཁྱབ་པར་གསན་ནས། ཐུགས་ཀྱི་བ་སྤུ་གཡོས་པས་རྐྱེན་བྱས། རྗེ་བཙུན་རེ་མདའ་པ་ཆེན་པོས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྣ་1

སྦྱོར་གྱི་ཞུ་ཤོག་བཅས་བསྐུལ་
བས་ཀྱང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ། དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་བཞེས་པའི་ཐོག་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཇལ་བར་དབུས་ལ་ཕེབས། ཕེབས་ལམ་དུ་ངོ་མཚར་བའི་སྤྱན་ལྟས་ཀྱང་མང་དུ་བྱུང་དེ་སྐབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་སེ་ར་ཆོས་སྡིངས་སུ་དབྱར་གནས་མཛད་ནས་བཞུགས་ཡོད་པས། རྗེ་སེ་ར་རྩེར་ཕེབས་པ་ན། ཐོག་མར་དགེ་སློང་ཞི་དུལ་ཅན་ཞིག་དང་མཇལ་བར་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པའི་གཟིམས་ཁང་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་བ་གནང་བས། དགེ་སློང་དེས་ལན་མི་སྨྲ་བར་ནང་དུ་ཕྱིན་ནས། སྤོས་རེང་གཅིག་སྦར་ནས་བྱུང་སྟེ། གཟིམས་ཁང་སེར་པོའ་མདུན་དུ་སླེབས་པ་ན་ཕྱག་གསུམ་བཙལ་ནས་ཕྱག་གཉིས་ ིཀྱིས་སྤོས་རེང་བཟུང་སྟེ། དོན་གྱི་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་བདག་གི་མཁན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བཞུགས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་འདིའོ་ཞེས་སྤོས་རེང་བཙུགས་པ་དང༌། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་དགེ་སློང་གི་རྟགས་ཆ་ལུགས་རྣམས་ལེགས་པར་ཚང། སྤྱོད་ལམ་དུལ་བ་གཟིགས་པ་དང༌། བདག་ཉིད་ན་བཟའ་ཕུ་ཐུང་མ་བཞེས་པ་སོགས་མི་ཆེན་གྱི་ཆ་ལུགས་དང་ལྡན་ཞིང༌། སྔར་མཁས་པ་སུས་ཀྱང་འགྲན་པའི་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་སྟབས་ཐུགས་ང་རྒྱལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡོད་པས་འཚེར་དོར་འཁྲུངས་ཏེ་དཔའ་ཞུམ་པར་གྱུར།
དེ་ནས་རྗེ་བླ་མ་དང་མཇལ་མ་ཐག་ཐུགས་ལ། གནམ་ས་ངོ་མི་ཤེས་པ་འཁྲུངས། རྗེ་
བཙུན་རེ་མདའ་པ་ཆེན་པོས་དཔོན་སློབ་ཏུ་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཕྱག་རྟགས་ནན་ཅན་ཡོད་པ་དེ་རྗེའི་ 1 གཙང་། ཤོག ༤ ན ༡ སྣེ་སྦྱོར་གྱི་

70 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཕྱག་ཏུ་ཕུལ་ནས། རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་གི་རྩ་བའི་དགོངས་པ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་དག་གིས་ཀྱང༌། དཔྱིས་ཕྱིན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་མ་སོང་བ་དགའ་རེ་སྣང་ན། བོད་ཀྱི་བློས་བྱས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་འདི་རྣམས་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཅི་ལ་མཆིས། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་དོན་མ་ལུས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ན་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས་སོགས་ཀྱི་དྲི་བ་དང༌། ཡང་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་1

དཀའ་བའི་གནད་ལ་དོགས་པ་ཤར་ཚུལ་རྣམས་གུས་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཐོགས་པ་མེད་
པར་ཞུས་པས། རྗེ་ཉིད་ཞལ་ཤིན་ཏུ་ནས་འཛུམ་ཞིང་བཞད་ཆུང་དང་སྦྲགས་ནས་ད་ཅི་གདའ་

2

ཞེས་
ཡང་ཡང་གསུངས་ཤིང༌། ཤིན་ཏུ་དགྱེས་པར་གྱུར། ཞུ་བ་རྣམས་རྫོགས་པ་དང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་གོ་བ་འདི་འདྲ་དང་། དོགས་པ་འདི་ལྟ་བུ་འཆར་བའི་རྒྱུ་ཅི་ཡིན་ཞེས་བཀའ་གནང་བ་ལ། གཞུང་ལུགས་རབ་འབྱམས་ལ་ཐོས་པ་དང༌། བླ་མ་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་འབད་པ་བགྱིད་ལགས་ཞུས་པས། རྗེའི་ཞལ་ནས་འོ་དེ་ཀ་ཡིན། ངེད་ལ་ཡང་དེ་ཀ་ལས་བྱེད་རྒྱུ་མེད་ནའང། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ལས་རྙེད་པའི་གདམས་པ་རྣམས་ཁྱོད་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་པས། ད་རེ་ལམ་ལ་རྨི་ལྟས་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། སྙེ་ཐང་དུ་སླེབས་པའི་ཐོ་རངས་བདག་མུན་ཁྲོད་གཅིག་ཏུ་ཆུད་ནས། མགོ་འཁོར་ཏེ་ཡུན་རིང་སོང་འདུག་པ་ལ། ཤར་ཕྱོགས་ནས་རལ་གྲིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུས་བསྐོར་བའི་ཡུ་བ་ནང་ལ་བསྟན། རལ་གྲིའི་རྩེ་རེ་རེ་ལ་ཉི་མ་བརྒྱ་རེ་ཤར་ནས་འདུག་པའི་རལ་གྲིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ལྟ་བུར་འཇའ་ཚོན་སྣ་ལྔའི་དྲ་བས་སྤྲས་པའི་དཀྱིལ་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་སྐུ་མདོག་དམར་སེར་རལ་གྲི་དང་གླེགས་བམ་འཛིན་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་སྤྲས་པ། གཞོན་ནུའི་ཚུལ་ཅན་རལ་པའི་ཐོར་ཚུགས་ལ་མུ་ཏིག་གི་སེ་མོ་དོ་ཉི་ཁྲིས་བཅིངས་པ་ཤིན་ཏུ་དྭངས་3

ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། རབ་ཏུ་མཛེས་ཤིང་
མིག་གི་བདུད་རྩི་བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་ཞིག་དགྱེས་བཞིན་དུ་བྱོན་ཏེ་བདག་ལ་ཐིམ་པ་དང༌། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཤར་མ་ཐག་ཏུ་མུན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་བསངས། འོད་ཟེར་གྱི་དྲ་བས་ཕྱོགས་

1 གཙང་། ཤོག ༤ བ ༡ རྣམས་དཀའ་
2 གཙང་། ཤོག ༤ བ ༡ ད་ཅི་དགའ་
3 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༤ ཤིན་ཏུ་མཛེས་ཤིང་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 71

བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པ་ཁྱབ་སོང་བས། བདག་ལ་བདེ་བའི་ཉམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་སྐྱེས་བྱུང་བ་རྨིས་ལགས་ཞུས་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་མཐོང་བ་ལེགས། དེ་ཀ་དོན་ལའང་གནས་མོད། གཞན་བློ་དམན་པའི་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་ཐ་དད་དུ་མཐོང་བ་ཡིན། སྔགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང༌། མཆོག་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་སྟེར་བའི་ཡི་དམ་ལ་མི་འབད་པར། གཞི་རྩ་མེད་པའི་ཕྱོགས་རེའི་རྩ་དང་རླུང་དང༌། གཅོད་དང༌། མན་ངག་ལྟར་སྣང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས། རང་ཉིད་རྡོ་རྗེ་འཆང་དུ་རེ་བ་ཚོ་སྙིང་རེ་རྗེ། ཁྱེད་སྔགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་སྣོད་ལྡན་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་གྲུ་བཞི་ལམ་གྱིས་འཁྱེར་ཤེས་པ་ཞིག་འོང་བ་འདུག་གསུངས། ཡང་ཁྱེད་ཡི་དམ་གང་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་གསུངས་པར། འཇམ་དབྱངས་སྨྲ་སེང་དང་གཤེད་དམར་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལགས་ཞུས་པས། བཀའ་ལས། སྤྱིར་དམར་ནག་འཇིགས་གསུམ་གང་ལ་ཡི་དམ་བྱས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་གྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་མོད། འོན་ཀྱང་། ངེད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་འདི་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་1

བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན། ཡི་དམ་
ཀྱང་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ་འདི་ལ་རྒྱུ་དུས་འབྲས་དུས་གཉིས་ཀའི་སྐབས་སུ་འཇམ་དཔལ་གྱི་ཞལ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་པས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་འདིའི་གནད་གཏན་ནས་མ་གོ་བར་འདུག། འཇམ་དབྱངས་ཞི་ཁྲོ་སྦྲགས་སྒྲུབ་ཅེས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་ཞིང༌། གཞན་ལ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སུས་ཀྱང་མ་མཐོང་ཞིང༌། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཁོ་བོ་ཁོ་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གཟིགས་ནས་གསུངས་པའི་ཞལ་འཕྲེང་འདི་ལྟ་བུ་ཁྱོད་ལ་བསྟན་2

པ་ཡིན་གསུངས་ནས། ཞུ་མ་དགོས་པར་རྗེ་རང་གི་ཕྱག་གིས་དཀྱིལ་འཁོར་
བྲིས་ཐིག་མཛད་ནས། དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་དབང་དང༌། རྒྱུད་རྟོག་པ་བདུན་པ་དང༌། རྟོག་པ་གསུམ་པ་དང༌། རྒྱ་འགྲེལ་དང༌། བོད་འགྲེལ་མང་པོ་དང༌། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ཟབ་

1 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༣ ཀྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༥ སྟོན་པ་

72 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཁྲིད་སོགས་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དགྱེས་བཞིན་དུ་གནང༌། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡི་དམ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་འཇུག་ཆག་མེད་དུ་མཛད། དེ་དུས་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན༌། འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། རྟོགས་ལྡན་འཇམ་དཀར་བ། རྗེ་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་ལ་ཡང་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། སླར་ཡང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ཟླ་བ་བཅུའི་རིང་ལ་ཉིན་མོ་ལམ་རིམ་དང་དབུ་མ། མངོན་པ་དང་ཚད་མ་སོགས་མཚན་ཉིད་དང༌། གསང་འདུས་ཀྱཻ་རྡོར་བདེ་མཆོག་དུས་འཁོར་སོགས་བླ་མེད་ཀྱི་དབང་དང༌། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་དབང་རྗེས་གནང་སོགས་དང༌། མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་ཞིབ་བཤད༌། མཚན་མོ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་རྣམས་ལ་མཛུབ་ཁྲིད་བཅས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཚུལ་བུམ་པ་གང་བྱོ་གསན་ནས། རྗེ་བླ་མའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསང་བའི་རྣམ་ཐར་དང་སྔགས་ཀྱི་གདམས་པ་མང་པོ་ལྐོག་ཆོས་སུ་གནང་ནས། ད་ཁྱོད་ལ་མན་ངག་རྣམས་རྫོགས་པར་བཤད་ཡོད་པས་ངའི་སྔགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྣམས་ལ་ཟིན་བྲིས་ཐོབ་ལ། རང་ཡང་ཉམས་སུ་ལོང༌། སྣོད་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་རེ་གཉིས་ཙམ་བྱུང་ན་དེ་རྣམས་ལ་ཤོད། ངའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་དག་པ་རྩོམ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་ངའི་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་རྣམས་རྒྱས་པར་གྱིས་ཤིག་གསུངས་ནས་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏད་དོ།།དེ་ནས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་གི་དཀའ་བའི་གནད་འགའ་ཞིག་ལ་ཟིན་བྲིས་མཛད་ནས་
གཙང་ལ་ཕེབས། ཉང་སྟོད་ལྕང་རའི་གདན་ས་མཛད་ཅིང་འཕྲིན་ལས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་མཁས་གྲུབ་ལྕང་ར་བཀའ་བཅུ་པ་ཞེས་སྙན་གྲགས་ཀྱིས་ཁྱབ། དགོན་པ་རི་བོ་མདངས་ཆེན་བཏབ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་བྱིན་རླབས་ཀྱི་གཟི་འོད་འབར་བ་གཙོ་བོར་བཞུགས་པའི་འཁོར་དུ་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ། དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ། གནོད་སྦྱིན་ཀྵེ་ཏྲ་པཱ་ལ་སོགས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་མགོན་ཁང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་བཞེངས། རབ་གནས་སྐབས་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དངོས་སུ་ཐིམ་པའི་གཟིགས་སྣང་སོགས་བྱུང་བའི་རྣལ་ཐར་བློའ་རྭ་བ་ལས་འདས་སོ།། ིདེ་ནས་ཤར་རྒྱལ་མཁར་རྩེ་པ་ཆོས་རྒྱལ་རབ་བརྟན་ཀུན་བཟང་པས་སྦྱིན་བདག་མཛད་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 73

ནས་མཆོད་ཡོན་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་འཁོར་བདེ་ཆེན་བཏབ་སྟེ། ནོར་བུ་དགའ་ལྡན་པ། རྒྱང་རོ་ལྷ་ཁང་པ། གཞི་གནས་པ། གྲང་མོ་ཆེ་བ། ལས་གྲུབ་པ། གསེར་ཁང་གོང་འོག།།དགེ་ལུགས་ཀྱི་གྲྭ་ཚང་མང་པོ་བཙུགས། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་རྣམས་མེ་ཏོག་ལ་བུང་བ་བཞིན་འཁོར་ཏེ། གཙང་ཕྱོགས་སུ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བསྟན་པ་གསལ་བའི་སྣང་བྱེད་ཉིད་དུ་གྱུར། དེ་སྐབས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་དང༌། གོང་མ་ས་ཆེན་བཞིན་དུ་མཆོད་ཡོན་གཉིས་པོ་ལྷ་དང་བཅས་པས་ཤིས་པ་བརྗོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཀྱང༌། བར་ཆད་ཀྱི་རྣམ་པ་མངོན་པར་གྱུར་ཏེ་བདག་པོ་རབ་བརྟན་པས་མཁྱེན་བཞིན་དུ་ན་ལེནྡྲ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་རོང་པོ་གདན་དྲངས། རྩོད་པ་མཛད་པར་དྲིལ་བསྒྲགས། རྗེ་འདིས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས། དེ་ལྟ་བུའི་གཏམ་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་གྲགས་པ་ལས། དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་མང་པོ་དཔང་པོར་ལྷགས་བཀའ་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་ཡང་དཔང་བོར་བཙུགས་ཏེ་ཚེས་གྲངས་དུས་བཏབ་པའི་ཚེ། བདག་པོ་རབ་བརྟན་པ་དང༌། རོང་སྟོན་ཤཱཀྱ་རྒྱལ་མཚན་པ་གཉིས་ཐུགས་འགྱུར་ནས་འབྱོལ་1

ཐབས་མཛད་པ་ན། འཇིགས་མེད་སྨྲ་བའི་
སེང་གེ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་འདིས་འདི་སྐད་ཅེས། ཐེག་མཆོག་རིགས་ཀྱི་ནུས་པ་མི་དམན་ཚོགས་གཉིས་རིན་ཆེན་ཁམས་ལས་གྲུབ། །རྣམ་དཔྱོད་མགྱོགས་འགྲོའ་རྟ་ལྗངས་ཀྱིས་དྲངས་ཤེས་བྱའི་ ིམཁའ་ལ་ཐོགས་མེད་ཅིང༌། །གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་མ་ལུས་རིགས་པའི་ཟེར་གྱིས་སྣང་བྱེད་པ། །སྔོན་མེད་ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་དེ་དང་མེ་ཁྱེར་ལྷན་ཅིག་ཇི་ལྟར་བགྲོད། །འོན་ཀྱང་རོང་སྐྱེས་ཤཱ་ཀྱ་ཡི། །བསྟན་ལ་སྡང་བའི་ཡིད་ལྡན་ཞིང༌། །གཤེན་རབས་གཞུང་ལུགས་རྒྱལ་མཚན་འཛིན། །བྱིས་པ་མཁས་པར་རློམ་པ་གང༌། །རིང་ན་གནས་ཚེ་ཁོ་བོ་དང༌། །ལྷན་ཅིག་བརྒལ་ལན་བྱའོ་ཞེས། །གྱ་གྱུའི་ཡིད་ལྡན་དྲང་སྲོང་གི །སྨོད་2

པའི་ཚིག་བཞིན་ཡང་ཡང་བསྒྲགས། །དེ་ནས་
ནམ་ཞིག་འདིར་ཕྱིན་ཚེ། །ཞུམ་པ་བཞིན་དང་སྐྲག་པ་བཞིན། །གནོང་པ་བཞིན་དང་འགྱོད་པ་བཞིན། །སྐྱབས་མེད་བཞིན་དུ་སྐྱབས་འཚོལ་བྱེད། །དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་འོད་དཀར་ལ། །གླགས་འཚོལ་འདོད་པའི་མུན་ཅན་དེ། །ཁོ་བོའ་རིགས་ཚུལ་རྡོ་རྗེ་ཡིས། །གཞོམ་པར་བྱ་ཞེས་མངོན་དུ་ ི

1 གཙང་། ཤོག ༦ ན ༤ འབྱོན་ཐབས་
2 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༤ དམོད་པའི་

74 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྨྲས། །བླ་མའི་ལེགས་བཤད་ཉིན་བྱེད་ཟེར། །སྒྲིབ་བྱེད་ཕྲག་དོག་རྐང་འཐུང་རྒྱས། །ཉེས་བཤད་ནགས་ཚལ་འཁྲིགས་པ་ཁྱོད། །ད་ལྟ་ཐལ་བར་བྱ་ཞེས་སྨྲ། །དེ་ཚེ་སྐྲག་པའི་ཡིད་ལྡན་དེས། །དེ་དག་བདག་གིས་མ་བཀག་ཅེས། །གཏོལ་མེད་གྱུར་པའི་ཚིག་སྨྲ་ཞིང༌། །རྫུན་གྱི་ཁུང་བུར་ཡང་ཡང་བྲོས། །ཁྲེལ་ཡོད་ངོ་ཚའི་གོས་དང་བྲལ། །སྡོམ་པའི་སྐ་རགས་ལྷོད་པ་ཅན། །བླུན་མང་སློབ་མའི་ཚིག་ངན་གྱི། །ཡོལ་བས་བསྒྲིབ་པའི་ཕག་ཏུ་འཆེལ། །ཕྱོགས་འདིར་མཁས་པའི་བཀའ་མཆིད་དག།།བྱ་བར་འོས་པ་མིན་ཞེས་པའི། །སྦྱིན་བདག་ཚིག་ལ་སྐྱབས་བཅས་ནས། །བདག་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཞེས་སྨྲས། །ལུང་རིགས་རླབས་འཕྲེང་རོལ་པ་ཅན། །སྡེ་ཆེན་རྒྱ་མཚོ་སོ་སོ་ནས། །མཁས་པ་གདེངས་ཅན་དུ་མ་དག །གནས་འདིར་དཔང་པོར་ལྷགས་པ་ཡང། །དེ་ཡིས་གང་ལ་མགོན་བཅས་པ། །དེ་ཉིད་ཚིག་གིས་རང་རང་གི །ཆུ་གཏེར་གནས་སུ་བསྐྲད་བྱས་ནས། །རྒོལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོགས་མ་གྱུར། །འདི་ལྟར་མངོན་དུ་མ་ནུས་པའི། །ཞུམ་ཚིག་སྨྲས་པ་དྲན་བྱོས་ལ། །ཕྱི་ནས་མཁས་པའི་ལེགས་བཤད་ལ། །ལྐོག་ཏུ་ངན་སྨྲས་མ་བྱེད་ཅེས། །བདག་གིས་གདམས་ཤིང་ཚར་བཅད་ནས། །བདེན་མིན་སྨྲ་བ་ལྷུར་ལེན་ཅིང༌། །ངོ་ཚས་གཏོལ་མེད་གྱུར་དེ་དག །ལུག་བོང་བཞིན་དུ་མཁས་རྣམས་སྒྲོགས། །བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་གངས་རིའི་སུལ་ན་གནས། །གཞུང་ལུགས་འབུམ་ཕྲག་རལ་པའི་ཁུར་གྱིས་བརྗིད། །རིགས་པའི་མཆེ་སྡེར་མི་བཟད་སྟོབས་ལྡན་པ། །མཁས་མཆོག་གདོང་ལྔའི་དབང་པོ་ཁོ་བོ་ཙམ། །དྲི་མེད་རིགས་པའི་གད་རྒྱངས་གཅིག་གིས་ཀྱང༌། །དྲེགས་ལྡན་ཕས་རྒོལ་གླང་པོ་སྟོང་གི་སྙིང༌། །ལྐོག་མར་འབྱིན་པའི་འཇིགས་སྟེར་དགེ་ལེགས་དཔལ། །བཟང་པོ་ལས་གཞན་སྨྲ་བའི་སེང་གེ་གང༌། །ཞེས་མི་འཇིགས་པའི་གསུང་བྱོན་པ་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྡེའི་རྒྱལ་སྒོར་གླན་ནོ།།
དེ་ལྟར་བདག་པོ་རབ་བརྟན་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ལེགས་བཤད་དངོས་སུ་འདོམས་1

ཡུལ་མིན་དགོངས་ནས། སྣུམ་ཟད་མར་མེ་ལྟ་བུའི་བསྟན་པ་འདི། །ཁོ་བོའ་ལེགས་ ིབཤད་གོ་ཆ་བློ་གྲོས་ཀྱིས། །རྫོགས་ལྡན་བཞིན་དུ་བྱ་བར་ནུས་ན་ཡང༌། །སྐལ་ངན་རྣམས་ཀྱིས་

1 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༦ འདོམས་པའི་ཡུལ་མིན་པར་དགོངས་ནས། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༦ འདོམས་པའི་ཡུལ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 75

ས་འོག་གཏེར་བཞིན་སྦས། །ད་ནི་དུས་ལ་སྡོད་1

པ་མེད་པ་དང༌། །ལང་ཚོའི་དཔལ་ཡང་སྟོན་
ཀའི་སྤྲིན་ལྟར་གཡོ། །སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་སྐལ་བ་མེད་མཐོང་ནས། །མང་ཐོས་བདག་ནི་གཅིག་པུར་ཆོས་དོན་སེམས། །ཞེས་རང་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་ནས། དབེན་གནས་རི་བོ་མདངས་ཆེན་ཉིད་དུ་ཕྱག་ཕབ་2

སྟེ་ཐུགས་དམ་ཉག་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བར་མཛད་དོ། །དེའི་ཚེ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཉིད་རྗེ་
འདི་ཕྱོགས་གཞན་དུ་ཕེབས་དོགས་ནས་ཉེ་གནས་སོགས་ལ་ལྐོག་ཏུ་གསེར་གྱི་བྱ་དགའ་སྟེར་བ་སོགས་ཐབས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ཚུར་ཕེབས་ཨེ་ཐུབ་གཟིགས་ཀྱང༌། མཆེ་བ་མི་བཟད་སྦར་མོའ་ཤིགས་འཆང་བ། །གངས་རི་འཛིན་པའི་གདོང་ལྔའི་དབང་པོ་ནི། །ལྕགས་ཀྱིས་བཅིངས་ནས་བཙོག་ཆུས་འཚོ་བ་ཡི། །སྒོ་ཁྱེར་བྱེད་འདོད་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཡིན། །གསུངས་ནས་མ་ཕེབས། གནས་འདིར་གསུང་རབ་ཀྱི་རྩོམ་པའང་མང་དུ་མཛད་ཅིང༌། འདི་དང་ལྷན་པ་སོ་དང༌། བྱེ་གླིང་སོགས་སུ་བཞུགས་ནས་མོས་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ལ་ཆོས་མང་དུ་གསུངས།
ཉིད་དགུང་ལོ་ཞེ་དྲུག་ཏུ་ཕེབས་པ་ལྕགས་ཕོ་ཕག་གི་ལོ་ལ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་
གནས་སྙིང་དུ་ཕེབས་སྐབས། ཉིད་ཀྱིས་མཇལ་བར་བྱོན་པ་ན། སེང་གེའི་ཁྲི་ཆེན་པོ་ལ་བཀུར་བའི་ཞལ་ཏ་སྤྱི་བོར་ནོད་དེ། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་རྒྱས་སུ་དབུས་ལ་གདན་བཏེག།།སྐྱིད་ཤོད་དུ་ཕེབས་3

པའི་ཚེ། ཆོས་རྒྱལ་ཁུ་4

དབོན་པ་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང༌། རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་གཉིས་
ལ་གུས་འདུད་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། རྗེ་འདི་ལའང་མོས་པ་ཆེན་པོས་ཞབས་སྤྱི་བོར་བླངས། འབྲས་སྤུངས་དང་སེ་རར་ཕེབས་དུས་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེའི་དྲུང་དུ། ད་ལམ་རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ཕྱིར་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་ཕེབས་འདུག་པ། ངེད་དཔོན་སློབ་ཀྱིས་ཕྱག་བྱེད་དགོས་སམ་ཞུས་པས། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེའི་ཞལ་ནས། ཁྱེད་རྣམས་ཇི་ལྟར་མཛད་ཡིན། ཁོ་བོ་ནི་ཞབས་སྤྱི་བོའ་གཙུག་ཏུ་ལེན་ ི 5

ནོ་གསུངས། དེར་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་
1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༧ བསྡད་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༢ ཕེབ་སྟེ།
3 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༦ བྱོན་པའི་ཚེ།
4 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༦ ཆོས་རྒྱལ་དཔོན་པོ་ གཙང་། ཤོག ༦ ན ༤ ཆོས་རྒྱལ་དུ་དཔོན་པ་ 5 ཞོལ། ཤོག ༨ བ ༢ ལན་ན་གསུངས།

76 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སློབ་དཔོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཕེབས་བསུ་དང༌། སྒོ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་མཛད་ཅིང་བཞུགས་རིང་ལ་ཆོས་ཀྱི་དཀའ་མཆིད་ཀྱང་མང་དུ་མཛད། མཚུངས་མེད་ཆོས་རྗེ་གུང་1

རུ་བ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་
བཟང་པོས་ཐོག་དྲངས། སེ་ར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་མཛད་དེ། སེར་འབྲས་གཉིས་ཀར་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཕབ། དགའ་ལྡན་ཤར་ནས་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་རིན་རྒྱལ་པས། འཕྲང་ཉགས་སུ་ཕེབས་བསུ་ལ་བྱོན་ནས་དར་ཆེན་ཡུག་གཅིག་གི་ཕྱག་རྟེན་དང་བཅས་ཏེ་ཕྱག་ཕུལ། དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་པའི་གླིང་དུ་སེང་གེས་བཏེག་པའི་བཞུགས་གདན་གསེར་ཁྲི་ཆེན་པོའ་སྟེང་དུ་ཞྭ་སེར་ཅོད་པན་འཆང་བའི་མཁས་མང་རབ་བྱུང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱའི་གཙུག་རྒྱན་ ིདུ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་མི་ཉམས་པར་སྐྱོང་བའི་རྒྱལ་ཚབ་དམ་པར་མངའ་གསོལ་ཏེ་བསྟན་པའི་བདག་པོར་བཞུགས་སོ།།
དེའི་ཚེ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་མང་
པོས་བསྐོར་བ་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་། ཁྱད་པར་ཡི་དམ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱིས་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའ་སྔགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་ ིཔ་ལ་ཁྱོད་རང་བསྔགས་སོ་གསུངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ། གུར་ཞལ་གཉིས། དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་བསྟན་བསྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དབྱངས་གཅིག་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གངས་ཁྲོད་འདི་ན་ཆོས་ཀྱི་དུང་འབུད་པ་ལ་ཁྱོད་ལས་ལྷག་པ་མ་མཆིས་སོ་གསུངས། འཕྲིན་ལས་ཐོགས་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པར་ཁས་བླངས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱལ་མཁར་རྩེར་ཐུགས་དམ་ཟབ་མོ་ལ་བཞུགས། རྗེ་འདིས་ཚོགས་པ་དང་གཉུག་མར་གནས་པ་རྣམས་ལ་གང་འཚམས་2

ཀྱི་ཆོས་
འཁོར་བསྐོར། གོང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་པ་ཇོ་མཇལ་ལ་ཕེབས་པའི་ཞབས་ཕྱིར་དབུས་གཙང་གི་དགེ་བཤེས་དྲག་རིམ་རྣམས་འཁྲིད་པར་མཛད་པ་དང༌། མཇལ་དུས་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་ལེགས་བཤད་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་བསྒྲགས་པས་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་དཔའི་ཞུམ་པར་གྱུར༌། དེ་

1 གཙང་། ཤོག ༧ ན ༧ གུ་རུ་བ་
2 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༣ མཚམ་ཀྱི་ གཙང་། ཤོག ༧ བ ༥ མཚམས་ཀྱི་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 77

ལྟར་རྗེ་འདི་ལ་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཉི་ཟེར་ལ་རྡུལ་འཁྲིགས་པ་བཞིན་འཁོར་ཏེ། རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་པོ་བསྒྲགས་པས་དཀར་པོའ་ི

1

སྡེ་རིགས་
ཐམས་ཅད་དར་ཆེན་འཕྱར་ཞིང༌། ནག་ཕྱོགས་རྣམས་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་གྱུར། སྙན་པ་འདི་ལས་དང་སྤྱིར་ཡང་བླ་མ་འདིའི་ཡོན་ཏན་དྲན་ནས་བདག་པོ་རབ་བསྟན་པ་ཐུགས་འགྱོད་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པར་གྲགས། གཞན་ཡང་བླ་མ་འདིའི་སྐུ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ནི་འཁྲུངས་རབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་སྲིད་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་པར་རབ་འབྱོར་ཚུན་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་འདིར་སྨོས་མ་དགོས་ལ། ཐུགས་བརྒྱུད་གཅིག་པ་དུས་མཚུངས་སུ་འབྱུང་བ་རགས་རིམ་ཟུར་ཙམ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་འོད་སྲུང་གི་སྐབས་སུ། བླ་མ་འདི་འོད་སྲུང་གི་དགེ་ཚུལ་པདྨའི་ངང་ཚུལ་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་རྟགས་སུ། སྐུ་ཚེ་འདིར་ཡང་རྗེ་བླ་མ་དག་ཞིང་ལ་ཕེབས་གྲུབ་པའི་སྐབས་ལྟ་བའི་གནད་ལ་དོགས་པ་ཕྲན་བུ་བྱུང་བ་ན། རྗེ་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་མནལ་ལམ་དུ་རྗེ་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པའི་འོད་སྲུང་གི་ལེའུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཟབ་མོའ་དོན་ ིལ་ངེས་ཤེས་གཏིང་ཚུགས་པ་རྙེད་དེ། ལྟ་ངན་གྱི་དྲི་མ་མཐའ་དག་བསལ་ནས།2

ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང༌། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དུས་སུ་རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཏུ་གྱུར་ནས་ཡབ་སྲས་སྨོན་ལམ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཏབ་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འབྲས་རྟགས་སུ་སྐུ་ཚེ་འདིར་མཇལ་ནས་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་གཞི་ནས་གསོས་པ་དང༌། རྗེ་ལ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་ཟླ་བ་བཟང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་རིགས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་པདྨ་དཀར་པོ་དང་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་རྗེས་སུ་ཟུངས་ཤིག །ཁྱད་པར་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་རྗེས་སུ་ཟུངས་ཤིག།།
ཅེས་ལུང་བསྟན་པའི་ཟླ་བ་བཟང་པོ་རྗེ་དང༌། པདྨ་དཀར་པོ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ། འཇམ་དཔལ་
གྲགས་པ་བླ་མ་འདི་ཡིན་ཞེས་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་པ་གསུང་བ་ལྟར་དང༌། རྗེ་རང་གིས་ཀྱང་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པའི་སྐྱེ་བར་ཞལ་གིས་བཞེས་ཚུལ། བཀའ་འབུམ་ལས། རིགས་ལྡན་གྲགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༧ དཀར་པོ་
2 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༨ ན ༣ བསལ་བ་ནས།

78 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་ནི། །ངུར་སྨྲིག་འཛིན་པའི་ཟློག་གར་ཅི་ཡང་མཛད།1

།ཅེས་གསུངས། ཡང་
རྗེས་ཁྱོད་འགོས་ལོཙྪ་བའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས། གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ལ་མཁས་པ་ཡོད་གསུངས་པ་དང༌། གཞན་ཡང་མཁས་གྲུབ་ཚད་ལྡན་གྱི་གསུང་འགའ་ཞིག་ལས། སློན་དཔོན་པདྨ་སམྦྷ་བ། ཇོ་བོ་རྗེ། ཆོས་རྒྱལ་དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ་སོགས་སུའང་སྤྲུལ་པ་མཛད་པར་བཤད་ཡོད་པས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་དཔག་པར་དཀའ་བའི་གནས་ལགས་སོ།།
ལྷ་དང་བླ་མའི་གཟིགས་སྣང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས། ལྷ་མོ་
དབྱངས་ཅན་མ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔལ་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པ། གསང་འདུས་ལྷ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱཻ་རྡོར། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་ལྷ་ཚོགས། ཡི་དམ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད༌། མགོན་ ིཔོ་ཕྱག་དྲུག་པ། གུར་མགོན། ཞལ་ཕྱག་བཞི་པ། དམ་ཅན་གཤིན་རྗེའི་རྒྱལ་པོ་སོགས་ཀྱི་སྐུའི་སྣང་བ་མངོན་སུམ་དུ་བསྟན་ཅིང༌། ཆོས་སྐྱོང་གི་བཞོན་པ་ཕག་གིས་སྐད་འདོན་པ་མཆོད་གཡོག་པས་ཚོར་བ་སོགས་ཆོས་སྐྱོང་རྣམས་ཀྱང་བྲན་དུ་ཁོལ་བའི་རྟགས་ཕྱག་ཕྱི་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་སུ་མཐོང་ཞེས་གྲགས། ཁྱད་པར་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པ་དག་པའི་ཞིང་དུ་ཕེབས་ནས་ཀྱང༌། དངོས་དང་རྨི་ལམ་ཅི་རིགས་པར་གཟིགས་ནས། གསུང་གི་སྣང་བ་ཡང་ཡང་སྩལ་བ་སོགས་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་ངོ་།།
བསྟན་བཅོས་ལ་འབྱམས་བཤད་མཛད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་
ཆོས་མངོན་པ་འཆད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་རྣམས་ཡིད་ཕྲོགས་ཏེ། དེ་སྐབས་ཀྱི་དབུས་གཙང་གི་བཤེས་གཉེན་ཕལ་ཆེར་བས་བླ་མ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཞབས་ལ་མ་གཏུགས་པའམ་གུས་པས་མ་མཆོད་པ་མེད་ཅིང་སློབ་མའང་གྲངས་ཀྱིས་མི་ཟིན། ཉིད་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ལས་འཁྲུངས་པའི་སྲས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི། ཆོས་རྗེ་བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་། ཞྭ་ལུ་བ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་ཤེས་རབ་སེང་གེ །མཁན་ཆེན་གསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ། ཀུན་མཁྱེན་འཕགས་པ་འོད། གསང་སྔགས་མཁར་བ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར། རྗེ་རང་གི་གཅུང་པོ་བ་སོ་ཆོས་རྗེ་2

རྒྱལ་མཚན། ལྷའི་བཙུན་པ་

1 མཁས་གྲུབ་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ། བ ཤོག་ ༣༩༥
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༥ ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 79

རིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོ་བློ་གྲོས། སྤྱན་སྔ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན༌། ཚ་ཁོ་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། ཆོས་རྗེ་དོན་གྲུབ་དཔལ། གཞང་ཞུང་པ་ཆོས་དབང་གྲགས་པ། གནས་བརྟན་ཆོས་སྐྱོང་བ་སོགས་ཏེ་ཟུར་ཙམ་མོ། །མཁས་པའི་མདུན་སར་རྩོད་པ་མཛད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་འདུལ་བ་ལ་ཆས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། པཎ་ཆེན་འཇིགས་མེད་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་ཚར་བཅད། ཀུན་མཁྱེན་རོང་པོའང་རྩོད་པ་བྱེད་འཕྲོ་ལ་བཤོལ་ནས་མ་ནུས་པ་སོགས་ཉིད་ཀྱི་མདུན་སར་གངས་ཅན་གྱི་མཁས་པར་གྲགས་པ་ཐམས་ཅད་དཔའ་ཞུམ་སྟེ་བག་འཁུམ་པར་གྱུར་པས། སུས་ཀྱང་འགྲན་དུ་མེད་པའི་སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་ཆེན་པོ་ལགས་སོ།།རྩོམ་པ་སྙན་ངག་སྡེབ་སྦྱོར་སྤེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཁས་མཆོག་དཔའ་བོ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཉིད་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་ལས། རབ་བྱེད་འདི་ཡང་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདི་ན། །སྙན་ངག་དབང་པོ་ཀུན་གྱི་མགོ་བོ་ལ། །ཚིག་གི་གོམ་པ་འགོད་མཁས་དགེ་ལེགས་དཔལ།1

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ཉིད་ཀྱི་སྙན་ངག་གི་ཡ་མཚན་གཟིགས་པའི་
མཁས་པ་རྣམས་ང་རྒྱལ་ཆག་ཅེས་གྲགས།
བསྟན་བཅོས་གསུང་འབུམ་ཡང་པོ་ཏི་བཅུ་ཕྲག་བརྒལ་བ་མཆིས་པ་ལས། ཁོ་བོས་ཐོས་
པ་རགས་རིམ་ཐོར་བཀོད་པ་ལ། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཐུན་མོང་བ་དད་པའི་ ིའཇུག་ངོགས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གསང་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྙེ་མ། རྣམ་ཐར་བསྟོད་པ་དད་པའི་རོལ་མཚོ། དཔལ་ལྡན་ས་གསུམ་མ། རྣམ་དག་གངས་རི་མ། རྗེ་བཙུན་རེ་མདའ་པ་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་བདུན་དང་བཅས་པ་ལ་བསྟོད་པ་མི་མཇེད་མ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་ལ་བསྟོད་པ་ཚངས་དབྱངས་མ། ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་ལ་བསྟོད་པ་བྱིན་རླབས་ཀྱི་འདོད་འཇོ། འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལ་བསྟོད་པ་མི་མཇེད་མ། ཚྭ་ཁོ་དབོན་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པ་ལ་བསྟོད་པ་ཚོགས་གཉིས་ཆ་ཤས་མ། སྙིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་འདེབས། གསང་འདུས་ལྷ་སོ་གཉིས་ལ་བསྟོད་པ། བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ། འཇམ་དབྱངས་སྨྲ་སེང་ལ་བསྟོད་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་བསྟོད་པ། འཇམ་དབྱངས་ལ་བསྟོད་པ་ལེ་ཚན་གསུམ་དང༌། 1 མཁས་གྲུབ་གསུང་འབུམ་དཔེ་བསྡུར་མ་བ། ཤོག ༢༤༠

80 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེ་ལ་སྨོམ་ལམ་དུ་གསོལ་བ་ཤིས་པ་བརྗོད་པ། མི་གཡོ་བའི་བསྟོད་པ། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་རྣམ་པར་དག་པ་བྱ་དཀའི་མཛེས་རྒྱན། སྒྲ་རྒྱན་དཔེ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཚིག་གི་འདོད་འཇོ། སྨྲ་བ་རྣམ་ངེས་རབ་དགའི་འཇུག་པ། རང་གི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་གཏམ་དུ་བསྙད་པ། རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་གཟུགས་བརྙན་གསལ་བའི་མེ་ལོང༌། ཀུན་མཁྱེན་རོང་པོས་རྩོད་པ་བྱོལ་བའི་ཚེ་མཛད་པའི་ཚིགས་བཅད། སྔགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་བསྡུས་པ་ཐུན་གྱི་ཉམས་ལེན། དཀྱིལ་འཁོར་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཐུན་བཞིར་བསྒོམ་པའི་དྲིས་ལན། སྣར་ཐང་དུ་ཕུལ་བའི་ཚིག་མང་ཐོས་མ་དང་ནམ་མཁའ་བཀྲ་ཤིས་ལ་གནང་བའི་ཆབ་ཤོག་བཤེས་གཉེན་ཤེར་བཟང་དང༌། གུ་གེ་ཁྲི་ལྕམ་དྲུང་བདག་མོ་པ། བཤེས་གཉེན་ཐར་རྒྱན། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང༌། རིན་སྤུངས་ནོར་བཟང༌། དགེ་བཤེས་སངས་དཔལ་རྣམས་ལ་གནང་བའི་ཆབ་ཤོག་ལེ་ཚན་རེ་རེ། ཀོན་ཏིང་གོའུ་ཤྲཱིས་གསང་འདུས་ལུས་དཀྱིལ་ལ་ལན་བཏབ་པའི་ཡང་ལན། དོར་ལན་གནམ་ལྕགས་འཁོར་ལོ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཕུལ་བའི་ཆབ་ཤོག།།ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོར་གསེར་གྱི་མཎྜལ་ཕུལ་བའི་ཞལ་བྱང་སྨོན་ལམ་མ་ལུས་ཆོས་ཀུན་མ། ལྟ་བའི་དོགས་བཅོད་ལྟ་ངན་མུན་སེལ། སྟོང་ཐུན་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད། སྡོམ་གསུམ་རྣམ་གཞག་ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར། ཕར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་བཤད། རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ། དེའི་ཊཱིཀ་ཆུང་རིག་པའི་སྙིང་པོ། ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ། ཚད་འབྲས་ཀྱི་བཤད་ཆེན།1
སྔགས་རིམ་ལྷན་ཐབས་རྣལ་འབྱོར་རོལ་པའི་དགའ་སྟོན། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ། དཔལ་གསང་
བ་འདུས་པའི་མངོན་དཀྱིལ་གྱི་ལྷན་ཐབས། ཞི་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱིན་སྲེག།།བསྐྱེད་རིམ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། ཉིད་ཀྱི་གསུང་ཇི་ལྟ་བར་རྗེ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཟིན་བྲིས་སུ་བཏབ་པའི་གསང་བ་འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་ལམ་གྱི་དམིགས་ཕྱེད་ཅིང་གོ་བདེ་བར་བཀོད་པ། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཨི་པའི་ལུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་ཆོག་བདེ་ཆེན་རོལ་མཚོ། དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་རྩོམ་འཕྲོ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་བཞིན་མཁས་གྲུབ་བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་གིས་ཁ་བཀང་བ། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྟོག་པ་གསུམ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ཁམས་གསུམ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཉི་འོད། འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་སྦས་དོན་ཡིག་ཆུང་ཧ་ལའི་ལོ་འདབ། དྲག་པོའ་མན་ངག་ཡང་ཆུང་ ི 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༣ ཆེན་མོ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 81

ཟིན་བྲིས་སུ་བཀོད་པ། གཤིན་རྗེ་ནག་པོའ་འཁོར་ལོ་བཏབ་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་ཟིན་བྲིས། དམ་ཅན་ ིཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས། མྱུར་མཛད་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོའ་སྒྲུབ་ཐབས། ིགཏོར་ཆོག །དེའི་རྣམ་བཤད། བེའུ་བུམ་བསྙེན་སྒྲུབ་ལས་གསུམ་རྣམ་གཞག་སོགས་མགོན་པོའ་ིཆོས་སྐོར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་དུ་མ། བརྟག་གཉིས་ཊཱིཀ་ཆེན། སྙིང་པོ་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་སྒྲུབ་ཐབས། དཀྱིལ་ཆོག་མཆོད་ཕྲེང་སྨོན་ལམ་ཤིས་བརྗོད་དང་བཅས་པའི་ཆོ་ག་ཆ་ལག་ཚང་བ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་མངོན་དཀྱིལ། དུས་འཁོར་གྱི་ཊཱིཀ་ཆེན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བའི་སྟོད་ཆ་དེའི་སྨད་ ིཆ་དང་སྨོན་ལམ་ཤིས་བརྗོད། ཉིད་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ཇི་ལྟ་བར་རྗེ་བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་གིས་མཛད་པ། དུས་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་རྩིས་རྣམས་སོགས་གསུང་རབ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དཔའ་བོ་ངུར་སྨྲིག་གར་རོལ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་དགོངས་པ་ཤ་སྟག་ལས་གཞན་དུ་མ་མཆིས་སོ།།
གཞན་ཡང་རི་བོ་དགའ་ལྡན་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་གྲྭ་བཙུགས་པ་དང༌། རྗེ་བླ་མའི་
དངུལ་གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་ཐོག་ཏུ་གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕིགས་བཀལ་བ་དང༌། རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐུ་གདུང་པོ་ཏ་ལ་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཞུགས་སུ་1

ཕུལ་ནས་རྗེའི་དངུལ་
གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་གཞོགས་གཡས་སུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་སོགས་ལུགས་གཉིས་རྣམ་དཀར་གྱི་མཛད་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་སོ། །མདོར་ན་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་ཐུགས་སྲས་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་སྐུ་ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་དུ་ས་བཅུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་དེ། སངས་རྒྱས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་སུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སུ་ཟིན་ནའང༌། སྔོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང་དམ་ཆོས་འཛིན་པའི་སྨོན་ལམ་རླབས་པོ་ཆེའི་མཐུ་ལེགས་པར་གྲུབ་པས། མ་དག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྤྲུལ་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང༌། བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལངས་ལ།
ཁྱད་པར་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་
གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་བླ་ན་མེད་པ་འདི་ཉིད་མི་ཉམས་ཤིང་ཆེས་ཆེར་དར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༣ ཞུགས་ལ་ཕུལ་

82 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྒྱས་སུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསམ་བཞིན་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་སྐུའི་སྐྱེ་བ་བཞེས་ནས་གཞོན་ནུ་ཉིད་ནས་རྗེ༌བླ་མ་དང་མཇལ་ཏེ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གདམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གསན་ནས། དབེན་གནས་རི་བོ་མདངས་ཅན་སོགས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཡང་དག་པར་མཛད་དེ།1

དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཞེ་དྲུག་གི་ཐོག་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་
ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་དུས་འདའ་བར་མཛད་དེ། སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་མཐའ་དག་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་བཀའ་དྲིན་གཞལ་དུ་མ་མཆིས། དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱིས། རྗེ་འདི་ལ་བསྟོད་པ་ལས། བླ་
མ་མཆོག་དང་རྒྱལ་བའི་གསུང་གི་མཛོད། །མཐའ་དག་བཟུང་ནས་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་པ་དང༌། །དེ་དོན་གཞན་ལ་ལེགས་པར་འདོམས་པ་ལ། །མི་འཇིགས་སྤོབས་པ་བརྙེས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ལྟར་གསུང་རབ་སྤྱི་དང་རྒྱུད་སྡེ་ལ། །ཐོས་བསམ་མཐར་སོན་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མཛད། །རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་ལམ་དེར་འགྲོ་ཀུན་འཁྲིད། །ཕན་མཛད་ཁྱོད་ལ་གུས་པས་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་གསུངས་སོ།།
དེ་ལྟར་ཐུབ་པའི་བསྟན་པའི་ཡང་སྙིང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་བསྟན་པ་རིན་ ིཔོ་ཆེ་མི་ནུབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་བཙུགས་ཏེ། གདུལ་བྱ་རྟག་འཛིན་ཅན་རྣམས་ལ་མི་རྟག་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་རེ་ཞིག་དག་པའི་ཞིང་དུ་འབྱོན་པར་དགོངས་པ་གཏད་དེ། རྗེ་བཙུན་བླ་མ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། །མོས་གུས་སྙིང་ནས་ཡིད་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས། །མགོན་ཁྱོད་གང་དུ་བཞུགས་པའི་ཞིང་ཁམས་དེར། །བདག་ཀྱང་མྱུར་དུ་འོང་བར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་གདུང་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེ་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས། བླ་མས་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། སྐྱེ་བ་དེ་ཁས་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན་འགྲོའ་བྱ་བ་བྱེད་དགོས་རྣམས་རྫོགས་པ་ཡིན། མཁའི་སྤྱོད་དུ་ཡོང་བའི་འདུན་པ་ཁྱོད་རང་ལ་འདུག་པ་ལྟར་བྱས་ཆོག་གསུངས་པའི་བཀའི་གནང་བ་སྩལ། དེ་ནས་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་དགུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་ང་བཞིར་ཕེབས་པ་ས་ཕོ་རྟའི་ལོ་ཧོར་གྱི་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཉི་ཤ་གཅིག་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༧ དག་པར་མཛད།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 83

གི་སྔ་དྲོའ་ཆ་ལ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དྲུང་ནས་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ཕེབས་ཤིང་། གཞན་ ིཡང་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་དུ་མའི་བསུ་བ་དང་བཅས་དགའ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དུ་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་ཞབས་དྲུང་དུ་གཤེགས་སོ། །དེའི་ཚེ་ལས་དག་པ་འགའི་རེའི་མཐོང་སྣང་ལ་དགའ་ལྡན་དུ་བྱོན་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་ཕེབས་པ་དང༌། ལ་ལས་བདེ་བ་ཅན་སོགས་སུ་ཕེབས་པ་སོགས་མཐོང་སྣང་ཀྱང་སྣ་ཚོགས་བྱུང་བར་གྲགས། དེ་ལྟར་སྐུ་ཚེ་མཐར་མ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་དང༌། བཀའ་ཆོས་འཆད་འཕྲོ་བཤོལ་ཞིང༌། བསྟན་བཅོས་འགའ་ཞིག་རྩོམ་འཕྲོར་འཇོག་པ་རྣམས་ནི། རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་མང་པོའ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་དུ་འཇོག་པ་དང༌། ིརང་ཉིད་ཀྱང་སྔོན་གྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་དང༌། སྨོན་ལམ་རླབས་ཆེ་བ་བརྟན་པས་འགྱུར་བ་མེད་པར་བསམ་བཞིན་དུ་སླར་ཡང་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མྱུར་དུ་ཕེབས་ནས་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་པ་སླར་ཡང་ཆེས་ཆེར་གསལ་བར་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་སོགས་དགོངས་བཞེད་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་སྙམ་དུ་སེམས་ཤིང༌། སྐུའི་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་རྣམས་སུའང་ཞྭ་སེར་ཅོད་པན་འཛིན་པ་མཉམ་མེད་རི་བོ་དགའ་ལྡན་པའི་བསྟན་པ་འདི་ལ། རྗེ་འདི་ལས་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པ་མི་དགོས་ཤིང་མཉམ་པ་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་བར་ཁོ་བོ་མགྲིན་པ་ཅུང་ཟད་བཏེག་ནས་ལན་ཅིག་མིན་པར་སྨྲའོ།།
དེ་ནས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཞམ་རིང་པ་རྣམས་དང་མཁས་གྲུབ་བུ་ཆེན་མང་པོས་དགོངས་པ་
ཟབ་མོ་རྫོགས་ཐབས་སུ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་མང་དུ་བཞེངས་ཤིང༌། དགེ་འདུན་གྱི་བསྙེན་བཀུར་སོགས་བསམ་ལས་འདས་པར་མཛད། ཁྱད་པར་སྐུ་གདུང་ཞུགས་སུ་ཕུལ་ནས་ཞུན་ཐིག་ལས་གྲུབ་པའི་རྟེན་མང་དུ་ཕེབས་པ་རྣམས་ནང་དུ་བཞུགས་པ་དངུལ་གྱི་རྣམ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བཞེངས་ཏེ། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའ་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་ཆེའི་གཡོན་འགྲམ་དུ་གདུལ་ ིབྱའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་དམ་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ། གཞན་ཡང་ཞྭ་ལུ་བ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དགེ་ལྡན་གྱི་ཁྲི་ལ་སྤྱན་དྲངས་ཏེ། རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་མངའ་གསོལ། ཁྲི་རིན་པོ་ཆེས་ཐོག་དྲངས་གཡག་སྡེ་པ་བློ་གྲོས་ཆོས་སྐྱོང་སོགས་བུ་སློབ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་

84 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཙོང་ཁ་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་དར་མ་རིན་ཆེན། མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་མཆོག་བརྙེས་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་སྟེ། རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་མཛད་པའི་རྒྱུན་རྣམས་མི་ཉམས་པར་གོང་འཕེལ་དུ་མཛད་པ་འདི་ག་ལགས་སོ།།
དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་མཁས་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོའ་རྣམ་པར་ཐར་པ་མདོར་བསྡུས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ ིབཀོད་པ་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོས་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི། གཞོན་ནུ་ཉིད་ནས་རྗེ་ཡབ་སྲས་ལ་དད་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་རྗེས་འཇུག་གི་ཐ་ཤལ་སྭ་སྟིའི་མིང་ཅན་གྱིས་དམ་པ་འགའི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱར་བ་འདིས་ཀྱང་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་གྱུར་ཅིག །སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

༄༅། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ན་མོ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱཡ། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་བློ་
བཟང་གྲགས་པ་ཡབ་སྲས་ལ་སྤྱི་བོས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དགེ་ལེགས་གཏིང་མཐའ་ཡངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་བློ་གྲོས་ཅན། །བློ་བཟང་གྲགས་པའི་གདུལ་བྱར་ཤར་བ་ཡི། །རྗེ་མཙུན་བླ་མའི་ཞབས་ལ་གུས་པས་འདུད། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་བློ་གྲོས་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་མདོ་དང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་མི་འཇིགས་པའི་སྤོབས་པ་ཅན། གནས་ལྔ་རིག་པའི་པཎྚི་ཏ་ཆེན་པོ་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་ ིརྣམ་པར་ཐར་པ་ཐོར་བུ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གལ་ཆེ་ཞིང་ཡ་མཚན་པ། སྐུ་སྐྱེ་གང་ཡིན། ལྷག་པའི་ལྷས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ། རྗེ་བླ་མ་རྣལ་ལམ་དུ་བྱོན་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་བརྗོད་ཀྱི། འཁྲུངས་ཡུལ་དང༌། སློབ་གཉེར་མཛད་ཚུལ། སྐུ་ཉེ་འདི་བཞིན་ཡོད་པ། ས་ཆ་གང་དུ་བཞུགས་པ་སོགས་འདིར་མ་བརྗོད་དོ།།
༈ དེ་ཡང་བླ་མ་འདི་སྐུ་ཚེ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། བླ་མ་འདི་ཨ་བྷྱཱ་ཡ་ཀ་རར་སྐུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པའི་ཚེ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་བྱོན་ནས། སྒྲུབ་ཐབས་རྒྱ་མཚོ་རྩོམས་གསུངས་པ་དང༌། རྩོམ་པ་མཛད་ཅིང༌རྩོམ་པ་གཞན་ཡང་མང་ངོ༌། །ཡང་རྒྱ་གར་དུ་པཎྚི་ཏ་རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆེ་བར་སྐུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་ཤིང༌། འགྲོ་བ་མང་པོའ་དོན་མཛད་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཐར་འཛིན་གྱི་འཆིང་བ་དྲུངས་ ིཕྱུང་བར་མཛད་དོ། །ཡང་ལན་ཅིག་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་དུ་བསམ་བཞིན་དུ་མཐའ་འཁོབ་དུ་སྐུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པར་འདུག་པས། ཁྱོད་ཀྱང་དེར་སྐྱེ་བ་ལོངས་ལ། དེའི་བཀའ་བསྒྲུབ་པ་དང༌བསྟན་པ་རྒྱས་པར་གྱིས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འདི་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ན། རྗེ་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པར་གོར་མ་ཆག་གོ །ཡང་བླ་མ་འདི་འཕགས་པ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་དགེ་ཚུལ་པདྨའི་ངང་ཚུལ་དུ་སྐུ་

86 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྐྱེ་བ་བཞེས་པས་ཕྱིས་ཀྱང་རྗེ་བླ་མ་རྣལ་ལམ་དུ་བྱོན་ནས། འོད་སྲུངས་ལེའུ་རེ་གསུང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་སོ། །ཡང་རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཏུ་སྐུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་དུས། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་བྱོན་ནས། ལྟ་བའི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་བསྟན་ལ། དངོས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་བ་རྩ་བ་ནས་དྲུངས་ཕྱུང་བར་མཛད་ཅིང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས། ངེད་རྒྱ་གར་བའི་གྲུབ་ཐོབ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་བསྟེན་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གསུང་རབ་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེས་ཕྲ་བ་བྱུང་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་ཟབ་མོའ་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཁྱོད་ཀྱང་རྗེ་ ིབཙུན་འཇམ་དབྱངས་བསྟེན་པར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ།།
༈ ཡང་ལྷག་པའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཡིན་ལ།
བདག་གིས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་བརྟེན་ནས། རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་སོ་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །ཡང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས། བདག་ཀྱང་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པར་སྨོན་ལ། ཁྱོད་ཀྱང་དེའི་དུས་སུ་བདག་གི་འཁོར་གྱི་ཐོག་མར་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་རོ།།ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་རིགས་པས་དཔག་ན། རྗེ་བླ་མ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྲུལ་པར་མངོན་ནོ།།
༈ གཞན་ཡང་རྗེ་བླ་མ། བླ་མ་འདི་འབའ་ཞིག་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་ཏེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་རྗེ་ལ། ཟླ་བ་བཟང་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་རིགས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་པདྨ་དཀར་པོ་དང༌། འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་གཉིས་རྗེས་སུ་ཟུངས་ཤིག །ཁྱད་པར་དུ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་རྗེས་སུ་བཟུངས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་པདྨ་དཀར་པོ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་ཡིན་ལ། འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་མཁས་གྲུབ་རྗེ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཁས་གྲུབ་རྗེ་འབའ་ཞིག་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་བྱོན་པ་ཡིན་པར་མངོན་ལ། རྗེ་བླ་མ་འདི་ཡང་རྗེ་བླ་མ་ཁོ་ནའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་བྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷ་ཞི་བ་ལྷ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་གསུམ་བྱོན་ནས། མཐའ་འཁོབ་དུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་བྱོན་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱང་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པས། རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་ལེན་ཅིང༌། ཅི་གསུངས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ན། རྗེ་བླ་མ་རྗེ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། 87

བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པར་ངེས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དྲངས་སོ།།
ཡང་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་གཅིག་ལ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་བྱོན་ནས། མཐའ་འཁོབ་གྱི་སེམས་
ཅན་རྨོངས་པ་བླང་དོར་གྱི་གནས་མི་ཤེས་པ་ཚོ་སྙིང་རེ་རྗེ། འཁོར་བར་འཁྱམས་པ་མ་རིག་པས་ལམ་ལོག་པར་སོང་བ་ཡིན། ཁོ་བོས་དེ་དག་རྣམས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་ཕྱིར་བློ་དམན་པའི་བསམ་པ་དང་བསྟུན་ནས་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་དུ་འོང་གིས། ཁྱོད་ཀྱང་ངའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པས་དེར་འོང་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ན། རྗེ་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་དུ་ལེགས་པར་ཡིད་ཆེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཡང་སྐུ་སྐྱེ་སྔ་མ་གཅིག་ལ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་གྲུབ་ཆེན་ས་ར་ཧ་པ་བྱོན་ནས། མཐའ་འཁོབ་མུན་པའི་གླིང་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པར་ཡོད་པས། དེའི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་བསྟེན་ལ། དེའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུང་ངོ༌།།ཡང་ངེད་རྒྱ་གར་བའི་གྲུབ་ཐོབ་ཐམས་ཅད་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་གསང་བའི་ཡི་དམ་
འཆའ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །དེ་ཡང་བླ་མ་འདིས་ཁྱེད་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ། གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལ་ཡི་དམ་འཆའ་བ་འགལ་ལམ་མི་འགལ། འོན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞེས་ཞུས་པས། ཧ་ཧེ་ཞེས་བཞད་གད་ཅིག་མཛད་སྟེ། ལཱ་ལི་ཏ་བཛྲ་དང༌། ངེད་གཉིས་གྲོགས་མཆེད་ཀྱང་ཡིན་ཆོས་འབྲེལ་ཀྱང་ཕར་ཚུར་གཉིས་ཀར་ཡོད། སྤྱིར་ངེད་རྒྱ་གར་བའི་པཎྚི་ཏ་ཐམས་ཅད་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་བརྟེན་ལ། གྲུབ་ཆེན་རྣམས་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ལ་བརྟེན་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པ་ཡིན། ཡི་དམ་འདི་ལྟ་བུ་དང་མི་ལྡན་ན། སྙིགས་མ་ལྔའི་འགྲོ་བ་དང་དུག་གསུམ་དང་བདུད་བཞི་ཐུལ་ལམ་ཅེས་གསུང་ངོ༌། །འདི་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ནའང༌། རྗེ་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཡིན་པར་ཤེས་སོ། །ཡང་བླ་མ་འདི་རྗེ་འགོས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ཡིན་པར་གྲགས་ལ། དེའང་ཇོ་བོ་རྗེ་མངའ་རིས་སུ་ཕེབས་དུས། མི་ཁྱོད་ཤེས་རབ་ཆེ་བར་འདུག །རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཚད་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་ཡིན། ཡང་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱེས་ན་ཤཱན་ཏི་པ་དང་མཉམ་པ་ཡོང་བ་འདུག་གསུང་ངོ༌།།
འདི་ལ་རྗེ་རང་གིས་ཀྱང་ཁྱེད་རྗེ་འགོས་ཀྱི་སྐུ་སྐྱེ་ཡིན་པས་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་

88 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །ཡང་བླ་མ་འདིའི་རྣལ་ལམ་དུ་ཧེ་རུ་ཀ་བྱོན་ནས། ང་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་ཡིག་ཆ་ལས་བཟང་བ་མ་བྱུང་གསུང༌། འོ་ན་བདག་གིས་ཀྱང་རྗེ་བླ་མའི་ཡིག་ཆའི་སྟེང་ནས་སྒྲུབ་པར་ཞུ་ཞུས་པས། ང་དང་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཆུ་བུར་ཅན་གྱིས་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཐ་མལ་དུ་མཐོང་ཡོད་པ་ཡིན་གསུང༌། བླ་མ་སངས་རྒྱས་སུ་མ་མཐོང་བ་མཐོལ་ལོ་བཤགས་ཅེས་ཞུས་པས། ཧེ་རུ་ཀ་དགྱེས་ནས། བླ་མ་དང་ཧེ་རུ་ཀ་དབྱེར་མེད་དུ་སོང་ནས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་བཀའ་གནང་ཞིང༌ཡང་ཧེ་རུ་ཀའི་ཞལ་ནས། ད་ལྟ་ངའི་དཀྱིལ་འཁོར་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན། ཡར་ངོ་མར་ངོའ་ཚེས་བཅུ་བཟུང་ན། ིདངོས་སུ་འོང་ཞིང་མཁའ་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བ་ལས་སླ་སྟེ་བྱེད་མཁན་ཉུང༌། ཡང་ལན་ཅིག་བུ་མོ་སྔོན་མོ་མཛེས་མ་གཅིག་བྱུང་ནས། རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྙིང་པོ་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་མངོན་དཀྱིལ་དང་འགྲེལ་པ་རྩོམས་ཟེར་བྱུང་བས། དེར་བརྟག་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མངོན་དཀྱིལ། མཆོད་ཕྲེང༌སྨོན་ལམ་ཤིས་བརྗོད་དང་བཅས་པ་ཆ་ལག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མཛད་ཚར་དུས་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་དངོས་སུ་བྱོན་ནས་དབང་བསྐུར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་སོགས་ལྟས་ཁྱད་པར་ཅན་མང་དུ་བྱུང་ཞིང༌། མི་ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གནད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས། ལེགས་བཤད་འདི་ལྟ་བུ་ཐོན་པ་ཨེ་མ་ངོ་མཚར་ཆེ་ཞེས་གསུང་ངོ༌།།
༈ རྗེ་བླ་མ་གཉིས་མཇལ་བའི་ཐོག་མའི་ནུབ། རྣལ་ལམ་དུ་མུན་པ་ནག་པོ་ཕྱོགས་གར་
འགྲོ་བརྟོལ་མེད་ཅིང་མགོ་འཁོར་འཁྱམས་ནས་རིང་པོར་སོང་འདུག་པ་ལ། ཤར་ཕྱོགས་ནས་རལ་གྲིའི་དཀྱིས་འཁོར་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུས་བསྐོར་བའི་ཡུ་བ་རྣམས་ནང་དུ་བསྟན་པ། རལ་གྲི་རེ་རེའི་རྩེ་ལ་ཉི་མ་བརྒྱ་ཕྲག་རེ་རེ་ཤར་ནས་འདུག་པའི་རལ་གྲིའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ལྟ་བུས་བསྐོར་བའི་དབུས་སུ། འཇའ་ཚོན་སྣ་ལྔའི་དྲ་བས་སྤྲས་བའི་དཀྱིལ་ན། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་སྐུ་མདོག་དམར་སེར་རལ་གྲི་དང་གླེགས་བམ་འཛིན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་སྤྲས་པ། གཞོན་ནུའི་ཚུལ་ཅན་རལ་པའི་ཐོར་ཚུགས་ལ་མུ་ཏིག་གི་སེ་མོ་དོ་ཁྲིས་བཅིངས་པ། ཤིན་ཏུ་དངས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་རབ་ཏུ་མཛེས་ཤིང་མིག་གིས་ལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་གཅིག་དགྱེས་བཞིན་དུ་བྱོན་སྟེ། བདག་ལ་ཐིམ་བྱུང༌། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཤར་མ་ཐག་ཏུ་མུན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སངས། འོད་ཟེར་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། 89
གྱི་དྲ་བས་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་ཁྱབ་སོང་བ་གཅིག་རྨིས། སང་ཉིན་རྗེ་ལ་མཇལ་དུས། མདངས་འདི་ལྟ་བུ་གཅིག་རྨིས་པ་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞུས་པས། ཁྱེད་ཀྱིས་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་དབྱེར་མེད་དུ་མཐོང་བ་ལེགས། ཁྱོད་སྔགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་པར་འདུག །རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་སུ་མཐོང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མོད། གཞན་བློ་དམན་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར་ཐ་མལ་དུ་མཐོང་འོང་བ་ཡིན། ཁྱེད་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་ཆེན་པོ་འོང་བ་ཡིན་ནམ་གསུང་ངོ༌།།
འདི་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ན། རྗེ་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་དུ་རྗེ་
རང་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་འདི་ལས་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་དང་རིགས་པས་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཅི་ཡོད། དེར་རྗེ་བླ་མའི་ཞལ་ནས་ཁྱེད་ཡི་དམ་གང་ལ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་གསུངས་པ་ལ། བླ་མ་འདི་དེ་དུས་འཇམ་དབྱངས་སྨྲ་སེང་དང༌། གཤེད་དམར་ལ་ཡི་དམ་མཛད་ཀྱིན་ཡོད་པས། བདག་སྨྲ་སེང་དང་གཤེད་དམར་ལ་ཡི་དམ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ལགས་ཞུས་པས། སྤྱིར་དམར་ནག་འཇིགས་གསུམ་གང་ལ་ཡི་དམ་བྱས་ཀྱང༌། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་རིམ་གྱིས་ཁྲོས་ཚུལ་ཆེར་སོང་བས། རྗེ་བཙུན་གྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་མོད། འོན་ཀྱང༌ངེད་རང་གི་བརྒྱུད་པ་འདི་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན། ཡི་དམ་ཀྱང་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། འདི་ལ་རྒྱུ་དུས་འབྲས་དུས་གཉིས་ཀའི་གནས་སྐབས་སུ་རྗེ་བཙུན་ཞལ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་འདིའི་གནད་གཏན་ནས་མ་གོ་བར་འདུག་པས། འཇམ་དབྱངས་ཞི་ཁྲོ་སྦྲགས་ལ་སྒྲུབས་ཞེས། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་གསང་བའི་གནད་ཁྱད་པར་ཅན་ཐུན་མོང་མིན་ཅིང་གཞན་ལ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ལེགས་བཤད། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སུས་ཀྱང་མ་ཐོན་ཅིང༌། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ཁོ་བོ་ཁོ་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གཟིགས་ནས་གསུངས་པའི་ཞལ་ཤེས་འདི་ལྟ་བུ་ལ། སྙིང་དང་འདྲ་བར་རྩིས་མི་བྱེད་པར་འགའ་ཞིག་གིས། ཟབ་ཟབ་མོ་ཡིན་ཉམས་ཁ་མོ་སྟོན་མི་ནུས་པ་སྐད་བྱེད་པའི་ཚིག་གཡས་ཆུང་རང་འགའ་བ་རེ་ལ། ལུས་སྲོག་ལ་མི་ལྟ་བར་ཉིན་མཚན་ཐམས་ཅད་དུ་འབུངས་བློ་བྱེད་པ་ཨ་རེ་སྙིང་རྗེ། སྔགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་

90 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སུ་རྫོགས་པ་དང༌། དེ་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་དང༌། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་མཆོག་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་མྱུར་དུ་སྟེར་བའི་ཡི་དམ་ལ་མི་འབད་པར། གཞི་རྩ་མེད་པའི་ཕྱོགས་རེའི་རྩ་དང༌། རླུང་དང༌། གཅོད་དང༌། མན་ངག་ལྟར་སྣང་གིས་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཐོབ་དུ་རེ་བ། དེ་བས་ཀྱང་སྙིང་རེ་རྗེ་ཞེས་གསུང་ཞིང༌ཞུ་མ་དགོས་པར། ངས་ཁྱོད་ལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བཀའ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་ནས། བླ་མས་དགྱེས་བཞིན་དུ་བཀའ་གནང༌། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡི་དམ་གྱི་ཐུགས་དམ་བདག་འཇུག་ཆག་མེད་དུ་མཛད་དོ། །ཡང་ལན་ཅིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་དངོས་སུ་བྱོན་ནས། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའ་སྔགས་དམ་ཚིག་གི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ། མགོན་ ིཔོ་ཁྱོད་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་སོ་ཅེས་དབུགས་དབྱུང་ངོ༌།།
ཡང་ལན་ཅིག་ཡི་དམ་བྱོན་ནས། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའ་ཆོས་ཀྱི་དུང་འབུད་པ་ལ་ ིཁྱོད་བསྔགས་སོ་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཡང་རྒྱལ་པོ་ཨིནྟྲ་བོ་དྷི་བྱོན་ནས། བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་འདི་ཕ་རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྙེས་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་འདིའི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་ལོངས་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །ཡང་ལན་ཅིག་གུར་གྱི་མགོན་པོ་བྱོན་ནས། ཁྱོད་ཀྱིས་ས་སྐྱ་འདི་བློས་མ་གཏོང་ས་སྐྱར་སྡོད་ཅེས་གསུང་ངོ༌། །དེར་བླ་མས་ས་སྐྱར་སྡོད་པ་ལ། ལྟ་སྤྱོད་རྣམ་དག་ཅིག་ཡོད་ན་ལྟ་སྡོད་མོད། བླ་མ་གོང་མའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་མེད། ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ནི་འདི་བཞིན་སོང་འདུག།
གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ནི་བུད་མེད། བོང་བུ་བ་ལང༌ཆང་མས་གང༌། སྐྱོ་ས་འདི་རུ་སུས་
སྡོད་ཚུགས། ལུས་ཀྱིས་མ་བསྡད་ཀྱང༌སེམས་ཀྱིས་བཟུང་ཡོད། ཁྱད་པར་དུ་མི་ཚེ་ཐུང་ངུ་ལ་རྗེ་བླ་མ་གང་བཞུགས་སུ་སྡོད་བསམ། ཁྱེད་ས་སྐྱའི་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྐྱོང་ལ་གཏོར་མ་འབུལ་གྱིན་ཡོད་ཞུས་པས། བསྟན་པ་ནུབ་སར་སྡོད་དགོས་པ་ཡིན། དར་སར་གང་བྱས་ཀྱང་འོང་མོད། ང་ཡང་འདི་ན་ལྟ་སྤྱོད་ལ་བལྟས་ནས་བསྡད་པ་མིན། བླ་མ་སྔ་མའི་དམ་ཚིག་དང་བཀའ་བསྒོ་ཡོད་པས་བསྡད་པ་ཡིན། གཞན་ངེད་ཅག་འཁོར་བཅས་ཁྱོད་ཀྱི་བླ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་གིན་ཡོད། ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཁྱོད་ལ་སྡང་ཞིང་མི་དགའ་བར་འདུག །ང་ལ་གཏོར་མ་བྱིན་ནས། བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཡབ་སྲས་དང༌། ཁྱད་པར་ཁྱོད་ལ་གནོད་ཅི་འཁྱོལ་གྱིས་ཟེར། ཁོང་ཚོའི་ངོ་མ་ཆོག་པ་དང༌། བླ་མ་སྔ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། 91
མའི་བཀའ་བསྒོ་དྲན་ནས། ཁ་རག་ཚུན་ཆད་དུ་འཇིགས་པའི་ཆུ་ལུགས་ཀྱིས་འོངས། སླར་ལོག་ཕྱིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ༌།།
༈ ཡང་ལན་ཅིག་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་བྱོན་ནས། མི་ཁྱོད་ཀྱིས་ས་སྐྱའི་སྲོལ་འཛིན་
དགོས་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། སྟོངས་སུ་འཇུག་པ་ཨེ་ཡིན། མི་ཁྱོད་མི་སྡོད་ན། ང་ཡང་ཁྱོད་གར་འགྲོའ་ིཕྱིར་འབྲང་ངོ༌ཞེས་གསུང་ངོ༌། །ཡང་ལན་ཅིག་ས་སྐྱའི་བྷ་ཏྲ་སྤུ་ཏྲ་གཉིས་དང༌། བསྟན་མ་བྱོན་ནས། མི་ཁྱོད་མཐོ་འགྲོགས་བྱེད་པར་འདུག །རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པ་འཇིགས་བྱེད་ཡིན་པར་སུས་མ་ཤེས། རང་གི་བརྒྱུད་པ་མི་འཛིན་པར་མཐོ་འགྲོགས་བྱེད་པ་ཨེ་ཡིན། སྤྲང་པོ་ལས་ཕྲོགས་ནས་ཕྱུག་པོ་ལ་སྟེར་བ། ངེད་ས་སྐྱ་པ་འདི་བཞིན་དུ་སོང༌། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་མི་བཞུགས་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཨེ་འཛིན་སྙམ་ནའང༌། འཕོངས་ཕྱིས་པའི་རྡོ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱུར། ད་ས་སྐྱ་འདི་སུས་འཛིན་ན་ཞེས་ངུ་ཡིན་འདུག །དེར་བླ་མས། ཁྱེད་གཉིས་ངུ་མི་དགོས། ས་སྐྱ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཡང་ངས་འཛིན། ཡི་དམ་དགྱེས་པ་རྡོ་རྗེ་ཡང་ངས་བསྟེན། ཆོས་སྐྱོང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལ་ཡང་གཏོར་མ་ངས་སྟེར་བ་ཡིན། ཁྱེད་གཞི་བདག་གཉིས་ལ་ཡང་གཏོར་མ་ངས་སྟེར་བ་ཡིན་བྱས་པས། མི་བྱེད་པས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་ཅི་བྱེད། བྱ་ཐབས་མེད་ཟེར་ནས་ལོག་སོང་ངོ༌། །ཡང་ལན་ཅིག་དབྱངས་ཅན་མ་བྱོན་ནས། ང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཡུམ་ཡིན། སྒྲ་སྙན་ངག་ལ་མཁས་པར་འདོད་ན་ཁོ་མོ་བསྟེན་དགོས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །ཡང་དབྱངས་ཅན་མས་ངས་ཤེས་པ་མང་སྟེ། རྗེ་བླ་མའི་འོག་ནས་སྙན་ངག་ལ་ཁྱོད་རང་མཁས་སོ་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །གཞན་ན་ཁྱོད་ལས་ལྷག་པ་མེད། འོན་ཀྱང་ང་རྒྱལ་མ་ཆེ་དགྲ་མང་བ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །ཡང་ལན་ཅིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་འཁོར་བཅས་བྱོན་ནས། ཤཱ་ས་ནའི་སྔགས་བགྲང་ཞིང༌། སྐོར་བ་བྱས་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ཡིག་ཆ་ལས་ཁ་ཚར་དང་བཅས་པ་རྩོམ་གསུང་ངོ༌།།ཡང་ལན་ཅིག་གཤིན་རྗེ་ཆོས་རྒྱལ་ལ་ཕོ་བརྒྱད་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐོར་བ་བྱོན་ནས།
བདག་རྣམས་ནི་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་བཀའ་སྡོད་རྗེ་བླ་མའི་བཀའ་སྲུང་ཡིན། ངེད་རྣམས་ཀྱིས་རྗེ་བླ་མའི་བསྟན་པ་བསྲུང་ཞིང༌། རྗེ་བླ་མའི་བསྟན་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས་ངེད་ཅག་འཁོར་བཅས་བསྟེན་ཅིང་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ཅེས་གསུང་ངོ༌། །ཁྱད་པར་ཆོས་རྒྱལ་ནང་སྒྲུབ་ལ་མ་ཧེའི་གདོང་ཅན་བཞིས་

92 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྐོར་བ་བྱོན་ནས་ཁོ་བོ་ནི་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱིས་རྗེ་བླ་མའི་བཀའ་སྲུང་དུ་དངོས་སུ་བཀའ་བསྒོས་པ་ཡིན། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་ཡི་དམ་བསྟེན་པར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་གསུང་ཞིང༌། ཕྱི་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབྱུག་ཏོ་ཕྱག་དུ་གཏད་བྱུང་ངོ༌། །ཡང་སྐུ་ཚེ་སྔ་མ་གཅིག་ལ། རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་པ་བྱོན་ནས་ལྷོ་འཛམ་བུ་གླིང་དུ་སྟོན་པ་དངོས་དང་ཁྱད་མ་མཆིས་པའི་ཤཱཀྱ་མུ་ནིའི་བསྟན་པ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བའི་ཕྱིར་དུ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱི་མིག་གི་བདུད་རྩིའམ་སྙིང་གི་ཐིག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་འབྱོན་པ་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་དེའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་གྱིས་ཅེས་གསུང་ངོ༌། །འདི་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ནའང༌། རྗེ་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་འཕྲུལ་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པས་བསྒྲུབས་སོ།།
ཡང་ལན་ཅིག་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་བྱོན་ནས། ས་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཉིན་མཚན་
དུ་བསྒྲུབས་ནས། ཁྱོད་ལ་གཏོར་ཟོན་ནར་མར་འཕེན་གྱིན་འདུག །བླ་མའི་བཀའ་བསྒོ་དང༌། ཁོ་ཚོས་རྦད་པའི་སྣ་ལ་འོངས། ཁྱོད་ཀྱི་རྩར་སླེབ་པ་དང༌། ཨ་ཙ་མ། བསྟན་པ་འཛིན་མཁན་གཅིག་འདུག་པ་དེ་མེད་པར་བྱས་པས་ཅི་ཙུག་བྱེད། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བ་ནས་ལེགས་པར་བརྒྱུད་པའི་རྗེ་བླ་མ་ཡབ་སྲས་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་ནས་སུ་ལ་སྐྱོབ་སྙམ་ནས་ལོག་ཕྱིན། འོན་ཀྱང་མི་ཁྱོད་གློད་ནས་མ་སྡོད་པར་ཟོན་རེའང་གྱིས་ཅེས་གསུང་ངོ༌། །ཡང་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་བྱོན་ནས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པ་བསྟན་པའི་སྲོག་ཤིང་དུ་འདུག་པ། ཁྱད་པར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་འདི། འདི་མིན་པ་སུས་ཀྱང་མ་ཤེས་པར་འདུག་པས་འདི་ལ་འཁོར་གྱིན་ཡོད་ནའང༌། གཏོར་མ་རེ་ཡང་སྟེར་མ་ཉན་པས་ཚིག་པ་རེ་ཟ་ཡང་བྱུང་གསུང་ངོ༌།།
༈ རྗེ་བླ་མ་གཞན་དོན་ལ་ཐེགས་རྗེས་སུ། བླ་མ་འདིའི་རྣལ་ལམ་དུ་ཡང་ཡང་བྱོན་ནས་
ཆོས་མང་པོ་གསུང་གིན་ཡོད་པ་ལ། དེ་ཡང་ལན་ཅིག་གསུང་ཆོས་གྲོལ་ནས་ནང་དུ་ཕེབས་པ་གཅིག་ལ། ལར་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་སྔོན་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་མ་བསགས་པས། ཡོངས་འཛིན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་མེད་ལ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་བསྟན་ན་རྟག་པར་སྒོམ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་པར་བསྟན་ན་བདེན་པར་འཛིན། ལོངས་སྤྱོད་གཡོ་བ་སྙིང་པོ་མེད་པར་བསྟན་ན་འབད་རྩོལ་ཆེར་བཏང་ནས་སྒྲུབ། ཚེ་འདིའི་སྙན་གྲགས་བྲག་ཆ་ལྟར་བསྟན་ན་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། 93
ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འཛིན། མདོར་ན་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའ་སྔགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེགས་ ིབཤད། རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གསང་བའི་གནད་རྣམས་ལ་འཁྲུལ་བ་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་མཐའ་ཆོད་པར། གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་རྣམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང༌། བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་བརྗོད་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་ཨུ་དུམ་ཝ་རའི་མེ་ཏོག་ལྟར་ཆེར་དཀོན་པ། རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ལམ་ཟབ་མོ་རྗེ་བླ་མའི་མན་ངག་ཞལ་ཤེས་དང་བཅས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཉིན་མཚན་དུ་འབད་ནས་བཤད་ཀྱང༌། སྐལ་བ་མེད་པས་གསུང་གི་བདུད་རྩིའི་དགའ་སྟོན་འདི་ལྟ་བུ་མི་མཐོང་བར། ཡོངས་འཛིན་རྗེ་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ལྟ་བུ་དོར་ནས། བཤེས་གཉེན་ངན་པ་གླེན་ཅིང་གཏི་ཐུག་ཐུག་པ་ཅི་ཡང་མ་བསླབས་ཤིང༌གང་ཡང་མི་ཤེས་པ། བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་རྨོངས་པ། དམ་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག་མེད་པས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རང་བཟོ་འབའ་ཞིག་གིས་ཁྱེར་བ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ལོག་པའི་གཅོང་རོང་དུ་ཤོར་བ། ལྷག་པའི་ལྷས་རྗེས་སུ་བཟུང་བ་མེད་པས་ལམ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་བདུད་དང་བར་ཆོད་ཀྱིས་ཁྱེར་བ་ཐོབ་བྱ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་དོར་ནས། འགྲོ་བ་ངན་སོང་གསུམ་དུ་ལྟུང་བ། ཚེ་འདིའི་རྙེད་བཀུར་དང༌འདོད་ཡོན་དང་སྲེད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། ངོ་ཚ་དང་ཁྲེལ་མེད་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བྱས། མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་གཏི་ཐུག་ཅང་མེད་ཅི་མེད་བསྒོམ་པ་ལ་སྒྲུབ་ཚུགས་སམ་དགེ་སྦྱོར་དུ་བྱས་པའི་བཤེས་གཉེན་དུད་འགྲོ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་མདུན་དུ། ཁ་བསག་དང་གཞོག་སློང༌། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི། སྙན་པའི་གྲགས་པ། ངག་འཁྱལ་དང་ཀུ་ཅོ། དམག་དང་ཆོམ་རྐུན་གྱི་གཏམ། བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་ཀྱི་ཚིག་སྟེ་ཉན་ཅིང་ཉམས་ལེན་དང་ཀུན་སྤྱོད་ཁྱི་ཕག་ལྟར་རུལ་བ། ཨེ་མ་འདི་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་སོ་ན་གནས་ཤིང༌། བླང་དོར་གྱི་གནས་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་སེམས་རྣལ་དུ་ཕོབ་ལ་ལྟོས་དང༌། གཏམ་དྲང་པོ་སྨྲས་ན་ནི་ཟོག་པོའ་མཚང་ ིལ་འཕོག །མ་སྨྲས་ན་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་ལ་སྙིང་བརྩེ་བས་མ་བཟོད་ཅིང༌ད་དུང་འདིའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་རྣམས་དགག་པའི་ཕྱིར་སྨྲས་པ་ཡིན། ལར་འཆི་བ་ནི་མ་དྲན། ཚེ་འདིའི་རྙེད་བཀུར་གྱིས་གཡེངས། འདོད་ཡོན་གྱི་འགོང་པོས་ནི་ཁྱེར། ལོག་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་སེམས་ཅན་འདི་རྣམས་ལ་གཟིགས་དང༌། ཞེས་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་སྐྱོ་ཞིང་སྤྱན་ཆབ་མང་པོ་ཤོར་བས། དེའི་ཚེ་

94 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཆོད་པ་བཟང་བ་བཤམས་ནས། རྗེ་བླ་མ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་གདབ་ཅིང་བཤུམས་པས། རྗེ་བླ་མ་གླང་པོ་ཆེ་དཀར་པོ་ཅང་ཤེས་ཡན་ལག་བདུན་དང་ལྡན་པ། ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་ཅིང་མཆེ་བ་དྲུག་ཡོད་པ། སྤུ་མདོག་གངས་རི་ལྟར་དཀར་བ། ལུས་གསེར་གྱི་དྲ་བས་གཡོགས་ཤིང༌། གསེར་གྱི་དྲིལ་བུ་གཡེར་ཁ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་སྤྲས་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་གཅིག་ལ་ཆིབས་ཤིང༌། རྗེ་བླ་མ་རང་གི་ཚུལ་དུ་བྱོན་ནས་ངའི་བུ་སེམས་མི་བདེ་མི་དགོས། བླ་མ་དྲན་པར་བྱས་པས་སྔར་བསགས་ཀྱི་སྡིག་པ་སྟོབས་ཅན་འདག་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་གསོག་ནུས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ངེད་རང་དཔོན་སློབ་ཀྱི་མདུན་མ་རྩ་བ་ནས་ལེགས་པ་ཡིན། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་མིད་ལས་ཀྱང་བླ་མ་དྲན་ནས་བླ་མ་དྲན་དྲུག་གི་མགུར་སོགས་མཛད་པ་ཡིན། ངའི་བསྟན་པ་འདི་རྒྱས་པར་གྱིས་ཅེས་གསུང་ངོ༌།།
༈ ཡང་ལན་ཅིག།།ལྟ་བའི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་འགའ་ཞིག་དང༌། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གནད་
ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བས། བདག་གི་བླ་མ་དེ་བཞུགས་ན་ཞུ་བ་ཡིན་པ་ལ། རྗེ་བླ་མ་ནི་མ་བཞུགས། ཐག་ཆོད་པའི་ཞུ་ས་གཞན་ནི་མེད། བདག་གི་བླ་མ་དེ་བཞུགས་ན་དགའ་བ་ལ། ངའི་བླ་མ་དེ་གང་ན་བཞུགས་ན་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་ཐུགས་སྐྱོ་ཞིང་ཕྱོགས་གཞན་དུ་ཆོམ་ཆོམ་བྱུང་བས། མཎྜལ་དང་བཅས་པའི་མཆོད་པ་བཟང་བ་ཞིག་ཕུལ་ནས། ཕ་རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཞེས་ཆོ་དེ་ཆེན་པོས་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་སྤྱན་ཆབ་བཏོན་པས། རྗེ་བླ་མ་ནོར་བུ་མུ་ཏིག་ཆུ་སྐྱེས་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པའི་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལྷའི་བུ་མང་པོས་བཏེག་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བྱོན་ནས། དཀའ་བའི་གནད་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པར་བཅད། བཀའ་རྗེས་གནང་ཡང་མང་པོ་གནང༌། གཞན་ཡང་ཆོས་མང་པོ་གསུངས་སོ། །ཡང་ལན་ཅིག །ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བྱས་པའི་རྗེ་བླ་མའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལ་གཟིགས། ཡིག་ཆ་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མང་དུ་གཟིགས་པས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་སོགས། མདོར་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གྲངས་ངེས་གོ་རིམས། རྩོམ་པ་པོ་རང་རང་གི་བཞེད་པ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་རྣམས་ཀྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱོད་ཚུལ། གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྣུན་པའི་བདེ་སྟོང་གི་རིན་པོ་ཆེ། སྒྱུ་ལུས་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། 95
དང་འོད་གསལ་སོགས་ཟབ་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག །དེ་དག་གི་དོན་ཚ་གྲང་ལྟར་འགལ་བ་མིན་པར། མ་གི་འདུལ་བའི་རུང་ཆུ་འདེབས་པ་ཡན་ཆད་ནས། སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་སྦྲོས་མེད་མན་ཆད་དུ། མན་ངག་ཆུང་ཆུང་ཁ་འཐོར་བར་མ་སོང་བར། གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ནམ་ཐབས་སུ་དྲིལ་ནས་སྟོན་ཅིང༌། དེའང་བསྟན་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། འཆད་ཤེས་པ་གཅིག་དང༌། ཉན་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་འཆད་ཅིང་ཉམས་སུ་བླངས་ན། དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གང་གིའང་རྒྱུད་ལ་སྐོར་ཞིང་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ཆོག་ཀྱང༌། རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པར་སེམས་འདུལ་ལུགས། མདོར་ན་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་མགོ་བཟུང་སྟེ། ལམ་ཐུན་མོང་བས་རྒྱུད་སྦྱངས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འཇུག་པ། འཇུག་སྡོམ་ཆོ་གས་བཟུང་ནས་རང་སྨིན་བྱེད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག །གཞན་སྨིན་བྱེད་བསྡུ་བ་བཞི་ལ་བསླབ་ཚུལ་སོགས་དེ་ལྟ་བུས་སྣོད་རུང་དུ་བྱས་ནས། ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཟབ་ལམ་རྡོ་རྗེའི་ཐེག་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ། ངའི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་མ་གཏོགས། རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་དང༌། བོད་ཀྱིའང་བཀའ་གདམས་པ་དང༌། ཕྱག་རྒྱ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མ་བྱུང་འདུག་པས། རྗེའི་སྐུའི་ཡོན་ཏན་དྲན་དྲག་ནས་དད་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འཁྲུངས། སྤྱན་ཆབ་ཀྱང་ན་བཟའ་བངས་པ་ཙམ་བཏོན་ནས། བདག་གི་ཕ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་དྲིན་འཁོར་བ་མེད་དོ།།
འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུ་དྲིན་གསོབ་དུ་མེད་དོ། །རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་
པ་ཞེས་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་པས། རྗེ་བླ་མ་སེང་གེ་དཀར་པོ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་སྤྲས་པ་གཅིག་ཆིབས་པ། སྐུ་མདོག་དམར་སེར་རལ་གྲི་གླེགས་བམ་འཛིན་པ་གཞོན་ནུའི་ཚུལ་ཅན། རལ་བའི་ཐོར་ཚུགས་སུ་སྤྲས་པ། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སྣ་ཚོགས་པས་སྤྲས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་དུ་བྱོན་ནས་ངའི་བུ་ངུ་མི་དགོས། ངས་ཆོས་གཅིག་བཤད་ཀྱིས་གསུངས། སྤྱིར་སྙིགས་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ལ་སྣ་ཚོགས་འོང༌། ཁྱད་པར་དུ་ད་ལྟའི་དུས་ལ་མི་རྟག་འཆི་བ་མ་དྲན་ཅིང༌། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་དྲན་པས། རྙེད་བཀུར་སྙན་གྲགས་ལྟོ་གོས་ཀྱི་བྱ་བ་ཕལ་བ་ལ་ཞེན་ཅིང༌། ཚེ་འདིའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ནས་འཇིག་

96 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་མདུན་མ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་ཞོག །སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་རམ་སྙམ་པའང་སེམས་མཁན་དཀོན་པར་གདའ། བྱེད་འདོད་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང༌། ད་ལོ་ལ་ཆོས་རྒྱགས་འདྲ་བསགས། དགྲ་འདུལ་ཞིང་གཉེན་སྐྱོང་བའི་མཇུག་སྡུད་འཁྲུན་ཆོད་ཚར་བ་དང་བྱེད་སྙམ་པ་དང༌། ཟླ་བ་འདི་ལ་མི་བྱེད་རྟིང་མ་ལ་བྱེད་སྙམ་པ་དང༌། དེ་རིང་མི་བྱེད་སང་བྱེད་སྙམ་པ་དང༌། སྔ་དྲོ་མི་བྱེད་ཕྱི་དྲོ་བྱེད་སྙམ་པའི་ཕྱི་བཤོལ་གྱིས་རྒྱང་སྲིང་ཞིང༌། བྱེད་པར་བཤམས་པའི་ཚེ་ཡང༌། བཤེས་གཉེན་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་རྙེད་པར་དཀའ། དེས་བསྟན་པའི་ལེགས་བཤད་ཤེས་ཤིང་གོ་བར་དཀའ། ཤེས་ནས་ཀྱང་ཚེ་འདིའི་མདུན་མ་བཙན་ཐབས་སུ་བཅད་ནས་དབེན་པ་བསྟེན་ཏེ་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པ་ནི་ཉིན་མོའ་སྐར་མ་ལས་ཀྱང་དཀོན་པར་འདུག་གོ །ཁོ་བོས་བླ་མ་དང་ཡི་དམ་ལ་ ིགསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ། ཚོགས་གསོག་སྒྲིབ་སྦྱོང་བྱས། གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ་རྣམས་ལ་བརྒལ་ཤིང་ལེགས་པར་མཐའ་བཅད་པའི་ལེགས་བཤད་འདི་རྣམས་ལ་བལྟས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ལ། དབེན་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཉམས་སུ་བླངས་ན་སངས་རྒྱས་ལག་མཐིལ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ་བྱེད་མཁན་དཀོན། དེ་བས་ན་སྣོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་འགའ་རེ་སྲིད་པས་དེ་དག་ལ་ཕན་པ་གྱིས། ཁྱད་པར་ངའི་སྔགས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་འདི་ཤིན་ཏུ་ནས་རྒྱས་པ་ཤིག་གྱིས། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་འདི་ལ་མྱུར་དུ་འཕྲད་དོ་གསུང་ངོ༌།།
ཡང་ལན་ཅིག་བླ་མ་འདིས། རྗེ་བླ་མ་དྲན་དྲག་ནས། ངའི་བླ་མ་དེ་གང་ན་བཞུགས་ཡོད་ན་
ནམ་ཞིག་མཇལ་ན་སྙམ་དུ་སྤྱན་ཆབ་མང་དུ་བཏོན་ཅིང་། ཐུགས་མནན་པས་མི་ནོན་པ་ཙམ་དུ་སྐུ་ལུས་འདར་བ་སྤུ་གཡེངས་བྱེད་ཅིང༌། རྗེ་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ། ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་རང་གཟིགས་དང༌། སེམས་ཅན་དམུ་རྒོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འདི་རྣམས་ལ་གཟིགས་དང༌། ཁྱེད་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་ཡང་བར་སྣང་གི་གློག་གམ། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟར་མྱུར་དུ་རང་སྡུད་པ་འདྲ་ན། ང་ཡང་བླ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞབས་དྲུང་དུ་ནམ་ཞིག་འོང་ན་ཞེས་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་པས། རྗེ་བླ་མ་སྟག་ཆེན་པོ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཆིབས་ནས། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཆ་ལུགས་མཛད༌། སྐུ་མདོག་དམར་པོ་སྤྱན་དང་ཤངས་ཆེ་བ། ཕྱག་གཡས་རལ་གྲི་འབར་བ་ནམ་མཁའ་ལ་འཕྱར་བ། གཡོན་པ་བདུད་རྩིས་གང་བའི་ཀ་པཱ་ལ་ཐུགས་ཀར་བཟུང་བ། རལ་པ་དམར་པོའ་ཐོར་ཅོག་ལ་དར་དམར་པོས་བཅིངས་ ི

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། 97
པ། རུས་པའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ། ཤིན་ཏུ་འཛུམ་ཞིང་བཀྲག་ཆེ་བ་ལ། གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུས་བསྐོར་བ་ཉིད་དགྱེས་བཞིན་དུ་བྱོན་ཏེ། བུ་ཤེས་པ་འཕྱོ་མི་དགོས། ང་ལའང་ཁྱོད་མིན་པ་བསམ་རྒྱུ་མེད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ང་མིན་པ་སུ་བསམ། ཁྱོད་བཞག་ནས་ང་གར་མི་འགྲོ། ང་དྲན་ན་སྔགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལམ་རིམ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ་འདི་རྣམས་ངའི་ཁ་ཆེམས་དང༌། ངའི་ཚབ་ཡིན་པས་འདི་རྣམས་ལ་ལྟོས། སྤྱིར་སེམས་ཅན་བསོད་ནམས་ཆུང་ངུ་སོང༌ཉོན་མོངས་པ་རགས། བསྟན་པའི་འཇུག་སྡུད་པའི་མགོ་ཡང་བརྩམས་འདུག །ཁྱོད་རང་མཁའ་སྤྱོད་དུ་འོང་བའི་འདུན་པ་ཐོང་གསུང་ངོ༌།།
ཡང་ལན་ཅིག །ད་རང་འགྲོ་བའི་མདུན་མ་རང་བྱས་ན་ལེགས་པ་འདྲ། ངའི་བླ་མ་དེ་ལ་
མཆོད་པ་འབུལ་ཞིང༌། གསོལ་བ་བཏབ་ན། དེའི་དུས་སུ་འབྱོན་དུ་རེ། དེ་ཙ་ན་རྗེ་བླ་མ་གང་ན་བཞུགས་ཀྱང་ཞུ་ལ། ཞུ་རྒྱུ་གཞན་ཡང་འགའ་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས། གསེར་གྱི་མཎྜལ་དང་བཅས་པའི་མཆོད་པ་ཤིན་ཏུ་བཟང་བ་བློ་ཡུལ་དུ་མི་ཤོང་བ་ཙམ་མཐའ་ཡས་པ་མུ་མེད་པ་གཅིག་བཤམས། ཕ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས། འགྲོ་བ་མགོན་མེད་ཀྱི་སྐྱབས་གཅིག་པོ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་འགྲན་གྱིས་དོ་མེད་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཞེས་གསོལ་བ་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་ནས་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་བཏབ་བས། རྗེ་བླ་མ་སྤྲིན་དཀར་པོ་གསར་པ་ཕུང་ཕུང་པ་གཅིག་གི་དབུས་སུ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྔར་གྱིས་ཆ་ལུགས་སུ་བྱོན་ནས། བུ་ད་ནི་མྱུར་དུ་འོང་བའི་གྲབས་གྱིས། བདག་གིས་བསུ་མཁན་གཏོང་གསུང་བ་ལ། རྗེ་བླ་མ་ད་ལྟ་གང་ན་བཞུགས་པ་ལ་བདག་ཀྱང་དེར་འོང་བ་ལགས་ཞུས་པས། སྤྱིར་ངའི་སྤྲུལ་པ་མཁའ་སྤྱོད། དགའ་ལྡན། འཛམ་བུའི་གླིང་སོགས་མང་པོ་ན་ཡོད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་བརྒྱ་ཙམ་རེ་ལ་སྔ་དྲོ་དབུ་མ་དང་ལམ་རིམ། ཕྱི་དྲོ་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་འཆད་ཀྱིན་ཡོད། ཁྱེད་རང་ཡང་དེར་འོང་བའི་སྨོན་ལམ་ཤགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་རིང་བ་ཐོབ། རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་འཕྲད་པ་ཡིན་གསུང༌། འོ་ན་རྗེ་བླ་མ་ལ་གུས་པའི་གདུལ་བྱ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་ཅིང༌། སྨོན་ལམ་ཤགས་ཅན་བཏབ་ན། ཞིང་དེར་སྐྱེ་ཞིང་གསུང་གི་བདུད་རྩི་མྱོང་ངམ་ཞུས་པས། ཁོ་བོ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཁྱད་མེད་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་ན། ཞིང་དེར་སྐྱེ་ཞིང་

98 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ལས་འོས་མེད་ཀྱང༌། གསོལ་བ་འདེབས་མཁན་མེད་པས་ལན་ཅེས་གསུང་ངོ༌།།འོ་ན་རྗེ་བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ལ་ཇི་ལྟར་དགོས་
པ་ལགས་ཞུས་པས། ཁོ་བོ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དབྱེར་མེད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ལ། ངེས་འབྱུང༌བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་གསུམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང༌། དེ་ལ་མོས་པ་གཅིག་དགོས་གསུང་ངོ༌། །གཞན་ཇི་ལྟར་དགོས་ཞུས་པས། ཁོ་བོ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་བཞེངས་ཤིང༌། དབྱེར་མེད་འབྲལ་མི་རུང་དུ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་འདེབས་པ་དང༌། བསྟོད་ཅིང་སྨོན་ལམ་ཁ་ཙམ་ཚིག་ཙམ་མིན་པར་འདེབས་པ་དང༌། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་བསྒོམ་པ་དང༌། སྟོབས་བཞིའི་སྒོ་ནས་སྡིག་ལྟུང་ལ་བཤགས་བསྡམས་བྱེད་པ་སོགས་བྱས་ན་རྗེས་སུ་འཛིན་ཅིང༌དེར་སྐྱེ་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད་གསུང༌ངོ་། །དེར་རྗེ་བླ་མའི་སྐུ་མདུན་དུ། རྗེ་བཙུན་བླ་མ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། །མོས་གུས་སྙིང་ནས་ཡིད་ཀྱིས་གསོལ་འདེབས་ན། །ཁྱེད་རང་གང་དུ་བཞུགས་པའི་ཞིང་ཁམས་དེར། །བདག་ཀྱང་མྱུར་དུ་འོང་བར་བྱིན་གྱིས་རློབས། །ཞེས་སྨོན་ལམ་དེ་ལྟར་བཏབ་བོ། །དེ་ནས་བླ་མ་འདི་གཞན་དོན་ལ་འབྱོན་པར་ཐུགས་འདུན་བཏང་ནས་ཡོད་པ་ལ། མྱུར་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་བྱོན་ནས། བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཁྱོད་མེད་ན། རྗེ་བླ་མའི་བསྟན་པ་རྣམ་དག་འདི་སུས་འཛིན་ཅེས་མི་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། །ཡང་གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་བྱོན་ནས། བདག་ཅག་རྣམས་ནི་རྗེ་བླ་མའི་བཀའ་བསྲུང་དུ་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱིས་དངོས་སུ་བཀའ་བསྒོས། རྗེ་བླ་མས་བདག་ཅག་འཁོར་བཅས་ཁྱོད་བསུ་བ་ལ་བཏང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུང་ངོ༌།།
བཞན་ཡང་ངོ་མཚར་ཅན་མང་དུ་བྱུང་ཞིང༌། ཡང་མགོན་པོ་ཞལ་བཞི་པ་བྱོན་ནས། མི་
ཁྱོད་མེད་ན་ཀླུ་སྒྲུབ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྗེ་བླ་མའི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་འདི་སུས་འཛིན་ན། ཁ་གཏོང་མཁན་མང་སྟེ་ཞེས་ཞལ་ནམ་མཁའ་ལ་གཟིགས་སོ། །ང་ཡང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོང་ཡིན། ལྟ་བ་དབུ་མ་འཛིན་པ་ལ་དགའ། ཆོས་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་དགའ། རྗེ་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་ཁྱད་པར་མེད། དམ་ཚིག་དང་སྡོམ་པ་མི་བསྲུང་ཞིང༌། ལས་འབྲས་ལ་མི་འཛེམ་པའི་ལྟ་བ་ནི་ལྟ་བ་མ་གོ་བའོ་ཞེས་གསུང་ངོ༌། །དེ་ཡང་ཚེས་ཉི་ཤའི་ནུབ་མོ་ལྷའི་བུ་མང་པོས། གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་ལ་སོགས་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་པ། 99
པ་ཁྱེར་ནས་བསུ་བར་མངོན་ནོ། །དེ་ཡང་མཐོང་སྣང་འགའ་རེ་ལ། གླང་པོ་ཆེ་ལ་ཆིབས་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་བཞུད་པར་མངོན་ཞིང༌། འགའ་རེ་ལ་བྱང་ཤམ་བྷ་ལར་བྱོན་པར་སྣང༌། ཁ་ཅིག་གིས་སེང་གེ་ལ་ཆིབས་ནས་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་བཞུད་པར་མཐོང་བ་སོགས་ཉམས་སྙང་མང་པོ་བྱུང་ངོ༌། །དགེ་བ་འདི་ཡིས་ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། །བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་རྗེས་བཟུང་ནས། །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་ཆོས་རྣམས་འདོམས་པ་དང༌། །འགྲོ་ཀུན་མ་ལུས་ཁྱོད་ཀྱིས་རྗེས་བཟུང་ཤིག །ཅེས་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྙེས་པ། བདག་གི་ཡོངས་འཛིན་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་བསྡེབས་པ་འདི། རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་ ིགྲགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌། བླ་མ་འདིའི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་ནོད་པ་མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མར་རྟོགས་ཤིང༌། སྲིད་གསུམ་དྲི་ཟའི་གྲིང་ཁྱེར་ལྟར་གཟིགས་ནས། ཚེ་འདི་བློས་བཏང་གི་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་མཛད་པ། རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པའི་སྒྲུབ་གནས་གངས་བུ་ལའི་མགུལ་རྒྱན་དུ་སྦྱར་བ་འདིས་ཀྱང༌། རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང༌། རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག །དགེའོ། །བསམ་དོན་ཆོས་ལྡན་ཡིད་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག །སརྦ་མངྒ་ལཾ།། །།

༄༅། །མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་དམ་བཅའ་བཅུ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ན་མོ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། བླ་མ་དང་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐུགས་རྗེའི་
སྟོབས་དང་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུ་གྲུབ་པ། ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པས་ཡིད་དམ་དུ་བགྱིད་པའི་དོན་མཐའ་དག་གེགས་མེད་པར་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་དུ་གསོལ། གང་ཞིག་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའ་གཞན་དབང་གིས། །བདག་བདེ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མི་གཟིགས་ ིཔར། །གཞན་ཕྱིར་དཔག་1

པར་དཀའ་བའི་སྤྱོད་ཀུན་ལ། །གྲངས་མེད་བཟོད་དཀའི་ངལ་བས་མི་
སྐྱོ་བར། །ཐུགས་དམ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་པའི་འགྲོ་བའི་གཉེན། །དགེ་ལེགས་རྩ་བ་དྲིན་ཅན་བླ་མ་དང༌། །སྲས་བཅས་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱག་བཙལ་ནས། །དེ་དག་སྤྱན་སྔར་ཡང་དག་བླངས་པའི་ཁྲིམས། །སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་བཅས་པའི་མཚམས་རྣམས་ལས། །མ་གཏོགས་ཁས་ལེན་བགྱི་བ་ཅི་ཞིག་མཆིས། །འོན་ཀྱང་བདག་ནི་ཉོན་མོངས་དབང་གྱུར་ཅིང༌། །བག་2

མེད་སྤྱོད་པའི་གོམས་
པ་ཤགས་ཆེས་པས། །ཕལ་ཆེར་ལོག་པའི་རྒྱུན་ཕྱོགས་གཞོལ་གྱུར་པ། །འདི་ལ་དྲན་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་སྙམ་ནས། །སླར་ཡང་རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་སྲུང་མའི་ཚོགས། །དཔང་3

པོར་གསོལ་ཏེ་
འདུན་པ་དྲག་པོ་ཡིས། །དགེ་སློང་བདག་གི་ཡིད་དམ་བཅུ་པོ་འདི། །དེང་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཇི་སྲིད་འཚོ་ཡི་བར། །སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་དོར་བར་མི་བགྱི་ཞིང༌། །གལ་ཏེ་འདས་ན་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀྱིས། །ཕྱུགས་ལྟར་དགོངས་ནས་སྲུང་མའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས། །བག་མེད་བདག་གི་ཁོང་བའི་སྙིང་ཕྱུངས་ཤིག།
དེ་ལྟར་མཁྱེན་པར་གསོལ་ནས། དམ་བཅའ་བ་རྗེས་སུ་བཅུ་བརྗོད་པ་ནི་འདི་དག་
གོ །འདི་ཡང་གང་ཚེ་གཞན་གྱི་སེམས་ངེས་པར་བསྲུང་དགོས་པ་དང༌། ཆེས་ངོ་མཚར་བ་ལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༣ འབག་པར་
2 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡ ན ༥ བདག་མེད་
3 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༡ དབང་པོར་

102 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སོགས་པའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་དམིགས་བསལ་རེ་རེ་ཙམ་མ་གཏོགས་པའི་སྐབས་གང་དུ་ཡང༌དམག་དང་ཆོམ་རྐུན་རྒྱལ་པོའ་གཏམ་ལ་སོགས་པ་འདུ་འཛིའི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བགྱི་བ་ནི་ ིདམ་བཅའ་བ་དང་པོའོ།།
ཀུན་སློང་སྐྱོན་ཆགས་པའམ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་
བསླང་བ་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཉེས་པ་སེལ་བའི་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཆེད་དུ་ཕན་པར་འདོད་པ་འབའ་ཞིག་གིས་བརྗོད་རིགས་པའི་ཚིག་གིས་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་པ། རང་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་གང་ཟག་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་མིང་གིས་སྨོས་ཏེ། དེའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་མི་བགྱི་བ་ནི་དམ་བཅའ་བ་གཉིས་པའོ། །གལ་ཏེ་རང་ལ་སེམས་རྒྱུད་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་འཁྲུག་པའི་ཉེས་པ་མི་འདྲེན་ཞིང༌། གཞན་ལ་ཐབས་དེས་ངེས་པར་ཕན་ཞིང་ཡིད་ཆེས་པའི་སྐབས་མ་གཏོགས་པ་རང་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན་དང༌། དེ་ལས་གཞན་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་པའང་རུང་སྟེ། རྩུབ་མོའ་ཚིག་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་སྨྲ་བར་མི་བགྱིད་པ་ནི་དམ་བཅའི་བ་གསུམ་པའོ། །གང་གི་ཚེ་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དྲན་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་སྟེ་ངེས་པར་བརྟག་དགོས་པའི་གནས་ལ་སེམས་པ་མ་གཏོགས་པ། གཉེན་བཤེས་དང་རྙེད་བཀུར་འདུ་འཛི་ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱི་གནས་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་དང་འདྲེས་པའི་སེམས་ཀྱིས་བརྟག་པར་མི་བགྱི་བ་ནི་དམ་བཅའ་བ་བཞི་པའོ།།
གང་གི་ཚེ་ནད་དང་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཧ་ཅང་དུབ་པའི་སྐབས་མ་གཏོགས་པར་དགེ་བའི་
སྦྱོར་བའི་སྐབས་གང་གི་ཚེ་ཡང༌། ཉལ་བ་དང༌། འཁྲེས་པ་དང༌། བྲེ་མོའ་གཏམ་དང༌། བཟའི་བཏུང་ཧ་ཅང་བསྟེན་པ་སོགས་ཀྱིས་1

ཆོས་ལྡན་གྱི་དགོས་པ་མེད་ཅིང་ལེ་ལོ་སྐྱེ་བ་མཐོང་བཞིན་དུ་འཕྲོ་
མི་གཅོད་ཅིང༌། དང་དུ་ལེན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅའ་བ་ལྔ་པའོ། །བདག་ལ་རྫས་དེ་བདོག་ཅིང་དེ་གང་ཟག་དེ་ཉིད་ལ་བྱིན་ན་བདག་གི་དགེ་བའི་བྱ་བ་ཉམས་པའི་རྐྱེན་དང༌། འཕེལ་བའི་གེགས་སུ་འགྱུར་བའམ། ཡུལ་དེ་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བར་ངེས་པའམ་ཆོས་ལྡན་གཞན་དང་ཡུལ་གཞན་ལ་བསྔོས་ཟིན་པ་མ་གཏོགས་གང་ཡང་རུང་བས་ཡོ་བྱད་བཟང་ངན་ཅི་འདྲ་ཞིག་སློང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༥ སོགས་ཀྱི་

མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་དམ་བཅའ་བཅུ། 103

ཡང་སེར་སྣའི་བློས་མི་སྟེར་བ་སྤངས་ཏེ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་བྱིན་ནས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་ནི་དམ་བཅའ་བ་དྲུག་པའོ། །གང་གི་ཚེ་བདག་གམ་གཉེན་བཤེས་ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་གཡོག་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་སུ་ཡང་རུང་བས་ཅི་ཡང་རུང་བའི་གནོད་པ་དང༌། མི་སྙན་པ་བརྗོད་པ་དང༌། མཚང་འབྲུ་བ་དང༌། སྲོག་གཅོད་པའི་བར་དུ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དང་པོ་ཁོང་འཁྲུག་པ་དང༌། རྗེས་སུ་ཁོན་དུ་འཛིན་པ། ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཕྲ་མོ་ཡན་ཆད་འབད་པས་འགོག་ཅིང༌། ཅུང་ཟད་ཀྱང་དང་དུ་མི་ལེན་པ་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་ལན་དུ་དངོས་བརྒྱུད་གང་ཡང་རུང་བའི་སྒོ་ནས་ཕན་གདགས་པའི་བློ་བསྐྱེད་ཅིང་སྨོན་ལམ་གདབ་པ་ནི་དམ་བཅའ་བ་བདུན་པའོ། །བདག་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཁྲིད་ལུང་མན་ངག་བསྟན་པ། མདོ་རྒྱུད་སོགས་བཤད་པ། བདུན་ཚིགས་རབ་གནས་སྦྱིན་སྲེག་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་དང༌། ཆོས་ལ་དམིགས་ཏེ་གཞན་གྱིས་བྱིན་པ། འཕྲལ་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཉེ་བའི་སྟ་གོན་བྱས་པ། བཙེམས་ཤིང་དྲུབས་པའི་ཆོས་གོས་དང༌། གཡོས་སུ་བྱས་སམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་གཡོས་སུ་བྱེད་པར་ཆས་པ་ལྟ་བུའི་ཟས་གོས་མ་གཏོགས་པ། ཡོ་བྱད་ཆེ་ཆུང་གང་བྱུང་ཡང༌། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བདག་གིར་མི་འཛིན་ཅིང༌། བསོད་ནམས་གསོག་1

པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་ལ་གཏོང་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཚིག་བཞི་
པ་གཅིག་ཡན་ཆད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅའ་བ་བརྒྱད་པའོ།།བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་བསམས་པའི་བློས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་
འགོག་པའི་ཡན་ལག་མ་གཏོགས་པར། བཤེས་གཉེན་སུ་ལ་ཡང་མི་བསྔགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྨྲ་ཞིང༌། ཡོན་ཏན་སྒྲོག་པ་ལྷུར་ལེན་པ་དང༌། གང་ཟག་མཆོག་དམན་སུ་ལའང༌། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྣམ་པ་ཆེ་ཆུང་ཅི་འདུག་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཆོས་དང་མཐུན་པ་ཅི་འདུག་པ་མཐོང་ངམ་ཐོས་པ་ན་ཡིད་ལ་ཟུག་རྔུ་ཅུང་ཟད་མི་སྐྱེད་ཅིང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྙིང་ནས་དགའ་བའི་བློ་སྦྱོང་བ་ནི་དམ་བཅའ་བ་དགུ་པའོ། །དམ་བཅའ་བ་བཅུ་པ་ནི། ནད་དང་ཆོམ་རྐུན་སོགས་དྲག་པོས་གཙེས་པས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་སྐབས་བྱུང་ན་མ་གཏོགས་པར། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་ཉིན་ཞག་རེའི་ནང་དུ་དགེ་སྦྱོར་བཅུ་པོ་ཆག་མེད་དུ་བགྱི་བ་སྟེ། དེ་ཡང་
1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༥ གསག་པའི་

104 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འདི་ལྟར་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་ག་ཉུང་ངུས་ཐུན་དྲུག་ཏུ་ལེན་ཅིང༌། ཁྱད་པར་སྔ་དྲོ་སྨོན་སེམས་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རང་གིས་བླང་བའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་སྦྱོང་བའི་དམིགས་རྣམ་དངོས་གཞི་ཐུན་བཞིའམ་གསུམ་དུ་ལེན་པར་བསྒོམས་ནས་སྤྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩིས་ཟིན་པའི་དྲན་ཤེས་རྒྱ་ཡན་དུ་མ་ཤོར་བར་ནར་མར་བསྟེན་པ་ལ་འབད་པ། འཁོར་བའི་སྣང་ཤས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་གཉེན་པོར། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་དམིགས་1

རྣམ་གཙོ་བོ་
གང་སྐབས་དང་མཚམས་པར་ཐུན་གསུམ་མམ་བཞིར་བསྒོམས་ནས་སྔ་མ་ལྟར་དྲན་ཤེས་བསྟེན་པ། སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐུན་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་སོ།།
འདི་ལྟར་བདག་གི་ཡིད་དམ་རྣམ་པ་བཅུ། །མི་འདོད་བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བཅོལ་
བ་དང༌། །རྟོག་དཔྱོད་སྤངས་ཏེ་བྱུང་རྒྱལ་སྨྲ་བ་འམ། །ཇི་ཙམ་འབད་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཐབས་མེད་པ། །དེ་དག་མིན་ཕྱིར་རང་ལ་བརྟགས་པ་ན། །བརྩོན་པས་འབད་ན་སྒྲུབ་པར་ནུས་པ་དང༌། །བསྒྲུབས་ན་དགོས་པ་ཆེ་བར་མཐོང་ནས་ནི། །རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་རྨད་བྱུང་སྤྱོད་པ་ལ། །སྙིང་ནས་གུས་པའི་དད་པ་སྐྱེས་པ་བདག །རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་མཐུ་ལྡན་སྲུང་མའི་ཚོགས། །དཔང་པོར་གསོལ་བའི་དམ་བཅའ་འདི་ལྟར་རོ། །དེ་ཕྱིར་སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་དམ་བཅའི་ཁུར། །འདི་དག་མི་སྤང་སླར་ཡང་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི། །འདི་ལས་གྲངས་མེད་རླབས་ཆེན་སྤྱོད་ཀུན་ལ། །འདུན་དང་སྦྱོར་བ་གོང་དུ་སྤེལ་བར་བགྱི། །ཚུལ་འདིས་མཚོན་པའི་དུས་གསུམ་དགེ་བ་ཀུན། །གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པས་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་བདག །རྨད་བྱུང་བཤེས་གཉེན་མཆོག་གིས་རྗེས་བཟུང་ནས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་གཉིས་ནམ་ཡང་མི་གཏོང་ཞིང༌། །རླབས་ཆེན་རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་ཀུན་སྒྲུབ་པ་ལ། །མ་ཞུམ་སྙིང་སྟོབས་མཆོག་གིས་སྲིད་མཐའི་བར། །རྒྱལ་བའི་དམ་ཆོས་མ་ལུས་འཛིན་པ་དང༌། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དངོས་སུ་འཛིན་གྱུར་ཅིག །ཅེས་ཡོས་བུའི་ལོ་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོའ་དབོའི་ཟླ་བའི་ ིཚེས་བརྒྱད་ལ་མང་དུ་ཐོས་པའི་བཙུན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས། ལྷས་བྱིན་གླིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཡིད་དམ་དུ་བགྱིས་པའོ། ། དགེ་ལེགས་འཕེལ།། །སརྦ་མངྒལཾ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༥ དམིགས་པ་རྣམ་གཙོ་བོ་གང་སྐབས་དང་མཚམ་པར་

༄༅། །མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་
བཟང་པོའ་གསན་ཡིག་བཞུགས་སོ།། ི

༄༅། །ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད།
དངོས་དང་བརྒྱུད་པའི་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་བཟུང་དུ་གསོལ། རྒྱལ་བ་ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་མ་ལུས་པས། །གསལ་བར་མ་མཛད་བདག་སོགས་པདྨོའ་ཚལ། །ཐུབ་བསྟན་ཀུནྡའི་ཚལ་ ིདང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །གསལ་མཛད་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེའི་གསུང་ལེགས་བཤད་དྲི་མེད་ཆུ་བོའ་རྒྱུན། །ཟབ་དོན་རྦ་རླབས་བྱེ་བའི་རོལ་རྩེད་ཅན། །བདག་བློ་ཆུ་གཏེར་ཆེན་ ིཔོར་ཞུགས་པ་རྣམས༌། །གང་ལས་འོངས་པའི་ཁུངས་བཟང་བྲི་བར་བྱ།།
དེ་ཡང་རྒྱལ་བ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའ་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེས་རང་གིས་གང་ནས་བྱོན་ ིཔའི་ལམ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལའང་དཔེ་མཁྱུད་མེད་པར་ཚངས་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ལེགས་པར་གསུངས་པ། ཐོག་མ་དང་བར་དང་ཐ་མར་དགེ་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་མཆིས་པ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོ་མདོར་བསྡུས་པ་ནི། སོ་སོར་ཐར་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང༌། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རང་རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཚམ་པར་ཡང་དག་པར་མནོས་ཏེ་ཁས་ལེན་པ་ཙམ་ལ་དཔའ་བ་མ་ཡིན་པར། ཇི་ལྟར་དམ་བཅས་པ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་རྣམ་པར་དག་པས་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཏེ། གདོད་བླ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་ལས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་གི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་བྱས་ནས་དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་པོ་བླངས་ཤིང༌། རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པའི་འབྱུང་ཁུངས་འདི་ལས་བརྒལ་ཞིང༌། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་ཅག་ལ་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་ཕན་པ་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་པའི་དྲིན་ཅན་གྱི་འགྲོ་བ་འདི་དག་ཀྱང་ལམ་དེ་ནས་བདེ་བའི་གནས་སུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པ་

106 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན་བདག་གིས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་རྗེས་སུ་བསླབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས།
སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་མནོས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་དང་རྒྱུད་སྡེའི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བླ་མ་གང་ལས་ཇི་འདྲ་བ་དག་བཀླགས་ཤིང་ལུང་མནོས་པ་དང༌། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྣོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། མན་ངག་གི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དག་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་ལས་ཇི་ལྟར་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པའི་རིམ་པ་དག་འདིར་བྲི་བར་བྱའོ།།
དེ་ལ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ལ་ཡང་སོ་སོར་ཐར་པ་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ལས་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པ་དང༌། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཇི་ལྟར་བཀླགས་ཤིང་ལུང་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་དང༌། དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མན་ངག་གང་ལས་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དགེ་བསྙེན་དང༌། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ། ཤྭ་རིའི་བུ། སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན། བྲམ་ཟེ་སྒྲ་གཅན་ཟིན། ཀླུ་སྒྲུབ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད། དཔལ་སྦས། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། ཞི་བ། མཁན་པོ་བོ་དྷི་ས་ཏྭ་ཞེས་གྲགས་པ་ཞི་བ་འཚོ་སྟེ། དེ་རྣམས་བསམ་ཡས་ཀྱི་གྱང་རིས་ལ་ཡོད་དེའི་མཁན་པོ་སྦ་རཏྣ། དེ་ནས་དམར་ཤཱ་ཀྱ་མུ་ནེ། གཡོ་དགེ་འབྱུང། ཨ་མེས་ལོ་སྟོན། ཉི་ཕུག་པ། བྲག་དམར་པ། སྟག་ལུང་པ་མཁན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་སེང་གེ །མཁན་པོ་དམ་པ་སེང་གེ །རྒྱལ་མཚན་འོད། བྲག་ནག་པ་མཁན་པོ་རྒྱ་གར་རྒྱལ་མཚན། དོན་གྱི་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་བདག་གི་མཁན་པོ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོ་དང༌། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཆོས་རྗེ་རྒྱ་མ་པ་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་མཛད་པ་ལས། བདག་ཤཱཀྱའི་བཙུན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཡང་དག་པར་མནོས་སོ། །རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྙེན་པ་དགེ་སློང་གི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པའི་མཁན་བརྒྱུད་ནི། ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ། ཤཱ་རིའི་བུ། སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན། བྲམ་ཟེ་སྒྲ་གཅན་ཟིན། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ། ཡོན་ཏན་བློ་གྲོས། རིན་ཆེན་གཤེས་གཉེན། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། ཆོས་ཀྱི་ཕྲེང་བ། འབྱུང་གནས་སྦས་པ། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ། ལྷོ་བྲག་པ་བྱང་ཆུབ་དཔལ། གཙང་པ་དབང་ཕྱུག་གྲགས། མཁན་ཆེན་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 107

གཞོན་ནུ་བྱང་ཆུབ། མཁན་ཆེན་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཁན་པོ་མཛད། ལས་སློབ་ཚོགས་པ་དགེ་འདུན་སྒང་བའི་དབུ་མཛད་བྱང་ཆུབ་འོད་ཟེར། གསང་སྟེ་སྟོན་པ་དབོན་པོ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ །དད་པའི་དགེ་འདུན་ཉི་ཤའི་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་ཁྱི་ལོ་ལ་ཉང་སྟོང་རྒྱ་གྲོང་དུ་དོན་གྱི་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་བདག་གི་མཁན་པོ་རྒྱལ་བའི་གདུང་འཚོ་པ་དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ་བཞོན་ནུ་བློ་གྲོས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་མཛད། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཁན་པོ་དང༌། ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་འདུལ་བའི་ཚིག་དོན་ལ་ཉེ་བ་འཁོར་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིང་གཞུང་རབ་འབྱམས་ལ་མཁྱེན་པ་རྒྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་འདུལ་བའི་ཚིག་དོན་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཤིང༌། བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྟར་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་གཉལ་བ་བློ་གྲོས་མཚུངས་མེད། དད་པའི་དགེ་འདུན་ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོགས་དང་བཅས་པའི་དབུས་སུ་ལུག་གི་ལོ་སྨིན་དྲུག་ཟླ་བའི་ཉེར་དྲུག་གི་སྔ་དྲོའ་ཆ། ཉི་མ་བརྒྱད་ཆ་ཙམ་ཤར་བར་ཉེ་བ་གྲིབ་མ་སྐྱེས་བུ་གསུམ་དང་ ིརྐང་པ་གཉིས་ཙམ་གྱི་ཚེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཟླ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གདན་ས་སྨུ་རྫིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་བསྙེན་པར་རྫོགས་བར་འགྱིས་སོ།།
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ། བོད་སྔ་མ་དག་མང་པོ་ཞིག་ལ་དབུ་མ་ལུགས་དང་སེམས་ཙམ་
ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་སོ་སོར་གྲགས་པ་ལྟར་ན། དབུ་མ་ལུགས་སུ་གྲགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཐུབ་པ། འཇམ་དབྱངས། ཀླུ་སྒྲུབ། འཕགས་པ་ལྷ། ཟླ་བ་གྲགས་པ། རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག །སློབ་པའི་རྡོ་རྗེ། ཛེ་1

ཏྭ་རི། རྡོ་རྗེ་གདན་པ། རྡོ་རྗེ་གདན་པ་གཉིས་པ། པཎྜི་ཏ་པུ་ཎྱ་ཤྲཱི།
བ་རི་ལོཙྪ་བ། ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། རྗེ་བཙུན་སྐུ་མཆེད། ཆོས་རྗེ་ས་པཎ། བླ་མ་འཕགས་པ། འཇམ་དབྱངས་འཁོན་སྟོན། བྱང་སེམས་རིན་ཆེན་མགོན། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད། ལོཙྪ་བ་བྱང་ཆུབ་རྩེ་མོ། ཆོས་རྗེ་དཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་བདག་གིས་ཐོབ་བོ། སེམས་ཙམ་ལུགས་སུ་གྲགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ། རྗེ་
བཙུན་བྱམས་མགོན། ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན། འཕགས་གྲོལ། བཙུན་གྲོལ། མཆོག་གི་སྡེ། དུལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༦ ཛ་ཏཱ་རི།

108 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བའི་སྡེ། སེང་གེ་བཟང་པོ། ཀུ་ས་ལི་ཆེ་བ། ཀུ་ས་ལི་ཆུང་བ། གསེར་གླིང་པ། ཇོ་བོ་རྗེ། འབྲོམ་སྟོན་པ། སྤྱན་སྔ་བ། བྱ་ཡུལ་པ། རྒྱལ་སྲས་ཆར་ཆེན། གྲོ་སྟོན་འདུད་རྩི་གྲགས། སངས་རྒྱས་སྒོམ་པ། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས། མཁས་བཙུན་བསོད་ཡེས། རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་གྲགས། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད། བྱང་སེམས་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དབུ་སེམས་གཉིས་ལྟ་བས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་ཀྱི། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་མི་འབྱེད་ཅིང༌། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་དང་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ག་ལ་ཡོད། དེ་བས་ན་འཇམ་དབྱངས་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་བརྒྱུད་པ་དང༌། ཞི་བ་ལྷ་ལ་བརྒྱུད་པ་གཉིས་དང༌། བྱམས་པ་ནས་ཐོགས་མེད་ལ་བརྒྱུད་པའི་བརྒྱུད་པ་གསུམ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ལ་དགོངས་པ་གཅིག་ ིཏུ་གྱུར་པའི་ཆུ་བོ་གསུམ་འདྲེས་ཀྱི་གདམས་པ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ་ལ་མངའ་བས་དབུ་སེམས་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་ཇོ་བོ་ཉིད་ལས་བརྒྱུད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སེམས་བསྐྱེད། སྨོན་ ིཔ་སེམས་བསྐྱེད་ཆོ་གས་ལེན་པ་དང༌། འཇུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆོ་གས་ཡང་དག་པར་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས། བྱམས་པ། ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན། བློ་བརྟན། ཀུ་ས་ལི་ཆེ་ཆུང་གཉིས། གསེར་གླིང་པ། ཇོ་བོ། མགོན་པ་པ། སྣེའུ་ཟུར་པ། ཐག་མ་པ། ནམ་སེང༌། ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ། སེང་གེ་བཟང་པོ། གྲུབ་ཐོབ་ཕྱག་རྡོར་བ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཐུགས་རྗེ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ངོ་བོ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས། ིཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོའ་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་ལྷ་སར་ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་དྲུང་དུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ ིམཆོད་པ་དང་སྨོན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་མཛད་པའི་ཚེ་དགྱེས་བཞིན་དུ་སྩལ་བ་ལགས་སོ།།
གཉིས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་གཙུག་ལག་ཇི་ལྟར་བཀླགས་ཤིང་ལུང་མནོས་
པ་ལ། རྒྱལ་བའི་གསུང་གི་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་པ་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། རྩོད་བཟློག །ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། དཔལ་ལྡན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ། འཕགས་པ་ལྷ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆེ་ཆུང༌། ཨེ་ར་པ་ཏི། ཀ་ན་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 109

ཀ་ཝརྨ། ཧ་སུ་མ་ཏི་གསུམ་གྱིས་རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆུང་བ་ལ་གསན། དེ་གསུམ་ག་ལ་པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱིས་གསན། དེ་ལ་རྨ་བྱ་བྱང་ཡེ། གཙང་པ་ས་སྦོས། ཞང་ཐང་སག་པ། ཁུ་སྟོན་མདོ་སྡེ་འབར་རྣམས་ཀྱིས་གསན། དེ་བཞི་ག་ལ་རྨ་བྱང་བརྩོན་གྱིས་གསན། དེ་ལ་འཚུར་གཞོན་སེང༌། དེ་ལ་རྨ་བྱ་ཤཱཀ་སེང༌། དེ་1

མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས། དེ་ལས་སྐྱོ་སྟོན་སྨོན་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས། དེ་
ལས་རྒྱང་རོ་པཎ་ཆེན། དེ་ལས་མཆིམས་བློ་བཟང་གྲགས་པ། དེ་ལས་སྣར་ཐང་མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་གསན། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་རྗེ་དེ་ཉིད་ལས་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་བཤད་པ་ཞིབ་པར་བཀའ་དྲིན་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པའང་འཕགས་པ་ལྷ་མན་ཆད་སྔར་ལྟར་རོ། །ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཀའ་དྲིན་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པའང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་མན་ཆད་སྔར་ལྟར་རོ། །ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོ་ལས། རྩ་ཤེ་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ་དང༌། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ་དང༌། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་དང༌། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པའི་བཤད་པ་དང༌། བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་གི་བཤད་པ་དང་བཅས་པ་མནོས་བའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ས་སྐྱ་གྲང་མོ་ཆེའི་གདན་ས་པ་བླ་མ་ཆོས་ཤེ་བགྲེས་པོ་ལ་ལུང་གསན་ལ། དེས་སྣར་ཐང་པ་ཤེར་སེང་ལ་གསན་ཅིང། དེས་ཀྱང་རྒྱང་རོ་པཎ་ཆེན་ལ་གསན་པ་འདྲ་སྟེ། དེ་ཡན་ཆད་གོང་དང་འདྲ་བར་སྣང་ངོ༌།།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་གཉིས་
ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཞི་བ་ལྷ། ཨོ་ལ་བ་ཏི། དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ། གསེར་གླིང་པ། ཇོ་བོ་རྗེ། འབྲོམ་སྟོན་པ། པོ་ཏོ་བ། ཤ་ར་པ། རྡུམ་སྟོན་བློ་གྲོས་གྲགས། གྲོ་སྟོན་བདུད་རྩི་གྲགས། སངས་རྒྱས་སྒོམ་པ། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས། སྐྱོ་སྟོན་སྨོན་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས། བླ་མ་སྨོན་ལམ་མགོན། རྟ་ནག་པ་རིན་ཆེན་ཡེ་ཤེས། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད། ལོཙྪ་བ་བྱང་རྩེ། ཆོས་རྗེ་དཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི་ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན། ཆོས་རྗེ་ས་པཎ། འུ་ཡུག་པ། རིགས་པའི་སེང་གེ །ལྟེར་བ་ཆོས་
1 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༤ དེ་ལས་

110 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གྲགས། བྱང་ཆུབ་དཔལ། མཁན་པོ་དབང་ཕྱུག་དཔལ། ཉ་དཔོན་པོ་ཀུན་དགའ་དཔལ། རྗེ་བཙུན་རེ་མདའ་པ། རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ།1

དེ་ལས་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་
སྟེང་ནས་བཤད་ལུང་ཐོབ་པར་བགྱིས་ཤིང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས། དཔལ་ལྡན་ཕྱོགས་གླང་། ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་བླ་ན་མེད་པ་དཀའ་བའི་གནས་སོ་སོའ་མཐའི་དཔྱད་པ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པར་བསྒྲིགས་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ཞིབ་པར་ཡང་ཡང་ཐོས་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་རིགས་པའི་མིག་དང་ལྡན་པར་བགྱིས་སོ། །ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཡན་ཆད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཡིད་ཆེས་པ་མ་རྙེད་ཅིང༌། རྒྱན་མཁན་པོས། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་དུང་2

བསྲེགས་པའི་དུ་བ་ལས་ལུང་བླངས་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་དུ་ལུང་མར་
གྲགས་པ་དང༌། རྔོག་ལོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་ཟེར་བ་མང་པོ་ཞིག་ལས་རྒྱན་མཁན་པོ་ཤྭཀྱ་བློའ་སློབ་མར་བྱས་པ་སོགས་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བ་མང་པོར་འདུག་པས་མ་བྲིས་སོ།། ིཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གིས་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་བཤད་བརྒྱུད་ནི། སངས་རྒྱས། བྱམས་པ། ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེ། མཆོག་སྡེ། དུལ་བའི་སྡེ། མཁན་པོ་རྣམ་སྣང་མཛད། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས། ཡོན་ཏན་བཤེས་གཉེན། རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ཟླ་བཟང༌། དྷི་ར་པཱ་ལ། བསྟན་སྐྱོང་སྟེ་འབུམ་ཕྲག་གསུམ་པ། རྔོག་ལོཙྪ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ། འབྲེ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་འབར། ཨར་བྱང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས། གཞོན་ནུ་ཚུལ་ཁྲིམས། ཤེས་རབ་འབུམ། བྱང་ཆུབ་འབུམ། གཉལ་ཞིག་འཇམ་པའི་རྡོ་རྗེ། བཟང་རིང་དར་མ་ཚུལ་ཁྲིམས། བརྩོན་འགྲུས་རྡོ་རྗེ། བོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ། རིན་ཆེན་རྩེ་མོ། གྲུབ་པ་སེང་གེ །ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ། ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ། དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ། རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ལས་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པའི་ཊཱིཀྐའི་སྟེང་ནས་བཤད་པ་ཐོབ་པར་བགྱིས་ཤིང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པར་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༢ ཤེས་རབ་པ།
2 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༥ བུར་བསྲེགས་པའི་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 111

བསྒྲིགས་པ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་གང་གི་ལུགས་སུ་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྲོལ་འབྱེད་ཚུལ་ལས་བརྩམས་པའི་དཀའ་བའི་གནས་དུ་མའི་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་ལ་མི་འཇིགས་པ་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན།
བློ་བརྟན། གང་བ་སྤེལ། ཛི་ན་མི་ཏྲ། སྐ་ཅོག་ཞང་གསུམ། དཔལ་གྱི་རྡོ་རྗེ། ཟླ་བའི་རྡོ་རྗེ། རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས། གྲུ་མཆོག་གི་ཡེ་ཤེས། སེ་བཙུན་བཞོན་ནུ་དབང་ཕྱུག །མགར་མེ་ཉག་ཡོན་ཏན་གཡུང་དྲུང༌། ཁུ་སྟོན་བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་དྲུང༌། དེས་སྟོན་དྲི་བཟང་འབར། དེས་རྭ་དང༌། རྒྱ་ལུང་ཚུལ་དང༌། ལི་སྟོན་ཆོས་གྲགས་གསུམ་ལ་བཤད་དེ། རྭ་རྒྱ་ལི་གསུམ་ཞེས་གྲགས་སོ། །རྭའི་སློབ་མ་བྲང་ཏི་དར་མ་སྙིང་པོ། དེས་ཀོའུ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས། འབན་དཀོན་མཆོག་རྡོ་རྗེ། ཐོ་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེ། བཞད་པ་སྟོན་སྐྱབས། བཞད་པ་གཞོན་བྱང༌། འབྲིང་མཚམས་ཞང༌། བོ་དོང་རིན་རྩེ། སྟག་སྡེ་ལོཙྪ་བ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། དཔང་ལོ་ཙྪ་བ་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། ལོཙྪ་བ་བྱང་ཆུབ་རྩེ་མོ། དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོ། རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ་པ་ལས་རྗེ་རེད་མདའ་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོའ་བཤད་པ་ཐོས་ཤིང༌། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ས་སྡེ་ཐམས་ཅད་ ིཀྱི་སྡོམ་ཚིག་གི་བཤད་པ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་འགྲེལ་བསྒྲིགས་ལ་སོགས་པ་ཐོས་སོ།།འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་བརྒྱུད་པ་ནི། བྲམ་ཟེའི་བཙུན་པ་ཡོན་ཏན་འོད། སློབ་དཔོན་ཆོས་
ཀྱི་བཤེས་གཉེན། སློབ་དཔོན་ཤྭཀྱ་འོད། པཎྜི་ཏ་སེང་གེའི་གདོང་པ་ཅན། དྷརྨ་རཀྵི་ཏ། ཞང་ལུང་
1

ལོཙྪ་བ་རྒྱལ་བ་ཤེས་རབ། དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ། ཞིང་མོ་ཆེ་བ་བྱང་ཆུབ་སེང་གེ །སྤང་རྩ་པ་རྡོ་རྗེ་སེང་གེ །རྟག་པ་པདྨ་གཡུང་དྲུང༌། རྩི་འདུལ་པ་འཛིན་པ་ཐུགས་རྗེ་བྱང་ཆུབ། བདེ་བ་ཅན་པ་ཤཱཀྱ་བྱང་ཆུབ། ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། བྱང་ཆུབ་སེང་གེ །བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ། བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མདོག་ལོང་པ་མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་དཔལ། མཉམ་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོས་པར་བགྱིས་ཤིང༌། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་དང༌། ཞིང་མོ་ཆེ་པའི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམ་གསུམ་གྱི་ལུང་ཡང་ཐོས་
1 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༧ ཞང་ཞུང་

112 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སོ། །དེ་ནི་སྟོད་འདུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཡིན་ལ།
ཡང་སྨད་ལུགས་ལ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན། ཤཱཀྱ་འོད། སེང་
གེའི་གདོང་ཅན༌། ཛི་ན་མི་ཏྲ། དཱ་ན་ཤཱི་ལ་ཆེན་པོ། ཤུ་བྷ་ཀ་ར། དགེ་བའི་འོད། ཚུལ་ཁྲིམས་བྱང་ཆུབ། གཟུ་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལ་སོག་ཚུལ་ཁྲིམས་བླ་མ། ཀོ་ཁྱིམ་པ་ཡེ་ཤེས་བླ་མ། ཉང་མཚམས་རིན་ཆེན་བླ་མ་གསུམ་གྱིས་གསན། དེ་གསུམ་ག་ལ་རྒྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དབང་ཕྱུག་ཚུལ་ཁྲིམས། རྨ་ཚོ་བྱང་ཆུབ་རྡོ་རྗེ། བྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བརྩོན་འགྲུས་འབར། ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག།།ཟུལ་ཕུའི་མཁན་པོ་ཆོས་བྱང་ན་བཟའ་ཕྲེང་གསོལ། ཟུལ་ཕུའི་མཁན་པོ་ཆོས་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས། མཁན་ཆེན་ཆོས་གྲགས། རིན་ཆེན་དཔལ། དཀའ་བཞི་པ་གྲགས་པ་གཞོན་ནུ། རིན་པོ་ཆེ་གསོད་ནམས་གྲགས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། ལོཙྪ་བ་བྱང་ཆུབ་རྩེ་མོ། ཆོས་རྗེ་དཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལས་བདག་གིས་བུ་ཊཱིཀ་གི་སྟེང་ནས་བཤད་པ་ཐོས་པ་ལགས་སོ།།
ཡང་ལུགས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས། ཉེ་བ་འཁོར། ཀུན་དགའ་བོ། ཉེར་སྦས། དྷི་དྷི་
ཀ།།དགྲ་བཅོམ་ནག་པོ། ལེགས་མཐོང༌། ཕྱིར་མི་འོང། བློས་མི་འབེབས། འདུས་བཟང༌། དབྱིག་གཉེན། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། ཤཱཀྱ་འོད། སེང་གེ་གདོང་ཅན། དེས་དཱ་ན་ཤཱི་ལ་ཆེན་པོ་དང་ཛི་ན་མི་ཏྲ་གཉིས་ལ་བཤད། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤཱཀྱ་སེང་གེ་ལ་བཤད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རླུང་ལོཙྪ་བ། སྐྱོགས་འདུལ་འཛིན། གཟུས་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། གཟུས་ཀྱིས་ཀླུས་མེས་ལའང་གསན་ནོ། །དེས་རྒྱལ་གྱི་རླན་ཚུལ་ཁྲིམས་བྱང་ཆུབ། སྦོ་ཆུང་བ་ཡེ་ཤེས་ཤེས་རབ། སྣེ་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། འཛིམས་པ་ཤེས་རབ་འོད། དེས་གཟུས་ཀྱི་བུ་བཞི་ལ། དེའི་དང་པོ་གསུམ་དང༌། ཉང་མཚམས་རིན་ཆེན་བླ་མ། སོག་ཚུལ་ཁྲིམས་བླ་མ། ཀོ་ཁྱིམ་པ་ཡེ་ཤེས་བླ་མ་སྟེ་རྒྱའི་བླ་མ་རྣམ་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་དང༌། དྲུག་པོ་དེ་ལས་རྒྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དབང་ཕྱུག་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་གསན། དེས་ཇོ་བསྟན་ཚ་རོང་པ་ལ། དེས་ཡར་སྟོད་པ་ལ། དེས་སྐ་པ་དར་མ་སེང་གེ་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཁན་ཆེན་ལ། དེས་དཔོན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཁན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ཞིག་པོ་ཤེས་རབ་སེང་གེ་ལ། དཔོན་ཤེར་གཉིས་ཀྱིས་མཁན་པོ་གཞོན་ནུ་བརྩོན་འགྲུས་ལ། དེས་དབང་ཕྱུག་ཤེས་རབ་ལ། དེས་ཤེས་རབ་རྡོ་རྗེ་ལ། དེས་མཁན་པོ་ཀུན་དགའ་འབྱུང་གནས། དེས་མཁན་པོ་སྐྱོར་མོ་ལུང་པ། དེས་མཁན་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 113

པོ་སྐྱོར་མོ་ལུང་པ་བློ་གྲོས་བཟང་པོ་ལ། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་གསན། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་པས་གསན། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོས་ཤིང༌། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ་ལ་ཡང་མདོ་རྩའི་གཞུང་བཤད་གསན་ནོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་པས་ཆ་ཕུ་བྲག་ཟབ་ཏུའང་གསན་ནོ།།འདུལ་བ་མེ་ཏོག་འཕྲེང་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། འཕགས་པ་ས་གའི་ལྷ། མ་ཎ་ཀ་ཤྲཱི། ཁ་ཆེ་
པཎ་ཆེན། ཁྲོ་ཕུ་ལོ་ཙྪ་བ་བྱམས་པ་དཔལ། མཁན་པོ་སེང་གེ་ཟིལ་གནོན། ཁྲོ་ཕུ་བ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། གནས་རྙིང་པ་མཁན་པོ་ཀུན་དབང༌། ཐར་པ་ལོ་ཙྪ་བ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན། སྣར་ཐང་པ་བཀའ་བཞི་པ་ཤེས་རབ་སེང་གེ །བླ་མ་རྒྱ་གར་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་རྗེ་དཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོས་པར་བགྱིས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་ནི། བདག་གིས་མཉམ་མེད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ་ཀུ་མ་ར་མ་ཏི་ལས་ཐོས། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཁན་ཆེན་དྷརྨ་ཤྲཱི་པ་དང༌། ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ་གཉིས་ཀ་ལ་གསན། དེ་གཉིས་ཀས་ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན་ལ་གསན། དེས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ལ་གསན། དེ་ཡན་གྱི་བརྒྱུད་པ་བཙལ་བར་བྱའོ། །ཡང་བདག་གིས་བཀའ་དྲིན་མཉམ་མེད་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ཐོས། རྗེ་ ིདེས་བདེ་བ་ཅན་པ་བླ་མ་འཇམ་རིན་པ་ལ་གསན། དེས་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ལ་གསན། དེས་ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན་ལ་གསན་ནོ།1

།ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་ལུང༌།
བདག་གིས་ཆོས་རྗེ་དཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཐོས། དེས་འགྲོ་མགོན་དཔལ་ཡེ་བ་ལ་གསན། དེས་རྒྱལ་སྲས་རིན་ཆེན་ལ་གསན། དེས་བྱང་སེམས་རིན་ཆེན་མགོན་དང༌། དཔང་ལོ་གཉིས་ལ་གསན། དཔང་ལོ་ཡན་མངོན་པ་གོང་མ་དང་མཐུན།
ཇོ་བོའ་ཆེས་ ི 2

ཆུང་བརྒྱ་རྩའི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཇོ་བོ། འབྲོམ། བོ་ཏོ་བ། ཤ་ར་བ། གཏུམ་སྟོན་
བློ་གྲོས་གྲགས། རྡོ་སྟོན་ཤེས་རབ་གྲགས། ཞང་རྡོ་རྗེ་འོད། གྲོ་སྟོན་བདུད་རྩི་གྲགས། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས༌། བཅོམ་ལྡན་རིག་རལ། མཁན་ཆེན་གྲ་ས་པ། མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༥ བུ་སྟོན་ལ་གསན།
2 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༦ ཆས་འབྱུང་ གཙང་། ཤོག ༦ ན ༢ ཆོས་འབྱུང་

114 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སེང༌གེ །མཁན་པོ་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་རྗེས་དཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་1

བདག་གིས་ཐོས་པར་བགྱིས་སོ། །ཇོ་བོའ་ཆོས་ཆུང་ ི 2

བརྒྱ་རྩར་གྲགས་པ་ནི་འདི་དག་
སྟེ། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པ། སྤྱོད་པ་བསྡུས་པའི་སྒྲོན་མ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། དབུ་མའི་མན་ངག་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། སྙིང་པོ་བསྡུ་བ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། སྙིང་པོ་ངེས་པར་བསྡུ་བ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ནོར་བུའི་ཕྲེང་བ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་མདོ་ཙམ་མན་ངག་ཏུ་བྱས་པ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། འཁོར་བ་ལ་ཡིད་ལེགས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གླུ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། སྤྱོད་པའི་གླུ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ལྟ་བའི་གླུ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། དྲན་པ་གཅིག་པའི་མན་ངག་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་དང་པོ་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་བསྟན་པ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བསྟན་པ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ ིཡི་གེར་བསྡུས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པ་རང་གི་བྱ་བའི་རིམ་པ་ ིབསྐུལ་བ་དང་བཅས་པ་ཡི་གེར་བྲིས་པ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། མདོ་སྡེའི་དོན་ཀུན་ལས་བསྡུས་པའི་མན་ངག །མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ། ལས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་ལེའུ་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡན་ལག་བདུན་པའི་ཆོ་ག།།ཁ་ཏོན་དང་གླེགས་བམ་བཀླག་པའི་སྔོན་དུ་བྱ་བའི་ཆོ་ག།།ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པའི་ཚ་ཚ་གདབ་པའི་ཆོ་ག །བླ་མའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་མདོར་བསྡུས་པ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྡོམ་པའི་ཆོ་གའི་རིམ་པ་རྣམས་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་མཛད་པ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཡི་དམ་བླང་བའི་ཆོ་ག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགྲ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་མཛད་པ། ལས་དང་པོའ་ས་སྦྱང་བ་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བ་གསང་བས་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༢ ནས་ལས་བདག་གིས་། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༣ ནས་དག་གིས་
2 ཞོལ། ཤོག ༧ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༣ ཆོས་འབྱུང་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 115

མཛད་པ། སེམས་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པར་སྦྱང་བའི་རིམ་པའི་འཕྲིན་ཡིག་སློབ་དཔོན་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བ་གསང་བས་མཛད་པ།

གཤེས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། སློབ་མ་ལ་
སྤྲིང་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་གཽ་མིས་མཛད་པ། རྒྱལ་པོ་ཀ་ནི་ཀ་ལ་སྤྲིངས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་སློབ་དཔོན་མ་ཏི་ཙི་ཏྲས་མཛད་པ། དྲི་མ་མེད་པའི་དྲིས་ལན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་པོ་སྙན་དངགས་མཁན་གྱི་དམ་པ་སློབ་དཔོན་དོན་འཆར་གྱིས་མཛད་པ། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གིས་དགེ་སློང་རབ་གསལ་གཞོན་ནུ་ལ་སྤྲིངས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་ཤེས་རབ་བརྒྱ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། དམ་ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བཙུན་པ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པ། མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ་བཙུན་པ་ཆོས་ལྡན་རབ་འབྱོར་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པ། མྱ་ངན་གསལ་བ་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པ། གཞོན་ནུ་མ་བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་སློབ་དཔོན་གསང་བས་བྱིན་གྱིས་མཛད་པ། ཡོན་ཏན་བདུན་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པའི་གཏམ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། ཚོགས་ཀྱི་གཏམ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གཏམ་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པ། ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཟ་མ་ཏོག་ལྟ་བུའི་གཏམ་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྤང་བའི་གཏམ་སློབ་དཔོན་མ་ཏི་ཙི་ཏྲས་མཛད་པ། རྩོད་པའི་དུས་ཀྱི་གཏམ་སློབ་དཔོན་མ་ཏི་ཙི་ཏྲས་མཛད་པ། དབེན་པའི་གཏམ་སློབ་དཔོན་ས་མཚོ་སྦྱིན་གྱིས་མཛད་པ། ཡན་ལག་བདུན་པའི་ཆོ་ག་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཉི་ཤ་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། སེམས་ཅན་མགུ་བར་བྱ་བ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་གཅིག་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། སྨོན་ལམ་བདུན་ཅུ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སློབ་དཔོན་བཙུན་པ་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དབྱངས་དགོན་པ་པས་མཛད་པ། དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་བའི་རིམ་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་དང། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པའི་མན་ངག་པདྨ་སྤུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་ཀྱིས་

116 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཛད་པ། འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། ཆོས་རྗེས་སུ་དྲན་པ། དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་ལྔའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། འཕགས་པ་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པའི་མདོ་སྡེའི་སྡིག་པ་བཤགས་པ་དང་བསྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་ལོགས་ཤིག་ཏུ་ཕྱུང་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་བསྲུང་བ་དང༌། སྡིག་པ་བཤགས་པའི་ཆོ་ག་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷས་མཛད་པ།
མཎྜལ་བྱ་བའི་ཆོ་ག་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་གསང་བས་མཛད་པ། མཎྜལ་འབུལ་བའི་
ཆོ་ག་སློབ་དཔོན་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བ་གསང་བས་མཛད་པ། མཎྜལ་གྱི་ཆོ་ག་དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད་པ། མཎྜལ་གྱི་ཆོ་ག་སློབ་དཔོན་རྙོག་པ་མེད་པའི་རྡོ་རྗེས་མཛད་པ། མཎྜལ་གྱི་ཆོ་ག་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀཱ་མ་ལས་མཛད་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལེའུ་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་མཛད་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་1

ཀྱི་ལེའུ་སློབ་
དཔོན་ནག་པོ་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པ། བསམ་གཏན་གྱི་ཆོས་དྲུག་རྣམ་པར་བཞག་པ་སློབ་དཔོན་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པས་མཛད་པ། དེའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་དཱ་ན་ཤཱི་ལས་མཛད་པ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་སའི་སྙིང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་བྱུང་བ། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྟོགས་པའི་གེགས་སེལ་བ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་གསང་བས་མཛད་པ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོས་མཛད་པ། རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་སློབ་དཔོན་ཀཱ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པ། རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པའི་ལམ་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་མཛད་པ། རྣལ་འབྱོར་ལ་འཇུག་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་མཛད་པ། མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་སློབ་དཔོན་དགེ་བའི་གོ་ཆས་མཛད་པ། ཡོངས་སུ་བཅད་པ་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་མན་ངག་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པས་མཛད་པ། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བླ་ན་མེད་པ་བསྒོམ་པ་མདོའ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་སློབ་དཔོན་མ་ཧཱ་མ་ཏིས་མཛད་ ིཔ། རྣལ་འབྱོར་ལ་འཇུག་པའི་མན་ངག་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོས་མཛད་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྒོམ་པའི་མན་ངག་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འབྱུང་གནས་ཞི་བས་མཛད་པ། རྣལ་འབྱོར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༥ ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 117

སྤྱོད་པའི་བསྒོམ་པའི་དོན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་ཟླ་བས་མཛད་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཛེ་ཏཱ་རིས་མཛད་པ། ཡོན་ཏན་བདུན་བསྟན་པའི་གཏམ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན༌གྱིས་མཛད་པ། བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་མཁན་པོ་ཞི་བ་ལྷས་མཛད་པ། བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པ། ཐེག་པ་ཉི་ཤ་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། འཕགས་པ་ས་ལུ་ལྗང་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། རྨི་ལམ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏམ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་ ིབར་འབྱུང་བའི་སྙིང་པོའ་རྣམ་པར་བཤད་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ ིརྣམ་པར་བཤད་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། བླ་ན་མེད་པར་བསྟོད་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། སྲིད་པ་ལས་འདས་པ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་སློབ་དཔོན་དཀོན་མཆོག་འབངས་ཀྱིས་མཛད་པ། དེའི་འགྲེལ་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་མཛད་པ། ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པའི་དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་མཛད་པ། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་བསྟོད་པ་ཐོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེས་མཛད་པ། ལྷ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་བསྟོད་པ་སློབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་བདག་པོས་མཛད་པ། གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་བདུན་ཅུ་པ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པ། སྐྱབས་འགྲོ་ཡན་ལག་དྲུག་པ་སློབ་དཔོན་བི་མ་ལས་མཛད་པ། དྲི་མ་མེད་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲིན་ཡིག་ཇོ་བོ་རྗེས་མཛད་པ། རྒྱལ་བོ་ནིརྱ་ཕ་ལ་ལ་བརྫངས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ་པ་རྣམས་ལ་གྲངས་བརྒྱ་དང་གསུམ་བཞུགས་སོ།།ཇོ་བོ་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མའི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཇོ་བོ། སྟོན་པ།
པོ་ཏོ་བ། ཤ་ར་བ། འཆད་ཁ་བ། སེ་སྤྱིལ་པོ་བ། ལྷ་ཆེན་པོ། ལྷ་འགྲོ་མགོན། ཟངས་ཆེན་པ། མཚོ་སྣ་པ། སློབ་དཔོན་དགའ་བ་བཟང་པོ། མཁན་ཆེན་ཆོས་སྐྱབས་བཟང་པོ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེས་བདག་ལ་སྩལ་ལོ། །གཞུང་དེའི་གདམས་པ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་བསྡུས་པའི་མན་ངག །སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་

118 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བ་བཞིན་དུ་འཁྲིད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་ལ། རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། བྱམས་པ། ཐོགས་མེད། དབྱིག་གཉེན། འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེ། མཆོག་གི་སྡེ། དུལ་བའི་སྡེ། མཁན་པོ་རྣམ་སྣང་མཛད། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ། ཀུ་ས་ལི་ཆེ་བ། ཀུ་ས་ལི་ཆུང་བ་བོད་སྐད་དུ་མཚན་དགེ་བ་ཅན། གསེར་གླིང་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། ཇོ་བོ་དཱི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན་ཏེ་བོད་སྐད་དུ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས། འབྲོམ་སྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས། དགོན་པ་བ། སྣེའུ་ཟུར་པ། ཐག་མ་པ་རྡོར་གཞོན། ནམ་སེང༌། ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ། སེང་གེ་བཟང་པོ། གྲུབ་ཐོབ་ཕྱག་རྡོར་བ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེས་བདག་ལ་བཀའ་དྲིན་མཛད་དོ། །ཡང་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས། འཇམ་དབྱངས། ཀླུ་སྒྲུབ། ཟླ་བ་གྲགས་པ། རིགས་པའི་ཁུ་ཕྱུག་ཆེ་བ། རིགས་པའི་ཁུ་ཕྱུག་ཆུང་བ། ཇོ་བོ་རྗེ། སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ། དེ་མན་ཆད་སྔར་ལྟར་རོ།།
ཡང་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་དང་བཀའ་གདམས་པ་གཉིས་ལས། གཞུང་པ་ནས་བརྒྱུད་
པ་ནི། སྟོན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཡན་ཆད་སྔར་ལྟར་ལ། དེ་ནས་པོ་ཏོ་བ་རིན་ཆེན་གསལ། ཤ་ར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས། བྱ་འཆད་ཁ་བ་ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། སེ་སྤྱིལ་བུ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན༌། ལྷ་ལུང་གི་དབང་ཕྱུག་ཅེས་གྲགས་པའི་མཚན་འོད་ཟེར་བླ་མ། ལྷ་འགྲོ་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་གྲགས་པ་མཚན་བྱང་ཆུབ་འོད་ཟེར། ཟངས་ཆེན་པ་དར་མ་བསོད་ནམས། མཚོ་སྣ་པ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། མོན་གྲ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཀྲ་ཤིས། གཉལ་གྲྭ་སྐོར་གྱི་མཁན་པོ་ཆོས་སྐྱབས་བཟང་པོ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེས་བདག་ལ་བཀའ་དྲིན་མཛད་དོ། །གདམས་ངག་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་ནི་སྟོན་
པ་ཡན་ཆད་སྔར་1

ལྟར་ལ། སྤྱན་སྔ་བ་ཆེན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་འབར། བྱ་ཡུལ་པ་གཞོན་ནུ་འོད། རྒྱ་
མ་པ་སྒྱེར་ཆེན། རྒྱ་མ་བ་སངས་རྒྱས་དཔོན་སྟོན། དེ་ནས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ་མན་ཆད་སྔར་ལྟར་རོ། ཡང་ཤ་ར་བ། གཏུམ་སྟོན་བློ་གྲོས་གྲགས། རྡོ་སྟོན་ཤེས་རབ་གྲགས། ཞང་རྡོ་རྗེ་འོད༌། གྲོ་སྟོན་བདུད་རྩི་གྲགས། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས། སྐྱོ་སྟོན་སྨོན་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས། མཆིམས་བློ་བཟང་གྲགས། ལོཙྪ་བ་བྱང་ཆུབ་རྩེ་མོ། ཆོས་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལས་མཆིམས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༡ ཡན་ཆད་འདྲ་བ་ལས།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 119

ནམ་མཁའ་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་དང༌། ཆོས་རྗེ་སེང་གེ་པ་ཁོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་གྱི་ཡིག་ཆའི་སྟེང་ནས་ཐོབ་བོ།།
བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མའི་འཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཐུབ་པ། བྱམས་པ། ཐོགས་མེད། འཕགས་
པ་གྲོལ་སྡེ། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེ། གུ་ཎ་མི་ཏྲ། སེང་གེ་བཟང་པོ། གང་བ་སྤེལ། ཀུ་ས་ལི་ཆེ་བ། ཀུ་ས་ལི་ཆུང་བ། གསེར་གླིང་པ། ཇོ་བོ་རྗེ། འབྲོམ་སྟོན། བོ་ཏོ་བ། ཤར་བ། འཆད་ཁ་པ། སེ་སྤྱིལ་བུ་བ། རམ་པ་ལྷ་སྡིངས་1

པ་ཁུ་དབོན་གཉིས། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་དཔལ། མཁན་ཆེན་བདེ་བ་
དཔལ། མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་གྲགས་པ་གཞོན་ནུ། རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ། རྒྱས་སྲས་རིན་པོ་ཆེ་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ་དཔལ། རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
ཡང་རྒྱལ་སྲས་རིན་པོ་ཆེ། འགྲོ་མགོན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས། ཆོས་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ་སེང་
གེ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལས་རྒྱལ་སྲས་པའི་འཁྲིད་ཡིག་གི་སྟེང་ནས་འཁྲིད་དང༌། བློ་སྦྱོང་ཟིན་བྲིས་ཆེན་མོའ་ལུང་ཐོབ་ལ། ཡང་ཆོས་རྗེ་རྒྱལ་སྲས་པའི་དངོས་སློབ་ཇོ་གདན་རིན་པོ་ཆེ་ཡོན་ཏན་བློ་ ིགྲོས་པ་ལས་ཀྱང་ཐོབ་བོ། བློ་སྦྱོང་མཚོན་ཆ་འཁོར་ལོའ་བརྒྱུད་པ་ནི། ཇོ་བོ་རྗེ། སྟོན་པ། པོ་ཏོ་ ིཔ། ཤ་ར་བ། འཆད་ཁ་པ། སེ་སྤྱིལ་བུ་བ། ལྷ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ། འོད་འཇོ་པ་སངས་རྒྱས་སྨན་སྟོན། མཁན་ཆེན་ཤེས་རྡོར། ཇོ་གདན་སང་རིན་པ། ཆོས་རྗེ་རྒྱ་མ་པ་ཡོན་ཏན་འོད། ཆོས་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། དེས་བདག་ལའོ། །བློ་སྦྱོང་རྨ་བྱ་དུག་འཇོམས་དང༌། བློ་སྦྱོང་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའ་བརྒྱུད་པ་ནི། དྷརྨ་ཕ་ལ་རཀྵི་ཏ། ཇོ་བོ། དགོན་པ་པ། སྣེའུ་ཟུར་པ། སྒེར་སྒོམ་པ། ིསངས་རྒྱས་དཔོན། ཟོམ་སྒོམ་པ་མཁན་པོ་ཆོས་ལྡན། སློབ་དཔོན་ཤྭཀྱ་བཀྲ་ཤིས། རྒྱ་མ་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན། མཁན་པོ་སང་རིན་པ། ཆོས་རྗེ་རྒྱ་མ་པ་ཡོན་ཏན་འོད། ཆོས་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ། དེས་བདག་ལའོ།།
བློ་སྦྱོང་རྣམ་དག་གཙུག་ནོར་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། འོད་འཇོ་པ་ཡན་སྔར་བཞིན་ལ། དེ་ནས་ཇོ་
གདན་ཀླུངས་ཤོད་པ། དགེ་བསྙེན་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། དོན་ཞགས་པ་སང་རིན། རྒྱ་མ་པ་ཡོན་ཏན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༡ ལྷ་ལྡིངས་པ་

120 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འོད། ཆོས་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ། དེས་བདག་ལའོ། །བློ་སྦྱོང་སེམས་པའི་རིམ་པ་དང༌། སྒྱེར་1

སྒོམ་རྡོ་
རྗེའི་གླུའི་བརྒྱུད་པའང་སྔར་ལྟར་རོ། །རྨ་བྱ་དུག་འཇོམས་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་འདི་དག་རིན་ཆེན་སྒང་པ་རྣམས་འོད་འཇོ་བ་སངས་རྒྱས་སྨན་སྟོན་གྱིས་བྱས་ཟེར། གཞན་དག་དེས་ལྷ་འགྲོ་མགོན་ལ་ཞུས་པས་མི་བདེན་ཟེར་རོ། །གླང་རི་ཐང་པའི་བློ་སྦྱོང་ཐུན་བརྒྱད་མ་དང་། ཐུན་གཅིག་མ་གཉིས་ཀྱང་ཆོས་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ་ལས་ཐོབ། ཁོང་པས་འགྲོ་མགོན་དཔལ་ཡེ་པ་ལས་གསན་འདུག་ཅིང༌། དེ་ཡན་ཆད་གྱི་བརྒྱུད་པ་བཙལ་བར་བྱའོ།།
རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོའ་ཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཐུབ་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས། བྱམས་པ། ིགསེར་གླིང་པ། ཇོ་བོ། འབྲོམ་སྟོན་པ། པོ་ཏོ་བ། རྒྱ་སྟོན་ལྕགས་རི་བ། ཆོས་ཀྱི་གཡུང་དྲུང། སྙེ་ཕུ་བ། སྒྱེར་སྒོམ་ཞིག་པོ། རྒྱ་སྒོམ་རི་པ། བོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ། ཉན་ཆེན་བསོད་ནམས་བརྟན་པ། རིན་པོ་ཆེ་ཤེས་རབ་འབུམ། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད། འགྲོ་མགོན་དཔལ་ཡེ་བ། ཆོས་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། དེས་བདག་ལའོ། །སྐྱིད་སྡུག་ལམ་ཁྱེར་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི། ཁྲོ་ཕུ་ལོཙྪ་བ་བྱམས་པ་དཔལ། མཁན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་དཔལ། མཁན་ཆེན་བདེ་བ་དཔལ། མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་གྲགས་པ་གཞོན་ནུ། རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ། རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད། དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོ། དེ་ལས་ལན་མང་དུ་ཐོས་སོ། །སུམ་པ་ལོཙྪ་བའི་སྙན་བརྒྱུད་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་བཞིའི་ཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ། སུམ་པ་ལོཙྪ་བ་དཔལ་མཆོག་དང་པོའ་རྡོ་རྗེ། ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ིན་བཟའ་བྲག་ཕུག་པ། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། ལོཙྪ་བ་བྱང་ཆུབ་རྩེ་མོ། ཆོས་རྗེ་བཀའ་བཞི་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
སྙིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཁ་སར་པཱ་ཎི། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན། ཏཻ་ལོ་པ། རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ། གྲུབ་ཐོབ་མི་ཏྲ་ཛོ་ཀི །བྲོ་ཕུ་ལོཙྪ་བ། བླ་ཆེན་འཇིལ་ཕུ་པ། རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་སེང་གེ །ཡང་རྩེ་བ་རིན་ཆེན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། ཁྱུང་ཆེན་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེས་བདག་ལའོ། །ཡང་ཆོས་རྗེ་བུ་ལས་བླ་མ་དམ་པ། དེ་ལས་བླ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༡ དགྱེར་སྒོམ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 121

མ་འཇམ་རིན་པ། དེ་ལས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།1

།

དབུ་མ་ཆེན་པོའ་ལྟ་ཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཤཱ་ཀྱའི་རྒྱལ་པོ། བྱང་སེམས་བློ་གྲོས་རིན་ ིཆེན། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ། འཕགས་པ་ལྷ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆེ་བ། རིགས་པའི་ཁུ་བྱུག་ཆུང་བ། ཀུ་ས་ལི་པ། ཐང་བྷེ་ཧ་ར་པ་རྒྱལ་འབྱུང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཟླ་བ་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་ལུང་པ་འོད་ཟེར་གྲགས་པ། སྤྱིལ་བུ་པ་གྲགས་པ་སེང་གེ །མཁན་ཆེན་སྤྱི་བོ་ལྷས་པ་ཆེན་པོ། སྣར་ཐང་པ་དཔལ་ལྡན་གྲོ་མོ་ཆེ། མཁན་ཆེན་རྩི་འདུལ་བ་འཛིན་པ། མདར་ཚོ་མདོག་སྨད་ཀྱི་མཁན་ཆེན་བདེ་བ་ཅན་པ།2

མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། བྱང་ཆུབ་བཟང་
པོ། མཁན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེང་གེ །བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མདོག་ལོང་པ་མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་དཔལ། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་རེ་མདའ་པ་ཆེན་པོ། དེ་ལས་བདག་གིས་རྗེ་བཙུན་ཁོང་རང་གི་ཁྲིད་ཡིག་གི་སྟེང་ནས་ལན་འགའ་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་ལས་རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསན། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་ཅིང༌། ཡང་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་སྣར་ཐང་མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ་ལའང༌། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལྟ་ཁྲིད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ཁྲིད་ལུང་གསན། བདག་གིས་དེ་ཡང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཉིད་ལས་ཐོབ་བོ། །ཡང་བླ་མ་དབུ་མ་པ་བརྩོན་འགྲུས་སེང་གེ་ལ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་གནང་བའི་ལྟ་ཁྲིད་ནི་བྱིན་རླབས་ཉེ་བརྒྱུད་དང་འདྲ་སྟེ་བླ་མ་དེ་ཉིད་ལ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པས་གསན། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ལྟ་བ་སྐྱོང་ཚུལ་གྱི་འཁྲིད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་སྙིང་པོ་བསྡུས་ནས་གནང་བ་ནི་སྔ་མ་དེ་དག་གཞིར་བཞག་ནས་གསུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ལ་ནི། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བར་དུ་གཞན་བཅུག་མི་དགོས་སོ།།
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའ་དམར་ཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ། གྲུབ་ ིཐོབ་ཚེམ་བུ་པ་དར་མ་འོད། སྤྱི་ལྷས་པ་བྱང་ཆུབ་འོད། འགྲོ་མགོན་བྲག་དམར་བ་བྱང་ཆུབ་ཚུལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༣ ཉིད་ཀྱིས་ཐོས་སོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༥ བདེ་བ་ཅན།

122 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཁྲིམས། ལྷ་བཙུན་མགོན་གསར་པ་བསོད་ནམས་སྙིང་པོ། ཀུན་སྤངས་ཐུགས་རྗེ་བརྩོན་འགྲུས། མན་མུན་བྲག་ཁ་བ་རིན་ཆེན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་ཚུལ་ཁྲིམས། ཆོས་རྗེ་བུདྷ་ཤྲཱི་པ་ལས་བདག་གིས་བླ་མ་དམ་པའི་འཁྲིད་ཡིག་ཆེན་མོའ་སྟེང་ནས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་སྦྱོར་གྱི་འཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ིརྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མར་པ། མི་ལ། དྭགས་པོ་ལྷ་རྗེ། འགྲོ་མགོན་ཕག་གྲུ་པ། གླིང་ཆེན་རས་པ། གཙང་པ་རྒྱ་རས། རྒོད་ཚང་པ། མགོན་པོ་རྡོ་རྗེ། རྒྱལ་བ་ཡང་མགོན་པ། ཐུགས་སྲས་སྤྱན་སྔ་རིན་ལྡན། ཆོས་རྗེ་ཟུང་ཕུག་པ་ཆེན་པོ། ཆོས་རྗེ་ཡང་སྒང་པ་གྲགས་པ་དཔལ། ཆོས་རྗེ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ། རྫ་མོ་ལུང་པ་མཁས་གྲུབ་བློ་གྲོས་དཔལ། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་ཅིང༌། ཡང་དགོན་པའི་འཁྲིད་ཡིག་དང༌། སྤྱན་སྔ་རིན་ཆེན་ལྡན་གྱིས་ཡང་མགོན་པའི་གསུང་ཟིན་བྲིས་སུ་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་ཡང་ཐོས་སོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྔ་ལྡན་ནི། བདག་གིས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ལུང་ཙམ་ཞིག་ཐོས། རྗེས་འབྲི་ཁུང་པ་སྤྱན་སྔ་ཆོས་ ིཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་གསན་ནོ། །མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ། འཕགས་པ་སྡུད་པ། རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ། ལྕེ་སྒོམ་གྱི་མན་ངག་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ། མེ་ལོང་སྐོར་གསུམ། ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་རྣམས་ཀྱི་ལུང༌། རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་འབྱོར་ཤེས་རབ་པ་ལས་བདག་གིས་ཐོས། རིན་པོ་ཆེ་པས་ཆུང་ཁ་བའི་མཁན་པོ་བ་མགོན་རྒྱལ་ལ་གསན། དེ་ཡན་མ་ངེས་སོ།།
ཞི་བྱེད་བརྒྱུད་པ་སྔ་མའི་སྐོར་རྣམས་གཙང་པོ་བྲག་ནག་པའི་གདན་ས་པས་ཞུས་པ་དང་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཆོས་རྗེ་སེང་གེ་པ་ལས་ཐོབ་པ་དང༌། མ་གཅིག་གི་གཅོད་དུ་གྲགས་པའི་བྱིན་རླབས་ནམ་མཁའ་སྒོ་འབྱེད་ཐུན་མོང་བ་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བྲམ་ཟེ་ཨཱརྱ་དེ་ཝའི་གཞུང༌། མ་གཅིག་གི་སྲས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ནང་རིག་པའི་འཁྲུལ་གཅོད་ཚིགས་བཅད་མ། དོན་དམ་ཐུགས་སྙིང་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་དོ་ས་རིན་ཆེན་འབུམ་དང༌། སྒྲུབ་པ་བ་རྡོར་གཞོན་སོགས་ལས་ཐོབ་པ་དང༌། བསམ་སྡིངས་པ་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་བྱས་པའི་མལ་གཅོད་ཐུན་གཅིག་མ་ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བ་ལས་ཐོབ་པ་སོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི་ཞིབ་པར་འདིར་མི་འབྲི་སྟེ་དེ་ཙམ་དུ་དགོས་པ་མི་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་མ་གཅིག་ལབས་སྒྲོན་ནི་རོང་ཨེའི་ལབས་སུ་འཁྲུངས། ལུས་མཛེས་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 123

ཤིང་སྒེག་པས་ལབས་སྒྲོན་དུ་གྲགས། གཙང་དུ་ཕྱིན་ནས་རྙིང་མ་པའི་སྒྱུ་འཕྲུལ་དང་རྫོགས་ཆེན་ཉན་ནས། རྫོགས་ཆེན་པ་ཐོད་པ་འབར་རེ་དང་བསྡོངས་ནས་ཀོང་པོར་ཕྱིན་པས་ཁོང་གཉིས་ལས་སྲས་གསུམ་བྱུང༌། དེའི་རྗེས་ལ་གཙང་གི་རྙིང་མ་བ་ཟུར་ཤག་འབྱུང་གི་སློབ་མ་སྐྱོ་ཆུང་བསོད་ནམས་བླ་མ་ལ་ཕ་དམ་པས་གཅོད་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་གནང་ནས་དབུས་སུ་འོངས་པ་དང༌། ཨེའི་གངས་པར་ལྷ་ཁང་དུ་མཇལ་ནས་དེས་གཅོད་ཀྱི་ཆོས་དབང་སེམས་ལ་བསྐུར། རྙིང་མའི་སྒྱུ་འཕྲུལ་གྱི་དབང་བསྐུར། གཅོད་ཀྱི་གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་གནང༌། མ་གཅིག་གིས་ཁོང་རང་གི་སྲས་གསུམ་གྱི་ཆེ་བ། དང་པོར་ཐོད་པ་གྲུབ། ཕྱིས་རྒྱལ་བ་དོན་གྲུབ་ཅེས་ཟེར་བ་དེ་ལ་གནང་ངོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། མ་གཅིག་ནི་ཡུམ་ཆེན་མོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པ་ལ། མུ་སྟེགས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྤྲུལ་པ་བཞི་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བོད་དུ་སྐུ་སྐྱེ་བ་བཞིའི་རྣམ་པར་དུས་གཅིག་ཏུ་སྤྲུལ་ཏེ། དེ་ཡང་མུ་སྟེགས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མའི་སྤྲུལ་པ་བཞི་ནི། ཡར་ཀླུངས་ཀྱི་སྦལ་པ་དཀར་པོ། སྟོད་ལུང་མདའི་ཚད་མོ་ནམ་མཁའ། གཙང་གི་ཤེ་མོ་རྒྱ་ལྕམ། ཉང་སྟོད་ཀྱི་ཞང་མོ་རྒྱ་མཐིང༌། དེ་རྣམས་འདུལ་བའི་དོན་དུ་ཡུམ་ཆེན་མོས་སྤྲུལ་པ་བཞི་ནི། ཨེའི་ལབས་སྒྲོན། བླ་དུ་དུང་ལུང་གི་མ་ཇོ་རྒྱལ་རྒྱ་ལེ་ལྕམ། ལ་སྟོད་ཀྱི་ཞ་མ་ལྷ་རྗེ་དང༌། ཞམ་ཟ་རྒྱལ་མོ་སྐྱིད་རྣམས་སོ་ཞེས་ཟེར་ལ། ཚད་མོ་ནམ་མཁའ་ནི་ལས་འབྲས་པ་དག་འབྲོག་མིའི་སློབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་ཕོ་གསུམ་མོ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་དུ་འདོད་དེ། མདོར་ན་ཕྱོགས་རེ་ཐོས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་མི་ཉན་པར་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་དགོས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། བོད་ཀྱི་མན་ངག་པ་སོ་སོས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུའང༌། འཆད་ཚུལ་རྒྱབ་འགལ་དུ་སོང་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ངོ་། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་གཅིག་པ་དང༌། ཡི་གེ་བཞི་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལྕེ་སྒོམ་རྫོང་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་ཆོས་རྗེ་ནམ་མཁའ་པ་ལས་ཐོབ་མོད་ཀྱི་རྫོགས་ཆེན་དང་འདྲེས་ངེས་པར་སྣང་ངོ་།།ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པའི་གསུང་ཞེན་པ་བཞི་བྲལ་གྱི་མན་ངག་ཉམས་ཁྲིད་དུ་བྱས་པའི་བརྒྱུད་པ་
ནི། ས་པཎ། འཕགས་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་བྲག་ཕུག་པ། བླ་མ་དམ་པ། ལོཙྪ་བ་བྱང་རྩེ། ཆོས་རྗེ་སེང་གེ་པ། དེས་བདག་ལའོ། །མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྲིད། རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་ཁྲིད། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་ཁྲིད་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཐུབ་པ་ནས་ཇོ་བོའ་བར་ ི

124 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལམ་རིམ་བཞིན། དེ་ནས་འབྲོམ་སྟོན་པ། འབྲོམ་ནམ་མཁའ་བླ་མ། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། འབྲོམ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས། འབལ་ཚད་མ་པ་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ །སྣར་ཐང་པ་སངས་རྒྱས་སྒོམ་པ། མཁན་པོ་རཏྣ་གུ་རུ། མཁན་པོ་རཏྣ་པྲ་བྷ་ཝ། སློབ་དཔོན་ཀུན་ཚུལ། ཆོས་རྗེ་གངས་ཁྲོད་པ་གྲགས་པ་དཔལ། མཁས་གྲུབ་ལྷ་དབང་བློ། ཆོས་རྗེ་བུདྡྷ་ཤྲཱི་པ། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་ཅིང༌། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རང་བྱུང་ཐོག་བབས་ཀྱི་ཁྲིད་དང༌། མཁས་གྲུབ་ལྷ་དབང་པས་བྱས་པའི་བསྒོམ་གྱི་ལག་ལེན་གཉིས་ཀྱི་ལུང་ཡང་ཆོས་རྗེ་བུདྡྷ་ཤྲཱི་པ་ལ་ཐོབ་བོ།
གཉིས་པ་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་དབང་རྒྱུད་མན་ངག་ལ་སོགས་པ་དག་བཀའ་དྲིན་
མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་ལ་གསུམ། དང་པོར་སྣོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་རྣམས་ཇི་ལྟར་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་དང། རྒྱུད་སྡེ་ཆེན་པོ་དག་གི་བཤད་པ་དང་ལུང་ཇི་ལྟར་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་དང༌། དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མན་ངག་དག་གི་བརྒྱུད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བྱང་སེམས་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན། ཀླུ་སྒྲུབ། མ་ཏཾ་གི་བ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མར་པ་ལོཙྪ། མཚུར་དབང་གི་རྡོ་རྗེ། འཁོན་གད་པ་ཀཱིརྟི། བྱ་སྒང་པ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན། འཐུར་1

ལྷ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱབས། ཐང་སྤེ་བ་འཕགས་པ་སྐྱབས།
གསེར་སྡིངས་པ་གཞོན་ནུ་འོད། ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་སྐུ་འོད་ཟེར། འཕགས་འོད་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། ཀུན་མཁྱེན་བུ་སྟོན། བླ་མ་དམ་པ་ལོཙྪ་བ་བྱང་རྩེ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ལོཙྪ་བ་སྐྱབས་མཆོག་པས་གསན། དེ་ལས་སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་པས་གསན། དེ་ལས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་འཇམ་པའི་རྡོ་རྗེ་ལྷ་བཅུ་དགུའི་དབང་བཞི་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས། གྲུབ་ཆེན་མར་མེ་མཛད་བཟང་པོ། སློབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། ཐ་ག་ན། ཤཱནྟི་པ། ཤྲཱདྡྷ་ཀ་ར། པདྨ་ཀ་ར། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གིས་གསན། དེས་རྐྱང་པོ་ཆོས་བློ། དགེ་བཤེས་སྐྱབས་སེང༌། རྡོ་རྗེ་སྲ་བརྟན། དཀོན་མཆོག་འབར། དགེ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༢ ཐུར་ལྷ་བ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 125

བཤེས་དབང་རིན། ཁམས་པ་ཤཱཀྱ་རྡོ་རྗེ། རོང་པ་ཆོས་མགོན། ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་འཇམ་དཔལ་རྡོ་རྗེ། ཡེ་ ིཤེས་ཞབས། མར་མེ་མཛད། དཔལ་བདེ། དྲི་མེད་སྦས་པ། བ་ལི་མ་ཨཱ་ཙཱརྱ། གཉོས་ལོཙྪ་བ། གཉོས་དཔལ་ལ། གཉོས་གྲགས་པ་དཔལ། གཉོས་གཟི་བརྗིད་དཔལ། འདི་ལ་རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་དང། སངས་རྒྱས་རས་ཆེན་ཞེས་ཟེར། སྟོན་མོ་ལུང་བ་ཡེ་ཤེས་མཁར། བླ་མ་ཆོས་སྐུ་འོད་ཟེར། འཕགས་འོད་མན་ཆད་སྔར་བཞིན་ནོ།།
གསང་འདུས་སྤྱན་རས་གཟིགས་སུ་གྲགས་པ། ཇོ་བོ་ལུགས་ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི།
དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤ།།ལྷ་བཙུན་བྱང་ཆུབ་འོད། འོལ་པ་བྱང་ཆུབ་རྡོ་རྗེ། རྒྱ་ལྕག་རི་གོང་ཁ་པ། རྫིང་བུ་ཁ་པ། ཐང་སྟོད་པ་ཆོས་ཀྱི་འོད་ཞང་ཡེ། གཟེ་བ་དོན་གྲུབ་མགོན། བར་ཐང་པ་ཡབ་སྲས། དར་མ་ཤཱཀྱ། བསོད་ནམས་དབང་ཕྱུག །ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། བྱང་ཆེན་པ་འཇམ་རིངས། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ིཞལ་སྔ་ནས། བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོས་པར་བགྱིས་སོ། །རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་བཅུ་གསུམ་མའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་སེང་གའི་གདོང་པ་ཅན། ལཱ་ལི་ཏ་བཛྲ༌། ཨ་མོ་གྷ་བཛྲ། ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་སྦས་པ། པདྨ་བཛྲ། དཱི་པཾ་ཀ་ར་རཀྵི་ཏ། རྭ་རྡོ་རྗེ་གྲགས་པ། རྭ་ཆོས་རབ། རྭཡེ་ཤེས་སེང་གེ །རྭ་འབུམ་སེང། རྗེ་བཙུན་རྒ་ལོ། རོང་པ་ཤེར་སེང། བླ་མ་ཡེ་ཤེས་དཔལ། ཆོས་རྗེ་དོན་རིན་པ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་བགྱེས་བཞིན་དུ་སྩལ་བ་ལགས་སོ། །འཇིགས་བྱེད་རོ་ལངས་བརྒྱད་སྐོར་གྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ལཱ་ལི་ཏ་བཛྲ། ཨ་མོ་གྷ་བཛྲ། ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་དཔལ། པདྨ་བཛྲ། དཱི་པཾ་ཀར་རཀྵི་ཏ། བལ་པོ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། རྭ་རྡོ་རྗེ་གྲགས། རྭ་ཆོས་རབ། རྭ་དྷརྨ་སེང་གེ །རྭ་དཀོན་མཆོག་སེང་གེ །རྭ་ཤེས་རབ་སེང་གེ །དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་མཚན། རྒྱ་སྟོན་ཀུན་དགའ་བརྩོན་འགྲུས། དྭངས་མ་པ་བརྩོན་འགྲུས་བྱང་ཆུབ། བླ་མ་བསོད་ནམས་ཡོན་ཏན། བླ་མ་ཨ་ནནྟ་བྷ་དྲ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་

126 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དགའ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་ལ་དགྱེས་བཞིན་དུ་གནང་ངོ་། །འཇིགས་བྱེད་ཞེ་དགུ་མའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ལཱ་ལི་ཏ་བཛྲ། ཨ་མོ་གྷ་བཛྲ་ཆེ་བ། ཆུང་བ། སྐྱོ་འོད་འབྱུང༌། གཙང་ཡང་དག་འབར། རྔོག་1

རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ། གཟེ་བ་
དོན་གྲུབ་སེང་གེ །ཁམས་པ་ཤཱཀྱ་རྡོ་རྗེ། དབུས་པ་སངས་རྒྱས་འབུམ། བླ་མ་འཕགས་པ། ཞང་སྟོན་རིན་ཆེན་དཔལ། བླ་མ་གཞོན་ཚུལ། ཡང་ན་སྐྱོ་འོད་འབྱུང་ལས། སྐྱོ་འཇམ་དཔལ། སྐྱོ་པདྨ། སྐྱོ་ཁམས་པ་ལུང་པ། གཉན་རིན་ཆེན་བརྟན། གཉན་འོད་སྲུངས། གཉན་ཆོས་རྒྱལ། འཕགས་པ་བློ་ཆེན། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། ས་བཟང་པཎ་ཆེན། ས་བཟང་འཕགས་པ། འདར་སྟོན་པུཎྱ་ཛྙཱ་ན། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་ལགས། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ཉིད་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
བདེ་མཆོག་ལཱུ་ཨི་པའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། ས་ར་ཧ། ཀླུ་
སྒྲུབ། ཤ་བ་རི་པ། ལཱུ་ཨི་པ། སློབ་དཔོན་དཱ་རི་ཀ་པ། སློབ་དཔོན་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ། རུས་སྦལ་ཞབས། ཤྲཱི་ཛ་ལནྡྷ་རི་པ། ནག་པོ་སྤྱོད་པ་པ། གུ་ཧྱ་པ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཞབས་ཅན། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཕམ་མཐིང་པ་སྐུ་མཆེད། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། མལ་གྱོ་ལོཙྪ་བ་བློ་གྲོས་གྲགས། ས་ཆེན། རྩེ་མོ། རྗེ་བཙུན། ས་པཎ། འཕགས་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། བླ་མ་དམ་པ། ལོ་ཙྪ་བ་བྱང་རྩེ། དྷརྨ་ནཱ་ཐ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང༌ལཱུ་ཨི་པ་ཡན་འདྲ་ལ། ཌཻཾ་ཀི་པ། ཨནྟ་ར་པ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། བལ་པོ་ཕམ་མཐིང་པ་སྐུ་མཆེད། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། མལ་ལོ་ཙྪ་བ་བློ་གྲོས་གྲགས། རྗེ་ས་ཆེན། རྗེ་བཙུན་སྐུ་མཆེད། ཆོས་རྗེ་ཁུ་དཔོན། གྲུབ་ཐོབ་ཡོན་ཏན་དཔལ། བླ་མ་ཡོན་ཏན་འོད་ཟེར། སྤྲུ་ལུང་པ་ཀུན་དགའ་སྨོན་ལམ། སྤྲུ་ལུང་པ་བྱང་སེང། སྤྲུ་ལུང་པ་སེང་གེ་དཔལ། བླ་མ་ཨཱ་ནནྟ་བྷ་དྲ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་བདག་གིས་བཀའ་དྲིན་མནོས་སོ།།
གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་སྤྱོད་པའི་གཞུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་ལོ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༧ འབར། གཙང་ཡང་དག་རྡོ་རྗེ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 127

བདེ་མཆོག་ནག་པོ་སྤྱོད་པའི་དབང་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཧ། དཔལ་ལྡན་ཀླུ་སྒྲུབ། ཤ་བ་རི་པ། ལཱུ་ཨི་པ། རྒྱལ་རིགས༌དཱ་རི་ཀ་པ། དྲིལ་བུ་ཞབས། རུས་སྦལ་ཞབས། ཛ་ལནྡྷ་རི་པ། ནག་པོ་སྤྱོད་པ། གུ་ཧྱ་པ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཞབས། བར་མིའི་སློབ་དཔོན་གཉིས་ནི། ཌཱ་ཀི་པ། ཌཻཾ་ཀི་པ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཕམ་མཐིང་པ་སྐུ་མཆེད། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། མལ་གྱོ་ལོཙྪ་བ་བློ་གྲོས་གྲགས། ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། རྗེ་བཙུན་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་རྗེ་ས་པཎ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ། དགའ་ལྡན་པ་ཀུན་བསོད། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ཡང་དགོན་ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་འབུམ། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་འགྱིས་སོ། །འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་བཤད་རྒྱུད་སྡོམ་པ་འབྱུང་བ་ནས་གསུངས་པའི་ཧེ་རུ་ཀ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་ལྷ་བཅུ་གསུམ་མའི་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ལཱུ་ཨི་པ། རྒྱལ་པོ་དཱ་རི་ཀ་པ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དྲིལ་བུ་པ། རུས་སྦལ་ཞབས། ཛ་ལནྡྷ་རི་པ། དཔེ་མེད་དཔལ། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་སྦས། ཨ་བྷྱ་ཀ་ར། དགེ་བའི་འབྱུང་གནས། ལེགས་སྤྱོད་ཞབས། རཏྣ་རཀྵི་ཏ། ཆག་ཆོས་རྗེ་དཔལ། གོ་ལུང་པ་མདོ་སྡེ་དཔལ། ཤོང་བློ་བརྟན། ལོ་ཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ །བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། བླ་མ་ཁྱུང་པོ་ལྷས་པ་གཞོན་ནུ་བསོད་ནམས། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལྷ་ལྔའི་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སློབ་དཔོན་
དྲིལ་བུ་ཞབས་ཀྱི་ལུགས་སུ་གྲགས་པའི་དབང་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཧེ་རུ་ཀ །རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ། གྲུབ་ཆེན་དྲིལ་བུ་པ། རུས་སྦལ་ཞབས། འབར་བ་འཛིན། ཀརྞ་པ། གུ་ཧྱ་པ། རྣམ་རྒྱལ་ཞབས། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཕམ་མཐིང་པ་སྐུ་མཆེད། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། བླ་མ་མལ་ལོཙྪ་བ། ས་ཆེན། རྩེ་མོ། རྗེ་བཙུན། ས་པཎ༌། བོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ། ཁྲོ་ཕུ་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་སེང་གེ །ཡང་རྩེ་བ་རིན་ཆེན་སེང་གེ །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན། ལོཙྩ་བ་རིན་ཆེན་རྣམ་

128 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་ལ་གནང་ངོ་།། ིབདེ་མཆོག་བཅུ་གསུམ་མ་མི་ཏྲ་ཛོ་ཀི་ལུགས་ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌།
བྱང་སེམས་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན། བྲམ་སེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཧ། མཻ་ཏྲི་པ། རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ། མི་ཏྲ་ཛོ་ཀི །ཁྲོ་ཕུ་ལོཙྪ་བ་བྱམས་པ་དཔལ། བླ་ཆེན་བསོད་དབང༌། རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་སེང་གེ །ཡང་རྩེ་བ་རིན་ཆེན་སེང་གེ །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་ཁ་ཆེ། མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྣལ་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་དབང་བཞི་རྫོགས་ ིཔར་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་ན་མཻ་ཏྲི་པ། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། བ་རེག་ཐོས་པ་དགའ། དམ་པ་རོད་ཆུང༌། ལོ་བཙུན་ཆུང་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། ཀྱིན་མཁར་བ་ཇོ་བཙུན་མེ་འབར༌། ཆོས་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་པ། ཁྲོ་ལོ། བླ་ཆེན་མན་སྔར་བཞིན་ཏེ། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ཞེས་པ་རྒྱ་གར་ཕྱག་རྡོར་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ནམ་བརྟག་གོ།
བདེ་མཆོག་མཻ་ཏྲི་བཅུ་གསུམ་མའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། བདག་གི་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་
པས་མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྣམ་པ་དང༌། ཚུལ་རྒྱལ་བ་གཉིས་ལ་གསན་འདུག།།དེ་ཡན་གྱི་བརྒྱུད་པ་དེ་བཙལ་བར་བྱའོ། །དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ས་ལུགས་ནི། གཞན་འདྲ་བ་ལ། ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པ་ནས་བོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ་བརྩོན་འགྲུས་རྡོ་1

རྗེ། ཁྲོ་ཕུ་རིན་པོ་ཆེ། བུ་སྟོན། ཆོས་རྗེ་བསོད་རྒྱལ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོ། དེས་བདག་ལའོ། །བོ་དོང་རིན་པོ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་བཅུག་པས་ཀྱང་ཆོག་ཅིང༌། ཡང་རྩེ་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཁྲོ་ཕུ་བ་ལས་ཐོབ། ཡང་རྩེ་བ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་པས་གསན་པ་ཡིན་པར་འདུག།།
གཉིས་པ་ཁ་ཆེ་ལུགས་ལ་རིང་བརྒྱུད་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕག་མོ། དྲིལ་བུ་པ། དཱ་རི་བ།
དགའ་བའི་རྡོ་རྗེ། ཡན་ལག་མེད་པའི་རྡོ་རྗེ། ཨབྷྱ། དེ་ཝ་པུརྞ། ཤཱཀྱ་ཤྲཱི །སྤྱི་ལྷས་པ་སེང་གེ་དཔལ། ཞང་བྱ་རུ་པ། བྱང་སེམས་འབྲི་ལུང་པ། རིན་པོ་ཆེ་ཁྲོ་ཕུ་པ། ཡང་རྩེ་བ། གཉིས་པ་ཐུང་བརྒྱུད་ནི། དྲིལ་བུ་པ། དེ་ཝ་པུརྞ། ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་མན་སྔར་བཞིན་ལ། ཡང་རྩེ་བ། བུ་སྟོན། ཆོས་རྗེ་བླ་མ། ཐམས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༣ བརྩོན་འགྲུས་རྗེ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 129

ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཐུགས་དགྱེས་པ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཏེ་བདག་ལ་སྩལ་བ་ལགས་སོ། །དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་སྡོམ་པ་ཆེན་པོའ་དཀྱིལ་འཁོར༌། གཙོ་བོ་ ིལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཉིད་བཞུགས་པའི་ལྷ་བདུན་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་རྡུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐུར་བ་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། དུས་ཞབས་པའི་བླ་མ་པཎྜི་ཏ་ཨུ་ནུ་པ་མ་རཀྵི་ཏ། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ། ཤྲཱི་དྷ་1

ར་བྷ་དྲ། དྷརྨཱ་ཀ་ར་ཀཱིརྟི། དིཀྵ་2

ཀིརྟི། ཤཱ་ཀྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ། ཨ་བྷ་ར་
ཤྲཱི་བྷ་དྲ། སཱུརྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ། བློ་བོ་ལོཙྪ་བ་དཔལ་ལྡན་བྱང་ཆུབ། བྱང་ཆེན་པ་ཆོས་འཛིན། སློབ་དཔོན་ཤེས་བཟང་པ། དེ་ལ་བདག་གི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ིཞལ་སྔ་ནས་གསན་ཅིང༌། དེ་ལ་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །འདི་ལ་ཡར་ཀླུངས་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ནས་བརྒྱུད་པའི་བཀའ་ཡང་འདུག་ཅིང༌། ཁ་ཅིག་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་དབང་ཐོབ་པ་ ིན། དེ་ནས་བཤད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཟེར་ནས། འདིའི་བརྒྱུད་པ་ལོགས་སུ་འདོད་རྒྱུ་མེད་པར་དུས་འཁོར་རང་གི་བརྒྱུད་པ་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྙིང་ཁམ་ཆེན་པོས་རང་གཞན་འཕུང་བར་བྱེད་པའོ།།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ་བྱིས་པ་འཇུག་པའི་དབང་བདུན། འཇིག་རྟེན་དང་ ིའཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་གོང་མ་བཞི། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་བདག་པོ་ཆེན་པོའ་དབང་དང་ ིབཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། དང་པོའ་སངས་རྒྱས། རྒྱལ་པོ་ཟླ་བ་བཟང་པོ། ིལྷ་དབང༌། གཟི་བརྗིད་ཅན། ཟླ་བས་བྱིན། ལྷའི་དབང་ཕྱུག །སྣ་ཚོགས་གཟུགས། ལྷའི་དབང་ལྡན། འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ། པདྨ་དཀར་པོ། འཇམ་དབྱངས་སྤྲུལ་པ། ཙི་ལུ་པཎྜི་ཏ། དུས་ཞབས་པ་ཆེ་བ། དུས་ཞབས་པ་ཆུང་བ་ཞེས་གྲགས་པའི་རྒྱལ་སྲས་ན་ལེནྟྲ་པ། མཉྫུ་ཀཱིརྟི། བལ་པོའ་པཎྜི་ ིཏ། ས་མནྟ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ། རྭ་ཆོས་རབ། རྭ་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ །རྭ་འབུམ་སེང༌། རྗེ་བཙུན་རྭ་ལོ། རོང་
པ་ཤེས་རབ་སེང་གེ །བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ། དེ་ཉིད་དང་བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ་གཉིས་ཀ་ལས་འགྲོ་བའི་བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༡ ཤྲཱི་བྷ་ར་བྷ་དྲ།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨ ན ༢ པིཀྵ་ཀཱིརྟི། གཙང་། ཤོག ༡༣ ན ༦ བཀྵ་ཀཱིརྟི།

130 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དཔལ་བཟང་པོས་གསན། དེ་ཉིད་ལས་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོས་གསན། དེ་ཉིད་ལས་ཀུན་ལྡན་གྱི་ལོ་ལྕགས་ཕོ་བྱི་བའི་ཐ་སྐར་གྱི་ཟླ་བའི་ཡར་ངོའ་ཚེས་དྲུག་གཟའི་པ་སངས། སྐར་མ་སྣྲོན། སྦྱོར་བ་ཚེ་ལྡན། བྱེད་པ་དེ་ཏི་ལཾ། ཚེས་དགའ་བ། རིགས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས་ཤམྦྷ་ལ་ན་ཆོས་སྟོན་པའི་དུས་ཀྱི་ཚེ། བདག་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་བར་བགྱིས་སོ། །ཡང་བདག་གི་བླ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། སྣར་ཐང་བྱང་ཆེན་གྱི་བླ་མ་འཇམ་རིན་པ་ལའང་གསན་ཞིང༌། དེས་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་གསན་ནོ།།ཡང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འབྲོ་ལུགས་ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། པད་དཀར་ཡན་གོང་དང་
འདྲ་བ་ལ། རིགས་ལྡན་བཟང་པོ། རྣམ་རྒྱལ། བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ། ཕྱག་དམར། ཁྱབ་འཇུག་སྦས་པ། ཉི་མ་གྲགས། ཤིན་ཏུ་བཟང༌། རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ། རྒྱལ་དཀའ། ཉི་མ། སྣ་ཚོགས་གཟུགས། ཟླ་བའི་འོད། མཐའ་ཡས། ས་སྐྱོང༌། དཔལ་སྐྱོང༌། དུས་ཞབས་པ་ཆེ་བ། དུས་ཞབས་པ་ཆུང་པ། ཁ་ཆེ་ཟླ་བ་མགོན་པོ། སྒོམ་པ་དཀོན་མཆོག་བསྲུངས། སྒྲོ་སྟོན་གནམ་ལྷ་རྩེགས། བླ་མ་གྲུབ་ཆེན་ཡུ་མོ། སྲས་དྷརྨཤྭ་ར། གྲུབ་ཐོབ་ནམ་མཁའ་འོད། གྲུབ་ཐོབ་སེ་མོ་ཆེ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན། འཇམ་དབྱངས་གསར་མ་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར༌། རྗེ་བཙུན་རྭ་ལོ། དེ་མན་1

སྔར་བཞིན་ཏེ། རྭ་ལོ་ནས་ར་
འབྲོ་གཉིས་ཀའི་དབང་གི་ཆུ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའོ། །ཡང་འཇམ་གསར་ཡན་སྔར་དང་འདྲ་བ་ལ། ཀུན་སྤངས་ཐུགས་རྗེ་བརྩོན་འགྲུས། བྱང་སེམས་རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས། འཕགས་འོད་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མན་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཡང་འཇམ་གསར་ལ་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཀུན་འོད་ཟེར་གྱིས་གསན་ཅིང༌། དེ་ལའང་འཕགས་འོད་ཀྱིས་གསན་ནོ། །ཡང་གྲུབ་ཐོབ་སེ་མོ་ཆེ་པ་ལ་བོ་དོང་རིན་རྩེས་གསན། དེ་ལ་སྟག་སྡེ་པ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གསན། དེས་ཤོང་བློ་བརྟན་ལ་སྩལ། དེ་ལ་ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་གསན། དེ་ལ་བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེས་གསན། དེ་མན་ཆད་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཡང་དུས་ཞབས་པ། དཔེ་མེད་མཚོ། ས་དྷཱུ་པུ་ཏྲ། དྷརྨ་ཨ་ཀ་ར། དྷརྨ་མི་ཏྲ། བིཀྵན་ཏ་དེ་བ། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི་བྷ་དྲ། ས་པཎ། འཕགས་པ། བྲག་རཾ་པ་ཤེར་འབུམ། ཞང་དགའ་ལྡན་པ། ཤངས་པ་དཔལ་ཡེ། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། སྣར་ཐང་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༩ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༧ དེ་མན་ཆད་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 131

པ་བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ། དེ་ལས་བདག་གི་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ ིགསན་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དགྱེས་བཞིན་དུ་བདག་ལ་བསྩལ་བར་བགྱིས་སོ། །ཡང་རོང་པ་ཤེར་སེང༌། དེའི་སྲས་རོང་པ་བསོད་ནམས་ལྷུན་གྲུབ། དེ་ལ་བདག་གི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་གསན་ཅིང༌། དེ་ལ་བདག་གིས་རྭ་འབྲོ་གཅིག་ཏུ་ ིའདྲེས་པའི་དབང་གི་ཆུ་བོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་རོང་པ་ཤེས་རབ་སེང་གེ །སྐྱི་སྟོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། དོལ་པོ་པ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་མངའ་རིས་པ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་ཤིང༌། ཡང་ཆོས་རྗེ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་པ་ལས། མཁན་ཆེན་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གསན། དེ་ལས་ཀྱང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དབང་མནོས་པ་ལགས་སོ།།
དཔལ་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེའི་དབང་རྣལ་འབྱོར་དབང་ཕྱུག་བིརྺ་པའི་མན་ངག་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་
ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང། བདག་མེད་མ། བི་པ། ནག་པོ་པ། ཌཱ་མ་རུ་པ། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏི་པ། ག་ཡ་དྷ་ར། བླ་ཆེན་འབྲོག་མི། ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས། སེ་སྟོན་ཀུན་རིག།།ཞང་སྟོན་ཆོས་འབར། དཔལ་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ། རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་བྲག་ཕུག་པ་བསོད་ནམས་དཔལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ། ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ། སློབ་དཔོན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་དགྱེས་བཞིན་དུ་སྩལ་བ་ལགས་སོ། །ཡང་ས་པཎ། ཚོགས་སྒོམ་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་དཔལ། ཉན་ཆེན་བསོད་ནམས་བརྟན་པ། ཀུན་མཁྱེན་གངས་ཁྲོད་པ་གྲགས་པ་དཔལ། ས་བཟང་པཎྜི་ཏ་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ། ཆོས་རྗེ་ཀུན་བགྲས་པ། དེ་ལའང་བདག་གི་བླ་མ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པས་བསན་ནོ།།
དཔལ་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་དབང་ཕྱུག་ཌོཾ་བྷི་པའི་ལུགས་ལ། རིགས་སོ་སོ་བ་དང༌།

132 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རིགས་བསྡུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ལས། རིགས་སོ་སོ་བ་ལ།1

བརྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
པ་ཞི་བ་ལྷ་དགུ་མ་དང་། བཤད་རྒྱུད་སམྦྷུ་ཊའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་དྲག་པོ་མཚོན་ཆ་ཅན་ལྷ་བཅུ་བདུན་མ་གཉིས། རིགས་སོ་སོ་བ་བཤད་རྒྱུད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མཁའ་འགྲོ་མ་རྡོ་རྗེ་གུར་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་གུར་རིགས་བསྡུས་མཁའ་འགྲོ་ལྔའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་བསྡུས་དང༌། བཤད་རྒྱུད་ཐུན་མོང་བ་སམྦྷུ་ཊའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་སོ་བདུན་མ་ཐབས་ཀྱི་རིགས་བསྡུས་རྣམས་ཡོད་པ་ལས། ལྷ་དགུ་མའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་མེད་མ། བི་པ། ཤྲཱི་ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀ། ཨ་ལ་ལ་བཛྲ། ནགས་ཁྲོད་པ། གརྦྷ་རི་པ། རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས། མི་ཐུབ་ཟླ་བ། ཤེས་རབ་དབང་པོ་མཛེས་པ། ལོ་ཙྪ་བ་འབྲོག་མི། མངའ་རིས་པ་གསལ་བའི་སྙིང་པོ། འཁོན་སྐྱེ་2

ཆུ་བ་ཤཱ་ཀྱ་འབར། དཔལ་ས་སྐྱ་བ་ཆེན་པོ། སློབ་དཔོན་
རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ། ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ། ན་བཟའ་པ་བསོད་ནམས་དཔལ། བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་རྗེ་བྱང་ཆུབ་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ། འཕགས་པ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས། སློབ་དཔོན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ལའོ།།
སློབ་དཔོན་མི་ཐུབ་ཟླ་བས་མཛད་པའི་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ལྷ་དགུའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཡན་ལག་དྲུག་པ་
དང༌། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེས་མཛད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་རིན་པོ་ཆེ་འབར་བ་3

གཉིས་
ཀྱི་བརྒྱུད་པའང་འདི་དང་འདྲ།
མཚོན་ཆ་ཅན་ལྷ་བཅུ་བདུན་མའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་མེད་མ།
བིརྦ་པ། ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀ།།ཨ་ལ་ལ་བཛྲ། ནགས་ཁྲོད་པ། གརྦྷ་རི་པ། བསོད་སྙོམས་པ་དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། མི་ཐུབ་ཟླ་བ། དཔལ་བོ་རྡོ་རྗེ། བླ་ཆེན་འབྲོག་མི། འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ། དཔལ་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ༌། ཆོས་རྗེ་ས་པཎ། ཁང་སྟོན་འོད་ཟེར་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༢ རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༢ འཁོན་སྒྱེ་ཆུ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༤ བ ༦ འབར་མ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 133

རྒྱལ་མཚན། བཀའ་བཅུ་པ་གཞོན་ནུ་སེང་གེ །ཀུན་མཁྱེན་བདེ་ལེགས་དཔལ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་པ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་1

བདག་གིས་
ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་བླ་ཆེན་འབྲོག་མི། མངའ་རིས་པ་གསལ་བའི་སྙིང་པོ། འཁོན་2

སྐྱེ་ཆུ་
བ། ས་ཆེན་མན་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཡང་ཀུན་མཁྱེན་བདེ་ལེགས་དཔལ། མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན། བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོ་པ། དེ་ལའང་བདག་གི་བླ་མས་གསན་ནོ། །དཔལ་སམྦྷུ་ཊ་ལས། སྐུ་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། གསུང་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ཞལ་བཞི་ཕྱག་བཞི་པ། ཐུགས་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ཞལ་གསུམ་ཕྱག་དྲུག་པ། སྙིང་པོ་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་མཚོན་ཆ་ཅན་ཞལ་བརྒྱད་ཕྱག་བཅུ་དྲུག་པ། སྐུ་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་དྲག་པོའ་གདན་ཅན་ཕྱག་གཉིས་པ་སྟེ། རེ་རེ་ལའང་ལྷ་བཅུ་བདུན་བཅུ་བདུན་ཚང་བའི་དཀྱིལ་ ིའཁོར་ལྔ་གསུངས་སོ།།
གུར་རིགས་བསྡུས་མཁའ་འགྲོ་ལྔའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་ཞེ་དགུ་མའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི།
རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་གུར། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མར་པ། མེས་སྟོན་ཆེན་3

པོ། གནམ་ཁའུ་པ། ས་
ཆེན། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ། ས་པཎ། ཁང་སྟོན་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན། བཀའ་བཅུ་པ་གཞོན་ནུ་སེང་གེ །ཀུན་མཁྱེན་བདེ་ལེགས་དཔལ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའི་མཚན་ཅན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ལའོ། །ཡང་ས་ཆེན་མན་ལམ་འབྲས་བཞིན། ནེ་ཚོ་སྦས་སྟོན། རྟ་སྟག་སོ་པ་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ། གན་བ་རིམ་པ་ལྔ་ཆོས་རྗེ་དམ་པ། ཆོས་རྗེ་བྱང་སེང་པ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས། དེ་ལའང་བདག་གི་བླ་མས་གསན་ནོ། །སློབ་དཔོན་མི་ཐུབ་ཟླ་བས་མཛད་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་བཟང་པོ་ཡོངས་བཟུང་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རིགས་4

བསྡུས་མཁའ་འགྲོ་ལྔའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཡན་ལག་དྲུག་པའང་བརྒྱུད་པ་དེ་ཉིད་དང་
མཚུངས་སོ། །སམྦྷུ་ཊ་རིགས་བསྡུས་རྡོ་རྗེ་དབྱིངས་ལྷ་སོ་བདུན་མའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་མེད་མ། བི་པ། ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀ། ཨ་ལ་ལ་བཛྲ། ནགས་ཁྲོད་པ། གརྦྷ་རི་པ། བསོད་སྙོམས་པ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༤ ནས་ལས་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༢ འཁོན་སྒྱེ་ཆུ་བ།
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༡ མེས་སྟོན་ཚོན་པོ།
4 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༤ ལེགས་བསྡུས་ གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༦ རགས་བསྡུས་

134 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།
རྒྱལ་བ་1

ཡེ་ཤེས། པཎྜི་ཏ་མི་ཐུབ་ཟླ་བ། པཎྜི་ཏ་ཤེས་རབ་དབང་པོ་མཛེས་པ། འདི་ལ་དཔལ་བོ་རྡོ་
རྗེ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། འབྲོག་མི། མངའ་རིས་པ་གསལ་སྙིང༌། འཁོན་སྒྱེ་ཆུ་བ་དགྲ་ལྷ་འབར། དཔལ་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་རྗེ་མཁྱེན་རབ་དབང་ཕྱུག །ཚོགས་སྒོམ་རིམ་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་དཔལ། གཉག་སྙིང་པོ་རྒྱལ་མཚན༌། ཞང་བཀྲ་ཤིས་དཔལ། གངས་ཁྲོད་པ་ཆེན་པོ་གྲགས་པ་དཔལ། ས་བཟང་པཎྜི་ཏ་འཕགས་པ་གཞོན་ནུ་བློ་གྲོས། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ལའོ། །དེ་ལ་སྤྱིར་རྣལ་འབྱོར་པ་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོས་གསན་པའི་ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ལྷ་དགུའི་དབང་ལ་བཀའ་བབས་དྲུག་ཏུ་གྲགས་པ་ནི། བི་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མན་ངག་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བབས། ཤྲཱི་ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཌོཾ་བི་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བབས། པདྨ་བཛྲ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མཚོ་སྐྱེས་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བབས། ནག་པོ་དམ་ཚིག་རྡོ་རྗེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནག་པོ་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བབས། རྡོ་རྗེ་སྙིང་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བབས། ནཱ་རོ་ཏ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནཱ་རོ་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བབས་དང་དྲུག་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་ད་ལྟ་མ་རྙེད་ཅིང༌། མན་ངག་ལུགས་དང༌། ཌོཾ་བི་པའི་ལུགས་ལྷ་དགུ་མའི་བརྒྱུད་པ་གོང་དུ་བརྗོད་ཟིན་ལ།
མཚོ་སྐྱེས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་མེད་མ། བི་ན་བཛྲ།
ཡན་ལག་མེད་པའི་རྡོ་རྗེ། མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ། ཨིནྟྲ་བྷཱུ་ཏི་པ་2

ར་པ། ནག་པོ་སྤྱོད་པ། བྲམ་ཟེ་དཔལ་
འཛིན། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ། ག་ཡ་དྷ་ར། འབྲོག་མི། མངའ་རིས་པ་གསལ་སྙིང༌། འཁོན་སྒྱེ་ཆུ་བ་ཤཱཀྱ་འབར། ས་ཆེན། ཡང་འབྲོག་མི། སེ་སྟོན་ཀུན་རིག།།ཞང་སྟོན་ཆོས་འབར། ས་ཆེན། རྟ་སྟག་སོ། ཁུ་དབོན། མངོན་པ་པ་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས། ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ། ཀུན་མཁྱེན་རིན་ཆེན་དཔལ། ཡང་དགོན་པ་བསོད་ནམས་འབུམ། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། རིན་པོ་ཆེ་ཚུལ་རྒྱལ། ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ལོཙྪ་བ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཁོ་བོ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་རྗེས་སུ་བཟུངས་པ་ལགས་སོ། །ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ནག་པོ་ལུགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༦ རྒྱལ་བ་དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡ བ ༥ བྷཱུ་ཏེ་བར་པ། གཙང་། ཤོག ༡༥ བ ༤ བྷཱུ་ཏི་བར་པ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 135

ཀྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་མེད་མ། བི་པ། སློབ་དཔོན་ནག་པོ་སྤྱོད་པ་ཆེ་བ། སློབ་དཔོན་ནག་པོ་སྤྱོད་པ་ཆུང་བ། འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཙས། མངའ་རིས་པ་གསལ་བའི་སྙིང་པོ། འཁོན་སྒྱེ་ཆུ་བ། ས་ཆེན། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ། ས་པཎ། ཁང་སྟོན་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན། བཀའ་བཅུ་པ་གཞོན་ནུ་སེང་གེ །ཀུན་མཁྱེན་བདེ་ལེགས་དཔལ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་པ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་རྗེས་སུ་བཟུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཀྱཻ་རྡོར་ལུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་
མེད་མ། བིརྺ་པ། ནག་པོ་པ། ཌཱ་མ་རུ་པ། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ། ག་ཡ་དྷ་ར། འབྲོག་མི་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས། སེ་མཁར་ཆུང་བ། ཞང་དགོན་པ། ས་ཆེན། རྗེ་བཙུན་སྐུ་མཆེད། ཆོས་རྗེ་ཁུ་དབོན། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། བླ་མ་ཡེ་ཤེས་དཔལ། ཆོས་རྗེ་བློ་བཟང་པ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ལའོ། །ཡང་ན། ན་བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན། ཟུར་ཁང་བུ་སྟོན་པ། ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་པ། དེ་ལ་ཡང་བདག་གི་བླ་མས་གསན་ནོ། །བདག་མེད་མའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། ས་ཆེན་ཡན་སྔར་བཞིན་ལ། ཁམས་པ་ནེ་ཙོ་སྦལ་སྟོན། བྱེ་མ་ལུང་པ། ཆོས་རབ་གྲགས། གནམ་འཕར་པ་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན། མངོན་བ་པ་དབང་ཕྱུག་བརྩོན་འགྲུས། འཕགས་པ་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། བླ་མ་ཡེ་ཤེས་དཔལ། ཆོས་རྗེ་མ་ཏི་བྷ་དྲ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
བདག་མེད་མའི་བྱིན་རླབས་ལུས་དཀྱིལ་1

དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། འཕགས་པ་ཡན་ཡབ་
བཀའ་བཞིན་བརྒྱུད། དེ་ནས་ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ་མན་སྔར་བཞིན་ནོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་རྡོ་རྗེ་གདན་བཞིའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕྱག་རྡོར། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མ། ཀླུ་སྒྲུབ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མར་པ། རྔོག་ཆོས་རྡོར། རྔོག་མདོ་སྡེ། འདི་ལ་རྔོག་ཞེ་སྡང་རྡོ་རྗེ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྔོག་ཐོགས་མེད་གྲགས། རྔོག་རྒྱལ་ཚ་རྡོར་སེང༌། རྒྱ་ཕོ་བ་ལུང་པ་ཡོན་ཏན་གྲགས། བར་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༣ ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་

136 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཐང་པ་ཆོས་གྲགས། བླ་མ་ཤཱཀྱ་གཞོན་ནུ། སྲིའུ་ཆུང་བ་བློ་ལྡན། ཀུན་མཁྱེན་འཕགས་འོད། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ། བླ་མ་ཁྱུང་པོ་ལྷས་པ་གཞོན་ནུ་བསོད་ནམས། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས། ི 1

བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་དབང་བཞི་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པ་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་ན་སྲིའུ་ཆུང་བློ་ལྡན། སྲས་རྗེ་བཙུན་པ། བླ་མ་ཁྱུང་ལྷས་པའོ། །ཀླུ་སྒྲུབ་དང༌། ཏཻ་ལོ་པའི་བར་དུ་མ་ཏཾ་ཀི་པ་བཙུད་པའང་སྣང་བ། དེ་དག་གམ་སྙམ་མོ། ཡང་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ། ཀླུ་སྒྲུབ། ཨཱརྱ་དེ་ཝ། རྣལ་འབྱོར་པ་རུས་པའི་ཕྲེང་བ་ཅན། འདི་མ་ཏཾ་གི་པ་ཡིན་ཟེར། བལ་པོ་སྤྱི་ཐེར་བ། མར་ལོ། རྔོག་ཆོས་རྡོར། རྔོག་མདོ་སྡེ། གཅོགས་2

དྷརྨ་

རཱ་ཛཱ། གཅོགས་གུརྞ་སིདྷ། རྒྱ་རིན་ཆེན་འབུམ། རྒྱ་བསོད་ནམས་འབུམ། བྱ་རིན་ཆེན་འོད། གློ་ཆེན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་ཨཱརྱ་དེ་ཝ་ཡན་སྔར་ ིབཞིན་ལ། དེ་ནས་ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མར་ལོ། རྔོག་ཆོས་རྡོར། གཉལ་པ་རྡོ་སྟོན། རྔོག་ཇོ་ཚུལ། རྔོག་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེ། རྔོག་གཟི་བརྗིད། ཁམས་པ་ཀུན་རིག།།ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བག་སྟོན་མན་སྔར་བཞིན་ནོ།།
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཧཱ་མ་ཡཱའི་དབང་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པ་
ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མ། ཀུ་ཀུ་རི་བ། མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ། ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀ །ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཞི་བ་བཟང་པོ། མར་པ། རྔོག་ཆོས་རྡོར། རྔོག་ཞེ་སྡང་རྡོ་རྗེ། རྡོ་ཚ་ཆོས་སྐུ། རྡོ་ཚ་དཀོན་མཆོག་དཔལ། གློག་ཀྱ་དབང་ཕྱུག་གྲགས། བླ་མ་ལྡོང༌། བླ་མ་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ། ཁྲོ་ཕུ་བ་བསོད་ནམས་སེང་གེ །འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་བོ་ནམ་མཁའ་དཔལ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ིཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་འཇམ་སྐྱ་ལའང་བུ་སྟོན་གྱིས་གསན་ནོ། །བདེ་ཆེན་རལ་གཅིག་གི་སྟ་གོན། ཡེ་ཤེས་དབབ་པ། དངོས་བཞི་གཙོ་བོ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༦ ནས་ལས། ཞོལ་ཕལ་ཆེར་ཞལ་སྔ་ནས་ལས་འབྱུང་བར་འོག་ཏུ་མཆན་བཀོད་མེད།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༢ གཙེགས་དྷརྨ་རཱ་ཛཱ། གཙེགས་ གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༧ གཅོགས་དྷརྨ་རཱ་ཛཱ། གཅེགས་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 137

དང༌། ཡབ་ཀྱི་དབང་བཞི། དེ་རེ་རེ་ལ་དབང་བཞི་བཞི་ཚང་བ༌། རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ནག་པོའ་དབང༌། ིདབང་གོང་མ་རྣམས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང། ཁ་སརྤཱ་ཎི། བྱང་སེམས་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན། ཏཻ་ལོ་པ། ནཥྒ་ལཾ་ཀ་ཤྲཱི། མི་ཏྲ་ཛོ་ཀི །ལོཙྪ་བ་བྱམས་པ་དཔལ། བླ་མ་དཔོན་སྟོན། མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་བར་བགྱིས་ ིསོ། །བདེ་ཆེན་རལ་གཅིག་གི་བཀའ་སྲུངས། གནོད་སྦྱིན་སྤུན་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་གནང་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པའང་དེ་དང་འདྲའོ།།
སངས་རྒྱས་ཐོད་པ་ཆེ་བ་ལྷ་ཉི་ཤ་རྩ་ལྔ་པ་དང༌། ཆུང་བ་ལྷ་དགུ་མ་གཉིས་ཀྱི་དབང་
རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མ། ཨ་བྷྱཱ་ཀ་ར། གྲུབ་ཆེན་ནཱ་ཡ་ཀ།།ད་ཤ་བྷ་ལ་ཤྲཱི། ད་ཤ་བྷིཀྵ་ན་དེ་ཝ། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན། དེའི་དཔོན་པོ་བྷཱུ་མི་ཤྲཱི། དེའི་སྲས་བི་མ་ལ་ཤྲཱི། ལོཙྪ་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། རོང་པ་ཤེས་རབ་སེང་གེ །བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ ིཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་ཐོད་པའི་བརྒྱུད་པ། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བྱང་སེམས་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན། རི་ངོ་དབང་ཕྱུག །མི་ཏྲི་པ། མར་པ། མ་དུར་རི་དགེ །ཡང་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ། ལཱུ་ཨི་པ། ཏཻ་ལོ། ནཱ་རོ། བྷ་ར་ཤྲཱི། ག་ཡ་དྷ་ར། ཡང་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། བྲམ་ཟེ་དཔལ་འཛིན། ག་ཡ་དྷ་ར། དེ་ལ་འབྲོག་མི་དང་འགོས་ཀྱིས་ཞུས། དེ་གཉིས་ལ་མཚུར་དབང་དེས་ཞུས། དེས་སྦུག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། སྦུག་ཆོས་རྒྱལ། པོ་ཌ་པཎ་ཆེན། རོང་པ་ཤེར་སེང༌། བག་སྟོན་པ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ། དེ་ལ་བདག་གི་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས་སོ།།
རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ་ཞལ་གཉིས་མ་ཆེ་ཆུང༌། དོན་གྲུབ་མ་ཆེ་ཆུང༌། དབུ་བཅད་མ་ཆེ་ཆུང་སྟེ་
གཞུང་དྲུག་ཏུ་གྲགས་པའི་བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ། ཨིནྡྲ་བོ་དྷི་ཆུང་བ། ལྕཾ་ལཀྵཱིཾ་ཀ་ར། བི་པ། ཌོཾ་བི་པ། ཨ་ལ་ལ་བཛྲ། གརྦྷ་རི་པ། ཛ་ཡ་ཤྲཱི་ཤཱནྟི། རྡོ་རྗེ་གདན་པ་ཆེ་ཆུང༌། བི་བྷཀྵ་ཏ་དེ་ཝ། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན། དཱ་ན་ཤཱི་ལ། གཡག་སྡེ་ལོཙྪ་བ། ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན༌། བག་སྟོན་པ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། དེ་ལ་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་

138 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་གསན། དེ་ལས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་བར་བགྱིས་སོ།། ིདཔལ་ས་སྐྱ་པའི་ཐུགས་དམ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནཱ་རོ་མཁའ་སྤྱོད་མའི་བྱིན་རླབས་སྒྲུབ་
སྐོར་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ། སློབ་དཔོན་རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ། ཌཻཾ་ཀི་པ། ཨནྟར་པ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཕམ་མཐིང་པ་སྐུ་མཆེད། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། མལ་ལོཙྪ་བ། ས་ཆེན། རྗེ་བཙུན་སྐུ་མཆེད། ཆོས་རྗེ་ཁུ་དབོན། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ཡང་ས་པཎ། རིན་པོ་ཆེ་ཚོགས་སྒོམ་པ། ཉན་ཆེན་པ། དེ་དང་ཞང་གཉིས་ལ་ཆོས་རྗེ་ན་བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་བློ་གྲོས་དཔལ། བླ་མ་ཨཱ་ནནྡ་བྷ་དྲ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་བར་བགྱིས་སོ། །ཡང་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྣལ་འབྱོར་མ། དྲིལ་བུ་ཞབས། རུས་སྦལ་ཞབས། ཤྲཱི་ཛ་ལནྡྷ་ར། ནག་པོ་སྤྱོད་པ། གུ་ཧྱ་པ། རྣམ་པར་རྒྱལ་པའི་ཞབས། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཕམ་མཐིང་པ་སྐུ་མཆེད། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། མལ་ལོ་ཙྪ་བ། ས་ཆེན། རྗེ་བཙུན་སྐུ་མཆེད། ས་པཎ། འཕགས་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་བྲག་ཕུག་པ། ཆོས་རྗེ་སྙན་མཁར་བ་བློ་གྲོས་དཔལ། བླ་མ་ཨཱ་ནནྡ་བྷ་དྲ། དེ་ལའང་བདག་གི་བླ་མ་ཀུན་དགའི་མཚན་ཅན་གྱིས་གསན། དེས་བདག་དགེ་ལེགས་ལའོ།།
ཕག་མོ་ཞལ་གཉིས་མས་ལུགས་ཀྱི་བྱིན་རླབས། མི་དབང་ཆོས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཆ་
ལག་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ། ལྭ་བ་པ། ཨིནྟྲ་བྷཱུ་ཏི། ལཀྵཱིཾ་ཀ་ར། བི་པ། ཨ་བྷི་ཛོ་ཀི་ཏ་པ། བལ་པོ་ཛྙཱ་ན་བཛྲ། ས་ཆེན། རྩེ་མོ། རྗེ་བཙུན། ཆོས་རྗེ་ས་པཎ། འཕགས་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། བསོད་ནམས་འབུམ། བག་སྟོན། རིན་པོ་ཆེ་ཚུལ་རྒྱལ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ། འཇམ་དབྱངས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །འདི་གཉིས་མི་ཏྲ་མཁའ་སྤྱོད་དང་གསུམ་ནི་ཕག་མོ་སྐོར་གསུམ་ཞེས་གྲགས་ཏེ། འདི་དག་ནི་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་མན་ངག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསེར་ཆོས་དམར་པོ་སྐོར་བཞིར་གྲགས་པ་ལས་གསེར་ཆོས་དང་པོའོ།།
གསེར་ཆོས་གཉིས་པ་སྒྲོལ་མ་ཀུ་རུ་ཀུ་ལླི་དམར་མོའ་བྱིན་རླབས། ཕྱི་སྒྲུབ། ནང་སྒྲུབ། ིགསང་སྒྲུབ། རྒྱ་གཞུང་རྣམས་དང༌། ལས་ཚོགས་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 139

རིག་བྱེད་མ། སློབ་དཔོན་ལྷན་སྐྱེས་རོལ་པ། རྡོ་རྗེ་གདན་པ་ཆེ་བ། ཆུང་བ། བ་རི་ལོཙྪ་བ། དཔལ་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་གསུམ། ས་པཎ། འུ་ཡུག་པ་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས། ཉི་ཐོག་པ་ཀུན་དགའ་སྨོན་ལམ། བླ་མ་ཡོན་ཏན་དཔལ། ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེ། དགའ་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས། བག་སྟོན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ། རིན་པོ་ཆེ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ། འཇམ་དབྱངས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཁོ་བོ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །གཤེད་དམར་ལྷ་ལྔའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བི་པ། ཤར་ཕྱོགས་ནག་པོ་པ། ས་ལི་པ། ཤཱི་ལ་ཙནྡྲ། དཱ་ན་ཤཱི་ལ། འཇམ་གསར། རྗེ་བཙུན་རྭ་ལོ། རོང་པ་ཤེར་སེང༌། བླ་མ་དཔལ་
ལྡན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། མཁན་ཆེན་རིན་རྣམ་པ། ཆོས་རྗེ་སྐུ་ཞང་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
སྒྲོལ་མ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། སྒྲོལ་མ། ཉི་མ་སྦས་པ། གྲུབ་ཐོབ་རྣམ་
པར་སྣང་མཛད་རྡོ་རྗེ། རྗེ་བཙུན་བསོད་རྩེ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་རྒྱལ། ས་པཎ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ། དགའ་ལྡན་པ་ཀུན་བཟོད། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །འདི་ལ་ལྷ་ཉི་ ི ཤ་རྩ་ལྔ་འདུག་ཅིང༌། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་སྟེང་ནས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །རྣམ་འཇོམས་བིར་ལུགས། བླ་མེད། ཁྲོ་བཅུས་བསྐོར་བའི་དབང་བཞི་རྫོགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་མེད་མ། བིརྦ་པ། ས་ཆེན། བསོད་རྩེ། རྗེ་བཙུན་པ། ས་པཎ། སྐྱོ་སྟོན་དྲི་མེད་དཔལ་བཟང་པོ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། དྷརྨ་ཡེ་ཤེས། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་ ིཔར་བགྱིས་སོ། །ཡང་བདག་གི་བླ་མས་ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་པ་ལའང་གསན་འདུག་གོ།ཕྱག་རྡོར་འཁོར་ཆེན་གྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། མཁའ་འགྲོ་མ་སེང་གེའི་
གདོང་པ་ཅན། ཤ་ཝ་རི་པ། ཛ་ཝ་རི་པ། པཎྜི་ཏ་དེ་ཝ་པུརྞ་མ་ཏི། ལོཙྪ་བ་ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོ། གཤེན་སྟོན་རིན་ཆེན་དངོས་གྲུབ། དམར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། སྒང་སྟོན་ཤེས་རབ་བླ་མ། སྒང་སྟོན་ཤེས་རབ་འབུམ། གྲུ་སྟོན་ཤེས་རབ་འབུམ། གྲུ་རྡོ་རྗེ་སེང་གེ །ཆོས་ཀྱི་མགོན་པོ། ཁམས་སྟོན་ལྷོ་ཚད། བླ་

140 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མ་བསོད་ནམས་དབང་ཕྱུག།།བླ་མ་བྱང་རིན། ཆོས་རྗེ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ། ཆོས་རྗེ་བྱམས་པ་མགོན་པོ། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་བོ། མི་ཏྲི་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་རྗེས་གནང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ། རི་ཁྲོད་དབང་ཕྱུག །མཻ་ཏྲི་པ། ཀ་མ་ལ་བཛྲ། ཛ་ཡ་སེ་ན། ལོཙྪ་བ་དར་མ་ཡོན་ཏན། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ས་པཎ། ཚོགས་སྒོམ། འུ་ཡུག་པ་དཔལ་གྱི་རྒྱལ་མཚན། བླ་མ་གྲགས་ཆེན་པ། ཀུན་མཁྱེན་གངས་པ། མཁན་ཆེན་འཕགས་པ། ཆོས་རྗེ་ཀུན་བཀྲས་པ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
ཕག་དཀར་ཤེས་རབ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་གནང་སྒྲུབ་སྐོར་མན་ངག་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ། དངོས་གྲུབ་བརྙེས་པའི་གྲུབ་ཆེན་ཀོང་ཀ་སྦྱིན། དཔལ་སྦྱིན། ཨ་བྷྱཱ་ཀ་ར། པུ་ཙ་རཱ་ཀ་ར་གུཔྟ། རཏྣ་རཀྵི་ཏ། ཆག་ལོ་ཆོས་དཔལ། གོ་ལུང་བ་མདོ་སྡེ་དཔལ། ཤོང་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། མང་ཀར་ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། དཔང་ལོ། ས་བཟང་པཎ་ཆེན། རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །རྡོར་དབྱིགས་ ིཀྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས། ཕྱག་རྡོར། རབ་གསལ་ཟླ་བ། སྒྲ་གཅན་ཟིན། དཔའ་བོ་དྷ་ཕ་ལ། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། པྲཛྙཱ་སིདྡྷི་བཞི་ལ་ཀུན་སྙིང་གིས། པྲ་ཛྙཱ་པའི་ཏ། རབ་འབྱོར་བསྐྱངས། དྷརྨ་ཕ་ལ། །ལོ་ཆེན། བརྩོན་འགྲུས་རྒྱལ་མཚན། གཉལ་བ་ཉི་1

ཤེ། གནུར་ཉི་འོད། རྩ་སྐྱ་བ་སྟོན་
གྲགས། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་འབུམ། སངས་རྒྱས་འབུམ། བླ་མ་ཆོས་འོད། བླ་མ་འཕགས་འོད། ཀུན་མཁྱེན་བུ་སྟོན་ཁ་ཆེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀུན་རིག་གི་དབང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས།
ཛེ་ཏཱ་རི། ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། རབ་འབྱོར་བསྐྱངས། ནཱ་ཡ་ཀ་པ། མཻ་ཏྲི་པ། །རྡོ་རྗེ་གདན་པ། ནིལྐ་ལཾ་ཀ། རེ་ཝིནྟྲ་པ། ཆག་ལོཙྪ་བ་ཆོས་རྗེ་དཔལ། གཡག་སྡེ་ལོཙྪ་བ། ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། མཁན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་བའི་དཀྱིལ་ཆོག་གི་སྟེང་ ིནས་ཕྱག་ལེན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཐོབ་བོ། །ཡང་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ། དཔེ་མེད་མཚོ། 1 ཞོལ། ཤོག ༢༦ ན ༣ གཉལ་བ་ཏི་ཤེ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 141

རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བ། བྷས་ཀ་ར་དེ་ཝ། རྡོ་རྗེ་གདན་པ། བིཀྵན་ཏ་དེ་ཝ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི། བིབྷཱུ་ཏི་ཙནྡྲ། གཡག་སྡེ་ལོཙྪ་བ་མན་སྔར་དང་འདྲའོ། །ཡང་ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ་ལ་གནུར་བའི་དཀྱིལ་ཆོག་གི་སྟེང་ནས་བདག་གི་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་པས་གསན་ནོ། །ཡང་དཔེ་མེད་མཚོ། གསེར་གླིང་པ། ཇོ་བོ་རྗེ། གོ་མི་སྒོམ་ཆེན། ཀི་ན་ཛྙཱ་ན། གཉལ་ཉི། གནུར་ཉི། གནུར་སིདྷ། ཞང་པོ་རྒྱ། སྒོ་བོ་ཐང་པ། མེག་ཆེན་པོ། སྟག་སྟོན་རྡོ་རྗེ་རྒྱ་མཚན། ཆག་ལོ། གཡས་སྡེ་ལོཙྩ་བ། ལོ་ཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། བདག་གི་དཔལ་ལྡན་བླ་མའོ། །ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་འཆི་བདག་འཇོམས་པའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས༌། ཕྱག་རྡོར། རབ་གསལ་ཟླ་བ། སྒྲ་གཅན་ཟིན། ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། པྲཛྙཱ་ཝ་ལི་ཏ། པྲ་ཛྙཱ་བོ་དྷི། མུཀྟི་ཀོ་ཥ། དྷརྨ་པཱ་ལ། ཇོ་བོ་རྗེ། དོ་པ་སྒོམ་ཆེན། སྒྱི་ནོར་ཛྙཱ་ན། མཉམ་ཉིད། སྣུར་ཆེན་པོ། སྲས་སིངྷ༌། བྱང་ཆུབ་འོད། སྣུར་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན། སྣུར་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། སྣུར་ཆོས་འཕགས་རྒྱལ་མཚན། ཀུན་མཁྱེན་འཕགས་འོད། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ། མཁན་ཆེན་རིན་རྣམ་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས། ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན་གྱི་དཀྱིལ་ཆོག་ ིགི་སྟེང་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
བཅོམ་ལྡན་འདས་མི་འཁྲུགས་པའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། བླ་མ་གསེར་གླིང་པ། ཇོ་བོ་རྗེ་
ནས་བརྒྱུད་དེ་མཁན་པོ་དབང་པོ་དབང་རིན། ཁམས་པ་ཤཱཀྱ་རྡོ་རྗེ། དབུས་པ་སངས་རྒྱས་འབུམ། ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། འོད་ཆུང་བ་གཞོན་ནུ་འོད། བླ་མ་གྲགས་ཆེན། འཕགས་འོད། བུ་སྟོན། རིན་རྣམ་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་ ིཀྱིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་ཇོ་བོ་རྗེ། ལོ་ཆེན། ལོ་ཆུང༌། ལེགས་ཤེ། སུམ་སྟོན་ཡེ་འབར། དེ་གཉིས་ལས་རྔོག་གེ་སེར་པ། དེས་རྒྱ་གཙུག་ཏོར་དང༌། གཡོས་སྟོན་དགྲ་བཅོམ་འབར་གཉིས་ལ། དེས་དབུས་པ་སྟོན་འབུམ། སྙོ་1

འཇིང་ར་པ། སློབ་དཔོན་ཇོ་བསམ། ཇོ་འབུམ། ལྕེ་ཇོ་མདོ། རྗེ་
རྭ་ལོ། བླ་མ་བློ་ལྡན་སེང་གེ །འཕགས་འོད། ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན་མན་ཆད་སྔར་བཞིན་ནོ། །དཀྱིལ་མཆོག་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པའི་སྟེང་ནས་ཐོབ་ལགས་སོ། །གཙུག་དགུའི་དབང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༧ ན ༢ སྙེ་འཇིང་ར་བ་

142 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས། ཕྱག་རྡོར། རབ་གསལ་ཟླ་བ། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། པྲ་ཛྙཱ་ཝ་ཏི་ཏ།1

གོ་མི་
དགེ་བསྙེན། རྩྭ་སྐྱ་ཤཱཀ་འབུམ། ཤཱཀྱ་ཛྙཱ་ན། ཇོ་བོ་རྗེ། གོ་མི་སྒོམ་ཆེན། སྐྱི་ནོར་ཛྙཱ་ན། གཉལ་ཉི། སྣུར་ཉི། རྩྭ་སྐྱ་སྟོན་གྲགས། རྩྭ་སྐྱ་ཤཱཀ་འབུམ། འདི་ལ་གཏུམ་སྟོན་ཡང་ཟེར། གཉལ་ཁང་པ། ཁྲི་སྟན། སྲས་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། གསལ་ལ་བློ་གྲོས་དཔལ། བླ་མ་གྲགས་ཆེན། འཕགས་འོད། ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། ཁྱུང་ལྷས་པ་གཞོན་ནུ་བསོད་ནམས། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས། ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན་གྱི་དཀྱིལ་མཆོག་གི་སྟེང་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་ ིདཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
ཡང་གནུར་ཉི་ནས། སྟག་ཚལ་གདོང་མའི་སྤྲུ་སྟོན་འབར་ཐོག།།གཙང་ཡང་དག་རྡོ་རྗེ།
དེའི་སྲས་འབྱུང་གནས་སེང་གེ །འདི་ལ་སྨྲ་སེང་ཡང་ཟེར། མདོ་སྡེ་སེང་གེ །ཆོས་འོད། བློ་ལྡན་སེང་གེ །འཕགས་འོད་མན་ཆད་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཡང་སྣུར་བ་ནས་རྩེ་སྟོན་བཟང་མོ། ཁྲོ་ཕུ་ལོཙྪ་བ། བླ་ཆེན་བསོད་དབང༌། བླ་མ་ཞང་སྒོམ། ཡང་རྩེ་བ་རིན་ཆེན་སེང་གེ །བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་མན་ཆད་སྔར་བཞིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ནི་སྟོད་ལུགས་སོ། །སྨད་ལུགས་ནི། སངས་རྒྱས། ཕྱག་རྡོར༌། རབ་གསལ་ཟླ་བ། དེའི་སློབ་མ་མཆོག་བཞི་སྟེ། པད་ཀར་ཡེ་ཤེས། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། སྒྲ་གཅན་ཟིན་བཟང་པོ། སྙི་ཉི་མའི་སྙིང་པོ་དང་བཞི་ལ་རྒྱལ་རིགས་ས་ར་ཧ་པ་ལ་ཀུན་སྙིང་གིས་ཞུས། དེ་ནས་ཐ་ག་ན་པ། ངག་དབང་གྲགས་པ། བྷ་མིནྟྲ་ཤཱནྟི།མི་བསྐྱོད་རྡོ་རྗེ། ལོ་ཆེན། ལོ་ཆུང༌། སུམ་སྟོན་ཡེ་འབར། གཉལ་སྟོན་ཚུལ་འབར། ཐོད་པ་དབེན་ཛ་གྲགས། ཐོད་པ་འོད་ཟེར། རོང་པ་ཆོས་མགོན། བློ་ལྡན་སེང་གེ། འཕགས་འོད་མན་2

སྔར་བཞིན་ནོ། །ཡང་སངས་རྒྱས། བྱམས་པ། ཕྱག་རྡོར། ཛྙཱ་
ན་ཤྲཱི་བཛྲ། ངག་དབང་གྲགས་པ། ཨ་བྷྱ་ཀ་ར། རྡོ་རྗེ་གདན་པ། བིཀྵན་ཏ་དེ་ཝ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི། གཡག་སྡེ་ལོཙྪ་བ། ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། དེ་ལས་བདག་གི་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་པས་གསན་ནོ། །རྒྱལ་རིགས་ས་ར་ཧ་པ་ཀུན་སྙིང་ཞེས་པ་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ཡིན་ནམ་བརྟག་གོ།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༧ ན ༣ པྲཛྙཱ་ཝ་ཏི། གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༢ པྲཛྙ་ཝ་ཏི་ཏ།
2 གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༤ མན་ཆད་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 143

སྦྱོང་རྒྱུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ལས། ཀུན་རིག་དང༌། འཆི་བདག་འཇོམས་པ་
མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་བཅུའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས། ཕྱག་རྡོར། རབ་གསལ་ཟླ་བ། བྲམ་ཟེ་ཛི་ན་མི་ཏྲ། སུ་དྷི་ཕ་ལ། སྒྲ་ཅན་ཟིན་བཟང་པོ། པྲཛྙཱ་ཝ་ལི་ཏ། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ། བྲ་ཧ་ཏི། ཀུན་སྙིང༌། རབ་འབྱོར་བསྐྱངས། ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན། གཉལ་ཉི། གནུར་ཉི། རྡོ་རྗེ་སེང་གེ །རྒྱ་གསར་བ། འགྲོ་འཛེ་རི་བ། མཉེ་མདོ་པ་བསོད་ནམས་དཔལ། གཉལ་བ་ཆོས་གྲགས། བྱ་རིན་ཆེན་འོད། བླ་ཆེན་སངས་རྒྱས་གྲགས། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས། ས་སྐྱ་པ་བློ་ཆེན་གྱིས་བྱས་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་ ིགི་སྟེང་ནས་ཐོབ་ཅིང༌། འདིའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་གཉིས་གཉིས་དང༌། འཇིག་རྟེན་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དྲུག་པོ་གསུམ་གསུམ་དུས་གཅིག་ལ་བསྐུར་བ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་དང་པོ་མིན་པ་ལ་སྟ་གོན་མི་བྱེད་པ་བླ་མ་སྔ་མ་ནས་ཀྱི་ལུགས་སུ་འདུག་གོ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་འཇམ་དཔལ་གསང་ལྡན་གྱི་དབང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དབང་གི་
བརྒྱུད་པ་ནི། འཇམ་དཔལ། འཇམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན། སྒེག་པའི་རྡོ་རྗེ། ཉི་མའི་སྙིང་པོ། སཱུརྱ་སིདྷ། ཆོས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ། མུ་དྲ་སིདྡྷི། དེ་ཝ་ཤྭ་ར། སྨྲི་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཀིརྟི། ཚོང་སྡེ་ངག་གི་དབང་ཕྱུག།།ཁམས་པ་ཤེས་རབ་རྡོ་རྗེ། ཡང་ན་ཤཱནྟི་གརྦྷ། ཉི་མའི་དངོས་གྲུབ། སྒྱི་1

བྱེ་མ་ལུང་པ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཤེས་
རབ་རྡོ་རྗེས་ཞུས། དེ་ནས་རྔོག་མདོ་སྡེ། གཙང་སྨྲ་སེང། ལྕེ་མདོ་སྡེ་སེང་གེ །བླ་མ་ཆོས་འོད། བླ་མ་བློ་ལྡན། དེའི་སྲས་རྗེ་བཙུན་པ། ཁྱུང་པོ་ལྷས་པ་གཞོན་ནུ་བསོད་ནམས། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ཁྱུང་ལྷས་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་གི་སྟེང་ ིནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་ན་ཤེས་རབ་རྡོ་རྗེ་ནས། རྔོག་ཆོས་རྡོར། རྒྱའམ་ཅན། ཤཱཀྱ་སེང་གེ །ཁྲི་སྟོན་ཀུན་དགའ་འོད། བླ་མ་ཆོས་རིན། བླ་མ་ཆོས་འོད་མན་ཆད་སྔར་བཞིན་ནོ། །འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོའ་སྒྲུབ་ཐབས་རྗེས་གནང༌། བསྟོད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་ལས་ ིཚོགས་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། འཇམ་དབྱངས། སྒེག་པའི་རྡོ་རྗེ། ནོར་བུ་གླིང་པ་ཆུང་བ། འབྱུང་གནས་སྦས་པ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི། མཁན་ཆེན་ལྷོ་བྲག་པ་བྱང་ཆུབ་དཔལ། བདེ་བ་དཔལ།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༩ བ ༤ སྐྱི་

144 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཀའ་བཅུ་པ་གྲགས་པ་གཞོན་ནུ། རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ། བུ་སྟོན། ཆོས་རྗེ་ཟླ་མགོན་ཤེས་རབ། དེ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་ཅིང༌། ཡང་ཆོས་རྗེ་བུ། ལོ་ཆེན་བྱང་རྩེ། མཉམ་མེད་རྗེ་བཙུན་རེ་མདའ་པ་ཆེན་པོ་ལས་བདག་གིས་བཀའ་དྲིན་མནོས་སོ།།
སྤྱོད་པའི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དབང་གི་
བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས། འཇམ་དཔལ། ཛེ་ཏཱ་རི། ཨ་ཤོ་ཀ་ཤྲཱི། རོལ་པའི་རྡོ་རྗེ། དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ། བ་རི་ལོཙྪ་བ། མཆིམས་བརྩོན་སེང༌། མཆིམས་དོན། མཆིམས་ཆོས་སེང༌། མཆིམས་བློ་བརྟན། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས། སློབ་དཔོན་དར་མ་རྒྱལ་མཚན། བྱང་ཆེན་པ་བསོད་ནམས་འཕེལ། ལོཙྪ་བ་མཆོག་ལྡན། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། བླ་མ་ཁྱུང་ལྷས་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས། ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན་གྱི་དཀྱིལ་ཆོག་གི་ ིསྟེང་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །ཡང་ནམ་མཁའ་གྲགས་ནས། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་སོགས་དཔལ་ལྡན་སེང་གེའི་བར་དུ་བརྒྱུད་དོ། །རྣམ་འཇོམས་དཀར་པོ་ལྷ་མངས་ཀྱི་བུམ་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། མཁའ་འགྲོ་མ་སེང་གེའི་གདོང་པ་ཅན། གྲུབ་ཐོབ་ས་ཝ་རི་པ། ཛ་ཝ་རི་པ། པཎྜི་ཏ་དེ་ཝ་པུརྞ་མ་ཏི། ལོཙྪ་བ་ཆོས་བཟང༌། གཤེན་སྟོན་དངོས་གྲུབ་རིན་ཆེན། དམར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། དམར་ཤཱཀྱ་གྲུབ། ཡང་རྩེ་བ་རིན་ཆེན་སེང་གེ །ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། ཁྱུང་ལྷས་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་བར་བགྱིས་སོ། །ཡང་དམར་ཤཱཀྱ་གྲུབ། ཁྲོ་ཕུ་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་སེང་གེ །ཁྲོ་ཕུ་པ་རྡོ་རྗེ་དཔལ། བྲག་ནག་པ་ཆོས་སྐྱོང་དཔལ། བླ་མ་ཁྱུང་ལྷས་པ། བདག་གི་བླ་མའོ།།
སྒྲོལ་མ་འཆི་བླུ་དཀར་མོའ་རྗེས་གནང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི། ལྷོ་བྲག་ ིཔ་བྱང་ཆུབ་དཔལ། མཁན་ཆེན་བདེ་བ་དཔལ། བཀའ་བཞི་བ་གྲགས་པ་བཞོན་ནུ། རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་གྲགས་པ། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དམ་པ། མཁན་ཆེན་བྱང་སེང་པ། །ཆོས་རྗེ་རྒྱ་མ་པ་ཡོན་ཏན་འོད། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་ ིཔར་བགྱིས་སོ། །ཚེ་དཔག་མེད་འཆི་མེད་རྔ་སྒྲ་ལྷ་དགུ་མའི་དབང་འཆི་བླུ་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཚེ་དཔག་མེད། སྙིང་པོ་ཞབས། ཛེ་ཏཱ་རི། བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་བཟང་པོ། རྡོ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 145

རྗེ་གདན་པ་ཆུང་བ། བ་རི་ལོཙྪ་བ། མཆིམས་བརྩོན་སེང༌། མཆིམས་ནམ་མཁའ་གྲགས། དབང་ཕྱུག་མགོན་པོ། བླ་མ་སངས་རྒྱས་འབུམ། ས་སྐྱ་པ་བློ་ཆེན། བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། བླ་མ་ཟུར་ཕུག་པ་ཆེན་པོ། གཞོན་ནུ་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་པོ། ཆོས་རྗེ་རི་ཁྲོད་གཞོན་ནུ་རྒྱལ་མཚན། བླ་མ་ལེགས་པ་དཔལ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་པདྨ་དྲ་བའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་སྤྱན་རས་གཟིགས། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་བཛྲ། པཎྜི་ཏ་བི་མ་ལ་ཤྲཱི། བི་བྷ་ཝ་བི་མ་ཤྲཱི། སུམ་ན་ཤྲཱི། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། དཔལ་འཆི་མེད་བཟང་པོ། པ་ལ་ཤྲཱི། སུ་མ་ན་ཤྲཱི། ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། མཁན་ཆེན་རིན་རྣམ་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་ ིསྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཚེ་དཔག་མེད་གྲུབ་རྒྱལ་མའི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཚེ་དཔག་མེད། མཁའ་འགྲོ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོ། རྗེ་རས་ཆུང་པ། མངའ་རིས་པ་བྱང་ཆུབ་རྡོ་རྗེ། གྲུབ་ཐོབ་རྒྱལ་ཚ་པ། སྙི་མོ་ཆུ་ཤོད་ཀྱི་བཟང་ཡུལ་པ། རི་གོང་པ་ཆོས་རྗེ་སྟོན་པ། བསམ་སྡིངས་པ་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་གཞོན་ནུ་གྲུབ། སྲས་སྟོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན། འཇག་པའི་མཁས་བཙུན་རྒྱལ་མཚན་འབུམ། འཇག་པ་བྱམས་པ་དཔལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་ནས། རི་ ིཁྲོད་པ་གྲགས་པ་གཞོན་ནུ། བག་སྟོན་པ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། དེ་ལའང་བདག་གི་བླ་མས་གསན་ནོ། ཡང་གྲུབ་རྒྱལ་མའི་ཚེ་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོ། རས་ཆུང་པ། ཁྱུང་ཚང་པ་ཡེ་ཤེས་བླ་མ། ཤངས་པ་མར་སྟོན། ཞང་ལོཙྪ་བ། གྲུབ་པ་དཔལ་བཟང་པོ། ཁམས་པ་ཤཱཀ་རྡོར། དབུས་པ་སངས་རྒྱས་གྲགས། བླ་མ་བློ་ལྡན། འཕགས་འོད། ཆོས་རྗེ་བུ་སྟོན། བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་རིང་མོ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་མཁྱེན་ཤེས་རབ་དཔལ་བཟང་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་ ིགིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ།།
གདུགས་དཀར་ཅན་གྱི་དབང་སྒྲུབ་སྐོར་ལས་ཚོགས་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་
རྒྱས། ཕྱག་རྡོར། ཛེ་ཏཱ་རི། རྡོ་རྗེ་གདན་པ། བ་རི་ལོཙྪ་བ། འདན་ན་སྐྱུ་ར་ཨ་སྐྱབས། ས་ཆེན། རྗེ་

146 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཙུན་གྲགས་རྒྱལ། ཕོ་རོག་པ་མདོ་སྡེ་མགོན། མཁན་ཆེན་རྒན་མོ་ལྷས་པ། འཇམ་དབྱངས་བཞི་ཐོག་པ། རོང་པ་ཨ་ཀ་ར། སློབ་དཔོན་དཀོན་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས། བག་སྟོན་པ། ཚུལ་རྒྱལ་པ། ཆོས་རྗེ་རྒྱ་མ་པ་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །འཇམ་དཔལ་ཨ་ར་པ་ཙ་ན་ལྷ་ལྔ་དཀར་དམར་གྱི་དབང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས། ཕྱག་རྡོར། རབ་གསལ་ཟླ་བ། རབ་འབྱོར་བསྐྱངས། ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། ཤེས་རབ་བསྐྱངས། ཞི་བ་སྙིང་པོ། དགེ་མཚན་བཤེས་གཉེན། བདེ་བའི་རྡོ་རྗེ། དད་བྱེད་གོ་ཆ། ལོ་ཆེན། དབུས་པ་དགེ་སེར། གནམ་སྣང་ཁའུ་པ་སྐུ་མཆེད། ས་ཆེན། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ། ས་པཎ། ལྷན་གྱི་སློབ་དཔོན་མི་ཕམ་པ། རྒན་ལྷས་པ། སྟ་སྟེ་པ་སེང་རྒྱལ། ནམ་མཁའ་དཔལ། མཆོག་ལྡན། བག་སྟོན། ཚུལ་རྒྱལ་ལོཙྪ་བ། འཇམ་དབྱངས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་མནོས་སོ། །བླ་མ་དབུ་མ་པ་བརྩོན་འགྲུས་སེང་གེ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཨ་ར་པ་ཙ་ནའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གསན་པ་ལགས་སོ།།
གཉིས་པ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད། སྒྲོན་གསལ། རིམ་ལྔ། སྒྲུབ་ཐབས་མདོར་བྱས། མདོ་བསྲེ། ཆོ་ག་ཉི་ཤ་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ཚིགས་བཅད་མ། སྤྱོད་བསྡུས། བདག་བྱིན་རླབས། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ། རོ་བསྲེག་གི་ཆོ་ག །སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་སྦྱོང། ཡ་ར་ལ་ཝ་སོགས་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ། རྣམ་གཞག་རིམ་པ། ཀླུ་བྱང་གི་ཆོ་ག་ཉི་ཤ་པ། རྡོར་སེམས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་ཟླ་བས་མཛད་པ། འདུས་པའི་དཀྱིལ་ཆོག་ཟུང་འཇུག་གསལ་བ། ནག་པོ་པས་མཛད་པའི་འདུས་པའི་དཀྱིལ་མཆོག།།རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་མཆོད་ཆོག།།རབ་གནས་ཀྱི་ཆོ་ག།།གཏོར་ཆོག །རྒྱུད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པ་ནཱ་རོ་པས་མཛད་པ། དེ་ཡང༌། ནཱ་རོ་པ། སྙན་གྲགས་བཟང་པོ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ནམ་མཁའི་སྙིང་པོ། ཡེ་ཤེས་དངོས་གྲུབ། རྩ་བཤད་པ་རྣམས་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་བྱ་བ། སྨྲི་ཏིའི་རང་འགྱུར་དུ་མཛད་པའི་འགྲེལ་པའི་མཇུག་ན་སྣང་ངོ་།།
དེ་ལྟར་འཕགས་སྐོར་ཕྲན་དང་བཅས་པ་ལ་བརྒྱུད་པ་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་མར་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བྱང་སེམས་བློ་གྲོས་རིན་ཆེན། ཀླུ་སྒྲུབ། མ་ཏཾ་གི་པ། ཏཻ་ལོ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 147

པ། ནཱ་རོ་པ། མར་ལོ། མཚུར་དབང་གི་རྡོ་རྗེ། འཁོན་གད་པ་ཀཱིརྟི། བྱ་སྒང་པ་བསོད་རིན། འཐུར་ལྷ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱབས། ཐང་སྤེ་བ་འཕགས་པ་སྐྱབས། གསེར་སྡིངས་པ་གཞོན་ནུ་འོད། 1

ཇོ་མཚོ་པ་

འཕགས་འོད། འདི་དབང་དང་རྒྱུད་རྐྱང་གི་བརྒྱུད་པར་མངོན་ནོ།།2
ཡང་མར་ལུགས་པ། རྒྱུད་རྐྱང་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ནང་ནས་གཅོད་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཉམས་བརྒྱུད་
ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཨིནྡྲ་བོ་དྷི། ཌ་ཀི་བདེ་བའི་ཞབས། ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀ །རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ། ཡན་ལག་མེད་པའི་རྡོ་རྗེ། ཀམྤ་ལ༌པ། ནག་པོ་སྤྱོད་པ་པ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མར་པའོ། །བརྒྱུད་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་སྣང་སྟེ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མིན་པར་འདུག །མཁས་པ་པཎྜི་ཏའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྩ་རྒྱུད། བཤད་རྒྱུད་བཞི། རྒྱུད་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་བརྒྱུད་ལུགས་གཉིས་ཏེ། ཀླུ་སྒྲུབ། མ་ཏཾ་གི །ཏཻ་ལོ་བ། ནཱ་རོ་པ། མར་པའོ། །ཡང་མ་ཏཾ་གི་པ། ཟླ་བ་གྲགས་པ། རིག་པའི་ཁུ་བྱུག །ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ། ནག་པོ་ཞབས། དྲི་མེད་བློ་གྲོས། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་མར་པ་ལ་གདམས་སོ།3

།དེ་ཡང་འཕགས་པ་
ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྲས་བཞི། ཉེ་སྲས་གསུམ་ཡོད་པ་ལ། ཐུགས་སྲས་བཞི་ནི། འཇམ་དཔལ་ཞལ་མཐོང་ཤཱཀྱ་བཤེས་གཉེན། སྒྲོལ་མ་ཞལ་མཐོང་ཀླུའི་བྱང་ཆུབ། ས་བརྒྱད་ནོན་པ་ཨརྱ་དེ་ཝ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཞལ་མཐོང་བ་མ་ཏཾ་གི་པའོ། །ཉེ་བའི་སྲས་གསུམ་ནི་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །སྤྱིར་མར་པ་ལ་འཕགས་སྐོར་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་བཅས་པ། རྒྱུད་རྐྱང་བཤད་རྒྱུད་ལྔ། ཕྲན་དང་བཅས་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་སོགས་དང་བཅས་པ་ལ་རྒྱ་གར་ན་འགྲེལ་པ་ཉེར་གསུམ། ཇོ་བོ་ཉེར་ལྔ་ཙམ་གསུང་སྐད། བོད་ན་བདུན་ཙམ་ཟེར་ཡང་མང་དུ་སྣང༌། དེ་ཡང་མར་པ་ལ། ཛ་ཡ་ན། ཐ་ག་ན། སྙི་མ་ཏོག་གསུམ་ཡོད། སྤྱིར་མར་པས་རྒྱ་གར་དུ་ལན་གསུམ་བལ་པོར་ལན་བཞི་སྟེ་བདུན། རྒྱ་གར་ཤར་ནུབ་ལྷོ་བྱང༌། ཁ་ཆེ། བལ་པོའ་པཎྜི་ཏ་དང༌། ཀུ་ས་ལིར་གྲགས་ཚད་ལ་ཆོས་གསན་པའི་བླ་མ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད། བརྒྱུད་ ིཔ་འཛིན་ངེས་ང་4

བརྒྱད། སྣང་བ་འགྱུར་ངེས་བཅུ་གསུམ། འདུས་པ་ལ་མཁས་པའི་བླ་མ་བདུན་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༠ བ ༥ འོད། དགེ་ལྡང་པ་ཆོས་འོད། ཇོ་མཚོ་པ་ གཙང་། ཤོག ༢༡ ན ༤ འོད། དགེ་སྡིང་པ་ཆོས་འོད། ཇོ་མཚོ་པ་ 2 ཞོལ། ཤོག ༣༠ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༢༡ ན ༤ རྒྱུད་པར་མངོན་ལ།
3 ཞོལ། ཤོག ༣༡ ན ༢ གདམས་པའོ།།
4 ཞོལ། ཤོག ༣༡ ན ༦ འཛིན་ངེས་བ་བརྒྱད།

148 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གྱི་ནང་ནས་ནུབ་ལ་ཀྵེ་ཏའི་གཙུག་ལག་ཁང་ན་གནས་པ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ལ། འདུས་པའི་རྒྱུད་གདམས་པ་རྣམས་གསན་པས། དེ་དག་གི་དཀའ་བབས། རྗེ་མར་པས་ཁོང་རང་གི་བུ་བཞིའི་ནང་ནས་མཚུར་དབང་གི་རྡོ་རྗེ་ལ། རྗེ་ནཱ་རོ་པའི་དབང་དང་རྒྱུད་རྐྱང༌། གདམས་པ་དང་བཅས་པ་གནང༌། དེས་གད་པ་ཀཱིརྟི། དེ་ལ་མེ་ཉག་ཐུར་ལ་པ། དབུས་པ་འགར་སྒ། གྲུབ་ཐོབ་ཞང་ཞུང་པ་གསུམ་གྱིས་གསན། དེ་གསུམ་ག་ལ་གངས་བར་གསེར་བའི་རིན་ཆེན་གླིང་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་མཛེས། རྒྱ་ཕོ་པ་ལུང་བ། དགེ་སློང་ཆོས་གྲགས་བཟང་པོ། ཤཱཀ་གཞོན། བློ་ལྡན་སེང་གེ །འཕགས་འོད། དེ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བུ་སྟོན་གྱིས་མར་ལུགས་ཀྱི་དབང་དང་གདམས་པ་རྣམས་གསན་ནོ། །གཉིས་པ། འགོས་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕྱག་རྡོར། རྒྱལ་པོ་ཨིནྡྲ་བོ་དྷི། ཀླུ་ལས་གྱུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ། མངའ་བདག་བི་སུ་ཀལྤ། ས་ར་ཧ། ཀླུ་སྒྲུབ། དེ་ལ་ཨཱརྱ་དེ་ཝ། ཤཱཀྱ་བཤེས་གཉེན། ཀླུ་བྱང༌། ཟླ་གྲགས་དང་བཞིས་ཞུས། དེས་སློབ་པའི་རྡོ་རྗེ། ནག་པོ་སྤྱོད་པ་བ། ས་འདྲེས་པ། དེས་མར་མེ་མཛད། དེ་ཝ་ཨ་ཀ་ར། བིརྱ་བྷ་དྲ་དང་གསུམ་ལ། དེ་གསུམ་གྱིས་རྗེ་འགོས་ལ། རྗེ་འགོས་ཀྱིས་ཟ་ཧོར་གྱི་མཁས་པ་བཙུན་མོ་ཅན། བལ་པོ་རྫོང་གི་ན་ག་ཀོ་ཊི། བི་ཀྲ་མ་ཤཱི་ལའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གྲགས་པ་དཱི་བཾ་ཀ་ར། རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཁན་པོ་ཆེན་པོ་ནག་པོ་པ། ཀོང་ཀ་ལི་ཀའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་བུ་སྤྲིན་གྱི་ཤགས་ཅན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཛ་ཧུ་ཞེས་པ་ཞི་བ་བཟང་པོ། ཁ་ཆེ་གྲིབ་སྟན་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཙནྡྲ་ཧ་རི་ལ་སོགས་པ་སྤྱིར་པཎྜི་ཏའི་བླ་མ་བདུན་ཅུ། མཁའ་འགྲོ་མའི་བླ་མ་གཉིས་དང་བཅས་པ་བསྟེན་ནོ།།
དེ་ནས་མང་ར་བ་སེང་གེ་རྒྱལ་མཚན། རྔོག་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ །དེའི་དཔོན་པོ་རྔོག་མུ་ནེ་
རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཚན་ཉི་མ་སེང་གེ །གླན་ཚ་ཉི་མ་ལྕམ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མུ་ནེའི་སྲས་ཨཱརྱ་དེ་ཝ། རྟག་པ་རིན་ཆེན་གྲགས། དེ་ལ་ཆོས་འོད། ཡང་རྔོག་ཆེན་པོ་དང༌། གླན་གཉིས་ལ། སྙི་མོའ་ཕུག་ ིཀ་བ་འབུམ་སྐྱབས། རོང་ལྷ་སྟེངས་ཀྱི་གཙང་སྨྲ་སེང༌། ལྕེ་མདོ་སེང༌། ཡང་བྲག་ལྟག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཆ་གར་མོན་མོ་བྲག་གི་མི་ཉག་རྡོ་རྗེ་གྲགས། ལྕེ་མདོ་སེང༌། ཆོས་འོད། ཡང༌གླན་ལ་ཐང་སྦེད། དེ་ལ་གསེར་སྡིངས་པ། དེ་ལ་ཆོས་འོད། དེ་ལ་འཕགས་འོད། ཡང་ཆོས་འོད་ལ་བློ་སེང༌། དེ་ལ་འཕགས་འོད། དེ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་པས། རྔོག་ལུགས་དབང་བཤད་པ་གདམས་པ་རྣམས་དང། སྔར་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 149

སྨོས་པའི་རིམ་ལྔ་སོགས་དང༌། ནཱ་རོ་པའི་འགྲེལ་པ་ཟུང་འཇུག་གསལ་བ་སྒྲ་དབྱངས་བཅུ་གཅིག་པས་མཛད་པ། ཡ་ར་སོགས་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་རྣམས་བརྒྱུད་པ་དེ་ལ་མི་སྣང༌། གཞན་རྣམས་གསན་པ་ཡིན་པར་འདུག།
མར་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཐ་མར་བསྟན་པ་ལས། མདོར་བྱས། མདོ་བསྲེད་རྣམ་གཞག་
རིམ་པ། བདག་བྱིན་རླབས། སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་སྦྱོང། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ། རིམ་ལྔ། སྤྱོད་བསྡུས། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ནཱ་རོ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་གསན་བྱ་བ་སྣང་སྟེ། བརྒྱུད་པ་དེ་ལ་ཨཱརྱ་དེ་ཝ། ཀླུ་བྱང༌། ནཱ་རོ་པ་གསུམ་མི་སྣང་བས། དེ་གསུམ་གྱི་མཛད་པའི་ལུང་གི་བརྒྱུད་པ་མ་དག་གམ་སྙམ་མོ། ཇོ་བོ། ནཱ་རོ་པ། དྲན་པ་ཡེ་ཤེས། ལོ་གཞོན་ཚུལ། ཇོ་གདན་སྐྲངས་སྤེ་བ། ཆོས་འོད། འཕགས་འོད། དེ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བས་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པ་ནཱ་རོ་པས་མཛད་པ་གསན། དེ་ལྟར་ན་འཕགས་འོད། བུ་སྟོན། བླ་མ་ཁྱུང་པོ་པ། དེ་ཉིད་ལ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རིམ་ལྔའི་དམར་ཁྲིད་གསན་ལ། བདག་གི་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་གདན་རྫོགས་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་གི་སྟེང་ནས་ཉམས་ཁྲིད་དུ་མཛད་པ་དང༌། ཁྲིད་ཡིག་དེའི་ངོ་སྤྲོད་གསལ་སྒྲོན། དེ་དག་གི་སྐབས་ཀྱི་ཞལ་ཤེས་དང་བཅས་པའི་བཀའ་དྲིན་དགྱེས་བཞིན་སྩལ་བ་ལགས་སོ།།
ཡང་བུ་སྟོན། བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་པ་ལ་སྒྲོན་གསལ་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་དང༌། བུ་སྟོན་
པས་མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང༌། ཊཱིཀྐ་དང་བཅས་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསན། རྗེ་དེ་ཉིད་ལ། སྒྲོན་གསལ། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཆན།1

སྒྲོན་མ་གསལ་བའི་བསྡུས་དོན། མཐའ་
གཅོད་དང་བཅས་པའི་བཀའ་དྲིན་མནོས་སོ། །ཡང་བུ་སྟོན། རིན་རྣམ་པ། བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། རྗེ་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱ་གཞུང་ཕྲན་རྣམས་དང༌། ནཱ་རོ་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་མནོས་སོ། །ཡང་བུ་སྟོན། ཆོས་རྗེ་བསོད་རྒྱལ་པ། ལོཙྪ་བ་ནམ་བཟང༌། མཉམ་མེད་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་ལས། གསང་འདུས་རྒྱུད་འགྲེལ། སྤྱོད་བསྡུས། མདོར་བྱས་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ། བདག་གི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསན་ནོ། །ཡང་རྗེ་བཙུན་ཙོང་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༢ བ ༤ མཚན།

150 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཁ་པས་མཉམ་མེད་རྗེ་བཙུན་རེད་མདའ་པ་ལས་རིམ་ལྔའི་དམར་ཁྲིད་གསན་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལས། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྒྲུབ་དཀྱིལ། རྣམ་གཞག་གི་རྣམ་བཤད་རྣམས་ཀྱི་ལུང་ཡང་བཀའ་དྲིན་མནོས་སོ། །དགོངས་པ་ལུང་སྟོན། ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བཏུས་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ། ཀླུ་སྒྲུབ། མ་ཏཾ་གི་པ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མར་པ། མཚུར་དབང་དེ། རྒྱ་ལོང་བུ་པ་ཆེ་ཆུང༌། ཡར་ཐང་པ། རྒན་མོ་ལྷས་པ་བྱང་ཆུབ་དཔལ། སྟོན་ལུང་གྲགས་པ་འབུམ། བདེ་བ་ཅན་པ། སེང་རྒྱལ། དབུ་མ་པ། རྒྱང་རོ་པ། ཞང་སྟོན། བླ་མ་རྟོགས་ལྡན་པ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་ལ། ལྷ་མོ་ ིབཞིས་ཞུས། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་ཀྱི་ཊཱིཀྐ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱང་བདག་གིས་ཐོབ་བར་བགྱིས་སོ། །བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནི། བདེ་བ་ཅན་པ་ཡན་སྔར་བཞིན་ལ། འབྲི་མཚམས་པ་དཀོན་མཆོག་སེང་གེ །སེང་རྒྱལ་དབུ་མ་པ། རྒྱང་རོ་པ། ཉང་སྟོན། བླ་མ་རྟོགས་ལྡན་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་སོ།།
སྒྲུབ་ཐབས་ཀུན་བཟང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། འཇམ་རྡོར། ཡེ་ཤེས་ཞབས། མར་མེ་མཛད།
དཔལ་སྡེ་པ། དྲི་མེད་སྦས་པ། བ་ལིཾ་ཨ་ཙརྱཱ། གཉོས་ལོ། གཉོས་དཔལ་ལེ། གཉོས་གྲགས་པ་དཔལ། གཉོས་གཟི་བརྗིད་དཔལ། སྟོན་མོ་ལུང་པ་ཡེ་ཤེས་མཁར། ཆོས་འོད། འཕགས་འོད། བུ་སྟོན། ཁྱུང་ཆེན་པ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་སོ། །བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལུགས་ལྔ་ལས། དང་པོ་ས་ལུགས་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕྱག་རྡོར། ས་ར་ཧ། ཀླུ་སྒྲུབ། ཤ་པ་རི་པ། ལཱུ་ཨི་པ། དཱ་རི་ཀ་པ། རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ། རུས་སྦལ་ཞབས། ཛ་ལན་དྷ་རི་པ། ནག་པོ་སྤྱོད་པ་བ། གུ་ཧྱ་པ། རྣམ་རྒྱལ་ཞབས། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཕམ་མཐིང་པ་སྐུ་མཆེད། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། མལ་གྱོ་ལོཙྪ་བ། ས་ཆེན། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་བཙུན་པ། ཆོས་རྗེ་ས། བསོད་ནམས་སེང་གེ །སངས་འབུམ། ལེགས་པའི་བློ་གྲོས། དཔལ་ལྡན་པ། བུ་སྟོན་པའོ།།
གཉིས་པ་ཇོ་བོ་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མ། ལཱུ་ཨི་པ།
དཱ་རི་ཀ་པ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཤཱནྟི་པ། ཇོ་བོ། རོང་པ་འགར་དགེ །ལྷ་རྗེ་སྟོད་པ། སྟེང་ཤོད་ཞལ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 151

གཉིས། རྗེ་ཆེ་བ། རྗེ་ཆུང་བ། ཤེས་རབ་གཙུག་ཏོར། ལྷ་རྗེ་ཆེན་པོ། ཆོས་འོད།1

ཞིང་ཆེན་གྲགས་
པ་དཔལ། བདེ་གཤེགས་དཔལ། བླ་མ་སྒོམ་པ། བླ་མ་གྲགས་ཆེན། འཕགས་འོད། བུ་སྟོན་ནོ།།གསུམ་པ་ལོ་ཆུང་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་ཕག་མོ། ལོ་ཨི་པ། ཌཻཾ་ཀི་པ།
དཱ་རི་ཀ་པ། རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་བ། ཛ་ལན་དྷ་རི་པ། ནག་པོ་སྤྱོད་པ་པ། དགེ་བའི་མགོན་པོ། རུས་སྦལ་ཞབས། བྷུ་བ་པ། རྣམ་རྒྱལ་ཞབས། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། དེས་མན་ཀ་ཤྲཱི། པྲཛྙཱ་རཀྵི་ཏ། ཕམ་མཐིང་པ་གསུམ། མ་ན་ཀ་ཤྲཱི་དང༌། པྲཛྙཱ་རཀྵི་ཏ་གཉིས་ཀྱིས་ཀ་ན་ཀ་ཤྲཱི། དེ་དང་ཕམ་མཐིང་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བྷ་ཏན་ཏས། དེ་ལ་ལོ་ཆུང་གྲགས་མཆོག།།དམར་ཆོས་རྒྱལ། མངའ་རིས་སྐྱི་སྟོན། འཐུར་ལྷ་2

པ།

ཐང་སྤེ་བ། གསེར་སྡིངས་པ། ཆོས་འོད། འཕགས་འོད། བུ་སྟོན་ནོ། །བཞི་པ་གཉོས་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མ། ནག་པོ་པ། གུ་ཧྱ་པ། རྣམ་རྒྱལ་ཞབས། ཏེ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། རཀྵ་ཏ། ནག་པོ་ལྷ་ལ་དད་པ། ཕམ་མཐིང་པ་གསུམ་གྱིས་ཞུས། ཕམ་མཐིང་པའི་སློབ་མ་བྷ་ཏ་ན་ཏ་དང༌། ནག་པོ་ལྷ་ལ་དད་པ་ལ། གཉོས་ལོཙྪ་བ། གཉོས་བླ་མ། གཉོས་དཔལ་ལེ། ཕུག་ཁ་དོ་3

འབུམ། གཙང་ལྷ་སྟེངས་པ། ལྕེ་ཇོ་མདོ། བླ་མ་སྟོན་ཤཱཀ།།བླ་མ་བློ་སེང༌། འཕགས་འོད། བུ་སྟོན་ནོ། །ལྔ་པ་མར་དོ་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ། ལཱུ་ཨི་པ། ཌཻཾ་ཀི་པ། ལྭ་བ་པ། ཨིནྡྲ་བོ་ཏི། ཀ་ཙ་པ། དྲིལ་བུ་པ། ཛ་ལན་དྷ་རི་པ། ནག་པོ་པ། ཀུ་ཤ་ལ་ན། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མ་ན་ཀ་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན། བལ་པོ་བྷ་ཏན་ཏ། མར་བ་དོ་པ། གཟེ་བ་བློ་ལྡན། གཟེ་བ་ཇོ་བདེ། སློབ་དཔོན་ཁུ་པ། ལྷོ་ཚད་པ། ལོ་མཆོག།།དཔལ་ལྡན་པ། བུ་སྟོན་པ། བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་དར་མ་རིན་ཆེན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་སྟེང་ནས་བདག་གིས་ཐོས་སོ།།
འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའི་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ། དཔལ་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཕྱི་མ། རྒྱུད་ཀྱི་སྙིང་པོ་བཀོལ་པ། དབང་མདོར་བསྟན་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༣ བ ༤ ཆོས་འོད་པ།
2 ཞོལ། ཤོག ༣༣ བ ༦ འཐུར་ལྟ་བ། གཙང་། ཤོག ༢༣ ན ༡ འཐུར་ལྷ་བ།
3 ཞོལ། ཤོག ༣༤ ན ༢ ཕུག་ཁ་ཇོ་འབུམ། གཙང་། ཤོག ༢༣ ན ༣ ཕུག་ཁ་རྡོ་འབུམ།

152 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ། དབང་གི་རབ་བྱེད། དོན་དམ་བསྙེན་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ཆོས་རྒྱལ་རིགས་ལྡན། དུས་ཞབས་རྣམ་གཉིས། རྒྱལ་སྲས་ན་ལེན་ཏྲ་པ། ཁ་ཆེ་ཟླ་བ་མགོན་པོ། འབྲོ་ལོཙྪ་བ། ལྷ་རྗེ་སྒོམ་པ། སྒྲོ་སྟོན་གནམ་ལྷ་བརྩེགས། གྲུབ་ཐོབ་ཡུ་མོ། སྲས་དྷརྨ་ཤྭ་ར། སྤྲུལ་སྐུ་ཇོ་འབུམ། ནམ་མཁའ་འོད་ཟེར། སེ་མོ་ཆེ་བ། འཇམ་གསར། ཆོས་སྐུ་འོད་ཟེར། ཀུན་སྤངས་ཐུགས་རྗེ་བརྩོན་འགྲུས། བྱང་སེམས་རྒྱལ་བ་ཡེ་ཤེས། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། མ་ཏི་འཕགས་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་བདག་གིས་ཐོས་སོ། །མཚན་བརྗོད་ལ་སྒེག་པའི་རྡོ་རྗེ་སྨྲི་ཏི་ནས་བརྒྱུད་པའང་སྣང་ངོ་།།
ཡང་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ས་ལུགས་ནི། དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ། རྡོ་རྗེ་སྙིང་པོ། རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་མ། ཙི་ལུ་པཎྜི་ཏ། དུས་ཞབས་ཆེ་ཆུང༌། དཔེ་མེད་མཚོ། ས་དྷུ་པུ་ཏྲ། དྷརྨཱ་ཨ་ཀ་ར། དྷརྨཱམི་ཏྲ། བི་ཀྵན་ཏ་དེ་ཝ། པཎ་ཆེན་ཤཱཀྱ་ཤྲཱི། ཆོས་རྗེ་པཎ་ཆེན། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ། དབུ་མ་པ་ཤེས་རབ་འབུམ། ཞང་དགའ་ལྡན་པ། ཤངས་པ་དཔལ་ཡེ། བག་སྟོན་གཞོན་ཚུལ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ། དཔལ་ལྡན་པ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ། རྭ་ལུགས་ནི། དང་པོའ་སངས་རྒྱས། རྒྱལ་པོ་ཟླ་བཟང༌། འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས། ཆོས་རྒྱལ་སོ་ ིགཉིས། འཇམ་དབྱངས་སྤྲུལ་པ། ཙི་ལུ་པ། པི་ཏོ་ཨཱརྱ། དུས་ཞབས་ཆེ་ཆུང༌། རཏྣ་ཨ་ཀ་ར་ཤཱནྟི་པ། མཉྫུ་ཀཱིརྟི། ས་མནྟ་བྷ་དྲ། རྭ་ཆོས་རབ། རྭ་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ །རྭ་འབུམ་སེང༌། རོང་པ་རྭ་ལོ། རོང་པ་
ཤེར་སེང༌། དེས་བག་སྟོན་དང༌། གངས་པ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ་བ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་པ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ། འབྲོ་ལུགས་ནི། དུས་ཞབས་པ་ཆེ་ཆུང༌། ཁ་ཆེ་ཟླ་མགོན། འབྲོ་ལོཙྪ་བ། དཀོན་མཆོག་སྲུངས། སྒྲོ་སྟོན། ཡུ་མོ། དྷརྨེ་ཤྭ་ར། ནམ་མཁའ་དཔལ། འཇམ་གསར། འཛིམས་པ་རིན་ཤེ། དུས་འཁོར་བ་ཡེ་ཤེས་རིན་ཆེན། གངས་པ་བསོད་ནམས་བཟང་པོ། བླ་མ་ཚུལ་རྒྱལ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་པ། བདག་གི་བླ་མ། དབང་གི་རབ་བྱེད་དང༌། དོན་དམ་བསྙེན་པ་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ལུགས་གཅིག་ནི། དུས་ཞབས་པ་ཆེ་ཆུང༌། དེ་གཉིས་ཀས་ཙ་མི་ལོཙྪ་བ། སེ་ལོཙྪ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་གྲགས། དུས་འཁོར་པ་བསོད་སྙོམས་པ། བཀྲ་ཤིས་རིན་ཆེན། སངས་རྒྱས་རྡོ་རྗེ། བློ་ཆེན། རྒྱལ་བཟང་དཔལ། སྤང་སྒང་བ། མ་ཏི་འཕགས་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 153

དགའ་རྒྱ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གི་ཐོས་པ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱི་བཤད་པ། སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཁྲིད། ཞལ་གདམས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་དང་པོའ་སངས་རྒྱས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ ིཆེན་པོའ་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་བཀའི་དྲིན་མནོས་པ་ལགས་སོ། །རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་གསན། དེས་ཀུན་མཁྱེན་བུ་སྟོན་ལ་གསན། དེས་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་ལ་གསན། དེས་བླ་མ་ཤེས་རབ་སེང་གེ་ལ་གསན། དེས་རྗེ་བཙུན་རྭ་ལོ་ལ་

གསན་ལ། རྭ་ལོ་ཡན་རྭ་འབྲོ་གཉིས་སོ་སོར་གྱུར་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི་གོང་ལྟར་རོ།།
ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་རྩ་བའི་རྒྱུད་བརྟག་པ་གཉིས་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་གུར།
ཐུན་མོང་གི་བཤད་རྒྱུད་སམྦྷུ་ཊ་གསུམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་མེད་མ། བི་པ། ཌོཾ་བི་ཧེ་རུ་ཀ།།ཨ་ལ་ལ་བཛྲ། ནགས་ཁྲོད་པ། གརྦི། བསོད་སྙོམས་པ་རྒྱལ་བ་དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། མི་ཐུབ་ཟླ་བ། དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ། འབྲོག་མི་ལོཙྪ་བ་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས། མངའ་རིས་པ་གསལ་བའི་སྙིང་པོ། འཁོན་སྒྱེ་ཆུ་བ་དགྲ་ལྷ་འབར། དཔལ་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། བསོད་ནམས་རྩེ་མོ། རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་རྗེ་ས་པཎ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ། འུ་ཡུག་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ །རི་ཕུག་པ་ཤཱཀྱ་སེང་གེ །ཞང་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་མཚན། པཎྜི་ཏ་མ་ཏི། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ། ཡང་འཕགས་པ། སྟོན་པ་གཞོན་ནུ། རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། རི་ཕུག་པ་དར་རྒྱལ། མ་ཏི། འཕགས་པ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའི་མཚན་ཅན་ལས་བདག་གིས་ཐོས་སོ།།
ཡང་ཌོཾ་བི་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ་ལ་འབྲོག་མིས་གསན་པའི་སྲོལ་ཐམས་ཅད་ས་སྐྱ་པ་ཁུ་དབོན་ལས་བརྒྱུད་དེ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་ལས་གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོས་གསན་ཞིང༌། ཡང་ཆོས་རྗེ་དམ་པའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོའ་བཤད་པ་ཆོས་རྗེ་ལོཙྪ་བ་སྐྱབས་མཆོག་ ིཔ་ལ་གསན་ལ། ཡང་ཆོས་རྗེ་བླ་མའི་ཐུགས་སྲས་བླ་མ་ལམ་འབྲས་པ་དཔལ་ལྡན་ཚུལ་ཁྲིམས་པ་ལའང་རྒྱུད་གསུམ་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གསན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་

154 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དཔལ་ལྡན་རེད་མདའ་པ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། བདག་གིས་ས་ཆེན་གྱི་བཀའ་འགྲེལ། རྗེ་བཙུན་རྩེ་མོའ་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག །རྗེ་བཙུན་གྲགས་པའི་དགས་ ིལྗོན་དང་བཅས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་ཞིབ་པར་ལན་གཉིས་སུ་བཀའ་དྲིན་མནོས་སོ།།
ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་ཕྱི་མ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐིག་ལེ། ཡེ་ཤེས་ཐེག་ལེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་
གསུམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ཨིནྡྲ་བོ་ཏི། ཤྲཱི་བྷ་ཡ་ནི། སདྷེ་

1

བཛྲ། དབུ་མ་པ། ཛྙཱ་ན་བྷཱུ་ཏི། པདྨ་བཛྲ། ཌོཾ་བྷི་པ། ཡན་ལག་འབར་མ་ཞབས། བུང་བའི་པདྨ༌། ཨིནྡྲ་བོ་ཏི། ལྕམ་ལཀྵིཾ་ཀ་ར། རཏྣ་བཛྲ། པྲ་ཛྙཱ་གུ་ཧྱ། འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ། དཔལ་ས་སྐྱ་པ་ཡབ་སྲས། ཆོས་རྗེ་པཎ་ཆེན། ཁང་སྟོན་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན། བློ་ཆེན། མཁན་པོ་རྒྱལ་བཟང་དཔལ། སྤང་སྒང་པ་གྲགས་པ་དཔལ། པཎྜི་ཏ་མ་ཏི། འཕགས་པ་གཞོན་བློ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོས་སོ། །ཀྱཻ་རྡོ་རྗེ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱུད་གསང་བ་སྒྲོན་མ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོན་མ་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མ། ལཱུ་ཨི་པ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ནག་པོ་པ། དྷ་ན་ཤྲཱི། ག་ཡ་དྷ་ར། འབྲོག་མི། མཚུར་སྟོན་དབང་སེང༌། སུག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། སུག་དྷརྨཱ་ཀེ་རུ། བྱང་རིན་ཆེན་འོད་ཟེར། བློ་ཆེན་སངས་རྒྱས་སྲས། འཁོན་རྒྱལ་བཟང་དཔལ། གྲགས་པ་དཔལ། ས་བཟང་མ་ཏི། བླ་མ་འཕགས་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཀུན་དགའི་མཚན་ཅན་ལས་ཐོས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་མ་བཞི་ཁ་སྦྱོར་བའི་བརྒྱུད་པའང་དེ་བཞིན་ནོ།།དཔལ་རྙོག་པ་མེད་པ། རྡོ་རྗེ་ཨ་རི། རི་གི་ཨ་ར་ལི་གསུམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ཨུ་རྒྱན་ཨ་རི་ལི། སིང་གྷ་གླིང་གི་བྲམ་ཟེ་མོ། ག་ཡ་བྷ་ར། འབྲོག་མི་མན་གོང་ལྟར་རོ། །གཤིན་རྗེའི་གཤེད་ནག་པོའ་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་ ིམཁའ་འགྲོ་མ། ལཱ་ལི་ཏ་བཛྲ། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཤེས་རབ་བསྲུང་བ། མིན་ཙ་གླིང་པ། ར་བ་ལྔ། བློ་ཆེན། མཁན་པོ་རྒྱལ་བཟང་དཔལ། སྤང་སྒང་བ་མན་སྔར་བཞིན་ནོ། །གཤིན་རྗེའི་གཤེད་ནག་པོ་ལས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པར་བྱེད་པ་གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས། འཇམ་དཔལ། ཌཱི་ས་དྷི་པ་ཡ། ལཱ་ལི་ཏ་བཛྲ། བུ་འུ་སུ་ར་ས། ཤེ་ན་ས། ཡོན་ཏན་བཟང་པོ། ངག་ 1 ཞོལ། ཤོག ༣༦ ན ༣ བདྷེ་བཛྲ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 155

དབང་གྲགས། དེ་ཝ་ཀ་ར་ཙཎྜ། དོན་ཡོད་རྡོ་རྗེ། ཤེས་རབ་བླ་མ། དགེ་འདུན་བཟང་པོ། གཙན་
1

གཙང་འོད། གཅུང་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ། རྩིབས་རི་བ་2

ཉི་མ་འོད། རྒྱལ་བ་བསྟན་བཟང་པ། ཞང་གཡུ་རྒྱལ།
འཛིམས་པ། སངས་རྒྱས་བཟང་པོ། བློ་ཆེན་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱལ་བཟང་དཔལ། ཆོས་རྗེ་སྤང་སྒང་བ། པཎྜི་ཏ་མ་ཏི། འཕགས་པ་གཞོན་བློ། དགེ་སློང་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའི་མཚན་ཅན་པ་ལ་བདག་གིས་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །གཤིན་རྗེའི་གཤེད་འཁོར་ལོའ་རྟོག་ ིཔའི་བརྒྱུད་པའང་དེ་བཞིན་ནོ།།
འཇིགས་བྱེད་རྟོག་བདུན་དང༌། རྟོག་པ་གསུམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། སངས་རྒྱས།
འཇམ་དཔལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ལཱ་ལི་ཏ་བཛྲ། ཨ་མོ་གྷ་བཛྲ་ཆེ་བ། ཆུང་བ། སྐྱོ་འོད་ཟེར་འབྱུང་གནས། སྐྱོ་སྐུ་མཆེད། སྐྱོ་ཁམ་པ། གཉན་རིན་ཆེན་བརྟན། གཉན་འོད་སྲུངས། གཉན་ཆོས་རྒྱལ། བློ་ཆེན། མཁན་པོ་རྒྱལ་བཟང་དཔལ་མན་སྔར་བཞིན་ནོ། །རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་འབུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལུང་ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ་ལ་གསན་ནའང་འདིར་གསན་ཡིག་ཡིད་བརྟན་རུང་བ་མ་རྙེད་དོ།།
ཏོག་ཙེ་བས་མཛད་པས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མཁའ་འགྲོ་མ། སློབ་དཔོན་རྟ་མཆོག །ཙི་ན་པ་ཏྲ། ཨིནྡྲ་བྷུ་ཏི་ཆེ་བ། ལྕམ་ལཀྵཱིཾ་ཀ་ར། སྒེག་པའི་རྡོ་རྗེ། གུ་ཏི་རི་པ། པདྨ་བཛྲ་ཆུང་བ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་པ། བཟང་པོ་ཞབས། ཏོག་ཙེ་པ། ཀན་པ་བ། འདབ་མ་པ། དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ། འབྲོག་མི་མན་ལམ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །མཆོད་རྟེན་གྱི་དྲུང་དུ་སེམས་ཐག་བཅད་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་ས་ར་ཧ། ཀླུ་སྒྲུབ། ཨཱརྱ་དེ་ཝ། དགེ་སློང་ནག་པོ། ཟླ་བ་གྲགས་པ། བྲམ་ཟེ་དཔལ་འཛིན། དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ། འབྲོག་མི་མན་ལམ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །ཨིནྡྲ་བྷུ་ཏིའི་ལམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཨིནྡྲ་བྷུ་ཏི། ལྕམ་ལཀྵཱིཾ་ཀ་ར། རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ། ཤེས་རབ་གསང་བ། འབྲོག་མི་མན་ལམ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །ནག་པོ་སྤྱོད་པ་པས་མཛད་པའི་གཏུམ་མོ་ལམ་རྫོགས་དང༌། ཡོན་པོ་སྲང་བ་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༢༤ བ ༤ གཅེན་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༦ བ ༤ རྩིབས་རིམ་

156 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མ། རྡོ་རྗེ་དྲིལ་བུ་པ། རུས་སྦལ་ཞབས། ཤྲཱི་ཛ་ལནྡྷ་ར། ནག་པོ་སྤྱོད་པ་པ། ག་ཡ་དྷ་ར། འབྲོག་མི་མན་ལམ་འབྲས་བཞིན་ནོ།།
ངག་དབང་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་མེད་པའི་བྱིན་རླབས་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྗེ་བཙུན་
མ་སྒྲོལ་མ། ངག་དབང་གྲགས་པ། དེ་ཝ་ཨ་ར་ཙཎྜི། ཨ་མོ་གྷ་བཛྲ། འབྲོག་མི་མན་ཆད་ལམ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །པདྨའི་ལམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བི་ལ་པ་བཛྲ། ཡན་ལག་མེད་པའི་རྡོ་རྗེ། པདྨ་བཛྲ། ཨིནྡྲ་བོ་ཏི། ལྕམ་ལཀྵཱིཾ་ཀ་ར། ནག་པོ་སྤྱོད་པ། དཔལ་འཛིན། འབྲོག་མི་མན་ལམ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །ཌོཾ་བྷི་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་གྲུབ་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ། ཌོཾ་བི་པ། ཨ་ལ་ལ་བཛྲ། ནགས་ཁྲོད་པ། གྷར་པ་རི་པ། བསོད་སྙོམས་པ། མི་ཐུབ་ཟླ་བ། དཔའ་བོ་རྡོ་རྗེ། འབྲོག་མི། པུ་རད་པ། སྒྱེ་ཆུ་བ། ས་ཆེན་མན་ལམ་འབྲས་བཞིན་ནོ།།
པདྨ་བཛྲས་ལམ་ཟབ་པའི་ཚུལ་དགུར་བསྟན་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། པི་ལ་པ་
བཛྲ། ཡན་ལག་མེད་པའི་རྡོ་རྗེ། པདྨ་བཛྲ། ཨིནྡྲ་བོ་ཏི། ནག་པོ་ཀརྞ་པ། བྲམ་ཟེ་དཔལ་འཛིན། ག་ཡ་དྷ་ར། འབྲོག་མི་མན་ལམ་འབྲས་བཞིན་ནོ། །ལམ་འབྲས་ཀྱི་རྩ་བ་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་རྐང༌། རྣམ་བཤད་གཉག་སྟོན་མ། དེའི་ས་བཅད། གསལ་བྱེད་ཉེར་གཅིག །དོན་བསྡུས་མ་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་ལྔ་གསལ་བྱེད་དུ་མི་བགྲང་གསུང༌། འཕྲོས་ལ། འཁོར་འདས་དབྱེར་མེད་རྩ་འགྲེལ། དབང་བཞིའི་ཆོ་ག་མཐའ་དག་མདོར་བསྡུས་པ། མན་ངག་གི་གནད། མཆོག་དབང་གསུམ་གྲོལ་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐུར་བ། ཕྱི་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་མདོར་བསྡུས། བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ། བསམ་གཏན་འདོར་བའི་འཕྲང་བདུན་བྱུང་རྒྱལ་དུ་མི་བཏང་བའི་གནད་བཞི། འབྱུང་བ་ལུས་འཁྲུགས་རླུང་དང་སྤྱོད་ལམ་གྱིས་བསལ་བ། འཕྲིན་ལས་སོ་གཉིས་ཏེ། ལམ་རྒྱས་པའི་སྐོར། རྩ་བ་མེད་པ་ལམ་འབྲིང་པོ། རང་གི་གཞུང་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་སྒྲུབ་པ་ལུང་སྦྱིན་ལམ་བསྡུས་པ། གཞུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཀྲི་བའི་གཞུང་ཤིང༌། གནད་དྲུག་གིས་བཀྲི་བའི་གཞུང་ཤིང། བརྩོན་འགྲུས་ཅན་མན་ངག་གི་གནད་བཅུ་གཅིག་གིས་བཀྲི་བའི་གཞུང་ཤིང། དབང་པོ་རབ་འབྲིང་གསུམ་དུ་བཀྲི་བའི་གཞུང་སྟེ་གཞུང་ཤིང་ཆེན་པོ་བཞི། ལམ་འཇུག་ལྡོག །ཕྱག་རྒྱ་འཇུག་ལྡོག།།ཤེས་པའི་ཕན་འདོགས་པའི་མན་ངག་བདུན། ལམ་བསྲེ་བ་འགྲོས་བཞི་དང་བཅས་པ། ཕྱི་ནང་གི་མཛད་པ་བཅུ་

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 157

གཉིས་ཏེ་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལྔ། ལམ་ཟབ་བླ་མ་རྒྱ་གར་དང་། བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་རྣམ་ཐར། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བས་མཛད་པའི་ལུང་སྦྱོར། ལུང་འདི་ཉིད་དང་ཞིབ་ཏུ་སྦྱར་བ་མཛད་བྱང་མེད་པ་གཅིག།།འཁྲིད་ཀྱི་དཀར་ཆག་ཆོས་རྗེ་པས་མཛད་པ། ཡང་ཀུན་གཞི་རྒྱུ་རྒྱུད། གདན་སོགས། ལམ་སོགས་ཆོས་ཉི་ཤའི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར། བུམ་དབང་གི་འདའ་ཁ་མའི་སྐབས་སུ་འཆི་ལྟས། འཕྲུལ་འཁོར། འཆི་བླུ་དང་བཅས་པ། སྣང་བ་བསྒྱུར་བའི་འདའ་ཁ་མ་འོད་ཀྱི་གོང་བུའི་འཕོ་བ་དང་བཅས་པ། གསང་དབང་གི་སྐབས་སུ་ཐིག་ལེའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་མཚན་ཉིད། དབང་བཞི་འདའ་ཁ་མ་བུམ་དབང་དང་ཐུན་མོང་དུ་ཡི་གེས་སྒོ་དགག་པ་དང་བཅས་པ། བར་དོའ་གདམས་ངི ག།།ལམ་དུས་ཀྱི་དབང༌། ཚད་མ་བཞི། གདམས་ངག་དྲུག།།རྟེན་འབྲེལ་ལྔ། སྒྲིབ་སེལ་གྱི་སྦྱིན་སྲེག་བསྡུས་པ། གྲིབ་མ་ཁྲུས་ཀྱིས་སེལ་བ་དང༌། ཚྭ་ཚྭས་སེལ་བ་དང༌། ཐིག་ལེ་བསྲུང་བ། ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་གདོན་ཐབས། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་རླུང་སྦྱོར་བདུན་གྱིས་ལམ་ཁྲིད་པ། བྷ་གའི་ཡི་གེ་བཅུ་བཞིས་ལམ་ཁྲིད་པ། འདས་པའི་ལམ་ལ་གསང་དབང་གི་སྐབས་སུ་འཁོར་ལོ་བཞིའི་རྒྱ། བཞི་པའི་སྐབས་སུ་དབང་ཕྱུག་གི་དོན་བརྒྱད། ས་བཅུ་གསུམ་པའི་ཕྱེད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ཀུན་གཞི་རྒྱུད་རྒྱུད་ལས་འཕྲོས་པ་ལྟ་བ་འཁོར་འདས་དབྱེར་མེད་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་གདན་སོགས་ལ་འཕྲོས་ནས་དབང་གི་ཆུ་བོ་མ་ནུབ་པར་བསྐུར་བ་ལ། དབང་བཞིའི་ཆོ་ག་མཐའ་དག་མདོར་བསྡུས་པ་མན་ངག་གི་གནད། མཆོག་དབང་གསུམ་གྲོལ་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐུར་བ། སྔར་གྱི་ཕྱི་བསྐྱེད་པ་མདོར་བསྡུས་དེ་ཉིད་ལམ་སོགས་ཉི་ཤ་ལ་འཕྲོས་པ་ཡིན། དམ་ཚིག་ལས་འཕྲོས་ནས་བདུད་རྩི་རིལ་བུའི་བསྒྲུབ་པ། བྱིན་རླབས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་མ་ཉམས་པ་བསྲུང་བ་སུམ་ཅུ་དང༌། མན་ངག་གི་གནད་བདུན་ཅུ་ལ་འཕྲོས་ནས་གེགས་སེལ་བཞི། བསམ་གཏན་གྱི་བར་ཆད་གསུམ་བསལ་བ། གསང་བདུན་མ། དཀའ་རྒྱ་མ། གེགས་སེལ། ཉམས་ཆེན་མོ། གེགས་སེལ་གྱི་དཔེ་ཆུང་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དང། ལས་སྦྱོར་མངོན་རྟོགས་འཕགས་པས་མཛད་པ། གཞུང་བཤད་འཕགས་མཛད་མ་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བདག་མེད་མ། བིརྺ་པ། ནག་པོ་པ། ཌཱ་མ་རུ་པ། ཨ་ཝ་དྷཱུ་ཏཱི་པ། ག་ཡ་དྷ་ར། འབྲོག་མི་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས། སེ་སྟོན་ཀུན་རིག།།ཞང་དགོན་པ་བ། ས་ཆེན། བསོད་རྩེ། རྗེ་བཙུན་པ། ཆོས་རྗེ་ས། འཕགས་པ།

158 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། བྲག་ཕུག་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཐོབ། ཡང་ཆོས་རྗེ་ས། ཚོགས་སྒོམ། ཉན་ཆེན་པ། དེ་ལས་ཀྱང་བྲག་ཕུག་པས་སོ། །འབྲོག་མི་མཁས་པ་སྒོ་དྲུག་གི་གདམས་པ་ལ། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གདོན་གྱི་བར་ཆད་བསྲུང་བ། ཛྙཱ་ན་ཤྲཱིའི་འབྱུང་བ་ལས་འཁྲུགས་ཀྱི་བར་ཆད་བསྲུང་བའི་མན་ངག །རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་ཀྱི་བར་ཆད་བསྲུང་བའི་མན་ངག་གསུམ་གྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། འབྲོག་མི་ལ་སེ་1

རོག་གཉིས་ཀྱིས་ཞུས། དེ་གཉིས་ལ་གཉོས། ཡེར་སྒོམ་
སེར། གྲུབ་ཐོབ་ལྷ་འབར། ཁ་རག་སྒོམ་པ། བླ་མ་ལུང་ཕུག་པ། བཀྲས་ལུང་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ། ངག་དབང་གྲགས་པའི་གཉུག་མ་དྲན་གསལ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དབང་བཞི་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་བླངས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དེའི་བརྒྱུད་པ་ནི། སྒྲོལ་མ། ངག་དབང་གྲགས་པ། འབྲོག་མི། དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ། བླ་མ་ཤངས་པ། ས་ཆེན། རྗེ་བཙུན་པ། ས་པཎ། བླ་མ་བཀྲས་ལུང་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ།།
ནཱ་རོ་པའི་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་སེལ་དེའི་གསལ་བྱེད་རྗེ་བཙུན་པས་མཛད་པ་གནད་དགུའི་
མན་ངག་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། འབྲོག་མི། སྒྱེ་ཆུ་པ། ས་ཆེན། བསོད་རྩེ། རྗེ་བཙུན་པ། ས་པཎ། བླ་མ་བཀྲས་ལུང་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །ལམ་སྦས་བཤད། ཕྲ་མོ་བརྒྱད། གྲུབ་ཆེན་བཅུ་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། བིརྦ་པ། ས་ཆེན། རྩེ་མོ། རྗེ་2

བཙུན་པ། ས་པཎ། ཚོགས་སྒོམ། ཉན་ཆེན་པ། ན་
བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །ཤངས་པའི་ཟབ་ཆོས་ནི་གུ་མའི་གདམས་པའི་སྐོར་ལ། བཀའ་ཉི་ཤ་རྩ་ལྔར་གྲགས་པ་ལ། རྒྱུད་སྡེ་ལྔའི་དབང༌། བདེ་མཆོག་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དབང་གཉིས་ལ་བྱིན་རླབས་ཐོག་འབུབས་ཀྱི་བཀའ་གཉིས་ཟེར། ཆོས་དྲུག་སོ་སོའ་བཀའི་དྲུག་སྒྱུ་ལུས་སྤྱི་དང༌། འཕོ་བ་བར་དོའ་བཀའི་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ལ་གཞུང་ཤིང་གི་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༩ ན ༣ འབྲོག་མི་ལས་རོག་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༩ བ ༢ རྩེ་བཙུན་པ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 159

བཀའ་བརྒྱད་ཟེར། ལམ་ཁྱེར་གསུམ་གྱིས་བཀའ་གསུམ། དུག་ལྔ་ལམ་ཁྱེར་གྱི་བཀའ། འཆི་མེད་ཀྱི་བཀའ་སྟེ་ལྔ་ལ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་བཀའ་ལྔ་ཟེར། མཁའ་སྤྱོད་དཀར་དམར་གྱི་བཀའ་གཉིས། མཁའ་སྤྱོད་གསུམ་ཕྲུགས་བཀའ་གསུམ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་བཀའ་སྟེ་ལྔ་ལ་མཁའ་སྤྱོད་མའི་བཀའ་ལྔ་ཟེར། མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པའི་གཏོར་དབང༌། བླ་མགོན་དབྱེར་མེད། གྲིབ་སེལ། གནད་དབབ། གསང་སྒྲུབ་སྟེ་མགོན་པོའ་བཀའི་ལྔ་ཟེར་རོ།།
ལམ་ཁྱེར་གསུམ་ལ་བླ་མ་ལམ་ཁྱེར་དང་། ཡི་དམ་ལམ་མཁྱེར་ལ་བཀའ་རེ་རེ་ཡོད་
དོ། །དཔལ་ཡེ་ཤེས་གྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་ནི་གུ་མའི་ཆོས་དྲུག་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་རྐང༌། དེའི་འགྲེལ་པ་བདུད་རྩིའི་རྒྱ་མཚོ་ཤེས་རབ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོས་མཛད་པ། ཚིག་རྐང་གསལ་བྱེད་ཁྱུང་པོས་མཛད་པ། ཆོས་དྲུག་གི་གེགས་དྲུག།།གནད་དྲུག།།གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་བསྟན་པ་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་སེང་ལྡེང་ནགས་ཀྱི་བར་སྣང་ནས་གསུངས་པ། ཆོས་དྲུག་གི་ཐིམ་ཡིག་ཁྱུང་པོས་བསྡེབས་པ། ཁྱད་འཕགས་གདམས་པ་བཅོ་ལྔ་ཁྱུང་པོའ་ལུགས། སྒྱུ་ལུས་དྲུག་ལྡན་ཁྱུང་པོའི་ིལུགས། རྒྱས་བསྡུས་གསུམ་པ། ཐབས་ལམ་གྱི་བརྗེད་ཐོ། སྒྱུ་ལུས་གདན་ཐོག་གཅིག་མ་རྣམས་ཁྱུང་པོའ་ལུགས། སྒྱུ་ལུས་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་སྐབས་ཀྱི་ཞལ་གདམས་མཁས་གྲུབ་ཤངས་སྟོན་ ིགྱི་གསུང༌། ཆོས་དྲུག་གི་ཁྲིད་ཀྱི་ཞལ་གདམས་དྷྭ་ཚ་ལཀྵའི་གསུང། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའ་སྐོར་ལ། ིཕྱག་ཆེན་གའུ་མའི་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་རྐང༌། གའུ་མའི་ཁྲིད་ཡིག་ཆེ་ཆུང་གཉིས། དྷྭ་ཚ་ལཀྵས་བཀོད་པ། འཆི་མེད་ཀྱི་སྐོར་ལ། སེམས་འཆི་མེད་ཀྱི་བཀའ། ལུས་འཆི་མེད་ཀྱི་བཀའ། འཆི་མེད་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའ་རྡོ་རྗེ་ཚིག་རྐང༌། མཉམ་མེད་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་འཆི་མེད་རང་གྲོལ། དྷརྨ་ ིསིདྷས་མཛད་པའི་འཆི་མེད་རང་གྲོལ། བིརྱ་སི་དྷས་མཛད་པའི་འཆི་མེད་རང་གྲོལ། འཆི་མེད་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག །སེམས་འཆི་མེད་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་ཆེན་མོ་དྷྭ་ཚ་ལཀྵས་མཛད་པ། ལུས་འཆི་མེད་ཀྱི་འཕྲུལ་འཁོར། སྒྱུ་མ་ལམ་རིམ། དེའི་རང་འགྲེལ་གཉིས་ནི་གུ་མས་མཛད་པ། འཇམས་གཅོད། འཕྲུལ་གཅོད་ཀྱི་གདམས་པ། རིན་པོ་ཆེ་འོད་ཀྱི་ཕྲེང་བ། སྒྱུ་ལུས་རྨི་ལམ་གྱི་འཇམས་གཅོད། དེའི་བསྡུས་དོན། ལམ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱི་ཕྲེང་བ། ཉམས་མྱོང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། སངས་རྒྱས་གཉན་སྟོན་ལ་ཆོས་རྗེ་སྟོན་པས་ཞུས་པའི་ཞུས་ལན་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ། ཞུས་ལན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་

160 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འཁོར༌། ཞུས་ལན་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར། བདེ་མཆོག་ལྷ་ལྔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་བསྐུར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་ནི་གུ་མས་སྡོམ་པ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད་ལས་ཕྱུང་བ། དེའི་ལུས་ཀྱི་དབང་བསྐུར་དྷྭ་ཚ་ལཀྵས་བསྡེབས་པ། བདེ་མཆོག་ལྷ་ལྔའི་མངོན་རྟོགས་དེས་མཛད་པ། ལྷ་བཞིའི་དྲིལ་སྒྲུབ། བསྟོད་པ། ལམ་ཁྱེར་གསུམ་གྱི་དབང༌། ལམ་ཁྱེར་གསུམ་གྱི་གདམས་པ། དབང་པོ་རབ་བླ་མ་དམ་པ་གྲོགས་སུ་བསྟེན་པའི་ལུང་སྦྱོར། དྷྭ་ཚ་ལཀྵས་མཛད་པ། བླ་མའི་དཀྱིལ་ཆོག་གམ་དབང་བཞི་ནི་གུ་མས་མཛད་པ། དབང་རྣམས་ཀྱི་སྔོན་འགྲོའ་ཆོས། མཁའི་སྤྱོད་མ་དམར་པོའ་ི

1

བྱིན་རླབས།
དཀར་མོའ་དབང༌། དེའི་སྒྲུབ་ཐབས་དཱི་བཾ་ཀ་ར་དང༌། ཁྱུང་པོའི་ལུགས་གཉིས། དེའི་དམ་ཚིག་ ིགསོ་ཐབས། གཏོར་མ། རིལ་བུ། འཕོ་བའི་གདམས་པ། མཁའ་སྤྱོད་གསུམ་བསྒྲུབ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་བཀའ་དང་དེའི་ཁྲིད། དམིགས་རིམ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ། བདག་མེད་མའི་ནང་ཁྲིད། རླུང་བུམ་པ་ཅན། ཤིང་རྟ་ཅན། རྩའི་འཁོར་ལོ་བཅིང་གྲོལ། གྲུབ་ཐོབ་རྴ་ཧུ་ལའི་མགུར་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་པ་བྱིན་རླབས་དང་བཅས་པ། རླུང་ཕྱག་རྒྱ་བཅིང་གྲོལ། དབང་བཞི་བླ་མའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཟབ་མོ། ནི་གུ་མའི་རྟོག་མ་2

རྟོག་གམ། དུག་ལྔ་ལམ་ཁྱེར་གྱི་ཁྲིད། རྣམ་འཇོམས་གསང་བསྒྲུབ། དམིགས་པ་ལྔ་
སྐོར། དམིགས་པ་གསུམ་སྐོར། བདེ་མཆོག་གནད་ཀྱི་གདམས་པ། བདེ་མཆོག་དབུ་ཡིག་བདུན། བདེ་མཆོག་མཁའ་སྤྱོད་རིག་འཛིན། རྣལ་འབྱོར་ནང་གི་ཚོགས་གསོག་གི་གདམས་པ། རྗེ་བཙུན་མའི་ཕྱག་མཆོད་བཀའ་རྒྱ་མ། ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུན་གྱི་ཉམས་ལེན་དྲུག།།གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ། བཀྲ་ཤིས་བཀའ་རྒྱ་མ་ཁྱུང་པོས་མཛད་པ། སྨོན་ལམ་བཀའ་རྒྱ་མ་ནི་གུ་མས་མཛད་པ་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། མཁའ་འགྲོ་མ་ནི་གུ་མ། དཔལ་ལྡན་ཤ་ཝ་རི། རྗེ་བཙུན་མཻ་ཏྲི་པ། གྲུབ་ཆེན་རཱ་ཧུ་ལ། ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར། རྨོག་ལྕོག་པ་རིན་ཆེན་བརྩོན་འགྲུས། མཉམ་མེད་སྐྱེར་སྒང་པ། སངས་རྒྱས་གཉན་སྟོན། ཆོས་རྗེ་སྟོན་པ། ཤངས་སྟོན་ཚུལ་ཁྲིམས་འབུམ། མུས་ཆེན་པ། རྡོ་རྗེ་གཞོན་ནུ། མཉམ་མེད་ནམ་མཁའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །མཁའ་འགྲོ་མ་སུ་ཀ་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༥ དམར་མོའ་ི
2 ཞོལ། ཤོག ༤༡ ན ༡ རྟོག་མི་རྟོག་གམ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 161

སིདྡྷིའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ཀྱང༌། ཆོས་རྗེ་ནམ་མཁའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཚང་བར་གསན་པ་ཡིན་ནོ།།
ཟབ་ལམ་ནཱ་རོའ་ཆོས་དྲུག་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང། ཏེ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། མར་པ། ིམི་ལ། རྗེ་སྒམ་པོ་པ། ཕག་མོ་གྲུ་པ། འབྲི་ཁུང་1

ཆོས་རྗེ། འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ། སྤྱན་སྔ་རིན་པོ་
ཆེ་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང༌། བཅུ་གཉིས་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀས་གསན་འདུག།།བཅུ་གཉིས་པ་ལ་གཉིས་མཆོད་པས། དེས་གྲགས་པ་ཤེས་རབ་པ་ལ། དེས་གྲགས་ཤང་2

བ་ལ་གནང༌། དེ་ལ་རྗེ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པས་གསན། ཡང་བརྒྱུད་ལུགས་གཅིག་ལ། ཕག་མོ་གྲུ་པ། ཁྲོ་ཕུའི་རྒྱལ་ཚ་རིན་པོ་ཆེ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཀུན་ལྡན་རས་པས་གསན་ཞིང༌། དེས་ཁྲོ་ཕུ་ལོཙྪ་བ་ལ་གནང། དེས་འཛལ་བུ་པ་ལ། དེས་ཁྲོ་ཕུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ། དེས་ཡང་རྩེ་བ་3

ལ། དེས་བུ་སྟོན་ཆོས་རྗེ་ལ། དེས་
དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ་ལ། དེས་སྤྱན་སྔ་གྲགས་པ་བྱང་ཆུབ་པ་ལ། དེ་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསན་ཞིང༌། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པའི་ཁྲིད་ཡིག་གི་ལུང་དང་བཅས་པ། རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ།།
དཔྱིད་ཐིག་དང༌། དྲིལ་བུ་རིམ་ལྔའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། ཕག་མོ། ཕྱག་རྡོར། ས་
ར་ཧ། ཀླུ་སྒྲུབ། ཤ་བ་རི། ལཱུ་ཨི་པ། དཱ་རི་ཀ་པ། དྲིལ་བུ་པ། རུས་སྦལ་ཞབས། ཤྲཱི་ཛ་ལནྡྷ་རི་པ། སྤྱོད་པ་པ། གུ་ཧྱ་པ། རྣམ་རྒྱལ་ཞབས། ཏཻ་ལོ་པ། ནཱ་རོ་པ། ཕམ་མཐིང་པ་སྐུ་མཆེད། གློག་སྐྱ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། མལ་ལོ། ས་ཆེན། བསོད་རྩེ། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ས་པཎ། ཤར་པ་རྡོ་རྗེ་འོད་ཟེར། ལ་རུ་པ། དབང་རྒྱལ། སྤང་སྒང་པ་གྲགས་པ་དཔལ། ས་བཟང་པཎ་ཆེན། མཚལ་བའི་བླ་མ་རྟོགས་ལྔན་པ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་བོ། གཤེད་དམར་གྱི་རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་བྱིན་རླབས། རྣལ་འབྱོར་བཞིའི་མན་ངག །འོད་འཛིན་མའི་བྱིན་རླབས། འོད་འཛིན་མའི་སྒྲུབ་ཐབས། རང་གི་སེམས་གོང་དུ་འཕོ་བའི་མན་ངག །འཕོ་བའི་བྱིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༡ འབྲི་གུང་ཆོས་རྗེ།
2 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༢༧ བ ༡ དེས་གྲགས་བྱང་པ་ལ་གནང་།
3 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༤ དེས་ཡང་རྩེ་ལ།

162 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རླབས། མེ་ལྷ་མཆོད་པ། འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་རིམ་པའི་བྱིན་རླབས། ཕྱིར་བཟློག་གི་མན་ངག།།འདི་རྣམས་དཔལ་འཛིན་གྱིས་མཛད་པ་སྟེ། འདི་དག་གི་ལུང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། གཤིན་རྗེའི་གཤེད། དཔལ་འཛིན། མིད་1

ཊི་པ། མ་ཏི་པ། ཛ་མ་རི། དྷརྦན་ཨཱཙཱརྱ། གློ་པོ་ལོཙྪ་བ། བླ་མ་ས་སྐྱ་པ། ལོཙྪ་
བ་མཆོག་ལྡན། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་པ། བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ། ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམ་རྒྱལ་མཚན། མཁན་ཆེན་གྲགས་ཤེ་བ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། དེ་ཉིད་ལ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསན་ནོ།
དཔལ་གུར་གྱི་མགོན་པོ་རྡོ་རྗེ་ནག་པོ་ཆེན་པོ་ལྷ་བཅུ་གཉིས་མ་དང༌། ལྷ་བརྒྱད་མའི་
དབང་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་གུར། ཡན་ལག་མེད་པའི་རྡོ་རྗེ། མཚོ་སྐྱེས་རྡོ་རྗེ། ཨིནྡྲ་བྷཱུ་ཏི། སཾ་བ་ན་སུ་ཀ།།ནག་པོ་སྤྱོད་པ། བྲམ་ཟེ་དཔལ་འཛིན། ག་ཡ་དྷ་ར། བླ་ཆེན་འབྲོག་མི། སེམ་ཁར་ཆུང་པ། ཞང་དགོན་པ་པ།2

ས་ཆེན། བསོད་རྩེ། རྗེ་བཙུན་པ། ས་པཎ། འཕགས་པ།
ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ཡང་དགོན་པ་བསོད་ནམས་འབུམ། བག་སྟོན། ཚུལ་རྒྱལ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ་བོ།།ཡང་རྡོ་རྗེ་འཆང༌། རྡོ་རྗེ་གུར། བྲམ་ཟེ་མཆོག་སྲེད། བདེ་བའི་རྡོ་རྗེ། ཤྲཱདྡྷ་ཀ་ར་ཝརྨ། ལོ་
ཆེན་རིན་བཟང༌། བྲག་སྟེངས་པ། མལ་ལོ་ཙྪ་བ། ས་ཆེན་མན་སྔར་བཞིན་ནོ། །ཡང་འཕགས་པ་ལས་ཤར་བ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། བདེ་བ་ཅན་པ་ཡེ་ཤེས་མགོན། ཀྱི་སྟོན། བླ་མ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ། བླ་མ་ནམ་མཁའ་ཡེ་ཤེས། བྱང་ཆུབ་སེང་གེ །བླ་མ་འཕགས་པ། བླ་ཆེན་པ། དེ་ལའང་བདག་གི་བླ་མས་གསན་ནོ། །ཡང་ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ་ཡན་འདྲ་བ་ལ། ན་བཟའ་པ། བླ་མ་དམ་པ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་ཚུལ་ཁྲིམས། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་བུདྡྷ་ཤྲཱི་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་ཡང་བདག་གིས་བཀའ་དྲིན་མནོས་པ་ལེགས་སོ། །གུར་གྱི་མགོན་པོའ་ཐུན་མོང་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྗེས་གནང༌། ིརྗེས་གནང་གཏོར་དབང་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང༌། བྲམ་ཟེ་མཆོག་སྲེད། བདེ་བའི་རྡོ་རྗེ། དད་བྱེད་གོ་ཆ། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང༌། བྲག་སྟེངས་པ་ཡོན་ཏན་ཚུལ་ཁྲིམས། མལ་ལོཙྪ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༧ བ ༥ བི་ད་ཊི་བ།
2 ཞོལ། ཤོག ༤༢ བ ༢ ཞང་དགོན་པ་མ།

མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསན་ཡིག། 163

བློ་གྲོས་གྲགས། ས་ཆེན། རྗེ་བཙུན་སྐུ་མཆེད། ས་པཎ། ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ། ཁམས་པ་ཆེན་པོ་རྒན་ལྷས་པ། རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ། པཎ་ཆེན་མ་ཏི། ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་པ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་རྗེས་སུ་བཟུངས་པ་ལགས་སོ།།
ཡང་འཕགས་པ་ཡན་འདྲ་བ་ལ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་
དཔལ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ། ཡང་ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དམ་པ་བསོད་རྒྱལ་བ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་པ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་བུདྡྷ་ཤྲཱི་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་བདག་གིས་བསྒྲུབ་སྐོར་མན་ངག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །ཡང་འཕགས་པ། ཞང་དཀོན་མཆོག་དཔལ། ན་བཟའ་པ། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དམ་པ། བླ་ཆེན་ཨཱ་ནནྟ། དེ་ལའང་བདག་གི་བླ་མ་ཀུན་དགའི་མཚན་ཅན་གྱིས་གསན་ནོ། །བླ་མ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་བདག་གིས་སྒྲུབ་སྐོར་དང་བཅས་པ་ཐོབ་པར་བགྱིས་སོ། །ཡང་དམ་པ་ཀུན་དགའ་གྲགས། འཁོན་སྟན། རིན་པོ་ཆེ་ཤེར་འབུམ། ལོ་ཙྩ་བ་ཉི་མ་རིན་ཆེན། ཆོས་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ནམ་མཁའ་པ། དེ་ལའང་བདག་གིས་མགོན་པོའ་མན་ངག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མནོས་སོ། །ཡང་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། ིཇོ་སྲས་རྡོ་རྗེ་རྫོང་པ། དེས་ཉི་སྟོན་ཀུན་དགའ་རྡོ་རྗེ། དེས་རྒྱ་ཇོ་སྲས། དེས་སློབ་དཔོན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན། དེས་བླ་མ་གཟུངས་ཀྱི་དཔལ། དེས་བླ་མ་དགེ་ལེགས་བཟང་པོ། དེས་བླ་མ་ཨཱ་ནནྟ་མ་ཏི། དེ་ལས་ཀྱང་བདག་གིས་མན་ངག་ཞལ་གདམས་དང་བཅས་པ་མནོས་སོ།།
དཔལ་རྡོ་རྗེ་ནག་པོ་པུ་ཏྲའི་རྗེས་གནང་གཏོར་དབང་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི།
འཕགས་པ་ཡན་མགོན་པོའ་རྗེས་གནང་དང་བཅས་པའི་བརྒྱུད་པ་དང་འདྲ། འཕགས་པ་ནས་དམ་ ིཔ་ཀུན་དགའ་གྲགས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ། དཔལ་ལྡན་བླ་མ་དམ་པ། བླ་ཆེན་ཀུན་རྒྱལ། བླ་མ་དམ་པ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་པ་ལས་བདག་གིས་ཐོབ། ཡང་དམ་པ་ཀུན་དགའ་གྲགས། དགའ་ལྡན་པ་ཀུན་བསོད། གན་པ་རིན་རྒྱལ། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དམ་པ། བླ་མ་དཔལ་ལྡན་ཚུལ་ཁྲིམས་པ། བླ་མ་དམ་པ་བུདྡྷ་ཤྲཱི་པ་ལས་ཡང་བདག་གིས་ཐོབ་བོ། ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པའི་སྐོར་གྱི་རྗེས་གནང༌། སྒྲུབ་སྐོར། ལས་ཚོགས་ཞལ་གདམས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་

164 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྫོགས་པར་ཆོས་རྗེ་ནམ་མཁའི་མཚན་ཅན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས་བཀའ་དྲིན་མནོས་པའི་བརྒྱུད་པ་ནི་ནི་གུ་མའི་ཆོས་སྐོར་དང་འདྲའོ།།
མགོན་པོ་ཕྱག་བཞི་པའི་རྗེས་གནང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ། ཀླུ་སྒྲུབ། ཨཱརྱ་དེ་
ཝ། མར་མེ་མཛད། དུས་འཁོར་བ་ཆུང་བ། ཙ་མི་སངས་རྒྱས་གྲགས། དཔལ་ཆེན་རྭ་ལོ། ཁུ་ཁུ་རྟ་
པ། རྭ་སྒྲེང་མཐུ་ཆེན། དགོན་པ་པ། མ་ཎི་པ། ཁམས་ཆེན་བྱང་ཆུབ་དཔལ། ལོ་མཆོག་བག་སྟོན། མཁན་ཆེན་གཞོན་ནུ་མགོན། ཆོས་རྗེ་བསོད་རྒྱལ། རོང་པ་ངག་དབང་གྲགས་པ། བླ་མ་ལེགས་པ་དཔལ། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་ཐོབ་པ་ལགས་སོ། །རྟ་མགྲིན་ལྕགས་རལ་ཅན་གྱི་རྗེས་གནང་གི་བརྒྱུད་པ་ནི། དཔལ་རྟ་མགྲིན། བྱང་སེམས་ཟླ་རྒྱལ། ཞང་གྱི་ཚོ་པ། འོད་ཆེན། ཞང་དབུ་དཀར་བ། ཞང་ལོཙྪ་བ། ཞང་བྱང་རིན། ལྕེ་སྟོན་སངས་རྒྱས་དཔལ། རོང་པ་ཆོས་དཔལ་བཟང་པོ། མངའ་རིས་པ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས། བག་སྟོན་པ། དཔལ་ལྡན་ཚུལ་ཁྲིམས་པ། ཆོས་རྗེ་བུདྡྷ་ཤྲཱི། མཁས་གྲུབ་རྗེ། མངྒལཾ།། །།

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་
གནད་དོན་གསལ་བའི་ཟླ་ཟེར་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །རྒྱལ་ཡུམ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་ཁ་འབྱེད་པ། །མི་ཕམ་ཆོས་རྗེ་ལ་འདུད་དེ་
ཉིད་ནི། །ངུར་སྨྲིག་གར་གྱི་རྣམ་རོལ་ཙོང་ཁ་པ། །སྲས་བཅས་ཞབས་རྡུལ་གཙང་མས་ཡན་ལག་མཆོག།།ཤིས་པར་མཛོད་ཅིག་རྒྱ་བོད་མཐའ་དག་གིས། །མ་རྟོགས་མ་སྨྲས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཡང༌། །རབ་དཀའ་རྒྱན་གྱིས་བལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་ནི། །བླ་མའི་གསུང་བཞིན་བདག་གིས་བཤད་པར་བྱ།།

དེ་ཡང་བྱམས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཉི་ཤ་ཞེས་གྲགས་པ་ལས། རྒྱན་གཉིས་དང༌།
འབྱེད་གཉིས་དང༌། རྒྱུད་བླ་མ་སྟེ་ལྔའི་ནང་ནས། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང༌། རྒྱུད་བླ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པ། ཐལ་འགྱུར་དུ་གནས་སོ་ཞེས། རྗེ་བཙུན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཁས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེངྒེའི་ང་རོ་སྒྲོག་པར་མཛད་ལ། གསུང་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ཡང་མཛད་དེ། དེའི་གསུང་རྒྱུན་ཞིབ་པར། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་དང༌། མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེ་དང༌། ཁོ་བོས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་མཚན་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་དགོངས་པ་གཅིག་དང་དབྱངས་གཅིག་དང༌། མགྲིན་གཅིག་གིས་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རེ་ཤིག་གིས་ཕྱི་རོལ་པ། གང་ཟག་གི་བདག་ཞེ་བས་ཐ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དག་ལ་ནི། སྟོན་པས་བདག་དེ་ལས་བརྩམས་ཏེ། རྟག་མི་རྟག་སོགས་གང་དུ་ཡང་གསུང་བར་མི་མཛད་པས། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་སོགས་རྣམ་པར་བཞག་གོ །སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་ལ་ཆོས་ཀྱིས་བདག་མེད་བསྟན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བས། ཤས་ཆེར་གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་བཀག་པའི་བདག་མེད་གཙོ་བོར་སྟོན་ཅིང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ནི། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་བརྡོས་པ་འདྲ། །ཞེས་སོགས་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་བདག་མེད་

166 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཕྲ་མོ་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་གཙོ་བོར་གསུངས་པས་དེའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་གི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །དབུ་མ་པ་ལ་ཡང༌། རང་རྒྱུད་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཙམ་བཀག་པ་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་ལ། དེ་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་བ་དང་དེའི་སྟེང་དུ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ལྟ་བ་དེ་གཉིས་ལས། སྔ་མ་སྔ་མའི་སྣོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་མང་ལ། ཕྱི་མའི་སྣོད་རུང་གི་གང་ཟག་རྣམས་ནི་ཉུང་སྟེ། ལྟ་བ་ཟབ་མི་ཟབ་ཀྱི་དབང་དང༌། གདུལ་བྱ་སྐལ་ལྡན་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་རོ།།
དེ་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར་ནི། རང་རྒྱུད་པའི་ལྟ་བར་གྲགས་པ་དེའི་སྣོད་རུང་མང་བས་དེ་དག་གིས་ཆེད་དུ་དེ་དག་གི་ལྟ་བ་དང༌། སྒྲིབ་པའི་རྣམ་གཞག་དང༌། ལམ་དང༌། འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་སྤྱིར་བཏང་དུ་རྒྱས་པར་གསུང་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་བདག་མེད། ཆེས་ཕྲ་བ་ནི་དེའི་སྣོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཉུང་བ་དང་མཐུན་པར་མདོར་བསྡུས་ནས། དམིགས་བསལ་དུ་གསུངས་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། དཔེར་ན་སྡེ་བདུན་གྱི་ལྟ་བ་འཆད་པ་ན། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སྤྱིར་བཏང་དུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དང༌། སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་དམིགས་བསལ་དུ་བྱས་ནས། ཉུང་དུ་བཤད་ཅིང་མཐར་ཐུག་གི་ལྟ་བ་སེམས་ཙམ་དུ་བཀྲལ་བ་ལྟ་བུའོ། །བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་མདོའ་གཙོ་བོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་དོན་ལ། སྦས་དོན་མངོན་ ིཔར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དང༌། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ལས། སྔ་མ་རྗེ་བཙུན་གྱིས་རྒྱན་འདིར་བཀྲལ་བའི་ལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་རང་རྒྱུད་པ་ཕྱིན་གྱི་ལྟ་བར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་རང་རྒྱུད་དུ་གནས་པར་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་མདོ་དེ་དག་གི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཐལ་འགྱུར་དུ་གནས་མོད་ཀྱི། རྗེ་བཙུན་གྱི་རྒྱན་འདིར་དེ་ལྟར་མ་བཀྲལ་ལོ་སྙམ་ན་བདེན་མོད་ཀྱི། ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་འདི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བས། དེའི་ཚེ་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་མ་ལྡོངས་པར་གྱིས་ལ་གུས་པས་ཉོན་ཅིག།།དེའི་ཕྱིར་མདོ་དང་རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་པར་འཇོག་པ་གནས་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 167

ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མི་སྟོན་པས་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་དང༌། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན། དྲང་དོན་མི་སྟོན་པས་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་དང༌། བསྟན་བཅོས་དེར་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་ན། ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མི་སྟོན་པས་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་བསྟན་བཅོས་དེ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་སྟོན་ན། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་མི་སྟོན་པས་ཁྱབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྩིངས་པ་སྟེ། འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཞུགས་པ་ལ་1

ནི། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་
དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་བརྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག།།ཅེས་སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གཉིས་ཁས་བླངས། སྔ་མ་དགོངས་པ་ཅན་དང༌། ཕྱི་མ་བཏགས་པ་པའོ། །ཞེ་ན། འདི་ཡང་གདུལ་བྱ་མང་ཉུང་གི་དབང་གིས་སོ། །ཞེས་བཤད་ཅིང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྤྱིར་བཤད་ནས། ཁྱད་པར་དུ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་གསུང་ལས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཉིད་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའོ།།
དང་པོ་ནི། དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བར་བློས་ཀྱང་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་ཊཱི་ཀར། འོ་ན་
མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤོང་ཕྱིར་དང༌། །འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་དང་ནི། །རྟེན་གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱ།2

།ཞེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱིས་བཟུང་
བ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་རྟོག་པ་སྤོང་ནུས་ཀྱང༌། འཛིན་པའི་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཡང༌། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱིས། །ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བསེ་རུ་དང༌། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་དག་པ་སྟེ།3

།ཞེས་བཟུང་བ་ལ་བདེན་ཞེན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གསུངས་པ། ཇི་ལྟར་དྲང་
ཞེ་ན། དེ་ལ་བཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་ཞེན་པ་སྤོང་པའི་དོན་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང༌། ཕྱི་རོལ་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་དབུ་མ་པ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་བསྒོམས་ནས་བདེན་ཞེན་

1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༡ ཞུགས་པ་ནི།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༡ ཕྲེང་། ༧
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༤

168 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྤོང་བ་དང༌། ཡང་ན་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིགས་པས་བཀག་པའི་དོན་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྤོང་བ་གང་རུང་གཅིག་ལས་མི་འདའོ། །དེ་ལ་ཡང༌། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱི་དོན་སྤྱིར་ཡོད་པར་འཇོག་ཐུབ་པ་ལ། བདེན་པར་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་པ་གཅིག་ཡིན་ན་ནི། དེ་ནས་འཛིན་པ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མོད་ཀྱི་དཔྱོད་པ་ཞུགས་པ་ན། རིགས་པ་སྔ་མའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་ནུས་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷས། གང་གི་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡི་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཐོང༌།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
༈ གཉིས་པ་ལྟར་འདོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་ཡིན་
ལ། དེ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་མེད་པར་གྲུབ་ན། དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་བཟུང་བ་ལས་རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་ནི། སུ་དབང་པོ་རྟུལ་ཡང་གྲུབ་པས། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་སྤོང་བ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱེད་ཀྱི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཕྱེད་ཁེགས་ཤིང༌། ཕྱེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཏན་མིན་པས་འཛིན་པ་བདེན་པར་སྨྲ་བའི་རང་རྒྱལ་དང༌། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་སྨྲ་བའི་རྣམ་རིག་པ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར། ཞེས་པ་ནི། གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་དོ། །འདིར། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཐེག་པ་འབྲིང་དུ་བསྟན་པ་ལ། བཟུང་བ་དང༌། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་སྤོང་གི་ཁྱད་པར་གསུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར་འབྲིང་པོའོ། །འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གསུམ། དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་བརྟུལ་བ་ཡིན་པས། བདག་མེད་ལས་ལྟོས་ཏེ་དབང་པོའ་རིམ་པ་གཞག་པ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ལ་ལྟ་བ་རབ་ ིདབུ་མའི་ལྟ་བ་དང༌། ཐེག་འབྲིང་ལ་ལྟ་བ་འབྲིང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་བ་དང༌། ཐེག་ཆུང་ལ་ལྟ་བ་ཐ་མ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུན་མོང་བའི་ལྟ་བ་བཞག་པ་ཡིན་ཡང༌། དེར་མ་ངེས་སོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་པ་ལྟར་ནའང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མྱུར་དུ་གཏིང་དཔོག་མི་དཔོག་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། དབང་པོའ་རིམ་གསུམ་མི་འགལ་ལོ། །འཛིན་པ་ཤེས་པ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པ་དམན་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༦༩ ཕྲེང་། ༡༦ ནང་དུ་དྲངས།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 169

ཁྱད་ལྟ་བུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ནས་བཤད་པའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི་མདོ་རྒྱན་དང༌། འབྱེད་རྣམ་གཉིས་ལྟར་སེམས་ཙམ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་ངོ༌། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལའང༌། དབུ་སེམས་སུ་འགྲེལ་ཚུལ་རྒྱ་གར་བ་རྣམས་ལའང་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་བཤད་དགོས་ཀྱང༌། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་རེ་ཤིག་ལ་མ་བྲིས་སོ། །ཞེས་སོ། །འདི་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་འགྲེལ་པ་ནས་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང༌། མ་བཤད་པའི་རྩོད་པ་སྤངས་པ་གཉིས་ལས། འདི་ཕྱི་མའོ།།
དེ་ལྟར་རྩོད་པ་སྤོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འདི་དག་གི་སྔོན་དུ་ཏཱི་ཀར། གདགས་གཞི་
ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་ན། བཏགས་ཆོས་གང་ཟག་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་བྱིན་པས། གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པ་མ་རྟོགས་པར་སྟོན་ནོ། །ཞེས་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་བྲལ་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བ་དང༌། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ལྟ་བ་དེ་དགོས་པར་བསྟན་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་ནི། མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་འདོད། ཅེས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ལུགས་འདི་ལ་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ལུགས་ཀྱི། ཤེས་སྒྲིབ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུར་བྱས་ནས། ས་གཉིས་པ་སོགས་སྒོམ་ལམ་དགུས་སྤོང་བའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དྲངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་འཇོག་ཚུལ་འདི་དག་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་པའི་རྩོད་པ་སྤངས་པའོ། །ཤེས་ལྡན་དག་འདི་ཙམ་རེ་གོ་ན་ཡང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱིས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཐལ་འགྱུར་དུ་1

བཀྲལ་བའི་ཚུལ་གོ་
བར་ནུས་པས། རྨོངས་པའི་མལ་ན་བག་མེད་པའི་གཉིད་མ་ལོག་པར་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་ཅིག།། །།༈ ད་ནི་རྗེ་བླ་མའི་གསུང་བརླིང་བས་གོང་དུ་དྲངས་པ་དེ་དག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དོགས་པ་
བླངས་པའི་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་པ་དེས་གོ་བར་ནུས་ལ། ལན་ལ་གཉིས། བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་དང༌། ཚིག་དོན་མདོ་ཙམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་འཕགས་པས་བཟུང་བ་བདེན་འཛིན་སྤོང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༢ ཐལ་འགྱུར་བར་

170 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ནུས་ལ། འཛིན་པ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པ། རྒྱན་གྱིས་རང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་དོན་གྲུབ་ན། དེ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ན་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ། ཤེས་པ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱི་དོན་མ་གྲུབ་ན། འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་མི་སྤོང་བའི་དོན། ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཐུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་རེ་ཞིག་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་རྩ་བར་བཤད་ཅིང༌། དེ་དང་མཐུན་པར་འཕགས་སེང་གིས་བཀྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། ལུགས་དེ་ཙམ་གྱིས་1

འདུལ་བར་བྱ་བའི་གང་
ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། སྔར་ཡང་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ལ་བཞི། ལན་དངོས་བཤད་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་འབྲིང་དུ་བཤད་པ། རང་
རྒྱལ་འཕགས་པ་ལ་བདེན་མེད་རྟོགས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་དང་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པ། རྒྱན་གྱི་རང་ལུགས་དབུ་མར་བཤད་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་ལ་ཞེན་པ་སྤང་བའི་དོན་ནི། ཞེས་སོགས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། ལེགས་ལྡན་གྱི་ཕྱི་དོན་ཚད་གྲུབ་བཞེད་ཀྱང༌། ཕྱི་དོན་བདེན་གྲུབ་རིགས་པས་མི་ཁེགས་ཏེ། ཕྱི་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་ལྟ་བ་ཙམ་གྱིས་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། བརྟག་པ་དང་པོའ་གསུང་ ིལྷག་མ་རྣམས་གོ་སླའོ། །གཉིས་པ་ལྟར་འདོད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེལ་པའི་ལུགས་ཡིན་པས། ཞེས་སོགས་ཏེ། འདིར་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཕྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་པས། ཞེས་གསུངས་པས། རྗེ་བླ་མའི་རྗེས་འབྲང་དུ་རློམས་པ་བླུན་པོ་ཁ་ཅིག །རྒྱན་གྱི་ལུགས་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཧ་ཅང་ཐལ་ནས། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ་བས། དེ་གཉིས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བར་བཞེད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་བཀག་སྟེ། ཀ་ཡི་ཅོད་པན་དང༌། འདོམ་དཀྲིས་མ་ནོར་བར་གྱིས་ཤིག།།འཛིན་པ་བདེན་ཞེན་མི་སྤོང་བའི་རྒྱུ་མཚན། ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱེད་ལ། ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འདོད་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ལ། དེ་དང་སེམས་ཙམ་པ་མཐུན་ནོ་ཞེས་བཞེད་པའོ། །འོ་ན་རྒྱན་རྩ་བ་དང༌། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཁས་
1 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༥ དེ་ཙམ་གྱི་གདུལ་བར་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 171

ལེན་དགོས་ཞེ་ན། དམ་བཅའ་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་བླངས་པས། སྒྲུབ་བྱེད་ཐུན་མོང་དུ་འདོད་པར་མ་ངེས་ལ། འདིའི་རྒྱུ་མཚན་འཕགས་པས་གསལ་བར་མ་མཛད་ཅིང༌། རྒྱན་སྣང་དུ་བསམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོ་ཡོད་ན། དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་ཞིང་དེ་མེད་པར་མ་ཡིན་པ། ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་དངོས་པོའ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ ིརྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། ཤེས་པ་འགག་བཞིན་པས་འཕངས་པའི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷག་མ་སྟེ། རྣམ་རྟོག་དངོས་མིན་སྣང་ཕྱིར་དང༌། །ཉེ་བར་བསླང་
1

བའི་བསླུ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་བསམས་པའོ། །ཚུལ་འདི་ནི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་སྤངས་སུ་ཟིན་ཀྱང༌། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་སོ། །ལུང་སྔ་མའི་དོན། ཊཱིཀྐ་རེ་རེ་ཙམ་འཆད་པ་ལེགས་པར་མ་མཐོང་བས་མ་བཀོད་ལ། དོན་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཅིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ནི་རང་གི་བག་ཆགས་ལས་གསེར་ཕྲེང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཛིན་པ་བདེན་མེད་གོམས་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་2

པར་མངོན་ལ། ལུང་ཕྱི་མའི་དོན་དཔྱད་པར་བྱའོ།།
སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའ་རྗེས་འབྲང་ཆོས་བཤེས་ནི། གཟུགས་ཕུང་དང༌། ཕུང་པོ་ ིཕྱི་མ་བཞི་ལ་རྒྱུན་བརྟན་མི་བརྟན་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སོ། །ཞེས་སྨྲས་སོ། །བོད་འདིར་ཕར་ཊཱིཀ་སྐྲའི་གྲངས་ཙམ་སྣང་བ། བྱེད་པ་པོ་རྣམས་ནི་སྐབས་འདི་དག་ན། ཅི་ཡང་མི་སྨྲ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་མཛད་པའོ། །ཆོས་བཤེས་ཀྱི་ལུགས་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། འདིར་བཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་བཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་སྟོང་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཕུང་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་བྱེད་ལ། གཟུགས་ཕུང་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནས།

1 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༥ བསླད་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༧ ཅེས་པར་

172 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཤེས་པ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ན། ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས་པ་ནི། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུའང་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །ཞེས་སོགས་གཉིས་ཀས་འདྲེན་ཅིང༌། དོན་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་ཕུང་དང་ཕུང་པོ་ཕྱི་མ་བཞི་ལ་རྒྱུན་བརྟན་མི་བརྟན་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པར་དཀའ་སྟེ། སྲིད་རྩེ་པའི་སེམས་རྒྱུན་གཅིག་ལ་བསྐལ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུའི་ཡུན་འོང་བ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཛིན་པ་བདེན་སྨྲའི་རང་རྒྱལ་དང༌། སེམས་ཙམ་པ་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར་ཞེས་སྨྲ་བ་པོ་ནི། རིག་རལ་སོགས་བོད་སྔ་མ་རྣམས་ཡིན་ལ། གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་གད་ནི། རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་དུ་རི་བོང་རྭ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་བཞད་གད་དུ་བྱས་པ། རི་བོང་དང་རྭ་དག་ཡོད་པར་མཐོང་བའི་རྒྱུའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་པ་རི་བོང་རྭ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ། བཞད་གད་བྱེད་པ་དེ་ནི་མི་ཤེས་པར་སྟོན་པས། བདག་ཉིད་ཅན་ལ་བཞད་གད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་པ་འདྲའོ། །མ་བཤད་པ་ལྷག་མ་དག་གོ་སླའོ།།
གཉིས་པ་ནི། འདིར་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཐེག་པ་འབྲིང་དུ་སྟོན་པ་ལ། ཞེས་སོགས་ཏེ། དེར་
མ་ངེས་སོ་ཞེས་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཉིད་ལ་ཡང༌། རྣལ་འབྱོར་པ་གསུམ་གྱི་ལྟ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་ཏེ། གཞན་རྣམས་ཀྱང་གོ་བར་ཟད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གསུམ་ག་ལ། ཞེས་སོགས་ཏེ། མྱུར་བའི་གཏིང་དཔོགས་མི་དཔོགས་ནི་རྟོགས་པ་མྱུར་བུལ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་ཡང་གོ་བར་ཟད་དོ། །བཞི་པ་ནི། འཛིན་པ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པ་དམན་ཁྱད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཤེས་པ་བདེན་ཞེན་སྤོང་ནུས་ཀྱི་ལམ། རྒྱན་འདིར་མང་དུ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་ཤེས་དགོས་སོ།།
གཞན་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
རྟོགས་པ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་པས། རང་རྒྱལ་ལ་ཤེས་པ་བདེན་ཞེན་སྤོང་མི་ནུས་པས་མ་ཁྱབ་བོ། །ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་ཡང། ཐེག་དམན་ལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་མི་འཇོག་གཉིས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 173

པའི་ཕྱིར་རྩ་བའི་དགོངས་པ་ལ། ཉན་རང་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང༌། འཕགས་སེང་གཉིས་ཉན་རང་ལ་བདེན་སྟོང་རྟོགས་པའི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། རྒྱན་རྩ་བའི་ལུགས་ལ། རྟོགས་ཚུལ་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཡིན་ན་བདེན་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་ལ། རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་འབྱེད་པ་ནི།1

ཉན་རང་སོ་སྐྱེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ལྟ་བ་ལ་མིག་དང་མི་ལྡན་པའི་གང་ཟག་བཞི་སྟེ།2

ཞེས་སོགས་དང་འདྲ་སྟེ།
དེའི་དོན་ནི། རྒྱལ་ཚབ་དམ་པའི་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི། རྣམ་བཤད་དུ་ཉི་སྣང་གི་ལུང་དྲངས་པ་དང༌།
འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་གསུངས་པའི་དོན། ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་མཛད་ཀྱང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་སྒྲ་དྲང་ཐད་དུ་ཁས་ལེན་ལ། གཞི་ཤེས་འཕགས་པའི་རྟོག་པར་ཡང་འཇོག་པས། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་ལ་ངེས་བཟུང་དུ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་མི་འདོད་དོ། །ཐེག་དམན་ལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས། ཞེས་པ་ནི། འཛིན་པ་བདེན་ཞེན་སྤོང་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི། གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་དང་ཐེག་དམན་ལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པ་གཉིས་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བདེན་འཛིན་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་དང༌། ཉོན་སྒྲིབ་གཉིས་ངེས་པར་སྟེ་ངེས་གཟུང་3

དུ་བྱ་དགོས་སོ། །དེའི་དོན་ཡང༌། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ནས་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་
པའི་ལུགས་ཀྱང་གསུངས། བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱང་གསུངས་པའོ། །དེའི་སྔ་མ་ནི་མང་ཞིང་གྲགས་ཆེ་ལ། ཕྱི་མ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དང༌། དེས་ན་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་མཛད་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་གསུངས་པའི་སྐབས་

1 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༢ འབྱེད་པ་ལ།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༧༦ ཕྲེང་། ༡༨
3 གཙང་། ཤོག ༥ བ ༦ ངེས་གསུང་དུ་

174 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་རྨོངས་པ་དེ་དག་ནི། ཞྭ་དཔེ་ལྷམ་ལ་འགེབས་པའོ། །ཡང་རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ཕྱིར་ལུགས་འདི་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི་འཇུག་པའི་ལུགས་དང༌། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལུགས་གཉིས། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་གཅིག་པར་སྟོན་པ་སྟེ་གོ་སླའོ། །འདིར་ཡང་རྒྱན་གྱིས་འགྲེལ་མཛད་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མ་གསུངས་པར། ངེས་བཟུང་དུ་གསུངས་པས། དེའི་ཕྱིར་བློ་ཞིབ་པར་བྱ་སྟེ། རང་གིས་ངེས་པར་བྱ་ཞིང༌། གཞན་ལ་ཡང་སྨྲ་བར་བྱའི། རང་གི་བློའ་དྲི་མ་ཆེན་པོ་དག་ལ་ ིའགོད་པར་མི་བྱའོ།།
གཞན་ཡང། ལམ་རིམ་གཉིས་ཀར། གདམས་ངག་འདི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་མཛད་པའི་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་གདམས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའ་ིལམ་འཆད་པ་ན། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང༌། ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང༌། དཔལ་ཨ་ཏི་ཤའི་ལུགས་གསུམ་མཐུན་པར་མཛད་ནས། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་ཕབ་པས་ཀྱང༌། རྒྱན་གྱི་རྩ་བའི་དགོངས་པ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་སོགས་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །ཡང་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ་འཆད་པ་ན།1

བྱང་སེམས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་
བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་དོན་ནི། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དེ་དག་གིས་ལམ་ལ་བསླབ་དགོས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་སོགས་མདོ་བསྟན་བཅོས་བཞི་དྲངས་ནས་བསྒྲུབ་པར་མཛད་དོ།།
དེ་ལྟར་ན་རྒྱན་འདིར་ཡང་རིགས་ཅན་གསུམ་ཀའི་ལམ་བསྟན་པར་ཤེས་ལ། དེའི་ཚེ་
རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོས་བདེ་བླག་ཏུ་ ིརྟོགས་པར་བྱ་བ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་ལུས་པར་གཅོད་པའི་ལམ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ལྟ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་མ་བསྟན་ན། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ནས། གཞན་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བས། བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་གྱི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་ཡང་དག་
1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༢ ཆེ་བ་འཆད་པ།

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 175

སྟེ། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང༌། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སྟོན་པ་ནི། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པས། རྗེས་སུ་བཟུང་རྒྱུའི་ཐེག་དམན་ལ་ཡང་ཟབ་མོའ་སྣོད་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ཡོད་ཅིང་དེ་གཉིས་ལ་ཡང༌། ཕྱི་མ་ཆེས་མང་ ིབས་ཕལ་ཆེར་དེའི་ལམ་མང་དུ་གསུངས་སོ། །ཐེག་ཆེན་ལ་ཐོག་མར་སེམས་ཙམ་ལ་མ་ཁྲིད་པར། དབུ་མའི་ལྟ་བ་མི་རྙེད་པ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། རང་རྒྱལ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་དེ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ནི་རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་ལ། མདོ་ཙམ་བསྟན་ནས། ད་ནི་ལུགས་གཞན་འཛིན་པ་དག་དང༌། ཐུན་མོང་དུ་གོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཉིད་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་སྒོམ་བསྟན་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
འདི་ལ་གཉིས། སྐབས་དང་པོ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དང༌། གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ནས་
ཇི་ལྟར་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོངས་སུ། ས་གཞན་ལས་མ་གསུངས་པའི་སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ནི། ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་འདི་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྤང་བྱ་ཉི་ཤ་འཆད་པ་ན། བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་དང༌།1

།ཞེས་
གསུངས་ལ། དེའི་གཉེན་པོ་འཆད་པ་ན། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང༌།2

།ཞེས་གསུངས་སོ།།
འདི་ལ་གཞན་གྱི་བཤད་པ་འགོད་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིག་
པར་བྱའོ། །དང་པོ་ནི། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དུ། རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་དང་པོ་ཤེས་པ་ལ། མདོར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་རྫོགས་པ། ཞེས་པས་འདིའི་སྤང་བྱའི་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འབའ་ཞིག་ལ་མི་བྱ་བར། སྤྱིར་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་ཙམ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་བདག་འཛིན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་བྱར་མི་རུང་བར་གསུངས་སོ། །འདིའི་གཉེན་པོས་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་བདེན་འཛིན་སྤོང་བའི་ས་བདུན་པའི་གང་ཟག་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་དངོས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ནི། བདག་སྟེ། གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པའི་གང་ཟག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༤
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༩

176 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གི་བདག་འཛིན་ནོ། །འདི་ནི་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་དང༌། ཞེས་པའི་ཟླས་དྲངས་པས། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་དུ། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་འཆད་པ་ན། །སེམས་ཅན་ལ་ལྟ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་ན། གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འདི་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་ཀས་འདོད་ལ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའོ། །ཞེས་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །འདི་དང༌། གཞན་ཡང༌། རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་འཇོམས་པ་དང༌། །འདུ་ཤེས་ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་སྤོང།2

།ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།
ཉེས་པ་ནི། ཉི་ཤ་གང་ལ་རྣམ་བཤད་པ། །དེ་ཡི་ས་ནི་བདུན་པ་ཐོབ།3

།ཞེས་གསུངས་པས་ལེགས་
པར་བསྟན་ཏོ།4

།གལ་ཏེ་འདིར་བཤད་པ་ས་བདུན་པ་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཙམ་མོ། ཞེས་ཀྱང་
བྱ་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་འཛིན་སོགས་ནི་སྤྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ལ་བཤད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདིར་བཤད་པར་མ་འདུས་པའི་བདེན་འཛིན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྦྱོངས་སུ། སྒྱུ་མ་ལྟར་གནས་དང།5

ཞེས་གསུངས་པ་ནི། བདེན་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་
པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་དབང་གིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང༌། བདེན་པར་སྣང་བ་ཙམ་ལས་མེད་པའི་དོན་ཏེ། བདེན་པར་སྣང་ཡང་བདེན་མེད་ཀྱི་རྩིས་ཟིན་པ་ནི། ལྟ་བ་རྣམ་དག་གོ་བའི་ལམ་མ་ཞུགས་དང༌། ཚོགས་སྦྱོར་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ས་དང་པོ་ནས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་མ་གཏོགས་པ་ཤས་ཆུང་བས། དེའི་ཕྱིར་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་གྱི་སྒྱུ་མ་ལྟར་གནས་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྐབས་གསུམ་པ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དང༌། སྐབས་བཞི་པ་ནས་
ཇི་ལྟར་གསུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང༌།6

།ཞེས་ལུས་རྣམ་གཞག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༨ ཕྲེང་། ༡༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༡༢
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༩
4 ཞོལ། ཤོག ༩ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༢ བསྟན་ནོ།།
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༩ ཕྲེང་། ༢༠ 6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༡༥

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 177

ནས་བཤད་པའི། ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འཁོར་བའི་སྐྱོན་མཐོང་བ་ལ་གསུངས་ཀྱང་དེ་ནི་གྲུབ་མཐའི་དབང་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི། ཚུར་རོལ་ཕ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་
དུས་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པར་གསུངས་པར་ལྟར་རོ། །ཡེ་ཤེས་དེ་འབྲས་ཡུམ་དུ་ཉེ་བ་དང༌། མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་པོ་དེ་དང་བྲལ་བ་ནི། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བར་བསྟན་ནས། སྔར་བཤད་པའི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྲིད་པའི་མཐའ་འགོག་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་ནི། སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། །གཞན་དག་དེ་ལ་སྦྱོར་བྱེད་པ། །དེ་ནི་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པ། །རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་ཕྲ།2

།ཞེས་པ་སྟེ། སྦྱིན་པ་པོ་དང༌། ལ་སོགས་པས། ལེན་པ་པོ་དང༌། སྦྱིན་
པ་ལ་ངར་འཛིན་པ་དང༌། ང་ཡིར་འཛིན་པ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རང་གིས་རྟོགས་ཤིང༌། གཞན་དག་དེ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཆགས་པའི་མཐའ་དང༌། སྲིད་པའི་མཐའ་དང༌། འཁོར་བའི་མཐའ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།
སྦྱིན་པ་པོ་དང༌། ལེན་པ་པོ་ལ་ངར་འཛིན་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌།
སྦྱིན་པ་ལ་ང་ཡིར་འཛིན་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་དང་རྒྱལ་བ་སོགས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡང༌། ཆགས་པ་ཕྲ་མོ་སྟེ། བདེན་འཛིན་ཕྲ་མོ་ཡིན་ནོ། །གང་ལས་ལྟོས་ནས་ཞེ་ན། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་3

པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སོ། །འདི་འདི་ལྟར་
བཤད་དགོས་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤ་ལྔ་པར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། འདི་སྙམ་དུ་བདག་གིས་སྦྱིན་པ་ཞིག་སྦྱིན། འདི་ལ་སྦྱིན། སྦྱིན་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྦྱིན་ནོ། །ཞེའོ། །ཞེས་པ་ནས། བདག་གིས་ནི་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༡༨
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༣ རང་རྐྱ་གྲུབ་པའི་

178 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བྱའོ་སྙམ་དུ་རློམ་སེམས་མེད་པ་སྟེ།1

ཞེས་གསུངས་སོ།།
སྦྱིན་པ་པོ་ལ་ངར་འཛིན་པ་ཆགས་པ་ཕྲ་མོར་གསུངས་ཤིང༌། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་
དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འགལ་བའི་ཕྱིར། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་བྱ་དགོས་པས། དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་དང་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་ཡང་གོ་བར་ནུས་སོ། །གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ། འཁོར་བའི་རྩ་བར་བྱས་ནས་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་དུ་བྱ་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་མི་འདོད་པ་དང༌། བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ནི་འགལ་བ་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་སོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་འདི་དག།།ལྟ་སྒོམ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤང་གཉེན། སྤྱོད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤང་གཉེན། །ཞེས་སྦྱར་ནས། འཕགས་སེང་གི་འགྲེལ་པ་གཉིས་དང་མཐུན་པར། ཊཱིཀྐ་སྔ་མ་རྒྱས་པ་དག་ཏུ་འཆད་མོད། འདིར་ནི་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
དེས་ན་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱིས་ལུགས་ལ། བདེན་འཛིན་
ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་འཇོག་མི་འཇོག་གཉིས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི། བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་འདི་དང༌། སྔར་བཤད་པ་ལ་བསྟེན་ནས། བློ་དང་ལྡན་པ་ཡོད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ཤེས། ཆགས་པ་ཕྲ་རགས་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང༌། རྒྱན་སྣང་གི །གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྔ་འགྲེལ་དུ། སྟོང་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མུ་སྟེགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་བདག་དང་བྲལ་བའོ་སྙམ་དུ་ཤེས་པ་ནི་ཞེས་འོག་ཏུ་འཆད་པ་དང་སྦྱར་རོ།2

།ཞེས་གསུངས་ལ། སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྔ་འགྲེལ་
དུ། ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་སྟོན་པས་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ཞེས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༡༡༨༧ ཕྲེང་། ༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༢༩༡ ཕྲེང་། ༣

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 179

བྱ་བ་བྱིན་ཏེ། ཆགས་པ་རབ་ཏུ་ཕྲ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །མཚན་མར་ཡིད་ལ་བྱེད་ན། ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་1

དམིགས་
ནས་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་བཤད་དོ། །ཆགས་པ་ཕྲ་མོའ་གཉེན་པོ་ཡང༌། ིཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །དབེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཟབ་ཉིད།3

།ཅེས་པ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས།
ཞེས་དགག་བྱ་ཕྲ་མོའ་ཚིག་གིས་བསྟན་ལ། ལམ་དེ་ཟབ་པ་དང། རྟོགས་དཀའི་བ་དང༌། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པར་བསྟན་ཏོ། །བླ་མའི་དྲིན་ལས་གཞུང་འདི་དག་འདི་ལྟར་འཆད་ཤེས་པ་ནི་རྒྱ་བོད་དུ་སྔོན་ཆད་བྱུང་རེ་ཀན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒོམ་ལམ་གྱི་རྩོད་ལན་གྱིས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དང༌། སྲིད་ཞི་མཉམ་
ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས།4

།ཞེས་
སོགས་རྐང་པ་བཞིས། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མའི་བསམ་པ་ནི། མདོ་ལས་སྒོམ་ལམ་གྱི་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་གསུངས་པ་ན། བསོད་ནམས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྫས་ཀྱང་གྲངས་དེ་སྙེད་དུ་འགྱུར་བས་སྒོམ་ལམ་དགུའི་གྲངས་ངེས་ཉམས་སོ་སྙམ་མོ། །ལན་ལ། ཉི་སྣང་དུ་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་རྩོད་པ་དང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་ལན་དུ་མཛད་དོ། །སློབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པ་གཉིས་སུ་དོགས་པ་ཁོང་ནས་བསླང་ནས། བཞི་ཀ་ལན་དུ་མཛད་དེ། གཉིས་ཀའི་བཞེད་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་གྲངས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང༌། མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་བརྩེ་བའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་5

འབྲས་བུ་གསུང་རབ་ལས་འབྱུང་བའི་གྲངས་
ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དག་ཐུབ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འདིའི་དོན་དམ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་གཉིས་བཤད་པ་དེ། སྤྲོས་པ་བྲལ་མ་6

བྲལ་དབུ་མ་པ་ལ་གྲགས་པའམ། རྟོག་གེ་ལ་གྲགས་པའི་རྫས་རང་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༨ ན ༤ སོགས་པ་དམིགས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༢༩༢ ཕྲེང་། ༡༩
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣ ཕྲེང་། ༢༠
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༠ ཕྲེང་། ༥ 5 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༡ རྒྱུ་མཐུན་འབྲས་བུ་ 6 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༡ བྲལ་དང་བྲལ་

180 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཚན་དང༌། ལྡོག་པ་སྤྱི་མཚན་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། བྱང་ཡེས་ལུགས་གཉིས་ཀ་མཛད་ཅིང༌། དེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྔོག་ལོ་དང༌། ཁྱུང་གི་བཞེད་པ་ཕྱི་མ་དང༌། འབྲེའི་བཞེད་པ་སྔ་མར་གྲགས་ཤིང༌། དཔལ་ལྡན་ཆ་པ། རིག་རལ་ཡང་ཕྱི་མར་བཞེད་དོ། །ཚིག་གསལ་ལས། རྫས་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་1

ཐ་དད་ཀྱི་དབྱེ་བར་འདོད་ལ། ཊཱི་ཀ་དག་ཀྱང༌། དེ་རྒྱན་སྣང་གི་དགོངས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས། རྩོད་ལན་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་དང༌། བདེན་གང་ཡིན་སོགས་དཀའ་བར་སྣང་བས་དཔྱད་དགོས་ནའང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ། །གྲངས་མེད་ལ་སོགས། གསེར་ཕྲེང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པ་ལ་སླར་ཡང༌། དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དོན་དམ་དུ་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཉམས་འཕེལ་མི་རུང་ངོ༌། །ཞེས་པའི་རྩོད་པ་ནི། ཐ་ཆད་པའི་རྩོད་པ་ཡིན་པས། རྗེ་བཙུན་གྱིས་ལན་མཛད་པར་མི་རིགས་ཏེ། ལན་བཏབ་པ་དེ་ཉིད་བཟློག་ནས་སླར་རྩོད་པར་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིའི་རྩོད་པ་པོ་སུ་ཡིན་པ་དང༌། ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ཕྱིན་ཆད་འདིའི་རྩོད་པ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལན་འདེབས་པ་ན། བྱང་ཆེན་གྱིས་གདུལ་བྱའི་དོན་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་བཞིན། ཞེས་པའི་དཔེ་སེམས་ཙམ་པ་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། དེས་བྱང་ཆེན་གྱི་གདུལ་བྱའི་དོན་སྒྲུབ་པ། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་བཞིན། བསྒོམ་ལམ་ཡང་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་མི་རིགས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོར། འོན་ཀྱང་འདི་སྙམ་དུ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟ་སྟེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །ཞེས་པ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ་སྙམ་ཞིང༌། དེ་སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་དག་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་སྟེ། དེ་ཡང་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོངས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༢ ལྡོག་ཐ་དད་ཀྱི་

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 181

སུ་བསྔོའོ།1

།ཞེས་འབྱུང་བས། བྱང་ཆེན་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌། མིང་
ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌། ཡོད་པ་གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ནི་རང་རྒྱུད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ལས་འོས་མེད་དོ།།
དེ་བཞིན་དུ་ཚིག་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་གཉིས། སྒོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་
བ་དང༌། དེས་བྱང་ཆུབ་ལ་རྩོད་པ་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། རྩོད་པ་ནི། སྒོམ་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་མིང་ཙམ་ལ། སྤང་བྱ་ཉམས་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་སྦྱོར། གཉིས་པ་ལ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ན། སྒོམ་ལམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། སྤང་གཉེན་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། ཐ་སྙད་དུ་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། སྒོམ་ལམ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། ཐ་སྙད་དུ་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་སོགས་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་སྟེ། དུས་འདི་རྩོད་ལྡན་ཡིན་ཡང༌། ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་འདྲ་ན་རྫོགས་ལྡན་གྱི་དུས་སུ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། རྩོད་པ་ནི། སེམས་ནི་སྔ་མས་བྱང་ཆུབ་པར། །ཞེས་པའི་རྐང་
པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི། བཏགས་2

དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་དག་གི་རྩོད་
པ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བ་ཁོ་ནས་བྱང་ཆུབ་མི་བསྐྱེད། སྔ་ཕྱི་ཚོགས་པས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་མི་བསྐྱེད་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པ་བཏགས་3

དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མ་གྲུབ་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེས་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང༌། ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་མ་གྲུབ་ན། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གང་ཟག་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཁོ་ན་དང༌། ཚོགས་པས་བྱང་ཆུབ་མི་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༦༧ ཕྲེང་། ༨
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༩ ན ༤ བརྟགས་དོན་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༩ ན ༥ བརྟགས་དོན་

182 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་བཏགས་1

དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་མི་བསྐྱེད་
ཀྱང༌། སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལྟོས་ནས་མིང་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། མེ་ལྕེ་སྔ་ཕྱི་རེ་རེ་ཁོ་ན་དང་ཚོགས་པས་སྡོང་བུ་མི་བསྲེག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། མེ་ལྕེས་སྡོང་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་བསྲེག་ཀྱང༌། མར་མེ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལྟོས་ནས་སྡོང་བུ་བསྲེག་པའི་དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་ཟབ་མོའ་ཆོས་ཉིད་བརྒྱད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལྟོས་པ་དང༌། །བརྟེན་ ིཔ་རྣམས་ནི་མདོའ་ཚིག་སྟེ། །བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང༌། མིང་ཙམ་བརྡ་ཙམ་དང༌། བློས་བཞག་ ིཔ་སོགས་དོན་འདྲའོ། །སློབ་དཔོན་སེང་བཟང་གི་བཞེད་པ་ནི། ཚོགས་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་2

དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པའི་ལུགས་ལ། ཆ་ཅན་དེ་ཆ་
ཤས་རེ་རེ་བ་དང༌། ཚོགས་པ་གང་ཡིན་བཙལ་པའི་ཚེ། མ་རྙེད་ན་བཏགས་3

དོན་བཙལ་བའི་དོན་
དམ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྒྱན་སྣང་དུ། དཔེའི་སྐབས་སུ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ། ཞེས་དང༌། དོན་གྱི་སྐབས་སུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ཀས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་4

མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ5

།ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བ་དང༌། སྡུད་འགྲེལ་
ལས། དེ་དག་འདུས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཉིད་དང༌། རིང་དུ་མི་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།6

།ཞེ་ན། དེས་འདུས་པས་མི་བསྐྱེད་པ་ཕྱོགས་སྔར་བྱས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཊཱིཀ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད། ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། བརྒལ་ལན་སྐྱོང་བདེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་འདྲའོ།།
གཉིས་པ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བས་བསྟན་ཚུལ་ནི། ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་འདྲ་བའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ བ ༤ བརྟགས་དོན་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༡ བཏགས་པའི་བརྟགས་དོན་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༡ བརྟགས་དོན་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༣ བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༥༣༥ ཕྲེང་། ༡༦
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༡༠༠ ཕྲེང་། ༡༥

མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ། 183

ཕྱིར། །སྲིད་དང་ཞི་བར་མི་རྟོག་པ།1

།ཞེས་པ་སྟེ། འཕགས་སེང་གིས་འདི་ནི་མི་སློབ་པའི་དགེ་
འདུན་དུ་གསུངས་ལ། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་མཐར་ཐུག་པའི་དགེ་འདུན་དུ་གསུངས་པས། འདི་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ལ་འཇོག་དགོས་སོ། །སྲིད་ཞི་ལ་བླང་དོར་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ནི། ས་བདུན་པ་ཕྱིན་ལ་ཡང་ཡོད་པས། འདིར་ནི་སྲིད་ཞི་ལ་བླང་དོར་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས༌ཤིང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བདེན་པར་སྣང་བ་འབའ་ཞིག་དང་བཅས་པའི་དག་སའི་2

ཡེ་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། འཇུག་པ་ལས། ས་བརྒྱད་པ་ལ་དྲི་མ་དེ་དག་རྩ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྱུར་ཞིང༌།3

།ཞེས་པ་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་བཞག་གོ །མཁས་པ་དག་ནི། ཊཱིཀྐར་སྙིང་
འཕགས་སེང་གི་ལུགས་ལྟར་འཆད་པ་ན། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ། བདེན་འཛིན་མངོན་འགྱུར་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་ཟད་པར་བཅོམ་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས། ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གསུང་ཐབས་མ་བྱུང་ངོ༌། །ལུགས་འདི་ལྟར་སྦྱར་ཏེ། ལས་མེད་ལ་སོགས་ཀླན་ཀ་ཡི།།ཞེས་སོགས་བཤད་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་མོད་ཀྱི་རེ་ཞིག་བཞག་གོ །གཞན་ཡང་སྐབས་སོ་སོའ་གཞུང་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན། འཆད་ ིཚུལ་འདི་འདྲ་འགའ་རེ་ཡོད་ཀྱང་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་སོ།།
འདིར་སྨྲས་པ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་རྣམས་ཁོང་བཞད་མཛད་པའི་གཏམ། །སངས་རྒྱས་སྤྱན་
ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་ཞིང༌། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལྟར་རྙེད་ན་དོན་ཆེ་བའི། །ཟབ་མོའ་གཏམ་འདི་ཁོ་ ིབོས་ཡི་གེར་བཀོད། །ཚིག་ཟུར་སྨོས་པས་ཁོ་བོའ་སློབ་མ་ལ། །ཡོངས་འཛིན་མཆོག་གིས་འདི་ ིབསྟན་འདི་ལས་གཞན། །ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་སྟོན་བྱེད་ཀྱང༌། །བདག་ཡིད་གཡོ་བ་མེད་དོ་གྲོགས་པོ་དག།།བླ་མའི་རྗེས་འཇུག་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་ཡི། །འཁོར་གྱི་དྲེགས་ལྡན་མཁས་རློམས་མང་པོ་ཞིག།།ལེགས་པར་བཤད་འདིའི་ཆ་ཙམ་གོ་བ་ཡི། །སྐལ་བ་མེད་པར་ལྔ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། །འཆད་པོ་མང་བསྟེན་ངལ་བ་བརྒྱ་བསྟེན་ཡང༌། །རང་ལུགས་གང་གནས་གྲུབ་མཐའི་ཕྱོགས་མ་མཐོང༌། །ཉུང་ངུའི་སྦྱོར་འགོད་ཚིག་འཁྲིའི་བརྒལ་ལན་གྱིས། །ཁེངས་ལྡན་མཁས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༠ ཕྲེང་། ༡༥
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༩ བ ༦ དག་པའི་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༤༤ ཕྲེང་། ༡༥

184 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པར་རློམ་པའང་མང་ཞིག་སྣང༌། །སློབ་མར་ཁས་ལེན་བླུན་རྨོངས་འབྱུང་པོའ་བྱ། །ཕྱོགས་ལྷུང་ ིའདྲེན་བྱེད་གྲིབ་མས་དམ་པའི་ལུགས། །བདག་གི་ངག་དང་ལྷན་གཅིག་ཉི་མ་ཡི། །སྒྲིབ་འདོད་སྐལ་པ་ངན་པ་འདི་དག་འཚར། །ཀྱེ་མ་ཁོ་བོ་སྔོན་གྱི་ལེགས་བྱས་དམན། །ལམ་བཟང་འདོམས་པའི་མཁས་རྣམས་གཞན་དུ་གཤེགས། །གཟུར་གནས་བློ་ལྡན་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་དང་བྲལ། །བླུན་པོའ་རྗེས་འབྲངས་བླུན་པོའི་ཚོགས་དང་འཕྲད། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་དང། །གྲུབ་ ིམཆོག་ལུགས་བཟང་ཉམས་པ་མ་བཟོད་ནས། །སོར་མོའ་བཻཊཱུར་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྷ་དབང་ ིཡི་གེའི་གཟུགས་ཅན་སྣང་བར་གྱུར། །རབ་འབྱམས་གཞུང་དང་ཁྱད་པར་དུ། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ལུགས་ལ། །རིང་དུ་སྦྱངས་ནས་འདི་བགྱིས་ལ། །ནོངས་ན་མཁས་རྣམས་བཟོད་པར་མཛོད། །དགེ་ཚོགས་ཀུན་གསལ་ལྟར་ཡངས་གང༌། །འགྲོ་ཀུན་ཀུན་མཁྱེན་ཐོབ་ཕྱིར་བསྔོ། །ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཟློས་གར་གྱི། །རོལ་བས་འཇིག་རྟེན་གང་གྱུར་ཅིག །ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་བའི་ཚུལ། རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་ནས་བཤད་པ་སྟེ། ཞང་ཞུང་པ་ཆོས་དབང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་སྒྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལོ་སྣྲོན་གྱི་ཟླ་བ་ལ། ནགས་ཤོད་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་འབར་ཞེས་བྱ་བའི་དགོན་པར་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་སྡོམ་བརྩོན་བློ་དང་ལྡན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དཔལ་ལོ། །སརྦ་མངྒ་ལཾ།

༄༅། །ལྟ་བའི་ཞལ་ཤེས་ཡིག་ཆུང་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། དེ་ལ་ཞི་ལྷག་གི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱུ་ཚོགས་བསྟན་
པའི་རིམ་པ་རྣམས་མཐའ་དག་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། འདིར་དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་མེད་མི་རུང་གི་ཞལ་ཤེས་དག་བྲི་བར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཞི་ལྷག་གི་སྐབས་སུ་བྱིང་རྒོད་གཅོད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས། བྱིང་རྒོད་བཙན་ཐབས་སུ་སེལ་1

ཚུལ་ནི། བྱིང་རྒོད་ཤས་ཆུང་ཞིང་
ལན་རེ་ཙམ་ལས་མི་འབྱུང་ན། སྐབས་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་དྲན་ཤེས་བསྟེན་པས་སེལ་ལ།2 བྱིང་རྒོད་ཤས་ཆུང་ཞིང་ཡང་ཡང་བྱུང་བ་ལ་ནི། འདི་ལྟར་བྱིང་རླུང་ཡང་ཡང་བྱུང་དུས་སུ་རང་གི་སེམས་དང་ནམ་མཁའ་གསལ་སྟོང་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་བསྲེས་ནས་བཟུང་བས་སེམས་གསལ་ལ་དྭངས་ཤིང་དམིགས་པ་ལ་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཡིན། རྒོད་པ་ལ་ནི་རླུང་སྦྱོར་བྱ་སྟེ། ནང་དུ་རླུང་བཟུང་བས་སེམས་ཀྱང་གནས་ཤིང་རིག་པ་དྭངས་སྙིགས་ལེགས་པར་ཕྱེ་འོང་བ་ཡིན། བྱིང་རྒོད་བཙན་ཐབས་སུ་གཅོད་པའི་ཞལ་ཤེས་སོ། །གང་ལ་འཇོག་པའི་དམིགས་པ་དང། ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་དམིགས་ཚུལ་དང། དམིགས་པ་བསྒོམས་པས་མྱོང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་དང། བྱིང་རྒོད་ཕྲ་རགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་ཁྱད་པར་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
ལྷག་མཐོང་ལ་ཐོག་མར་དགག་བྱའི་ཚད་འཆར་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ང་ཙམ་དེ་ཇི་ལྟར་འཆར་བལྟ།3

དེ་ངེས་ནས་ང་ཙམ་དེ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བལྟ།4

སྣང་

ཚུལ་ངེས་ནས་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་དེས་ང་ཇི་ལྟར་བཟུང་ངེས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་སྔོན་དུ་སྣང་བའི་འཆར་ཚུལ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས་སོ། །བལྟ་ཚུལ་ལ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་མ་ཤོར་བ་བྱས་ནས་བློ་གཞན་ཞིག་གིས་ཟུར་ནས་བལྟ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བལྟས་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༢ ཐབས་སུ་སེལ་ཚུལ་ནི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༣ བསྟེན་པས་སེལ་ཡང་བྱིང་རྒོད་
3 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༡ འཆར་བ་ལྟ། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༡ འཆར་བལྟ།
4 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༢ སྣང་བ་ལྟ། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༢ སྣང་བལྟ།

186 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ན་ཐོག་མར་ཕུང་པོ་འཆར་བ་དང་མི་འཆར་བ་གཉིས། འཆར་བ་ལ་ཡང་ང་དེ་ཕུང་པོའ་དཀྱིལ་ན་ ིགནས་པ་ལྟར་འཆར་བ་དང། ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མི་འཆར་བ་དང། མི་འཆར་བ་ལ་ཡང་ཅང་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་དང། ཁ་དོག་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འཆར་བ་ནི་འཆར་ཚུལ་རྣམ་དག་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བློ་ལྷན་སྐྱེས་འདི་ལའང་དེ་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་ལྟོས་པ་མེད་འདྲ་བའི་ངང་ལ་རང་ངོས་ནས་ལྷང་ངེ་འཆར་བ་ཞིག་འཆར་ལ། དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་སྲོང་སྲོང་བ་དང། ཕོབ་ཕོབ་པ་དང། ནུས་པ་ལྷང་ངེ་བ་དང། ལམ་མེ་བ་གང་དང་སྦྱར་ཡང་འཆར་བ་འདྲ་བ་ཞིག་འོང་ངོ་། །སྣང་བ་དེ་ཡང་ཡུན་ཐུང་བས་ཕྲ་བ་ཙམ་རེ་ལས་མི་འཆར་རོ། །དེ་བློ་དེ་དང་སྔོན་ནས་གྲུབ་གྲུབ་ཅིག་དྲན་པ་ལྟར་དུ་འཆར་རོ། །འཆར་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང། ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ཀའི་འཆར་ཚུལ་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་ང་ན་ཞེས་པ་དང་ངའི་ལག་པ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་མ་དོར་བར་ང་བྱ་བ་བྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ངར་ཞེན་1

ཡིན་ནོ། །ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་ནི་ང་འགྲོ་ང་སྡོད་
སྙམ་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་འཆར་ཚུལ་ངེས་ནས། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བའི་ཚུལ་དང། གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ཀ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པའི་ཚུལ་བསམ་སྟེ། ང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་མི་འདུག་པ་ལྷང་གིས་ངེས་ན། ངེས་ཤེས་ལྷང་ལྷང་བ་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱོང་བ་ནི་སྐྱོང་ཚུལ་གྱི་གནད་དམ་པའོ།།
དེའི་ཚེ་དགག་བྱ་གསར་དུ་གསལ་བཏབ་ནས་དེ་ལྟར་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། དང་
པོ་དགག་བྱ་གསལ་བཏབ་སྟེ། དེ་ལྟར་དུ་མེད་པར་ངེས་ཤེས་ལྷང་གིས་སྐྱེས་པའི་མེད་དགག་དེ་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གནད་བཞིར་བྱས་ནས། དང་པོ་དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད། གཉིས་པ་ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད། གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་ངེས་པ། བཞི་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟུར་ཕྱི་མ་ངེས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཚད་མ་བཞིར་བྱས་ནས་དགག་བྱའི་འཆར་ཚུལ་ངེས་པའི་ཚད་མ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ། གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ། ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་བཞིའོ། །དེ་ལ་བོགས་འདོན་པ་ནི། མཉམ་རྗེས་ཀྱི་སྐྱོང་ཚུལ་གཉིས་ལ་མཁས་པས་བོགས་འདོན་པ་ཡིན་ནོ། །གེགས་སེལ་ནི། ཆད་ལྟ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༡ ཞེན་པ་ཡིན་ནོ།།

ལྟ་བའི་ཞལ་ཤེས་ཡིག་ཆུང་། 187

གནད་དང་པོའ་ཚད་མ་ངེས་ན་མི་འབྱུང་ཡང། བདག་ཆད་ཀྱིས་དོགས་ཀྱི་འཇིགས་པ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ ིཀྱི་སྣང་བ་སྐྱོན་མེད་འདི་ཁས་སེལ་ནུས་སོ། །སྟོང་ཉིད་རྒྱང་ཆད་བསྒོམས་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྟག་མཐའ་བསྒོམས་པར་འགྱུར་བས་བློ་དང་བསྲེས་ནས་དབྱེར་མེད་དུ་བསྒོམ་མོ། །ངའི་བློ་འཆར་ཚུལ་ནི། ང་ཡིའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྤྱི་འདིའི་འཆར་ཚུལ། ང་ཡིའོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ན། བློ་དེ་དང་ལིང་ཆད་དུ་ཆད་ཆད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་འཆར་ལ། དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་ན་མིག་སྣ་སོགས་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་གྲུབ་དགོས། གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཐ་དད་གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒྲ་ཐོས། རྣ་བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་ང་ཡིའོ་སྙམ་པའི་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་དང། ངའི་བློ་རྣམས་བདེ་བ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ངེས་པ་དྲངས་ནས་སྐྱོང་ཚུལ་སྔར་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་ཤེས་པའི་འཆར་ཚུལ་བལྟ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡུལ་རང་དབང་དུ་སྤྱོད་པ་འདྲ་བའི་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་འཆར་རོ། །དེ་ངེས་པ་འདྲེན་ཚུལ་དང་སྐྱོང་ཚུལ་མཉམ་རྗེས་ཐམས་ཅད་སྔར་དང་འདྲའོ།།
དེ་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོའ་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་བསྒོམ་མོ། །དེ་ནས་གང་ཟག་ ིརང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་བསྒོམ། དེ་འཆར་ཚུལ་ནི་ཀ་བ་ལྟ་བུ་སྔར་ནས་གྲུབ་པ་གཏན་ཚུགས་ཐུབ་པའི་རྣམ་པར་འཆར་རོ། །ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི། མིང་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། རིག་པས་མེད་པར་གྲུབ་པ་ནི། བློ་མ་རིག་པའི་ཡུལ་རྣམས་རང་དབང་དུ་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
ན་མོ་གུ་རུ་ཝེ། དབུ་མའི་ལྟ་བ་བསྒོམ་ཚུལ་ལ་ལྔ་སྟེ། ཐེག་པ་གཞན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཁྱད་པར་
ཅན་བསྒོམ་ཚུལ་དང། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་དང། ཞི་གནས་དངོས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་དངོས་བསྒོམ་ཚུལ། ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་འཆར་ཚུལ། ལས་དང་པོ་པས་ལྟ་བ་ལ་མྱོང་བ་འདོན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ལུགས་འདིའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཞར་ལ་ངེས་པའི་ལྟ་བའི་འཛིན་སྟངས་མ་འཇོག་ཅིག །གཉིས་པའི་ཚེ། དཔྱད་དོན་ངེས་པའི་ཚེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྣང་ཆ་ངེས་ཡུལ་དུ་མ་བྱེད་ཅིག །གསུམ་པའི་ཚེ་དཔྱད་དོན་ངེས་པ་དང་ལྷན་

188 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཅིག་ཏུ་ཤིན་སྦྱངས་གཉིས་ཐོབ་དཔྱད་པས་གནས་པ་འདྲེན་ཞིང་གནས་པའི་ངང་ནས་སོ་སོར་དཔྱོད་ནུས་པས་མཉམ་གཞག་ཏུ་གནས་པ་དང། ཇི་ལྟ་བའི་དོན་སོ་སོར་འབྱེད་ནུས་པའི་ཤེས་རབ་ཟུང་འབྲེལ་དུ་ཡོད་པའི་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེད་1

པར་མཛོད་ཅིག །བཞི་པའི་ཚེ་དཔྱད་དོན་ངེས་པ་
ན་གནས་ཆ་འདྲེན་པ་ཞི་གནས་གྲུབ་པའི་མཐུ་ཡིན་ཡང་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་མ་འཛིན་པར་ཡང་ཡང་དུ་དཔྱད་ནས་དཔྱད་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་དང་དཔྱད་མཐར་འཇོག་པ་གཉིས་མཉམ་པར་བསྒྲུབ་པར་མཛོད་ཅིག།།ལྔ་པའི་ཚེ། མྱོང་བ་འདོན་པའི་དྲན་ཤེས་ཀྱི་ངེས་ངོར་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་ངེས་པ་འགོག་པར་གྱིས་ཤིག །ལྟ་བའི་ཡིག་ཆུང་ངོ་། །སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༤ བྱེད་པར་

༄༅། །འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་གྱི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མཛད་པ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ། བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་པདྨོ་ལ་སྐྱེ་བ་ཀུན་1

ཏུ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།
གང་ཞིག་ཞི་བའི་རྒྱུ་སྐར་ཕྲེང༌། །རྒྱལ་སྲས་རི་བོང་འཛིན་པའི་དཔལ། །ཀུན་མཁྱེན་
ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་དག།།གང་གིས་བསྐྲུན་དེ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །ཐུབ་པ་ཕྱོགས་ཀུན་རི་དྭགས་མིག་ཅན་གྱི། །མཛེས་སྡུག་རྫོགས་པ་སྙན་པའི་བ་གམ་རྩེར། །མི་ཉམས་བསོད་ནམས་རྐང་སྟེགས་ལ་འཛེགས་པ། །འཕྲོག་བྱེད་རལ་པའི་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །གང་ཞིག་མ་ལུས་འགྲོ་བའི་སྙིང་ལ་རབ་དཀར་བྱམས་པའི་ག་བུར་ཐིགས་རྒྱུན་ལན་ཅིག་མིན་པར་ལྷུང་བ་གང༌། །དེ་ཡི་རབ་བསིལ་གྲགས་པའི་དྲི་བཟང་ནོར་འཛིན་བུ་མོའ་འགྲམ་པ་ལ་ནི་སྒྲོལ་ ི 2

བྱེད་མཛུབ་མོས་བྲིས་གྱུར་པ། །རྒྱལ་
བའི་ཅོད་པན་མེ་ཏོག་དཀར་པོའ་སྙེ་མ་ཡིས་ཀྱང་གཞོན་ནུའི་ཁུར་བཞིན་གཙུག་ཏོར་ངལ་ ི 3

བ་ཉིད་
དུ་བྱེད། །དཔལ་ལྡན་ས་ཡི་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་ཡལ་འདབ་བདེ་གཤེགས་ཞལ་གྱི་རོལ་རྩེད་དགའ་བ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག།།དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གླང་ཆེན་སྨྱོན་པའི་ཐོད་པའི་བུམ་པ་དྲལ་བྱེད་ཅིང༌། །སྟོང་ཉིད་སེང་གེའི་གད་རྒྱངས་དྲག་པོས་སྲིད་པའི་བྲག་རི་ཧྲུལ་པོར་བྱེད། །བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་གངས་རིའི་སུལ་ན་སྙིང་རྗེའི་མིག་དམར་གཡོ་བ་ཅན། །དཔལ་ལྡན་གདོང་ལྔའི་དབང་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་4

འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་སྐྱོང་གྱུར་ཅིག །ལེགས་པར་བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་
ཀྱིས། །མི་ཉམས་རྣམ་དཔྱོད་བྱིན་པ་གང༌། །དེ་ཡི་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་ཡང༌། །སྐལ་བཟང་

1 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༢ རྐུན་ཏུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༤ སྐོལ་བྱེད་
3 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༤ བྲལ་བ་
4 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༢ ཁྱོད་ཀྱིས་

190 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྙིང་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ། །ཕྲག་དོག་མེ་ཡིས་མགྲིན་པའི་ཕུག་སྐམས་ཤིང༌། །ལོག་པའི་ཕུད་སྒྲ་འབྱིན་པའི་གདུག་པའི་སྦྲུལ། །དེ་དག་འདབ་བཟང་དབང་པོའ་སྤར་ཁྱིམ་ལས། །ལེགས་འོངས་ ི 1

སྡེར་མོའ་ིརྩེ་ལ་བག་ཡོད་བྱོས།།
འདིར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བ་ཉིད་ནི་གང་བཤད་པར་བྱ་
བའི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རེ་ཤིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐོར་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་སྡེ་སྣོད་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཁོར་ ིལོ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་མདོ་དང༌། ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་ལོའོ། །དེ་ལ་བར་པའི་གཙོ་བོ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ཐ་མའི་གཙོ་བོ་ནི་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའོ། །དེ་གཉིས་ལས། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་མན་ངག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། བར་པ་ངེས་དོན་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང༌། དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་རྣམ་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དག་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ནི་གཉིས་ཏེ། སྙིང་པོའ་ིདོན་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པའོ། །སྙིང་པོའ་དོན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ ིསྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་མདོས་དངོས་སུ་གཙོ་བོར་བཤད་ཅིང༌། དེ་ཉིད་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་རྣམས་སུ་རྒྱས་པར་འགྲེལ་པར་མཛད་ལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་སྙིང་པོའ་དོན་དེ་ཉིད་ ིཇི་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་གཞན་དུ་འཆད་པར་འདོད་དོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ནི་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལས། སྙིང་པོའ་དོན་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ ི ཤགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ས་འོག་གི་གཏེར་ལྟར་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་རྟོགས་ན་དོན་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ། 1 ཞོལ། ཤོག ༢ ན ༢ ལེགས་ལོངས་རྡོ་རྗེའི་ གཙང་། ཤོག ༢ ན ༣ ལེགས་འོངས་རྡོ་རྗེའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 191

རྗེ་བཙུན་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དེ་དག་གསལ་བར་སྟོན་པ་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་ལྟ་བུའི་མན་ངག་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་སློབ་དཔོན་སྔ་མ་དག་གིས་རྣམ་འགྲེལ་མང་དུ་མཛད་ཀྱང༌། ཁ་ཅིག་གིས་སྙིང་པོའ་དོན་རྣམ་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་ལ་ ིབརྟེན་ནས་བཀྲལ་ཞིང༌། གཞན་དག་གིས་མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་དང་མཐུན་པར་བཀྲལ་ཡང༌། ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་མ་སྦྱར་ལ། འདིར་ནི་སྙིང་པོའ་དོན་མཐའི་བྲལ་དབུ་མའི་ཚུལ་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཡུམ་གསུམ་གའི་རྒྱན་དུ་སྦྱར་བའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་དུ་བཞེད་དེ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་དུ་བྱོན་ཞིང༌།1

ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཟབ་དོན་གྱི་ཉིང་ཁུས་བློ་གྲོས་ཀྱི་ལུས་རྒྱས་པ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་
རྨད་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པས་རྗེ་བཙུན་རང་ཉིད་ལས་གནང་བ་མནོས་ཏེ། སླད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བ་འདི་ཉིད་མཛད་དོ།།
འདི་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ། བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་པ། བཤད་པ་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པའི་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་དམ་བཅའ་བ། རྣམ་བཤད་སྔ་མ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། རང་ཉིད་འགྲེལ་པ་རྩོམ་པའི་རྒྱུ། ཁེངས་སྐྱུངས་ཤིང་རྩོམ་པར་སྤྲོ་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གུས་ཕྱག་འཚལ། གང་ལ་ན། ཤེར་ཕྱིན་ལའོ། །ཅིའི་ཆེད་དུ་ན། དེའི་རྒྱན་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དག།།ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ན། འབྱེད་པའི་གེགས་བར་ཆད་སེལ་བ་དང༌། དམ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཤེར་ཕྱིན་ནི། དེའི་རྒྱན་ཚིག་ཅེས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱན་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པས། མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཙམ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བརྡ་སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་དང༌། ཁ་ཅིག་ཆོས་ཉིད་དང༌། ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་དག་ནི་དོན་མིན་ནོ། །གཞུང་འདིས་ཤགས་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་འཕངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཡུམ་གསུམ་རྒྱན་དང་བཅས་པ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ། མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ། འགྲེལ་པ་འདི་ལས་བསྟན་བཅོས་ཡུམ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་
1 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༧ བྱོན་ཅིང་།

192 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་པ་དགོས་པ། བརྗོད་བྱ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་དག་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་རྣམ་མཁྱེན་འཐོབ་པ་ཉིང་དགོས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཅི་སློབ་དཔོན་སྔ་མ་དག་གིས་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་དམ་
མེད། ཡོད་ན་བརྩམ་མི་དགོས་ལ། མེད་ན་མན་ངག་མེད་པས་བརྩམ་མི་ནུས་སོ་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་སྔ་མ་བཞིའི་འགྲེལ་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ནི་བཤད་པ་ཕྱོགས་རེ་བ་ཡིན་ལ། འདིར་དེ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པར་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་སློབ་དཔོན་སྔ་མ་བཞིའི་འགྲེལ་པ་བྱས་ཚུལ་འཆད་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་མཛད། གང་གི་ན། བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྒྱན་གྱིའོ། །སུས་ན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་སོ། །དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། སྙིང་རྗེས་འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ཆགས་མཛད་པའམ། ཡང་ན་སྙིང་རྗེས་འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་རང་དོན་ལ་ཆགས་མེད་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ནོ། །རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ནི་མི་ཕམ་མགོན་པོ་ལ་གསན་ནས་ནིའོ།།
གཉིས་པ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་བཀྲལ་ལོ། །གང་ན་བསྟན་བཅོས་
ཆེན་པོའོ། །གང་གིས་ན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སོ། །དེའི་ཡོན་ཏན་ནི།1

འགྲོ་བའི་དོན་མངོན་མཐོ་
ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྩ་ལག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །ཇི་ལྟར་ན་རང་གི་མོས་པ་གཙོར་བྱེད་པས་ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པ་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན་ནས་སོ། །འདིས་སྔ་མ་ཡང་ལྟ་བ་འདི་དང་མཐུན་པར་བསྟན་ཏེ། འདིས་ལྟ་བ་དེ་ལྟར་འགྲེལ་པ་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་འཕགས་གྲོལ་གྱིས་མཛད་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་ཕྱེ། གང་ན། བསྟན་བཅོས་ཆེན་
པོའོ། །སུས་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱས་ཀྱང་ངོ༌། །དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། འཕགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིའོ། །ཇི་ལྟར་ན། དབྱིག་གཉེན་དེས་བྱས་པ་ཡང་དག་པར་བྱས་པ་མིན་པར་མཐོང་ནས་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ་དབུ་མར་གནས་པའི་བློས་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ཚུལ་དུའོ། །འདིས་འོག་མ་ཡང་ལྟ་བ་འདི་དང་མཐུན་པར་ཤེས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་སྔར་ལྟར་རོ། །བཞི་པ་བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེས་བཤད་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་བྱས་སོ། །གང་ན་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའོ། །སུས་ན་རྣམ་པར་
1 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༢ དེའི་ཡོན་ཏན་འགྲོ་བའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 193

གྲོལ་སྡེའོ། །དུས་ནི་དེའི་འོག་ཏུའོ། །ཡོན་ཏན་ནི་དད་པའི་ས་ལ་གནས་པ་ཡིས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་ཡུམ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་གི་རྒྱན་དུ་མ་རྙེད་པར་ཉི་ཁྲི་ཁོ་ནའི་རྒྱན་དུ་སྦྱར་ཏེའོ། །འཕགས་པས་བཤད་པ་ལས་ནུས་པ་ལྷག་པོ་མེད་པས་དོན་མེད་དོ་སྙམ་ན། རང་གི་བློ་གྲོས་འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ།།
གསུམ་པ་ལ་རྙེད་པ་ངོ་མཚར་བར་བསྟན་པ་དང༌། བཀའ་དྲིན་གྱི་ལན་དུ་དབྱེ་རིགས་པར་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་མཁས་པས་སྣང་བྱས་ཤིང་དབྱིག་གཉེན་སོགས་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་རིགས་སྟོབས་ཀྱིས་མ་རྙེད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཡུམ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་གིས་བསྟན་པ་དང༌། མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་དང་མཐུན་པ་དེ་ལྟར་རྙེད་པ་གང་དེ་ཡ་མཚན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བའི་ཟབ་མོའ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཇི་ཞིག་ལྟར་སངས་ ིརྒྱས་དབང་གིས་རྙེད་པ་ནི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེ་བར་རིགས་ཏེ། སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་ཉིད་བླ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བཞི་པ་ནི། ཡུམ་དོན་མ་ལུས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ནི་
སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཡང་འགྲེལ་པ་འདི་རྩོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བ་སྐྱེས་སོ། །ཅིའི་ཆེད་དུ་ན། རང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་འདོད་པས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཡུམ་དོན་འཆད་པ་འདི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་ཅན་དག་བསྒྲུབ་ཅིང་བསྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉེ་བར་དགོད་པ་ལ་གསུམ། བསོད་ནམས་སྤེལ་བའི་ཡན་ལག་མཆོད་
བརྗོད། བསྟན་བཅོས་ལ་གཞན་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ། འཇུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར། རྩ་བ། འགྲེལ་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཕྱག་འཚལ་བ་ཞེས་དྲང་ངོ༌། །སུས་ན་བྱམས་པས་སོ། །དུས་ནི་རེ་ཤིག་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་དང་པོར་རོ། །གང་ལ་ན་ཡུམ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱིས་སོ། །དགོས་པ་ནི་དངོས་སུ་འཕགས་པ་བྱམས་པ་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ཕུལ་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འབྱུང་གནས་ལ་

194 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རབ་ཏུ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུའོ། །དང་བ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དང་བའི་དོན་གྱི་ཤགས་ཀྱིས་ཡུམ་ལ་ཐོས་བསམ་བསྒོམ་པས་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །འཇུག་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡུམ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བས་འཇུག་པ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་ཐོག་མའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་གྲུབ་ཅེ་ན་བྱམས་པའི་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དཔྱད་ནས་དེས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་པར་བཟུངས་ནས་སོ།།
རྩ་བ་ལ། ཚིག་དོན་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཞི་བ་
ཚོལ་རྣམས་ཐབས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་མཛད་གང་ཡིན་དང་། གང་དག་བྱང་སེམས་འགྲོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྣམས་ཐབས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་དོན་སྒྲུབ་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། ཐབས་རྣམ་མཁྱེན་གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་གང་དག་ཐུབ་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་འབྲས་བུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་དང་ལྡན་པ་དྲང་ངེས་སྣ་ཚོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདི་གསུངས་པར་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དུ་གྱུར་པ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།
གཉིས་པ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཐོག་མར་གཞི་ཤེས། དེ་ནས་ལམ་ཤེས། དེ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་
ལ་བསྟོད་པའི་གོ་རིམས་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་ཅི། ཡུམ་སྲས་ཀྱི་དོན་ནི་གང༌། ཕྱག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་
ཡང་1
གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། གོ་རིམ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདི་ནི་མདོའ་གླེང་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་ ིདེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང། བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའ་རི་ལ་དགེ་སློང་ལྔ་སྟོང་ཙམ་ཞེས་ ིསོགས་ཀྱིས་རྟེན་ཉན་ཐོས་བསྟན་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགྲ་བཅོམ་པ། ཟག་པ་ཟད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞི་བསྟན་ཅིང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟེན་བྱང་སེམས་དང༌། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུངས་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བསྟན་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་གདན་སེང་གེའི་ཁྲི་བཤམས་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐུའི་སྣང་བ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་སངས་རྒྱས་དང༌། གསུང་གི་སྣང་བ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་
1 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༡ ཡུམ་གང་ལ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 195

འབྲས་བུ་ཆོས་འཁོར་བསྟན་ལ། གསུམ་གའི་སྐབས་སུའང་ཐབས་གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་གསུམ་ཁོང་ན་གནས་པ་རྗེ་བཙུན་གྱིས་དངོས་སུ་ཁ་བསྐང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་1

ནི་
མི་འཐད་དེ། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་མཆོད་བརྗོད་དང་གླེང་གཞི་མ་སྦྱར་ཞིང༌། འགྲེལ་ཆེན་དུ་གླེང་གཞི་དགོས་2

འགྲེལ་གྱི་མཇུག་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྩ་བའི་རྟེན་སྟོན་པའི་
སྐབས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ནི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་སློབ་མི་སློབ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང༌། འབྲས་བུ་ཉེར་ཞི་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་ནི་དགྲ་བཅོམ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དོན་ཐ་དད་ལ། གླེང་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་དགེ་སློང་ལྔ་སྟོང་ཞེས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞེས་སོགས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་ནི། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཡིན་ལ། གླེང་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་གཟུངས་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི་བྱང་སེམས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་གོ་རིམས་འདི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་
འཇུག་པའི་གོ་རིམས་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡུམ་སྲས་ཀྱི་དོན་ལ། སྔ་རབས་པ་དག་དང༌། ཕྱིས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག་དུས་མཉམ་པའི་མཁྱེན་གསུམ་དང་འཕགས་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་ལ། སྔ་ཕྱི་དག་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན། ཞེས་3

སྨྲ་

བ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་ཡིན་ན་མཚན་མཚོན་ཡིན་དགོས་ལ། ཉན་ཐོས་དང་གཞི་ཤེས། བྱང་སེམས་དང་ལམ་ཤེས་དུས་མཉམ་དག་ཕན་ཚུལ་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཁྱེན་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་དག་བསྐྲུན་པའི་ཡུམ་ཡིན་པས་རྒྱུ་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་པོ་དང༌། མཐོང་ལམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དག་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལམ་ཤེས་སོགས་སྔ་མ་ལས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱག་ཡུལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༤ དོན་མི་འཐད་དེ།
2 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༧ དགོངས་འབྲེལ་
3 ཞོལ། ཤོག ༥ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༥ ན ༤ ཅེས་

196 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གྱི་ཡུམ་ལ་ཁ་ཅིག་སྐབས་འདིའི་ཕྱག་ཡུལ་གཞི་ཤེས་ནི། ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ལས་ཡུམ་ལ་དང་བ་སྐྱེ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡང༌། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། དེ་འདྲའི་དང་བ་ལས་ཡུམ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པས་འཇུག་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ནའང། དེས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། བསྟན་བཅོས་འདི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་སྣོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཉན་རང་གིས་བསྟན་བཅོས་འདིའི་བརྗོད་བྱ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་མྱངས་པར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ཡང༌། སྐབས་འདིའི་ཕྱག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་དུ་འཐད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཡུམ་འདིས་ཉན་རང་གི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། འདིས་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་གཞི་བདག་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་ཏེ། རིམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་སྤངས་ནས་ཞི་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་ཐབས་གཞན་མེད་པས། ཕྱག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་ཡིན་ན། ཉན་རང་གི་བཞེད་དོན་དངོས་སུ་མི་སྒྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་རང་ལུགས་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། 1

ཆོས་

ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང། རྣམ་རྟགས་མཚན་མ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གསུམ་ག་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཙམ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཞིང༌། འཕགས་པ་བཞི་གའི་དངོས་ཀྱི་ཡུམ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་མཁྱེན་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། འོ་ན་དོན་བྱེད་པ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག།།དེས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཞེས་སོགས་དང་ཡང་ལེགས་པར་འགྲིག་པར་འགྱུར་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༦ ན ༤ རྟོགས་པ་དང། རྣམ་རྟགས་མཆན་མ་ལུས་པ་ གཙང་། ཤོག ༥ བ ༦ རྟོགས་པ་དང། རྣམ་རྟགས་
མཚན་མ་ལུས་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 197

ཉན་རང་གི་ཡུམ་ཡིན་ན་གནོད་པ་གཞན་ཡང་འབབ་པར་སེམས་སོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། དགོས་དོན། བསྡུས་དོན། ཚིག་དོན། བརྒལ་ལན་དང་བཞི། དང་
པོ་ལ་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་དང༌། བརྒྱུད་པའི་དགོས་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་དང་བའི་རྐྱེན་དང༌། དང་བའི་རང་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ནི་ཡུམ་འདིའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དབང་རྟུལ་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི་དེ་ཐོས་ནས་རེ་ཤིག་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི་ཡུམ་གྱིས་འཕགས་བཞི་བསྐྲུན་པ་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་མྱུར་དུ་རབ་ཏུའམ། ཤུགས་དྲག་པོའ་དང་བ་སྐྱེའོ། །གཉིས་པ་ ིདབང་རྣོན་དང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་1

བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །གང་ན་དབང་
རྟུལ་དུ་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱང་ངོ༌། །དང་བའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཏེ་མཁྱེན་གསུམ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ལྡན་པ་དེས་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བསྐྲུན་པར་མཛད་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྲིད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་སྟེའོ།།
ངེས་པ་དེ་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེ་ན། དབང་རྟུལ་བཞིན་དུ་ཚིག་ཐོས་པ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་
གྱི། གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་འབབ་མི་འབབ་དཔྱད་པ་ན་གནོད་པ་མ་མཐོང་ནས་ངེས་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་དབང་རྣོན་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་ནི། དབང་རྟུལ་བཞིན་ཚིག་ཐོས་པ་ཙམ་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་པར། ཚིག་དེའི་དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་མེད་པར་མཐོང་བ་ན་སྐྱེ་ཞེས་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གྱི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། གནོད་བྱེད་འདི་འདྲ་ཞིག་མེད་པར་མཐོང་ཞེས་པ་དང༌། སྒྲུབ་བྱེད་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པར་མཐོང་ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་མིན་ཞིང་དེའི་ཕྱིར་གཞན་དག་གིས་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་བཟུང་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་པ་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
1 ཞོལ། ཤོག ༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༦ ན ༢ རབ་ཏུ་སྐྱེད་པར་

198 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡུམ་གྱིས་སྲས་འཕགས་བཞི་གདོན་མི་ཟ་བར་བསྐྲུན་པ་དེ་ཡུམ་གྱིས་སྲས་འཕགས་བཞི་བསྐྲུན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བས་སྒྲ་མི་རྟག་པའང་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་དེ་1

སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་སྨྲའི་དེས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཤགས་ལ་འཕངས་པར་སྨྲའོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་བརྗོད་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཤགས་ལ་འཕངས་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དམ་བཅའ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཕྱེད་པའི་གཏམ་དེ་ལ་རིགས་པ་ཤེས་པ་དག་ངོ་ཚ་བའི་གནས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་དུ་གང་གིས་འགྲུབ་ན་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མས་འགྲུབ་བོ། །རྟགས་འདི་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་རྒྱས་པར་ལོགས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་བརྒྱུད་པའི་དགོས་པ་ལ། དང་བ་ལས་འཇུག་ཚུལ་ནི། ཡུམ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་
བས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པ་ཐོབ་པར་མངོན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་ཡང་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གསུང་རབ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་བྱེད་དོ། །ཞུགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་གསུམ་སྐྱེ་བའི་རིམ་གྱིས་ལེགས་པའི་མཆོག་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་བསྡུས་དོན་ནི། འདིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུམ་ལ་
བསྟོད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་བསྡུས་ལ། བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཚང་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་དེས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་བཞེད་པའི་དོན་ཐམས་ཅན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྒྲུབ་ནུས་པ་ཡིན་པས་ཡུམ་གྱིས་འཕགས་བཞི་བསྐྲུན་ནུས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བསྟོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཐུགས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༣ ཅི་སྟེ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ གཙང་། ཤོག ༦ ན ༧ ཅི་སྟེ་དེ་སྒྲུབ་དུ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 199

ལ་བཞག་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྟོད་དོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་མཁྱེན་གསུམ་ནི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་སྡུད་བྱེད་ཡིན་པས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ལ་བསྟོད་པ་ན་བརྒྱད་ཀ་ལ་མ་བསྟོད་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པ་ནི་ནོར་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲ་སེལ་འཇུག་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
བསྡུས་ཚུལ་ལ་ལོ་ཆེན། མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཡིན་པས་དུས་གསུམ་གྱི་
འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་སྦྱོར་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོའ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་ཙམ་ཡིན་པས་རྒྱ་ཆེ་བས་ཆུང་བ་བསྡུས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ིགསུམ་གྱིས་ལྔ་བསྡུས་ཚུལ་དུ་སོང་གི་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་དང་སྦྱོར་བཞི་ཆོས་སྐུ་ལ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་

1

མེད་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དག་ལ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།2

ཨར་སྡུད་

བྱེད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་ཆོས་སུམ་ཅུ་ལ་བྱས་ནས། དེས་སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་བསྡུས་པར་འདོད་པ་ལའང༌ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་པ་སྔ་མ་སོ་ན་གནས་སོ། །འབྲེ་3

དང༌དེའི་རྗེས་འབྲང་
དག །མཁྱེན་གསུམ་ནི་4

རང་བཞིན་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་ནི། དེ་རབ་དེའི་གོ་རིམས་

5

དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་སྐབས་བསྡུས་སོ།6

།ཞེས་ཟེར་བ་ལའང༌། གསུམ་གྱིས་ལྔ་བསྡུས་ཚུལ་ཙམ་དུ་སོང་ཞིང༌། ཚོགས་སྦྱོར་
ནའང་མཁྱེན་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་ན་གསུམ་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་པའི་སྦྱོར་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༤ ཁྱད་མེད་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༤ ཕྱིར་རོ། །ལར་
3 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣ འབྲི་ གཙང་། ཤོག ༧ ན ༥ འབྲོ་
4 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༥ མཁྱེན་གསུམ་རང་བཞིན་
5 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣ གོ་རིམ་དེའི་ཞེས་སོགས་ གཙང་། ཤོག ༧ ན ༥ གོ་རིམ་དང་ཞེས་སོགས་
6 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༧ ན ༦ བསྡུ་འོ།།

200 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་སྐབས་ཅན་མེད་པར་དེའི་གནས་སྐབས་མི་སྲིད་དེ། སོར་མོ་མེད་པའི་ཁུ་ཚུར་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ནི་མཁྱེན་གསུམ་དང༌། དེའི་རྣམ་པ་དང༌། དེའི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་མ་ཕྱེད་པའི་ནོངས་པའོ། །སྡུད་བྱེད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་བསྡུ་བྱ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་དང་སྦྱོར་བཞི་དང་ཆོས་སྐུ་སྡུད་པར་བྱེད་པའང་འཐད་པར་དཀའ་སྟེ། ཆོས་སུམ་ཅུས་མཁྱེན་གསུམ་དེ་དང་དེའི་གོ་ཆོད་ན། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་བཅུ་
1

རྣམ་མཁྱེན་དུ་ཐལ་ཞིང༌། གོ་མི་ཆོད་ན་བསྡུ་བྱ་མཁྱེན་གསུམ་མི་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་མཁྱེན་གསུམ་ཙམ་སྡུད་བྱེད་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་སོ་སོའ་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་ ིགྱི་གསལ་བ་སོ་སོ་བ་དག་ནི་བསྡུ་བྱ་ཡིན་ལ། བསྡུས་ཚུལ་ནི་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱིས་ཁྱབ་བྱ་བསྡུས་པའོ།།གསུམ་པ་ཚིག་དོན་ལ། བསྟོད་པ་དང་ཕྱག་འཚལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། ཐོས་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་དྲང་ངོ༌། །གང་ཟག་གང་གིས་ན་ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བསླན་ནས་ཞི་བ་ཚོལ་རྣམས་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་རིམ་པ་གཅིག་གིས་ཤགས་ལ་བསྟན་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་སྟེ་རང་དོན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས་སོ། །འོན་ཀྱང་རང་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་པར་གཏན་མེད་པ་མིན་ཏེ། གཟུང་རྟོག་སྤངས་པ་སོགས་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་གིས་ལྷག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐབས་གང་གིས་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གཞི་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། ཕུང་པོ་དང་བཅས་པ་དང་ཕུང་པོ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མྱང་འདས་རྣམ་པ་གཉིས་ཐོབ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཐེག་དམན་2

གྱི་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་
ནི། ཐེག་དམན་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་མ་སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང༌། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ནི། ལམ་དེས་ཉོན་མོངས་དང༌སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གོ།

1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༡ སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་སོགས་
2 གཙང་། ཤོག ༧ བ ༥ དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ནི། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱིས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 201

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས་ཐབས་ལམ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་གི་དོན་སྒྲུབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌།
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ནི། བསྐོར་བར་མཛད།
གང་ཟག་གང་གིས་ན། སངས་རྒྱས་ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་སྤངས་པས་ཡང་དག་པར་བསྡོམས་པའི་སྐུ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱི་དབང་ཕྱུག་ནི་ཉན་རང་དང༌བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གང་དང་ལྡན་ནའོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐོར་བའོ། །འདིའི་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་འཁོར་ལོ་ནི་གང༌། དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ། འཁོར་ལོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐོར་རམ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐོར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྒྱུད་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དང༌། སྨིན་པ་གྲོལ་བར་བྱེད་བའི་ལམ་ལ་ཞི་ལྷག་གཉིས་ལས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆ་བསམ་གཏན་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བསྡུས་པའི་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད། ལྷག་མཐོང་གི་ཆ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་སོ།།
རྗོད་བྱེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར།
མདོ་སྡེ་དབྱངས་བསྙད་ལུང་བསྟན་དང༌། །ཚིགས་བཅད་ཆེད་བརྗོད་གླེང་གཞི་དང༌། །རྟོགས་བརྗོད་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་དང༌། །སྐྱེས་རབས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང༌། །རྨད་བྱུང་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྡེ།1

།ཞེས་བྱ་
བ་དག་གོ །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའ་བྱེ་བྲག་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༤༣ ཕྲེང་། ༡༧ ནང་དུ་དྲངས།

202 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར། འདོད་ཆགས་ལ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ་དང༌། ཞེ་སྡང་ལ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ་དང༌། གཏི་མུག་ལ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ་དང༌། གསུམ་པོ་ཆ་མཉམ་ལ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་རེ་རེ་ལ་སྟེ། བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་སྟོན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གསུངས་སོ། །ཞེས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ཐབས་ཀྱི་ལེའུའི་འགྲེལ་པར་གསུངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་ལ། མཛོད་དུ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག1

།ཅེས་འབྱུང་ངོ༌།།
ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའ་ཚད་ལ། ཁ་ཅིག་ཤཱ་རིའི་བུས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ ིདང༌ཆོས་ཕུང་གཅིག་ཚད་མཉམ་ལ། དེ་ལ་ཤླཽ་ཀ་དྲུག་སྟོང་ཡོད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་དང་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་སྣ་རེ་རེ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་གཏམ་གྱི་ཚོགས་ལ་འདོད་ལ། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་གླང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་བཀུར་བར་འོས་པའི་སྣག་ཚས་ཆོས་ཕུང་གཅིག་འབྲི་ནུས་པར་འདོད་པ་སོགས་ལ་ཆོས་བཤེས་ཀྱིས་བཤད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་ཕྱེ་2

བའི་ཉོན་མོངས་རེ་རེའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་གཏམ་གྱི་ཚོགས་རེ་རེ་ལ་
ཆོས་ཕུང་རེ་རེ་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉན་པོར་ནི། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐུན་པར་གསུངས།3

།ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།
དུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་ནི། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་
སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཤེས་ཀོའུ་དིནྱཱ་ལ་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པ་ན། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་ལ་ལ་འཇིག་རྟེན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །ཞེས་ཟེར་ལ། དེ་ཡང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་ལ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་ཁས་མི་ལེན་ལ། བདེན་པ་བཞིའི་འཁོར་ལོ་ཉིད་ལན་གསུམ་དུ་བཟླས་ཤིང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥ ཕྲེང་། ༡༩
2 ཞོལ། ཤོག ༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༨ བ ༣ བྱེ་བའི་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༡

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 203

རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐོར་བར་འདོད་དོ། །འདིར་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་ལས། རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི། མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་དག་ཡིན་ལ། ཚོགས་སྦྱོར་ནི་མིན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་བོན་གཅོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདི་དག་ལ་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་ཞིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅོད་པར་བྱེད་པས་རྒྱལ་པོའ་འཁོར་ལོ་དང་ ིཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། འདི་ལྟར་བདེན་པ་བཞིའི་འཁོར་ལོ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་དང༌། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་ལོའོ།།
དེ་ལ་དང་པོ་ནི། གནས་དྲང་སྲོང་རྒྱུ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ། དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་དུས་སྔར་གསུངས་ལ། འཁོར་ལོ་འདིའི་མདོ་དངོས་ནི། ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་བསྟན་པ་བདེན་བཞིའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌།1

ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་ལ། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཐེག་2

དམན་གྱི་མདོ་
རྣམས་འཁོར་ལོ་དེར་སྡུད་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཏོགས་པའི་མདོ་ཡིན་ན་དུས་སྔར་གསུངས་པས་ཁྱབ་པ་མིན་ཏེ། འདུལ་བ་རུང་མཐུན་གྱི་མདོ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་ནི་གནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའ་རི་ལ་སོགས་པར་དངོས་ཀྱི་ ིཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་དུས་བར་དུ་གསུངས་ཤིང་། བརྗོད་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་དང༌ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ལ། མཚན་གཞི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་འཁོར་ལོ་བར་པར་སྡུད་དོ།།
ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་འཁོར་ནི། གནས་ཡངས་པ་ཅན་ལ་སོགས་
པར་དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༥ དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༩ ན ༢ ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་

204 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དུས་ཐ་མར་གསུངས་ཤིང༌། བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ལ། འཁོར་ལོ་འདིའི་མདོ་དངོས་ནི་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌།1

དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོར་སྡུད་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པ་ཞུགས་པའི་དོན་ནི། དེ་དང་དེའི་རིགས་སུ་2

ངེས་པ་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་
ཞུགས་ཞེས་པ་ནི། རྐྱེན་གྱི་དབང་གིས་ཐེག་པ་གང་དུ་ཡང་བསྒྱུར་དུ་རུང་བ་མ་3

ངེས་པའི་རིགས་
ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་སོ། །ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གང་ཟག་ཚང་བ་འཁོར་དུ་འདུས་པའི་དོན་ནི་མིན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་དུ་མི་སྲིད་དོ།།
མཚན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་དུས་བར་པར་གསུངས་པ་གང་ལས་ཤེས་ན། ཡུམ་གྱི་
མདོར། དེའི་ཚེ་ལྷའི་བུ་བརྒྱ་སྟོང་ཚད་མེད་པ་རྣམས་ནམ་མཁའ་ལ་མེ་ཏོག་གཏོར་ནས་སྐད་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ། ཀྱེ་བདག་ཅག་ལ་སོགས་པས་ནི་དེང་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གྱ་ནོམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བར་མཐོང་ངོ༌།4

།ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།
དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་ཞེས་དང༌། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཞེས་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དང༌། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་བཤད་པས་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མཁས་རློམ་གང་དག་སྨྲ་བ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་འདིའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང༌། ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ་སོགས་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་དྲང་དོན་མི་སྲིད་པར་འདོད་ཅིང༌། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༩ ན ༧ ཡིནཅིང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༣ རིགས་ངེས་པ་ གཙང་། ཤོག ༩ ན ༧ རིགས་པ་ངེས་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༩ བ ༡ རུང་བ་ལ་ངེས་
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༨ ཤོག ༦༠༠ ཕྲེང་། ༨ ནང་དུ་དྲངས།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 205

སྨྲ་བ་སོགས་དྲང་ངེས་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་མི་མཐུན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ལྟར་ན། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ངེས་དོན་དང༌། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ལ། དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ཡང་གནས་ལུགས་བཙལ་བ་ན། དེས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་མ་སོང་བར། དེ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ནས་གནས་ལུགས་གཞན་ཚོལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དྲང་དོན་དང༌། མདོ་སྡེ་དེའི་དོན་གནས་ལུགས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ངེས་དོན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཀྱང་བདེན་དངོས་བཤད་ཅིང༌། ཐ་མ་དགོས་འགྲེལ་ལ་སོགས་ལས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་བཤད་ལ། དེ་དག་ལ་གནས་ལུགས་སེམས་པའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་དྲང་དོན་ཡིན་ཞིང༌། བདེན་པར་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་ཉིད་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དག་ལས་ཆེས་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་གཞུང་བཙུགས་ཏེ་བཤད་དོ།།
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང༌། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་
སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། མདོ་གང་མདོ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་བཤད་དགོས་པ་ནི་དྲང་དོན་དང༌། མི་དགོས་པ་ནི་ངེས་དོན་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང༌། བར་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དགོངས་པ་བཤད་དགོས་ཀྱི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དྲང་དོན་ཡིན་ལ། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་ལས་ནི། ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང༌དོན་དམ་བདེན་པ་མ་1

ཡིན་པ་དང༌།
ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་ཞིང༌། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་ལེགས་པར་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་གི །མདོ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དགོངས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༥ བདེན་པ་མིན་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་ཅིང་།

206 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་བཤད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱང་ས་དང༌། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་དང༌། ཐེག་བསྡུས་དང༌། རྒྱན་དང༌། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་དག་དང༌། སུམ་ཅུ་པ་རྩ་འགྲེལ་དང༌། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་1

སོགས་ལས་ཆེས་གསལ་བར་བཤད་ཅིང༌། དེས་ན་
དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང༌མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་ཡིན་པར་རྐང་བཙུགས་ནས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་ཤིང༌། མདོ་དེ་དང༌དེའི་རྗེས་འབྲང་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་དག་ལས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་2

པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གཞན་
སྟོང་གི་དོན་དུ་བཤད་པས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་དང༌། གཞན་དབང་རི་བོང་གི་རྭ་དང་མཚུངས་པ་དང༌། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་འདུས་མ་བྱས་འདུས་བྱས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དུ་འདོད་བཞིན་དུ། དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་སོགས་དེ་དག་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འབད་པ་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མགུལ་བ་གཅོད་པ་དང་མཚུངས་སོ། །འདིར་ནི་ཡེ་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་གཞན་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟ་བུའི་འཁོར་ལོ་དེ་དག་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་ཅིག་ཅར་དུ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་བསྐོར་བར་
འདོད་པ་ནི་བབ་ཆོལ་ཏེ། སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐོར་ན།3

ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་མཛད་པ་རྫོགས་ནས་མྱ་ངན་ལས་
འདའ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ནས་ཞག་འགའ་ཞིག་ལོན་པ་ཙམ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་བསྟན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རིམ་ཅན་དུ་གསུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་
བསྐོར་བ་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །བཞི་པ་བརྒལ་ལན་ལ། བརྒལ་བ་དང༌། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཆོད་བརྗོད་བྱས་པས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་ཤེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༧ རིགས་པ་ལ་སོགས་ལས་གསལ་བར་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༡ ཀུན་བརྟགས་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༣ བསྐོར་ནས།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 207

ནས་བྱ་བ་གང་ལ་འཇུག་ཅེས་འདྲི་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་ཅེས་ཁོང་ནས་དྲང་ངོ༌། །འོ་ན་བརྗོད་བྱར་གང་སྡུད། གཞི་གཉེན་རྣམ་པ་གང་རུང་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྡུད་ན། འབད་པ་དོན་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་འདི་དག་ཡོད་ལ། གསུམ་ག་སྡུད་ན་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་ཟློས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོགས་པ་གཅོད་པ་ལ་དོགས་པ་ཐ་མ་དགོས་1

འགྲེལ་གྱིས་གཅོད་ཅིང༌། དང་
པོའ་དོགས་གཅོད་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཁ་བསྐངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཐའི་མ་ཆོད་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་ལ། ཁ་ཅིག་མཁྱེན་གསུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བས་དེ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་བརྒལ་ཡུལ་དུ་འཆད་པ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ན་གང་བརྗོད་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་ཞེས་འདྲི་བ། ལྷ་བྱིན་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ཅི་ཞེས་འདྲི་བའི་བླུན་པོ་དག་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ།།
ཚིག་དོན་ནི། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་བསྟོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྡུས་པར་མཛད་གྲང༌། ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་རྩོམ་པའི་འབད་པ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་འདི་ལས་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དག་ལས་མ་སྨོས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྱུང་བ་ནི་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་དེ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཁོ་ན་བསྡུས་ཤིང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་མ་བསྡུས་པས་གཉེན་པོ་འདི་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྣམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དེ་ཉིད་གཞི་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་བསྡུས་པ་སྟེ། སྒྲོ་འདོགས་གང་ལ་གཅོད་པའི་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཁོ་ན་བསྟན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་གང་གིས་གཞི་གང་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་དོན་རྟོགས་པ་མེད་པས་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་མཁོ་བའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ་2

སྙམ་དུ་གཞན་དག་སེམས་པར་འགྱུར་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢ བ ༡ དོགས་པ་ཐ་མ་དགོངས་འགྲེལ་ གཙང་། ཤོག ༡༠ བ ༧ དོགས་པ་དགོངས་འགྲེལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༤ ཡིན་སྙམ་དུ་

208 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཉིས་པ་ལན་ལ་དངོས་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོའ་དོན་བསྡུས་ཏེ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ ིབཤད་པ་དང༌། ལན་གྱི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཆོས་ཅན། གསུམ་པོ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྡུས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་དེ་ནི་མིན་ཏེ། ཕྱོགས་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་ཆར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མཁྱེན་གསུམ་གཏན་ལ་འབབ་པའི་ཆེད་དུའོ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང༌། འདིར་ནི་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཞིང༌།1

གང་གི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དང༌། བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པས་ནའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། བར་མའི་མདོ་དགོད་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་
གཉིས། དང་པོ་ནི། མཁྱེན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མདོ་ལས་བཤད་པ་འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་རབ་འབྱོར་ཅེས་སོགས་སོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་ལས། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། དྲིས་ལན་གཉིས་ལས། དྲི་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོགས་སོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་དང༌། གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པར་ཤེས་ཤིང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་གི་བཞེད་དོན་ཡང་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི། ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མཁྱེན་པ་ཡང་མིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་ཞེས་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཉིས་
ལས། དྲི་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོགས་སོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཅེས་བོས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༧ ཡིན་ཅིང་། ཞོལ་གཙང་ཞིང་གི་དོད་ལ་ཅིང་གསལ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 209

ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་སྒོམ་བྱུང་གིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ཐོས་བསམ་གྱིས་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ཀྱང་སྤངས་རྟོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང་དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་བྱེད་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱའམ་ཞེ་ན། ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། །དུས་ནམ་ཡང་མི་བྱའམ་ཞེ་ན། རང་ཉིད་ཆོས་སྐུ་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་ལྷུན་གྲུབ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག་པའི་སྨོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པ་དང༌། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་ཚེ་དེ་ལ་འཕགས་ལམ་སྐྱེ་རུང་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མ་བྱས་པ་དང༌། རང་ཉིད་ཐོག་མར་ལོངས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མིན་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དབང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་མ་སྦྱངས་པར་མི་བྱའི། དེ་གསུམ་བྱས་ནས་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དོ།།
དེ་ལ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཡོད་པའི་སྤངས་རྟོགས་ཙམ་ཞིག་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་
སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱིས་གང་དུ་རྫོགས་ཤེ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་མི་རྫོགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་1

པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་མ་སྤངས་པར་ཡང་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་
སྤངས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རྟོགས་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མི་འཐོབ་ཅིང༌། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་དེ་འདྲའི་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ཏུ་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་ཏེ། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུན་འཆད་པའི་མ་མཐའ་ཐེག་ཆེན་ལ་ས་བརྒྱད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཉོན་ཡིད་སྤངས་ན་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢ ན ༥ མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་།

210 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་དགོས་པར། ཡིད་དང་འཛིན་དང་རྣམ་པར་རྟོག །གྱུར་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤངས་རྟོགས་ཐམས་
ཅད་ས་དང་པོ་ནས་རྫོགས་པ་དང༌། རྟོགས་པ་ས་དང་པོ་ནས་རྫོགས་པར་བཞེད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ནོ། །ཡང་དག་མཐའ་ནི། ཁ་ཅིག་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྫོགས་སྨིན་མ་སྦྱངས་པར་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པ་མི་སྲིད་པས། དེ་ལྟར་གདམས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཆད་པའི་མྱང་འདས་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་བྱས་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཆོས་ཉིད་ཙམ་ལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་ཉིད་
མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚད་ནི། དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེས་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟག་དུ་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་ཀྱང་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་མིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཡིན་ཀྱང་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་པ་ཙམ་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་2

སྐྱོན་མེད་དོ།།
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཉིས་
ལས། དྲི་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སོགས༌སོ།3

།ལན་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་ངོ་བོ་གང་དག་
དང༌། རྟགས་འབྲས་བུ་གང་དག་དང༌། མཚན་མ་རྒྱུ་གང་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་དང༌། རྟགས་དེ་དག་དང༌། མཚམ་མ་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཞེས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༣༥ ཕྲེང་། ༡༣
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༤ ཕྱིར་རོ་སྐྱོན་མེད་དོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༤ ཞེས་སོགས།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 211

བྱའོ། །གཉིས་པ་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་མདོ་དྲང་པ་ནི། དེ་བཞིན་མདོར་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང༌། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ། རྒྱས་པ་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་
རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་རྨོངས་པ་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང༌། རང་དོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་གཞན་དོན་དུ་སེམས་ཅན་མ་བསྡུས་པ་སྡུད་པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བུ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུན་མི་ཆད་པ་དང༌། ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང༌། མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པའི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནི་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པ་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིམ་གྱིས་རྫོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྦྱར་ནི། སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པ་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་
རྒྱས་པ་དང༌། འབྲིང་དང༌། མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་གསུམ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གསུམ་པོ་དེ་དང་དེ་ལས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་མཐའ་དག་གསལ་བར་མཛད་པ་མིན་ནམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བས་ཡང་དེ་བསྟན་པ་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་དུ་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། བསྟན་བཅོས་འདིའི་དགོས་སོགས་བཞིའི་དོན་ལ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང༌། དགོས་པ་དང༌། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར། རྩ་བ་ནི་བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས། །བྱ་བ་རྒྱན་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་

212 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡིན་ནོ། །གང་རྟོགས་པ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། །སྟོན་པས་འདི་ལས་བཤད་པ་གང༌། །གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མིན་པ་དེའོ།1

།རྟོགས་པའི་ཡང་དགོས་པ་ནི། མཐོང་འགྱུར་ཕྱིར་
དུའོ། །སུས་ན་བློ་དང་ལྡན་པས་སོ། །གང་ན་ཆོས་སྤྱོད་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མདོའ་དོན་ནོ། །གང་ ིགི་སྒོ་ནས་ན། དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས་སྒོམ་པས་སོ།།
འབྲེལ་བ་ནི། རྒྱན་ལ་2

དགོས་པ་ཁྱད་པར་བ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་
བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་རྟོགས་པ་ཞེ་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་སྨོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཉམས་ལེན་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །རྟོགས་པ་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་པར་འདོད་དོ། །མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུའི་བརྗོད་བྱ་དེ་གང་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ་རྩ་བར་དེ་གཅིག་པོ་སྨོས་པ་ནི་དེས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་དག་སུས་མངོན་དུ་བྱེད་ན་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉན་
རང་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ལ་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་3

ཤེས་པའི་རིམ་གྱིས་དངོས་སུ་མ་མྱངས་ཏེ། རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡུམ་
གསུམ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དེ་དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཉན་རང་གིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་མི་བྱེད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤ ཕྲེང་། ༩
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༡ རྒྱན་ལས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་བ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༣ བ ༥ ལ་སོགས་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 213

པས་སོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྒྲུབ་པ་ཅི་ལ་ཡང་མ་རེག་པར་ཆས་པ་དག་ཁོ་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། ཐོས་བསམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོའ་དོན་མ་ལུས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ ིབྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་བསྒོམས་པས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་ཅན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །རྩ་བར་ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པས། འདིར་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་ལ་ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྔ་རབས་པ་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང༌། ཞེས་པས་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། སྦྱིན་སོགས་ཀྱིས་ཐ་མ་སྒྲུབ་པ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་བཅུ་ལ་ཆོས་སྤྱོད་བཅུར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ།།
གསུམ་པ་འཇུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ་ལ་རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་ལ་
མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དུ་དབྱེ། བར་པ་1

ལ་དད་པ་ལ་དྲུག་ཏུ་བསྡུ། བསྡུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་གསུམ་དུ་
བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བསྡུས་དོན་ལུས་རྣམ་གཞག་དང།2

ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་གཉིས།
དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པས་བསྙད་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་གསུངས་སོ། །དགོས་པ་ནི། ཉན་པ་པོ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང། འཆད་པ་པོས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་དུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་པར་བྱས་པ་ཡང་གོ་རིམས་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་སླ་བར་གཟིགས་ནས་དེའི་ཕྱིར་དུའོ། །གང་གིས་ཇི་ལྟར་ན། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་བཅོ་ལྔས་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་པའོ།།
གཉིས་པ་རྩ་བ་ལ། ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༣ བར་མ་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༤ ན ༣ རྣམ་གཞག།

214 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ནི། བཤད་བྱ་གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་འཆད་བྱེད་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡན་དག་བཤད་དོ། །བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན་རྣམ་ཀུན་ཅེས་པ་ནས་དེ་རྣམ་བརྒྱད། ཅེས་པའི་བར་རོ། །འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་གཞག །མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག །དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་དང་གོ་རིམས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གང་ཞིག་སྲིད་ཞིའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཙོ་བོ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན། དེ་ཉིད་ཡུལ་དང་བཅས་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའམ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་འབུམ་པ་ལ་སོགས་པའོ།།
ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ནི། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འཐོབ་
པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ལམ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སློབ་ལམ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གཞན་དག་འཆད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་ནམ་མིན་སླའི། ཐེག་ཆེན་སློབ་ལམ་ཡིན་ན། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡིན་ན་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པ་ཡིན་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་འབྲེལ་བ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པ་རྣམས་ནི་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་མིན་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཁོ་ན་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དག་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཙམ་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དག་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་མིན་ནོ། །དེ་ལ་ནི་སློབ་ལམ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་སྟེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ཀྱང་སློབ་ལམ་དང་མི་སློབ་ལམ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་མིན་ན། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ལམ། དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨྲས་པ་དང་འགལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ལམ་བདེན་ཡང་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ལ། དེས་ན་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དང་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་འགལ་བ་མིན་ནོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 215

འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་1

ཡེ་ཤེས་སོ། །འདི་དག་ལས་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་
ཡིན་ན་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་མིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་ནི་དེ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པས་སོ། །དགོས་པ་ནི། དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་འདོད་པས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའོ། །འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་ན་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ།2

ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ནི་དངོས་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ། སློབ་ལམ་ཡིན་པ་དག་
ནི་དངོས་མ་ཡིན་ཞིང། དེ་དག་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། མཐར་ཐུག་གི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་སོ། །དགོས་པ་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དེ་ལ་བསླབ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་སྲིད་ཞིའི་མུ་མཐར་སོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཙམ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་ལ། སྲིད་ཞིའི་མུ་མཐར་སོན་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་དང། དམན་པའི་མཐའ་ལས་ཀྱང་འདའ་བའི་གེགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀའི་གཉེན་པོ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཚིག་དང་ངག་གི་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་དང༌མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཏགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན།3

མཐོང་

བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ཞེས་གསུངས་པས། སློབ་ལམ་དེ་དག་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་མིན་པར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གནོད་པ་ཅིའང་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ།
གཞི་ཤེས་ཡིན་ན་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཁོ་ན་དང༌། ལམ་ཤེས་ཡིན་ན་བྱང་འཕགས་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཅེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་ཀ་བྱང་སེམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༥ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༡ ཕྲེང་གསུམ་ཆད་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༥ ན ༥ ཕྲེང་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཆད་

216 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱིས་ཐོས་བསམ་གྱིས་དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས་བསྒོམ་བྱུང་གིས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅན་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང༌། དང་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་ལམ་ཤེས་གཞི་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་གཞི་ཤེས་ཡིན་ན། ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་དང༌། ལམ་ཤེས་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་སྨྲས་ནས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞི་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་འགལ་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། གཞི་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་མོ། །སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་དང༌། ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་མི་འགལ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་དང༌། ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་མི་འགལ་བར་ཐལ་ལོ།།
ཡང་བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
ལམ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་བཞེད་པའང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པའི་མྱང་འདས་ཏེ་གང་ཟག་སུའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱང་འདས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཉོན་མོངས་འགགས་པའི་འགོག་པ་དེ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་འགོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དེ་དག་གི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་སྨྲ་བ་ལའང༌རིགས་སུ་ཐལ། ཞེས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ།།
རང་ལུགས་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་རྟགས་མཚན་མ་མ་ལུས་པས་བསྡུས་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅན་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག།།ས་མཚམས་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་དོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། ཇི་སྙེད་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 217

མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ནི་རྣམ་མཁྱེན་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཡིན་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་དགོས་ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བུད། དེས་ན་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་ལ། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མིན་ནོ། །དེ་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལམ་ཤེས་ན། ལམ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ཞིང༌། སྔོན་1

འཛིན་དང་མིག་ཤེས་ཡིན་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་
ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་འདོད་ན། ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་དེར་ཐལ་ལོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ །ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་གསུམ་གང་ཡང་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་མཁྱེན་པ། དབྱེ་ན་གསུམ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་སྔ་མས་རིགས་བསྒྲེའོ། །ས་མཚམས་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཉམ་གཞག་དང༌། སངས་རྒྱས་ལ་ཡོད་དོ།།
གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞི་ཕུང་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་
རྫས་སུ་མེད་པ་ཙམ་དང༌། གཟུང་བ་བདེན་མེད་ཙམ་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཕྱེ་བའི་མཁྱེན་པ། ས་མཚམས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱང་འདས་དངོས་སུ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡིན་ན་དེས་མ་ཁྱབ་པས། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མིན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱང༌། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡོད་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བྱང་སེམས་ལ་ཡང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༦ ན ༣ སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་

218 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡོད་པ་སོགས་ལ་དགོངས་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་དང༌ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པ་སོགས་ལ་དགོངས་ནས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མིན་ལ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་བྱང་འཕགས་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང༌། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་དེའི་རྒྱུའང་བྱེད་ཅེས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན། བུམ་པའི་ཁྱབ་བྱེད་དངོས་པོ་ཙམ་ཀྱིས་ཀ་བ་ལའང་ཁྱབ་ཀྱང་ཀ་བའི་དངོས་པོ་བུམ་པ་ལ་ཁྱབ་མི་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ནི་གཞི་ཤེས་ཡིན་གྱི་ལམ་ཤེས་མིན་ལ། ཆོས་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་མྱོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་གྱི་གཞི་ཤེས་མིན་ནོ། །འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་1

སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་
ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ལམ་2

གཞན་རྣམས་ལའང་རིགས་བསྒྲེ་
སྟེ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ལམ་ཤེས་གཞི་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པར་འགལ་ལོ། འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡང་རིགས་བསྒྲེའོ།།
ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཚུལ་ཆོས་ཀྱི་
སྤྱན་གྱིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་གསུངས་པས་དེའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དངོས་སུ་སྤྱོད་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་ན་མེད་པས་ཁྱབ་ལ། དེའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་ན་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༦ བ ༥ ཀྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩ བ ༤ འདིས་ལས་གཞན་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 219

ཤེས་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་རང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་སྤྱོད་པའི་བློ་ཡིན་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་ཚེའང་ཡོད་པར་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ཅིས་འགོག་སོམས་ཤིག།།ཁ་ཅིག་ཚོགས་སྦྱོར་བ་སོ་སྐྱེ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་དངོས་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་བལྟས་ནས་འདའ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། འཕགས་པས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཤེས་པ་བསལ་བའི་དོན་དུ་མཐོང་བ་སྨོས་ལ། འཁྲུལ་བའི་མཐོང་བ་བསལ་བའི་དོན་དུ་ཤེས་པ་སྨོས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལམ་གསུམ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་གོ་ཆོད་ན། ཚོགས་སྦྱོར་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་དང་གོ་རིམས་ངེས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་མངོན་རྟོགས་
བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་ཤེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་རྣམ་མཁྱེན་དང༌། དེའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་རྣམས་སུ་གྲངས་ངེས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས་དང༌། དབང་ཐོབ་ནས་བརྟན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སུ་ངེས་པས་སྦྱོར་བ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ལ། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ལ་སྐུ་བཞི་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོ་རིམས་ནི། སྐབས་རང་རང་གི་མཚམས་སྦྱོར་ལས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དག་གི་ཚིག་དོན་ནི། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་དག་བཤད་པས་བཤད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྡུ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་འདིར་མ་བྲིས་ལ། ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད།1

།ཅེས་པ་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་
རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཉིད་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༡ ཉིད་དོ།།

220 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྟེན་ཐུབ་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་པའང་འགྱུར་རྙིང་ལས། མཐོང་ལམ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི། །ཞེས་པ་ལྟར་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ངོས་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་
ཅན། ཡུམ་གྱི་ལུས་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། །དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྐང་གྲངས་ཙམ་1

བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ནི་2

ཆོས་ཅན། དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་
ནས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། དོན་བདུན་ཅུའི་རྐང་གྲངས་ཙམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་རྒྱས་པར་མ་བཀྲལ་3

བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་
རྣམས་ནི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གིས་འཆད་པས་དེ་དག་རྣམ་པར་བཤད་པས་འདི་དག་ཀྱང་བཤད་པར་བསམས་ཏེ། འདིར་ཡང་བཤད་ན་ཟློས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་དུ་དོགས་ནས་རྣམ་པར་མ་བཀྲལ་4

ལོ།།
གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ། གཏན་ལ་དབབ་བྱ་མཁྱེན་པ་གསུམ།
ཉམས་སུ་བླང་བྱ་སྦྱོར་བ་བཞི། ཐོབ་བྱ་ཆོས་སྐུའོ། །དང་པོ་ལ་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན། དེའི་རྒྱུ་ལམ་ཤེས། དེའི་ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གཞི་ཤེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་འབྲེལ་5

དགོད། ཆོས་བཅུ་
བཤད། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བསྡུས་པའི་དོན་ཀུན་བསྟན་ནས་དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་སྡུད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་བཤད་པར་བཞེད་དོ། །དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་རྗེས་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༣ ཙམ་བསྟན་ནས་བསྟན་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༣ བཅུ་གསུམ་གྱིས་ཆོས་ཅན།
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༤ མ་བཀྲོལ་བའི་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༦ མ་བཀྲོལ་ལོ།།
5 ཞོལ། ཤོག ༢༡ ན ༣ འགྲེལ་པ་དགོད། གཙང་། ཤོག ༡༧ བ ༧ འགྲེལ་དགོད།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 221

སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན། དེ་དེས་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད། དེ་ནས་གདམས་ངག་ནོད་ཚུལ། དེ་ནས་དེ་དོན་
ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ལ། ངོ་བོ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་སེམས་བསྐྱེད། ཅེས་སྒྲ་བཤད་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་སེམས་བྱུང་དུ་བཞེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཆོག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་དོན་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་སོགས་སོ། །འཕགས་སེང་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་སེམས་ཀྱང་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པས་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་དགོས་པར་བཞེད་ལ། དེ་ཡང་ཡིད་ཤེས་དགེ་བ་ཞིག་ལ་བཞེད་དེ། འཕགས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སེམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། །དཀའ་པོའ་ིཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ནི་དེ་ལ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། གཞན་དོན་འདོད་པས་ཀུན་ནས་བསླང་ཞིང་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གྲོགས་སུ་ལྡན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཤེས།
གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ། ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སྨོན་པ་སེམས་བསྐྱེད། འཇུག་པ་སེམས་ ིབསྐྱེད་གཉིས་སོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཁ་ཅིག་ཆོ་གས་བླངས་མ་བླངས་ཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཚད་ལྡན་དུ་མས་སྨོན་སེམས་ལེན་པའི་ཆོ་ག་བཤད་པ་ལ་ཅོ་འདྲི་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་སོ་སྐྱེ་དང༌། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། ཚོགས་སྦྱོར་ན་ལམ་ལ་འགྲོ་བཞིན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་གསུམ་དང༌། ཐ་མ་བཅུ་དགུ་ལ་བྱས་ནས། དང་པོ་གསུམ་ཚོགས་ལམ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་འདུན་པ་སངས་མ་རྒྱས་པར་ཡོད་པས་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་

222 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྐྱེད་ཀྱང་དེ་དག་བར་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་དང༌། རྒྱུ་ཕྱིན་དྲུག་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་ཅེས་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལ། ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད།1

།ཅེས་པས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་བར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་འདི་གཉིས་ནི། གྲོགས་སློབ་པས་ཟིན་མ་ཟིན་ཁོ་ནས་ཕྱེ་བ་ཡིན་པ་དང༌། ཡང་དེ་གཉིས་འགལ་བར་ཁས་བླངས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བསླབ་བྱ་འཆད་པ་ན། སྨོན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་དང༌། འཇུག་སེམས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །རང་ལུགས་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་གང་ལམ་ལ་སློབ་པའི་བྱ་བས་མ་ཟིན་པ་ནི་སྨོན་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་གང་དེས་ཟིན་པ་ནི་འཇུག་སེམས་ཡིན་ཅིང༌། སྨོན་འཇུག་འགལ་བ་མིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་ཚུལ་གཞན་ནི་མདོར་བསྡུ་བར་འདོད་པས་མ་བྲིས་སོ།།
བཞི་པ་ས་མཚམས་ནི། སྨོན་སེམས་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་2

ཡོད་དེ། དང་པོར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐོབ་འདོད་མ་སྐྱེས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་སློབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡ་མཐའ་ནི་ས་བཅུ་པའོ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སེམས་བསྐྱེད་མེད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང༌། དེའི་ཆེད་དུ་ལམ་ལ་སློབ་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དག་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པས། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་གཉིས་ཀ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དུ་ཁས་བླངས་དགོས་པས། སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་དགོས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེ་ན་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་མི་དགོས་ཤིང༌། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཚིག་ལ་དགའ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲོས་ཤིག།།དེས་ན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་སོགས་ཀྱིས་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༥ ཕྲེང་། ༩
2 ཞོལ། ཤོག ༢༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༨ བ ༤ མ་ཞུགས་པ་ལ་ཡོད་དེ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 223

བཤད་ཀྱང༌།འཕགས་སེང་གི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང༌། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ལན་ཅིག་ཀྱང་མ་བཤད་དོ། །འོ་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ཐ་མ་གསུམ་སངས་རྒྱས་ས་ལ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ནི་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མཚན་ཉིད། དམིགས་ཡུལ། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་
སོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། རྩོད་སྤང་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྟོན་ནོ། །རྩ་བ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཅེས་པ་མཚོན་བྱ་དང་ལྷག་མས་མཚན་ཉིད་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་གྲུབ་ནས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབད་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འདོད་1

པ་རྒྱུར་ལྡན་ཞིང༌། གཞན་གྱི་
དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གྲོགས་སུ་ལྡན་པའི་ཡིད་ཤེས་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྨོན་པ་དང་འཇུག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་སོ།།གཉིས་པ་ལ། རྩོད་ཡུལ་ནི། རྩ་བའི་སྒྲས་ཟིན་ནོ། །དེ་ཡང་སེམས་བྱུང་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་
སེམས་ཡིན་པར་འགལ་བས་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨོས་པ་མི་འཐད་སྙམ་པ་སྟེ། འདི་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་མི་དགོས་སོ། །རྩོད་ཚུལ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་སེམས་ལས་གྱུར་2

པ་ཡིན་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སེམས་ཡུལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྣང་བ་ཅན་འབྱུང་བ་མིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་གཞན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དེ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བསྟན་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་མིན་པ་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་རྩ་ཚིག་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ལ། འདོད་པའི་མིང་གིས་ཉེ་3

བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་
པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལས་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་སྡུག་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢ བ ༤ སྙམ་པའི་དགོས་པ་ གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༤ སྙམ་པའི་དོགས་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༩ ན ༦ སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ།
3 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༢ མིང་གིས་དེ་བརྡར་བཏགས་པ་

224 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྔལ་ལས་བསྒྲལ་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་གཞན་དོན་བྱེད་འདོད་པ་འབྱུང་ངོ༌། །དེ་ལྟར་འདོད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་ལ་དེའི་ནུས་པ་མེད་པར་མཐོང་ནས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་འབྱུང་ལ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཡིད་ཤེས་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་འདོད་པའི་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང༌། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་འདོད་པ་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པས། ལན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཊཱིཀ་བྱེད་གང་དག་འདོད་པ་གཅིག་བྱས་ནས། དེའི་མིང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཏགས་ཚུལ་གཉིས་བྱེད་པ་དག་ལ་འདོད་པ་དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང༌། གྲོགས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའང་ཡིན། མི་མཉམ་པའང་ཡིན་ཞེས་1

དངོས་འགལ་
ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན་འདོད་པ་ཅེས་པ་གཞན་དོན་འདོད་པ་ལ་བྱས་པའི་བཏགས་ཚུལ་འཆད་པ་ནི། རྩ་
ཚིག་འདིར་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་འདོད་པའི་མིང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་བའི་ཆོས་གཞན་དོན་ལ་འདུན་པའི་2

མཚན་ཉིད་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གཞན་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་3

ཆོས་མཐའ་དག་འཕེལ་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་འདོད་པ་ཅེས་པ་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ལ་བྱས་ནས་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་མིང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཏགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐབས་འདིའི་སྨོན་ལམ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་བའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་དེའི་སྒྲར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ། སྨོན་ལམ་དང༌མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༣ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༩ བ ༤ ཡིན་ཅེས་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༩ བ ༥ འདུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དོན་དུ་གཉེར་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༩ བ ༥ དགེ་བའི་ཆོས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 225

གཉིས་པ་དམིགས་ཡུལ་ལ་གསུམ་ལས། དྲི་བས་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ངོ་བོ་ལ་རྩོད་པའི་
དྲི་བར་མ་ཟད་ཀྱང་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་དངོས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན། གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམིགས་ཡུལ་གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་དེ་དང་དེ་ནི་ཡུམ་གསུམ་གྱི་མདོ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་ལས་བསྡུས་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་དོ། །འགྲེལ་པ་ནི་རེ་རེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཅར་ལས་ཀྱང་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཆུབ་བསྟན་ལ། ཇི་ལྟར་བསྟན་ན། ཉི་ཁྲིའི་མདོའ་མགོ་མཇུག་གི་ཚིག་སྣ་བསྡུས་པ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ ི 1

ལ་མི་དམིགས་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་
ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་མདོར་བསྟན། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང༌། སྦྱིན་པ་པོ་དང༌། ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱས་པར་བཤད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་2

འདི་ཉིད་ལ་བསྒྲུབ་
པར་བྱའོ། །ཞེས་པས་གཞན་དོན་མདོར་བསྟན་ཅིང༌། སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དགོད་པར་འདོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་3

འདི་ཉིད་ལ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་གཞན་དོན་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་ཚིག་སྡུད་པའོ།།
དེ་དག་གི་དོན་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་རྒྱན་གྱི་ངག་གིས་མདོ་དེ་འདྲའི་དོན་དང་མི་
འགལ་བར་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་རྩ་ཚིག་གིས་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གྱི་མིང་ཙམ་སྨོས་པའི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྡུས་པ་དང་རབ་དབྱེ་སྟོན་པའི་རྩ་ཚིག་གིས་ཕར་ཕྱིན་བཅུར་ཕྱེ་ཞིང༌། གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་དཔེས་བསྟན་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང༌། གཞན་གྱི་དོན་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་རྗེ་བཙུན་གྱིས་རང་བཟོར་བསྟན་པ་མིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༣ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༢༠ ན ༣ ཤེར་ཕྱིན་པ་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢༠ ན ༤ ཤེར་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༤ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢༠ ན ༥ ཤེར་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་

226 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གྱི་མདོ་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་རྒྱས་བསྡུས་ཀྱི་མདོ་མི་འགོད་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཙུག་ལག་གི་གཞུང་སྐབས་གྱི་དོན་སེམས་བསྐྱེད༌སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ནི་ཡུམ་གསུམ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་གསུངས་མོད་ཀྱི་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་རྒྱས་བསྡུས་ཁུངས་ཉིད་དུ་མ་བྲིས་སོ། །གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ་ས་མཚམས་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས། རྩ་བ་ནི་དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་སོ།།འགྲེལ་པ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདུན་པ་དང་ལྡན་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སུ་གོ་རིམས་བཞིན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་གོ་སླའོ། །དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་
ཐོབ་1

འདོད་ཙམ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ནས་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་བདེ་བྱེད་འདོད་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་རྒྱུ་ལ་སློབ་འདོད་རྣམས་གྲོགས་སུ་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་འདུན་ལྡན་སོགས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་སྦྱིན་པ་ལ་སློབ་འདོད་སོགས་བཅུར་ཕྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡང༌། སྦྱིན་པ་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་བཅུར་འགྱུར་ཞིང༌། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས། རྐྱེན་མངོན་2

ཤེས། བསྟན་བྱ་བྱང་
ཕྱོགས། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་གྲོགས་སྙིང་རྗེ་ལྷག་མཐོང་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཆོས་སྟོན་པའི་བདག་རྐྱེན་གཟུངས་སྤོབས། ངོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན། གཞན་དོན་མཆོག་ལ་གཉིས་ལས། སློབ་ལམ་གྱི་གཞན་དོན་མཆོག་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་རིས་སུ་མ་ཆད་པར་བྱེད་པའི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ། མི་སློབ་པའི་གཞན་དོན་ཁྱད་པར་པ་ཆོས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་ལས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པ་སྟེ། གཞན་དོན་གྱི་ཆེད་དུ་དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་དོན་གཉེར་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་ཀྱང་དེ་དག་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་ལ། དེའི་ཕྱིར་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་སུ་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་ཡོད་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༤ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༢༠ བ ༣ བྱང་ཆུབ་འདོད་ཙམ་དང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༢༠ བ ༤ རྐྱེན་ཡེ་ཤེས།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 227

པ་མ་མཐོང་ངོ༌། །དེས་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་འཕངས་1

པའི་ཆོས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ལན་མང་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལེགས་པར་བཤད་པར་2

འགྱུར་རོ། །ཁ་
ཅིག །འདི་དག་མི་ཟད་པ་བརྒྱད་ཅུ་དང་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་ཅེས་སྨྲ་བ་ནི། དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དཔེ་ཉི་ཤ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་མི་ཟད་པ་ཉིད་འབྱུང་བ་དང་སྦྱར་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོགས་སོ།།
བཞི་པ་ས་མཚམས་ནི། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་
ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ཚོགས་ལམ་གསུམ་གྱིས་གཙོ་བོར་བསྡུས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་གཅིག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་གཙོ་ཆེར་བསྡུས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བཅུ་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བཅུས་བསྡུས་ཏེ་དང་པོ་མཐོང་ལམ་དང་ལྷག་མ་རྣམས་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ལྔ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །ཁྱད་པར་གྱི་3

ལམ་ཨ་བྷྱས། ས་བཅུ་པ་ལ་བཤད་ཀྱང༌། འདིར་ནི་དག་ས་ཙམ་
ལ་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་ནི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཇུག་གི་དབྱེ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྡུས་སོ།།
འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་4

ས་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཅིས་ཤེས་ཞེ་ན། ཉེར་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མདོར། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། གླང་པོ་ཆེའི་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་བལྟ་བར་འདོད་པས་ཡུམ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ། །སྤྲིན་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༠ བ ༧ འཕགས་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢༡ ན ༡ བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལེགས་པར་འགྱུར་རོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༢༡ ན ༤ ཁྱད་པར་ལམ་ཨ་བྷྱཱས།
4 ཞོལ། ཤོག ༢༥ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢༡ ན ༥ འདིར་སངས་རྒྱས་པ་ནི།

228 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡིན།1

།ཞེས་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། བགྲོད་པ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་ས་དེར་གཏོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ།2

།ཞེས་དང༌། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་ཡང་བགྲོད་པ་ཉིད་ནི་ས་དེར་གཏོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་བྱ་བ་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།
དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ས་བཅུ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བྱས་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་འགྲེལ་ཆེན་དུ་འདི་ནི་ངེས་པར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བར་དུ་དབྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་4

པ་ནས། གཞན་དུ་ན་རྒྱུའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཙམ་གྱིས་ནི་དེའི་དབྱེ་
བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བྱས་པར་མི་འགྱུར་བས་ན་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་གིའོ།5

།ཞེས་པས་གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་
པོ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་པོ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེར་ཟེར་རོ། །ཞེས་པ་རང་ལུགས་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །སྒྲིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཤད་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་རྒྱན་ལ་འགལ་བ་འདུ་བར་འགྱུར་རོ། །ས་མཚམས་འདི་དག་ཀྱང་ལམ་དེ་དང་དེའི་གནས་སྐབས་ན། དོན་གཉེར་དེ་དང་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གཙོ་ཆེ། ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་བསྐྱེད་དེ་དག་དེ་ལས་གཞན་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ནི་གདམས་ངག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅི་ཞིག་ཅེ་ན།
ཕན་བདེའི་ཐབས་འདོམས་པའི་ངག་སྟེ། དེ་ལ་མངོན་མཐོ་དང༌། ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་འདོམས་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། ཕྱི་མ་ལ་ཐེག་དམན་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་ངག་གཉིས་ལས། ཕྱི་མའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༡༣ ཕྲེང་། ༢
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༡༦༢ ཕྲེང་། ༢༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༥༠ ཕྲེང་། ༢
4 ཞོལ། ཤོག ༢༥ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢༡ བ ༡ ཅེས་པ་ནས།
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༤༠ ཕྲེང་། ༨

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 229

མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གང་རུང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་འདོམས་པའི་ངག །དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་ཕྱིར་འདོམས་པའི་རྗེས་བསྟན་དང། དེ་ཐོབ་ཟིན་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བའི་ཐབས་1

འདོམས་པའི་གདམས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ཐེག་ཆེན་
གདམས་ངག་ཉན་པ་ནི་ཚོགས་ལམ་གྱི་གོང་ནས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཉན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉན་པ་པོ་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པས་མ་ཁྱབ་ལ། ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་བདག་རྐྱེན་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་ཐོས་པའི་ཚིག་དང་དོན་གོ་རིམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མ་བརྗེད་པར་འཛིན་ནུས་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །འདི་ཡང་མ་མཐའ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཐོབ་སྲིད་དོ། །གདམས་ངག་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མིན་པ་ནི་སྟོན་པ་པོ་འཕགས་པ་དང་སོ་སྐྱེ། བརྗོད་བྱ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཅི་རིགས་སུ་ཡོད་དོ།།
ཆོས་བཤེས་ན་རེ། ཉམས་ལེན་སྒྲུབ་པ་ཡང་གདམས་ངག་གོ །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་
རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡོད། ལས་ལ་ཡོད་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གདམས་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་མཚོན་བྱ་2

ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ཡིན་དགོས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་དག་ལ་
གདམས་ངག་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡང་མ་ཚང་ངོ་། །དེ་ལ་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་གདམས་ངག་སྟོན་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང་། གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དོན་གཉེར་སྐྱེས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་ལ་སློབ་པར་དམ་བཅས་ཤིང་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གྱི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རང་དགར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སློབ་ཚུལ་ཤེས་མི་ནུས་ཤིང༌། གཞན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་མཉན་ནས་ཤེས་མི་ནུས་ཀྱི། ལམ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་མ་ལུས་པ་མཉན་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་པས་དེའི་ཕྱིར། ཡུལ་བཅུ་ལ་གདམས་ངག་འདོམས་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་བསྐྱེད་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༦ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༡ བ ༦ འཕེལ་བའི་འདོམས་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༦ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༢༢ ན ༣ མིན་ན་

230 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་ཤེས་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་ཡུལ་འདི་ཙམ་ཞིག་ལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་མཉན་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།1

།གདམས་ངག་སྟོན་པ་པོ་སངས་
རྒྱས་ཡིན་པས་ནི་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྟོན་པ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའ་དོན་བཤད། གྲངས་ངེས་ཀྱི་ ིམཇུག་བསྡུ། རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོའ་ཞར་ལ་དབྱེ་ ིབ་བརྗོད་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་གདམས་ངག་འཆད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གདམས་ངག་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་2

ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཟིན་པ་ཡོངས་
སུ་བསྲུང་བའི་དོན་གྱིས་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་3

ཉེར་གཉིས་པོ་
དེས་ཡུལ་དུ་འཕངས་པའི་ཆོས་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དག་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་འདོམས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། རྩ་བ་ནི། སྒྲུབ་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡུལ་བཅུའི་བྱེ་
བྲག་གིས་གདམས་ངག་ཀྱང་བཅུའོ། །ཞེས་པའོ། །འགྲེལ་པ་ལ་བཅུ་ལས། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་གདམས་པ་ནི་སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པ་དང༌། ཞེས་པ་བཤད་གཞིའོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་སློབ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །དེ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
ལས་4
མི་འདའ་བར་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་ཅེས་པས་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་འཇུག་ཅེས་པས་ཐབས་ཁྱད་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༢༢ ན ༦ དོན་ཏོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༢༢ བ ༡ སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐོབ་ཟིན་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༢༢ བ ༢ སེམས་ཉེར་གཉིས་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༧ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢༢ བ ༤ བདེན་པ་ལ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 231

པར་ཅན་བསྟན་ཏོ།1

།ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཡོད་བཞིན་བྱང་སེམས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བྱང་སེམས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དབྱེ་གཞི་ཆོས་ཙམ་
མོ། །དབྱེ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང༌། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སོ། །འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གནས་ཚུལ་དང༌། སྣང་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའོ། །སོ་སོའ་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་ལས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་ ི 2

པའི་

སྒྲ་བཤད་ནི། བདེན་གཉིས་ལས། གང་ཞིག་གིས་སམ་གང་དག་ལ། །ཡང་དག་སྒྲིབ་བྱེད་དེ་ཀུན་རྫོབ།3

།ཅེས་པ་ལྟར་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲིབ་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ། རང་བཞིན་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་གསུངས་ནས། དེའི་ངོ་ན་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྙེད་པའི་དོན། ཁ་ཅིག་རྟེན་འབྲེལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། དོན་ལྡོག་དང་གཞི་ལྡོག་མ་ཕྱེད་པའོ། །དབྱེ་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང༌། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་མི་སླུ་བ་དང༌། སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་བསླུ་བའི་ཆོས། དཔེར་ན་གསེར་བུམ་བུམ་པར་སྣང་བ་དང༌། སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་སྣང་བའི་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་ཆོས་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་བཞིན་ནོ།།
དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་སྒྲ་བཤད་ནི། བདེན་གཉིས་ལས་བསླུ་བ་མེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ།4

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ནི། མི་
སླུ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་ཞེས་བྱས་ནས། དེའི་དོན་མི་བསླུ་བའི་ཕྱིར་བདེན་པ་ཅེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོ་ན་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ཁ་ཅིག །རང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༢༢ བ ༥ བསྟན་ནོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༧ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༢༢ བ ༧ ཅེས་པའི་ ཞོལ་གཙང་ཞེས་ལ་ཅེས་གསལ།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༦ ཕྲེང་། ༡༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༥ ཕྲེང་། ༩

232 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཞིན་སྤྲོས་བྲལ་གང་ཞིག །ཡོངས་གཅོད་དུ་ཤེས་བརྗོད་གཞལ་བྱ་ལས་འདས་པ། ཅེས་ཟེར་བ་ལ་ནི། མེད་དགག་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ།།
རང་ལུགས་ནི། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྙེད་པའི་དོན། དབྱེ་ན་རྣམ་
གྲངས་པ་དང༌། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་ལས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་དགོས་པས་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་བསྙད་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་དངོས་ནི་མིན་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཞེས་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དངོས་མིན་ཞེ་ན། མྱུ་གུ་བདེན་མེད་མྱུ་གུ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྣམས་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་དངོས་ནི། མྱུ་གུའི་བདེན་མེད་ལྟ་བུ། དགག་བྱ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དག་གོ །མྱུ་གུ་བདེན་མེད་ནི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ནོ། །བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་གཉིས་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་དམིགས་ཡུལ་བདེན་བཞི་ལ་གདམས་པ་ལ། གདམས་ཡུལ་བདེན་བཞི་བཤད་
པ་དང༌། ཚིག་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། བདེན་བཞི་སོ་སོའ་ངོ་བོ་གྲངས་ངེས་དང་གོ་རིམས་ངེས་ ིཔའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྡུག་བདེན་ལ་མཚན་གཞི་ནི། ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ།1

།ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མཚན་ཉིད་ནི། མི་རྟག་སོགས་2

མཚན་
གཞིའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཟག་བཅས། བཞི་པོ་གང་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། གནོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། དོན་གཞན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ལས་གཉིས་པ་རང་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༨༦ ཕྲེང་། ༡༥
2 ཞོལ། ཤོག ༢༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༢༣ བ ༣ མི་རྟག་མཚན་གཞིའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 233

གི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཞན་གསུམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དེ། བདེན་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱེ་བྲག་གོ །ཅིའི་ཕྱིར་བཞི་པོ་འདི་སྡུག་བསྔལ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་གཉེན་པོར་ཏེ། རྟག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་མི་རྟག་པ་དང༌། གཙང་བ་དང༌། བདེ་བར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་རྣམ་པ་ལྷག་མ་གཉིས་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་བྱར་བསྟན་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ཤེས་པ་ནི་བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་བླང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་ཐོག་མའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་ལ། མཚན་གཞི་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་དེས་བསགས་པའི་ལས་
གཉིས་སོ། །མཚན་ཉིད་ནི། རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པར་དཔྱད་ནས་སྤང་བར་བྱ་བ། དེ་ཡང་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས་རྒྱུ་སྡུག་བསྔལ་རྫས་རིགས་ཀུན་སྐྱེ་བས་ཀུན་འབྱུང་སྡུག་བསྔལ་དྲག་ཏུ་བསྐྱེད་པས་རབ་སྐྱེ་བརྒྱུད་མར་སྐྱེས་པས་རྐྱེན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱར་བསྟན་ཞེ་ན། ཀུན་འབྱུང་མ་སྤངས་ན་སྡུག་བསྔལ་ཡང་སྤང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་འགོག་བདེན་ལ། མཚན་གཞི་ནི། དགག་གཞི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ། འགོག་
བྱེད་ལམ་བདེན་གྱི་དགག་བྱ། ལམ་རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་བཀག་པའི་བྲལ་བ་དག་གོ །འདི་དང་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་པ་ནི་མིན་ཏེ། འདི་གཉིས་དགག་བྱ་གང་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་དགག་གཞི་དགག་བྱ། འགོག་བྱེད། འགོག་ཚུལ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་ནི། འགོག་པ། ཞི་བ། གྱ་ནོམ་པ། ངེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པར་དཔྱད་ནས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་བྲལ་བ། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་འགོག་པ། སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པས་ཞི་བ། འདི་ལས་འདོད་བྱ་མཆོག་མེད་པས་གྱ་ནོམ། ཐོབ་པ་སླར་མི་ལྡོག་པའི་རྟག་པའི་གནས་ཡིན་པས་ངེས་འབྱུང་ངོ༌། །དེ་ཡང་ཕན་ཡོན་འདི་དག་གི་སྒོ་ནས་ཐོབ་བྱ་1

དམ་པར་མ་ཤེས་ན་ལམ་ལ་ཡང་སློབ་
པར་མི་འགྱུར་བས་སྔོན་དུ་བྱ་བར་བསྟན་ཏོ།།
བཞི་པ་ལམ་བདེན་ལ། མཚན་གཞི་ནི། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཏེ། འཁོར་དང་བཅས་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༢༤ ན ༤ ཐོབ་བྱ་དོན་དམ་པར་

234 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ན་1

ལམ་ལྔའོ། །མི་སློབ་ལམ་ལམ་བདེན་མིན་ན། འགོག་བདེན་ཡང་ནི་མིན་པས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ཚོགས་སྦྱོར་ལམ་བདེན་ཡིན་ན་སོ་སྐྱེ་ལ་འགོག་བདེན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །མཚན་ཉིད་ནི། ལམ། རིགས་པ། སྒྲུབ་པ། ངེས་འབྱིན་གྱི་རྣམ་པར་དཔྱད་ནས་བསྟེན་པར་བྱ་བའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས། དེ་ཡང་ཐར་པར་བགྲོད་བྱེད་ཡིན་པས་ལམ་རང་གི་སྤང་བྱ་ས་བོན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་རིགས་པ། སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པས་སྒྲུབ་པ་འདིས་རྟག་པའི་གནས་སུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་ངེས་འབྱིན་ནོ། །འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའང་འདི་སྒོམ་པ་ལ་རག་ལས་པས་བསྒོམ་བྱར་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་གྲངས་དང་གོ་རིམས་ངེས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་བཞིར་ངེས་ཤེ་ན།2

ཐར་པ་དོན་
གཉེར་བླང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་གཞི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང༌། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་གཉིས་སུ་ངེས་པས་དེའི་ཕྱིར། བདེན་པ་བཞིར་ངེས་སོ། །གོ་རིམས་ནི། ནད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་ན། དེ་སྤང་པའི་ཕྱིར་དེའི་རྒྱུ་ལ་རྟོག་ཅིང་རྒྱུ་ཤེས་ནས་སྤོང་ནུས་པར་མཐོང་བ་ན། དེ་སྤངས་པ་ལ་ཐོབ་འདོད་རྫོགས་པར་སྐྱེ་ལ། དེ་ནས་དེའི་རྒྱུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། སྨན་སྟེན་པར་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། རྒྱུད་བླར། ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེར་གནས་ཐོབ་བྱ་སྨན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རིག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་བྱ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ནི།
འདོམས། གང་ལ་ན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། དོན་དམ་པར་དེའི་ཆོས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༩ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢༤ ན ༤ བཅས་ནས་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༢༤ ན ༧ ཞེ་ན།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༧༠ ཕྲེང་། ༡༦

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 235

ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཤེར་ཕྱིན་1

དག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་2

ཞེས་ཤེས་
པར་གྱིས་ཤིག།།ཅེས་སྟོན་པས་སོ།།
ངག་དོན་ནི། གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་
ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་ལ་འདོམས་པ་ནི། འདོམས། གང་ལ་ན་ཀུན་འབྱུང་བ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དུ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཀུན་འབྱུང་བ་དང༌། འགོག་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་མིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་གྱུར་པ་དག་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་སྟོན་པས་སོ། །ངག་དོན་ནི། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་3

ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་སྔ་མས་འགྲེའོ། །གསུམ་པ་འགོག་པ་ལ་འདོམས་པ་
ནི། འདོམས། གང་ལ་ན། འགོག་པ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དུ་གློར་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་འགོག་བདེན་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དེ་ལ་ནི་གཟུགས་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད། རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང༌། འགོག་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། ཉམས་4

པ་དང༌། འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་སྟོན་པས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ཤྭ་རིའི་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་སྐྱེ་མི་འགག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན་སོགས་སོ།།
བཞི་པ་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ནི། འདོམས་5

གང་ལ་ན། ལམ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན་ལམ་དང༌།
1 ཞོལ། ཤོག ༣༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༤ བ ༣ ཤེར་ཕྱིན་པ་དག་ ཞོལ་གཙང་ཤེ་ཕྱིན་པ་ཞེས་གསལ།
2 ཞོལ། ཤོག ༣༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༤ བ ༤ གཅིག་ག་ཤེས་པར་
3 ཞོལ། ཤོག ༣༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༢༤ བ ༦ མདོ་ཆོས་ཅན།
4 ཞོལ། ཤོག ༣༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༢༥ ན ༡ ཉོན་མོངས་པ་དང་།
5 ཞོལ། ཤོག ༣༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༢༥ ན ༢ འདོམས་པ་ནི། གང་ལ་ན།

236 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རིགས་སྒྲུབ་དང༌། ངེས་འབྱིན་ལ་འདོམས་པ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་ནི། བསྒོམ་བྱ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཕན་ཚུལ་བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་དུ་ལྡན་པར་བདེན་པ་དང༌། མི་ལྡན་པར་བདེན་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ལ་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པའོ།
གཉིས་པ་ནི། ནང་ཡུལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ནི་ཕྱི་ཡུལ་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་ཕན་ཚུལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་ལྡན་པར་བདེན་པ་དང་མི་ལྡན་པར་བདེན་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ལ་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྔོན་གྱི་མཐའ་ལམ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་རྣམ་མཁྱེན་དག་ཕན་ཚུལ་ངེས་པར་འབྱུང་བྱེད་དང་འབྱུང་བར་ལྡན་པར་བདེན་པ་དང་མི་ལྡན་པར་བདེན་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ལ་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། །གཞན་དག་དོན་དམ་པར་ཕན་ཚུན་ལྡན་པ་ཡང་མིན། མི་ལྡན་པ་ཡང་མིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་དངོས་འགལ་ལོ། །ངག་དོན་ནི། བདག་ཉིད་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་ལམ་བདེན་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྟེན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདོམས་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱི་དོན་ལ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྐྱབས་གསུམ་1

ངོས་གཟུང༌། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་སྐྱབས་གསུམ་གསུངས་པའི་
དགོས་པ་བཤད། དེ་དག་ལས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་བསྟན། དཀོན་མཆོག་གི་སྒྲ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན། དེ་ཡང་རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ། གཞན་དོན་མཐར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་སྟེ། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ། །གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྟོགས་མིན་པ། །མཁྱེན་དང་བརྩེ་དང་ནུས་པར་ལྡན། །དོན་གཉིས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད།2

།ཅེས་
གསུངས་པའི་དང་པོ་གསུམ་དང༌། ཕྱི་མ་གསུམ་མོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་གང་གིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣམ་བྱང་བདེན་པ། དེ་ལ་ཡང་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༡ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༥ ན ༧ སྐྱབས་ངོས་གཟུང་།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༦ ཕྲེང་། ༤

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 237

འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང༌། ལམ་བདེན་གྱི་གསུམ་སྟེ། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོགས་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱིས། །གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་བྲལ་བ། །བདེན་ ིགཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས།1

།ཅེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་གསུམ་དང༌། ཕྱི་མ་གསུམ་མོ། །ཐེག་
ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་དག་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་2

སྤྲོས་པའི་མཐའ་མ་ལུས་པ་བཀག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ལ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།།
ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་དོན་ལ། རྒྱུད་བླར་ཤེས་བྱ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་པའི་བློས། །ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ། །མཐོང་ཕྱིར་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་ཉིད།3

།ཅེས་གསུངས་པའི་དོན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པར་ཐལ་བས་སོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་མ་འདྲེས་པར་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་མཁྱེན་དུ་ཐལ་བས་སོ། །དེས་ན་འདི་ནི་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། སྣང་སྟོང་ཚོགས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ལ་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་གོང་དུ་དྲངས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་སྐྱབས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་
ནས། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་དེའི་དགོས་པ་སྟོན་པ། སྟོན་པ་བསྟན་པ་བསླབ་དོན་གྱི། །ཐེག་པ་གསུམ་དང་བྱེད་གསུམ་ལ། །མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་བྱས་ནས། །སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན།4

།ཞེས་གསུངས་པར་སྨྲ་བ་དག་བབ་ཅོལ་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བཟུང་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་ལམ་ཁོ་ན་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང༌། བྱང་སེམས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༦ ཕྲེང་། ༡༥
2 ཞོལ། ཤོག ༣༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༢༥ བ ༤ རྣམ་པར་དག་སྤྲོས་པའི་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༧ ཕྲེང་། ༨
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༧ ཕྲེང་། ༡༤

238 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འཕགས་པ་ཁོ་ན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཞག་པའི་རྣམ་བཞག་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་མོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་འབྲེལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་གོང་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས། ཐེག་དམན་གྱི་
མྱང་འདས་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང༌། ཐེག་དམན་1

འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་སོ་སོར་མོས་ཤིང༌། སོ་སོར་བྱ་བ་བྱེད་པར་འདོད་པས་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་པར། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐེག་པ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་སོགས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། སྤང་ཕྱིར་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཕྱིར། །མེད་ཕྱིར་འཇིགས་དང་བཅས་པའི་
ཕྱིར། །ཆོས་རྣམ་གཉིས་དང་འཕགས་པའི་ཚོགས། །གཏན་གྱི་སྐྱབས་མཆོག་མ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་
གསུངས་པས་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་གཞན་དག་སྔར་བསྟན་པའི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དེ་དག་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་བ་བབ་ཅོལ་ཏེ། སྔར་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་ལམ་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་སྨྲས་ལ། འདིར་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དང༌། དམན་པའི་འགོག་བདེན་ཡང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་ཐུན་མོང་གི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་སུ་ཐེག་དམན་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་དགེ་འདུན་དང༌། དེ་གཉིས་ཀའི་འགོག་ལམ་ཡང་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཤད་ཀྱང༌། དེ་དག་ནི་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་ཏེ། ཆོས་ལ་ལུང་རྟོགས་གཉིས་ལས་ལུང་ནི་གཟིངས་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ན་རང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་དེ་4

སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།
1 ཞོལ། ཤོག ༣༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢༦ ན ༣ ཐེག་ཆེན་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༠༩ ཕྲེང་། ༡༡
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༧ ཕྲེང་། ༡༦
4 ཞོལ། ཤོག ༣༢ བ ༡ ཐབས་སུ་སྤང་བ་ གཙང་། ཤོག ༢༦ བ ༢ ཐབས་སུ་སྤང་བྱ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 239

རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་སློབ་པའི་ལམ་བདེན་ནི། དེ་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་ཡིད་བརྟན་བཅས་ན་སླུ་བས་ད་དུང་དེ་ལས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་གཞན་ཚོལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དག་དེ་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རྫུན་པ་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་སུ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བ་ལ་ནི། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །སློབ་པའི་འགོག་བདེན་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱང་འདས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར། མེད་ཕྱིར། ཞེས་པས་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྤང་བྱ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་དགོས་པ་ལ་ཁྱོད་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཙམ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་མཚོན་ནས་སློབ་ལམ་གྱི་འགོག་པ་ཐམས་ཅད་དེར་རྟོགས་ནུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་པར་ཉོང་མོངས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གང་དག་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་མར་མེ་ཤི་བ་ལྟར་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བས་ནི་རང་མཚང་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདོད་ཅིང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱང་འདས་མེད་པར་འདོད་པའི་སྡེ་གཉིས་དེ་གང་ན་ཡོད་སྟོན་གཅིག །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནི་རྟག་རྫས་སུ་ཡང་འདོད་དོ། །དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡང1

་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་
མིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ལུགས་2

འགོད་པ་ལས་ངོ་
མཚར་བ་མེད་དོ། །འཕགས་པ་སློབ་པ་དེ་དག་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་ཏེ། རང་ཉིད་ད་དུང་སྒྲིབ་པའི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཉག་གཅིག་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་སུ་འཐད་དོ།།
བཞི་པ་ནི། འབྱུང་བ་དཀོན་ཕྱིར་དྲི་མེད་ཕྱིར། །མཐུ་ལྡན་ཕྱིར་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི། །རྒྱན་
གྱུར་ཕྱིར་དང་མཆོག་ཉིད་ཕྱིར། །འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་ཉིད།3

།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༢ བ ༦ ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་ གཙང་། ཤོག ༢༦ བ ༦ ངོ་བོད་ཉིད་ཡང་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༢༦ བ ༧ གཞན་ལུང་འགོད་པ་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༧ ཕྲེང་། ༢༠

240 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་འདོམས། ཇི་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་མི་སྦྱོར་ཏེ། རྟོགས་པ་སངས་རྒྱས་དང་དབྱིངས་བྱང་ཆུབ་དག།།སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དོན་དམ་པར་སངས་རྒྱས་དང་རྣམ་མཁྱེན་མཚན་མཚོན་དུ་མི་སྦྱོར་ཏེ། སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་མི་སྦྱོར་བས་སངས་རྒྱས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་པ་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་པ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་ལུང་འབོགས་པའོ། །ངག་དོན་ནི། གཟུགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་སངས་རྒྱས་སྟོན་པར་འཛིན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ལ་འདོམས། ཇི་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་བྱང་གི་1

ཆོས་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པར་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་
དག་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པ་མཁྱེན་པ་གསུམ་པོ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་ལུང་འབོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །གཞན་དག་གིས་འཆད་མ་ཤེས་སོ། །ངག་དོན་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། གཟུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྦྱོར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་རིགས་བསྒྲེའོ།།
གསུམ་པ་ནི། དགེ་འདུན་ལ་འདོམས། ཇི་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
འཕགས་པ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་གྲོགས་དགེ་འདུན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དོན་དམ་པར་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་ལུང་འབོགས་པས་སོ། །དགེ་འདུན་ལ་དབྱེ་བ་དུ་ཡོད་ན་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་གསུམ་དང་ཞུགས་པ་བཞིའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་བདུན་པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྷན་ཅིག་བརྒྱད་པོ་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གྲངས་ཉི་ཤར་འཆད་པའོ། །དགྲ་བཅོམ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༢༧ ན ༥ རྣམ་བྱང་ཆོས་ཡིན་ལ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 241

ནམ་ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་དགྲ་བཅོམ་པ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་འདུན་དུ་མ་གཏོགས་པའོ། །ངག་དོན་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆེན་མ་གཏོགས་པ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་འགྲེའོ།།
བཞི་པ་བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའ་གཉེན་པོ་མ་ ི 1

ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་
ནི།བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ནི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་བདེ་བ་ཕལ་པ་ལ་ཆགས་པའི་བསོད་ནམས་ཉིད་ཀྱིས་ལ་ལ་བྱ་བ་ངན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་ཆགས་ཡུལ་ལུས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་2

བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འདོམས་པའོ།།
ལྔ་པ་སྒྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོའ་གཉེན་པོར་ངལ་བ་མེད་པ་ལ་གདམས་པ་ནི། ལམ་ལ་དུས་ ིཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང༌། འདོད་པའི་དོན་བྱང་ཆུབ་མ་གྲུབ་ན་དངང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་ཡོངས་སུ་ངལ་བ་མེད་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ལ་བདེན་པར་རློམ་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འདོམས་པའི་གདམས་3

ངག་གོ །དྲུག་པ་ཞུམ་པའི་གཉེན་པོར་ལམ་ཡོངས་སུ་
འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་ནི། ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་
པ་ལས་4
དོན་རེ་རེའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་ལུང་ནོད་པར་བྱ་དགོས་ན། དེ་འདྲ་ག་ལ་ནུས་སྙམ་དུ་སེམས་
ཞུམ་པར་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་ལམ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ལ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བསླབ་པའི་སྒོ་ནས་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་གོ།
བདུན་པ་སྤྱན་ལྔ་ལ་གདམས་པ་ནི། མིང་དོན་གྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ན། ཤའི་
སྤྱན་ནི། དངོས་པོ་ཚད་སོ་སོར་ངེས་པ་སྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དང༌། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ལྷའི་སྤྱན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དུ་མའི་སེམས་ཅན་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༣ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༢༧ བ ༣ གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༤ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢༧ བ ༤ ངོ་བོ་ཉིད་མདོར་
3 ཞོལ། ཤོག ༣༤ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༧ བ ༦ འདོམས་པའི་ངག་གོ།
4 ཞོལ། ཤོག ༣༤ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༧ བ ༦ སོགས་པ་ལ་

242 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ཅན་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་མར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་སོགས་རྟོགས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱས་ནས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང་དོན་དམ་པར་སྤྱན་ལྔ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ལ་སྒྲུབ་པོ་ཞེས་སློབ་པ་ནི་སྤྱན་ལྔ་ལ་འདོམས་པའོ།།
ས་མཚམས་ནི། མ་མཐའ་ཤའི་སྤྱན་ཚོགས་ལམ། ལྷའི་སྤྱན་སྦྱོར་ལམ། ཤེས་རབ་ཀྱི་
སྤྱན་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག།།ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དེའི་རྗེས་ཐོབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་ཅིང༌། ཐ་མ་འདི་དངོས་སངས་རྒྱས་ས་ནའོ། །ངག་དོན་ནི་བྱང་ཆེན་ཤའི་མིག་གང་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། སྤྱན་ལྔ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་སྤྱན་ལྔ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བརྒྱད་པ་མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་གདམས་པ་ནི། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསམ་
གཏན་གྱི་མཐུས་ས་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ལྷའི་རྣ་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྒྲ་ཆུང་ངུ་དང་ཅིག་ཤོས་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་ཐོས་པའི་རྣ་བའི་ཤེས་པ་དང། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང། སྔོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་རང་དང་གཞན་གྱི་ཚེ་རབས་སྔ་མ་དུ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། བསམ་གཏན་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷའི་མིག་གི་མངོན་པར་ཤེས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དུ་མའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་མཐོང་བ་དང༌། ཟག་པ་ཟད་པ་ཤེས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་སོ། །ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱེད་ཅིང༌། དོན་དམ་པར་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་པ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་འདོམས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 243

པའོ། །ས་མཚམས་ནི། དང་པོ་ལྔ་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ལམ་མ་ཞུགས་ལའང་ཡོད་ཅིང༌། དྲུག་པ་དགྲ་བཅོམ་གསུམ་ལའོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འཐོབ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་འགྲེ།
དགུ་པ་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་བདེན་པ་
བཞིས་བསྡུས་པ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དག།།རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འདོམས་པའོ། །ངག་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་མཐོང་སྤང་གི་གཉེན་པོར་མཐོང་ལམ་བསྒོམ་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཅུ་པ་སྤང་བྱ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་འདུས་བྱས་ལམ་དང་
འདུས་མ་བྱས་འགོག་པ་དག་བདེན་མེད་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཕན་ཚུལ་རིགས་ཐ་དད་དུ་གདགས་པར་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་1

དངོས་པོ་ལས་རིགས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། གཉིས་ཀས་ཆོས་
ཉིད་ཙམ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པ་དག་རྟོགས་པ་རིགས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་པའི་2

མཐོང་ལམ་གྱིས་དམིགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལས་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཟག་མེད་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མེད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་ནི་མཐོང་ལམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སྒོམ་སྤང་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༢༨ བ ༧ བྱས་པ་དངོས་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༥ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༢༩ ན ༡ མེད་པས་

244 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པར་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་འདོམས་པའོ། །ངག་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་འགྲེ། གསུམ་པ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་1

མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། གདམས་ངག་ནི་བཅུར་གྲངས་ངེས་
སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འདི་ཙམ་ཁོ་ནས་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་འཕངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྒྲུབ་པའི་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་མི་དམིགས་པ་དང༌། དེའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང༌། ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྟེན་གང་ཡིན་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབས་གསུམ་དང༌། ལམ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་2

རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་མ་ཆགས་པ་དང༌།
ལམ་བོར་ནས་མི་ལྡོག་པ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང༌། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང༌། ལམ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཇོག་
པར་འགྲོ་བ་3

ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་སྤྱན་ལྔ་དང༌། གཞན་དོན་བྱེད་པས་ཚོགས་བསགས་ཏེ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང༌། སྤང་བྱ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུ་གང་4

ཡིན་པ་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དེ་དག་སྟེ།
དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་འདོམས་ཚུལ་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པའོ།།
བཞི་པ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱི་དོན་ནི། འདིར་སྐབས་
སུ་བབ་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། བོད་དག་གིས་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། དེ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མཚོན་བྱེད་དཔེའི་དགེ་འདུན་དུ་ཐ་སྙད་བྱས་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་5

ཞུགས་འབྲས་དག་ཀྱང་བཤད་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་མོད་ཀྱང་
འདིར་ནི་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། དངོས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༣༥ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༢༩ ན ༣ གྲངས་ངེས་མཇུག་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༢༩ ན ༤ འགྲོ་བ་རྒྱུ་ཡིན་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༣༦ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༢༩ ན ༥ འགྲོ་བའི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ལ་
4 ཞོལ། ཤོག ༣༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༢༩ ན ༦ རྒྱུ་ཡིན་པ་
5 ཞོལ། ཤོག ༣༦ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༢༩ བ ༢ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་ཞུགས་འབྲས་དག་ཀྱང་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 245

བཏགས་བཤད་པ། གྲངས་དང་མཚན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པ། ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་སྐབས་འདིར། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་འདོམས་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་ལས་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་སྨོས་པའི་བྱང་སེམས་མང་པོ་ཞིག་1

གསུངས་པ་ལ། རྗེ་
བཙུན་གྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཉི་ཤར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་ཅིང་དེ་དག་ཀྱང་གཞན་དག་ན་རེ། བཏགས་པ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང༌། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྤངས་རྟོགས་འགའ་ཞིག་ཆ་འདྲ་བ་ཙམ་དང༌། དགོས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་སུ་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་དྲང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་བྱང་སེམས་དག་2

དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ནས་ཐེག་ཆེན་དུ་
འཇུག་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན།
དང་པོ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ལ།
ལམ་དེ་ཡང་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་དུ་ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་སློབ་འདོད་དང༌། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་གང་ཡང་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཐེག་ཆེན་ལམ་ཞུགས་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ལ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དང༌། སྒོམ་ལམ་པ་སོགས་སུ་3

ཐ་སྙད་བཏགས་ན་ཐེག་
དམན་གྱི་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་དེ་འདྲ་བའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལམ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་སེམས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་མིང་འདོགས་དགོས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཐོབ་འདོད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་རྫོགས་པའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༦ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༢༩ བ ༢ མང་པོ་ཞེས་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༦ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢༩ བ ༤ བྱང་སེམས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེད་ནས་འཇུག་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༣༧ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢༩ བ ༧ སོགས་ལ་

246 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སངས་རྒྱས་ལ་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་མིང་འདོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་སེམས་ཡིན་པ་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་དངོས་ཡིན་པའི་གནོད་བྱེད་དང་། དངོས་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་དུ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ཉིད་དངོས་ཡིན་མིན་རྩོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་སྒྲ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཐོབ་པར་མི་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་སྨྲ་བ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བཏགས་པ་པར་མི་འཐད་དོ།།
ཁ་ཅིག་བྱང་སེམས་ཡིན་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པར་འགལ་བར་ཁས་བླངས་ནས་དེ་མ་
ཐག་འགྲེལ་པའི་ཚིག་དོན་འཆད་པ་ན། འདི་ལྟར་སྨྲས་སྟེ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པ། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་པས་ན། འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་དང༌། དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་གཉིས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་འགལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་ཞེས་སྨྲས་ནས། འགྲེལ་པའི་ཚིག་དོན་འཆད་པ་ན། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཞུགས་སུ་གདགས་སུ་རང་སྟེ། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོར་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་བརྩོན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཞུགས་སུ་ཐལ།1

མཚན་ཉིད་དེའི་
ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག།།མཐར་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔར་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་ཅུང་ཟད་མ་སྤངས་པའམ། ལྔ་པའི་བར་ཅི་རིགས་པར་སྤངས་ཀྱང་རུང༌། དྲུག་པ་མ་སྤངས་ལ། རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་གང་རུང་ལ་གནས་པའོ། །ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། བྱང་སེམས་
1 ཞོལ། ཤོག ༣༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༠ ན ༧ ཐལ་ལོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 247

ཡིན་ན་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པར་འགལ་ལོ། །ཞེས་སྨྲས་ནས་ཚིག་དོན་འཆད་པ་ན། སྐབས་གཉིས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཤིང༌། སྔར་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་མ་སྤངས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཞེས་སྨྲ་བའང་བྱང་སེམས་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ཚང་བར་ཁས་1

བླངས་པས་དངོས་སུ་
འགལ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། འདིར་བྱང་སེམས་ལ་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ནི།
དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་པ་པའི་ཚུལ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་གནོད་པ་འབབ་བའི་ཕྱིར་དང༌། བཏགས་པ་པར་བཞེད་ན་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་སོགས་འཆད་རིགས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་2

འཁོར་
ལོའ་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནས་བརྩམས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་འཁོར་ལོའ་མདོ་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་ནས་བྱང་ ིསེམས་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཡོད་པར་ལེགས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྲིད་རྩེར་འགྲོ་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་བཅོམ་པ་ཙམ་ལ་བཤད་པ་ཡང༌། བྱང་སེམས་ལ་སྲིད་རྩེར་འགྲོ་མཚན་ཉིད་པ་འཇོག་བཞེད་ཅིང༌། བྱང་སེམས་སྲིད་རྩེར་སྐྱེ་མི་སྲིད་4

པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་
ན་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་འཁོར་ལོའ་མདོའི་དགོངས་པ་ནི་ ིབྱང་སེམས་ལ་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲས་པའང་མི་འཐད་དེ། ཅི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོར་བྱང་སེམས་ལ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་5

དགོངས་
པ་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་འཁོར་ལོའ་མདོ་རང་ཉིད་དུ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དགོངས་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༣༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༣ ཚང་བར་དངོས་སུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༣༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༤ མི་ལྡོག་པ་འཁོར་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༨༧ ཕྲེང་། ༢༡
4 ཞོལ། ཤོག ༣༨ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༦ མི་བཞེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་མིན་གྱི།
5 ཞོལ། ཤོག ༣༨ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༠ བ ༧ བཏགས་པ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ།།

248 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཞི་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། ཡུམ་གྱི་མདོ་སོགས་སུ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དགོངས་གཞི་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། གང་འདོད་དྲང། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱེད་རང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། མདོ་དེའི་གླེང་གཞིའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་བསྟན་པ་བཤད་དུ་གསོལ། ཞེས་ཞུས་པས། དེའི་ལན་གསུངས་པ་གང་ཞིག།།མདོ་དེར་དེའི་གོང་དུ་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱང་སེམས་ལ་བཏགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་འཁོར་ལོའ་མདོ་ ིལས། དགྲ་བཅོམ་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གསུངས་པ་གང་ཞིག །ཡུམ་གྱི་མདོ་སོགས་སུ་བྱང་སེམས་ལ་དགྲ་བཅོམ་པར་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སངས་རྒྱས་ལ་དགྲ་བཅོམ་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་སོགས་འཆད་པར་ཁས་ལེན་ན། སངས་རྒྱས་དགྲ་བཅོམ་བཏགས་པ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་འཁོར་ལོའ་མདོ་ནི། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ ིགསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ།1

མཐར་ཐུག་གི་མྱང་འདས་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་ཞུགས་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་སོགས་མེད་པར་བསྟན་ནས། བྱང་སེམས་ལ་དེ་དག་ཡོད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། མདོ་འདིའི་འཆད་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་2

འཆད་པར་འདོད་དོ། །ཉན་ཐོས་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་
སོགས་དངོས་མེད་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དངོས་མེད་པའང་གང་གིས་འགོག །ཉན་ཐོས་ལ་དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་ཡང་མེད་པར་འདོད་དགོས་པས། ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང༌། འགོག་བདེན་དངོས་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཉན་ཐོས་ལ་མྱང་འདས་དངོས་ཀྱང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མཐར་ཐུག་གི་མྱང་འདས་དངོས་མེད་པ་ཡིན་གྱི་མྱང་འདས་ཙམ་ཡང་མེད་པ་མིན་ཏེ། ཐར་པའང་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། མྱང་འདས་ཡིན་ན་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས་མྱང་འདས་ཀྱི་མཐར་

1 ཞོལ། ཤོག ༣༨ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༣༡ ན ༤ དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ལས
2 ཞོལ། ཤོག ༣༨ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༡ ན ༥ གཞན་དུ་རྒྱས་པར་འཆད།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 249

ལྷུང་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་པའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི། བྱང་སེམས་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་ཐལ།
ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ། ད་དུང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ཚད་མེད་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཕྱིར་མི་འོང་དེའང༌སླར་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་གཞན་དོན་དུ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ཚད་མེད་པ་འཛིན་ནམ་མི་འཛིན། མི་འཛིན་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་ཐལ་ལོ། །འཛིན་ན་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་དངོས་སོ། །འོ་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། བྱང་སེམས་ལ་དངོས་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཞུང་དེ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་འདིར་མི་གནོད་དོ།།འོ་ན་བྱང་སེམས་རང་སངས་རྒྱས་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འདིར་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་
པ་དང༌། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ནི་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་སྟེ། ཐེག་དམན་གྱི་དེ་ནི་རང་ཉིད་གཅིག་པུའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས། དེ་ཡིན་ན་དགྲ་བཅོམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ནི་སངས་རྒྱས་མེད་ཅིང་བྱང་སེམས་གཞན་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་རང་ཉིད་གཅིག་པུར་གནས་ནས་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་པས་དགྲ་བཅོམ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་ཐེག་ཆེན་དགྲ་བཅོམ་དུ་འགྱུར་བས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་ནང་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན། དེ་བས་ན་མདོ་དང་འགྲེལ་པ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པས་ཚུལ་དེ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་ཐེག་དམན་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཚུལ་འདྲ་བས་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི་བབ་ཆོལ་ལོ།།
དེའི་ཕྱིར་ཐེག་དམན་ལ་ནི་རང་ཉིད་གཅིག་པུའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པས་རང་སངས་རྒྱས་
ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་རང་ཉིད་གཅིག་པུར་གནས་ནས་གནས་དེར་སངས་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང༌། མདོ་ལས། རང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་དག་ཡོད་དེ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཀྱང་། འགྲེལ་པ་གཉིས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཚིག་ཚོགས་སྐྱུངས་པ་ཡིན་པས། དོན་ནི་བསེ་རུ་ལྟར་གནས་

250 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ནས་རང་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུ་དངོས་ཡིན་པའི་བྱང་སེམས་ཤིན་ཏུའང་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་གྲངས་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ཉི་ཤའི་གྲངས་འཇོག་ཚུལ་ལ། ལེ་བརྒྱད་མར་གཞུང་
གིས་ཟིན་པ་ཉི་ཤ་དང་བརྒྱད་པ་དང༌། འབྲས་གནས་དང་པོ་གསུམ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་འབྲས་ཞུགས་རྣམས་ཀྱི་མདོ་ཉི་ཤ་རྩ་ལྔ་འབྱུང་བ་ལ། འཕགས་པས་1

འོག་མིན་འགྲོ་ནས་སྲིད་རྩེར་འགྲོ་
བའི་བར་ལྔ་པོ་གོང་འཕོ་བ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ཤིང༌། བརྒྱད་པ་དང་། འབྲས་གནས་བར་པ་གཉིས་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་དང་བཅས་པ་བསྣན་2

ནས་ཉི་ཤར་འཆད་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་བརྒྱད་
པ་དང༌། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་དང༌། འོག་མིན་འགྲོ་རྣམས་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་རང་རང་གི་དབྱེ་བ་ལ་གྲངས་འཛིན་ལ་སོགས་པར་མ་བགྲངས་ཤིང༌། བྱང་སེམས་གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བས་སྲིད་རྩེར་འགྲོ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སོ་སོར་མ་བགྲངས་ཤིང༌། རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གསུམ་མདོ་ལས་ཁ་བསྐངས་ཏེ་ཉི་ཤར་མཛད་དོ།།
གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མ་མཐའ་ས་དང་པོ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་
ཞུགས་པ་ས་བཅུ་པ་ལ་འཕགས་པས་བཤད་ཅིང༌། གཞན་རྣམས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་ས་མཚམས་ཞིབ་ཏུ་བཤད་3

དཀའ་བར་སྣང་ཡང་ལོགས་སུ་བཤད་པར་འདོད་དོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་སྐབས་
སུ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུངས་སོ། །རྩ་བ་ནི། དབང་པོ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་ལྔ་ལས། ཟུར་དང་པོ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གི་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཤིང༌། སྔར་འདོད་པའི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༣༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༢ ན ༢ འཕགས་པས་གཞུང་གི་འོག་
2 ཞོལ། ཤོག ༤༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༣༢ ན ༣ མནན་པས་ཉི་ཤར་
3 ཞོལ། ཤོག ༤༠ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༢ ན ༦ ཞིབ་ཏུ་དཀའ་བར་སྣང་ན་ལོགས་ས་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་དོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 251

སྒོམ་སྤངས་མ་སྤངས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་1

སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་
བརྩོན་པས་སོ། །དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང༌། དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ།2

།གཉིས་པ་ལ་ཙམ་ཁྱད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་
ཉིད་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་གནས་པ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཁྱད་3

པར་ཅན་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་
དེ་ཉིད་སྒོམ་སྤང་གསུམ་མམ་བཞི་སྤངས་ཤིང༌། ལྷའི་སྐྱེ་བ་རིགས་མཐུན་གཉིས་སམ་གསུམ་ལེན་པ་དང་།4

མིའི་སྐྱེ་བ་རིགས་མཐུན་གཉིས་སམ་གསུམ་ལེན་པ་ལྷ་དང་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་
སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་ལས་གཞན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ།།
ཟུང་གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་གི་སྐོར་ལ་ཞུགས་འབྲས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སྔར་གྱི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དང་རྣོན་པོ་དེ་གཉིས་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་5

གནས་པ་དད་པ་

དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དག་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕལ་ཆེར་ལས་
6

འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་གནས་ལ་ཙམ་ཁྱད་7

གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤངས་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཡིན་ཏེ།8

གོང་གི་
འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཕྱིར་འོང་དེ་ཉིད། འདོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་སྤངས་ཞིང་དགུ་པ་མ་སྤངས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། གཞན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ལན་ཅིག་བླངས་ནས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༠ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༡ ཀུན་སྦྱོར་སྤངས་པས་
2 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༡ བྱེ་བྲག་གོ།
3 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༢ གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་
4 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༢ ལེན་པ་ལྷ་དང་མིའི་
5 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༣ བཅུ་དྲུག་པ་གནས་པ་
6 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༤ ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་ 7 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༤ ཙམ་ཁྱད་ཀྱི་དང་པོ་ནི།
8 ཞོལ། ཤོག ༤༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༥ ཡིན་ནོ།།

252 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པོ་སྤངས་པའི་ཞི་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུང་གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྐོར་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་སེམས་དད་པ་དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དེ་དག་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་དགུ་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཡིན་ནོ།1

།

གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་གཞི་ནི། དགུ་པ་དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་
སེམས་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་ན་ལྔ་ལས། དང་པོ་བྱང་སེམས་བར་མ་དོར་འདའ་བ་ནི། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་སྤངས་ལ། མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤངས་པས་གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་གྲུབ་པ་ན། ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྤངས་པའི་ཞི་བ་འཐོབ་པའོ། །སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་ནི། ཀུན་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་པས་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ཙམ་ནས་2

དེ་འཐོབ་པའོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་
བཅས་པས་འདའ་བ་ནི། གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ནས་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོས་དེ་འཐོབ་པའོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི། གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ནས་འབད་པ་ཆུང་ངུས་དེ་འཐོབ་པའོ། །ལྔ་པ་ནི། གོང་དུ་འཕོ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་བར་འགྲོ་བ་ནི། འཕར་བ་དང་། ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་དང༌། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གོང་དུ་འཕོ་བ་སྲིད་རྩེར་འགྲོ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། རིམ་བཞིན་ཕྱི་མ་ལ་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེས་ནས། དེའི་རྗེས་མ་ལ་འོག་མིན་དུ་དེ་འཐོབ་པ་དང༌། ཚངས་རིས་ནས་གནས་འོག་མ་གསུམ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། བར་གྱི་གནས་གཞན་བརྒལ་ཏེ་འོག་མིན་དུ་དེ་འཐོབ་པ་དང༌། ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་གནས་གཞན་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་ནས་འོག་མིན་དུ་དེ་འཐོབ་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་བྱང་སེམས་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ཉིད་སྲིད་པའི་རྩེ་མོའ་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་ ིནི། གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་དེར་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་སྟེ། དབྱེ་ན། མཐོང་བའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༣༢ བ ༧ འཛིན་གཅིག་ཡིན།
2 ཞོལ། ཤོག ༤༠ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣༣ ན ༢ སྐྱེས་ཙམ་ན་དེ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 253

ཆོས་ལ་ཞི་བ་དེ་འཐོབ་པ་དང༌། རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གོང་འཕོ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ།།
བཞི་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ནི། སྲིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་དགུ་1

པའི་ས་

བོན་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་བྱང་སེམས་སོ། །ལྔ་པ་རྩ་བར་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་པ། རང་ཉིད་གཅིག་པུར་གནས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ནི། སངས་རྒྱས་མི་བཞུགས་ཤིང༌བྱང་སེམས་གཞན་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཚེ་དེ་ལ་འཚང་རྒྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཉི་ཤའོ།།གསུམ་པ་དེ་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་པ་ལས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་སྒོམ་བྱུང་གི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་2

པ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྒྲུབ་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ལ། རྟེན། ངོ་བོ། བློ་རིག་དཔྱད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་སྐྱེ་བའི་ལུས་དང༌། སེམས་ཀྱི་རྟེན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚེ་དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ནི། གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང༌བུད་མེད་འདོད་ལྷ་དང་བཅས་པ་གང་རུང་ཞིག་དགོས་ལ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི། བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་ཞིང་། བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པས་འདོད་སེམས་ལ་ཡང་བརྟེན་པར་ནུས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་ཞི་གནས་ཀྱི་སེམས་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ཞིག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལྷག་མཐོང་གི་ཤེས་རབ་3

དངོས་སྐྱེ་མི་སྲིད་དོ། །གཟུགས་མེད་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ་ལྷག་མཐོང་
ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཉེར་བསྡོགས་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཡང་མིན་ཏེ། དང་པོའ་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ ིཔར་དེ་དག་མི་འཐོབ་ཅིང༌། དངོས་གཞི་ཐོབ་ནས་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་པ་དགོས་པ་མེད་དེ་ཞི་གནས་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ངོ་བོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆ་
མཐུན་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༣༣ ན ༧ དགུའི་ས་བོན་
2 ཞོལ། ཤོག ༤༡ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༣ བ ༡ རྟོགས་པ་ངེས་འབྱིན་
3 ཞོལ། ཤོག ༤༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༣༣ བ ༣ ཤེས་དངོས་སྐྱེ་

254 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྒོམ་བྱུང༌། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། དྲོད། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཞིའོ། །དྲོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་1

ལམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་བསྒོམས་
པས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་དང་པོར་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང༌། རྩེ་མོའ་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པར་གྱུར་ ིཔ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང༌། བཟོད་པའི་མཚན་ཉིད། འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང༌། ཆོས་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང༌། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྒོམ་པར་འདྲ་ཡང༌། ཇི་ལྟར་རགས་པའི་རིམ་པས་རྟོགས་བྱ་ལ་གསལ་སྣང་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་བློ་རིག་དཔྱད་པ་ནི།ཁ་ཅིག །སྦྱོར་ལམ་འདི་དག་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་
གི་གསལ་སྣང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པར་ཐལ་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་མིན་ཞིང༌སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡང་མིན་གྱི་གཉིས་སྣང་གི་རྟོག་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོ་ན་འདི་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་འཁྲུལ་བའམ། མ་འཁྲུལ་བ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ལ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་དེའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི། སྒོམ་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་དོན་སྤྱི་གསལ་བར་སྣང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་སྣང་བའི་དོན་མིན་ནོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༤༢ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣༣ བ ༥ སྦྱོར་ལམ་དུ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 255

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ།1

།དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།
མཚམས་སྦྱར་ནི། ལས་དང་པོ་པ་དེ་ལྟར་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་ཏུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། ཁྱད་པར་འཕགས་སོ། །གང་ལས་ན། ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པ་དག་གི་སྦྱོར་ལམ་ལས་སོ། །གང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱོབ་པ་ཡི་དྲོད་སོགས་སོ། །གང་གིས་ན། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང༌། །རྒྱུ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། ཆུང་དང་འབྲིང་དང༌ཆེན་པོའ་ི

2

དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་
སོགས་བཞི་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་གྱི་དྲོད་སོགས་བཞི་ལས་ཁྱད་པར་དུ་3

འཕགས་ཏེ། དམིགས་
པ། རྣམ་པ། རྒྱུ། ཡོངས་འཛིན། རྟོག་པ། དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་4

འཕགས་

པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། འདིར་སྦྱོར་ལམ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་དབྱེ་བ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྣམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ཟློས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་5

འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤྱིའི་ལྡོག་པ་
ནས་བསྟན་ཞིང༌། འདི་ནི་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་པའི་ལྡོག་པ་ནས་ཁྱད་ཆོས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ནི་རྣམ་པ་ཆུང་ངུ་དང༌། འབྲིང་དང༌། ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༤ ན ༥ རྒྱས་བཤད། དང་པོ་
2 ཞོལ། ཤོག ༤༣ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༣༤ ན ༧ ཆེན་པོ་ནི། དབྱེ་བ་
3 ཞོལ། ཤོག ༤༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༤ བ ༡ ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ།
4 ཞོལ། ཤོག ༤༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣༤ བ ༡ ཁྱད་པར་འཕགས་
5 ཞོལ། ཤོག ༤༣ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༤ བ ༣ ཞེ་ན། དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་

256 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ན་འགྲེལ་ཆུང་དུ། ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་མ་1

བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཤིན་ཏུའང་བཤད་པ་
ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན། དེ་དག་ནི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཙམ་པོ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་མིན་ལ། མདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང༌། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་2

ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཁྱད་གཞི་བསྟན་ནས། ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་
ཆེན་པོ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྟོན་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འཆད་དོ།།
དེས་ན་གཞུང་ཕལ་ཆེ་བར་ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་པ་ལས་
མི་འབྱུང་ཡང་མ་དག་པར་མངོན་པས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་འགྲེལ་ཆེན་དང་ཤིན་ཏུ་འགྲིག་པར་འགྱུར་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལས། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཁྱད་ཆོས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་འདི་དག་རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའ་དབྱེ་བས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཞེས་ ིགསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔོན་ཆད་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་གཞུང་འདི་དག་ཆ་ཙམ་ཡང་འཆད་ཤེས་པ་མ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ༌།།
འགྲེལ་པ་ནི། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དྲང་ངོ༌། །གང་ལས་ན། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དྲོ་བ་སོགས་3

ལས་སོ། གང་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལ་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣༤ བ ༤ ཁྱད་ཆོས་སུ་བཤད་པ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༢༤ ཕྲེང་། ༡
3 ཞོལ། ཤོག ༤༤ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༣༥ ན ༣ དྲོ་བ་ལས་སོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 257

སོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་འོག་ཏུ་བྱུང་བ། འབྲས་བུ་བདེན་པ་བཞི་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། ངོ་བོ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ། དབྱེ་ན། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ། དྲོ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང༌། དེའི་འོག་ཏུ་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་དང༌། དེའི་འོག་ཏུ་བཟོད་པར་གྱུར་པ་དང༌། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །ཁྱད་ཆོས་གང་གིས་ན་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཕྱེ་བ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་སོགས་ལ་དམིགས་པ་དང༌། ཆོས་སུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་རྟོགས་1

པ་སྟེ། མཐོང་ལམ་དུ་བདག་མེད་གསུམ་ག་རྟོགས་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་དང༌། དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྲིད་ཞི་ལས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པ་དང༌། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་རྩེ་མོའ་སྐབས་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དག་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིས་ ིསོ། །ངག་དོན་སྔར་དང་འདྲའོ།།
དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཁྱད་ཆོས་ཐ་མ་ལྔ་པོ་ཇི་སྐད་
བཤད་པ་དེ་དག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དེ་དག་གི་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་ལུགས་ལས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོའ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པ་བཞི་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་ ིབདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པ་དང༌། རང་གི་ཐེག་པ་བདག་མེད་ཉི་ཚེ་བ་ཙམ་2

རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་དང༌། སྔར་བཤད་པའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༤ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣༥ ན ༧ གཏོགས་པ་སྟེ།
2 ཞོལ། ཤོག ༤༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༥ བ ༣ ཉི་ཚེ་བ་རྟོགས་པ་

258 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་དང་བྲལ་བ་དང༌། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་དང༌། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ལ་ལྡན་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལྡན་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་རྣམས་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་རྒྱུའི་སྒོ་ནས། ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འབྲས་བུའི་སྒོ་1

ནས། བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས། དྲོད་ཆུང་ངུ་སོགས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་ཆོས་ཇི་ལྟར་སྲིད་པ་བཞིན་ཁྱད་གཞི་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཞིང༌། ཉན་རང་ཐབས་མི་མཁས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་དེ་འདྲའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། སྔ་མ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཀུན་ཏུ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་སྒྲིབ་རིགས་ཇི་སྙེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡང་དེ་སྙེད་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འདིར་མི་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུས་ཏེ་རྣམ་པར་བཀྲལ་བ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་མ་སྤྲོས་སོ། །བདེན་བཞི་ལ་རྣམ་པ་དེ་ཙམ་ཡོད་པ་མི་འཐད་དེ། བཅུ་དྲུག་ཏུ་ངེས་པར་གསུངས་པས་སོ། །ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཐེག་དམན་ལས་རྣམ་པར་གཞག་པ་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་གང་དུ་ཡང་སུན་འབྱིན་པ་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ།།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་རྒྱུའི་ཁྱད་ཆོས། རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆོས།
ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའ་དོན་ ིབཤད། བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། གང་གི་སྒོ་ནས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་སུ་འབྱེད་བའི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡི་དང་པོ་དྲོད་ལ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༥ བ ༥ འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་བཟོད་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 259

ཀྱི་དང་པོ་ནི། དམིགས་1

ཞེས་སོགས་སོ། །ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱུ།2

།ཞེས་པ་བཅུ་གཉིས་
པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་རེ་རེ་ཞིང་སྦྱར་རྒྱུ་ཡིན་པས། རྩ་བར་དྲོད་ཆུང་ངུའི་མཇུག་ཏུ་སྦྱར་བ་ཡིན་ཀྱང༌། འགྲེལ་པས་ཚིག་ཚོགས་སྐྱུངས་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་དོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་གསུམ་བཤད་པ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དྲོད་ལ་
གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་སྒྲ་དོན་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དུཿཁ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་ལ་བརྟེན་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲོད་ཆུང་ངུ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ལྷག་པར་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་ཆུང་ངུ་དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་འདི་གཉིས་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འགྲེའོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་རྟོགས་པ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དུ་བདག་མེད་གསུམ་ག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། མོས་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
དག་གིས་གྲངས་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་པ་བདེན་པ་བ་དང༌། དེ་བཀག་3

པའི་

དགག་པ་བདེན་པ་པ་དག་མི་དམིགས་ཤིང་མི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་མིང་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་དང༌། རྒྱུན་འདྲ་བར་འཇུག་པའི་མཚན་ཉིད་དག་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་དྲོད་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ།།
ཆེན་པོའ་དམིགས་པ་ནི། གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ ི
1 ཞོལ། ཤོག ༤༥ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༦ ན ༣ དམིགས་པ་ཞེས་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༧
3 ཞོལ། ཤོག ༤༥ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༦ བ ༡ དེ་འགོག་པའི་

260 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཅད་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དོན་དམ་པར་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་དྲོད་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོ་ ིབར་གྱུར་པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དྲོད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེའི་སྔ་ལྟས་སུ་གྱུར་བའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་རྩེ་མོ་ལ་1

གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ནི། གཟུགས་སོགས་མི་གནས་དེ་དག་ནི།2

།ཞེས་
སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། སྔར་ལྟར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་3

རང་གི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་
པས་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་4

ཆོས་

ཐམས་ཅད་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་5

དག་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྩེ་མོ་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།
འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་
སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ནི་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཡིན་པས། མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུལ་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གིར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྩེ་མོ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོའ་དམིགས་པ་ནི། བདེན་པའི་ ི 1 ཞོལ། ཤོག ༤༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༦ བ ༤ རྩེ་མོ་གཉིས་ཀྱི་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༨
3 ཞོལ། ཤོག ༤༦ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༣༦ བ ༥ སོགས་པ་རང་གི་
4 ཞོལ། ཤོག ༤༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣༦ བ ༦ སོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་
5 ཞོལ། ཤོག ༤༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༦ བ ༦ སོགས་པ་དག་ལ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 261

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྤྲོས་པའི་མཚན་མར་མི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། རྩེ་མོ་ཆེན་པོའ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ ིབདེན་པར་མི་དམིགས་པར་ངེས་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་
གསུམ་མོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཡོ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་རྩེ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་བཟོད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་1

བ་ནི། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཉིད།2

།ཅེས་
སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ལ། སྔར་ལྟར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ནི། གཟུགས་རུང་སོགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་དག་གི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་སྐྱེ་བོ་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ངོར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅན་དུ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོའ་དམིགས་པ་ ིནི། དོན་དམ་པར་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་དོ་3

ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། རང་བཞིན་ཁོ་ནས་གཟུགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༧ ན ༣ གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི།
2 ཞོལ། ཤོག ༤༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༧ བ ༡ སོགས་པ་མཚན་
3 ཞོལ། ཤོག ༤༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༧ ན ༧ ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་

262 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མི་མོས་ཤིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བཟོད་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བཟོད་པར་གྱུར་པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིན་ཆད་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཆོས་ཆེན་པོ་སྟོང་ཉིད་ལ་བཟོད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ལ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། སྔར་
ལྟར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་1

བྱས་པའི་སྒོ་ནས་མ་འོངས་པ་ན་བསྒོམ་བྱ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་དམིགས་པ་
ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། རང་གི་སྨོན་ལམ་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་
2

སྟོབས་ཀྱིས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་3

ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆེད་དུ། དོན་དམ་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་དག་དང་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དབྱེར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཆུང་ངུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་སྟོན་པར་མཛད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་ནས་ལུང་སྟོན་པའི་རྒྱུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་ལ་གནས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རང་གི་ངོ་4

བོ་རྟོགས་པ་ལ་བདག་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པའོ་
སྙམ་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོགས་པ་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོའ་ི

1 ཞོལ། ཤོག ༤༧ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༧ བ ༣ ཁྱད་པར་བྱས་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༤༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣༧ བ ༤ དབྱིངས་ཀྱིས་ལྷུན་གྱིས་
3 ཞོལ། ཤོག ༤༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣༧ བ ༤ གྱིས་
4 ཞོལ། ཤོག ༤༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༧ བ ༦ རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 263

དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་1

དང༌། ཤེར་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དང༌། དོན་གསུམ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པའམ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་རྣམ་པར་མི་2

རྟོག་པ་ནི་ཐབས་དམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་ནས། དེ་ལྟར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་
མཆོག་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་དམིགས་པ་དང་ ིརྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་མཆོག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅན་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།3

།

གསུམ་པ་བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་
ཅིག་ན་རེ། རྩོད་པའི་ཡུལ་ནི་སཾ་སྐྲྀ་ཏའི་སྐད་ལ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་འདུ་འགོད་གནས་བྲལ། ཞེས་སོགས་སོ།4

།གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲར་ཡོད་པས་དེ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བོད་སྐད་ལ་རྩོད་ཡུལ་མེད་པས་རྩོད་ལན་འདི་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། འགྱུར་ལོག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལེགས་སྦྱར་ལ་གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་དོན་ལོག་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གསུམ་པོའ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག །ཏིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། །ཞེས་ ིསོགས་སུ་སྦྱར་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག །དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་ཡི་ནི།5

།ཞེས་པའི་དྲུག་སྒྲ་འདི་གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ལའང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་
པས་རྩོད་ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་བཞེད་པའང་འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། ཐལ་བ་ཕྱི་མ་སོ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་བོད་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་གཞན་དག་ལ་ནི་སྙིང་པོ་ཅིའང་མི་སྣང་བས་དགག་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་དགོད་པར་མ་བྱས་སོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དང་པོ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲར་ཁས་བླངས་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༧ བ ༧ སེམས་དཔའ་དང་། ཕྱིར་ཕྱིན་པ་དང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༤༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༣༨ ན ༡ རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་བརྟགས་ནས་
3 ཞོལ། ཤོག ༤༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༣༨ ན ༢ ཡིན་པའི་ཕྱིར།
4 ཞོལ། ཤོག ༤༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༣༨ ན ༢ ཞེས་སོགས་གཞུང་
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༥

264 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ནས། ལན་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འདི་དག་ལ་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་མི་སྤོང་མ་གཏོགས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཅིའང་མེད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་བབ་ཆོལ་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ། གཞུང་འདི་དག་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དྲོད་རྩེ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། གཞུང་ལས་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཁྱད་པར་བཅུ་གཉིས་བཤད་པ་ལ་དངོས་སུ་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་བཤད་པའང༌། བ་ལང་གི་རྟ་མིན་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་བ་ལང་ཆོས་སུ་བརྗོད་ཅིང༌། བ་ལང་རྟ་མིན་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བ་ལང་ཆོས་ཅན་དུ་འཕངས་པས། སྒྲ་དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་ཆོས་སུ་འཕངས་པ་དང༌། གཅིག་གིས་ཆོས་ཅན་དུ་འཕངས་པ་གཉིས་ཀ་བ་ལང་གི་ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པ་1

ཁྱད་པར་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་དེ་
གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ། ཁྱད་པར་ཅིའང་མེད་ཅེས་པ་མིན་པས་རང་ཉིད་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཅིག།།གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ་རྩོད་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་བཞི་
ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། བདེན་བཞི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལྟ་བུ་དང༌། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་བསྟེན་པའི་ཆོས་ལྟ་བུར་བསྟན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བདེན་བཞི་དང་མ་འབྲེལ་བའི་དམིགས་རྣམ་ཡན་གར་བ་བསྟན་པར་འགྱུར་བས། གཞི་གང་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་གཅོད་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། འདིར་དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་སྟོན་པ་ན། བདེན་བཞི་རྟེན་དང༌། མི་རྟག་སོགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་བརྗོད་ནའང༌། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ན། ཁྱད་གཞི་བདེན་2

བཞི་མ་བསྟན་
པར་ཁྱད་ཆོས་དམིགས་རྣམ་ཁོ་ན་བརྗོད་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།
ལན་ལ། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་བདེན་བཞི་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པས།3

དེ་དག་བདེན་བཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ལན་དང༌། དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༨ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༣༨ བ ༢ ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་མེད་མད་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ། ཁྱད་ 2 ཞོལ། ཤོག ༤༨ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༣༨ བ ༤ བདེན་བཞི་ལ་མ་བརྟེན་
3 ཞོལ། ཤོག ༤༨ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༨ བ ༥ བརྗོད་པར་དེ་དག་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 265

བདེན་བཞི་ལ་བརྟེན་པར་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ཤགས་ཀྱིས་གཞན་དག་ཀྱང་བརྟེན་པར་འཕངས་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་ལམ་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ན། བདེན་བཞི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་ཅན་ཏེ་ཁྱད་གཞི་དང༌། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་བརྗོད་པས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཡང་། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །བདེན་པའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་སྟོན་པའི་ཚེ་བདེན་བཞི་ཁྱད་གཞིར་མ་བརྗོད་པར་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྗོད་པ་ནི་དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་ཞིང༌། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་བདེན་བཞི་དང་མ་འབྲེལ་བས་མིན་གྱི་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་པར་ཟད་ལ། བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བརྗོད་མ་བརྗོད་ཀྱིས་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་བ་ལང་ཁྱད་ཆོས་སུ་བརྗོད། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བ་ལང་ཁྱད་གཞིར་བརྗོད་ཀྱང་། ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བ་དང་མི་སྤོང་བ་མ་གཏོགས་པར་འདི་དག་ལ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་བ་ལང་ཙམ་བརྗོད་པ་ལ་1

ནི་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་ལུགས་ལས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་གཉིས་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་། དོན་བ་ལང་གི་ལྡོག་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བརྗོད་མ་བརྗོད་ཀྱི་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ཐ་དད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དམིགས་རྣམ་བརྗོད་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཅེས་2

པ་ཡིན་གྱི། དམིགས་པ་དང་པོ་
སྟོན་པ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་སྟོན་པ་རྣམས་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ནི་མིན་ནོ།།
ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་སྟོན་པ་ན། བདེན་བཞི་དང་
འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བརྗོད་ཅིང༌། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་དེ་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་མ་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༣༩ ན ༢ བ་ལང་ཙམ་བརྗོད་པ་ནི་
2 ཞོལ། ཤོག ༤༨ བ ༡ མེད་དེ་ཞེས་པ་

266 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བརྗོད་པའི་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་ལ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། བ་ལང་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་ཀྱང་བ་ལང་གི་ལྡོག་པ་བརྗོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ལན་གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྡེབས་པའི་ངོར་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་པར་བརྗོད་ཀྱང་དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ལྷག་མ་རྣམས་
1

ལ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱ་བ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དང་ལྡན་པ་དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་ན་དེ་ཁོ་ནར་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དང་བྲལ་བ་དྲོད་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡང་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མངོན་རྟོགས་རིགས་རྒྱུན་གཅིག་ཡིན་པས་སོ། །འོག་མ་དྲོད་ཆེན་པོ་སོགས་ལ་2

ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག །སྐབས་དོན་འོག་མ་དག་ཅེས་ཟེར་རོ། །ངག་
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དྲོད་ཆུང་ངུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྩ་ཚིག་གིས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མའང་དེ་དང་འབྲེལ་བར་ཤགས་ལ་འཕེན་པར་ཐལ། སྦྱོར་ལམ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མངོན་རྟོགས་རིགས་རྒྱུན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་སྔ་ཕྱི་འདི་དག་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཡང༌། ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་གྱིས་ཕྱོགས་ཙམ་དུ་ཡང་3

གོམ་པ་མ་དོར་རོ།།
གཉིས་པ། ཁྱད་ཆོས་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཚིག་གི་དོན་གཉིས།
དང་པོ་ལ། ངོ་བོ་དང༌། རྣམ་གཞག་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་རྩིང་བའི་རྣམ་པ་ལ་རྟོག་པར་བྱས་པ་དང༌། གཉིས་སྣང་ཙམ་ལ་རྟོག་པར་བྱས་པ་དང༌། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་ལས། འདིར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༤༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣༩ ན ༦ ལྷག་མ་ལ་ཡང་
2 ཞོལ། ཤོག ༤༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༣༩ བ ༡ སོགས་དག་ལ་ཡང་
3 ཞོལ། ཤོག ༥༠ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༣༩ བ ༣ ཙམ་དུ་གོམ་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 267

ཅད་ཀྱང་དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཉིས་སྣང་དང༌། རྩིང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་མི་འགལ་ལོ།།
གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་
རེ། འདིར་བཤད་རྟོག་པ་ཙམ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་ངོ་བོར་ལྡན་པ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྤོང་བས་ཁྱད་པར་དུ་1

འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཙམ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ན། སྐབས་ལྔ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཁས་བླངས་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་ ི 2

པས་བསྡུས་པའི་མཐོང་
བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་དག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།3

།ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་ཡང་འཇུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གཟུང་
བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྟོག་པ་བཞི་པོ་འདི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ངོ་བོར་ལྡན་པ་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པ་དང༌། ཁྱོད་རང་གིས་རྟོག་པ་འདི་དག་ལ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པས་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། གཞུང་རྩ་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་དུ། མཐོང་སྤང་དང་4

སྒོམ་སྤང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་། རྟོག་པ་བཞི་པོ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་ལྡན་ན།
དེ་དག་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཁེགས་ན་དེ་དག་ཁེགས་དགོས་པས། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་ན་སྒྲིབ་པ་ཅི་ཡང་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །རྟོག་པ་འདི་དག་དང་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་མཚུངས་པར་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༠ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༣༩ བ ༦ ཁྱད་པར་འཕགས་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༣༩ བ ༧ མངོན་པར་བསྡུས་པའི་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༥༦ ཕྲེང་། ༡༠
4 ཞོལ། ཤོག ༥༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤༠ ན ༣ མཐོང་སྤང་སྒོམ་སྤང་

268 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ། །ཞེས་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པར་ཐལ། དམིགས་རྣམ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མིན་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སྦྱོར་ལམ་འདི་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ནས། སླར་ཡང་སྦྱོར་ལམ་བཞི་པོ་རིམ་བཞིན་རྟོག་པ་བཞི་པོ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་སྨྲ་བ་
ནི། དངོས་འགལ་སྨྲ་བ་ལ་ངང་གིས་ཆས་པ་ཞིག་གོ །ཡང་ཁ་ཅིག །སྤང་བྱར་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེའི་སྤང་བྱ་ཡིན་ན་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེའི་སྤང་བྱ་ཡིན་ཀྱང་དེས་སྤང་བའི་ཆ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་ཆོས་སུ་འཇོག་པ་མི་འགལ་ཞེ་ན། སྒྲིབ་2

གཉིས་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་
བོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། དེ་ཡང་ཡུལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས། དགག་སྒྲུབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དག་རིམ་པ་བཞིན། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། གཟུང་བ་ནི་ལོངས་སྤྱད་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་3

དང་། རྣམ་བྱང་

གི་གཟུང་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། འཛིན་པ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་རིག་གིས་བསྡུས་པ་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང༌། བདག་ཏུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་གང་ཟག་གི་རང་བཞིན་ནོ།།
དེ་ཡང་འདིར། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་
ཡིན་པས། དགག་རྟོག་དང་སྒྲུབ་རྟོག་གཉིས་ཀ་བསྟན་དགོས་ཀྱི། གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྟན་པ་ཙམ་དུ་འདོད་པ་ལ་ནི་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །སྦྱོར་ལམ་4

བཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤༠ ན ༦ ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༡ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༤༠ ན ༧ སྒྲིབ་པ་གཉིས་
3 ཞོལ། ཤོག ༥༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤༠ བ ༢ ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་
4 ཞོལ། ཤོག ༥༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤༠ བ ༣ སྦྱོར་བཞི་ཡང་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 269

འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་བཞི་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་སྒོ་ནས། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་རྣམ་པར་བཞག་ནས། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་དག་ཀྱང་མཛེས་པ་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འབད་པ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་བར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་འཐོབ་པའི་གེགས་བྱེད་1

ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ན་ཉན་རང་
གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དེ་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཉན་རང་གི་2

སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་
པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་བ་པ་ཡིན་ན། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཐལ་ལོ། །ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་མིན་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།3

བསལ་བ་ཁས། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་
པ་ཆོས་ཅན། འཛིན་རྟོག་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་པ་དགག་སྒྲུབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་དངོས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་རྟོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ།
འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། དགག་རྟོག་ནི། དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་བསྟན་4

གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིམ་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༡ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤༠ བ ༦ གེགས་ཀྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༡ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༤༠ བ ༦ ཉན་རང་སྦྱོར་ལམ་
3 ཞོལ། ཤོག ༥༡ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༤༠ བ ༧ ཕྱིར་རོ།།
4 ཞོལ། ཤོག ༥༢ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤༡ ན ༣ འདིར་གཟུང་རྟོག་དང་

270 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཞིན། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་ཞེན་པ། གཟུང་འཛིན་ནི་1

གོང་
གི་འདོད་པ་དང་འདྲ་ཞིང༌། ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང༌། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོག་པ་འདི་དག་གི་ས་བོན་ལྡན་ལ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མངོན་འགྱུར་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་སོ། །ཞེས་ཟེར་ལ། འདི་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་མིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲའོ།།
ཕྱོགས་འདི་ཡང་རྣ་བ་ལ་འབབ་པ་མིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆད་ལྟ་ཡིན་ན་བདེན་མེད་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དགག་རྟོག་ཡིན་ན་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་མེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་མིན་པར་འདོད་དགོས་པས། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ཕྱོགས་གཅིག་སྤང་བྱའི་རྒྱ་ལས་གྲོལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གཟུང་འཛིན་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ས་བོན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ལྡན་ཞིང༌། མངོན་གྱུར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལྡན་པས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དེ། ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་ལ་ཡང་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཉམ་གཞག་ཏུ་གཟུང་བ་དང༌འཛིན་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ས་བོན་ལྡན་ཞིང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མངོན་གྱུར་དུ་2

ལྡན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་ངར་
འཛིན་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་འཛིན་རྟོག་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་ཞེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་དངོས། འདོད་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས་སོ།།3
ད་ནི་གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་
ནི། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པར་

1 ཞོལ། ཤོག ༥༢ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤༡ ན ༣ གཟུང་འཛིན་གོང་གི་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤༡ བ ༡ མངོན་གྱུར་ལྡན་
3 ཞོལ། ཤོག ༥༢ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤༡ བ ༢ འཁོར་གསུམ་ག་དངོས།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 271

གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དག་ནི་འདིར་བསྟན་པ་མིན་ལ། དེ་ལྟ་བས་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཙམ་དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ན། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ནི་གང༌། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་རྟོག་ཅེ་ན། ལོ་ཙྪ་བ་ཆེན་པོ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ། གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུང་བ་དང༌། མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་འཛིན་པའོ། །ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ། བེམ་པོ་རྣམས་གཟུང་བ་དང་། རིག་པ་རྣམས་འཛིན་པའོ། །བདག་དང་བདག་གི་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ། ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའ་བདག་འཛིན་ ིཔ་དང། ལོངས་སྤྱད་བྱའི་བདག་གི་བ་གཟུང་བའོ། །དེ་དག་ལས་འདིར་ནི་ཐ་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང། འཕགས་སེང་གིས་མུ་བཞི་དཔྱད་པ་དང་མི་འགྲིག་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་ལ། དེས་ན། འཛིན་པ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའ་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང། དེ་ཡང་ཤེས་པ་དང་གང་ ིཟག་གོ །གཟུང་བ་ནི་ལོངས་སྤྱད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་1

ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང༌། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་གཉིས་སོ།།
དེའི་ཕྱིར་འཛིན་རྟོག་ཡང་གཉིས་ཏེ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་རྟོག་
པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་རྟོག་ཀྱང་གཉིས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པའོ། །འཕགས་པས་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་འདི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པར་བྱས་ནས་འདི་དང་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་མི་འགལ་ཞིང༌། གཟུང་རྟོག་ཐ་མ་ཡིན་ན་དང་པོའང་ཡིན་དགོས་ལ། དང་པོ་ལ་ཐ་མ་མིན་པའང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟ་ནའང་སློབ་དཔོན་གྱིས། དང་པོ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང༌། ཐ་མ་རྣམ་བྱང་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་འགལ་བར་བཞེད་པའི་ལུགས་བཞིན་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ཚུལ་ནི་གཉིས་གཉིས་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་རྟོག་པ་དང༌། དགག་པའི་རྣམ་པས་རྟོག་པའོ། །དེ་ཡང་དེ་ལྟར། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲུབ་རྟོག་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་དགག་རྟོག་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༥༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤༡ བ ༦ ཉོན་མོངས་ཀྱིས་

272 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་དང༌། དེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཟུང་བའི་བདེན་མེད་དེ་ཉིད་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་འདིས་ལྷག་མ་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་དང༌། འཛིན་པ་གཉིས་ལའང་རྟོག་ཚུལ་རིགས་བསྒྲེ་བར་བྱའོ།།
དེ་ལྟ་ན། འདིར་བསྟན་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་གང་
ཞིག །རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བ་དེ་ཉིད་དགག་སྒྲུབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པས་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ། འདིར་བསྟན་འཛིན་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། 1

ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་གང་
ཞིག །རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་དེ་ཉིད། དགག་སྒྲུབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པས་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ། དེ་དག་གིས་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རིགས་བསྒྲེའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཐོང་སྤང་གི་ཟག་བཅས་དང་། སྒོམ་སྤང་གི་ཟག་བཅས་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོའ་དབྱེ་བས་དགུ་ ིདགུ་དང༌། དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ།།
དེ་ལྟར་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་བཤད་ནས། ད་ནི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་
ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་། རྟོག་པ་བཞི་པོ་འདི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་གྱི། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་པ་སུ་ཡང་དབང་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་ལ། གང་དག་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ནས། སླར་ཡང་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པས། དུད་འགྲོ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་མ་ལུས་པ་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ནི་ལྐུགས་པའི་འཛུམ་བག་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༣ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤༢ ན ༥ མཚན་ཉིད། རང་གི་དམིགས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 273

1

མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས། རང་ཡུལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མེད་ཀྱི། རང་ཡུལ་གྱི་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བདེན་པར་མེད་2

པ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་
ཙམ་ཞིག་ཡོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པས། རང་གི་ཞེན་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་དེའི་དོན་སྤྱི་འཆར་བ་ན། ཆོས་ ིཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་བདེན་སྣང་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ ིབདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། བདེན་སྣང་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱང༌། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བུམ་པ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱང་རང་གི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་3

བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མེད་ཀྱི། བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ཙམ་ཞིག་གི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།།
དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས། དེ་ཉིད་
བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་བསྟན་དགག་རྟོག་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྣམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ཟློས་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པ་ནི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡིན་ལ། འདི་ནི་སྣང་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།4

།འོ་ན་ཤེས་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤༢ བ ༣ མཉམ་གཞག་གི་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༤ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤༢ བ ༤ བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༥༤ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༤༢ བ ༧ ཕྱི་རོལ་བུམ་པའོ་
4 ཞོལ། ཤོག ༥༤ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤༣ ན ༢ ཡིན་པའི་ཕྱིར།

274 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་མི་དགོས་སམ་ཞེ་ན། མི་དགོས་ཏེ། དེ་དགོས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་ནའང་ཉོན་མོངས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་འདོད་ན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ལྷག་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་དག་ཉོན་མོངས་ཡིན་པར་ཐལ་བས། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མ་སྤངས་པར་འདོད་པར་གྱིས་ཤིག1

།གཞན་ཡང།

ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་དགོས་ན། ཤེས་སྒྲིབ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།
གལ་ཏེ་སོ་སྐྱེའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་བདེན་སྣང་ཡོད་པས་ཁྱབ་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་སོ།2

།ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་ལྟར་ན། ཉོན་མོངས་
པ་དག་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།3

ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་
དག་སྤྲོས་ལས་སྤྲོས་པ་ནི། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར།4

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ད་
ནི་འཕགས་སེང་གིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་མུ་བཞི་བརྩིས་པའི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།5

དེ་
ཡང་། གཟུང་རྟོག་ཡིན་ལ་འཛིན་རྟོག་མིན་པའི་མུ་ནི། གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དག་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ། །འཛིན་རྟོག་ཡིན་ལ་གཟུང་རྟོག་མིན་པ་ནི། རང་གི་ཤེས་པའི་འཛིན་རྣམ་སྐད་ཅིག་མ་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འཛིན་རྣམ་དེ་ནི། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་འཛིན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། གཟུང་རྣམ་རྒྱུན་ལྡན་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་བལྟོས་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། འཛིན་རྣམ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མིན་པ་ནི། གཉིས་སྣང་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེར་ཕྱིན་ལྟ་བུའོ། །འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ། མུ་གསུམ་པ་འདི་

1 ཞོལ། ཤོག ༥༤ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤༣ ན ༣ གྱིས་ཤིག་དང་གཞན་ཡང་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤༣ ན ༥ དགོས་ཞེས་སྨྲ་བ་
3 ཞོལ། ཤོག ༥༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༤༣ ན ༥ ཡིན་པའི་ཕྱིར།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༧
5 ཞོལ། ཤོག ༥༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༤༣ ན ༦ བྱའོ། དེ་ཡང་གཟུང་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 275

ལ་ཤེས་པ་རྒྱུན་ལྡན་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་སོ་སྐྱེས་ངེས་མི་ནུས་པ་ལ་དགོངས་པའོ། །ཁ་ཅིག་མུ་གསུམ་པ་ལ། གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་ཞེས་སྦྱོར་བ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ། གསུམ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་གཞན་གྱི་དེ་ཉིད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་པའི་སྐད་ཅིག་གཞན་
ཞེས་པ། དེའི་གོང་དུ་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལས་གཞན་སྐད་ཅིག་དུ་མ་བསགས་པའི་རྒྱུན་ལ་གསུངས་པ་མ་གོ་བར་ཟད་དོ།།ད་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས། འཛིན་རྟོག་གཉིས་
སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་ལས་མཐུན་པར་གསུངས་པ་དེའི་དོན་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ་སོའ་སྐྱེ་བོས་ ིཀྱང་རྟོགས་པ་མིན་ནམ། དེས་ན་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོའ་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་མ་ཁྱབ་ ིཔར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་དོན་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སྙིང་པོ་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་ལ་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་དག་མཚན་མོ་འདས་ནས་ནང་པར་གྱི་དུས་སུ། ངས་སྲོག་ཆགས་ཅེ་སྤྱང་སྐད་འབྱིན་པ་ཐོས་སོ་ཞེས་3

བྱ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ང་དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་ཡན་ལག་མ་སྨད་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ།4

།ཞེས་གང་གསུངས་པ་མིན་ནམ། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་5

མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚིག་དེ་
ནི་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་ནི་མིན་པ་དེས་ན་སྙིང་པོ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་གི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ཡང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་སོ་སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང༌། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༠༣ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༡ ཕྲེང་། ༡༢
3 ཞོལ། ཤོག ༥༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤༣ བ ༦ ཞེས་གསུངས་བྱ་བ་དང་།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༨༦༠ ཕྲེང་། ༡༠
5 ཞོལ། ཤོག ༥༥ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༤༣ བ ༦ རིག་པ་མ་ཁྱབ་པར་

276 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པ་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་གྲངས་བཞིན་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་སྨྲས་ཤིང་། རྩ་བར་ཡང་། རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྡན་རྟེན་པ།1

།ཞེས་སྨྲས་པས་སོ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡང་རྫས་འཛིན་ཡོད་ཅིང༌། འཕགས་པ་ལ་
ཡང་བཏགས་འཛིན་ཡོད་ཅེས་ཀྱང་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། རྩོད་ལན་གོང་དུ་དྲངས་པ་འདི་དག་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སོ་སྐྱེ་ལ་ཡང་ཡོད་ན། འཕགས་པ་ལ་མེད་དགོས་ལ། འཕགས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་ན། སོ་སྐྱེ་ལ་མེད་དགོས་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བ་ལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ནའང༌། ལན་འདེབས་ཚུལ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞུང་གིས་དེ་གཉིས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྔ་མ་དག་གིས་འདིའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བཤད་པ་མང་དུ་བྱས་པ་དག་ནི། རི་དྭགས་སྨིག་རྒྱུ་2

འདེད་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །ཞེས་སོགས་
ཀྱིས། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི། སོ་སྐྱེའི་ཞེན་ངོ་དང་མཐུན་པར་བདེན་པར་སྣང་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི། འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་དང་མཐུན་པར་བདེན་པར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དུ་འཛིན་པ་སོ་སྐྱེ་ལ་ཡང་ཡོད་པས། བདག་མེད་དང་བཏགས་ཡོད་སོགས་སུ་བདེན་པར་སྣང་བ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་ཅེ་ན། སོ་སྐྱེ་འགའ་ཞིག་ལ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་བདག་མེད་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མེད་ཅིང་། འདིར་ནི་འཕགས་པས་ཆོས་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེའི་གཟིགས་ངོ་དང་མཐུན་པར་བདེན་པར་སྣང་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་རྩོད་པ་དེ་ལ་སྙིང་པོ་མེད་དོ།།གལ་ཏེ་འཕགས་པ་ལ་ཡང༌། ང་དེའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་པས། རྫས་འཛིན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༣
2 ཞོལ། ཤོག ༥༦ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤༤ ན ༤ སྨིག་རྒྱུས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 277

རྟོག་པའང་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་དང་1

མཐུན་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། འཕགས་པས་ང་ཐ་སྙད་
པ་ཙམ་གཟིགས་པས། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། ང་དེའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ང་བདེན་པར་གཟིགས་པའམ། ང་རྫས་ཡོད་དུ་གཟིགས་པ་མིན་པས། ང་རྫས་ཡོད་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ནི་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་དང་མཐུན་པར་བདེན་པར་སྣང་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྨ་མེད་པའོ། །འོ་ན་འདིར་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་བཤད་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཀྱང༌། འདིར་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་བདེན་པར་འཛིན་པའམ། བདེན་པར་སྣང་བ་ལ་བཤད་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་གྱི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།ཁ་ཅིག་རྫས་འཛིན་ལ་རྟོག་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་ལ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱས་ནས། ཡུལ་རྫས་
འཛིན་དང་བཏགས་འཛིན་གཉིས། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་ལ་སོ་སོར་ངེས་2

པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི།
ཡུལ་ཅན་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་གང་ཟག་དེ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་དང་འགྲེལ་ཆེན་དུ། སོ་སྐྱེ་ལ་ཡང་ཆོས་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པས། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོའ་རྣམ་གཞག་ ིམ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོགས་པ་བཀོད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བཏགས་འཛིན་སོ་སྐྱེ་ལ་མེད་པར་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་བཏགས་འཛིན་ལ་རྟོག་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་3

ཏེ། སོ་སྐྱེ་ལ་ཡང་ཆོས་བདག་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡོད་པས་བཏགས་འཛིན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོགས་པ་འབྲེལ་མེད་འདི་ལྟ་བུ་རྟོགས་ལྡན་སུ་ཞིག་འགོད་པར་བྱེད། དེར་མ་

1 ཞོལ། ཤོག ༥༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༤༤ བ ༡ གཟིགས་ངོར་མཐུན་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤༤ བ ༥ སོ་སོར་བཤད་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༥༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༤༤ བ ༧ འགྱུར་རོ་སྟེ།

278 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཟད་འདི་ལྟར་སྨྲ་བས་ནི། རྩོད་པ་དང༌། ལན་གཉིས་ཀས། སོ་སྐྱེ་ལ་རྟོག་པ་དེའི་ཡུལ་མེད་ན་རྟོག་པ་དེ་ཡང་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཁ་འཆམ་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། སོ་སྐྱེ་ལ་བཏགས་འཛིན་མེད་པར་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་འཛིན་རྟོག་དང་པོའ་རྣམ་གཞག་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ ིཞེས་པའི་རྩོད་པ་འོང་དོན་མེད་ཅིང༌། ལན་གྱིས་ཀྱང་བཏགས་འཛིན་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་རྟོག་པ་མེད་མི་དགོས་པས། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་པར་རིགས་ཀྱི། སོ་སྐྱེའི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པའི་ལན་བཏབ་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་སྐྱེ་ལ་རྟོག་པ་དེའི་ཡུལ་དེ་མེད་ན། དེ་ལ་རྟོག་པའང་མེད་པས་ཁྱབ་ན། སོ་སྐྱེ་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོག་པ་
1

ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། ལུགས་འདི་ནི་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་2

སོགས་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བསྙོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་ཞེས་3

སོགས་སུ་འགྱུར་བས་སོ། །འདི་དག་ལ་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་འདིར་ཡི་གེ་མངས་པར་འགྱུར་བས་མ་བྲིས་ལ། རྟོག་པའི་རྣམ་གཞག་འདི་དག་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཡང༌། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཆད་ཤེས་པ་གཞན་མ་མཐོང་ངོ་།།
གཉིས་པ་ཚིག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའ་དོན་བཤད། ལྡན་ཚུལ་གྱི་དོན་ ིབསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་ལ། རྩ་བ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་དང་དེའི་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །གཉིས་པོ་དེ་ནི་སོ་ ིསོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་སྟེ། རྨོངས་པ་དང༌། རྣམ་བྱང་གི་ཕུང་པོ་སོགས་ཡུལ་དགུ་དགུའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་

1 ཞོལ། ཤོག ༥༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤༥ ན ༣ རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༥༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༤༥ ན ༣ ཅེས་སོགས་ ཞོལ་གཙང་ཞེས་ལ་ཅེས་གསལ།
3 ཞོལ། ཤོག ༥༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༤༥ ན ༤ ཞེན་པ་ལ་སོགས་སུ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 279

པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་དང་གཉེན་པོའ་རྟེན་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། མ་རིག་པ་དང་ ིརྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལའང་རྣམ་པས་དགུ་དགུའོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང༌། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། མ་1

རིག་པ་སོགས་ཡུལ་དགུ་ལ་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། རྣམ་བྱང་གི་ཕུང་པོ་སོགས་ཡུལ་དགུ་ལ་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་ལ། རྩ་བ་ནི། རྫས་དང༌། ཞེས་སོགས་དང༌། འགྲེལ་པ་
ནི། གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཏེ། ཚིག་དོན་དང༌། ངག་དོན་ནི།སྔ་མས་རིགས་བསྒྲེའོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། མཚམས་སྦྱར་བ་2

ནི། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
དགུ་དགུར་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་ལ་དགུ་པོ་སོ་སོའ་མིང་གི་སྒོ་ནས་མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་ ིའདི་ཡིན་ནོ།3

།གཉིས་པ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་ལ་བཞི་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་བཤད་ ིནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མིང་དང་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱེད་ལས་གཞིའི་དུས་སུ་མཐའ་གཉིས་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་གྱི་དུས་སུ་མངོན་མཐོའ་རྒྱུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་བླང་དོར་ ིམི་ཤེས་པ་དང་། ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་4

འཕགས་པའི་ལམ་ལ་དང་པོར་མི་གནས་པའམ་མི་འཇུག་པ་
དང༌། ཞུགས་ཀྱང་ལམ་གྱི་ཡུལ་དམིགས་པ་དང༌། ལམ་སྒོམ་པ་པོ་བདག་ལ་སོགས་པ་དང༌། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་དག་གམ། དེ་དག་གི་སྟེང་གི་བདེན་པ་བཀག་པ་དག་བདེན་པར་སྣང་བ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤༥ བ ༢ ཕུང་པོ་སོགས་དགུ་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༤༥ བ ༣ མཚམས་སྦྱར་ནི།
3 ཞོལ། ཤོག ༥༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༤༥ བ ༣ ཡིན་ཏེ།
4 ཞོལ། ཤོག ༥༨ ན ༡ ངེས་ལེགས་ཀྱི་འཕགས་པའི་ལམ་

280 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སོ།།
གཉིས་པ་རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་རྒྱས་བཤད་ནི། རྣམ་བྱང་གི་ངོ་བོ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཕུང་པོ་
དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྐྱེན་རྣམ་བྱང་སྐྱེ་བའི་སྒོ་དང༌། ས་བོན་རིགས་དང་། ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་རྣམ་བྱང་གི་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་འདྲའི་རྣམ་བྱང་ལ་དབྱེ་ན། གཞིའི་རྣམ་བྱང་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ལམ་གྱི་རྣམ་བྱང་ཙམ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་དང༌། ལམ་གྱི་རྣམ་བྱང་ཁྱད་པར་བ་མཐོང་བ་དང༌། སྒོམ་པ་དང༌། འབྲས་བུའི་རྣམ་བྱང་མི་སློབ་པའི་ལམ་རྣམས་ཏེ་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་གཉེན་པོའ་རྟེན་ཅན་ ིགྱི་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པོ་རྣམས་སོ།།
གསུམ་པ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། བདག་རང་དབང་ཅན་དང་། གཅིག་
པུར་བདེན་པར་སྣང་བ་དང༌། རྒྱུ་ལས་གསོག་པ་པོའ་བདག་དང༌། ཡུལ་ལ་ལྟ་བ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ ིབདག་ཏུ་བདེན་པར་སྣང་བ་དང༌། འཁོར་བར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་དང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་རྟེན་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རྟེན་དང༌། ལམ་གྱིས་དོན་བྱས་པ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་རྟེན་རྣམས་སུ་འགྱུར་བའི་1

བདག་བདེན་པར་སྣང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་
རྟེན་ཅན་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པོ་རྣམས་སོ།།
བཞི་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཙམ་གྱི་གདགས་གཞི་
ཕུང་པོ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དང༌། ཁམས་དང༌། སོ་སྐྱེའི་གདགས་གཞི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང༌། འཕགས་པ་ཙམ་གྱི་གདགས་གཞི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། འཕགས་པ་སློབ་པ་དམན་འབྲིང་མཆོག་གསུམ་གྱི་གདགས་གཞི་རིམ་བཞིན་མཐོང་བ་དང༌། སྒོམ་པ་དང༌། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང༌། འཕགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པའི་གདགས་གཞི་མི་སློབ་པའི་ལམ་རྣམས་ཏེ། སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རྣམས་གདགས་གཞི་དེ་2

དང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་
དུ་བདེན་པར་སྣང་བ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༥༨ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤༦ ན ༣ འགྱུར་བ་བདག་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༨ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤༦ ན ༥ གདགས་གཞི་དང་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 281

དགུ་པོ་རྣམས་སོ། །རྒྱས་བཤད་འདི་དག་ལ་1

མདོར་བསྟན་དུ་བཤད་པའི་དབྱེ་སྦྱོར་དགོད་པར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང༌། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་གྲངས་བཞིན་དུ་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་ཆ་བཞི་པོ་དེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། གཟུང་འཛིན་བཞི་པོ་དེ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་བ་2

ནི། རྩ་བར།
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྦྱར་བ་དང་མཐུན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་རྟོག་པའི་སྔར་གསུངས་ན་ཡང། རྒྱས་བཤད་དུ་ཡང་ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་དང། རྟོག་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་ཡོངས་འཛིན་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡོངས་འཛིན་ཕྱིས་བཤད་ཅིང་དེ་དག་དེའི་སྔར་བཤད་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་དང་། རྟོག་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་3

པས་སོ། །རྩ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་
ན། རྣམ་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་དང་ལྡན་ཞིང་ཟབ་མོ་ལ་སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་དང་དངོས་པོར་མངོན་ཞེན་སོགས་བོར་བས་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ནང་ཡོངས་འཛིན་ཐབས་མཁས་ཡིན་ནོ།4

།གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
སོགས་སྟོན་བྱེད་ཅིང། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྡིག་གྲོགས་བོར་བ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཕྱི་ཡོངས་འཛིན་དགེ་བཤེས་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ལྟར་ན་གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྲག་པ་ལ་སོགས་པའི་5

ཐབས་མཁས་པས་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་མཐའ་དག་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་6

སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སེར་
སྣ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ནི་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ།

1 ཞོལ། ཤོག ༥༨ བ ༥ འདི་དག་ལམ་མདོར་བསྟན་
2 ཞོལ། ཤོག ༥༨ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༤༦ ན ༧ སྦྱར་ནི། རྩ་བར་ཚིགས་བཅད། སླར་མདོ་དང་མཐུན་པར་
3 གཙང་། ཤོག ༤༦ བ ༢ མིན་པས་སོ།།
4 ཞོལ། ཤོག ༥༩ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤༦ བ ༣ ཞོལ་གཙང་ཕྲེང་གསུམ་ལྷག་པོ་ཡོད་འདུག་
5 ཞོལ། ཤོག ༥༩ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤༦ བ ༥ སོགས་པ་
6 ཞོལ། ཤོག ༥༩ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤༦ བ ༥ སོགས་པར་

282 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པས་སོ། །བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་སྦྱོར་ལམ་པ་ལས་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་དགེ་བཤེས་དེ་ལྟ་བུས་སྲིད་ཞིར་མི་ལྟུང་བར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། སྒྲུབ་པའི་རྟེན། ཡུལ། དོན་
དུ་གཉེར་བྱ། རང་གི་ངོ་བོ་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ལ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ལུགས་བཤད་པ་དང༌། དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་བཤད་པ་གཉིས།1

དང་པོ་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་
དག།།རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སེམས་བྱུང་2

མ་ཆགས་པ་འདོད་པ་ཆུང་བ་དང༌། ཆོག་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་
ལ་འདོད་ཅིང༌། དབྱེ་ན། ཆོས་གོས་3

དང༌། བསོད་སྙོམས་དང༌། གནས་མལ་ངན་ངོན་ཙམ་གྱིས་
ཆོག་ཤེས་པ་གསུམ་དང༌། སྤོང་བ་དང་སྒོམ་པ་ལ་དགའ་བའོ། །མཛོད་ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་དེ་ལས་ནི། །གསུམ་ནི་ཆོག་ཤེས་བདག་ཉིད་དོ།4

།ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གསུམ་
གྱིས་ཚུལ་དང༌། ཐ་མས་ལས་བསྟན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ལ་གནས་ནས་ལས་འདི་བྱས་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།5

།མཛོད་ལས། གསུམ་གྱིས་ཚུལ་བསྟན་ཐ་མས་ལས་
6

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མདོ་སྡེ་པ་ནི། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ན་ཡོད་པ། འཕགས་ཆོས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཉིད་ལ་རིགས་སུ་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའ་ི

7

སྲས་ཀྱིས། མདོ་སྡེ་པ་དག་གི་རིགས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། སེམས་ཀྱི་ས་བོན་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོའ་སྐྱེ་བོ་དང༌། སློབ་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང༌། ིཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ས་བོན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ།8

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
རྣམ་རིག་པ་དག་གི་འདོད་པ་ནི། མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་དེ་
1 ཞོལ། ཤོག ༥༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤༧ ན ༡ བཤད་པ་ལས།
2 ཞོལ། ཤོག ༥༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤༧ ན ༡ སེམས་མ་ཆགས་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༥༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤༧ ན ༡ ཆོས་དང་། བསོད་སྙོམས། གནས་མལ་ངན་ངོན་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་གསུམ་དང་། 4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༣ ཕྲེང་། ༨
5 ཞོལ། ཤོག ༥༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༤༧ ན ༣ དོན་ཏོ།། མཛོད་ལས། གསུམ་གྱི་ཚུལ་བསྟན་ཐ་མ་ལས་
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༣ ཕྲེང་། ༩
7 ཞོལ། ཤོག ༥༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༤༧ ན ༣ རྒྱལ་བའི་
8 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༩ ཤོག ༥༨༦ ཕྲེང་། ༣

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 283

ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འོངས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་1

ཐོབ་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་
སྟེ།2

ཞེས་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བསམས་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་ནི་རང་བཞིན་གནས་པའི་རིགས་དང༌། རྐྱེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབས་པའི་ས་བོན་ནི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་སུ་བཞེད་དེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ།3

དེ་ནི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས་4

ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབས་པའི་
རིགས་ནི། སྔོན་དགེ་བའི་རྩ་བ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ།5

ཞེས་གསུངས་
པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པར་བཞག་ན་དེའི་སྟེང་ན་ཡོད་པ་དང༌། རྣམ་པར་མ་བཞག་ན་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་རིགས་འདྲ་སྔར་མེད་གསར་དུ་རྐྱེན་གྱིས་བསྒྲུབས་པ་མིན་གྱི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རིགས་འདྲ་6

བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་
འཕགས་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ཞིག་སྟེ། གལ་ཏེ་འདི་མེད་ན་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ ིསྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་འདྲའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་དེ་ནི་གང་ལ་ལྡན་པའི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་རྣམས་ས་བོན་དེའི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཅན་སོ་སོར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱ་ལ་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐོས་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་དེ་འདྲའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་གང༌། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་སྟོན་པའི་ཆོས་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གནས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང༌། རྟེན་ཅིང་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤༧ ན ༥ ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༡ ཤོག ༣༩༥ ཕྲེང་། ༥ ནང་དུ་དྲངས།
3 ཞོལ། ཤོག ༦༠ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤༧ ན ༦ གང་ཡིན་པས་ཏེ།
4 ཞོལ། ཤོག ༦༠ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤༧ ན ༦ མེད་པ་ཆོས་ཉིད་
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༢༧ ཕྲེང་། ༨
6 ཞོལ། ཤོག ༦༠ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༤༧ བ ༡ རིགས་བརྒྱུད་དེ་

284 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་སོགས་སྟོན་པའི་ཆོས་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་རང་རྒྱལ་གྱི་འཕགས་ལམ་བསྐྱེད་རུང་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཤེས་བྱ་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་གང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གང་རུང་གི་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་ངེས་པ་ནི་ངེས་པའི་རིགས་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། རྐྱེན་དབང་གིས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་དུ་རུང་བ་ནི་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་མེད་པ་ནི་རིགས་ཆད་པ་ཅེས་བྱའོ། །རྣམ་རིག་པ་རིགས་ཆད་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཆད་པ་མི་འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་འདོད་དགོས་པས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་གོ་སྐབས་མེད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཆད་པ་ཡོད་ན་དེ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིའང་རིགས་ཆད་འདོད་དགོས་པས། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རིགས་ཆད་འདོད་པ་དང༌། རིགས་ཆད་མི་འདོད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། དཀར་པོ་དམན་པ་ཡོད་པ་རྒྱུ་དང་བྲལ།1

།ཞེས་པའི་
འགྲེལ་པར། གཏན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་ནི་རྒྱུ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་རིགས་ཉིད་མེད་པའོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
ད་ནི་གཉིས་པ་དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རིགས་ལ་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང༌། རྒྱས་པ་ལས་གྱུར་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཟག་གང་རང་བཞིན་དབང་པོ་རྟུལ་པོས་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་3

རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་དུ་རེ་ཤིག་ངེས་པ་ནི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་རིགས་ངེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་འབྲིང་དུ་གྱུར་པས་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། རེ་ཤིག་བདག་མེད་ཕྱེད་དང་གཉིས་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་དུ་ངེས་པ་ནི། རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྣོ་བས། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༡༡ ཕྲེང་། ༡
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༡༥༥ ཕྲེང་། ༨
3 ཞོལ། ཤོག ༦༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤༨ ན ༢ བདག་མེད་ཙམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 285

ཉིད་དེ་དང་པོ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་ངེས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྟོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ནི་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཞེས་བྱའོ། །མཐར་ཐམས་ཅད་ཀྱང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པའི་རྟེན་དུ་ངེས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྣོན་པའི་1

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་དག་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཐོས་པ་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ ིབསགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བཞག་པའི་མ་འོངས་པ་ན་གཟུགས་སྐུ་ཕུན་ཚོགས་འགྲུབ་པའི་ས་བོན་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་2

དག་ཏེ། ཐེག་
པ་ཆེན་པོའ་ལམ་གྱིས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བར་བྱས་ནས་དྲི་མ་མ་ལུས་པ་ ི 3

དག་པར་གྱུར་པ་

ན་ཆོས་སྐུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རྒྱས་གྱུར་གྱི་རིགས་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་4

ཉིད་ནུས་པ་མཐུ་
ཅན་དུ་གྱུར་པས་ཉེར་ལེན་བྱས་ཤིང་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་ལོངས་སྦྱོད་རྫོགས་སྐུ་དང༌། དེའི་བདག་རྐྱེན་ལས་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།
གང་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ཡིན་ཞིང༌། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་
རིགས་ཀྱིས་རིགས་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་སྨྲ་བ་ནི་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། རིགས་འདི་གཉིས་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐུ་གསུམ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན།5

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ། །ཁ་ཅིག་རང་
བཞིན་གནས་རིགས་འདུས་བྱས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དྲི་བཅས་ཀྱི་སེམས་འོད་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པས་རིགས་སུ་འདོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། 1 ཞོལ། ཤོག ༦༡ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༤༨ ན ༥ རྣོན་པོའ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ ི
2 ཞོལ། ཤོག ༦༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤༨ ན ༦ རྣམ་པར་དག་ཏེ།
3 ཞོལ། ཤོག ༦༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤༨ ན ༦ མ་ལུས་པས་
4 ཞོལ། ཤོག ༦༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤༨ ན ༧ ངོ་བོ་ཉིད་
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༥༡ ཕྲེང་། ༡༡

286 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཞེས་སྨྲ་བ་དང༌། རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཅིང༌། དེའང་རིགས་དངོས་མིན་པར་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །འོ་ན་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་སྐབས་སྔ་ཕྱི་དག་ཏུ་ལན་མང་དུ་སྨྲས་པས་སོ།།
གཞན་ཡང་སེམས་མྱོང་བ་གསལ་རིག་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་རིགས་ཞེས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། རྣམ་རིག་པས་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་སྨྲས་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱི་1

སྒྲའི་དོན་མ་ཚང་ཞིང། རང་
བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་དགག་པ་བརྗོད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་མྱོང་བ་གསལ་རིག་དེ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་པ་ནི་2

ངོ་

བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་འདུས་བྱས་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང་དགག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་འདི་ཉེས་པ་དུ་མའི་གནས་སོ། །ལུས་ཅན་ལ་ཡོད་3

ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྦྲང་མའི་རྩི་
དང་འདྲ། །ཞེས་པས་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་འདི་ནི་དྲི་བཅས་ཀྱི་ཁམས་ཙམ་མཚོན་པའི་དཔེ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། དྲི་བཅས་ཀྱི་ཁམས་ཙམ་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བས། ཆོས་ཉིད་དྲི་བཅས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་དྲི་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། དྲི་བཅས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ།།འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་4

བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་
གྱི་རིགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྒྱུ་བྱེད་པས་རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དང། རྟེན་བྱེད་པས་རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པ་ལས། དང་པོའ་དོན་ནི། རང་བཞིན་གནས་ ི
1 ཞོལ། ཤོག ༦༢ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤༨ བ ༥ ཡིན་པས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་
2 ཞོལ། ཤོག ༦༢ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤༨ བ ༥ དག་པ་ན་
3 ཞོལ། ཤོག ༦༢ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤༨ བ ༦ ལུས་ཅན་ལ་ཟག་པ་མེད་
4 ཞོལ། ཤོག ༦༢ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༤༩ ན ༡ ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་འགྱུར་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 287

རིགས་ཀྱིས་1

སྒྲུབ་པ་བསྐྱེད་པ་མིན་གྱི། འོན་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་འདི་
ཡོད་ན། དྲི་མ་སེམས་རྒྱུད་ལ་2

གློ་བུར་བར་འགྱུར་བས། དེ་བྲལ་བར་བྱེད་པས་སྒྲུབ་པ་འབྱུང་བ་
འཐད་ལ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་མེད་ན་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས། དེ་སེམས་རྒྱུད་ལ་འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ། རྟེན་བྱེད་པས་རིགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི་ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ཡོད་ན་རླུང་
དང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པས་གོ་སྐབས་འབྱེད་ལ། མེད་ན་མི་འབྱེད་པས་དེ་དག་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡོད་ན། སེམས་རྒྱུད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གནས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་ཅིང༌། མེད་ན་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ས་ནི་ཆུ་ལ་ཆུ་རླུང་ལ། །རླུང་ནི་མཁའ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །མཁའ་ནི་ས་ཆུ་དག་དང་ནི། །རླུང་གི་ཁམས་ལ་གནས་མ་ཡིན༌། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་ཁམས་དག་3

རྣམས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དག་ལ་གནས། །ལས་དང་
ཉོན་མོངས་ཚུལ་བཞིན་མིན། །ཡིད་བྱེད་དག་4

ལ་རབ་ཏུ་གནས། །ཚུལ་བཞིན་མ་5

ཡིན་ཡིད་བྱེད་
ནི། །སེམས་ཀྱི་དག་པ་ལ་རབ་གནས།6

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བས་ན་རིགས་ཀྱི་དོན་མདོ་
ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ཚིག་གི་དོན་ལ། རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ་
གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༢ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༤༩ ན ༢ ཀྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༦༢ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༤༩ ན ༢ སེམས་རྒྱུད་གློ་བུར་བ་
3 ཞོལ། ཤོག ༦༢ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༤༩ ན ༥ ཁམས་དབང་རྣམས་
4 ཞོལ། ཤོག ༦༢ བ ༤ དམ་པ་རབ་ཏུ་གནས།།
5 ཞོལ། ཤོག ༦༢ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༤༩ ན ༦ མིན་ན་ཡིད་བྱེད་ནི།།
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༤༡ ཕྲེང་། ༡

288 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འབྱུང་བས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་འོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་འཆད་ཅིང་དེ་ཡང་རྟེན་ལ་རག་ལས་པས་1

ཐོག་མར་སྒྲུབ་
པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་རིགས་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཞེས་སོགས་ཏེ། འགྲེལ་པར་བཤད་པས་ཤེས་སླའོ།།
འགྲེལ་པ་ལ་རྟེན་ཆོས་སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གོ་རིམས་བཤད་པ། གྲངས་ངེས་
བཤད་པ། དེ་དག་གི་རྟེན་ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་སེལ་བ་དང༌། ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་2

ལ། དེ་ཡང་
སྐྱོན་མ་བསལ་བར་ཡོན་ཏན་མི་འཐོབ་པས། དང་པོར་སྐྱོན་སེལ་ཚུལ་འཆད་ཅིང་དེ་ལ་ཡང་སེལ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མ་སྐྱེས་པར་སེལ་མི་ནུས་པས་གཉེན་པོ་སྔར་བཤད་ལ། གཉེན་པོ་ཡང་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་སྔར་སྐྱེས་ནས་ས་བོན་སྤོང་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཕྱིས་སྐྱེ་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་སྔར་སྤོང་ཞིང༌། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ས་བོན་ཕྱིས་སྤོང་དགོས་པ་3

ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རེ་ཤིག་དང་པོར་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་
དང་མཐུན་པ་རྣམས་སོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་དག་གོ །གཉེན་པོ་བསྟན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་གཉེན་པོ་དེ་དག་གིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། གཉེན་པོ་དེ་དག་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ལ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ན། རྐུན་པོ་སླར་ནང་དུ་མི་ལྡོག་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱུང་བ་དང་སྒོ་ཕར་བཅད་པ་དུས་མཉམ་པ་ལྟར་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ་དག་དུས་མཉམ་ཞིང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་དང༌། ངོས་སྐལ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འགག་པ་དུས་མཉམ་མོ།།
དེ་ལྟར་གཉེན་པོ་དང་སྤོང་ཚུལ་བཤད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་སྤངས་པའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ནི།
སྤང་གཉེན་དེ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པའོ། །དེ་ལྟར་སྐྱོན་བསལ་ནས་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༤༩ ན ༧ རག་ལས་ཐོག་མར་
2 ཞོལ། ཤོག ༦༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༤༩ བ ༢ ངེས་པ་ལ།
3 ཞོལ། ཤོག ༦༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༤༩ བ ༣ སྤོང་དགོས་ཏེ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 289

དེའི་འོག་ཏུ་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་ཅིང༌། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པར་དམན་པའི་གང་ཟག་ལས་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མི་འཐོབ་པས་དེའི་འོག་ཏུ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་སོ། །དེ་ལྟར་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་སྐྱེས་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་འཐོབ་བོ། །དེ་ཐོབ་པ་ན་གཞན་དོན་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་བྱེད་ནུས་པས་དེའི་འོག་ཏུ་གཞན་དོན་གྱི་སྒྲུབ་པ་འཆད་ལ། དེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་མཐར་ཐུག་གི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་དགོས་པས་དང་པོར་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་དགོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་གོ་རིམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་འཆད་དོ།།
འདིར་ལྡེམ་དགོངས་རྣམ་པ་བཞི་ལས་གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་ཕྱིར་རོལ་པ་
བསྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་བདེན་པར་ཡོད་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་དག།།མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་ལ་འདོད་ཀྱང༌། འདིར་ནི་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་སོགས་སུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལ་གཟུང་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག་འདིར་མངོན་པ་ལས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་ལ་འདོད་དོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཁས་ལེན་པ་མི་གོ་བས་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པར་གསལ་བར་བྱས་སོ།།
གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། དགོངས་པ་ཅན་བཞི་1

སྟེ། དེ་ཡང་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་
དགོངས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་བརྙས་པའི་གཉེན་པོར་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། ང་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་གཟིགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ། །མཉམ་པ་གསུམ་
1 ཞོལ། ཤོག ༦༤ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༥༠ ན ༦ ཅན་ཏེ།

290 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ནི། རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས། འབྲས་བུ་ཆོས་སྐུ། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་མཉམ་པའོ། །དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལས་དང་སྲིད་པ་སྤང་བྱ་ཞིང༌། །སྦྱོར་བའི་རྣམ་ཤེས་མཆོག་འཛིན་གཉིས། །སྐྱེ་མཆེད་ཡུལ་དང་བཅས་བཅོམ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར།1

།ཞེས་པའི་དོན་ལ་དགོངས་ནས།
ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང༌།2

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།
དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་དེར་
སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་མཆོག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར། སྦྱིན་པ་ལ་སྨད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བསྔགས་3

པ་ལྟ་བུའོ། །བསྒྱུར་
བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་བྱེད་དུ་བསྒྱུར་བ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། སྙིང་པོ་མེད་ལ་སྙིང་པོར་ཤེས། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལེགས་པར་གནས། །ཉོན་མོངས་པས་ནི་རབ་ཉོན་མོངས། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར།4

།ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་སྙིང་པོ་ནི་རྣམ་གཡེང་ངོ༌། །དེ་མེད་པ་ལ་སྙིང་པོར་ཤེས། །ཞེས་པས། ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་ཏོ། །རྟག་སོགས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལེགས་པར་གནས། ཞེས་པས་མི་རྟག་སོགས་5

བདེན་པའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྟན་ལ། ཡུན་རིང་པོར་གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་
སྤྱད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པས་རབ་ཏུ་ཉོན་མོངས། ཞེས་པས་སྙིང་རྗེ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་སྒོམ་ཞིང༌། སྙིང་རྗེས་གཞན་དོན་ལ་འབད་ན་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་ཅེས་པའོ། །དེ་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་ལྡེམ་པོའ་ངག་གམ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པས་ ི 6

གསུངས་པ་ནི་ལྡེམ་
དགོངས་ཡིན་ལ། དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། དགོངས་པ་ཅན་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༤ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༥༠ བ ༡ འགྱུར་བའི་དོན་ལ་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༧༠༢ ཕྲེང་། ༡༠
3 ཞོལ། ཤོག ༦༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༥༠ བ ༢
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༢༦༩ ཕྲེང་། ༢༠ ནང་དུ་དྲངས།
5 ཞོལ། ཤོག ༦༤ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༥༠ བ ༣ མི་རྟག་བདེན་པའི་
6 ཞོལ། ཤོག ༦༤ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༠ བ ༥ མིན་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 291

ལ་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱིས་ཁྱབ་ལ། ལྡེམ་དགོངས་ལ། དགོངས་པ་ཅན་གྱིས་1

མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་
དུ་གཟུང་དུ་མི་རུང་བ་ལ་དགོངས་གཞི་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ལས་དེའི་འོག་ཏུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མཚན་མ་མེད་ཅིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་གོ་རིམས་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་བཅུ་གསུམ་པོ་འདིར་གྲངས་ངེས་ཏེ། འདིས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཚོགས་ལམ་ནི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་རིགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་2

གྱི་རིགས་སད་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་གནས་སྐབས་མིན་པས་འདིར་མ་
སྨོས་སོ། །འགྲེལ་གཞུང་སྔ་མ་རྣམས་ལ་ངག་དོན་སོ་སོར་འགོད་ན། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། རྟེན་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱི་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་བྱུང་གི་རྟོགས་པ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་སོ། །སྔར་བཤད་གོ་རིམས་ལ་དཔགས་ཏེ་དགོད་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ནི། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་3

བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པོའ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ ིགྱི་རིགས་ཞེས་བསྟན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་འདི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་དོན་བསྡུར་འཆད་པ་ནོར་4

རོ།།
གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། རྩོད་པ་དགོད་པ་དང་ལན་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས།
སྔ་འགྲེལ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ཡིན་
1 ཞོལ། ཤོག ༦༤ བ ༤ ཅན་གྱི་མ་ཁྱབ་སྟེ།
2 ཞོལ། ཤོག ༦༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༥༠ བ ༧ རྐྱེན་གྱིས་རིགས་པའི་
3 ཞོལ། ཤོག ༦༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༥༡ ན ༢ བྱེ་བྲག་གི་
4 ཞོལ། ཤོག ༦༥ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༥༡ ན ༣ འཆད་པ་མིན་ནོ།།

292 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་ཕྱིར། དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཉིད་བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཡིན་ན། འོ་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མིན་ནོ་1

སྙམ་པའི་སྐྱེ་བོ་བློ་གྲོས་དམན་པའི་ངོར་དོགས་པ་བསུ་བར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་
སུ་བཅད་པ། རྩ་བ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་དུ་རུང་བ་མིན་པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཡིན་པ་གང་ཞིག།།ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡིན་པར་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལན་ལ། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རིགས་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ལན་དང༌། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་
རིགས་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་དང༌། བདག་མེད་ཕྱེད་དང་གཉིས་དང༌། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་གང་ཟག་གང་ལ་རྟོགས་པ་དེ་དག་གང་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གང་ཟག་དེ་དང་དེའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པ་དེ་དང་དེའི་རྒྱུའི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་ཞིག་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་གྱིས་གཟིགས་ཤིང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཏུ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་སོ་སོར་དབྱེར་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་ཆོས་སོ་སོའ་རྒྱུ་བྱེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་ ིཔའི་ཕྱིར། འདིར་གང་2

དག་ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་དཔེ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལ་སྦྱར་བའི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི་
རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེས་ན། འདིར་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ཅི་སྟེ་ཚོལ་བར་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༥ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༥༡ ན ༥ མིན་སྙམ་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༦༥ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥༡ བ ༣ འདིར་གང་ཟག་དག་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 293

བྱེད།1

ཅེས་གསུངས་པའང་དཔེ་སྟོན་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་དང་དོན་གཅིག་པས་སོ།།
གཞན་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་སོ་སོར་དབྱེར་མི་
རུང་ངོ༌། །ཞེས་པའི་རྩོད་པའི་ལན་འདེབས་པ་ན། རིགས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་2

རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་རིགས་སོ་སོར་དབྱེར་རུང་བ་དཔེར་བརྗོད་དུ་བྱས་ནས་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལན་དུ་སྨྲ། དེར་མ་ཟད། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དམིགས་པའི་འཕགས་པ་གསུམ་པོ་གང་གི་ཆོས་རྟོགས་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་པའི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི། ཉན་རང་
འཕགས་པས་3

རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་སྨྲས་པ་དང༌། ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པ་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་དང༌། རྟེན་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་རིགས་སུ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱི་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་རྩ་བས་དངོས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། སྔ་མའི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་ཚུལ་འགྲེལ་པས་ཁ་བསྐངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སླ་ཆོས་ཉིད་དེ་གོ་སླ་བར་
བྱ་བའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངགས་སམ་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ལན་གཞན་དུ་གསུངས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཏུ་འདྲ་ཡང་རིགས་གསུམ་དུ་དབྱེར་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེར་འདི་4

ཡང༌། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་
རྟེན་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ཡི་དབྱེ་བ་རིགས་གསུམ་དུ་ཡོངས་སུ་བརྗོད་ནུས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་ནི། དཔེར་ན་འཇིམ་པའི་ཕུང་པོ་གཅིག་ལས་མངོན་པར་གྲུབ་ཅིང་མེ་ལྕེ་གཅིག་གིས་5

སོ་བཏང་བའི་
རྟེན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རིགས་གཅིག་ཀྱང་བརྟེན་པ་སྦྲང་རྩི་དང་ལི་ཁ་ར་ལ་སོགས་པ་བླུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང༌། དེའི་སྣོད་ཐ་དད་པར་འབྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༣༧ ཕྲེང་། ༡༠
2 ཞོལ། ཤོག ༦༦ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥༡ བ ༥ གསུམ་གྱི་རིགས་སོ་སོར་
3 ཞོལ། ཤོག ༦༦ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༥༡ བ ༦ འཕགས་པའི་རྟོགས་པས་
4 ཞོལ། ཤོག ༦༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༥༢ ན ༡ དེར་འདྲ་ཡང་
5 ཞོལ། ཤོག ༦༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༥༢ ན ༢ གཅིག་གི་

294 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྡུས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་རིགས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ངག་དོན་རྩ་བ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། ཇི་སྐད་ཅེས་སོགས་སོ།1

།རྩ་

བ་ནི། དམིགས་པ་ཞེས་སོགས་ཏེ། འགྲེལ་པ་བཤད་པས་ཤེས་སླའོ། །འགྲེལ་པ་ལ་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང༌། མཐའ་དཔྱད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། དེ་དག་ཀུན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པར་བསྟན་པ་གྲངས་ངེས་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚེ་རེ་ཤིག་དང་པོར་དགེ་བ་དང༌། མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སྟེ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཉིད་དང༌། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་ལ། བྱེ་བྲག་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་སྤྱིར་དམིགས་ནས་རིམ་བཞིན་དུ། བླང་བྱ་དང༌། དོར་བྱ་དང༌། བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་གཅོད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོའ་དབྱེ་བ་བཞི་ཉིད་ཀྱིས་ ིདམིགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཕྱེ་ནས་ཡོངས་སུ་གཅོད་དེ། འདི་ལྟར་གྲངས་བཞིན་དུ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བའི་ཕུང་པོ་ལྔས་བསྡུས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་དང༌། འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅན་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཞི་གནས་དམན་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ཞི་གནས་མཆོག་ཏུ་ཡོངས་སུ་བཅོད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་མིན་ཞིང༌། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ནི་དེར་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་དོ།།
དེ་ལྟར་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞི་
ལ་ཡང་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་འདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གིས་གཞི་བདེན་གཉིས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་སོགས་ནི་ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་དང༌། ཡང་
1 ཞོལ། ཤོག ༦༦ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༥༢ ན ༣ ཅེས་སོགས།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 295

དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་སྟོབས་བཅུ་སོགས་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་1

ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་
དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གོང་དུ་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་གོ་རིམས་ཀྱི་དམིགས་པས་ནའོ། །ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གོ །ཁྱོད་ལ་དགེ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ཡོད་པས་སོ། །གཞན་དག་གཞུང་འདི་དོན་བསྡུར་བྱེད་པ་དང༌། རྩ་བའི་རྐང་པ་དང་པོ་མདོར་བསྟན་དུ་བྱེད་པ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་འདི་རྐང་པ་དང་པོའ་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་སོ། །གཞན་དུ་ན་དེའི་འགྲེལ་པ་གང་ཡིན་ ིསྨྲོས་ཤིག།།རྩ་འགྲེལ་ཀུན་ལ་ངག་དོན་ནི། དགེ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བ་སོགས་ཡོངས་2

སུ་གཅོད་པའི་གཞི་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ།3

།

གཉིས་པ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་འགོག་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། རིགས་
དང་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བླངས་པའི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དང་པོར་རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་དག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གིས་རྟག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་4

ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། རྣམ་
རིག་པས་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྔར་དྲི་མ་དང་བཅས་པ་ལ། ཕྱིས་ལམ་སྒོམ་སྟོབས་
1 ཞོལ། ཤོག ༦༦ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༥༢ བ ༣ ལ་སོགས་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༦༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༥༢ བ ༦ སོགས་སུ་དཔྱོད་པའི་
3 ཞོལ། ཤོག ༦༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༥༢ བ ༦ ཅེས་སོ།།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༠༦ ཕྲེང་། ༡༦

296 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱིས་དྲི་མས་དག་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དྲི་བཅས་སུ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དྲི་བཅས་དེ་ཉིད་དུ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་དྲི་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེར་བདེན་པར་གྲུབ་ན་གནས་སྐབས་དེ་གནས་ལུགས་སུ་འགྱུར་བས་ནམ་ཡང་མི་འདོར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱའོ།།
དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་སྐྱོན་སྤང་བ་འགོག་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆུ་ཁམས་གསེར་
དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་འདོད།1

།ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་
དག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ལ་ ི 2

མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པ་མེད་པས་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་དག་ ིཔར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ནི། ཆུ་དང་གསེར་གྱི་ངོ་བོ་བསལ་ནས་དག་པར་བྱེད་པ་མིན་གྱི་དེ་དག་རྙོག་མ་དང་དྲི་མ་སེལ་བ་ལྟར། ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང༌། དེ་ཉིད་གཉེན་པོས་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་མིན་གྱི་དེ་ལ་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་སྦྱོང་བ་ཡིན་པས། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དྲི་མ་སྦྱངས་པའི་དག་པ་3

ཁྱད་

པར་དུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་སྦྱོང་བའི་གཉེན་པོ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཡུལ་བདེན་པར་གྲུབ་ནས་དེའི་ཡུལ་ཅན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དྲི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བྱ་བྱེད་གཉིས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུང་བ་མེད་ན་དེ་འཛིན་མེད། །ཅེས་ཁྱེད་རང་གི་ཁས་བླངས་པ་དང་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐལ་བ་དེ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་ན་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༠༦ ཕྲེང་། ༡༩
2 ཞོལ། ཤོག ༦༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥༣ ན ༤ ཕྱོགས་མངོན་པར་
3 ཞོལ། ཤོག ༦༨ ན ༤ དག་པར་ཁྱད་པར་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 297

སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་དང༌། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་ ིགནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དྲི་མ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་ནམ་ཡང་མེད་པར་མི་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐྱོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤངས་པ་མེད་པར་སོ་ན་གནས་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཁོ་ནར་གནས་ནས་གློར་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་དག་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའོ།།
དབུ་མ་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལྟར་ན། རབ་
འབྱོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བས་དམིགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད་ལ།1

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྒྲིབ་པ་དེ་རིམ་གྱིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། ཁྱེད་ལྟར་ནའང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་
པ་དངོས་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པས། དེ་ལ་དྲི་མ་དག་པ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་མཚུངས་སམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཁོ་བོས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་ཁས་བླངས་ཀྱི། དངོས་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ཙམ་དམིགས་པར་ཁས་མ་བླངས་ལ། དེ་འདྲའི་དངོས་མེད་དེ་ཡང་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཀྱི། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟར་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྒྲིབ་པའི་བློ་ལ་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་བདེན་པར་སྣང་བ་རིམ་གྱིས་དག་ནས། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་ཇེ་ཆེར་འགྱུར་བ་ནི། རྣམ་པར་དག་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། བརྒལ་ལན་འདི་དག་གི་དོན་ལ་སྔར་གཞན་དག་གིས་ཕྱོགས་ཙམ་མ་མཐོང་བར་སྣང་བས། ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་འདི་ལྟར་དུ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་ལ་འཕགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༦༨ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༥༣ བ ༤ བརྗོད་ན།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༠༧ ཕྲེང་། ༤

298 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་དང་སློབ་དཔོན་ཐུགས་རངས་པར་མཛོད་ཅིག།
གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་ན། རང་བཞིན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་རིགས་
ཡིན་ལ་རྣམ་འགྱུར་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ཡང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དགག་པ་མེད་དོ།1

།ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་རིགས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་ལ་དོན་
དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས། རིགས་དང་དམིགས་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།གཉིས་པ་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྤྱིའི་
དོན་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། གྲངས་དང༌། གོ་རིམས་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དགོས་པ། གཉིས་པ་དབྱེ་ན། སེམས་ཆེན་པོ། སྤོང་པ་ཆེན་པོ། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པའོ། །དེ་ཡང་སེམས་འདིས་རང་ཉིད་སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་དང༌། སྡེ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ནི། འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་སྤྱི་དང༌། སྡེ་ཆེན་པོ་ནི་ཞུགས་པ་དང་གནས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་གཉིས་སུ་ལྟ་བ་ཅི་རིགས་པའམ། མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང༌། གསུམ་པ་ནི། བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའོ།།
ས་མཚམས་ནི། འདི་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་གཉིས་སུ་
ཕྱེ་ནས། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་ཡོད་ཅིང༌། གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་པར་ཤེས་པར་སྟེ།2

འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ལས་དང་པོ་པ་དང༌། མོས་པ་སྤྱོད་པ་སོགས་
ནའང་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་སེམས་ཆེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།3

།ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བ་དང་། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར་ཡང༌།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༠༧ ཕྲེང་། ༡༠
2 ཞོལ། ཤོག ༦༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༤ ན ༧ ཤེས་པར་བྱའོ།།
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༠༨ ཕྲེང་། ༩

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 299

སེམས་ཆེན་པོ་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཡོད་པར་དངོས་སུ་བཤད་པས་སོ། །བཞི་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ཕ་རོལ་གྱི་སྡེ་གཞོམ་པར་འདོད་པ་དག།།མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དགྲ་གཞོམ་པ་དང༌། ཡུལ་འཁོར་ལ་སོགས་པར་ཁྱད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཐོབ་པ་དང༌། རང་ཉིད་འགྲན་ཟླ་མེད་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་འདི་ཙམ་ཞིག་གི་དོན་དུ་གཡུལ་སྤྲོད་པ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ། བྱང་སེམས་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང༌། རྟོགས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང༌། དེའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་འདི་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པས། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་པོ་འདིར་གྲངས་ངེས་ལ། དེ་ཡང་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སེམས་ཆེན་པོ་དང་པོར་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་འཐོབ་དགོས་པས། དེའི་འོག་ཏུ་སྤོང་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་ལ། སྤང་བྱའང་1

རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྤང་དགོས་པས། དེའི་འོག་ཏུ་
རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་ཏོ།།
གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དམིགས་པ་ཞེས་སོགས་
སོ། །རྩ་བ་ནི། ཤེས་པར་བྱའོ། །གང་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདིའོ། །གང་གིས་ན། རང་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཀྱིའོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་ན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་སོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང༌། སྤོང་བ་ཆེན་པོ་དང༌། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་དང་གསུམ་པོའོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་2

སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉིད་
ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཆེན་པོ་ཉིད་གསུམ་དང་ལྡན་པས་སོ། །དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་ཉིད་དང༌། སྤོང་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང༌། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། ཆེན་པོ་གསུམ་ཆོས་
1 ཞོལ། ཤོག ༧༠ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༥༤ བ ༤ སྤང་བྱ་དང་
2 ཞོལ། ཤོག ༧༠ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༥༤ བ ༦ འགྱུར་བ་

300 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་གང་གི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད།
སེམས་བསྐྱེད་ལ་གནས་ནས་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྩོམ་ཞིང༌། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའ་ཆེད་དུ་བརྩོན་པའི་ ིབྱ་བ། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། གནས་རྩོམ་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཆེ་བདག་ཉིད། །རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པར་བསྔགས།1

།ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་བཞི་ལས། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད།
རང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཕྱིན་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བསམས་པས་གོ་བགོས་པའི་བྱ་བ། མ་མཐའ་ཚོགས་ལམ་ནས་ཡོད་དོ།2

།འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། རྒྱུ་འམ་འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་ལ་སྦྱོར་
བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་དངོས་སུ་གནོན་པའི་བྱ་བ། མ་མཐའ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་ནས་ཡོད་དེ།3

ཆོས་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པས་སོ། །ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟག་པ་
མེད་པའི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔུང་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བ། མ་མཐའ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཡོད་པས། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བའི་མ་མཐའ་དེ་ནས་ཡོད་པས་སོ། །དེས་ན་ཚོགས་སྒྲུབ་ཀྱིས་གསག་བྱའི་ཚོགས་ནི་གཙོ་བོར་ཟག་མེད་ཡིན་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་དང༌། ཞེས་སྦྱོར་ལམ་མ་སྨོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ན་ཡོད་པས། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ནི་བརྩེ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ། གཟུངས་ཀྱི་བར་ནི་མངོན་སུམ་དུ་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ།4

།ཞེས་གསུངས་
ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་མཁྱེན་ནམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་རུང་དུ་དེ་མ་ཐག་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་བྱ་བ། ས་མཚམས་ས་བཅུ་པ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༡༤ ཕྲེང་། ༤
2 ཞོལ། ཤོག ༧༠ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༥ ན ༣ ཚོགས་ལམ་ནས་ཡོད།
3 ཞོལ། ཤོག ༧༠ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༤ ན ༤ ཡོད་དོ།།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༡༢ ཕྲེང་། ༧

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 301

འབྱུང་བས་ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཡང༌། ཁྱད་པར་ལམ་ནི་དག་ས་ཙམ་མིན་གྱི། ས་བཅུ་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང༌། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་གཞན་མ་བཤད་པས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་པ་བཞིར་ངེས་ཤེ་ན། སྤྱིར་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བསམ་སྦྱོར་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང༌། སྦྱོར་བ་འང༌སྦྱོར་བ་ཙམ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། ཁྱད་པར་ཅན་ལའང་རྒྱུ་གསོག་པ་དང༌། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དམག་དཔོན་དག་ཐོག་མར་རང་ཉིད་གོ་བགོས། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་རྩོམ། དེའི་འོག་ཏུ་དཔུང་གསོག །དེའི་འོག་ཏུ་གཡུལ་སྤྲད་དེ། ཕ་རོལ་གྱི་སྡེ་བཅོམ་ནས་ཡུལ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་འདིའི་གོ་རིམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། དྲི་བས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། དེའི་ལན་བཤད་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། ཕྱེ་བ་སོ་སོའ་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་ཐོས་ ིབསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི་སྤྱིར་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་བྱ་བ་དང༌། དེ་ལྟར་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་རྟེན་ཅན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ནི་སྒྲུབ་པ་སྟེའོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའམ། སྦྱོར་བས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་རབས་པ་དག །སྤྱིའི་སྒྲུབ་པ་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུབ་པ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། གོ་ཆ་དང༌། འཇུག་པ་དང༌། ཚོགས་དང༌། ངེས་པར་འབྱུང་
བའོ། །གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་བཞི་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ས་མཚམས་དང་སྦྱར་ན། མ་མཐའ་བརྒྱུད་པས་སྦྱོར་བ་ཚོགས་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གོ་ཆ་དང་། མ་མཐའ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བའི་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་

302 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དང༌། མངོན་སུམ་དུ་སྦྱོར་བ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་དང༌མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཚོགས་དང་། ས་བཅུ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་སོ། །འདི་ལྟར་བྱས་ན་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། གོ་ཆ་དང་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་དག་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བརྒྱུད་པ་དང༌། དངོས་སུ་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་ཚོགས་དང་མོས་པ་སྤྱོད་པའི་སས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ།།
ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ནི། བརྩེ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་གཟུངས་ཀྱི་བར་ནི་མངོན་སུམ་1

དུ་སྦྱོར་
བའི་རང་བཞིན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནི་སྒྲུབ་2

པའི་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། གཉེན་པོའ་ཕྱོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ ིསྒྲུབ་པ་ནི་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་དང་། མཐོང་བ་དང༌། སྒོམ་པ་དང༌། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། གོ་ཆ་དང༌། འཇུག་པ་དང༌། ཚོགས་དང༌། ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་ཞེས་གསུངས་པ་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་རྩ་བར་སྒྲུབ་པའི་དབྱེ་བ་བཞི་པོ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་མ་གཏོགས། དབྱེ་གཞི་དང༌། ས་མཚམས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ ིཔ་འགྲེལ་པས་ཁ་བསྐངས་པ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་ལ་བཞི་ལས། གོ་སྒྲུབ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ ིཀྱི་ནང་ནས་བསམ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོ་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གསུངས་པ། རྩ་བ་ནི། སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་དེ་དག་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཡིས་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་དེ་དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་མདོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཤད་དོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། སོ་སོར་འབྱེད་ཚུལ་དང༌། དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱིན་པའི་
གོ་ཆ་བཤད་པ་དང༌། ཚུལ་དེ་གཞན་ལ་བསྒྲེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥༦ ན ༣ མངོན་དུ་སྦྱོར་
2 ཞོལ། ཤོག ༧༢ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༥༦ ན ༤ བསྒོམ་པའི་ལམ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 303

པར་བྱེད་པ་དང༌། དེའི་ངོ་བོ་སྦྱིན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤོང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་བཟོད་པ་བཟོད་པ་དང༌། འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། ཐེག་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་བསམ་གཏན་དང༌། སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ཤེས་རབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡུལ་དྲུག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། བསམ་པའི་གོ་ཆ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་བྱེད་པ་ནི་སྦྱིན་པའི་གོ་ཆ་དྲུག་གོ །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བར་བྱེད། བཟོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ། བསམ་གཏན་སྒྲུབ། ཤེས་རབ་སྒོམ་པར་བྱེད་པར་གོ་བགོས་པ་དྲུག་དྲུག་གོ །དེ་དག་གི་སྦྱིན་པ་ནི་དེ་དག་ལ་གཞན་འགོད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པ་དྲུག་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་པས་ན་དྲུག་ཚན་དྲུག་གི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡིན་མོད་ཀྱི། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་དེ་1

རུང་སྟེ་སྦྱིན་པའི་སྦྱིན་པ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱིན་པའི་བར་དྲུག་སྦྱིན་པ་དང༌།
ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པའི་ཤེས་རབ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དྲུག་ཤེས་རབ་ཏུ་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ཡན་ཆད་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཚོགས་ལམ་པའི་སྦྱིན་པའི་གོ་ཆ་ཆོས་ཅན། གོ་སྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་རེ་རེ་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་གོ་བགོས་པའི་བསམ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཇུག་སྒྲུབ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་
ནི། བསམ་གཏན་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་དང༌། ཞར་ལ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་དགུའོ། །དགུ་གང་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་བྱ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། རྒྱུའི་ཐེག་ཆེན་ཡང་ཚོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་ཞི་ལྷག་གཉིས་ལས། ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༧༢ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༥༦ བ ༤ དྲུག་ཏུ་བསྡུ་རུང་སྟེ་

304 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང༌། ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ། མཐོང་བ་དང༌། སྒོམ་པ་དང༌། མི་སློབ་པ་དང༌། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང༌། ཚོགས་གཉིས་གསོག་པའི་ཀུན་སློང་ཚད་མེད་པ་བཞི་དང༌། དངོས་གཞི་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང༌། རྗེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་དག་པ་དང༌། འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབྱེ་བ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དང༌། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་དང་། ངོ་བོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དག་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བས་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བ་ནིའོ། །དེ་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་འཇུག་སྒྲུབ་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ ིམཐའ་དག་སྦྱོར་བས་གནོན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ཆོས་ཅན། འཇུག་སྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དགོད་དོ།།
གཉིས་པ་རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་བཤད་པ་
དང༌། ཚད་མེད་བཞི་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྒྱུ། ངོ་བོ། འབྲས་བུ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ནི། གང་གིས་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་ཏེ། འདི་ལྟར་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་དང༌། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། དགའ་བ་སྡུད་པ་དང༌། དཔྱོད་པ་དང༌། སྦྱོར་བའི་མཐའ་དང༌། སྦྱོར་བའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་བྱེད་གང་གིས་ས་འོག་མ་རྣམས་རགས་པ་དང༌། ས་གོང་མ་རྣམས་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐོས་བསམ་འདྲེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བསྒོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། གཟུགས་ཁམས་སུ་སེམས་ལོང་མེད་པར་སེམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བས་བསམ་བྱུང་མེད་ལ། གཟུགས་མེད་ན་སྒྲ་མེད་པས་ཐོས་བྱུང་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་བཤད་ཀྱང༌། གཟུགས་ཁམས་ན་བསམ་བྱུང་མེད་པ་1

ནི་སོ་སྐྱེའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་
ཐོས་བསམ་ལས་འདས་ཏེ། གཅིག་ཏུ་སྒོམ་པའི་རྣམ་པས་ཞི་རགས་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྒོམ་བྱུང་ངོ༌། །གསུམ་པ་ནི། ཐོག་མར་སྤོང་བའི་ལམ་དང་ལྡན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེས་ས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་གསུམ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༧༣ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༧ ན ༧ མེད་པས་སོ་སྐྱེའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 305

སྤོང་ཞིང༌། དེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་བ་འཐོབ་བོ། །བཞི་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་དགའ་བདེ་ཆུང་ངུ་ལ་རེག་ཅིང༌། ཉོན་མོངས་འབྲིང་གསུམ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །ལྔ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཀུན་སྤངས་སམ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་འབྱུང་བས་བརྟག་པའི་ཕྱིར་སྡུག་པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པ་ཡིའོ། །དྲུག་པ་ནི། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་ན་ཅུང་ཟད་མ་1

སྤངས་པར་ཤེས་ནས། ཆུང་ངུ་གསུམ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། །བདུན་པ་ནི། གོང་སའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ནི། སྦྱོར་བའི་ལམ་མོ། །གསུམ་2

པ་དང་བཞི་པ་དྲུག་པ་རྣམས་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མོ། །ལྔ་
པ་ནི། ཁྱད་པར་ལམ་དང་། བདུན་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མོ། །དང་པོ་དྲུག་ནི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་ལ། ཐ་མ་དངོས་གཞིའོ།།
གཉིས་པ་ངོ་བོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བསམ་
གཏན་གཟུགས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་གཉིས་ལས་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདའ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་3

གཏན་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་
བསྒོམས་པའི་རྣམ་སྨིན་ནམ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པ། དེ་ཡང་ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་བར་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདའ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྔ་མས་འགྲེ་ཞིང༌། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་ནི། ས་གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་བལྟ་བའི་ཕྱིར། དམིགས་པས་འདའ་བ་མེད་ལ། འོག་མའི་ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པས།

1 ཞོལ། ཤོག ༧༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥༧ བ ༣ ཅུང་ཟད་སྤངས་པར་
2 ཞོལ། ཤོག ༧༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥༧ བ ༤ ལམ་མོ།། ལྔ་པ་ནི། ཁྱད་པར་ལམ་དང་།
3 ཞོལ། ཤོག ༧༤ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༥༧ བ ༥ སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་

306 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡན་ལག་གིས་འདའ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། གཟུགས་མེད་རྣམས་ནི། ཞི་གནས་སུ་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་མེད་ཀྱི། དམིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དམིགས་པས་འདའ་ཞེས་བྱའོ།།
གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞིའོ། །དེ་ལ་བསམ་གཏན་
དང་པོའ་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ནི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱོད་གང་རུང་གིས་འོག་ས་ ིལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག།།སྡིག་པས་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ། འདི་ལ་དངོས་གཞི་ཙམ་པོ་དང༌། ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་ལ། གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་དཔྱོད་པ་ཙམ་དང་ལྡན་པའོ། །འདིའི་ཡན་ལག་ལྔའི་ནང་ནས་རྟོག་པ་ནི་ཆེས་རགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བས་ཀྱང་སྤོང་ནུས་པས་ཡན་ལག་རགས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས། ཙམ་ཁྱད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ལ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ནི་རགས་1

པ་ལ་

འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བར་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཙམ་ཁྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་དོ།།
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སྙོམས་འཇུག་ནི། ནང་རབ་ཏུ་དྭང་བ་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་གིས་ ི
2

རྟོག་དཔྱོད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ནི། གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གྱིས་ ིདགའ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་3

རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་
བཅས་པ་གང་ཞིག་དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ།
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི། གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་སུ་དག་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༧༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༥༨ ན ༤ རང་ས་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༧༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥༨ ན ༥ ཡན་ལག་གི་
3 ཞོལ། ཤོག ༧༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥༨ ན ༦ བྲལ་བ་ལས་རབ་ཏུ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 307

པས་བདེ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཆེན་པོ་དང༌། འབྲིང་དང། ཆུང་ངུའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་རྣམ་འཚེ་སྟེ། དེ་དག་གིས་བསམ་གཏན་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ཐོབ་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བ་ལ་གེགས་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དགའ་བ་དང་བདེ་བ་སྟེ། དེ་དག་གིས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་གེགས་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་ཆེན་པོ་སྤངས་པ་དང་པོ་དང༌། འབྲིང་དང་བྲལ་བ་གཉིས་པ་དང༌གསུམ་པ། ཆུང་ངུ་དང་བྲལ་བ་ནི་བཞི་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བཞི་པ་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་པའི་ཚོར་བ་མཐའ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ན། རྣལ་འབྱོར་པས་འདུ་ཤེས་ཉིད་ཡུལ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་འཁྲུག་བྱེད་དུ་རྟོགས་ནས། འདུ་ཤེས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ།།
དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ནི། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་གཟུགས་
དང་ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བཤིག་སྟེ། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ནི། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ནམ་མཁའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་ཞེས་སོགས་སོ། །ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ནི། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་གཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་ཞེས་སོགས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ནི། འདུ་ཤེས་རགས་པ་ནི་ནད་དང་འབྲས་དང་ཟུག་རྔུའོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའོ། །འདུ་ཤེས་ཡོད་1

མིན་མེད་མིན་ནི་མཆོག་ཏུ་ཞི་བའོ། །སྙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༧༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༨ བ ༧ མེད་མིན་ཡོད་མིན་ནི་

308 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང༌། དག་
པ་བ་དང༌། ཟག་མེད་གསུམ་གསུམ་ཡོད་ལ། སྲིད་རྩེ་ལ་ནི་སྔ་མ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་ཟག་མེད་མེད་དེ། སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཆེས་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཤད་པའང་ཐེག་དམན་1

གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ཀྱི། ཐེག་ཆེན་ལ་ནི་འདས་ལམ་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་དོ། །བསམ་གཏན་དང་པོའ་ིཉེར་བསྡོགས་ལ། དག་པ་བ་དང་ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད༌ལ། ཉེར་བསྡོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་དག་པ་བ་འབའ་ཞིག་ཡོད་དོ། །ཐམས་ཅད་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་མེད་དེ། འདི་དག་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཉེར་བསྡོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཟག་མེད་མི་འབྱུང་ཞེ་ན། གང་གིས་འོག་སའི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་གོང་མའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་མི་ནུས་ལ། གོང་མའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་དེ་ནི་འོག་མའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་སྒྲུབ་ཀྱི་འོག་མའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ། གོང་མའི་ཉེར་བསྡོགས་ལས་འོག་མའི་དངོས་གཞི་ཆེས་ཞི་བས་ལམ་སྒྲུབ་སླ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ལ་ནི་ཟག་མེད་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ ིཔའི་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི། དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་སྒྲུབ་ ིཔའི་ཕྱིར་ཏེ། འདས་ལམ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་གཞིའི་སེམས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དང་པོའ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས། ཁམས་གསུམ་ག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་ ིབྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། མི་ལྕོགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱིས་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་མི་བྱེད་དེ། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བྲལ་བར་བྱས་ཟིན་པས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་རྣམས་ནི། རང་ས་དང་གོང་སའི་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོ་མི་བྱེད་དེ། རང་སའི་སྲེད་པས་བཅིངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གོང་ས་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་2

གནས་ཙམ་དང༌། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྒྲུབ་
1 ཞོལ། ཤོག ༧༥ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༥༩ ན ༡ ཐེག་ཆེན་གྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༧༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༥༩ ན ༧ བདེ་བར་གནས་ཙམ་དང་།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 309

པའི་ལམ་ཡིན་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་མིན་ལ། དངོས་གཞི་ཟག་མེད་རྣམས་ནི་རང་ས་དང་གོང་སའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡང་ཡིན་ཞིང༌། ཉེར་བསྡོགས་རྣམས་ནི་འོག་ས་ཁོ་ནའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་གིས་མ་ཟིན་པས་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་ལམ་མིན་ལ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་རྩོལ་བ་དང་བཅས་པས་1

མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་
ཡང་མིན་ནོ། །དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་དེ་དག་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ། །དེ་ལ་བཞི་ལས་སྲེད་པ་ཤས་ཆེ་བ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་རོ་མྱང་བའི་སྲེད་པས་བཅིངས་པའོ། །ང་རྒྱལ་ཤས་2

ཆེ་བ་དང༌། ལྟ་
བ་ཤས་ཆེ་བ་དང༌། ཐེ་ཚོམ་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན་དེ་དང་དེས་བཅིངས་པའོ། །དེ་དག་ནི་ས་བོན་རུལ་པ་བཞིན་རྣམ་སྨིན་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་མིན་ལ། བསམ་གཏན་ཙམ་ནི་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་བསམ་གཏན་ཉོན་མོངས་ཅན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ།།དག་པ་པ་ནི། རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་དགེ་བ་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་
དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་ལའང་བཞི་ལས། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ནི། བསམ་གཏན་དག་པ་བ་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའམ་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའོ། །གནས་པ་ཆ་མཐུན་ནི། གང་གི་མཇུག་ཏུ་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་དག་པ་བ་གཞན་འདྲེན་པའོ། །ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན་ནི། གང་གི་མཇུག་ཏུ་ས་གོང་མའི་དག་པ་བ་གཞན་འདྲེན་པར་བྱེད་པའོ། །ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། འདས་ལམ་འདྲེན་པར་བྱེད་བའོ། །སྲིད་རྩེ་ལ་ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན་མེད་དེ། གོང་ན་ས་གཞན་མེད་པས་སོ། །གཞན་རྣམས་ལ་བཞི་ག་ཡོད་དོ། །འདས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ནི་ཟག་མེད་དོ།།
གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ། ཡན་ལག་དང༌། གྲངས་དང༌། གོ་རིམས་རྣམ་པར་བཞག་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༦ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༥༩ བ ༢ བཅས་པ་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་མིན་ནོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༧༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༥༩ བ ༣ པའོ། ལྟ་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་

310 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གསུམ། དང་པོ་ལ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་1

སོ་སོའ་དོན། གྲངས་ངེས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ིབསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་དང༌། གཉིས་པ་ལ་བཞི་དང༌། གསུམ་པ་ལ་ལྔ་དང༌། བཞི་པ་ལ་བཞི་སྟེ། སྔར་མཚན་ཉིད་སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའ་ིཡན་ལག་རྟོག་པ་ནི། འདོད་པ་རགས་པ་དང༌། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི་ཞི་བའོ། །ཞེས་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། །དཔྱོད་པ་ནི། དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཞིབ་མོར་དཔྱོད་པའོ། །དེ་གཉིས་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམས་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ ིརོ། །མི་དགེ་བས་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེས་བསམ་གཏན་པའི་ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉེན་པོ་དང་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནི་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ནང་རབ་ཏུ་དྭང་བ་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའི་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཞིང༌། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་ ིཡིན་ལ། དགའ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་གོ།
བཞི་པ་ལ་དྲན་པ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཡོངས་དག་གཉེན་པོའ་ཡན་ལག་དང༌། ཚོར་བ་ ིབཏང་སྙོམས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་གོ །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱིས་མངོན་པར་བསྒྲུབས་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ལས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཏུ་མ་སྨོས་ལ། གཉིས་པ་ན་ལས་བྱེད་ཀྱང་དགའ་བས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་མིང་གིས་མ་བསྟན་པར་ནང་རབ་ཏུ་དྭང་བ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་སྨོས་ཤིང༌། གསུམ་པར་དགའ་བའི་ཀུན་དཀྲིས་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་རང་མིང་གིས་སྨོས་ལ། བཞི་པར་བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་དག་གི་སྒྲས་བསྟན་ཏོ།།
འོ་ན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགའ་བདེའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ནི། དགའ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༥༩ བ ༧ ཕྱེ་བའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 311

ནི་1

ཡིད་ཤེས་འཁོར་ཀྱི་ཚོར་བ་སིམ་པ་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེར་ཟེར་རོ། །མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་དགའ་བ་ནི་སྔ་མ་ལྟར་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ནི་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སིམ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བདེ་བ་ལུས་ཀྱིས་མྱོང་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ན་ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཀྱང་བདེ་བ་ཡན་ལག་ཏུ་མ་སྨོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིར་ནི་བསྡུ་བར་བཤད་པ་ལྟར། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གི་ཚོར་བ་སིམ་པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིར་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན་ནི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སིམ་པ་དེ་ཉིད་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པས་སེམས་གཡོ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དགའ་བ་ཞེས་མི་བརྗོད་ལ། ཁ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་འདི་དག་ཏུ་གྲངས་ངེས་ཤེ་ན། གནོད་པ་སྤོང་བའི་ཡན་ལག །ཕན་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག།།རྟེན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞིར་གྲངས་ངེས་ཤེ་ན། རིམ་བཞིན་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་དང༌། བདེ་བའི་ཚོར་བ་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་བཞི་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞིར་ངེས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་བཞིར་ངེས་ཤེ་ན། གཟུགས་མེད་རྣམས་ནི་འདུ་ཤེས་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་ནི་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གཟུགས་དང་ནང་རྣམ་ཤེས་ལ་བཀྲ་བར་འཛིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤང་བྱ་གཟུགས་དང༌། ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གཉེན་པོ་ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་སོ། །དེ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནི། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་2

ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་ལ་བཀྲ་བར་འཛིན་པ་ལ་ཡང། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་ཤེས་ལ་
ཞེན་པ་དང༌། དེའི་གཉེན་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་མ་གཉིས་ལས་རིམ་བཞིན་ངེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༧ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༦༠ ན ༦ དགའ་བ་ཡིད་ཤེས་
2 ཞོལ། ཤོག ༧༨ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༦༠ བ ༦ གཉིས་ལ་ཡིན་ལ།

312 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པར་འབྱུང་བ་གཟུགས་མེད་ཐ་མ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བཞིར་ངེས་སོ། །གོ་རིམས་ནི། རྣམ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པས་བཞག་གོ།
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཆུང་ངུ་དང༌། འབྲིང་དང༌། ཆེན་པོར་ཡོངས་
སུ་བསྒོམས་པ་ལས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཚངས་རིས་དང། ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན་དང། ཚངས་ཆེན་རྣམས་སུ་སྐྱེ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་དང། གསུམ་པ་དང། བཞི་པ་རྣམས་ཆུང་ངུ་དང། འབྲིང་དང། ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་བསྒོམས་པ་ལས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང༌། གསུམ་པ་དང༌། བཞི་པའི་སྐྱེ་བ་གསུམ་གསུམ་འགྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཟུགས་མེད་རྣམས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་བསྒོམས་པ་ལས་ནི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མཐོན་པོ་དང༌། དམའ་བ་དང༌། བཟང་པོ་ཅི་རིགས་པ་འགྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཆུང་ངུ་ནི་གུས་སྦྱོར་དང༌། རྟག་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་དང་མི་ལྡན་པ་དང༌། འབྲིང་1

གང་རུང་དང་ལྡན་པ་དང། ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་
པའོ། །བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་འདི་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྡུས་སོ།།
གཉིས་པ་ཚད་མེད་བཞི་བཤད་པ་ལ། ཚད་མེད་པ་ནི་བཞི་སྟེ། བྱམས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་
དང༌། དགའ་བ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་པའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདི་དག་ལ་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། ཚོགས་ཚད་མེད་པའི་རྒྱུ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཚད་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་འཕྲད་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་དང༌། གསུམ་པ་ནི། བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པ་དང༌། བཞི་པ་ནི། ཆགས་སྡང་གི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང༌། ཆོས་པ་དམིགས་པ་དང། དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱམས་སོགས་གསུམ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་རྫས་ཡོད་ལ་དམིགས་པ་དང། གཉིས་པ་ནི། ཕུང་སོགས་ཆོས་ཙམ་དུ་བདེན་སྣང་མ་དོར་བར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༧༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༦༡ ན ༢ མི་ལྡན་པ་དང། ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 313

དེ་འདྲའི་ཕུང་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང། གསུམ་པ་ནི། ཕུང་སོགས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། དང་པོ་སོ་སྐྱེ། གཉིས་པ་ཉན་རང་འཕགས་པ། གསུམ་པ་བྱང་འཕགས་རྣམས་ལ་ཡོད་དོ། །འདི་དག་གི་འབྲས་བུ་ཡང༌། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི། ཚངས་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ། ཚོགས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་བདག་པོའ་འབྲས་བུ། སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པའི་ ིའབྲས་བུ། རྟག་ཏུ་དེ་དག་དང་མི་འབྲལ་བ་རྒྱུ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ། གནོད་སེམས་ལ་སོགས་མགོ་

1

ནོན་པ་བྲལ་འབྲས་སོ། །མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་འཐོབ་པའོ།།
གསུམ་པ་ཚོགས་སྒྲུབ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། བརྩེ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆེན་དངོས་སུ་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཡིན་པས་སོ། །དེར་ཐལ། འདི་དག་གིས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འབྲས་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ནའོ། །ཇི་ལྟར་འཛིན་ན་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་རྒྱུའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ིདོན་མཐའ་དག་སྒྲུབ་པས་སོ། །ཚོགས་སྒྲུབ་དེ་ཡང་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་བཅུ་བདུན་ནོ། །དེ་དག་གང་ཞེ་ན། སྙིང་རྗེ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། འདིར་2

བསྟན་སྙིང་རྗེ་
སོགས་བཅུ་བདུན་ཆོས་ཅན། ཚོགས་སྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་དགོད་དོ། །འདིར་ཚིག་ལ་སོགས་པའི་གཟུངས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། གཟུངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ།3

གསང་སྔགས་ཀྱི་གཟུངས་ནི་གསང་སྔགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་ངོ་
བོ་མིན་ནོ། །དབྱེ་བ་ནི། ཨ་ར་པ་ཙ་ན་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་ལ་དམིགས་ནས། ཨ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་སྟེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཡི་གེ་སྟོང་པ་ཉིད་མཚོན་བྱེད་དུ་བྱས་ཏེ་བསྒོམས་པས་སྒོམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༧༩ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༦༡ བ ༡ གནོད་སེམས་མགོ་ནོན་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༧༩ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༦༡ བ ༤ འདིར་བསམ་གཏན་སྙིང་རྗེ་
3 ཞོལ། ཤོག ༧༩ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༦༡ བ ༥ ཡིན་པ།

314 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྐྲག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི་བཟོད་པའི་གཟུངས་དང། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་དང་དོན་གོ་རིམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗེད་པ་མེད་པར་འཛིན་པར་ནུས་པའི་དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ནི། ཚིག་གི་གཟུངས་དང༌། དོན་གྱི་གཟུངས་སོ། །སྡིག་པ་ཞི་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་སྐྱོབ་པའི་གསང་སྔགས་རྩོམ་པར་ནུས་པའི་དྲན་པ་དང༌ཏིང་ངེ་འཛིན། གསང་སྔགས་ཀྱི་གཟུངས་སོ། །ས་མཚམས་ནི། ཚིག་དང་དོན་གྱི་གཟུངས་མ་མཐའ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་དང༌། བཟོད་པའི་གཟུངས་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་དང༌། གསང་སྔགས་ཀྱི་གཟུངས་མཐོང་ལམ་ནས་ཡོད་ཅིང༌། སྒྲ་དོན་ནི་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་གཟུངས་ཏེ། ཚིག་དང་དོན་འཛིན་པས་སམ། ལེགས་པའི་ལམ་ལས་མི་ཉམས་པར་འཛིན་པས་སོ།།
གཉིས་པ་རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས། སའི་ཚོགས།
གཉེན་པོའ་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡུལ་ ི 1

སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་
བ་ལ་རག་ལས་ཤིང༌། དེ་ཡང་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་རག་ལས་པས། ཆོས་ཅན་ཉི་ཤ་པོ་འདིར་སྨྲས་པ། མིག་སོགས་ནང་དང་། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་རྣམས་དང་ནི། དབང་རྟེན་སོགས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀས་བསྡུས་པ་དང༌། སྟོང་པའི་དངོས་པོ་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དང༌། རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། ཅིག་ཤོས་འདུས་མ་བྱས་དང༌། མཐའ་ལས་འདས་པའི་དབུས་དང༌། ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའི་འཁོར་བ་དང༌། བཏང་ཞིང་དོར་བ་མེད་པ་དང༌། འཕགས་པའི་ཤེས་མཐོང་གིས་མ་མཛད་པའི་རང་བཞིན་དང་ནི། ཆོས་ཀུན་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་དང༌། འདས་སོགས་དུས་གསུམ་དང༌། རྒྱུ་རྐྱེན་ལྡན་པའམ་ཚོགས་པ་དང༌། གཅིག་ཤོས་ངོ་བོ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང༌། ནམ་མཁའ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་ཉི་ཤ་པོ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དེ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤ་པོ་དེ་ལ་གོ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༨༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༦༢ ན ༢ ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དབྱེ་བ་ལ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 315

རིམས་བཞིན་དུ་ནང་དང༌། ཕྱི་དང༌། དེ་གཉིས་ཀ་དང༌། སྟོང་1

པ་དང། ཆེན་པོ་དང༌། དོན་དམ་པ་
དང༌། འདུས་བྱས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་དང༌། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང༌། ཐོག་མ་དང༌ཐ་མ་མེད་པ་དང༌། དོར་བ་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅན་དང༌། མཚན་ཉིད་དང༌། མི་དམིགས་པ་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། དངོས་པོ་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་དང༌། གཞན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཉི་ཤར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་དག་གི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱང་ཉི་ཤའོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་2

ཉི་ཤ་ཡོད་དེ། དེའི་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཉི་ཤར་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་མཚམས་དང༌། དམིགས་པ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ་སོགས་ཆེས་གལ་ཆེ་བའི་གནས་འགའ་ཞིག་མདོར་བསྡུས་ན་མཐའ་མི་ཆོད། རྒྱས་པར་བཤད་ན་མངས་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་བྲིས་ཀྱི།3

ལོགས་སུ་བཤད་པར་འདོད་དོ།།
གཉིས་པ་སའི་ཚོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་ནི། སའི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། ཁྱད་
ཆོས། འཕོ་ཚུལ། སྒྲ་དོན་དང་ལྔའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་པ་དང༌། ཡོན་ཏན་ཕྱི་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཐབས་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། རབ་ཏུ་དགའ་བ་སོགས་བཅུའོ། །གསུམ་པ་ཁྱད་ཆོས་ལ། ལུས་འཛིན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ས་བཅུ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་པོ་དང༌། འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་དང༌། བརྒྱ་བྱིན་དང༌། འཐབ་བྲལ་དང༌། དགའ་ལྡན། འཕྲུལ་དགའ། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་བཞིའི་བདག་པོ་དང༌། སྟོང་གི་བདག་པོ་ཚངས་པ་དང། སྟོང་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་ཚངས་པ་ཆེན་པོ་དང། འོག་མིན་དུ་ལྷའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་ནི། ས་དང་པོར་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ། སྤྲུལ་སྐུའི་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང། དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཤེས། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་འཇུག །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་ཞིང་བརྒྱར་འགྲོ། འཇིག་རྟེན་

1 ཞོལ། ཤོག ༨༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༦༢ ན ༦ དེ་གཉིས་ཀ་དང་། ཆེན་པོ་དང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༨༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༦༢ བ ༡ ཚོགས་ཉི་ཤ་
3 ཞོལ། ཤོག ༨༠ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༦༢ བ ༢ འདིར་མ་བྲིས་སོ།།

316 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྣང་བར་བྱེད། སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྨིན། བསྐལ་པ་བརྒྱར་གནས། དེ་དག་གི་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་འཇུག།།ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད། ལུས་བརྒྱ་སྟོན། ལུས་རེ་རེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཁོར་བརྒྱ་ཕྲག་རེ་རེ་སྟོན་པ་སྟེ། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་འཐོབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ས་གཉིས་པ་ལ་སྟོང་འགྱུར་དང༌། གསུམ་པ་ལ་བརྒྱ་སྟོང་འགྱུར་དང༌། ས་བཞི་པ་ལ་ཁྲག་ཁྲིག་དང༌། ས་ལྔ་པ་ལ་ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་སྟོང་དང༌། ས་དྲུག་པ་ལ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དང༌། ས་བདུན་པ་ལ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དང༌། ས་བརྒྱད་པ་ལ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་སྙེད་དང༌། ས་དགུ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་སྙེད་དང༌། ས་བཅུ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་འཐོབ་བོ།།
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ས་བཅུ་ལ་རིམ་བཞིན། ཕར་ཕྱིན་བཅུ་རང་རང་གི་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་འཐོབ་བོ། །གཞན་ཡང་རྨི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང༌། གཟུངས་དང༌། སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་སོགས་དུ་མ་མདོ་ལས་བཤད་དོ། །བཞི་པ་འཕོ་ཚུལ་ནི། ས་གང་གིས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ཇི་སྲིད་མ་རྫོགས་པར་དེ་སྲིད་དུ་ས་དེ་ཡིན་ལ། རྫོགས་ནས་ནི་ས་གཞན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ལྔ་པ་སྒྲ་དོན་ནི། རྒྱན་ལས། འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འཇིག་མེད་ཕྱིར། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལས། །ཕྱི་ཕྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྡན་ཕྱིར། །དེ་དག་ཉིད་ནི་སར་འདོད་དོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པ་ ིགཉིས། དང་པོ་ནི། སའི་ཚོགས་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱུའི་ས་དང༌། འབྲས་བུའི་ས་གཉིས། དང་པོ་ལ་དགུའི། ས་དང་པོའ་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ ིཞེས་སོགས་གསུངས། འགྲེལ་པ་ནི། རྩ་འགྲེལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྦྱར་ན། གཞི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གྱ་གྱུ་མེད་པའི་བསམ་པ་དང༌། རང་དང་གཞན་གྱི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་པ་ཉིད་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་སོགས་ཀྱི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་དང༌། བདོག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༨༧ ཕྲེང་། ༡༤

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 317

པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང༌། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགུ་བར་བྱེད་པ་དང༌། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདོད་པ་དང༌། ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང༌། བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་འདོད་ཅིང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང༌། བདེན་པར་སྨྲ་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དག་ཁོ་ནས་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་ཟིན་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོའ་ཡོངས་སྦྱོང་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་ཟིན་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་ ིརྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ས་དང་པོའ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་འདི་ཡོངས་ ིསྦྱོང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འགྲེའོ།།
གཉིས་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། དགེ་
བའི་ཆོས་སྡུད་པ་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།
ས་གསུམ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་བ་ནི། ཐོས་པས་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། དམ་
པའི་ཆོས་ཉན་པས་ངོམས་མི་ཤེས་པ་ནས། རང་དང་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་མི་དགེ་བའི་ཆོས་མི་བྱེད་པ་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་སྔ་མ་བཞིན་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་པས་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ།།
ས་བཞི་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་བ་ནི། ནགས་གནས་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི།
རྟག་ཏུ་དགོན་པར་གནས་པ་དང༌། རྙེད་པ་མ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་པར་འདོད་པ་མེད་པ་དང༌། རྙེད་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྷག་པར་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་པ་དང༌། ཟས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་བསོད་སྙོམས་

318 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྟན་གཅིག་པ་དང༌། ཟས་ཕྱིས་མི་ལེན་པ་གསུམ་དང༌། གནས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་དགོན་པ་པ་དང༌། ཤིང་དྲུང་པ་དང༌། བླ་གབ་མེད་པ་པ་དང༌། དུར་ཁྲོད་པ་དང༌། གོས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་གོས་གསུམ་པ་དང༌། ཕྱིང་པ་པ་དང༌། ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ་དང༌། མལ་སྟན་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཙོག་བུ་པ་དང༌། གཞི་ཇི་བཞིན་པ་སྟེ། སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྡོམ་པ་དང༌། བསླབ་པ་བླངས་པ་སྲོག་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང༌། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་བས་སྨོད་པ་དང༌། གདུལ་བྱ་དང་མཚམས་པར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གསུམ་ལ་གཞོལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང༌། དགེ་བ་སྒྲུབ་བ་ལ་སེམས་མི་ཞུམ་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མི་བལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་སྔ་མ་ལྟ་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་རྣམ་པ་བཅུས་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་གནོན་པ་ཡིན་ནོ།།
ས་ལྔ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་བ་ནི། འདྲིས་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རྙེད་པ་
ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་འགྲོགས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་རྣམ་པར་སྤོང་ཞིང་དེ་དག་ལས་བཟློག་པའི་ཆོས་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པས་ས་ལྔ་པ་སྦྱང་དཀའ་བ་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།
ས་དྲུག་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་བ་ནི། སྦྱིན་སོགས་བླང་བྱའི་ཆོས་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
ཤིང་སློབ་མ་དང་ནི་བསེ་རུ་ལ་དགའ་བ་སོགས་སྤང་བྱ་དྲུག་སྤངས་པས་ས་ནི་དྲུག་པ་ཡང་དག་འཐོབ་བོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ས་དྲུག་པར། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་གི་ནང་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཞན་དོན་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་རྫོགས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་འདོད་པའི་སེམས་སྤོང་བ་དང༌། ཆོས་ལ་ངེས་རྟོག་གི་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་སྐྲག་པའི་སེམས་སྤོང་བ་དང༌། སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་སློང་བ་པོའ་སྐྱེ་བོས་བླངས་ན་ཞུམ་པའི་སེམས་སྤོང་བ་དང༌བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་བདོག་ ི

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 319

པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངང་གིས་གཏོང་བར་ཞུགས་པ་ལ་མི་དགའ་བའི་སེམས་སྤོང་བ་དང༌། ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་རྫོགས་པས་རང་ཉིད་བཀྲེན་ཡང་སློང་བ་པོའ་སྐྱེ་བོ་སྤོང་བའི་སེམས་སྤོང་བ་ ིསྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པས་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཐོབ་ཟིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། སྤང་བྱ་ཉི་ཤ་སྤོང་ཚུལ་དང༌། གཉེན་པོ་ཉི་ཤ་བསྟེན་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་ནི། བདག་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། བདག་དང་ཞེས་པ་ནས། འགལ་བ་བརྗོད་པ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་སྟེ། ཉེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉི་ཤ་དང་བྲལ་ནས་བཟློག་པའི་ཆོས་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཐོབ་ཟིན་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་ཀུན་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་ཆོས་ཉི་ཤ་པོ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བ་ནི། རྣམ་ཐར་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་དང་གསུམ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་སྲོག་ཏུ་འཛིན་1

གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་བསད་པར་བྱ་
བ་དང༌། གསོད་པ་པོ་དང༌། བསད་པ་མི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་བརྩེ་བ་དང༌། དངོས་པོར་དམིགས་པ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང༌གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་ཆད་པ་དང༌། རྟག་པ་དང༌། མཚན་མར་འཛིན་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོའོ། །མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་རིགས་གསུམ་ཐ་དད་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོའོ། །མི་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པའི་བཟོད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཐབས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་ཕུང་ ི
1 ཞོལ། ཤོག ༨༣ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༦༤ བ ༤ འཛིན་པ་དང་གསུམ་གྱི་

320 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ནས་གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་གི་ལུས་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་བར་རྣམས་ནི། རིམ་བཞིན་ཁམས་གསུམ་ལ་གནས་པ་ནས་འགལ་བ་བརྗོད་པ་འཛིན་པའི་བར་གྱི་གཉེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤ་པོ་འདིས་ཀྱང་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ས་བདུན་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཅེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་
པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་སོགས། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱངས་པ་ན་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ་ཐོབ་ཟིན་རྫོགས་པར་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
ས་དགུ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལ། རྩ་བ་ནི། སྨོན་ལམ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། སྨོན་
ལམ་མཐའ་ཡས་པ་དང༌། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་ཤེས་པ་དང༌། སྤོབས་པ་ཆུ་བོ་ལྟར་མི་ཟད་པ་དང༌། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྔགས་པའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང༌། རིགས་རྒྱལ་པོ་དང་ལ་སོགས་པ་བྲམ་ཟེར་གནས་པ་དང༌། རུས་ཉི་མ་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། ཆོ་འབྲང་མ་ལ་སོགས་པ་དང༌། བདུན་བརྒྱུད་ཚུན་ཆད་དུ་ལེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉེན་དམ་པ་བྱོན་པ་དང༌། རང་དབང་བའི་འཁོར་དང༌། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པས་མངོན་པར་བསྟོད་པར་སྐྱེ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྐུལ་ཏེ་ཁྱིམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང༌། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་འདྲ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་ཨ་ཤྭད་ཐ་དང༌། ཀླུ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་དང༌། ཆོས་སྐུའི་རང་བཞིན་གྱི་སངས་རྒྱས་དང༌། སྟོབས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ས་ལ་གསུམ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་ནི། རྒྱུའི་ས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བ་དེ་ལྟར་ས་སོ་སོ་ལ་ངེས་པར་བསྟན་ནས་འབྲས་བུའི་ས་ཉིད་དུ་ཡོངས་སྦྱོང་དེ་དག་མ་བཤད་པར་ས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་ས་བཅུ་པ་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། ལོཙྪ་བ་ཆེན་པོས་སྔ་མ་སྔ་མ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 321

ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སྦྱོང་སྟོན་པ་ཡིན་པ་ལ་ས་བཅུ་པ་འདི་ས་དགུ་པོ་1

ལས་འདས་པའི་འབྲས་བུའི་སར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པར་ཤེས་
པའི་ཕྱིར༌། ཡོངས་སྦྱོང་མ་བསྟན་ཅེས་གསུངས་ཀྱང༌། ཡོངས་སྦྱོང་བསྟན་པའི་དགོས་པ་དེ་ཙམ་དུ་མ་ངེས་ལ། གཞན་དག་ས་དགུ་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་བཅུ་གཉིས་པོ་ཉིད་བཅུ་པའི་ཡང་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། ས་དེ་དང་དེའི་ཡོངས་སྦྱོང་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ས་དེ་ཡིན་པར་སྨྲས་པ་དང་ཆེས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་པ་ས་དགུ་པར་ཐལ་བས་སོ།།
དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་པ་ན་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའ་དབང་བསྐུར་ཐོབ་པ་ཉིད་ ིཀྱིས་སའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ཡོངས་སྦྱོང་གི་འབད་རྩོལ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རྩ་བ་ནི། ས་དགུ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ས་དགུ་འདས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དེ་ལ་སྨོན་ལམ་ཤེས་པ་གང་གིས་གནས་པའི་ས་དེ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་མདོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
འདའ་བྱ་ས་དགུ་གང་ཞེ་ན། མིང་དོན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པ་ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་ཆོས་ཅན། རིགས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་ངེས་པའི་སོ་སྐྱེའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང༌། མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག།།རང་བཞིན་གྱིས་རིགས་2

ངེས་པ་མི་འདོད་ཅིང༌། རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་
སེམས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་བ་3

རྣམས་དྲོད་ནས་རིགས་ངེས་པར་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། སྟོན་
དང་བསེ་རུ་བྱང་ཆུབ་པར། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན།4

།ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ཉན་ཐོས་
1 ཞོལ། ཤོག ༨༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༦༥ ན ༧ དགུ་པ་ལས་
2 ཞོལ། ཤོག ༨༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༦༥ བ ༥ རང་བཞིན་གྱིས་ངེས་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༨༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༦༥ བ ༥ ཐེག་པ་རྣམས་
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༤ ཕྲེང་། ༡༩

322 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ནི་བཟོད་ཆེན་ནས་རིགས་ངེས་པར་འདོད་ཀྱི། དེའི་སྔར་མིན་ཏེ། གཉིས་སློབ་རིགས་ལས་ལྡོག་ནས་ནི། །སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་གཞན་གསུམ་ཡང༌། །ཞེས་བཟོད་1

པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཐེག་ཆེན་དུ་
ཡང་འཇུག་སྲིད་ལ། བཟོད་འབྲིང་མན་ཆད་དུ་རང་རྒྱལ་དུ་ཡང་ལྡོག་པར་བཤད་པས་སོ། །དེས་ན་དེ་དག་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བཟོད་ཆེན་དང་ཆོས་མཆོག་རིགས་ཀྱི་སར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ཉན་རང་རིགས་མ་ངེས་པ་ལྷག་མེད་མ་ཐོབ་བར་དུ་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་སྲིད་པས་དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། ངེས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཚོགས་ལམ་ནས་ངེས་ཀྱང༌། རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་མཆོག་ནས་ངེས་པས། ཆོས་མཆོག་རིགས་ཀྱི་སར་འདོད་ཅིང༌། འདིར་སློབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་མི་བཞག་ལ། ཉན་རང་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པས་སྦྱོར་ལམ་བཞི་རིགས་ཀྱི་སར་བཞག་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་རྟོགས་པས་རང་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའོ།2

།ཞེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོའ་ིའགྲེལ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པས་སོ།།
འདིར་གཞན་དག་གིས་མཛོད་བཞིན་དུ་རང་ལུགས་ལ་བཤད་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་
བཞི་གས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མ་གོ་བར་ཉན་རང་གི་ཐེག་པའི་རྣམ་གཞག་གང་བྱེད་ཐམས་ཅད་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་སྙམ་པའི་མུན་སྤྲུལ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཆེན་པོའོ། །འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་བརྒྱད་པའི་ས་དང༌། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ས་དང༌། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་རྟོགས་པ་ནི་སྲབ་པའི་ས་དང༌། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་ས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང༌། ལྷག་མ་ཞུགས་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའོ། །དེ་ལྟར་གསུམ་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ས་བཅུ་པའི་འདའ་བྱ་ལ་ཚུལ་ལམ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པར་དགོངས་པས་བསྡུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
1 ཞོལ། ཤོག ༨༥ ན ༡ ཞེས་བརྗོད་པ་མ་ཐོབ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༡༠༩ ཕྲེང་། ༡༤

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 323

རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང༌། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ཞེས་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་པའོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ས་བཅུ་པ་ཡིན་ཏེ། དམན་པ་ས་བརྒྱད་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་འོག་མ་རྣམས་ལས་འདས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཙམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། གཉེན་པོའ་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ིམཐོང་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་དང༌། གཉེན་པོའ་རྟེན་ཅན་གཉིས་དང༌། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཟག་ ིརྫས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་གཉིས་སོ་སོར་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་མཐོང་བའི་ལམ་དང༌། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་སྤོང་བས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ལམ་གཉིས་པོ་ཁོ་ནའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །ངག་དོན་ནི། གཉེན་པོའ་ཚོགས་སྒྲུབ་ ིཆོས་ཅན། བརྒྱད་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་བཞི་དང༌། སྒོམ་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་
སོ། །རྩ་བ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང༌། དེ་ལའང་གཞན་དོན་དང༌། རང་དོན་གཉིས་ལས། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང༌། མཚན་མ་མེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ལས། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོའ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌། སྤངས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དོན་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་ ིསྤངས་པ་འཐོབ་པ་དང༌། ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་

324 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དང༌། གནས་སྐབས་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་དེ་ལྟ་བུ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་དག་ཏུ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །ངག་དོན་ནི། ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་བརྒྱད་དུ་ངེས་ཏེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བརྒྱད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལས། སྐབས་དང་པོའ་འགྲེལ་པའོ།། །། ི

༈ གཉིས་པ་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ལམ་ཤེས་ལ། མཚམས་སྦྱར། ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད།
སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་འོག་ཏུ་ལམ་ཤེས་འཆད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་པས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་བཅུ་ནི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་སྔར་ནི་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཕགས་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་ས་བཅུའི་ཡོངས་སྦྱོང་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཕགས་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ལམ་གསུམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་དང༌། མཐོང་སྒོམ་ལམ་གྱིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལམ་དེ་དག་གི་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་མ་བསྟན་པས། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་བཅུ་ལས། རྒྱུའི་ཆོས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ལོགས་སུ་དྲངས་ཏེ་འདིར་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མཐོང་བའི་ལམ་དེའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བཤད་པ་ལས་གཟུང་བར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྣམས་ཀྱང༌། དེར་སྨོས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅེ་ན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མ་ལུས་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་བའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 325

སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ནི་དེ་ལས་གསུངས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཙམ་ཞིག་དྲངས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།1

།ཞེས་སོགས་སོ། །གཞན་དག་ནི་ལམ་
ཤེས་མེད་ན་རྣམ་མཁྱེན་མི་འཐོབ་པས་ལམ་ཤེས་འཆད་ཅེས་བཤད་མོད། ལམ་ཤེས་མེད་ན་མེད་ཅེས་པར་སོང་གི་ལམ་ཤེས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་ཅེས་པར་མ་སོང་ལ། འདིར་མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ལམ་ཤེས་ལས་རྣམ་མཁྱེན་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམས་ལས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་བཅུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གོ་རིམས་ཉིད་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ་ལ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་
ལམ་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྩ་བ་ནི། ལྷ་རྣམས་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གང་སྤོང་བའི་རང་བཞིན། གཞན་ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་བྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། དངོས་ཀྱི་རྟེན་དང༌། བརྒྱུད་པའི་རྟེན་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གེགས་དང་བྲལ་བ་ནི། ལམ་ཤེས་གསུངས་པའི་ཚེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་དག་གིས་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་འོད་མོག་མོག་པོར་མཛད་པ་ནི་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་དེ་དག་ལ་ལམ་ཤེས་2

ཉིད་དེ་མ་ཐག་སྐྱེ་བར་རུང་བ་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ང་
རྒྱལ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་རྟོགས་པ་ལམ་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཕྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྱས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་མདོ་དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱིས་ལམ་ཤེས་དེ་མ་ཐག་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ང་རྒྱལ་བཅོམ་པ་ཞིག་དགོས་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཐུན་རྐྱེན་དང་ལྡན་པའི་རྟེན་ནི། ལམ་ཤེས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དང། དེ་ལས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༥༨ ཕྲེང་། ༣
2 ཞོལ། ཤོག ༨༧ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༦༧ བ ༥ ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་

326 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྣལ་འབྱོར་པ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་ཉན་རང་སློབ་པས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡུལ་ངེས་པ་དང༌། ཞེས་པའི་མདོར། གང་ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་ནི། བླ་མེད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལམ་ཤེས་བསྒོམ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་མི་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི་ངེས་དོན་མཚན་ཉིད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་བྱང་སེམས་མིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེ་བར་བསྟན་མ་ཐག་ཡིན་པས་སོ། །ཕྱི་རོལ་པ་ལ་བྱེད་པ་ལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་དོ།།
འདིའི་མཐའ་དཔྱད་པ་ནི། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན།
སེམས་ཙམ་པ་དག་དགོངས་གཞི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཏུ་ཐ་དད་མེད་པ་དང༌། ལམ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང༌། འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་དུ་མཚུངས་པ་ལ་སོགས་ལ་དགོངས་ནས། དགོས་པ་ཉན་ཐོས་མ་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་དང༌། བྱང་སེམས་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་བཟུང་པའི་ཕྱིར། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ངེས་དོན་ལ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་དང༌། མོས་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་དང༌། འབྲས་བུ་རྣམས་གསུམ་དུ་ངེས་ཤིང༌། དགྲ་བཅོམ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པ་སླར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་ཀྱང༌། འདིར་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། མཐར་ཐུག་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་ན་འཇིགས་པ་མེད་པའི་གནས་ཐོབ་དགོས་པ་ལ། ཉན་རང་གི་མྱང་འདས་ཐོབ་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པར་མྱང་འདས་མཐར་ཐུག་མེད་པས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་སོ།།
དེས་ན་ཉན་རང་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའང༌། དག་པའི་ཞིང་དུ་པདྨའི་སྦུབས་སུ་ཡིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་གྱི་ལུས་བླངས་ཏེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སད་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 327

པར་བྱས་ནས་སླར་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པར་ལང་གཤེགས་ལས་བཤད་ཅིང༌། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གསུངས་པ་ནི། འཁོར་བའི་ལམ་གྱིས་དུབ་པའི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་རེ་ཤིག་དབུགས་དབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡོན་ནོ། །འོ་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གང་ནས་འཇུག་ཅེ་ན། ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་སྒོམ་པ་དང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དུས་མཉམ་མི་འོང་བས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གོང་དུ་ཆོས་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ནི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ལ། དེའི་སྔོན་དུ་ཚོགས་གསོག་པ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འགྲོ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ནི་ཚོགས་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འོ་ན་འཁོར་བའི་མཐའ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་ཟད་པའི་
མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ། མྱང་འདས་ཡིན་ན་འཁོར་བ་ཟད་པའི་མཐའ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན་མྱང་འདས་ཐོབ་ཀྱང༌། འཁོར་བ་མ་ཟད་པར་འདོད་དགོས་པས་འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་མེད་དོ། །ཞེས་འདོད་པ་ནི་ཐར་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའོ། །གལ་ཏེ་མྱང་འདས་ཐོབ་པ་ན་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་རང་གི་འཁོར་བ་ཟད་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་བ་ཙམ་ཟད་པ་མིན་པས། དེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བ་ཟད་པ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སངས་རྒྱས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲིབ་གཉིས་ཙམ་སྤངས་པ་མིན་པས། སངས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པ་ཡོད་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་སྨྲས་ན་ལན་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག།།དེས་ན་འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་མེད་ན་ཉོད་མོངས་ཟད་པ་མེད་དགོས་པས། སྒྲིབ་གཉིས་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་དང༌། ཆེས་ཤིན་ཏུ་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འཁོར་བ་ཟད་པ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ཟད་པ་ཡོད་པས་སོ།།
འོ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱའམ་མི་རྒྱ་ཞེ་ན། རྒྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྒྲིབ་གཉིས་གློ་བུར་བ་ཡིན་པས་གཉེན་པོ་དང་ཕྲད་ན་འབྲལ་རུང་ཡིན་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་རེ་རེའི་འཕྲིན་ལས་

328 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐུགས་རྗེའི་ཡུལ་དུ་དོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། གང་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཞུགས་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་འཇུག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དུ་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་རེ་རེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་ཀྱི་བར་
དུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསུངས་པ་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སྲིད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་ཆད་པའི་གནས་སྐབས་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་བ་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་སྲིད་མི་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་ཚད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཉེས་པ་འདི་ནི། ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཚང་རྒྱ་མི་རྒྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ལ། འཚང་རྒྱ་རྒྱུ་རྣམས་རྒྱས་ཚར་བ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་ཆད་པར་ཐལ་བས་སོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་འདི་ནི་ཁྱབ་པ་འགལ་བའང་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ལ་བཀོད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མ་ཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱས་ལ་བཀོད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གཙོ་1

བོ་ཡིན་པས་སོ། །གཞན་དུ་
ན་དུ་བ་སྐྱེས་པ་ན། མེའི་འབྲས་བུ་རྒྱུན་ཆད་དགོས་པར་འདོད་པ་དང༌ཁྱད་པར་ཅི་འདུག་སོམས་ཤིག།།ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་འཁོར་བ་མ་2

ཡིན་པར་ཐལ།
འཁོར་བའི་མཐའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེར་འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། འགྲོ་འོང་བྲལ་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟའི་ཞེས་དང༌། དེའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོངས་པ་དང༌། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་གཞན་དུ་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ཁོ་བོས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༨༩ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༦༩ ན ༥ འཕྲིན་ལས་ཡིན་པས་སོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༨༩ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༦༩ ན ༦ མིན་པར་ཐལ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 329

བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ།
གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་པ་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་བ་མིན་པ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་ཞུགས་པའི་སློབ་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་དོན་དུ་གཉེར་གྱི། རང་དོན་དུ་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་ཙམ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཡིན་པས། དེ་ལ་ཞུགས་པར་བཤད་པ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་ག་ལ་དགོས། དེའི་ཕྱིར་ཊཱིཀ་བྱེད་དག་གིས་མུན་སྤྲུལ་བྱས་ལ་འདིར་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་བར་བཤད་པའང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་དགོས་ནས་མིན་ཏེ། དག་ས་ལ་གནས་པས་གཞན་དོན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མི་སྲིད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྐྱེ་བ་ལེན་ན་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ལེན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་གཏན་མི་སྤོང་བར་བཤད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ལའང་ཉོན་མོངས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་མི་སྤོང་བར་བཤད་པ་ཙམ་ཡང་མིན་ཏེ། བག་ལ་ཉལ་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་མ་1

ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པས་
ཤེས་པ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཁ་ཅིག་སྙིང་རྗེ་དང༌། སྨོན་ལམ་དང༌། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་ཆོས་སུ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་དག་འདིར་མི་སྤོང་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་སུ་འདོད་ཅིང༌། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་དང་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་འདྲ་བས་ཉོན་མོངས་སུ་བཏགས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་སྤོང་མི་སྤོང་གི་དོགས་པ་བླུན་པོ་གནག་རྫིའི་ངོར་ཡང་དཔྱད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་ནི་ཉོན་མོངས་ཙམ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྤོང་བར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལས་ནི་རང་དོན་དུ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང༌། གཞན་དོན་དུ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་བསྡུས་པ་ཡོངས་སུ་སྡུད་
1 ཞོལ། ཤོག ༩༠ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༦༩ བ ༤ མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་

330 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། དེ་འདྲ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ལམ་ཤེས་སྔ་མ་སྔ་མའི་བྱེད་ལས་ཡིན་ཏེ། དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་ལ། ཉན་ཐོས་དང༌། རང་རྒྱལ་དང༌། བྱང་སེམས་
ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གསུམ། དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེས་དངོས་དང༌། རྒྱུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ། གཞན་དག་གིས་འདོད་པ་ནི་སྔར་བཀག་ཟིན་ལ། རང་ལུགས་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཞིང༌། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། དེའི་དོན་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ལམ་དེ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཙམ་མིན་པས། གང་ཟག་དང་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཙམ་ཡིན་གྱི། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་མིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་དུ་བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྒོམ་ལམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་སྒོམ་པར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་མིན་ནོ།།
ཉོན་སྒྲིབ་ནི། འཛིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་ཞར་ལ་
སྤོང་བས་དེའི་གཉེན་པོར་སྒོམ་མི་དགོས་ལ། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ནི་མཐོང་ལམ་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་མཐོང་ལམ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་འབྲེལ་བར་བསྟན་ཅིང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ནི་མཐོང་སྒོམ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྦྱོར་ལམ་དུ་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་བའི་ཚུལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་བསྒོམས་པས་མཐོང་ལམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཉམ་གཞག་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 331

པའི་ཤེས་རབ་དེ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་དྲན་པའི་སྒོ་ནས། དེའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པར་ནུས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། ཚུལ་འདི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རིགས་བསྒྲེའོ།།
གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་རྟེན་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་
ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། ཤེས་པར་བྱ། གང་དུ་ན། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནིའོ། །གང་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ལམ་འདིའོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་ན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ནིའོ། །འགྲེལ་པ་ནི་སྐབས་འདིར། མདོ་ལས། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤ་རྩ་དྲུག་གསུངས་པ་དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་གཉིས་ནི་རང་མིང་གིས་བསྟན་ཅིང༌། སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་བདག་མེད་པ་ཅེས་པའི་མིང་གཞན་གྱིས་བཤད་ལ། བདག་མེད་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་ཅེས་པའི་མིང་གཞན་གྱིས་བཤད་པས་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བཞི་དག་དང༌། གཞུང་འདི་འགྱུར་མ་དག་པས། གསེར་གླིང་པའི་འགྲེལ་བཤད་དུ། སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་བདག་མེད་པ་དང༌། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་བཞི་དག་དང༌། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།
ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྒྱུ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང༌། རྐྱེན་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན། ནད་དང༌། འབྲས་དང༌། ཟུག་རྔུ་དང༌། སྡིག་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་ནི་སྡུག་ཀུན་སོ་སོ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེར་མ་ཟད་སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་དེ་དག་ཉིད་སོ་སོ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་དང༌། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དང༌། འགོག་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ནི་མདོ་ལས་རིམ་བཞིན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གསུམ་རྣམས་ཀྱིས་མཚོན་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ན་སྡུག་ཀུན་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་དུ་ཡིད་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་

332 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་རྒོལ་བས་ཕ་རོལ་དང༌། གནོད་བྱེད་ཡོད་པས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་ཐ་མར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། གཡོ་བ་དང་རབ་ཏུ་འཇིག་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ལྷག་མེད་དུ་འགོག་པར་བྱ་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཕྱིའི་གནོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པས་འཇིགས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་གནོད་པས་གླགས་ཐོད་པས་ནད་འགོ་བ་དང༌། སེམས་ཅན་མིན་པའི་གནོད་པས་གླགས་ཐོད་པས་འཚེ་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཕ་རོལ་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱང་ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་གསུམ་སྡུག་ཀུན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་གང་ལས་བསྟན་ཞེ་ན། སྡུག་ཀུན་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་དང༌། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དང༌། འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་ལུང་དོན་བླངས་པའོ།།
འགོག་པའི་བདེན་པའི་འགོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་བདག་མེད་པའི་མིང་གིས་དང༌། ཞི་བ་
རང་མིང་གིས་དང་། གྱ་ནོམ་པའི་རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་དབེན་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་དང༌། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་དང༌། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དག་གི་མིང་གིས་དང༌། ལམ་གྱི་བདེན་པའི་ལམ་དང༌། རིགས་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་དང༌། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་རང་གི་མིང་གིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་རྣམས་རྟོགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། བདེན་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 333

འཕགས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕུང་པོ་དོན་དམ་པར་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་མེད་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་རྟག་པའང་བདེན་པ་མིན། མི་རྟག་པའང་བདེན་པ་མིན་ཞེས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་བཀག་པ་དང༌། གང་གི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་བདེན་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་འཐད་པས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་མི་གནས་པ་རྒྱས་པར་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་1

རིམ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་
བཞིའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དུ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་བདེན་མེད་རྟོགས་པས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་སྒོམ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ། རྟེན་གང་ཟག་2

གི་ཁྱད་པར། དེ་ལ་
བརྟེན་པའི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ། ལམ་ཤེས་དེའི་རྒྱུ་ངེས་ཆ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཁྱད་ཆོས་དངོས་དང༌། དེ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བརྗོད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལས་རང་རྒྱལ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས། གང་གིས་ན་དེ་དག་གི་ལམ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་གཞན་ཡིན་3

སྙམ་པའི་དོགས་པ་བསུ་བར་རེ་ཤིག་ཉན་ཐོས་ལས། རང་རྒྱལ་
ཁྱད་ཞུགས་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། རང་བྱུང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། ལམ་བགྲོད་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། ཆོས་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས།

1 ཞོལ། ཤོག ༩༢ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧༡ བ ༥ རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་
2 ཞོལ། ཤོག ༩༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༧༡ བ ༦ རྟེན་གང་གི་ཁྱད་པར།
3 ཞོལ། ཤོག ༩༣ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༧༢ ན ༡ ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་

334 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དང་པོ་ནི། ལུང་ལས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་བལྟོས་ནས། སྲིད་པ་
ཐ་མའི་ཚེ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་དག་ཀྱང་བརྗོད་པ་དང་བཅས་པས་ཆོས་བསྟན་པས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་སྔོན་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པས་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར། བདག་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རང་རྒྱལ་དེ་དག་ལ་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བསྟན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་ཐོས་ལས་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ནོ། །འདི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲར་བརྗོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་པ་པོའ་ཤེས་པའི་རྩལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རྒྱལ་དེ་དག་ནི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ ིདང་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་སྒྲ་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པས། གཞན་དག་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩལ་ཉན་པ་པོས་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་ཁྱད་ཞུགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པའོ། །ངག་དོན་ནི། རང་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། ལམ་བགྲོད་ཚུལ་ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཚེ་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་མ་བལྟོས་པར་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར༌། ཆོས་ཅན། ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ཉན་ཐོས་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། སྒྲ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། ཆོས་སྟོན་པ་ནི་ངག་གི་ལས་ཡིན་པས་
ཡང་ཇི་ལྟར་སྒྲ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བསུ་བར། རྩ་བ་ནི། གང་གང་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་མི་འགལ་ཏེ། སྒྲ་མེད་ཀྱང་དོན་དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཡིད་ལ་བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་གདུལ་བྱ་གང་ཞིག་1

དོན་གང་ལ་
རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་ཉན་པར་འདོད་པ་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དོན་དེ་རྣམ་པ་ཁོ་ན་ལྟར་སྣང་བར་འགྱུར་བས་སོ། །ཁྱབ་སྟེ་ཆོས་སྟོན་པའི་2

ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ལྟར་སྟོན་ནུས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༩༣ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧༢ བ ༡ གང་གི་དོན་གང་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༩༣ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༧༢ བ ༢ ཆོས་སྟོན་པས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 335

པར་མ་བརྟགས་རྣམ་པར་མ་དཔྱད་པར་ཚིག་ཏུ་མི་སྨྲ་བས་བརྗོད་པ་ནི་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་ནས་ནང་གི་བརྗོད་པ་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨོན་ལམ་བཏབ་བོ། །དེ་བས་ན་སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་རྟོག་པ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་དང༌། རྒྱུའི་ཚུལ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་འདྲ་1

ན། རང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སྔོན་སློབ་ལམ་གྱི་ཚེ། ངག་གི་བརྗོད་པ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྨོན་ལམ་དང་ལས་2

ལ་སོགས་པ་དེའི་རྒྱུར་ཚོགས་
བསགས་ཤིང་ཡེ་ཤེས་བསྒོམས་པའི་མཐུས་དེ་ལྟར་ནུས་པ་ཡིན་ནོ།།
འདིར་སྨོན་ལམ་སོགས་ཀྱི་མཐུས་སངས་རྒྱས་རྟོག་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་ནུས་པ་ལྟར་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱང་དེའི་མཐུས་སྒྲ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་ནུས་ཞེས་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཡིན་གྱི། རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་སྒྲ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པར་འདྲའོ། །ཞེས་སྦྱོར་བ་ནི་མིན་ཏེ། གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་སངས་རྒྱས་སྒྲ་མེད་དུ་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཅེས་འཆད་པ་དག་ནི་བབ་ཅོལ་སྟེ། ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ཀུན་སློང་དགོས་མི་དགོས་ཁྱད་པར་མེད་པས་ངག་གི་ཆོས་བསྟན་པས་ཤེས་པའི་རྩལ་རྟོགས་ན་ལུས་ཀྱིས་བསྟན་པས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིད་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བསམས་པས་ལྷའི་དབང་པོའ་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡིད་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་ ིནོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། རང་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མེད་དུ་ཆོས་སྟོན་ནུས་ཏེ། སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་རང་གི་ཡིད་ལ་བསམས་པ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ལ་དོན་དེ་གོ་བར་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པའི་གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་3

ཆོས་ཅན། གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༩༣ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༧༢ བ ༣ ཇི་ལྟར་ན།
2 ཞོལ། ཤོག ༩༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༧༢ བ ༤ སྨོན་ལམ་དང་ལ་སོགས་
3 ཞོལ། ཤོག ༩༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༧༣ ན ༡ ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན།

336 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དོན་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་སྤོང་སྟེ། གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སློབ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་རྟོག་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་སྤོང་སྟེ། ཁྱོད་འཛིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱད་པར་གསུམ་པོ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད་ཀྱིས། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡང་དག་བསྡུས་པར་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གང་དག་འདིར་སྒྲུབ་པ་པོ་གང་ཟག་གི་རྟེན་དང༌། ཆོས་ཉིད་རིགས་ཀྱི་རྟེན་གཉིས་1

བྱས་

ནས། དང་པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང། གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། སྐབས་འདིའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག། །རྒྱལ་སྲས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར། རྒྱལ་སྲས་བདེན་ལ་མཁས་དང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང༌། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་གསུམ་ག་ལས། བྱང་སེམས་ཆེན་པོར་བཤད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །གཞན་དག་ཤེས་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བཞེད་པ་དང་ལམ་དེའི་རྟེན་རིགས་རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བཞེད་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིའི་རྟེན་རིགས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་རང་རྒྱལ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པར་འདོད་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ནང་འགལ་བ་ཆེན་པོའོ། །དེས་ན་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཡིན་ཞིང༌། གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་དེ་བྱང་སེམས་དང༌། རང་རྒྱལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཅིང༌། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འོ་ན་རང་རྒྱལ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་བའི་གཞི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ལོགས་པ་མེད་
ཅིང༌། ཐོས་བསམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༩༤ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༧༣ ན ༤ ཆོས་ཉིད་ཉིད་རིགས་ཀྱི་རྟེན་བྱས་ནས།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 337

ལ། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་ལ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་ཀས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་འདྲ་ཡང༌། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གཉིས་བསྟན་ཏེ། རགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང༌། ཕྲ་བ་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དོ།1

།ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་པོ་རྟུལ་བའི་ཕྱིར། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་
ཐོས་བསམ་བྱས་ཀྱང༌། བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་དེ་གོ་ཡི།2

ཕྲ་བ་མི་གོ་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་
ཅན་དབང་པོ་རྣོ་བས་བདག་མེད་ཕྲ་བའང་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པར་འདྲ་ཡང། གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ནས་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་བཀག་མ་བཀག་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གཉིས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོ་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
དེ་ལྟ་མིན་པར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལས་མ་བཤད་ཀྱང༌།
རང་རྒྱལ་དབང་པོ་རྣོ་བས་དེ་ལས་བཤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན། གཟུང་མེད་རྟོགས་ནུས་ན། བྱང་སེམས་དེ་ལས་ཀྱང་དབང་པོ་ཆེས་རྣོ་བས། དེ་ལས་བཤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་འཛིན་མེད་རྟོགས་ནུས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་གཅིག་པུ་བསྟན་པས་ཆོག་པར་ཐལ་ལོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱའོ། །སུས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སོ། །གང་གི་ཆེད་དུ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཤེས་པར་བྱའི། རང་དོན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནིའོ། །ཇི་ལྟར་ན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་པ་བསྒོམ་པ་ཁོ་ན་དང༌། དངོས་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བསྒོམས་པས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དོན་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པས་བསྡུས་པ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་
1 ཞོལ། ཤོག ༩༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༧༣ བ ༣ བདག་མེད་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་
2 ཞོལ། ཤོག ༩༥ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༧༣ བ ༣ བདག་མེད་རག་པ་ཙམ་དེ་དག་གོ་ཡི།

338 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཞིའི་ཁྱད་པར་རིགས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་རོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། ངེས་པར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། བཏགས་
པའི་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་ཐ་སྙད་དུ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་འགྲིབ་པ་དང་འཕེལ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་སློབ་པ་དང༌། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ནང་དང༌། ཕྱི་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚན་མར་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བདེན་པ་བཞིའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་སྐབས་ཀྱི་རིགས་བསྒྲེའོ།།
གསུམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་ངོ་ིབོའོ། །དང་པོ་ནི། དམན་མཆོག་གི་རིམ་པས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིའི་དོན་ལ། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ནི། གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་འདོད་ལྷ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་ཡི། ཁམས་གོང་གི་རྟེན་ལ་མི་སྐྱེ་སྟེ། དེ་དག་གི་སོ་སྐྱེ་རྣམས་སྐྱོ་བ་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར། སེམས་རྟེན་ནི། ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཅིང་། གཟུགས་མེད་ལ་མི་བརྟེན་ཏེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ནི་ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 339

འདོད་ཁམས་ལ་མི་དམིགས་ལ། མཐོང་ལམ་ཁམས་གསུམ་གའི་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ནི་ཐབས་མཁས་པས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ས་དགུ་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་རུ། ས་དགུ་ག་གཉེན་པོའ་རྟེན་དུ་བཤད་ཅིང༌། འདོད་པ་ཁམས་དང་ ིསྲིད་རྩེ་ན། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སྤངས།1

།ཅེས་བཤད་པ་ཉན་ཐོས་ཐབས་མི་མཁས་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས། དེ་དང་འདི་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་དོ།2

།

གཉིས་པ། བརྟེན་པ་མཐོང་ལམ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་3

གསུམ། དང་པོ་
ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའ་མཇུག་ཐོགས་སུ་སྐྱེས་ ིཤིང། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། གཞན་དག་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཆོས་ཉིད་གསར་དུ་མཐོང་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་འགོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ།4

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །ཆོས་ཉིད་གསར་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ནས་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་དང༌། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ། ཞེས་འདོད་པ་དག་ནི། ནང་འགལ་བའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་སྤུངས་པའོ། །དབྱེ་ན། ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གོ།
དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ནི། སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༢༨༤ ཕྲེང་། ༩
2 ཞོལ། ཤོག ༩༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧༤ བ ༤ བཤད་དོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན་ ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། གཉིས་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༩༦ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༧༤ བ ༤ རྣམ་གཞག་གསུམ།
4 ཞོལ། ཤོག ༩༧ ན ༡ མི་འཐད་དོ། གཙང་། ཤོག ༧༤ བ ༥ མི་འཐད་དོ།།

340 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལམ་མོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་ནི། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མོ། །དེ་གཉིས་ཀའང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང༌། སྔ་མས་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་སྤོང་བ་དང༌། ཕྱི་མས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་བཟོད་དང༌། རྗེས་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་ལ། སྔ་མས་ཤེས་བཟོད་སྔ་མ་གཉིས་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང༌། ཕྱི་མས་རྗེས་བཟོད་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ལ། འདི་གཉིས་ཁྱད་པར་གྱི་1

ལམ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། ཆོས་ཤེས་པས་ནི་གཟུང་
བ་རྟོགས་ལ། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། རྗེས་སུ་ཤེས་པས་འཛིན་པ་རྟོགས་སོ།2

།ཞེས་
གསུངས་པ་དང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་ཤེས་པའི་བཟོད་3

པ་

གང་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་འདི་གཉིས་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའོ།4

།ཞེས་སོ་
སོ་རང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡང༌། ཁོ་བོས་བཤད་པ་འདི་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་སྐད་བྱས་ན། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་ནུས་པ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་དྲུག་མཉམ་གཞག་ཏུ་རིམ་ཅན་དུ་ཐོབ་པས། མཐོང་ལམ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཕྱེ་བར་བཤད་པའང་ལེགས་པར་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། ཆོས་ཉིད་གསར་རྟོགས་སུ་5

ཁས་བླངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌།
ཡེ་ཤེས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་བདེན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་དག་ཀུན་ལས་བཏུས་སེམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༩༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༧༥ ན ༣ ཁྱད་པར་ལམ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༡༡༨ ཕྲེང་། ༡༤
3 ཞོལ། ཤོག ༩༧ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༧༥ ན ༤ ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༢༣༥ ཕྲེང་། ༤
5 ཞོལ། ཤོག ༩༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༧༥ ན ༧ གསར་རྟོགས་ཁས་མ་བླངས་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 341

ཙམ་གྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཁས་བླངས་ནས། སེམས་ཙམ་པ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་འདོད་པ་ལ། དམིགས་པ་དག་པ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པར་ཐལ་བ་དབུ་མ་པས་འཕེན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་ནས། སླར་ཡང་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ནི་འགལ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས། དབུ་མ་ཆེན་པོའ་བསྟན་བཅོས་དང༌། དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་ཐེག་ཆེན་ ིའཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་སྣང་མེད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ནས། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པར་འདོད་པ་དེ་བས་ཀྱང་དངོས་འགལ་ལོ། །ཁ་ཅིག །ཀུན་ལས་བཏུས། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཁས་བླངས་ནས། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་འདོད་པ་ནི། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་བཟོད་ནི། བདེན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་རིགས་བསྒྲེའོ།།
གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལའང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་འགྲོ་དགོས་པ་ལ། ཁོའ་རྙེད་ ིདོན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་ཡིན་ན། ཉན་རང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ། །འོ་ན། མཐོང་ལམ་དེ་གཉིས་གོ་རིམས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ན། སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོདང༌།
སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མཉམ་གཞག་ཏུ་བདེན་
བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཆོས་ཅན་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་དུ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ། འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཞིང༌། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཅིག་དང༌། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཏུ་འདོད་

342 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་ལུགས་གཉིས་བཀོད་ནས། ལུགས་ཐ་མ་ལ། ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་ཅིང༌། ལུགས་དང་པོའ་གཞུང་བཙུགས་པར་མཛད་དོ། །དེའི་དོན་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། ིམཐོང་ལམ་དེ་འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ལ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །ཀྱེ་མ། སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པོ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བཀོད་ནས་འགལ་བར་ཁས་བླངས་བཞིན་དུ། སླར་ཡང་མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཆེས་ངོ་མཚར་རོ། །གཞན་ཡང་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་ཡིན། སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཡང་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཅེས་པ་ནི། སྦྱོར་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཞེས་པ་ནི་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་དེ་ཉིད་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་མངོན་རྟོགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཞེས་པའོ།།
སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་ཆ་
ཤས་སུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་ཅེས་པའོ། །སྐད་ཅིག་ཀྱང་རང་གྲུབ་དུས་ལས། དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མར་བྱས་པའོ། །དེས་ན་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ལས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པོ་རྫོགས་པར་མ་གྲུབ་བར་དུ་དེ་ཉིད་རྫོགས་པར་མ་གྲུབ་ཅིང༌། བཅུ་དྲུག་རྫོགས་ནས་དུས་གཉིས་པར་མ་བསྡད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཅིག་རང་རྫོགས་པར་གྲུབ་ནས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དང༌། ཁོའ་ཆ་ཤས་ཞག་སུམ་ ིཅུ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཐོང་ལམ་ལ་ཆ་ཤས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་དབྱེ་རྒྱུ་མེད་ན། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང༌། འབྲས་གནས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སོ་སོར་དབྱེ་མི་ནུས་པས། ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་འཕེན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་འབྲས་བུའི་མངོན་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 343

རྟོགས་ལས་མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཞིང༌། མཐོང་ལམ་དེ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་ཅིང༌། འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང༌། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གོ །ཞེས་བཤད་ལ། སྐད་ཅིག་གི་གྲངས་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་རྩོད་པ་དག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་མེད་རྩོད་པ་ཡིན་གྱི། མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡིན་མིན་རྩོད་པ་ག་ལ་ཡིན།1

མཐོང་ལམ་དེ་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་
པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། འགྲེལ་ཆེན་དུ། དགོངས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ན་མཐོང་ལམ་པའི་ལམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།2

།ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་
ལྟར་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་མཉམ་གཞག་ཏུ་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་ཡང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་ནུས་པ་བཅུ་དྲུག་མཉམ་གཞག་ཏུ་རིམ་གྱིས་འདྲེན་3

པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཞིང༌། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་
ཀྱི་ཚེ་བདེན་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཡང༌། དེ་དག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་ནུས་པ་མེད་ན། སོ་སྐྱེ་དང་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གང་སེལ་བའི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དེའི་ས་བོན་སྤོང་མི་སྤོང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་དོ།།
བདེན་བཞི་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་ནུས་པ་གོ་རིམས་དེ་ལྟར་འཐོབ་པའང༌། ཚོགས་
ལམ་དང༌། སྦྱོར་ལམ་དུ། ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེར་གནས་ཐོབ་བྱ་སྨན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རིག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་བྱ།4

།ཞེས་པའི་གོ་རིམས་དང་མཐུན་པར་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་
ཅིང་བསྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་དག་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་འདི་ལྟར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ནི་མཁས་པ་དག་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུའོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༩༩ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༧༦ བ ༣ ག་ལ་ཡིན་ནོ།།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༡༢༠ ཕྲེང་། ༦
3 ཞོལ། ཤོག ༩༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧༦ བ ༥ རིམས་གྱིས་འཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཅིང་།
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༧༠ ཕྲེང་། ༡༦

344 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཚིག་གི་དོན་ལ་སྐད་ཅིག་མདོར་བསྟན། རྣམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད། རྣམ་པ་
མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། བདེན་དང་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་
མཐོང་1
བའི་ལམ་ནི་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་མདོ་ལས་བརྗོད་དོ། །སྐབས་གང་དུ་ན། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུའོ། །དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། ཆོས་ཤེས་པ་དང། ། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་བཟོད་པ་དང༌། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པོ་སོ་སོར་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པ་དང༌། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་དག་དང་ལྡན་པ་ཚེ་འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་དག་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བུར་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞེ་
ན། རྩ་བ་ནི། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། དོན་དམ་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང༌། སངས་རྒྱས་དག་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཕན་ཚུན་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེན་པོ་ཉིད་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་ཉིད་དང༌། སྔ་མ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ཚད་ཀྱིས་གཟུང་དུ་མེད། ནམ་མཁའ་ཚད་མེད་པ་བཞིན་དུའོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་2

པ་བཞི་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པ་དང༌། ཆད་པའི་མཐའ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་ལ་ཆོས་ཤེས་3

ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༠ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༧༧ ན ༣ བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ལམ་ནི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༠ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༧༧ ན ༧ ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠༠ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༧༧ ན ༧ ཆོས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 345

པའི་རང་བཞིན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བླང་བ་དང་དོར་བ་མེད་པར་བསྒོམས་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མོས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཚད་མེད་པ་བཞི་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ། འགོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་1

དོན་དམ་པར་གཉུག་མ་
རང་བཞིན་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཚད་མེད་པར་མཉམ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་འཐོབ་པ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་པར་གཉེན་པོ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྡུས་པ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་དང་ནང་གི་འཚེ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།བཞི་པ། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒོམ་པ་ཁོ་ནས་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་འདུས་བྱས་དང༌། མྱ་2

ངན་ལས་འདས་པ་འདུས་མ་བྱས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཞི་བ་
དང། ཤེས་རབ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས། ལྷས་བྱས་པ་དང། འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་དང། ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གནོད་པ་གསུམ་ལས་རིམ་བཞིན་བསྲུང་བ་དང། སྐྱོབ་པ་དང། སྦ་བ་དག་མཛད་པ་དང། སངས་རྒྱས་ཉིད་མངོན་པར་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་གནས་ནས། དེ་ཉིད་ལ་གཞན་དག་འགོད་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་ཟད་པར་བྱེད་འདོད་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་3

བ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་དག་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧༧ བ ༢ གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༧༧ བ ༤ མ་བྱས་པ་འདུས་མ་བྱས་ལ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ ན ༣ བཞི་པོ་དེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ནི་ གཙང་། ཤོག ༧༧ བ ༦ བཞི་པོ་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་

346 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འདི་དག་མཉམ་རྗེས་གང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན།1

རྗེས་ཐོབ་སོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཚེ་འདི་ཕྱིའི་ཕན་
ཡོན་སོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པས་མཚོན་ནས། མཉམ་གཞག་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ནི། གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། འགྲེལ་ཆེན་དུ། སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་སྐྱེ་བ་ན། རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུས་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་གི་མཇུག་ཏུ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་སྐྱེ་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །རྣམ་པ་འདི་དག་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་བཞེད་པ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་གཞུང་གིས་མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་དོན་2

བཤད་པར་འདོད་པ་དག་གི་ཕྱོགས་སུ་
བསླན་པར་འགྱུར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ནས་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ནི། འདིར་མཐོང་
ལམ་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་གིས་རྣམ་པའི་དོན་མ་བཤད་པར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་གྲངས་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་ཉི་ཚེ་མཛད་པར་ཟད་དེ། བཤད་པ་དང་མ་བཤད་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་སུའང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ། དེ་དགག་པ་ནི། སེང་བཟང་སོགས་གཞན་དག་ན་རེ། དེ་ལྟ་ནའང་གཞུང་གཞན་3

དེ་དག་གིས་ནི་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་དང༌། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མངོན་རྟོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་སོགས་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།4

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རིམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་ཚིག་དོན་ལའང་མ་ཞུགས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་ཀྱང་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞིང། 1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༧༧ བ ༧ ཅེ་ན།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༧༨ ན ༢ དོན་མ་བཤད་པར་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༧༨ ན ༥ གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༠༡ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༧༨ ན ༦ མ་བསྟན་པར་མངོན་པར་རྟོགས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 347

ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ལས་དམིགས་རྣམ་གྱིས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་བསྟན་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང༌། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་
ལ་གསུམ་གྱི་མཚམས་སྦྱར་ནི། མཐོང་བའི་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཀུན་ནས་ཞེས་སོགས་སོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་བཞི་དང༌། ལྔ་པ་དང༌། དྲུག་པ་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན། སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་འབྲས། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་བདག་འབྲས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རྨུགས་རྒོད་སོགས་ཞི་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ལ་རང་དབང་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་དང༌། ང་རྒྱལ་བཅོམ་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་པ་དང༌། དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་མཐུན་རྐྱེན་གཉིས་དང་ལྡན་པས་ནང་གི་ཉེར་འཚེ་སྒོམ་སྤང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། ཕྱིའི་ཉེར་འཚེ་ཕ་རོལ་གྱིས་བྱས་པའི་གནོད་པ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་མིན་པ་ཉིད་དང༌། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པ་དང༌། གནས་སྐབས་སུ་རྟེན་སྒོམ་ལམ་པ་གནས་པའི་ཡུལ་ཡང་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། དྲུག་ཡོད་དེ། སེམས་ལས་སུ་རུང་ཞིང༌ཐེག་ཆེན་དགེ་བཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་བྱེད་པ་གཉིས། ཕྱི་ནང་གི་ཉེར་འཚེ་ཞི་བའི་བྱེད་པ་གཉིས། རྫོགས་བྱང་སྒྲུབ་ཅིང་རྟེན་ཡུལ་མཆོད་རྟེན་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་བསྟན་ནས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་ངོ་བོའོ། །དང་པོ་ནི། ིབྱེད་པའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་དང། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབྱེ་བ་བསྟན་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང། སོ་སོའ་ངོ་བོ། །བྱེད་ལས་ཀྱི་དོན་ ིབསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཉིས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་འཆད་ཅིང། དེ་ལའང་མོས་པ་དང་བསྔོ་བ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་མོས་པའི་ངོ་བོ་ནི། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡུམ་ལ་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་ངེས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པའོ། །དེ་ཡང་ཡུམ་ལ་དོན་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ལས། ཡུམ་གྱིས་རང་དོན་སྒྲུབ་ནུས་

348 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་ཆ་ལ་མོས་པ་ཅུང་ཟད་ལྷག་པའི་སྒོམ་ལམ་ནི། རང་དོན་མོས་པ་ཅེས་བྱ་ལ་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་སྒོམ་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ན་ཡོད་དེ། ས་དེ་དག་ཏུ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷག་མ་མེད་པར་མ་སྤངས་པའོ། །ཡུམ་གྱི་རང་དོན་སྒྲུབ་བ་དང༌། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་མཉམ་དུ་མོས་པ་ལྷག་པ་ནི་གཉིས་དོན་མོས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ན་ཡོད་དེ། ཉོན་ཡིད་སྤངས་པས་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡུམ་གྱིས་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ལ་ལྷག་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་མོས་པ་ནི་གཞན་དོན་
མོས་པ་སྟེ། ས་བཅུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ན་ཡོད་དེ། སྐབས་དེར་གཞན་དོན་སངས་རྒྱས་དང་ཆ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། སྒོམ་ལམ་བསྔོ་བའི་མཚན་ཉིད། མོས་པ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་རྩ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་འདུན་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའོ། །སྒོམ་ལམ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནི། རང་གཞན་གྱི་དགེ་རྩ་ལ་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་1

བའི་ངོ་

བོར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ། ཁ་ཅིག །མོས་བསྔོ་ཡི་རང་གསུམ་པོ་འདི་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་བབ་ཅོལ་ཏེ། སྒོམ་ལམ་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས། བསྔོ་ས་མ་འོངས་པ་ན་འཐོབ་འགྱུར་གྱི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང༌། བསྔོ་བྱ་རང་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངམ། དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་དམིགས། དང་པོ་ལྟར་ན་ཀུན་མཁྱེན་2

ཏུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མིན་པ་ཉམས་སོ། །འདིས་
རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལའང་མཚུངས་ཤིང༌། མོས་པ་ཡུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར། ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་སུ་བཤད་པས་གསལ་ལོ།།
འོ་ན་འདི་དག་ཟག་བཅས་སུ་བཤད་པ་ཟག་པ་3

གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་
སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཅིང༌། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པས་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མེད་ཅིང༌ཤེས་སྒྲིབ་མིན་ལ། ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཀྱང༌། བདེན་འཛིན་གྱི་བག་

1 གཙང་། ཤོག ༧༩ ན ༤ དྭང་བའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༣ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༧༩ ན ༥ ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐལ་ལོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༧༩ ན ༦ ཟག་པ་གང་གང་གི་དབང་དུ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 349

ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་ཡུལ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་བདེན་སྣང་ཡོད་ཅིང༌། དེའི་ཕྱིར་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། བདེན་སྣང་དེ་ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་ཐལ་ལོ། །འདི་དག་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་ལོག་པར་བཤད་ཅིང༌། གཞན་དག་ཡིད་བརྟན་མ་རྙེད་པར་སྒྱུ་ཐབས་ཀྱིས་དོར་བར་སྣང་ངོ་།།
གཉིས་པ། སོ་སོའ་ངོ་བོ་ལ་གསུམ་ལས། མོས་པ་ལ་དངོས་དང༌། ཕན་ཡོན་གཉིས། དང་ ིཔོ་ལ། གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྒོམ་པའི་ལམ་དང་པོ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། མོས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། །ལུས་དང༌། ཡན་ལག་དང༌། ཉིང་ལག་གི་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །འགྲེལ་པའང་དེ་ལྟར་གསུམ་ལས། རྩ་བའི་དབྱེ་བ་ནི། ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་མ་ཟད། མོས་པའི་ངོ་བོ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཡུམ་གྱིས་རང་དང༌། གཉིས་ཀ་དང༌། གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་དམིགས་པ་ཉིད་རང་དོན་དང༌། གཉིས་དོན་དང༌། གཞན་དོན་མོས་པ་གསུམ་མོ། །འོ་ན་ཚོགས་ལམ་སོགས་སུ་ཡུམ་ལ་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་མོས་པ་དེ་དག་ཀྱང་འདིར་གཟུང་ངམ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ནམ། འབྲས་བུར་གྱུར་པ་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དང་པོར་ཚོགས་ལམ་སོགས་སུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་དོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་མོས་པ་ཆོས་ཅན། གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་དོན་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ལ་རིམ་བཞིན་ལྷག་པར་མོས་པའི་རང་དོན་མོས་པ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིའི་ནང་ན་ཡང་ཅེས་པ་འགྱུར་མ་དག་པ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་མཐོང་བའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས།1

ཞེས་པ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་ནི། དེ་དག་ཀྱང་ཞེས་སོགས་དང༌། ཉིང་
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༡༦༠ ཕྲེང་། ༢༡

350 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལག་གི་དབྱེ་བ་ནི། དེ་ཡང་སོ་སོར་ཞེས་སོགས་ཏེ། ངག་དོན་དབྱེ་སྦྱོར་རོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་མོས་པའི་ཕན་ཡོན་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དང་པོ་སྒོམ་པའི་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་
བ་ནི། ཤེས་རབ་ཅེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་མཉམ་གཞག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེར་ཕྱིན་ལ་ཞུགས་པའི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོ་རང་དོན་མོས་པའི་གནས་སྐབས་དགུ་དག་ཏུ་སོ་སོར་བ་སྟོད་1

པ་

རྣམ་པ་དགུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་བསྟོད་པར་འདོད། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་གཉིས་དོན་མོས་པ་དང་གསུམ་པ་གཞན་དོན་མོས་པའི་གནས་སྐབས་དགུ་དག་ཏུ་སོ་སོར་བཀུར་བ་དང་བསྔགས་པ་རྣམ་པ་དགུ་དགུས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་བཀུར་བ་དང་བསྔགས་པར་འདོད་དེ། དེས་ན་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མོས་པ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དོན་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་ནས་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་བརྗོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་དང་མི་འཚམ་པར་བརྗོད་པའི་གཅམ་བུའམ་ངོ་བསྟོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མིན་ནོ། །རྩ་འགྲེལ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་མོས་པ་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་བསྒོམས་པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཐུགས་རངས་པའི་བསྟོད་བཀུར་བསྔགས་གསུམ་མཛད་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ། བསྔོ་བ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་མོས་པ་ལས་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་
ཏུ་བསྒྱུར་བའི་བསྔོ་བ་འབྱུང་བས། གཉིས་པ་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་ཅེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྔོ་བའི་ངོ་བོ་སྟོན་ཅིང༌། ཁམས་གསུམ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་དང༌། ཞེས་པའི་བར་རྣམས་ཀྱིས་བསྔོ་བའི་ཁྱད་ཆོས་སྟོན་ལ། ལྷག་མས་བསྔོ་བའི་དབྱེ་བ་སྟོན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་ནི་ཞེས་པ་རྐང་པ་གཅིག་གིས་བསྔོ་བྱའི་རྫས་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་དང༌། དེ་ནས་གཅིག་གིས་སྔོ་བྱེད་ཀྱི་སེམས་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་དང༌། དབེན་དང་ཞེས་པས། བསྔོ་བ་པོའ་གང་ ི 1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༤ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༨༠ ན ༢ སོ་སོར་བསྟོད་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 351

ཟག་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཚོགས། རང་བཞིན་དྲན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་པས་བསྔོ་རྒྱུའི་དགེ་རྩ་ལ་རྟེན་གྱི་ངོས་ནས་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་དང༌། ཐབས་བཅས་ཅེས་པས་དགེ་རྩ་ཕྱིན་དྲུག་ལ་ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་ ིཔ་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌ཞེས་པས་བསྔོ་བྱེད་སོགས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འགོག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང༌། །ཞེས་པས་ཇི་ལྟར་བསྔོ་བའི་ཚུལ་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་བསྔོ་བ་དང༌། ཁམས་གསུམ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་དང་།1

།ཞེས་
པས་བསྔོ་བ་ཁམས་གསུམ་དུ་མི་བསྔོ་བར་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བར་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ནི། བསྔོ་བ་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ལམ་གསུམ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོའ་བྱེད་པ་དང་ལྡན་ ི 2

པ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་དགོས་པ་མི་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྔོ་བ་3

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བའི་ཚུལ་
རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་བྱེད་དོ།།
བཅུ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། མིང་དོན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་མོས་པའི་དགེ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞེས་དེ་ལྟར་མདོ་ལས་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བའོ། །མི་དམིགས་པའི་བསྔོ་བ་ཞེས་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་བསྔོ་བྱ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའོ། །ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་སྔོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དང༌། དབེན་པ་ནི་བསྔོ་བ་པོའ་གང་ཟག་བདག་ལ་སོགས་ ིཔ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་དང་།4

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
དྲན་པའི་བསྔོ་བ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་དང༌། བྱང་སེམས་རང་གི་དགེ་བ་བཟང་ངན་དུ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བའོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བཅས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༢ ཕྲེང་། ༡༤
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༨༠ བ ༤ བྱེད་པ་དང་སྡོམ་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༨༠ བ ༤ བསྔོ་ས་ཡང་དག་པར་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༠༥ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༨༠ བ ༦ དངོས་པོ་དང་དེ་དགེ་བའི་

352 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་བསྔོ་བ་ཡིད་བྱེད་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ལ་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བའོ། །མཚན་མ་མེད་ཅེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྔོ་བ་ཡིད་བྱེད་ནི། བསྔོ་བྱ་སོགས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པའི་མཚན་མ་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གནང་བའི་མིང་ཅན་ནི་འཁོར་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྔོ་བའོ།།
བསྔོ་ས་ཁམས་གསུམ་པོར་མ་གཏོགས་པའི་མིང་ཅན་ནི། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཁམས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ཆུང་ངུ་ཞེས་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྔོ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྔོ་བའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་འབྲིང་གི་མིང་ཅན་ནི་གདུལ་བྱ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀོད་པའི་དགེ་བ་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྔོ་བའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་གདུལ་བྱ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་གནས་པར་བྱས་པའི་དགེ་བ་རྣམས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྔོ་བའོ། །རྩ་འགྲེལ་ལ། ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཡུམ་ལ་མོས་པ་སྒོམ་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་རྩ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོས་པའི་བསྔོ་བ་ཆོས་ཅན། ཚུལ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསྔོ་བའི་རང་བཞིན་དང༌། ཁྱད་ཆོས་བརྒྱད་དང༌། དབྱེ་བ་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་
བ་ནི། ཐབས་དང་སོགས་ཏེ། དང་པོས་རང་ཚུལ། གཉིས་པས་རང་ཡུལ། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ངོ་བོ་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐབས་ཀྱིས་དགེ་རྩ་རྣམས་དམིགས་ནས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བར་བྱ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་སྒོམ་ལམ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཡིན་ཏེ། རང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དགའ་བ་བསྒོམ་པའི་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་མོས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 353

པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། འབྱུང་འཁུངས་གནས་གསེར་གྱི་གར་བུ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་གསར་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་བསོད་ནམས་དེ་གསེར་མགར་གྱིས་གསེར་སྦྲམ་རྒྱན་དུ་བསྒྱུར་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་དོ། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་འཐོབ་ཅིང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་འདུས་བྱས་པ་དང༌། དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་བསོད་ནམས་མཉམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ས་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།
གཉིས་པ་ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་ལ། དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའ་ངོ་བོ་རྒྱས་ ིཔར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་འོག་ཏུ་ཟག་པ་མེད་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་སྟེ། དེ་ཡང་སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང༌། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ཁ་ཅིག་རྟོགས་པ་དང༌། སྤངས་པའོ། ཞེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། སྤངས་པ་ནི་འགོག་བདེན་ཡིན་པས། སྒོམ་ལམ་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། གཉིས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་དང་པོ་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་པའི་ལམ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། དེ་ཡི་ངོ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཟག་མེད་སྒོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཉིད་དོ། །དེས་མ་ཟིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་མི་འཐོབ་པ་ནི་མཆོག་ཉིད་དོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བ་ནི་ཀུན་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྣམ་པའོ། །གནས་སྐབས་སུ་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་མི་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་གོང་མ་གོང་མ་རིམ་བཞིན་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ནི་གཏོད་པར་བྱེད་པའོ། །མཐར་ཐུག་དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །ངག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་སོགས་ལས་ཁྱད་བར་འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པས་གནས་

354 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་བསྐྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་རྒྱུ་དང༌། རང་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་སོགས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་མཐུན་རྐྱེན་དང༌། ལྷག་མས་འགལ་རྐྱེན་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས་ལས། མཐུན་རྐྱེན་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཞི་གནས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ནོ། །འགལ་རྐྱེན་ནི། ནང་གི་རྐྱེན་རིགས་དམན་པས་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མ་མོས་པ་དང༌། དབང་པོ་དམན་པས་དངོས་པོར་འཛིན་པ་དང༌། ཕྱིའི་རྐྱེན་བདུད་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་དང༌། མི་དགེ་བའི་གྲོགས་པོ་དང་འགྲོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒོམ་ལམ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་ནང་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ཚང་ཤིང༌། ཕྱི་ནང་གི་འགལ་རྐྱེན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་དང་བྲལ་བ་ལས་སྐྱེ་དགོས་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་
ནི། དེ་ལྟར་འཐོབ་པ་དང་མི་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་དག་བཤད་ནས། སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་འཕགས་པ་སོ་སོའ་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར་སྤྱིར་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། འབྲས་བུ་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ ིནི། འདིར་གང་དག་ཡུལ་ཅན་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དྲི་མས་དག་པ་ན། དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་དྲི་མ་དེས་དག་ཅེས་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དྲི་མས་དག་པ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་དྲི་མས་དག་དགོས་པས་དྲི་མ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག །ཕྱོགས་དེ་ལ་དགག་པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་ནས། རང་ལུགས་འཇོག་པ་ན་དེས་ན་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསལ་བའི་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་རྣམ་པར་དག་པས་ན། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པས་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པར་བརྗོད་ཀྱི། སྤྱིར་ཡུལ་ཅན་དག་པས་ཡུལ་དག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་ནང་འགལ་དངོས་སུ་སྨྲ་བ་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསལ་བའི་དྲི་མ་དེས་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་ ི

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 355

ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་དག་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དྲི་མས་དག་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་དྲི་མས་དག་མི་དགོས་པ་ཉམས་སོ།།
བར་ཆད་མེད་ལམ་དྲི་མས་དག་པ་ན་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། དེའི་ཡུལ་སོགས་ཀྱང་དག་
དགོས་པ་དང༌། ཡུལ་ཅན་དག་པས་ཡུལ་དག་མི་དགོས་པའང་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིའི་གཟུགས་སོགས་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་མིན་གྱི། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན། ཞེས་པའི་ལུང་དྲངས་ནས་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་ཅིང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཅེས་སོགས་སོ། །དེས་ན་ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་དག་པའི་དག་པ་དང༌། ས་གཉིས་པ་པའི་ཕུང་པོའ་ཆོས་ཉིད་དྲི་མས་དག་པའི་དག་པ་རིགས་ཐ་མི་དད་དེ། གཉིས་ཀའི་དག་བྱ་ས་གཉིས་ ིཔའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
ཚིག་དོན་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
གང་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་དེའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་དག་རྣམ་པར་དག་པ་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་ཅིང༌། རིགས་སོ་སོར་བཅད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གློ་བུར་དྲི་བྲལ་དང༌། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་རིགས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཉིད་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ས་གཉིས་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང༌། ས་གཉིས་པ་བའི་1

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡང་ས་གཉིས་པའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་དག་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་རྣམ་པར་དག་པས་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པར་མདོ་ལས་བརྗོད་དོ། །ངག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༨༣ ན ༡ ས་གཉིས་པ་བ་

356 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དག་པའི་དག་པ་དང༌། ས་གཉིས་པ་བའི་ཕུང་པོའ་ཆོས་ཉིད་དྲི་མས་དག་པའི་དག་པ་ཆོས་ཅན། ིརིགས་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་དེ། ས་གཉིས་པའི་ངོ་སྐལ་གྱི་དྲི་མས་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། འཕགས་བཞིའི་རྣམ་དག་གི་དབྱེ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་
བར་སྒྲུབ་པ། སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ཀླན་ཀ་སྤངས་ཏེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། རྣམ་པར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཉོན་མོངས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་དག་པའི་དག་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཙམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་དེ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་པོ་གཟུང་བའི་དོན་1

གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་སྤངས་པས་
རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་2

ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་སྟེ། རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་ཉོན་མོངས་དང༌། གཟུང་རྟོག་དང༌འཛིན་རྟོག་གསུམ་3

ག་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གློ་བུར་གྱི་4

དྲི་མས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། བླ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། དྲི་བ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་
སྨོས་པའི་ཞར་ལ་སོགས་སོ། །ལན་ལ་གཉིས་ལས། རྩ་བ་ནི། ས་དགུ་ལ་ནི་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་དང༌། བསམ་གཏན་དང༌། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དག་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༨ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༨༣ ན ༥ གཟུང་བའི་རྣམ་པར་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༠༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༨༣ ན ༦ འཕགས་པའི་དེ་ཆོས་ཅན།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༠༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༨༣ ན ༦ འཛིན་རྟོག་གཉིས་ཀ་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༠༨ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༨༣ ན ༧ གློ་བུར་དྲི་མས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 357

སྟེ། ས་དགུ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དགུའི་གཉེན་པོའི་ངོ་བོར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ ིདྲི་མའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུ་དང༌། ཉན་རང་གི་སྒོམ་ལམ་ཅིག་ཤོས་དྲི་མ་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཞེས་བྱའོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་བ་དང༌། ཤིན་ཏུ་བ་མིན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་དེ་དྲི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞིང༌། ཉན་རང་གི་སྒོམ་ལམ་དྲི་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་བཤད་པར་
བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སྤང་བྱ་གང་གཉེན་པོ་གང་གིས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཞེ་ན། སྤང་བྱ་ནི་གཉིས་ཏེ། མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་1

སོ། །དང་པོ་ནི། བཤེས་གཉེན་ངན་པས་ཆོས་ལོག་བསྟན་པ་སོགས་
ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲིབ་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་དང༌། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མཚུངས་པར་འབྲེལ་བའི་སྒྲིབ་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་ཏེ། རེ་རེ་ལ་ཡང་མངོན་གྱུར་དང༌། ས་བོན་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང༌། ས་བོན་ནི་དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པའི་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ཡིན་ལ། ནུས་པ་དེ་ལས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པར་སྐྱེས་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི་མངོན་འགྱུར་རོ། །ཡང་སྒྲིབ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྒྲིབ་པ་དང༌། ལྷག་མཐོང་ལ་སྒྲིབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ནི། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་དེ་ཉོན་མོངས་མིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཤེས་རབ་རྐྱང་པས་རྣམ་གྲོལ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་སྒྲིབ་མིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་དག་གིས་ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྤྲུལ་པ་དང༌། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་སོགས་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའོ།།
ལྷག་མཐོང་ལ་སྒྲིབ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༩ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༨༣ བ ༥ སྒོམ་སྤང་ངོ་།།

358 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙོ་བོར་ཐར་པ་ཙམ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ། གཉིས་པ་ནི། གཙོ་བོར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ། རེ་རེ་ལའང་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་མངོན་གྱུར་ནི། སེར་སྣ་དང་ཕྲག་དོག་ལ་སོགས་
པ་1
རྩ་བ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་དེའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དག་ཡིན་ལ། ས་བོན་ནི་2

དེ་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་བག་ལ་ཉལ་
ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པའོ། །དེ་ཡང་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས་ཀ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ནི་བཞི་སྟེ། རྣམ་པ་སུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་དང༌། སྤོང་བའི་གཉེན་
པོ་དང༌། རྟེན་གཉེན་པོ་དང༌། ཐག་བསྲིང་གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བལྟ་བ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཅིའི་ཕྱིར། འདི་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་མིན་ཞེ་ན། འདོད་ཆགས་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་ལ། མི་སྡུག་པ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པས། རེ་ཤིག་འདོད་ཆགས་མངོན་གྱུར་ཟིལ་གྱིས་མནན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གཉིས་ཀའང་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལས་ཕྱིན་ལོག་ཏུ་དམིགས་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ནི། སྦྱོར་བའི་ལམ་དང༌། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་མོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་མངོན་གྱུར་དང༌། ཕྱི་མ་ས་བོན་གྱི་སྤོང་གཉེན་ཡིན་ནོ། །རྟེན་གཉེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་དང༌། ཐག་བསྲིང་གཉེན་པོ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ།།
གསུམ་པ་གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་ཇི་ལྟར་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤང་བྱ་མངོན་གྱུར་འདས་པ་འགག་པས་སྤང་མི་དགོས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པས་སྤང་མི་ནུས། ད་ལྟར་བ་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར༌། ས་བོན་སྤོང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་བོན་མ་འོངས་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ། །ས་བོན་མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། སྤང་མི་ནུས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༠༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༨༤ ན ༣ ལ་སོགས་པ་དང་
2 གཙང་། ཤོག ༨༤ ན ༥ ས་བོན་དེ་ཉིད་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 359

པར་ཐལ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། །སྣང་བས་མུན་པ་མི་སེལ་བར་ཐལ། མུན་པ་འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས། མུན་པ་ད་ལྟར་བ་སྣང་བ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག །ཕྱོགས་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཕྱི་མ་འདི་རང་གིས་ཀྱང་བཀོད་ནས་དེ་མ་ཐག་དེ་བས་ན། མངོན་གྱུར་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་སྤོང་བ་མིན་ཏེ། འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས། ད་ལྟར་བ་ནི་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པས་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ། དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པས་ལམ་ད་ལྟར་བ་དང་མཉམ་དུ་འཇུག་ཏུ་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །སྣང་བས་མུན་པ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱར་མེད་པར་ཐལ། མུན་པ་འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས། ད་ལྟར་བ་སྣང་བ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པས་དངོས་སུ་གནོད་པ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཕུད་མཚམས་དང་བཅས་པ་དེ་མ་ཐག་རང་ཉིད་ལ་ལྡོག་པར་འགྱུར་བས་དྲན་པ་རྣལ་དུ་མ་བཞག་པའོ།།
ས་བོན་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་མཉམ་དུ་འཇུག་པའང་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་མཐོང་ལམ་གྱི་
ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཤེས་དེ་ལ། མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་ཡོད་དམ། མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་གི་ཚེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་སྤང་གི་ས་བོན་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཡིད་ཤེས་དེ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་གང་ཟག་དེ་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་ལོ།།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དང༌། སྒོམ་ལམ་པ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་
ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱུད་ལ། དེའི་ཚེ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་གང་གིའང་ས་བོན་མེད་དེ། ཡོད་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། མཐོང་ལམ་མཐོང་1

སྤང་གི་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞི་ཡིན་པ་སོགས་སུ་
གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །དེའི་ཚེ་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་མེད་ཀྱང༌། སྤངས་པའི་དབང་གིས་མེད་པ་མིན་གྱི། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌། སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་ཅན་གྱི་ཡིད་ཤེས་ཟག་བཅས་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། ཡིད་ཤེས་ཟག་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༨༥ ན ༢ མཐོང་ལམ་སྒོམ་སྤངས་ཀྱི་

360 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཅས་དེ་རེ་ཤིག་སྐྱེ་བའི་གོ་བཀག་པའི་དབང་གིས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སླར་ཡང་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཚེ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་མཐོང་སྤང་མེད་ཀྱང་སྤངས་པ་མིན་ལ། སྤོང་བཞིན་པ་ཡིན་ཞིང༌། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ཚེ་སྤངས་པ་ཞེས་བྱའོ།།
དེ་ཡང་སྤྱིར་མངོན་གྱུར་དང༌། ས་བོན་གང་སྤོང་ཡང༌། ད་ལྟར་བ་སྤོང་བས་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲིབ་
པ་མངོན་གྱུར་དང༌། ས་བོན་གང་ཡིན་ཀྱང་ད་ལྟར་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདས་མ་འོངས་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་གཉེན་པོ་རང་དུས་ན་འདས་པ་དང༌། འགག་པའི་ས་བོན་སྤང་མི་དགོས་ལ། གཉེན་པོ་རང་དུས་ན་ལྷན་ཅིག་འཇུག་པའི་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའང་མི་སྤོང་གི །དེ་གསུམ་གང་དུའང་མ་ཕྱེ་བའི་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཙམ་སྤོང་བ་ཡིན་ལ། སྤངས་པའི་དོན་ས་བོན་དེ་མ་འོངས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་མི་རུང་དུ་བྱས་པའོ། །དེས་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། འདས་པ་ནི་འགགས་པའི་ཕྱིར་མིན།1

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང༌། གཉེན་པོ་རང་
དུས་ན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང༌། ལྷན་ཅིག་འཇུག་པ་གང་ཡང་མི་སྤོང་པར་བསྟན་ལ། འོན་ཀྱང་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་སྤོང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་གསུམ་གང་ཡང་མིན་པའི་གནས་ངན་ལེན་ཙམ་སྤོང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་སྤངས་པས་མ་འོངས་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གནས་པ་དེ་ནི་སྤོང་བའོ། །ཞེས་པ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྐྱེ་འདོད་ཉེས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར།2

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་བོན་སླར་སྐྱེ་
མི་རུང་དུ་བྱས་པ་སྤངས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ས་བོན་མ་འོངས་པ་སྤོང་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཚུལ་འདིས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་ཕྱོགས་འདི་ལ་མཁས་རློམ་དག་གིས་རང་གི་ངང་ཚུལ་གསལ་བར་བྱས་པའོ།།
གསུམ་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། ཇི་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་པ་སྟེ།
ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༢༡༤ ཕྲེང་། ༡༧
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༥ ཕྲེང་། ༡༡

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 361

དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་དེ་ལ། འོ་ན། དེ་དྲི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བར་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེས་དྲིས་པ་ཡིན་གྱི། ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནི། ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་པའི་དྲི་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ། །ལན་ལ་གཉིས་ལས། རྩ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇལ་དང་གཞལ་བྱ་དག་མཉམ་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དེ་ལ་འོ་ན་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ན། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་རིམ་པ་མི་འཐད་པས་དྲི་མ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོར་འགལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཀླན་ཀ་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྤང་གཉེན་གྱི་1

རིམ་པ་མི་འཐད་ཀྱང༌། ཐ་སྙད་དུ་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་མི་
འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པའི་སྒོ་ནས་སྤངས་པ་ཡིས་འགལ་བ་མེད་པར་གྲུབ་བོ། །ཞེས་པའོ།།སློབ་དཔོན་ལྟར་ན། འགྲེལ་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཇི་སྐད་དུ་
བསྟན་པ་དེ་དྲི་མ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ ིཤེས་པ་འཛིན་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་གཟུང་བ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འདི་རྒྱུ་མཚན་ལ་མི་སྦྱོར་བ་དག་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ས་ཞེས་པའི་རྩ་ཚིག་ལ་མ་བརྟགས་པའོ། །རྟགས་དེ་སྤྱིར་དྲི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང༌། གཉེན་པོ་བྱེད་ཚུལ་དེ་ལ་ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་པར་བཤད་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཆེ་རིམ་ནས་འགག་ཅིང༌། གཉེན་པོ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་གཉེན་པོ་ནི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཆེ་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སྐྱེ་བའི་ལམ་རྣམས་ནི་རྩོལ་བ་ཆེན་པོས་སྐྱེད་དགོས་པས་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་རྩོལ་བ་ཆུང་ངུས་སྐྱེད་པས་ཆུང་ངུ་ཡིན་པས་སོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནི་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་ཆུང་རིམ་ནས་འགག་པར་རིགས་ཏེ། དང་པོ་རྣམས་ནི་སྤང་སླ་བས་ཆུང་ངུ་དང། ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་སྤང་དཀའ་བས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཀླན་ཀ་གོས་ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་རགས་པ་འབད་པ་ཆུང་ངུས་སེལ་ཞིང༌། ཕྲ་མོ་སེལ་བ་ལ། བཙོ་བླག་མཁན་ཆེ་ཐང་དུ་འབད་པའི་དཔེས་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་སྤོང་ཚུལ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༡ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༨༥ བ ༥ སྤང་གཉེན་གྱི་གོ་རིམ་མི་འཐད་ཀྱང་།

362 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེ་འཐད་པར་འགྲུབ་བོ།།
དེ་ཡང་མདོ་ལས། དོན་དམ་པར་སྤང་གཉེན་ལ་གྲུབ་པའི་ལན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས།
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ལན་ཤགས་ལ་འཕེན་ཅིང༌། བསྟན་བཅོས་ལས། མདོའ་ཤིགས་བསྟན་ཁོང་ན་གནས་པ་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་གསལ་བར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །གསུམ་པ་ནི། ཤེས་1

རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལས། སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའོ།། །།

༈ གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་དོ། །འདིར་གང་དག་གཞི་ཤེས་སྤང་བྱར་མ་ཤེས་པར། ལམ་ཤེས་དེའི་གཉེན་པོར་མི་ཤེས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི་མུན་2

སྤྲུལ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་གཉེན་པོར་མ་ཤེས་པར་ཡང་གཞི་ཤེས་དེའི་སྤང་བྱར་མི་ཤེས་
པས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞི་མ་ཤེས་པར་ལམ་མི་ཤེས་ཞེས་འབྱུང་གི །གཞི་ཤེས་མ་ཤེས་པར་ལམ་ཤེས་མི་ཤེས་ཞེས་མི་འབྱུང་བས། གཞུང་གི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་སྤང་གཉེན་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་ན་སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་སུ་འགྱུར་དགོས་ན་ཡང༌། དེ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བརྗོད་བྱ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཉན་རང་གིས་མ་མྱངས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྒྱན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༨༦ ན ༥ ཤེར་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༢ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༨༦ ན ༧ བཤད་པ་བྱེད་པ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 363

དེས་ན་བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པས་ཟིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཉིད་སྐབས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉན་རང་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་བཤད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཁོ་ན་བཤད་པ་མིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་སུ་བསྟན་ཅེ་ན། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི །རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒོ་ནས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ།1

།ཞེས་མི་དམིགས་པར་
སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་འཕངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་སུ་བཤད་པར་བཟུང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།2

།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང༌། ཞར་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ། །ཉེ་རིང་གི་རྒྱུ་མཚན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའ་དབྱེ་བ། གཞི་ཤེས་སྒོམ་ ིཔའི་སྦྱོར་བ། སྦྱོར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད། མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་དང་དྲུག་གོ །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་ནི། ཚུ་རོལ་ཕ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན་ཞིང༌། དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་ཤེས་3

རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ་ཉེ་བར་འདོད་དེ། དུས་
རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ལས་ཀྱང་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་བཤད་དོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་བསྟན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་དང་ཞི་བ་
ལ་མི་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་བ་ཕུང་པོའ་ིརྒྱུན་རྟག་པ་དང༌། སྙིང་རྗེས་ཕ་རོལ་གྱི་མཐའ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། ཕུང་པོའ་རྒྱུན་ཆད་པའི་ ིམཚན་ཉིད་དང༌། དེ་དག་གི་བར་ན་ཡང་མི་གནས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་སྲིད་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༠ ཕྲེང་། ༡༧
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༨༦ བ ༦ གསུངས་པའོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༡༣ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༨༦ བ ༧ འབྲས་བུའི་ཤེར་ཕྱིན་པ་ལ་

364 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཤེར་ཕྱིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པར་འདོད་དེ། དུས་གསུམ་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་སོ།།
ཤུགས་བསྟན་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཤེར་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོའ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་བདེན་པར་དམིགས་ ིཔའི་མཚན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་གྱིས་བཅིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྙིང་བརྩེ་བ་དང༌། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་ཤེར་ཕྱིན་པ་དང་རིང་བར་གྱུར་ཏེ། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་ཅེ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོན་པའི་སྐབས་ལས་བཟློག་སྟེ་བསྟན་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། རྩོད་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེའི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་དང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རིང་བ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ནི་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མིན་ནམ་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་ཤེས་ཡོད་པས་སོ། །རྟགས་སྔ་མ་དེར་ཐལ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང༌། །དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད།1

།ཅེས་འབྱུང་བས་སོ། །ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས་ལས། རྩ་བ་ནི། དེ་ནི་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་རིང་བའི་རྒྱུ་མཚན། བྱང་སེམས་ཀྱི་དེ་ཉེ་བའི་རྒྱུ་མཚན། ཐུན་མོང་གི་མཇུག་བསྡུད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རིང་བར་གྱུར་ཏེ། དུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའ་རང་གི་ངོ་བོའམ་གནས་ལུགས་མི་ཤེས་པས་ ི 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༧ ཕྲེང་། ༢

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 365

སོ། །དེར་ཐལ། དངོས་པོ་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་པས་སོ། །དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་དངོས་པོ་རྟ་གླང་སོགས་སྣང་བ་ལ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་རྟ་གླང་གི་དངོས་པོ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟ་གླང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་སྣང་བ་བཞིན་དུའོ། །རྟགས་དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སོགས་ཐབས་མཁས་པ་དང་བྲལ་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་དེ་དག་ལ་ཡུམ་འདི་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་
འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། དུས་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་མགུ་བར་བྱས་པའི་མན་ངག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཅན་བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འཁྲུལ་བའི་མཚན་མ་ཅི་རིགས་པར་བསལ་བས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་གཞི་ཤེས་པར་འདྲ་ཡང་ཐབས་མིན་པས་ནི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཐབས་ཀྱིས་ནི་མི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་
གྱི་སྤང་གཉེན་དང༌། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་སྤང་བྱ་དང༌། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ལ། གསུམ་ལས་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཟུགས་སོགས་སོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་ལ་མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སུ་བཤད་ཅིང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ། གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་སུ་བཤད་པའི་དོན་ནི། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་མཚན་འཛིན་ཡིན་པ་དང༌། དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་སྤོང་བའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། མཚན་འཛིན་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་ཡིན་ན། བདག་འཛིན་ཡིན་དགོས་ལ། ཉན་རང་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་ཡིན་ན། ཤེས་

366 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་པས། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་དང༌། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་མཚན་མར་འཛིན་མི་འཛིན་ལ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་སྤོང་བ་ལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་གཅིག་སངས་རྒྱས་པ་ན། ཉན་རང་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་ལས་གྲོལ་བར་ཐལ་ལོ།།
གལ་ཏེ་བྱང་སེམས་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བ་སྤོང་བ་ཡིན་གྱི། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་
བ་སྤོང་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྤང་མི་དགོས་ཏེ། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ནམ་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིནཏེ། ཉན་རང་འཕགས་པ་གཞི་ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང༌། ཆོས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་རྒྱུད་ལ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་ཅིང༌། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཚན་འཛིན་མངོན་གྱུར་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་ཉན་རང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང༌། ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའམ། ས་བོན་དང་བཅས་པའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། ཆོས་ལ་མཚན་འཛིན་ནི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཞིང༌། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱང༌མཚན་འཛིན་དེའི་ས་བོན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཞེས་བྱའི་གཞི་ཤེས་ཁོ་རང་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྤོང་བ་ག་ལ་ཡིན། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི། ཆོས་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་ཁྱད་པར་ཅན་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཞེས་1

བྱའོ།།
དེས་ན་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་དང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༨༨ བ ༡ ཞེས་ཟེར་རོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 367

བཅས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་སོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི།1

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དུས་
གསུམ་པའི་ཆོས་སོ་སྐྱེའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང༌དགྲ་བཅོམ་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་དང༌འཕགས་པ་སློབ་པའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་རྣམས་2

ལ་དམིགས་ནས་གཞན་གྱིས་ཀུན་
བཏགས་པའི་གང་ཟག་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བལྟ་བ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་ཆོས་དེ་དག་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་3

བསྒྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།4

མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་དེའི་ས་བོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་5

ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། སྦྱིན་
ལ་སོགས་ལ་ཅེས་པ་རྐང་པ་གསུམ་མོ། །དེའི་འགྲེལ་པ་ནི། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་དང་གཞན་སྦྱོར་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་པར་ཆགས་པའི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སམ། ས་བོན་ཐམས་ཅད་བཀག་པའམ་མེད་པས་བླང་བར་བྱ་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༨༨ བ ༢ རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༨༨ བ ༣ ཡིག་ཕྲེང་གཅིག་ཆད་ཡོད་ལྟ་དགོས་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༨༨ བ ༣ ཞོལ་གཙང་ཕྲེང་གཉིས་ལྷག་ཡོད་ལྟ་དགོས
4 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༨༨ བ ༤ ཕྱིར། མཚན་འཛིན་དེས་བཅིངས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ནོ།། ངག་དོན་ནི།
5 ཞོལ། ཤོག ༡༡༥ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༨༨ བ ༦ འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

368 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་སྤང་བའི་1

རྒྱུ་མཚན་གཉེན་པོ། རྒྱུ་མཚན་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་
ནོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་ནི། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆགས་པ་ཕྲ་མོ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པའི་2

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་
པ་ཉིད་ཀྱིས་སམ་མ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་ཕྲ་མོའ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བླང་བྱ་མིན་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ ིཡིན་ཏེ། འདིས་སངས་རྒྱས་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བླང་བྱ་མིན་པར་བསྟན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་བླང་བྱ་མིན་པར་མ་བསྟན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པས་ཕྱག་འཚལ་བ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་བླང་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བདེན་འཛིན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དྲི་བ་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར་ཆགས་པ་ཕྲ་མོ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ། རྩ་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ནས་སྟོང་པས་ཆོས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ཟབ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། འོ་ན་དེ་ཇི་ལྟར་སྤང་ཞེ་ན། རྩ་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་པའོ་ཞེས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གཅིག་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ལ་ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༦ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༨༩ ན ༡ སྤང་བྱའི་རྒྱུ་མཚན་ གཉེན་པོ།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༨༩ ན ༢ ལ་སོགས་པ་ནི་བསོད་ནམས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 369

ལས་དྲི་བ་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར་སོགས་སོ། །ལན་ལ། རྩ་བ་ནི། མཐོང་བ་ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་དུ་མདོ་ལས་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟོགས་དཀའ་བའི་དོན་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པའི་དོན་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། ཡང་དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ལན་ལ་རྩ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པའི་བར་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྣང་སོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་གང་དུ་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའམ། ཤེས་པར་བྱར་མེད་པས་གཉིས་སྣང་གི་བློས་བསམ་པ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ལ་ཆོས་ཅན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གོང་དུ་ ིདེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་དང་བཅས་པ་དང༌། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཟུགས་སོགས་ཅེས་པས་
གཞིའི་ངོ་བོ་ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པ་དང་། དེ་མི་རྟག་སོགས་དང༌། ཞེས་པས་གཞིའི་ཁྱད་པར་ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པ་དང༌། དེ་མ་རྫོགས་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པ་དང༌། སྣང་བ་རྣམ་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ།1

།ཞེས་པས་གཞི་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་
ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པ་བསྟན་ནོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། ཤུགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བསྟན་ཅེས་དྲང་ངོ༌། །གང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་དང་དེ་ལ་ཞེན་སྤྱོད་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་བཅུའོ། །ཇི་ལྟར་ན་དངོས་བསྟན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༤ ཕྲེང་། ༩

370 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྒོ་ནས་སོ། །བཅུ་པོ་གང་ཞེ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། གཞིའི་ངོ་བོ་ལ་ཞེན་སྤྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཞིའི་ཁྱད་པར་ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གསལ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་ལ་ཞེན་སྤྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་མ་རྫོགས་པ་ཀུན་བཏགས་དང༌། རྫོགས་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པ་གཞན་དབང་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཞེས་སོགས་སོ། །སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་དེས་འགྲེའོ།།ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པ་དང༌། གཞན་དུ་
མི་འགྱུར་བ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་ལ་དང༌། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བདག་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱ་དཀའ་བ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལམ་གསུམ་ལ་སློབ་ཀྱང་རྫོགས་སྨིན་མ་སྦྱངས་པར་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་སྦྱོར་བ་བྱ་དཀའ་བ་དང༌། གཞི་ཤེས་ནི། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ནས་དེའི་སྒོ་ནས་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱང༌། རང་ཉིད་ཉོན་མོངས་ཙམ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས་བྱེད་པའམ་ལས་སུ་བྱ་བ་བྱ་དཀའ་བའོ། །དེ་དག་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ནི། བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྦྱོར་བ་ལ་དང༌། གདུལ་བྱའི་སྐལ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་མི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ནི་སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུ་ལ་དང༌། སྲུང་བྱེད་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་མི་འགྲོ་བ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བའི་ཕན་ཡོན་ལ་དང༌། ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་སོགས་བདུན་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་བཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པའི་སྦྱོར་བའོ།།
རྟགས་དེ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། སྣང་བ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་
ཅན། དོན་དམ་པར་བདེན་པར་མེད་དེ། གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ཙམ་གྱི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 371

སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་བཞིན། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་ལྟར་བུ་མོ་གཞོན་ནུའི་རྨི་ལམ་ན། །བུ་ཕོ་བྱུང་ཞིང་ཤི་བ་དེས་མཐོང་ནས། །བྱུང་ན་དགའ་ཞིང་ཤི་ན་མི་དགའ་ལྟར། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས།1

།ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ། །ཆོས་ཅན། དེ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་
རྐྱེན་མཉམ་དུ་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་པའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མ་བཞིན། དེ་ལས། སྒྱུ་མ་བྱེད་པ་དག་གིས་གཟུགས་སྤྲུལ་ཏེ། །རྟ་དང་གླང་པོ་ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་བྱས། །དེ་ལ་ཇི་བཞིན་སྣང་བ་གང་ཡང་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས།2

།ཞེས་སོ། །བདེན་པར་
སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྨིག་རྒྱུ་བཞིན། ཇི་ལྟར་སོ་ཀའི་ཉི་མ་ཕྱེད་དུས་སུ། །སྐྱེས་བུ་སྐོམ་པས་གདུངས་ཤིང་འགྲོ་བ་ཡིས། །སྨིག་རྒྱུ་དག་ལ་ཆུ་ཡི་ཕུང་པོར་སྣང།3

།ཞེས་
སོགས་སོ། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་བརྙན་བཞིན། ཇི་ལྟར་མི་དག་ནགས་ཀྱི་ཁྲོད་འདུག་སྟེ། །སྐྱེས་བུ་གླུ་ལེན་ངུ་དང་རྒོད་པ་ལས། །བྲག་ཆ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་གང་ཡང་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས།4

།ཞེས་སོ། །རང་བཞིན་ལས་མ་
འཕོས་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཡོར་རམ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། ཇི་ལྟར་ནམ་མཁའ་དྭངས་པར་ཟླ་ཤར་བ། །དེ་ཡི་གཟུགས་བརྙན་དྭངས་པའི་མཚོར་སྣང་ཡང༌། །ཟླ་བ་ཆུ་ཡི་ནང་དུ་འཕོས་པ་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས།5

།ཞེས་སོ།།
བདེན་པའི་རྫས་ཀྱི་རྟེན་མེད་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་བཞིན། བདེན་
པའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྲུལ་པ་བཞིན། ཇི་ལྟར་སྤྲུལ་པ་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང༌། །རྨི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྒྱུ་མ་ཇི་བཞིན་དུ། །མཚན་མ་སྒོམ་པའང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང༌། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས།6

།ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་སྦྱོར་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༤ ཕྲེང་། ༤
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༤ ཕྲེང་། ༢
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༤ ཕྲེང་། ༨
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༣ ཕྲེང་། ༡༦
5 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༣ ཕྲེང་། ༡༣ 6 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༦༣ ཕྲེང་། ༡༡

372 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བ་འདི་དག་ཇི་སྲིད་གཞིའི་ཆོས་ལ་མངོན་ཞེན་གྱི་དྲི་མ་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་བསྒོམ་དགོས་པས་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་བསྒོམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མིན་ནོ། །ཞེས་གཞན་དག་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འཕགས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀས། ཟློས་སྤོང་གི་སྐབས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། ཟློས་སྤོང་གི་སྐབས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དུ་སྨྲས་པ་དང༌དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་གཞི། གཟུགས་སོགས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། དེ་ལྟར་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཞི་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པར་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དུ་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་མཐོང་ལམ་དུ་གཞི་ཤེས་མཚན་འཛིན་དང་མ་འབྲེལ་བར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཉན་རང་གིས་དེ་ལྟར་མ་བསྒོམས་པར་མཚན་འཛིན་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལས་བཟློག་སྟེ། གཞི་ལ་བདེན་འཛིན་མ་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཙམ་ཞིག་བསྒོམས་ཏེ། སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ།།
ལྔ་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དེའི་མཚན་མའམ་ཁྱད་ཆོས་དང༌། རབ་དབྱེ་དུ་མའི་སྤྲོས་པ་དང༌། དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་རློམ་པ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་དམིགས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གཞི་ཤེས་སྦྱོར་1

བའི་མཉམ་པ་ཉིད་དང་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པས་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཉན་རང་གི་དེ་མཉམ་ཉིད་བཞི་དང་མི་ལྡན་པར་ཤགས་ལ་ཤེས་སོ། །ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པའི་མཉམ་ཉིད་བཞི་ལྡན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༩ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༩༡ ན ༦ སྦྱོར་ལམ་པའི་མཉམ་ཉིད་དང་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པས་སམ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 373

དྲུག་པ་མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་མདོར་བསྟན། རྣམ་
པ་སྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད། ཞར་བྱུང་སྒོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། སྦྱོར་བའི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། སྡུག་བསྔལ་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། འདིར་བསྟན་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། བདེན་
པ་1
སོ་སོ་ལ་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། བདེན་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྩ་བ་ནི། གཟུགས་
རྟག་མིན་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། ཤུགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ། དང་པོ་ལ། སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བས་ན། རྟག་པ་ཡང་མིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མིན་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌སྡུག་བསྔལ་བ་མིན་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་རྒྱུན་རྟག་པ་དང༌། རྒྱུན་ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མིན་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མིན་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བ་མིན་པ་དང༌། ཉམས་འཕེལ་མེད་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་མཐོང་ལམ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་བཞི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་པ་གསོག་2

དེ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་རྫས་རིགས་ཀུན་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༡༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༩༡ བ ༣ བདེན་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༩༡ བ ༧ རྒྱུ་མིན་པ་སོགས་

374 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འབྱུང་བ་དང༌ཀུན་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་སྤངས་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་དྲག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང༌རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དང་མ་འདྲེས་པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱུད་མར་བསྐྱེད་པའི་རྐྱེན་དང་རྐྱེན་མིན་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་སྔ་མས་འགྲེའོ།།
གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་ཉོན་མོངས་འགགས་
པའི་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་མེད་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེའི་ཕྱིར་འགོག་པའི་བདེན་པའི་དོན་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པས་རྒྱུད་གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བ་མེད་པས་དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་འདོད་ཆ1

་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གྱ་ནོམ་
པ་དང༌གྱ་ནོམ་པ་མིན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་ཤིང་རྣམ་པར་དག་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་རྟག་པའི་གནས་སུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང༌ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ནད་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།
བཞི་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། དོན་དམ་པར་ལམ་དང་ལམ་མིན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
ངན་སོང་ཆད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མིན་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ཐབས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པར་སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུབ་པ་མིན་པ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་ངེས་པར་འབྱིན་པ་དང་ངེས་པར་འབྱིན་པ་མིན་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ངོ་བོའ་མཚན་ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་སྒྲ་གཉིས་ལ་གཉིས་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ ིདེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༠ ན ༢ འདོད་ཆགས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 375

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་དག་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཆོས་ཅན། ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཤགས་ལ་བསྟན་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དེ་ལས་བཟློག་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་མཚན་འཛིན་དང་འབྲེལ་བའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་འདིར་ཡང་སྒོམ་ལམ་ལོགས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་བསྟན་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་ཕྱིར་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་དེའི་འབྲས་བུ་ཉོན་མོངས་ཙམ་སྤངས་པ་མངོན་དུ་བྱ་ཕྱིར་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་མིན་པས་དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་བསྟན་མ་བསྟན་དཔྱོད་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་བསྟན་མ་བསྟན་དཔྱོད་པ་གང་ཡང་འབྲེལ་མེད་དེ། མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་མིན་ལ།
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ལམ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱང་ཡིན་1

པས་འདིར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་གྱི། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་མིན་2

ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཀོད་པ་དག་དང༌། རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་དང་ཚུ་རོལ་བཞིན་
གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མཐོང་བྱེད་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་མཐོང་བྱ་བཟློག་པའི་སྒོ་ནས་ཤགས་ལ་འཕངས་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། སྐབས་འདིར་ཉན་ཐོས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༠ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༩༢ བ ༦ མིན་པས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༡ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༩༢ བ ༧ མིན་པས་ཞེས་པའི་

376 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱི་ལམ་མཐོང་བྱེད། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སུ་སྨྲས་པ་དང༌། གོང་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཚུལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་ཤེས་པར་སྨྲས་པ་ཆེས་འགལ་བའི་ཁུར་བླངས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་མཐོང་བར་ཟད་དོ། །གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་ན་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བཟློག་པའི་སྒོ་ནས་ཤགས་ལ་འཕེན་ནུས་པར་མཚུངས་པས། སྐབས་འདིར་མཐོང་ལམ་ཡང་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་མཇུག་བསྡུ་བར་མཛད་དེ། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་སྡུད་པར་བྱེད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རྩ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མིན་1

སྟོན་པར་བྱེད་པ་མིན། ཞེས་པ་འདི་དང༌། རབ་འབྱོར་
ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ལས་ཤིན་ཏུ་འདའ་བར་བྱེད་པའམ་གནས་པར་བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་འདི་དང་། ཡང་རབ་འབྱོར་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟེར་བར་བྱེད་པ་འམ་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་སམ་མདོ་ཚན་གསུམ་པོ་དག་གིས་མཁྱེན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་མཇུག་བསྡུས་ཏེ་རྫོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་མདོ་དང་པོས་གཞི་ཤེས། གཉིས་པས་ལམ་ཤེས། གསུམ་པས་རྣམ་མཁྱེན་མཇུག་བསྡུས་ལ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པས་གཞི་ཤེས་ནས་མས་རིམས་སུ་བསྡུ་བ་མཛད་པ་ནི། ཉི་ཁྲི་དང་མཐུན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང༌། སློབ་དཔོན་གྱིས་རྣམ་མཁྱེན་ནས་ཡས་རིམས་སུ་བསྡུ་བ་མཛད་པ་ནི་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།
ངག་དོན་ནི། མདོ་ཚིག་གསུམ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ། མཐའ་གཉིས་རྣམ་
དག་གི་ལེའུ། སྤྱོད་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་མཇུག་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། ལེའུ་གསུམ་པོ་དེས་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་མཇུག་ཏུ་ཁྱོད་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་མདོར་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་དག་ལེའུ་དེ་གསུམ་གྱིས་རྫོགས་པར་བསྟན་ཅེས་སྦྱོར་བ་ནི་བབ་ཅོལ་ལོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མཚོན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༡ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༩༣ ན ༣ བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་འདི་དང་།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 377

བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དགུ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་ལྟར་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་མཁྱེན། ལམ་ཤེས། གཞི་ཤེས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་གིས་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་མ་གོ་བར་སྐྱོན་སྤོང་ལ་སྦྱོར་བ་སོགས་མུན་སྤྲུལ་བྱས་སྣང་ངོ༌། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལས། སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པའོ།། །།

༈ གཉིས་པ་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ་ལ། དབང་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུ་འབྲས་དང༌།
བསྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས། དང་པོ་ལ་དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་དང༌། དབང་ཐོབ་པ་རྩེ་མོའ་ིསྦྱོར་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་གི་ཕྱིར་སྒོམ་ན་ཐོས་བསམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་སོགས་ཤེས་པར་མ་ཟད་དེ་དག་གི་རྟོགས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་མྱོང་བའི་སྒོ་ནས་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ༌། །ཇི་ལྟར་སྒོམ་ན། རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་རྣམས་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའི་དང་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྤྲོས་པ་མིན་པར་ཡེ་ཤེས་རང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་སོ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་ཡེ་ཤེས་འདི་དག་སྒོམ་པ་ན། འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་འདིའོ། །དབྱེ་ན་འདི་སྙེད་ཅིག་གོ་སྙམ་པ་སོགས་སུ་སྒོམ་པ་ཡང་མིན་ལ། ལྷ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་མིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། རྣམ་པ། སྦྱོར་བས་སྒོམ་ཚུལ། སྦྱོར་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས།

378 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྐྱེས་པ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གི་སྒོམ་རིམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། བསྒོམ་བྱ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། སྒོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག།།གང་གིས་བསྒོམ་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ། སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོན་ཏན། སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པའི་ཚེ་དོར་བྱའི་གོལ་ས་སྐྱོན། སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྒོམ་བྱུང་གི་སྦྱོར་བའི་ཉེ་རྒྱུ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱི་དོན་དང༌། ཚིག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག །རྣམ་པ་ལ་དོན་རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ལས། འདིར་བསྟན་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་དོན་རྣམ་ཉིད་ཡིན་ལ། མདོར་བསྟན་དུ་ཤེས་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང། རྒྱས་བཤད་དུ་དོན་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་ལ། དོན་རྣམ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང། ཤེས་རྣམ་ནི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྒོམ་བྱ་རྣམ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོར་བསྟན་གྱི་རྩ་འགྲེལ་འདི་དག་བསྒོམ་བྱ་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་། གཞི་ཤེས་དང༌། ལམ་ཤེས་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་
ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་འདི་ལས་གང་ཡང་མིན་པའི་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་སྐབས་འདིར་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེ་ཉིད་སྨྲ་བ་ནི་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་ལ་དངོས་སུ་སྙོན་1

པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་བས་ན་འདིར་བསྟན་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ནི་ཤེས་རྣམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས་ཀྱང༌། རྣམ་པ་རྣམས་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲས་གསུངས་ཤིང༌། མདོར་བསྟན་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོར་བསྟན་དུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་འཆད་པ་མིན་ན། ལུས་དང་ཡན་ལག་མི་མཐུན་པས་སྐྱོན་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མེད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། མེད་པ་དང་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་སྟེ། མེད་པ་ཞེས་པས་ཡུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་ཀྱང༌། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནི་དེ་རྟོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །དེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༢ བ ༤ དངོས་སུ་བསྟན་པར་ གཙང་། ཤོག ༩༤ ན ༦ དངོས་སུ་བསྟོན་པར་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 379

ལྟ་མིན་ན་མིག་ཡོར་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་མིག་ཡོར་ཉིད་ལ་འདོད་དགོས་ན་ཡང༌། མིག་ཡོར་1

ཤེས་སྒྲིབ་
གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ན་ཡང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་མཁྱེན་པ་གསུམ་དང༌། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རིགས་མཚུངས་པའི་ཡེ་ཤེས། ད་ལྟ་2

རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་པ་ལ་ཤེས་
པར་བྱ་ཞིང་། རྣམ་མཁྱེན་དང༌རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཁྱད་མེད་པ་གཞན་དག་གི་ལྟར་ན་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སྦྱོར་བས་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་བསྒོམས་པ་ན་རྣམ་མཁྱེན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་དགོས་པས་ཚོགས་ལམ་ནའང་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པར་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་
བ་ནི། གཞི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དབྱེ་ན་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། རྣམ་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་3

ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
མཚན་གཞི། སྐབས་འདིར་བསྟན་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པར་མཚོན། བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ཞེས་དགོད་པར་བྱའོ། །འགྲེལ་བ་ནི། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟག་པ་དང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ ིརྣམས་བསྒོམ་བྱ་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་འདིར་བསྟན་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ཀྱང་རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་ནར་བཞེད་དོ། །འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །མཚོན་སྦྱོར་སྔར་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་རྣམས་སྤྱིར་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༩༤ བ ༢ མིག་ཡོར་གྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༩༤ བ ༣ ད་ལྟ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༢༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༩༤ བ ༦ ངེས་པས་དེས་ན་

380 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྟན་ནས། ད་ནི་ཁྱད་པར་དུ་ཕྱེ་ནས་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བཅོས་ལྡན་འདས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པ་ནས་མི་གཡོ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་དགོད་པའོ། །རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མདོའ་མཚམས་ཕྱེ་ནས་འཆད་པའོ།། ིའགྲེལ་པ་ལ། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད། གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་བསྡུ་
བའོ། །དང་པོ་ལ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་དང༌། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་རེ་ཤིག་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་གསུངས་པ་དེ་དང་པོར་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་མདོ་ལས། མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པ་རྣམས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་རྣམ་པ་དག་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན་1

རྟག་ཏུ་མེད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དོན་དམ་
པར་མི་སྐྱེ་བ་དང་། དོན་གཞན་གྱིས་བདག་གིས་དབེན་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་བདག་ཏུ་རྟོག་པས་མི་བརྫི་བ་རྣམས་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་2

བདེན་པའི་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བ་བདག་
མེད་བཞིའི་མཚན་ཉིད་དག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི་རིགས་འགྲེའོ། །དོན་དམ་པར་སྡུག་བསྔལ་བསྐྱེད་པའི་གནས་མེད་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལྟར་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་དང༌། སྒྲ་རྗོད་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པ་དང༌། མིང་གཞིའི་ཕུང་པོ་བདེན་པར་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། རྐང་གིས་སོང་ནས་ཐོབ་བྱ་མིན་པས་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང༌། གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་མི་འཕྲོགས་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་དྲི་མ་མི་ཟད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྣམས་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པའི་འགོག་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ཡིན་ནོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༣ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༩༥ ན ༥ བཤད་ནས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༣ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༩༥ ན ༥ སྡུག་བསྔལ་ལ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 381

གཉིས་པ་ལ་རྟེན་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ། བརྟེན་པ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། གྲངས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་བསྡུས་པའི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པའི་ལམ་གཟུང་རྟོག་གི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་རྗེས་ཐོབ་དང༌། མཉམ་གཞག་དེའི་ཟག་པ་མེད་པ་གཉིས་ཡིན་པས་སོ། །ཟག་མེད་དེས་མཉམ་གཞག་མཐོང་སྒོམ་གཉིས་ཀ་བསྡུས་སོ། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་མ་འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་བསྡུས་པས་དེའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་གིས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་གཞི་ཤེས་བསྒོམ་པས་སོ།།
ངག་དོན་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལམ་བདེན་ཆོས་ཅན། གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཉོན་
མོངས་པའི་ཟག་མེད་དང༌། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་ཟག་བཅས་གཅིག་དང༌། ཟག་མེད་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་གཞི་ཤེས་སྒོམ་པ་ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་1

བཀོད་པ་ཡིན་
གྱི། སྐབས་འདིའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རྟེན་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྐབས་འདིར་བསྟན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་རྣམས་ཀྱང་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་སྒོམ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག།།སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་དགོས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་སྒོམ་པའི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་རྩེ་སྦྱོར་སོགས་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པས་ཉན་རང་ལ་སྦྱོར་བ་བཞི་ཀ་ཡོད་པར་ཐལ་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། ལམ་དང་པོའ་རྣམ་པ་ནི། ལམ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལམ་དང་ ིཔོའ་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང༌། ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ ི 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༤ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༩༥ བ ༦ སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་ཡིན་གྱི། སྐབས་འདི་ཉིད་གཞི་ཤེས་

382 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་དང༌། གོང་དུ་འཕོ་བ་པོའ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང༌། ི ཉོན་མོངས་འདུལ་བ་པོའ་གང་ཟག་ ིགི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལམ་རིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ལམ་གཉིས་པའི་རྣམ་པ་ལ་རྨི་ལམ་དང༌། སྒྲ་བརྙན་དང༌། མིག་ཡོར་དང༌། སྨིག་རྒྱུ་དང༌། སྒྱུ་མའི་རྣམ་པ་སྟེ་ལྔ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དཔེ་དེ་དག་གིས་མཚོན་པ། ཕྱིའི་གཟུང་བ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་པ་དང༌། མ་འགགས་པ་དང༌། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དག་རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་སྤྱིར་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཟུང་རྟོག་ཙམ་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དག་ཡིན་ནོ།།ལམ་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་1

མེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་
པ་དང༌། གོས་པ་མེད་པ་དང༌། སྤྲོས་པ་མེད་པ་དང༌། རློམ་པ་མེད་པ་དང༌། མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ་དྲུག་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དག་གི་དོན་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཟུང་རྟོག་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། དད་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་དང༌། རང་གི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་དང༌། ཐོབ་ཟིན་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོར་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དག་ཡིན་ནོ།།
གཞུང་ཚན་གསུམ་ལ། ངག་དོན་ནི། རིམ་བཞིན། བྱེད་པ་པོའ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ ིརྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་པོའ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ ིགྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་མེད་རྟོགས་པའི་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་དུ་དགོད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་སྟེའོ། །གཉིས་ལ་ནི་སྤྱིར་ན་སོགས་སོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༩༦ ན ༥ ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 383

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། མདོ་ལས། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། ཤེར་ཕྱིན་འདི་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གསུངས་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདིས། བདེན་པ་བཞི་པོ་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན། སོ་སོར་བཤད། གྲངས་ཀྱིས་1

དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་
ལས། རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀུན་འབྱུང་བ་དང༌། ལམ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང༌། འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་གྲངས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་ཞེས་བྱ་བ་དང་ལ་སོགས་པ་བདུན་དང་ལྔ་དང་བཅུ་དྲུག་གི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཁོངས་སུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །བདེན་བཞིའི་གོ་རིམས་སྐབས་གཞན་དང་མི་མཐུན་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་གོ་རིམས་ཡིན་ལ། འདིར་དོན་གྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་དག་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དག་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང་ཅིག་ཤོས་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་འགོག་པའི་བདེན་པ་དག་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་དེ། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བརྒྱད། ལམ་གྱི་བདུན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་ལྔ། འགོག་བདེན་པའི་བཅུ་དྲུག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་སྤང་གཉེན་དང༌། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་དམ་བཅའ་དང་
གཏན་ཚིགས་དང༌། དུཿཁའི་རྣམ་པ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང༌། འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་དེ་ལ་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་རྐྱེན་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་གསུམ་དང་གསུམ་དང༌། གཅིག་དང་གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟར་ནའོ། །གང་ཞིག་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཞེ་ན། ད་ལྟར་བའི་ཕུང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང༌། མ་འོངས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་འདུན་པས་མི་གནས་པ་དང༌། ཡང་སྲིད་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༥ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༩༦ བ ༤ གྲངས་ཀྱི་

384 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལ་དགའ་བ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་དགའ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང༌། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང༌། གཏི་མུག་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཀུན་འབྱུང་བ་གང་1

ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་དང༌། གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རྐྱེན་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྤང་གཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏོ།།གཉིས་པ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ནི་བདུན་ཡིན་ནོ།2

།ལམ་རིགས་པ་སྒྲུབ་པ་ངེས་
འཕྱིན་3

དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ནའོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། དམ་བཅའ་དང་འཐད་པའི་ཚུལ་དུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། ཚད་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དབྱིངས་ཐ་མི་དད་པ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཉན་རང་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པས་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གཞལ་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༥ བ ༦ ཀུན་འབྱུང་བ་དང་ཡིན་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༩༧ ན ༥ ཡིན་ཏེ།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༢༦ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༩༧ ན ༦ ངེས་འབྱིན་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 385

ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལམ་རིགས་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔ་མ་རྣམས་ཕྱི་མ་འདིའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས། འདི་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ལོགས་པ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། སྟོང་པ་དང༌། བདག་མེད་པ་དང༌།
ལྔ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་ལྔ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། མདོ་ལས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གསུངས་པ་འགོག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་སྦྱར་བ་ནི། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། འགོག་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ནང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོ་རྣམས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་དྲི་མ་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་དང༌། ཆེན་པོ་དང༌། དོན་དམ་པ་དང༌། འདུས་བྱས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་དང༌། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང༌། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང༌། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་བརྒྱད་ནི་ཆོས་ཅན། ཞི་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏགས་པའི་བདག་གིས་སྟོང་པ་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང༌། དོན་དམ་པ་དང༌། འདུས་བྱས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་དང༌། རྟག་པ་དང༌། ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དང་། འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་དོར་བ་མེད་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་1

ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། གྱ་ནོམ་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་པའི་བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་བདེན་པའི་ཡུལ་དུ་འཁྲུལ་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་དུ་འཁྲུལ་པ་དང༌། 1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༩༧ ན ༡ དགག་པས་ཕྱེ་བའི་

386 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དུས་སུ་འཁྲུལ་པ་རྣམས་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་གཅིག་པོ་ཆོས་ཅན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །ལམ་བསྟེན་བྱར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ཤེས་བྱར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང༌། འགོག་པ་ཐོབ་བྱར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་ནི་སོགས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་
ནི། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས། མདོ་ལས་ཡུམ་འདི་ནི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་པ་ནས། ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ།1

།ཞེས་པའི་བར་བཤད་
བྱའི་མདོ་དགོད་པའོ། །ལྷག་མས་དེ་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་མདོ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་གྲངས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་དང༌། ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང༌། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་དང༌། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དགུར་བཞེད་དོ། །རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ན་ཉན་རང་བྱང་སེམས་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་པར་དེ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན་ཅེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡར་ལྡན་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ། །དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉན་རང་དང༌། བྱང་སེམས་དང༌། སངས་རྒྱས་ལ་རིམ་བཞིན་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ན་དེ་དག་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་དབྱེ་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༥༠༨ ཕྲེང་། ༡༤

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 387

གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུའི་ནང་ནས་འདི་དག་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་ལ། འདི་དག་བྱང་སེམས་དང་ཐུན་མོང་པའི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་ཞིང༌། འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཞེས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་སུ་སྟོན་པ་ནི་མིན་ནོ། །གཞན་དག་གིས་ནི་ཕྱོགས་མ་མཐོང་བར་སྣང་ངོ་། །ངག་དོན་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། བརྒྱ་དང་བཅུ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྟོགས་རིགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་བདུན། བྱང་སེམས་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྟོགས་རིགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྟོགས་རིགས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་དགུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད། སྤྱིའི་དོན་
བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ལ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །འདི་ལ་དམིགས་པ། རྣམ་པ། ངོ་བོ། །དགོས་པ། ས་མཚམས་དང་ལྔ་ལས། དམིགས་པ་ནི། ལུས་དང༌། ཚོར་བ་དང༌། སེམས་དང༌། ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདི་དག་དམིགས་པར་བཞག་ཅེ་ན། བྱིས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ཅན་རྣམས་ལུས་ལ་བདག་གི་གནས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང༌། ཚོར་བ་ལ་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་དང༌། སེམས་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་དང༌། ཆོས་ལ་བདག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུར་རྟོག་པ་དེ་ལས་ལོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ལུས་ནི་གསུམ་སྟེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་སོགས་ནང་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དང༌། གཞན་གྱི་དབང་པོ་དང༌། རང་གི་དབང་རྟེན་སོགས་གཉིས་ཀའི་ལུས་སོ། །ཚོར་བ་སོགས་གསུམ་ལའང༌། རྟེན་དང་དམིགས་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་བཞིན་དུ་གསུམ་གསུམ་མོ།།
རྣམ་པ་ནི། ལུས་མི་གཙང་བ། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ། སེམས་མི་རྟག།།ཆོས་བདག་
མེད་པར་སྒོམ་པའོ། །ངོ་བོ་ནི། ལུས་ཚོར་1

སོགས་ལ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོག་པར་
1 གཙང་། ཤོག ༩༩ ན ༣ ལུས་ཐོབ་སོགས་ལ་

388 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། དེའི་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །དགོས་པ་ནི། བདེན་པ་བཞི་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་དང་པོས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ལུས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཀུན་འབྱུང་གི་གཙོ་བོ་སྲིད་པ་གསུམ་དུ་རྟོགས་ནས་སྤོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པས་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། བདག་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མར་རྟོགས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚེ་བདག་ཆད་ཀྱི་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པས་ལམ་བདེན་ལ་འཇུག་སྟེ། ཆོས་ཆགས་སོགས་སྤང་བྱ་དང༌། རྣམ་བྱང་བླང་བྱར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་མཚམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་ནས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཚོར་སོགས་ལ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་དྲན་པ་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་
པ་1
འབྱུང་བས་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་གིས་བསྡུས་པའི་ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། མི་དགེ་བ་སྐྱེས་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་པ་དག་ལ་དམིགས་ནས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་དང༌། མི་བསྐྱེད་པ་དང༌། དགེ་བ་སྐྱེས་པ་དང༌། མ་སྐྱེས་པ་དག་ལ་དམིགས་ནས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འཕེལ་བ་དང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བླང་དོར་ལ་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་བླང་དོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདུན་པ་བསྐྱེད། འབད། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ། སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན། རབ་ཏུ་འཇོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་ཤིང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བའོ། །གསུམ་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་ནི། བླང་དོར་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་ནི་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པས་དེའི་འོག་ཏུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་འཆད་དོ།།
དེ་ཡང་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོས་བསྡུས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཏིང་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༨ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༩༩ ན ༧ བརྩོན་འགྱུས་འབྱུང་བས་རྩོལ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 389

ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་སྤྲུལ་བསྒྱུར་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གྲོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞིའོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདུན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་གུས་སྦྱོར་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་རྟག་སྦྱོར་དང༌། སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་སྔོན་གོམས་པའི་ས་བོན་བརྟས་པ་དང༌། དཔྱོད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །དེ་ལ་ཡང་དབུས་མཐར། ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྒོད་པ་དང༌། །འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ།1

།འདི་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ།2

།ཞེས་པ་ལྟར། མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ལྔ་ཡོད་ཅིང༌། དེའི་གཉེན་པོར་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་སྒོམ་སྟེ། དེ་ལ་ལེ་ལོའ་ིགཉེན་པོ་དངོས་ནི་རྩོལ་བའོ། །དེའི་གནས་ནི་འདུན་པའོ། །རྒྱུ་ནི་དད་པའོ། །འབྲས་བུ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའོ། །གདམས་ངག་བརྗེད་པའི་གཉེན་པོ་དྲན་པའོ། །བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཤེས་བཞིན་ནོ། །བྱིང་རྒོད་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པའི་གཉེན་པོར་སེམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་པའོ། །བྱིང་རྒོད་ཞི་བ་ན་སེམས་འདུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོར་བཏང་སྙོམས་སོ། །དགོས་པ་ནི། རྫུ་འཕྲུལ་སོགས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་མངོན་དུ་གྱུར་པའོ།།
བཞི་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་པ་ལ་དྲོ་བ་དང་རྩེ་མོའ་སྦྱོར་ ིབ་འབྱུང་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་དྲོ་བ་དང་རྩེ་མོ་གང་རུང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང༌། བླང་དོར་བྱེད་པར་སྤྲོ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། བདེན་པའི་དམིགས་པ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང༌། དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། བདེན་པར་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའ་རྣམ་པ་ལྔ་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་ ིརྟོགས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རྣམ་བྱང་དབང་པོ་གང་ཞིག །སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༩ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༩༩ བ ༧ འདུ་བྱེད་དང་།།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༨ ཕྲེང་། ༡༩

390 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལྔ་པ་ནི། དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་ལ་བཟོད་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་འབྱུང་བས་དེའི་
འོག་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་བཟོད་པ་དང་ཆོས་མཆོག་གང་རུང་གི་ངོ་བོ་1

ཉིད་དད་པ་དང། བརྩོན་འགྲུས་དང༌། དྲན་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་
རབ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བརྫི་བར་མི་ནུས་པའི་སྟོབས་སུ་གྱུར་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་དད་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལམ་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ལ་དམིགས་ནས། དེ་ལས་སེམས་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དྲན་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང༌། མཐོང་སྤང་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བ་དང༌། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་གཞི་དང།2

གནས་

དང་། ངོ་བོའ་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། བཏང་སྙོམས་ཡང་དག་བྱང་ ིཆུབ་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་བདུན་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདི་དག་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་སྡུག་བསྔལ་ལ་
དམིགས་ནས་དེས་དབེན་པ་ཚོལ་ཞིང་གནས། ཀུན་འབྱུང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཚོལ་ཞིང་གནས། འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཚོལ་ཞིང་གནས། ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྤོང་བས་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བ་ཚོལ་བ་སྟེ། ལྷག་མ་དྲུག་སྒོམ་ཚུལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེ་ལ་དྲན་པ་ལ་སོགས་པ་བདུན་ནི་བྱང་ཆུབ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དེའི་ཡན་ལག་གོ །ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ནི་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སྟེ། དེ་དག་གི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་ན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༢༩ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༠ ན ༥ གང་རུང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༢༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༠ བ ༡ གཞི་གནས་དང་།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 391

ཡན་ལག་གོ །ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།
བདུན་པ་ནི། བདེན་པ་མཐོང་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྒོམ་པའི་ལམ་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་
ཏུ་རྣམ་པར་དག་པར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་དམིགས་པ་དང་སྒོམ་ཚུལ་གོང་དང་འདྲ་ཞིང༌། ངོ་བོ་ནི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང༌། རང་གིས་རྟོགས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང༌། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་རང་གིས་རྟོགས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་ངག་དང༌། སྲོག་གཅོད་སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང༌། ཁ་གསག་1

དང་ཚུལ་འཆོས་སོགས་མེད་པས་ཡང་
དག་བའི་འཚོ་བ་དང༌། སྒོམ་སྤང་མ་ལུས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་དེའི་གཉེན་པོ་ལ་རྩོལ་བ་ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང༌། ཞི་གནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང༌། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་སྒོམ་པ་ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་དག་པར་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་སྤང་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་དང་སློབ་མ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པ་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ནོ།།གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་གཉེན་པོའ་ལམ་ལ། རྣམ་ ིཔར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་དང༌། བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་དང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་ལྟ་བས་བྱས་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གཉིས་པ་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལྟ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༠ ན ༤ ཁ་གསོག་དང་

392 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། གསུམ་པ་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པོ་1

ལ་བླང་བྱར་

སྨོན་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་2

འཛིན་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ནི། བསྡུ་བར། གང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོའ་སྒྲར་གསུངས་པ་དེ་ནི། དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་ ིབར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་སྤྲུལ་པའི་ལམ་ལ་རྣམ་པར་ཐར་པ་གསུམ་མོ། །རྒྱུ་མཚན་ནི་ནང་གཟུགས་ཅན་
དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པས་ཕ་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་བལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་གཉིས་དང༌། སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟར་ནའོ། །རྣམ་ཐར་འདི་དག་ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གང་གིས་སྒོམ་ཞེ་ན། གང་ཟག་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོས་ཀྱང་སྒོམ་སྲིད་ལ། ཉན་ཐོས་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་3

རྣམས་

ཀྱིས་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང༌། རྣམ་ཐར་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་སྔ་མ་སྔ་མ་ཐོབ་པ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཛོད་ལས། གཟུགས་མེད་ཅེས་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི། །རྟེན་ཅན་ལྷག་མ་མི་ལས་སྐྱེ།4

།ཞེས་པ་ལྟར་མིའི་རྟེན་ལ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །སེམས་ནི་མཛོད་ལས། མི་སྡུག་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད།5

།ཅེས་པ་ལྟར། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས། འདོད་པ་དང༌། བསམ་གཏན་དང་པོའ་ི

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༠ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༡ ན ༦ ཁམས་གསུམ་པ་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༡ ན ༦ སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་མདོ་ལས་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༡ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༡ བ ༣ རྣམ་གྲོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༨ ཕྲེང་། ༡༤
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༨ ཕྲེང་། ༢

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 393

སས་བསྡུས་པའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་རིམ་བཞིན་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ཅིང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ནང་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་བདག་ཉིད་བསམ་གཏན་ནམ། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན།1

ཞེས་
གཟུགས་མེད་ལ་ཡང་བརྟེན་པར་བཤད་པ་དང༌། ཉི་སྣང་དུའང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ནི། མཛོད་ཀྱི་དེ་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་དང༌། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དེ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། འདིའི་སྤྲུལ་པའི་ལམ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་བྱང་སེམས་ཁོ་ནས་སྒོམ་པ་ཡིན་ཞིང༌། བྱང་སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་པས། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་བལྟ་ནུས་ཏེ། འདོད་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པ་བཞིན་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ།།
དེ་ཡང་རྣམ་ཐར་དང་པོ་སྒོམ་པ་པོ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་ན་རང་ལ་
གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བཞག་ལ། རྣམ་ཐར་གཉིས་པ་སྒོམ་པ་པོ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཤིག་ཅིང༌། མ་ཐོབ་ན་རང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བཤིག་ནས་སྒོམ་མོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒོམ་ཞེ་ན། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི་བལྟའོ། །དམིགས་པ་གང་ལ་ཞེ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆུང་ངུ་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་ངན་པ་རྣམས་ལའོ། །ཆེ་ཆུང་ནི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་གཟུགས་དང༌། བཟང་ངན་ནི་མཛེས་མི་མཛེས་སོ། །ཇི་ལྟར་བལྟ་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྣམ་ཐར་དང་པོས་ནི། ནང་ལྟ་བ་པོ་རང་ལ་གཟུགས་ཅན་དང༌། རྣམ་ཐར་གཉིས་པས་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་པས་བལྟ་ལ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཆེ་ཆུང་སོགས་དེ་དག་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཆེ་བའམ་ཆུང་བ་སོགས་གང་དང་གང་དུ་སྤྲུལ་འདོད་པ་དེ་དང་དེར་མོས་པར་བྱེད་པའོ། །ངེས་ཚིག་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རིམ་བཞིན། རང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་མ་བཤིག་པ་དང༌། རྣམ་པར་བཤིག་པའི་ཕྱིར་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༣༢༨ ཕྲེང་། ༢༠

394 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རོ། །དགོས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྤྲུལ་པའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་རོ། །གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཤིག་མ་བཤིག་གཉིས་ཀྱི་དགོས་པ་ནི། སྤྲུལ་པ་བྱེད་པའི་ཚེ། སྤྲུལ་པ་པོ་སྣང་བ་དང་མི་སྣང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
རྣམ་ཐར་གསུམ་པ་སྒོམ་ཚུལ་ནི། གནས་སོ། །གང་ལ་ན་སྡུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་
ལའོ། །དགོས་པ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གཟུགས་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང༌། མི་སྡུག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་མི་དགའ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་སྡུག་མི་སྡུག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་འདུ་ཤེས་དང༌། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་སྡུག་པར་རོ་གཅིག་པའི་འདུ་ཤེས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྒོམ་མོ། །འདི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པ་རྣམས་འདི་ལ་ལན་མང་དུ་གནས་པས། མདོ་ལས་ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་རྫོགས་པར་བྱས་ཏེ་གནས་སོ།།ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་ཐར་འདི་དག་ལ་སྒོ་ཞེས་པའི་ཚིག་འགྱུར་མ་དག་པའོ། །ངག་དོན་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་གསུམ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། སྤྲུལ་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་སྤྲུལ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་དབང་འབྱོར་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་གཙོ་བོར་སྒོམ་
པའི་1

ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ལམ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་
སེམས་འཕགས་པའི་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། ཐར་པ་དང་མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རང་སའི་རོ་མྱང་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་ཕྱིར་སྒོམ་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་ཆོས་ཅན། ཞི་བར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་ལྔའོ། །ཞེས་དོན་བསྡུ་བའོ།།
བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། འདས་ལམ་གྱི་ངོ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༢ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༢ བ ༢ སྒོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 395

བོར་སྐྱེས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་པ་བཞི་དང༌། འདས་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་ལུགས་དགོད་པ་དང༌། འདིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་གང་ཡིན་དཔྱད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ལྟར་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ལས་གྱེན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྔོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྟན་པ་མིན་པ་རྣམས་དང༌། བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པ་ལ་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་སོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཞི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་སྲིད་རྩེའི་སེམས་དང༌། ལྷག་མཐོང་ཁྱད་པར་ཅན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། ཉན་རང་འཕགས་པ་དག་ཚོར་འདུ་རགས་པ་སོ་མི་གསོད་པ་ཞི་བར་གནས་པའི་འཕགས་པའི་གནས་པ་མཆོག་ལ་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་གཞན་དོན་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་སྦྱང་བའི་ཕྱིར་དུ། དགག་བྱ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྟན་པ་མིན་པ་ཚོགས་དྲུག་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང༌། བསྟན་པ་ཀུན་གཞི་དང༌། ཉོན་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཉོན་ཡིད་འཁོར་དང་བཅས་པ་བཀག་ཅིང༌། རེ་ཤིག་སྐྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་པ་ལ། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་བཞེད་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་ནི་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མ་ལུས་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་བཞེད་དོ།།
གཉིས་པ་ནི། འདིར་འཕགས་སེང་གཉིས་ཇི་ལྟར་བཞེད་ཅེན། ཁ་ཅིག་སྤྲོས་པ་བཀག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་འདིར་འདས་ལམ་དངོས་སུ་འཆད་པར་རིགས་པ་ལ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༣༥ ཕྲེང་། ༩

396 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འཇུག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།ཞེས་འདས་ལམ་གྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐོབ་པས་འདས་ལམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་མ་ཟད། ཉན་རང་འཕགས་པ་སྤྲོས་པ་བཀག་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡོད་དགོས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་བས་ན། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་བཞིན་དུ་ཚུལ་འདི་ཁས་བླངས་ན་འགལ་བ་འདུ་བར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་གཞུང་གི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། ཐོད་རྒལ་གྱི་སྤེལ་ཆོས་སུ་བཤད་པས་དེར་འགྱུར་ན། འདོད་སེམས་ཀྱང་དེར་ཐལ་ཞིང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་དུ་བཤད་པས་དེར་ཁས་ལེན་ན། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱང་སྤྲོས་པ་བཀག་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དེ་བས་ན་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་གསལ་ལོ། །གལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལ་དབུ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དབུ་མ་པ་ཡིན་པས་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་སེམས་ཙམ་པ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། སློབ་དཔོན་བཟང་སྐྱོང་གིས་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བྱ་རྣམ་པ་བཅུས་བསྡུས་པའི་སྙིང་པོ་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆེས་ལེགས་ཏེ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་དམིགས་པའོ།2

།ཞེས་ཐེག་བསྡུས་སུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་
ཤེས་ལ་སོགས་པ་གནས་བཅུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་གནས་དེ་དག་མཁྱེན་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་བཞེད་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །ཚིག་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་མདོར་བསྡུས་པར་བཀོད་དོ།།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༩༣ ཕྲེང་། ༢༠
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༦༩ ཕྲེང་། ༢༡

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 397

ལྔ་པ་སྤོང་བའི་ལམ་ལ་ཡུལ་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་
མཚན་ཉིད་བཟོད་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། སྤོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རྫོགས་བྱང་གི་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མ་ཚང་བ་མེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱལ་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོབས་སོགས་སོ་དགུ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སློབ་ལམ་དུ་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་རྟོགས་རིགས་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་སྒོ་ནས་ཤིན་ཏུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་རྟོགས་པ་ཡིན་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་དང༌། རྟེན་ཡེ་ཤེས་སོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྟོབས་
བཅུ་ནི། ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ལ་ནི་བཞི་ཡོད་པ་ལས་རེ་ཤིག་སྟོབས་བཅུ་དང་པོར་འཆད་ལ། དེ་ཡང་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་གནས་དང་དབུལ་པོ་འབྱུང་བ་གནས་མིན་པ་སོགས་དང༌། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་གདུལ་བྱའི་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སམ་རིགས་དུ་མ་དང༌། དབང་པོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་དང༌། མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང༌། བསམ་གཏན་དང་1

སྙོམས་འཇུག་གིས་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། སྔོན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། འཆི་འཕོ་དང༌། སྐྱེ་བ་དང༌། ཟག་པ་ཟད་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་ཆོས་ཅན། སྟོབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཇོམས་པ་ལ་མཐུ་དང་ལྡན་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཁྱེན་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པ་བཞི་ནི། ང་ནི་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཞལ་གྱིས་འཆེས་
པ་དང༌། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བར་ཆད་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་ཤེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༣ བ ༤ བསམ་གཏན་སྙོམས་འཇུག་གིས་འདུན་ནས་ཉོན་མོངས་ གཙང་། ཤོག ༡༠༤ ན ༣ བསམ་གཏན་སྙོམས་འཇུག་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་

398 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་དང༌། བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་ལ་རྒོལ་བ་པོ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་བཞི་ཆོས་ཅན། མི་འཇིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་དམ་བཅས་པ་དང༌། གཞན་ལ་ལམ་དང་དེའི་བར་ཆད་བསྟན་པ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་རྒོལ་བའི་བག་ཚ་བ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་
གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཆོས་དང༌། དོན་དང༌། ངེས་པའི་ཚིག་དང༌། སྤོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཡུལ་གྱི་སྐད་སོ་སོ་དང༌། ཆོས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པ་ནི། སྐུ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང༌། གསུང་ལ་ཅ་ཅོ་དང༌། ཐུགས་ལ་
དྲན་པ་ཉམས་པ་དང༌། ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང༌། འཁོར་འདས་ལ་བདེན་པའི་ཐ་སྙད་1

པ་

ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང༌། སོ་སོར་མ་བརྟགས་པར་གདུལ་བྱ་ཡལ་བར་འདོར་བའི་གཏང་སྙོམས་མི་མངའ་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་དྲུག་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་པ་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དོན་ལ་འདུན་པ་དང༌། དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང༌། དེའི་ཐབས་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། མཁྱེན་པ་ཟད་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བའི་རྣམ་པ་དྲུག་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡེ་ཤེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་ཞིང༌། དེ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡེ་ཤེས་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་འཕྲིན་ལས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་གསུམ་གཟིགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་མ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༤ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༤ བ ༢ ཐ་དད་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 399

འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པས་མ་ཆགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་གོ །གཉིས་པ་རྟེན་ཡེ་ཤེས་ལ་གསུམ་ལས། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་སུ་མཐུན་པར་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་དབང་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་སྒོ་ནས་མངའ་བསྒྱུར་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ།།ཅི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒོམ་1

པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་
ཞེ་ན། སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོམ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་2

ལ་བྱེད་པའི་སྒོམ་དང། མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔྱོད་པའི་སྒོམ་དང༌། སྨོན་ལམ་གྱི་སྒོམ་
མོ། །དང་པོ་ནི། གང་བསྒོམས་3

པ་ན་བློ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་བར་མི་སྐྱེ་བར། རྗེས་སུ་མཐུན་
པ་ཙམ་དུ་སྐྱེ་བ་ཏེ། དཔེར་ན་ཚོགས་ལམ་དུ་དབང་པོ་ལྔ་བསྒོམས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་བསྒོམས་པ་ན་བློ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བར་སྐྱེ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ཚོགས་ལམ་དུ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒོམས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། མ་འོངས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་དང་དེའི་མཚན་ཉིད་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༣ སྒོམ་པའི་ཚུལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༣ མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོམ་དང་། མཚན་ཉིད་རྗེས་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ ན ༤ གང་སྒོམས་ན་

400 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །བཞི་པ་ནི། གོ་འཕང་དེ་དང་དེ་ཐོབ་པར་ཡིད་ཀྱིས་སྨོན་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེའི་ཆེད་དུ་ཚོགས་གསོག་པར་བྱེད་པའོ། །ལས་དང་པོ་པ་ཉིད་ནས་ཚུལ་བཞི་པོ་འདིས་བསྒོམ་བྱར་མ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་མེད་དོ། །དེ་ལས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་ཀྱང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ། ཐུན་མོང་གི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་བདུན་དང་སུམ་ཅུ་བཞི་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སྤྱིར་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བར་སྐྱེ་ཡང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་དང།1

རྟོགས་
རིགས་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཙམ་སྐྱེའི། མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་བར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོབས་སོགས་སོ་དགུ་ནི་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བས་མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔྱོད་པ་དང༌། སྨོན་ལམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པར་བྱེད་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ་ནི་སྟོབས་སོགས་ཀྱང་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་ལ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དང༌། གྲངས་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་ནི། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡོད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་2

གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཉོན་
མོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་དང༌། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་ཤིན་ཏུ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདི་3

དག་དགོས་པའི་དབང་གིས་རྣམ་
པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོར་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གང་ཡང་སྒོམ་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༥ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ བ ༡ ལམ་ཤེས་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༥ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ བ ༣ བྱེ་བྲག་གི་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ བ ༤ ཞེས་དགོས་པའི་དབང་གིས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 401

རྒྱུད་ལ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བས་སོ།།
ཡང་ན་གཞུང་ཚན་གསུམ་པོ་འདིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཞི་ཤེས་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་
བཅས་མེད། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡོད།1 སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གསུམ་གང་ལ་ཡང། སྒྲིབ་གཉིས་གང་གིའང་ཟག་བཅས་མི་སྲིད་ཅེས་བསྟན་པ་ཡིན་པར་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་པའང༌། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ཟག་པ་དང་བཅས་པས་2

ཁྱབ་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་
བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དག་ནི་སྐབས་འདིར་རང་གི་ངང་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་དོ། །གཞུང་ཚན་གཉིས་ལ་ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་མེད། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་བས་ཁྱབ། བྱང་སེམས་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གང་ཡང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་སྒོམ་གྱི་གཙོ་བོར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་ལམ་སྒོམ་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་པོ་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་དག་ཡིན་ཏེ།3

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་
དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་སྡོམས་ན་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་དོ།།
གཉིས་པ་སྒོམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དག་གིས་རྣམ་པ་རྣམས་སྒོམ་དགོས་ན་དེ་དག་ཀྱང་སྦྱོར་བ་པོ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་པ་མེད་པར་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པས་སྦྱོར་བའི་སྔོན་དུ་ཡུམ་ཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྣོད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ བ ༦ ཟག་བཅས་ཡོད། སྒྲིབ་གཉིས་གང་གིའང་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༥ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༥ བ ༧ བཅས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་བྱ་བ་མིན་ནོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༥ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༦ ན ༣ ཡིན་ནོ།།

402 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྦྱོར་བ་པོ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་1

ཞེས་སོགས་སོ། །དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་
མགོན་བཅས་པ།2

།ཞེས་པས་འདི་རེ་རེ་ཞིང་གི་མཇུག་ཏུ་སྦྱར་ནས་འགྲེལ་པས་འཆད་པར་བྱེད་
དོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བར་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡུམ་འདིའི་གཞུང་ཉན་པའི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ། ཁྱོད་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སྤྱིར་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་པོར་བསྐྲུན་ཅིང་ཕྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་སྦྱངས་པ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་ཚིག་འཛིན་པའི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་ལུས་ལ་སོགས་པའི་3

བསྙེན་བཀུར་གྱིས་མཉེས་པར་
བྱས་པ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་4

པའི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ།
སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་འདྲི་བ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་དོན་སྒོམ་བྱུང་གིས་5

ཚུལ་བཞིན་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་གང་གིས་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་
ལྟར་སྦྱོར་བ་པོ་བསྟན་ནས་སྦྱོར་བ་འཆད་དོ། །རྩ་བ་ལ། རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། དེ་གཉིས་འགྲུབ་བྱེད་རྒྱུའི་སྦྱོར་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཞེན་སྤྱོད་འགོག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་དང༌། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ ན ༣ རྣམས་པ་ཞེས་སོགས་དང་།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༥ ཕྲེང་། ༡༣
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༦ བ ༡ སོགས་པ་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༦ བ ༡ སེམས་དཔའི་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༦ བ ༢ སྒོམ་བྱུང་ཚུལ་བཞིན་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 403

གནས་ཕྱིར། །ཞེས་པས་ཡུལ་ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། དེ་ལ་སྦྱོར་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར།1

།ཞེས་པས་ཡུལ་ཅན་2

ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་བསྟན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞིའི་
ཆོས། དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་ཕྱིར། །གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པ་ཟབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། ལམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྣམས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་སྦྱོར་བ་དང༌། རྣམ་པ་དེ་དག་ཚད་ནི་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བའོ། །སྦྱོར་བ་ལྔ་པོ་འདི་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་ས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནས་སྦྱོར་བ་བཅུ་བཞི་ནི་སའི་གནས་སྐབས་སོ་སོ་ལ་རིས་སུ་ཆད་པའི་ཕྱིར་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང་སྦྱོར་བ་ཐ་མ་ནི་སྦྱོར་བ་འདི་གཉིས་ཀའི་འགྲུབ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བའོ། །ས་མཚམས་གང་ན་གང་ཡོད་པ་ནི་འགྲེལ་པ་འཆད་པ་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།
གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལྔ་དང༌། གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཅོ་ལྔ་
སྟེ་ཉི་ཤ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོར་བ་ནི་མིང་དོན་གྲངས་བཞིན་དུ་སྦྱར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྤྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་བདེན་པར་མི་སྦྱོར་བ་ཉིད་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་པར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ལམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཆོས་ཉིད་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༥ ཕྲེང་། ༡༨
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༦ བ ༥ ཡུལ་ལ་ཞེན་སྤྱོད་འགོག་པའི་སྦྱོར་བ་བསྟན་ཏོ།།

404 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཉིས་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ། དོན་དང་མིང་གོ་1

རིམས་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་ནི། བྱང་
སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དབང་རྟུལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཚེགས་ཆེན་པོ་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྐྲག་པ་མངོན་གྱུར་སྐྱེ་སྲིད་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་2

པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་ཆོས་
ཅན། ལུང་བསྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་ལ་མི་སྐྲག་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་རྩེ་མོ་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རྟག་ཏུ་ཟབ་མོ་དེའི་ཆོས་བསྒོམ་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། བདུད་བཞི་དང་ས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སྤོང་བའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པར་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་
སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མྱུར་དུ་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་དང༌། འཕེལ་བ་དང༌། འགྲིབ་པ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་དང་ཆོས་མིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པ་འགོག་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་མི་མཐོང་བ་དང༌། འདོད་པའི་ཁམས་སུ་མི་དམིགས་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་བདེན་པའི་རློམ་པ་མེད་པ་དང༌། གཟུགས་དང་དེའི་མཚན་མ་དང༌། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པའི་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༧ ན ༤ གོང་བཞིན་དུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༧ ན ༥ སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 405

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་མཐོང་བའི་ས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ས་མཚམས་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ལོ་སྐོར་དང་ཟླ་བ་སོགས་སུ་ས་མཚམས་བཅད་ནས་བརྩོན་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་སྦྱོར་བ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི།
ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ན་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་ལ་སོགས་པ་
1

མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞིའོ། །འགྲེལ་པ་ལ། འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་གྲངས་བཞིན་དུ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུའི་གནས་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཐོབ་པས་སོ། །དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་ཤིང་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་དང༌། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང༌། དོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་དང་འཕྲད་ཅིང་མཐོ་རིས་སུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང༌། རང་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དཔྱད་ཅིང་ལུང་བསྟན་པ་དང༌། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་དང༌། ཡུམ་དོན་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་དང༌། བདུད་ལས་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་པ་ཉིད་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་སྐྱེ་བ་དང༌། དམ་བཅས་བའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་དང༌། འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཚེ་རབས་གཞན་དུའང་ཤེར་ཕྱིན་ཚང་
བར་ངེས་པར་འཐོབ་པ་2

ཞེས་བྱ་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་འབྱུང་སྟེ། རིམ་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
དགོངས་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁྱེན་ཅིང་ཤའི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་པ་དང༌། བྱང་ཆེན་ལ་ཉེ་བར་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༦ ཕྲེང་། ༥
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༨ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༨ ན ༤ འཐོབ་བོ་ཞེས་

406 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གྱུར་པ་དང༌། ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་ཤེར་ཕྱིན་སྟོན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང༌། གཉེན་པོའ་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་ ིབཞིན་གཤེགས་པས་གྲོགས་མཛད་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཚོལ་བའི་དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་སོགས་བསྐྱེད་པ་དང༌། དེའི་དམ་བཅས་པའི་ཚིག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་1

རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་
དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་མངོན་པར་འདོད་པ་དང༌། ད་ལྟ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དང༌། ད་ལྟ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཚང་བར་རྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ཐོབ་པས་སོ།།
ལྔ་པ་སྦྱོར་བ་སྒོམ་པའི་ཚེ་དོར་བྱའི་གོལ་ས་སྐྱོན་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེའི་
འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། སྐྱོན་ནི་ཞེས་སོགས་ཏེ། འདི་དག་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ན་2

ཤས་ཆེ་བ་
དང༌། སྦྱོར་ལམ་བཞི་ན་ཆ་ཕྲ་བ་དང༌། མ་དག་ས་བདུན་ན་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཕྲ་བར་ཡོད་ལ། མདོ་ལས་འདི་ཐམས་ཅད་བདུད་ལས་སུ་གསུངས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་བདུད་ལས་དངོས་དང༌། ཁ་ཅིག་བདུད་ལས་དང་འདྲ་བ་དང༌། ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་སྤྱོད་ན་བདུད་ཀྱིས་གླགས་རྙེད་པར་འགྱུར་བས་བདུད་ལས་སུ་བཞག་གོ།
འགྲེལ་པ་ལ། སྦྱོར་བའི་འགལ་རྐྱེན་རང་ལ་གནས་པ་ཉི་ཤ། རང་གཞན་གང་རུང་ལ་
གནས་པ་མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉེར་གསུམ། གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་རྐྱེན་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ་སྤོབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཚེགས་ཆེན་པོས་འཐོབ་པ་དང༌། སྤོབས་པ་ཧ་ཅང་མྱུར་བའོ། །གནས་ངན་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང༌། སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང༌། རིགས་པ་མ་3

ཡིན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཁ་ཏོན་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཐེག་ཆེན་ལས་
ཉམས་པའི་རྒྱུ་བདུན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཛིན་པ་ཉིད་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་བོར་ནས་དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉམས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡུམ་གྱ་ནོམ་པའི་རོ་མྱང་བ་ཉམས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༨ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༨ ན ༦ སངས་རྒྱས་ཀྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༨ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༠༨ བ ༡ ས་ནས་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༨ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༨ བ ༣ རིགས་པ་མིན་པས་བསྐྱེད་ ཞོལ་གཙང་མ་ཡིན་ལ་མིན་བྲིས་འདུག་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 407

ཐེག་པའི་མཆོག་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ཉམས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་རྟག་ཏུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་མཁྱེན་ལས་ཉམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཚན་དང་པོའོ། །དམན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་ཚོལ་བ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་ཉམས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་ཚོལ་བ་གོང་ན་མེད་པ་ཆོས་སྐུ་ལས་ཉམས་པའོ། །ཐེག་ཆེན་ལས་གཡེང་བའི་རྒྱུ་ནི་ཡུལ་རྣམ་པ་མང་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤོབས་པ་འབྱུང་བ་དང༌། ཡུམ་ཡི་གེར་འདྲི་བ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ཡི་གེ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ཡི་གེ་མེད་པ་ཙམ་ལ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། ཡུལ་དང་གྲོང་1

ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། རྙེད་པ་དང༌། བཀུར་
སྟི་དང༌། ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རོ་མྱང་བ་དང༌། ལམ་མ་ཡིན་པ་བདུད་ཀྱིས་བསྟན་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཚན་གཉིས་པའོ།།
གཉིས་པ་སྐྱོན་སློབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་པ། རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲངས་བཞིན་དུ་ཉན་པ་པོ་སྔ་མ་དང་འཆད་པ་པོ་ཕྱི་མ་དང་མངོན་པར་འབྲེལ་བས་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལས་ཉམས་པ་སྟེ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞེས་པ་ནི། བཟློག་ན་ཡང་ཉེས་པར་འགྱུར་བར་བསྟན་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་བབ་ཅོལ་སྟེ། སློབ་དཔོན་འདུན་པ་ཆེ་ཞིང་སློབ་མ་སྙོམས་ལས་ཆེ་བ་སོགས་སྐྱོན་ཡིན་ནོ།2

།སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་མེད་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དཔོན་སློབ་བློ་མཉམ་
དགོས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སློབ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ཁྱབ་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞེས་པ་ནི། ཉན་པ་པོ་ཕྱི་མ་དང་མ་འབྲེལ་ཞིང༌། འཆད་པ་པོ་སྔ་མ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཅིག་3

ཅར་སྟོན་པ་སྟེ། འོག་མ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཉན་པ་པོ་འདུན་པ་དང་འཆད་པ་པོ་སྙོམས་ལས་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོགས་པའི་ཆོས་ལས་ཉམས་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་སུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་གོ་སླའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞན་དོན་དུ་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་ལས་ཡིད་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་དང༌། རང་དོན་དུ་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བ་ལ་ཡིད་བདེ་བ་སྟེ་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། འཆད་པ་པོ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༩ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༠༨ བ ༧ གྲོགས་ལ་སོགས་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༩ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ ན ༢ སྐྱོན་ཡིན་ན།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ ན ༣ མ་འབྲེལ་བར་སྟོན་པ་སྟེ།

408 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དང་ཉན་པ་པོ་དག་ཅེས་སོགས་ཏེ་གོ་སླའོ།།གསུམ་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་རྐྱེན་གསུམ་1

ནི། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་བདུད་ཀྱིས་
འབྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་2

སོགས་གནས་ལུགས་སྒོམ་པར་སྟོན་པ་བཅོས་མ་
ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་དང༌། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མིན་པ་བདུད་སངས་རྒྱས་སུ་སྤྲུལ་པ་སོགས་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་གསུམ་སྟེ། དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སྐྱོན་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། འདིར་བསྟན་སྦྱོར་བའི་སྐྱོན་ཆོས་ཅན། བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད་དེ། རང་ལ་གནས་པའི་འགལ་རྐྱེན་ཉི་ཤ། མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཉེར་གསུམ། འགལ་རྐྱེན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དྲུག་པ་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་མཚོན་བྱེད་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཚིག་
གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། གཞན་གྱི་འདོད་པ་བརྗོད་ཅིང་དེ་དགག་པ་དང༌། རང་གི་ལུགས་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བོད་ཀྱི་བླ་མ་སྔ་མ་3

དག །འདི་ལྟར་བཞེད་དེ། སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱ།
མཚོན་ཚུལ། མཚོན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་ལས། ཤེས་མཚན་ནི། སྐབས་འདིར་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་4

གསུམ་སྦྱོར་བ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྐབས་འདིར་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། ནུས་པ་ལ་ཤེས་པའི་སྒྲ་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པའོ། །དགོས་པ་ནི་ནུས་པ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི། ཤེས་པ་འདི་དག་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༩ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ ན ༥ འགལ་རྐྱེན་ནི།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༣༩ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ ན ༥ སྒོམ་པ་ལ་སོགས་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༣༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ ན ༧ བོད་ཀྱི་བླ་མ་དག།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༣༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ བ ༢ བཅུ་དྲུག་པ་གསུམ་སྦྱོར་བ་ལ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 409

བསྡུས་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེར་ཕྱིན་1

ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་
བསྡུས་པ་དང་གང་གཡེངས་པ་མཁྱེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་པར་བཤད་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་བཅུ་དྲུག་པ་2

ཕྲག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་
ལ་བལྟོས་པ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་པར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་གསུམ་མོ། །ཁྱད་མཚན་ནི། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ལ། བྱེད་མཚན་ནི། སྦྱོར་བ་རང་3

དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་ལ་
གཞན་འགོད་པའི་ནུས་པའོ། །མཚོན་བྱ་ནི་མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བས་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡིན་ལ། ནུས་པ་དེ་གང་ལ་ལྡན་པའི་མཚན་གཞི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གོ།
མཚོན་ཚུལ་ནི། ཤེས་མཚན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་དུ་
མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་ལ། ཁྱད་མཚན་གྱི་ནུས་པ་དེ་གཞན་ལ་བཀག་ནས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན། ཞེས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་ཞིང༌། བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། །མཚོན་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱང་སེམས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་པས་ཤེས་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་མཚོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་དུ་ཤེས་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་ལ། ཁྱད་མཚན་གྱིས་ནུས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཡོད་པ་བཀག་པས་ཐེག་དམན་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ལམ་གྱི་གོལ་ས་སྤོང༌། བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བའང་གཞན་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་མཚན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བྱང་སེམས་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་བསྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་4

ཤེས་ནས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གུས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་པོ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༣༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ བ ༤ ཤེར་ཕྱིན་པ་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༠ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ བ ༥ བཅུ་དྲུག་ཕྲག་གསུམ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༤༠ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༠༩ བ ༦ སྦྱོར་བ་བཞི་དང་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༤༠ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༡༠ ན ༣ ཁོ་ན་ལ་ཤེས་ནས་

410 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གང་ཡང་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞུང་གི་ཚིག་དོན་ལ་མ་1

ཞུགས་ཤིང་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་
ལས་ཉམས་སོ། །ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་མཚན་གཞི། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་དུ་མཚོན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། བུམ་པ་མཚན་གཞི། དངོས་པོར་མཚོན་པ་ལ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞང་ཡང་། སྦྱོར་བའི་ནུས་པ་ལ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་བརྟན་པར་དཀའོ།།
ཡང་ཕྱི་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་
པ་ཕྲག་གསུམ་པོ་དག་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། འདི་དག་གིས་མཚོན་པའི་ཚུལ་ནི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་ན་སྦྱོར་བ་ཉི་ཤ་པོ་མཚན་གཞི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུར་མཚོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་རུང་དང་ལྡན་པ་མཚན་ཉིད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་མཚན་གཞི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་པའི་རྒྱུར་མཚོན། དེ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་མཚན་ཉིད་དེ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་གྱིས་འབྲས་བུ་རྒྱུར་མཚོན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་མཚན་གཞི་དང༌། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་མཚོན་བྱར་སོང་གི །ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་མཚོན་བྱར་མ་སོང་བས་འདིདག་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་མིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་པའི་རྒྱུ་དང༌། དེ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་ལྡན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་འབྲས་མིན་པས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་མཚོན་དུ་སྨྲས་པ་དང༌། མཚོན་སྦྱོར་དེ་ལྟར་སྨྲས་པ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཤེས་པ་འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།འོ་ན་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་བསྡུས་པ་དང་གཡེངས་པ་མཁྱེན་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༠ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༡༠ ན ༤ གཞིང་གི་ཚིག་ལ་མི་ཞུགས་ཀྱང་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 411

ཞེས་སོགས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་སྒྲས་ཟིན་ལ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེའི་ཤགས་ལ་རྒྱུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་སྦས་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཅིང༌། བསྟན་བཅོས་སུ་མདོའ་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པར་ ིགྱུར་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲག་གསུམ་བསྟན་གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་བསྟན་བཅོས་སུ་ཡང་ཐུབ་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་ཏེ་1

ཞེས་
བཤད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། ཐུབ་པ་ཞེས་པ་འབྱུང་ཡང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སེམས་ལ་ཡང་ཐུབ་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཡིས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བཞག་པ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱ། མཚན་གཞི། མཚོན་
ཚུལ། མཚོན་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་པ། ཁྱད་པར། བྱེད་པ་རྣམས་ཏེ། ཤེས་པ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་མཚན་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གང༌། གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པ་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གང་ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒོ་ནས་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་རྣམ་དག་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་ནས་དེ་དག་དང་དམིགས་རྣམ་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་མཚན་ཡིན་ནོ། །ཁྱད་མཚན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཏེ། སྔ་མ་གསུམ་དང་འདི་ཉིད་ལ་བཅུ་དྲུག་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་བལྟོས་ནས་ཡིན་ནོ། །བྱེད་མཚན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བས་ད་ལྟ་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་འགོད་པའི་བྱེད་པ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ནོ།།
1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༦ ཕྲེང་། ༡༤

412 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཚོན་བྱ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་གསུམ་ཡིན་ལ། མཚན་གཞི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སྟེ། དེ་ཡང་མཚོན་པའི་ཚུལ་ནི། ཉོན་མོངས་རྟག་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་བཞི་པོ་དེ་མཚན་གཞི། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཚོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་ཞིང༌། གདུལ་བྱ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པ། དེ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་དཀའ་བ་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་བར་པ་ལྔ་པོ་དེ་མཚན་གཞི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཚོན། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་སོགས་ལམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་ཞིང༌། ཕན་བདེ་སྐྱོབ་པ་སོགས་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་ལ་འགོད་པའི་བྱེད་པ་བདུན་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པ། ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་མ་བདུན་པོ་དེ་མཚན་གཞི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་མཚོན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་སོགས་འབྲས་བུའི་ཤེས་རྣམ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་ཞིང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་རྟེན་མཛད་པའི་བྱེད་པ་དང་ལྡན་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པ། ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་མཚན་རིམ་པ་གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ།།
ཁྱད་མཚན་གྱིས་མཚོན་པའི་ཚུལ་ནི། ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་མཚན་
གཞི། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མཚོན། བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པ། འོ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི། མཚོན་བྱ་མིན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང༌།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༦ ཕྲེང་། ༨

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 413

ན། ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གཞིར་བྱས་ནས་སྦྱོར་བ་གསུམ་དུ་མཚོན་1

པར་བྱ་

བ་ཡིན་པས་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང། འདི་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་དག་མཚོན་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་འདི་དག་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་དེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་ལ་འཇུག་པར་བསྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཁྱད་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པ་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ལ་མཁས་པ་དུ་མ་དག་གཞི་ཤེས་ཙམ་གྱི་ལྡོག་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་2

ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་
སྦྱོར་བའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བས་འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པ་མི་འཐད་དེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཙམ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང༌། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བས་སོ།།
དེས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་
ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཙམ་དུ་འདྲ་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཀྱང་ཁོ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆ་ནས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ལ། སྦྱོར་བ་གཞན་གཉིས་ནི་རང་གི་ངོ་བོའང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁྱད་པར་འཕགས་ཚུལ་སྔ་མ་ནི། སྐབས་གསུམ་པར། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དེ་མཉམ་ཉིད་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༢ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡༡ བ ༥ མཚན་པར་བྱ་བ་མིན་པས་ན།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༡༡ བ ༧ རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི།

414 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྦྱོར་བ་ཡིན་པར་བསྟན་ཟིན་པས་འདིར་དངོས་སུ་1

མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཁྱད་མཚན་སྟོན་
པའི་སྐབས་སུ་མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་ལ་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པའི་དོན་དུ་ཡིན་གྱི། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཁོ་ན་ཁྱད་མཚན་དུ་སྟོན་བཞེད་པ་མིན་ལ། ཊཱིཀ་བྱེད་གང་དག་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དང༌། དེས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མཚོན་ཚུལ་འབྲས་བུ་རྒྱུ་མཚན་དུ་སྨྲ་བ་ནི་ནང་འགལ་བའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། གང་དག་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་ཡང་ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་སྨྲ་བ་ནི་གཞུང་དུ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་བཅུ་དྲུག་པོ་2

དག་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། ཁ་ཅིག །ཤེས་མཚན་གྱིས་སྦྱོར་བ་སངས་རྒྱས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་པ་དང༌། ཁྱད་མཚན་གྱིས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཚོན་པ་མི་འཐད་པར་སྨྲས་ནས། སླར་ཡང་ཤེས་མཚན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བ་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་ལ། ཁྱད་མཚན་གྱིས་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ཁྱད་མཚན་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱད་མཚན་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དངོས་སུ་འགལ་བ་ངོ་མི་ཤེས་པར་ཟད་དོ། །ལྔ་པ་མཚོན་པའི་དགོས་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བར་མ་ཤེས་ན་སྒོམ་མི་ནུས་པས་དེའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་བསྒོམ་པའི་སྔོན་དུ་རང་བཞིན་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་ ིཔོ་ནི། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་བླང་བ་དང་སྐྱོན་དོར་བས་སྦྱོར་བ་རྣམས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་ནི། བྱེད་པ་གང་གིས་སྦྱོར་བའི་རང་བཞིན་མཚོན་པར་བྱེད་པ་དེ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་ཏེ། ཤེས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དང་། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༢ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡༢ ན ༤ བསྟན་ཟིན་པས་འདིར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༣ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༡༢ ན ༦ བཅུ་དྲུག་པ་དག་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 415

དོ། །ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྦྱོར་བར་མཚོན་པ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྔ་མ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དོད། ལུ་ཊ་ཞེས་པ་དེ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་ལས་ལ་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་ལ། བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ལས་སུ་སྒྲུབ་པའི་མཚན་
ཉིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་འདིས་སྦྱོར་བ་རྣམས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཤེས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དང༌། བྱེད་པ་རྣམས་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་ལས་སུ་སྒྲུབ་པས་དེ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་བར་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་ཁྱད་བྱེད་པ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེད་1

པར་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཁྱོད་ལ་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་སུ་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་ཤེས་པ། ཁྱད་པར། བྱེད་པ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །དང་པོ་ལ་གཞི་
ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་མཚན་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། མཚན་ཉིད་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང༌། རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་བསྡུས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་དེ་ཁོ་ནར་འཇིག་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང༌། སེམས་ནང་དུ་བསྡུས་པ་དང༌། སེམས་ཕྱིར་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་དང༌། སེམས་ནམ་མཁའ་ལྟར་མི་ཟད་པའི་རྣམ་པ་དང༌། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། རྩ་བའི་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང༌། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༣ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༡༣ ན ༡ སྒྲ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

416 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དབྱིངས་ཡིན་པས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང༌། སེམས་བདེན་མེད་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མཉམ་པས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་མེད་པས་སེམས་ཚད་མེད་པ་དང༌། སེམས་དབང་པོ་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང༌། སེམས་སྤྱན་ལྔས་བལྟར་མེད་པ་དང༌། སེམས་གཡོ་བ་དང་ལ་སོགས་པ་འདུ་བ་དང༌། བཀྲམ་བ་དང༌། བཅུམ་པ་རྣམས་འཁྲུལ་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁྲུལ་བར་ཤེས་པ་དང་ཞེས་པ་སྟེ།
འདིར་ལྟ་བ་བཞིའི་མཐའ་དཔྱད་1

པ་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྲོང་འགའ་ཞིག་གིས་ལྟ་བ་དྲུག་
ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་བཅུ་བཞིར་བསྡུས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞུས་པ་ན། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁྱད་གཞི་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལས་བརྩམས་ཏེ། འདྲི་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་དགོངས་ཤིང༌། ཁྱད་གཞི་བདག་བཀག་ན་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས་དེའི་ཚེ་གང་དུ་ཡང་ལུང་མ་བསྟན་པས་ན། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་མཐའ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་དང༌། མྱང་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་བཞི་དང༌། ལུས་སྲོག་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་རྣམས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དང༌། གྲོལ་བའི་བདག་གི་གནས་སྐབས་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ལུས་སྲོག་གི་གནས་སྐབས་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང༌། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང༌། མི་རྟག་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཕུང་གསུམ་དུ་བདེན་པར་ལྟ་བ་ནི། སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞིའོ། །བདག་དང་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མིན་པ་བདེན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞིའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ཕན་2

ཆད་འབྱུང་བ་དང༌། མི་
འབྱུང་བ་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་མྱང་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞིའོ། །ལུས་སྲོག་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་དང༌། ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་ལྟ་བ་ནི་ལུས་སྲོག་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་བདག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་དང༌། འཇིག་རྟེན་ནི་དེའི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང༌། ལུས་ནི་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཡིན་ལ། སྲོག་ནི་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༤ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༡༣ ན ༦ མཐའ་ཟད་པ་ནི།
2 གཙང་། ཤོག ༡༡༣ བ ༣ གྲོངས་ཡན་ཆད་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 417

སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མེད་གང་ལས་ཀྱང་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་མིན་གྱི། གདོད་མ་ནས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་དུ་ལྟ་བ་ནི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མེད་དུ་གསར་དུ་སྐྱེས་པར་ལྟ་བ་ནི་མི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་མ་ནས་ཡོད་པ་དང༌། གནས་སྐབས་གསར་དུ་སྐྱེས་པར་ལྟ་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ནི་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྟ་བའོ།།
དེ་བཞིན་དུ་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་དེ་དག་ཤི་འཕོས་པའི་འོག་ཏུ་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་པ་
ནི། མཐའ་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བ་དང༌། ཚེ་འདིའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་དེ་དག་མ་འགྱུར་བར་ཚེ་ཕྱི་མར་འཇུག་པར་འདོད་པ་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པར་ལྟ་བ་དང༌། དེ་དག་གི་1

རང་བཞིན་འཇུག་ཅིང་
གནས་སྐབས་མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀར་ལྟ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྟ་བའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕུང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚེ་གྲོལ་བའི་བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བ་དང༌། སྔར་བདག་ཡོད་པ་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཚེ་རྒྱུན་ཆད་པར་ལྟ་བ་དང༌། རང་བཞིན་ཡོད་ཅིང་གནས་སྐབས་རྒྱུན་ཆད་པར་ལྟ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་མྱང་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞིའོ། །འདི་དག་ལས་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང༌། མཐའ་དང་མི་ལྡན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ནས་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་གྲངས་ཅན་སོགས་རྟག་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་གཡོ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ།།
མི་རྟག་པ་དང་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ནས་མི་འབྱུང་བར་
ལྟ་བ་རྣམས་ནི། རྒྱང་པན་སོགས་ཆད་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་དགག་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་འདུ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། །འདིར་ཁ་ཅིག །འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཞི་ཚན་དང་པོ་ལ། དང་པོ་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་གཡོ་བ། གཉིས་པ་རྒྱང་པན་གྱི་ལྟ་བ་འདུ་བ་ཞེས་གསུངས་ནས། ལྷག་མ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ཞེས་གོ་རིམས་བསྒྱུར་དགོས་པར་སྨྲ་ལ། ཁ་ཅིག་གོ་རིམས་བསྒྱུར་མི་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡༣ བ ༧ དེ་དག་རང་བཞིན་

418 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དགོས་ཏེ། ཚེ་ཕྱི་མའི་ཐོག་མ་དེ་ཚེ་འདིའི་མཇུག་གམ་མཐའ་ཡིན་པས་མཐའ་ལྡན་དུ་ལྟ་བ་གྲངས་
ཅན་ལ་རུང་ངོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །མཐའ་ལྡན་གྲངས་ཅན་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ལས། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་ན། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཇི་ལྟར་འགྱུར།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་
ལྡན་གྱི་དོན་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་རྒྱུན་ཆད་པ་དང་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པའི་དོན། ཚེ་འདིའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་དེ་གཉིས་ཀ་ཕྱི་མར་འཇུག་པ་ལ་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པར་མཛད་པས་སོ།།
དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དེ་ནི་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། གསུམ་པ་
རྣམས་ནི་གཅེར་བུ་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། ཆ་གཅིག་དགག་པ་དང་ཆ་གཅིག་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཆ་མཉམ་དུ་ཡོད་པས་བཀྲམ་པ་ཅེས་བྱའོ། །བཞི་པ་རྣམས་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཁས་ལེན་པ་གནས་མ་བུ་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་འགོག་པའི་རྣམ་པས་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་བཅུམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལུས་སྲོག་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་པ་དང༌། ཐ་དད་དུ་ལྟ་བ་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བར་སའི་དངོས་གཞི་ལས་བཤད་ཅིང༌། སྔ་མ་གཡོ་བ་དང༌། ཕྱི་མ་འདུ་བའི་ལྟ་བའོ། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་གཞན་ལ་བསྟན་ཅིང་མིང་གི་བརྡར་བཏགས་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མདོར་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དབེན་པ་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་བཞི་པོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་སུ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ནའོ།།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་སྟོང་ཉིད་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། རྒྱུའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། འབྲས་བུ་ལ་སྨོན་པ་མེད་པ་དང༌། བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། འགག་པ་མེད་པ་དང༌། རྩ་བའི་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང༌། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༤ ཕྲེང་། ༩

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 419

སྤང་བྱའི་དངོས་པོ་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྟེན་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་མི་འགྱུར་བས་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དེ་དྲུག་དང༌། ཆོས་ཉིད་སུས་ཀྱང་རྣམ་པར་འཁྲུག་པ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་ཉིད་གཞན་གྱིས་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་ཆོས་ཉིད་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མ་བྱས་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བར་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང༌། དོན་དམ་པར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དེ་དག་ཀྱང་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མདོར་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ།1

ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དཀའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྔ་པོ་དེ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་
དག་ཏུ་མཚོན་པས་ནའོ།།
གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། དེ་ནི་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་དང་གུས་པར་བྱ་བ་དང། བླ་མར་བྱ་བ་དང། མཉེས་པར་བྱ་བ་དང། མཆོད་པར་བྱ་བ་དང། བདེན་པའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དང། ཡེ་ཤེས་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། སྤྲོས་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བའི་དོན་དུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང༌། སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་ཤེས་པ་དང་ཞེས་པ་སྤྱིར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་འཆད་པ་ནི། གདུལ་བྱ་འཁོར་དུ་མ་བསྡུས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་བསྡུས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་དང༌། བསྡུས་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ནས་སྨིན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་2

པར་མཛད་པ་དང། སྨིན་པ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་བསྐྱེད་ནས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང། ཞེས་པའམ། ཡང་ན་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇིག་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༦ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༡༥ ན ༡ ཡིན་ནོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡༥ ན ༤ སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་

420 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པ་བྱང་འཕགས་རྣམས་ལ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་མཛད་པ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང༌། ཞེས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཞན་དོན་མཛད་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་ཡུམ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་བཞིའི་བཞེད་དོན་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང༌། སྤྲོས་པ་ཞི་བ་ཉིད་དུ་སྟོང་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་རང་བཞིན་གྱིས་འགོག་པ་དང༌། མཚན་འཛིན་གྱིས་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཏེ། མདོར་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་བཅུ་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ།1 དམིགས་པ་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་མ་བདུན་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་2

དག་ཏུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ནའོ།།
གཉིས་པ་ཁྱད་མཚན་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། དོན་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ལྟར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དགུས་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དེ་དང་དེར་འཇོག་པ་ཙམ་གྱི་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ནས་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་སོ་3

སོར་

ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འོག་ཏུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་ཤེས་མཚན་གསུམ་4

གྱིས་ནི་རིམ་
བཞིན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཙམ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མཚོན་ཞེས་བྱ་ལ། ཁྱད་མཚན་གྱིས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་མཚོན་པ་ཞེས་བྱའོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༡༥ བ ༡ ཡིན་ནོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༡༥ བ ༢ སྦྱོར་བ་དེ་དག་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༤༦ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡༥ བ ༣ རྣམ་པས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༤༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༡༥ བ ༤ ཤེས་མཚན་གྱིས་ནི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 421

གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དམན་ལམ་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ནོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བ་ནི། བསམ་མི་ཁྱབ་ཅེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། མདོ་ལས། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང༌། ལ་སོགས་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་དག་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མཚོན་པས་ནའོ།།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཡང་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་བསམ་མི་ཁྱབ་དང་། ཞེས་
སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང༌། ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་གཉིས་1

ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་བཅུ་
དྲུག་གང་གིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་རྣམས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་བཅུ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོག་གེས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་དང༌། ཟླ་དང་མི་མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། ཚད་མས་གཞལ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང༌། གྲངས་ཀྱིས་བགྲངས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང་བཞི་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་དག་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྡུད་པ་དང་སྐྱེས་བུ་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ལ་མཁས་པས་རིག་པར་བྱ་བ་ཉིད་དང༌། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་རང་གི་ལུགས་ལ་ལྟོས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉན་རང་ལས་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བའི་ཤེས་པ་དང་བཞི་ནི་ལ་སོགས་པ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཚོན་པའི་ཁྱད་པར་དག་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་བྲི་བ་མེད་པ་དང་གང་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་དང། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༡༦ ན ༡ སྦྱོར་བ་བཞི་ནི་

422 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྟག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དང། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་བསྐལ་པ་དུ་མར་བསྒྲུབས་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང༌། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་རྣམས་ནི་འགོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཚོན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་རྟེན་རིགས་དང་ལྡན་པ་དང༌། སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་དང་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་གཞན་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རོ་མྱང་བ་མེད་པ་རྣམས་ནི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཚོན་པའི་ཁྱད་པར་དག་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། གང་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཉན་རང་གི་ལམ་མ་བཤད་ན་དེ་ལས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མི་ཤེས་སོ། །ཞེ་ན། ཉན་རང་དེ་དག་གི་ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། འདིར་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གོ་སླ་བས་མ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོ་སླ་བར་ཐལ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་1

ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བའི་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པས་བཅིངས་པར་སྐྱེ་བའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་སྔར་བཤད་དེ་དག་གི་ཤགས་ལ་ཤེས་ནུས་པའི་ཕྱིར། གང་དག་སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོའ་གཞི་ཤེས་དང༌། གཞི་ཤེས་ཀྱི་ ི 2

རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་སོགས་ཉན་རང་གི་
རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དག་གིས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཁྱད་མཚན་གྱིས་ལམ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མཚོན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཁྱད་པར་འཕགས་ཡུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཉམས་སོ། །དེས་ན་མུན་སྤྲུལ་ཆེན་པོའོ།།
གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཁྱད་པར་གྱི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་ཕན་དང་། སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང༌། བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། གསུམ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་རྒྱུད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༧ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༡༦ བ ༢ བཤད་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༧ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༡༦ བ ༣ གཞི་ཤེས་རྣམ་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 423

ལྔའི་འགྲོ་བ་ལས་བཏོན་ནས་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པ་མ་འོངས་པའི་ཕན་པ་དང༌། ཡིད་མི་བདེ་བཀྲོལ་ནས་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པ་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་དང༌། ཡང་སྲིད་མི་ལེན་པར་བྱེད་པས་སྡུག་བསྔལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་རིམ་བཞིན་ཕན་དང༌། བདེ་དང༌། སྐྱོབ་པའི་བྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། བདུན་ཡོད་
དེ། ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པས་གཏན་དུ་ཕན་པ་དང་འདྲེ་བ་མེད་པར་ཆོས་བསྟན་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་བཟློག་པ་དང༌། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། སྲིད་པའི་བརླན་དང་བྲལ་བའི་མྱང་འདས་སྟོན་པས་རང་དང་གཞན་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རྟེན་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱིས་རང་རང་གི་སྤང་བྱ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་ཡང་དེའི་འབྲས་བུ་ཡང་དག་མཐའ་རྫོགས་སྨིན་མ་སྦྱངས་པར་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་རྣམས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་རིམ་བཞིན་སྐྱབས་དང་གནས་དང༌། དཔུང་གཉེན་དང༌། གླིང་དང༌། ཡོངས་འདྲེན་དང༌། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་
བ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་གཅིག་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་1

ཆོས་ཐམས་

ཅད་སྟོན་པ་དེ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པའི་དོན་གྱིས་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་རྣམ་མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་རིམ་པ་གསུམ་པོ་དག་ཆོས་ཅན། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།2

གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་3

གྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༨ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༡༧ ན ༤ ཉིད་ཀྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༡༧ ན ༥ ཡིན་ནོ།། ཞོལ་གཙང་ཏེ་ལ་ནོ་གསལ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༤༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༡༧ ན ༥ ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་

424 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྦྱོར་བ་དག་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཛད་པའི་ཆ་ཡིན་པས་ནའོ།།
བཞི་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་
སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་བསྟན་ནས། རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ལ་དབྱེ་བ་དང། དེ་དག་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །1

དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆོས་ཅན། བཞི་ཡོད་དེ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། དེའི་རྟགས་ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང༌། དེའི་མཚན་
པ་2
ཚུལ་བཞིན་མིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། འདོད་ཆགས་དང་འདོད་ཆགས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག་གི་རྣམ་རྟོག་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་
ཆོས་ཅན། ལྔ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སེམས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་གོ་གྱོན་པས་བྱ་དཀའ་བ་དང༌། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མ་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་ངེས་པ་དང༌། ཡུན་རིང་པོ་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང༌། སྒོམ་པ་པོའ་ཆོས་མི་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པའི་ངོ་བོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མཐའི་དག་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཅན།
བདུན་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པའི་དངོས་པོའ་ིཁྱད་པར་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལས་བཟློག་སྟེ་བསྟན་པས་མི་མཐུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས་གཞི་མེད་པ་དང། དེ་བཞིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༨ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡༧ ན ༦ རྒྱུ་མཚན་ནོ།། དང་པོ་ནི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༤༨ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༡༧ ན ༧ དེའི་མཚན་མ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 425

ཉིད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། དངོས་པོ་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པ་1

ལ་སོགས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་མིན་པ་དང༌། གསུམ་གྱི་
དངོས་པོ་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་དོ། །ཞེས་རྩ་བར་ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དག་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གཞན་དུ་མཚོན་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ལས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་པས་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་མཚན་ཞེ་བརྒྱད། ཁྱད་མཚན་བཅུ་དྲུག།།བྱེད་མཚན་བཅུ་གཅིག།།ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ།།
བདུན་པ་སྒོམ་བྱུང་གི་སྦྱོར་བའི་ཉེ་རྒྱུ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཡན་
ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། རྟེན། མཚན་ཉིད། སྒྲ་དོན། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་རུང་བའི་རྟེན་ཀུན་ལ་འདིའང་རུང་ཞིང༌། དེའང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། གླིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་དང༌། ངན་སོང་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་འགའ་ལའང་སྐྱེར་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐར་ཆའང་དེ་དག་ལ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་རྟེན་ནི། འགའ་ཞིག་ན་རེ། འདོད་སེམས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཏེ། འདི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང༌། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་བྱུང་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་པའི་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ནི་འདོད་སེམས་དང་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཚོགས་ལམ་ན་ཐོས་བསམ་གཙོ་ཡི་2

སྒོམ་བྱུང་མེད་ཅེས་པའང། ཆོས་ཉིད་ཐོས་བསམ་
གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་ཡོད་ཀྱང༌། སྒོམ་བྱུང་གིས་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྣང་སྐྱེས་པ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་ཚོགས་ལམ་ན་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གཏན་མེད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༤༩ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༡༧ བ ༥ དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། ལ་སོགས་པ་
2 གཙང་། ཤོག ༡༡༨ ན ༥ གཙོ་མི་

426 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དུ་འཆད་པ་མིན་ལ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པས་ཁྱབ་ན། ཉན་རང་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །སྒྲ་དོན་ནི་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས། ཐར་པ་ནི་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་ཞིག་སྟེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཐར་པ་ནི་འཁོར་བའི་སྐྱེ་བ་མ་ལུས་པ་ཟད་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆ་ནི་སྦྱོར་ལམ་དུ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་ཟད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དང་མཐུན་པའམ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་འབྲས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚོགས་ལམ་གྱི་དགེ་བ། གཞི་པ་དབྱེ་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་མོ། །དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་གོ་རིམས་བཞིན། རང་འབྲས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་ཆའི་རྒྱུའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་གྱི་དགེ་བ། ཞེས་སོགས་སུ་འདོན་པ་བསྒྱུར་ཞིང་བཤད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་ལ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་མཚམས་སྦྱར་བ་དང། དོན་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། ཐར་པའི་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོ་དང༌། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་ནི། མཚན་མེད་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། བདེན་པའི་མཚན་མ་མེད་པར་དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ཐུག་པ་རྣམས་རང་རྒྱུད་ལ་ས་བོན་ནུས་ལྡན་བཞག་ཅིང༌། རིགས་སད་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བསྐྱེད་པར་མཁས་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་འདི་ལ་ཐེག་ཆེན་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །རང་འབྲས་ཐེག་ཆེན་ངེས་ཆའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚོགས་ལམ་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། མཁས་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི།
སངས་རྒྱས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། མཁས་པའི་དབྱེ་བ་དང༌། དེ་དག་ཆུང་འབྲིང་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་ཅན་དད་པ་དང༌། བརྩོན་འགྲུས་དང༌། དྲན་པ་དང༌། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་སྒོམ་བྱུང་མིན་པས་དབང་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་མིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་དང༌། སྦྱིན་སོགས་དང༌། ིབསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་སེམས་བསྐྱེད་དང༌། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 427

ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྔར་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་དད་སོགས་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁས་པ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འཐོབ་པས་ཁྱབ་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་དང༌། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་ཡོད་ལ། གསུམ་པ་ལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣོན་པོའ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་ ིབྱང་ཆུབ་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་རྟོགས་པར་སླ་ཞིང་ཚེགས་ཆུང་ངུས་རྟོགས་ནུས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཐར་ཆ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྟུལ་པོའ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ནི་རྫོགས་ ིབྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་རྟོགས་པར་དཀའ་བའམ་ཚེགས་ཆེན་པོས་རྟོགས་ཤིང་འཐོབ་པར་བྱེད་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་གྱིས་འབྲས་བུ་ལ་འཐོབ་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླངས་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའ་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་ནི་སྔ་ ིམ་བས་རྟོགས་དཀའ་ཞིང༌། ཕྱི་མ་པས་རྟོགས་སླ་བར་དོན་གྱིས་ཤེས་སོ།།
དེ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དབང་རྟུལ་གྱིས་ཀྱང་
རྫོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཐོབ་པར་དཀའ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ན་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་དང༌། ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་

428 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆས་རྫོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ཅིང༌། འོ་ན་གང་ཟག་1

དེ་དག་གིས་རྫོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་པར་མ་ཆོད་པར་མི་
འཐོབ་ན་གང་འཐོབ་ཅེ་ན། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཐར་ཆ་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ། རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྫོགས་བྱང་གི་གོང་དུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་བྱེད་ལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཐར་ཆ་ཆུང་ངུ་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྫོགས་བྱང་གི་སྔ་རོལ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ།།
ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་སོགས་ལྔ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་
རྫོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་རྫོགས་2

བྱང་གི་སྔ་
རོལ་དུ་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་དང། ཁྱོད་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་གཞན་དག་སྐབས་འདིའི་ཐར་ཆ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དང༌། རྟུལ་འབྲིང་རྣོ་གསུམ་ཁྱད་མེད་དུ་བྱས་ནས། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་ལ་འཆད་པ་ནི་རྣམ་པར་འཁྱམས་ཏེ། མདོ་དང་འགལ། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ། འགྲེལ་པའི་ཚིག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་དང་ཇི་ལྟར་འགལ་ན། སྐབས་འདིའི་ཐར་ཆ་ཆུང་ངུ་སྟོན་པའི་མདོར། བྱང་ཆེན་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་3

བཟུང་སྟེ། རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྡན་པས་སྦྱིན་པ་གཏོང༌།4

ཞེས་སོགས་
གསུངས་པས། ཆུང་ངུའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་བསྙོན་མི་ནུས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཉི་སྣང་ལས་ཀྱང༌། དེ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མཚན་མར་མི་བྱེད་པར་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབས་པས་ནི་ཆུང་ངུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བསླབ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༡ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༡༩ བ ༢ གང་དག་དེ་དག་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༡༩ བ ༥ ཡོད་པས་དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥༡ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༡༩ བ ༧ བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༥༡ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༡༩ བ ༧ ལྡན་པས་སྦྱིན་གཏོང་།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 429

པར་བྱའོ། །ཞེས་པས་ནི་འབྲིང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།1

ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང༌། ཉན་རང་གི་
ཐར་ཆ་ཡིན་ན། མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པས་སྦྱིན་སོགས་བསྒྲུབ་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པས་སློབ་པ་སོགས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
བསྟན་བཅོས་དང་ཇི་ལྟར་འགལ་ན། རྩ་བར་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་དད་སོགས་ལྔ་པོ་
ཡུལ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་མཁས་པར་བཤད་ཅིང༌། ཉན་རང་གི་ཐར་ཆ་ཡིན་ན་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མཁས་པ་སོགས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པའི་ཚིག་གི་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཏེ། ཆེན་པོ་དང་རྣོན་པོ་ལ་2

ཁྱད་མེད་ན། ཆེན་པོ་རྣོན་པོས་ཞེས་བཟླས་ནས་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ཆེན་པོ་དང་རྣོན་པོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐར་ཆ་དང༌། འབྲིང་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐར་ཆ་དང༌། ཆུང་ངུའམ་རྟུལ་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐར་ཆ་ལ་འཆད་པའང་མི་འཐད་དེ། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་སེམས་པ་ན། བྱང་ཆེན་གང་གིས་སེམས་མི་ཞུམ། མི་འགོང་ཡིད་ལ་འགྱོད་པ་མེད་ཅིང༌། མི་དངང༌། ཀུན་ཏུ་མི་སྐྲག།།ཀུན་ཏུ་སྐྲག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་ན་བྱང་ཆེན་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་མི་ཞུམ་མི་དངང་བ། རྟུལ་པོའ་ཐར་ཆའི་རྟགས་དང༌། མི་ ིའགོང་ཞིང་མི་སྐྲག་པ། འབྲིང་གི་རྟགས་དང༌། མི་འགྱོད་ཅིང་ཀུན་ཏུ་སྐྲག་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བ་རྣོན་པོའ་རྟགས་སུ་བཤད་ལ། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ལས་ ིདང་པོ་པ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་སེམས་མི་ཞུམ་པ་དང་མི་དངངས་པ་སོགས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ཁོ་བོས་བཤད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག།
གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ལ། དངོས་དང༌། ཟློས་སྤོང་གཉིས།
དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཐར་པའི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། དྲོ་བ་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་སོ་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༣༨ ཕྲེང་། ༡༨
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༡ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༠ ན ༣ རྣོན་པོ་ཞེས་བཟླས་ནས་
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༩༡ ཕྲེང་། ༡༠

430 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སོར་བཤད་པ་དང༌། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དྲོད་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་འདི་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །རྣམ་པ་གང་གིས་ཤེ་ན། ཆགས་སྡང་མེད་པའི་མཉམ་པའི་རྣམ་པ་དང༌། ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་བསྒྲུབ་པའི་བྱམས་པ་གཉིས་ནི་ཆུང་ངུ་དང༌། ཕྱི་མའི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཕན་པ་དང༌། ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་འཚེ་བ་མེད་པའི་སེམས་ནི་འབྲིང་སྟེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་གསུམ་དང༌། སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་རྒན་པ་རྣམས་ལ་ཕ་དང་མའི་སེམས་དང༌། མཉམ་པ་རྣམས་ལ་སྤུན་དང་སྲིང་མོའ་ིསེམས་དང༌། གཞོན་པ་རྣམས་ལ་བུ་དང་བུ་མོའ་སེམས་དང༌། ཕན་འདོགས་པའི་བཤེས་དང༌། ིཡིད་བརྟན་པའི་གྲོགས་དང༌། རུས་གཅིག་པའི་གཉེན་དང༌། མི་གཅིག་པའི་སྣག་གི་ཉེ་མཚམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཆུང་འབྲིང་ལས་གཞན་རྣམ་པ་ལྔའོ། །ལྔ་ཚན་གཉིས་སུ་བྱས་པ་ནི། ལྔ་ཚན་དང་པོ་ལ་རེ་རེ་དང༌། ཕྱི་མ་ལ་གཉིས་གཉིས་བགྲང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དོ།།
གཉིས་པ་རྩེ་མོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་གང་
གིས་ཤེ་ན། མདོར་ན་མི་དགེ་བ་ལ་གྲངས་བཞིན་དུ་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་པ་དང་གཞན་བདག་ཉིད་ཅན་དེའི་སྒོ་ནས་གཞན་རྣམས་སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང༌། གཞན་བདག་ཉིད་མ་བསྐུལ་བར་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཞུགས་པ་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་གྲངས་བཞིན་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེའི་སྒོ་ནས་དགེ་བ་ལ་གནས་པ་དག་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། གཞན་བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང༌མཐུན་པར་བྱེད་པ་ནི་འབྲིང་གི་རྣམ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་ནང་གསེས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ནི་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ།།
གསུམ་པ་བཟོད་པ་ནི། རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
དུ་འདིར་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་གང་གིས་ཤེ་ན། རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ལ་རང་དང་གཞན་གྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དག་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་རང་གི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པ། རང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཞེས་པ་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། བསྔགས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 431

པ་བརྗོད་པ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །དེས་ན་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པ་དག་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པས་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བསྟན་ཅིང་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པའི་དམིགས་པ་ཞེས་པ་དེ། ཤེས་པ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་གོ་བར་བོད་དག་སློབ་དཔོན་ལ་བདེན་པ་དམིགས་པར་བཤད་པ་ནོར་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་འཆད། གང་ལ་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ངོས་1

མ་གཟུང་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རང་གི་བློ་སྐྱོན་གྱིས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་སྐུར་བ་
འདེབས་པར་བྱེད་པའོ།།
བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་ནི། སྔ་མ་བཞིན་དུ་རང་དང་གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ནས་སྨིན་པར་
བྱེད་པ་དང་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །གཞུང་རིམ་པ་བཞི་ལ། ངག་དོན་ནི་རིམ་པ་བཞིན། དྲོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདིར་བསྟན་དྲོད་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཉམ་པའི་སེམས་སོགས་བཅུས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་རྩེ་མོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དགེ་སྡིག་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པ་ལ་བར་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་སྦྱོར་བ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སོགས་སོ། །བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་གནས་ནས། གཞན་དེ་ལ་སྦྱོར་བ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་སོགས་སོ། །ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་ཆོས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རང་སེམས་ཅན་སྨིན་གྲོལ་བྱེད་པ་ལ་གནས་ནས། གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐབས་དང་པོ་དྲུག་ཕལ་ཆེ་བར།
1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢༡ ན ༤ ཡུལ་ངེས་པ་བཟུང་ཞེས་

432 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་གསུམ་ག་བསྟན་པ་མི་འཐད་དེ། ཟློས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ལྡོག་པ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་སྟོན་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཡོད་ལ། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་དག་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་པས་སོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་དག་སར་འབད་རྩོལ་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྐྱེའམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཟློས་པར་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་ཟེར་ལ། ཁ་ཅིག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཞེས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
བཏགས་པ་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འདི་ཙམ་ཞིག་ལ་མཐུན་ལ། འོ་ན་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་
གང་དང་གང་ལ། སྐབས་གང་དང་གང་གི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ཤེ་ན། འདི་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། དགུ་པ་དང་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣསས་ལ་རིམ་བཞིན་རྣམ་ཀུན་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་དེ་གསུམ་ལ་རྩེ་སྦྱོར་དང་མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ལམ་གསུམ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཟློས་སྐྱོན་ཆགས་པར་ཐལ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་མཚན་ཉིད་པ་ལན་གསུམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་ཟློས་སྐྱོན་འབྱུང་བ་བུད། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་རྣམ་ཀུན་གྱི་སྐབས་སུ་དང༌། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་དང༌། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་དང༌། ས་བཅུ་པ་ན་རྩེ་སྦྱོར་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང༌། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གང་ཡིན་ཀྱང༌། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ས་དེ་དག་ན་མཁྱེན་གསུམ་བསྡུས་སྒོམ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 433

ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་མེད་པར་ཐལ་ཞིང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས། མཐོང་ལམ་པ་དང་སྒོམ་ལམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ཀྱང་ས་བཅུ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།1

ཞེས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་
དང༌། སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་བག་ལ་ཉལ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་སྤོང་བའི་དངོས་གཉེན་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྡུད་འགྲེལ་ལས། ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ལ་སོགས་པ་གཉིས་ལ་ནི་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བསྟན་ཏོ། ི 2

།ཞེས་རྩེ་
སྦྱོར་ཁྱད་པར་ཅན་ས་དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་ཡང་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པའི་གོང་དུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་འཐོབ་པར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་བའི་དོན་བསྡུ་དང༌། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་མཚམས་སྦྱར་ལས་ཤེས་ལ། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཐག་ཏུ་འཐོབ་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཀུན་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ཐམས་ཅད་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ན་ལ་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ལ་ཆེས་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ༌། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ༌། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ་གསུམ་ལ་3

རྣམ་ཀུན་གྱི་སྐབས་སུ་དང༌། ས་གསུམ་པོ་དེའི་ཡེ་ཤེས་འབྲིང་གསུམ་
ལ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་དང༌། ས་གསུམ་པོ་དེའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་པའི་མིང་གིས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ༌། དེ་ནས་ས་དགུ་པ་དང་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ༌། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྲིང་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐལ། གདགས་གཞིའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་དང་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་པའི་ལམ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་པ་གང་ཞིག་གདགས་གཞི་དེ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ནི་དག་སའི་བྱང་

1 ལུང་འདི་བསྟན་འགྱུར་ནང་མ་རྙེད།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༦ ཕྲེང་། ༤
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥༤ བ ༡ གསུམ་པོ་རྣམ་ཀུན་

434 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སེམས་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།1

།གཞན་ཡང་སྦྱོར་བ་
དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་2

གསུམ་བཏགས་པ་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌།
བཏགས་པའི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་འཐད་པ་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དག་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་3

ཤེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཅིག་ཆར་སྐྱེ་བར་དོགས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། དེ་གསུམ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་སྒྲུབ་པ་ན། རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་རྩོད་གཞི་ཡེ་ཤེས་4

ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཚད་མས་
མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་རྒོལ་བ་དེའི་ངོར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དང༌། ས་དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དང༌། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ངེས་ནས། ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བའི་5

དོགས་པ་མ་ཆོད་
པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ངེས་ཀྱང་དེ་འདྲ་དོགས་པ་མི་ཆོད་ན་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ངེས་པས་ཀྱང་དོགས་པ་དེ་མི་ཆོད་པར་ཐལ་ལོ།།
དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་
ཡང་ཟློས་པར་ཐལ། དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། གལ་ཏེ་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པས་ཟློས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའང་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང༌། ཟློས་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྟོན་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་སྨྲ་བ་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མིན་རྩོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩོད་པའི་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ན། སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པའང་དག་སའི་ཡེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༤ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༢༢ བ ༤ མེད་པའི་ཕྱིར།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༢ བ ༥ སྦྱོར་མཐོང་བཏགས་པ་བར་འདོད་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥༤ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༢ བ ༥ ཟག་མེད་ཀྱི་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཆར་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༥༤ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༢༢ བ ༦ རྩོད་གཞི་ཆུང་འབྲིང་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༥༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢༢ བ ༧ སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དོགས་པ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 435

ཤེས་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་མཚུངས་པས་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དང༌། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་གཉིས་ཀའང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་སྙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཇོམས་པ་དང༌།1

།ཞེས་པ་དང༌། ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་
སུ་མདོ་ལས། རང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གནོད་དོ། །ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། བག་ལ་ཉལ་མ་ལུས་པ་བཅོམ་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནའང་མེད་ཅིང༌། འཇོམས་པའི་བྱ་བ་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིའང་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནའང་མེད་ཅིང༌། བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད་པ་སྦྱོར་ལམ་ནའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཞན་ཡང་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་2

བཏགས་པ་བར་འཕགས་པ་མི་བཞེད་
ཀྱང་། སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་འདིའི་ཟློས་སྤོང་གི་དགོངས་པ་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ལ་འདྲིས་པར་མ་བྱས་པའི་བབ་ཅོལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ནའང་། ཟློས་སྤོང་གི་གཞུང་ཚིག་འདི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པས་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་པར་འགྱུར་ནའང་དེ་ནི་མིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་པར་བཞེད་ན། སྦྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པ་པར་འགྲེལ་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་བཞེད་རིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལ་ལ་རིགས་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་པ་རིགས་མ་ངེས་པ་དབང་
རྣོན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་རྟགས་འདི་དག་གིས་སྒྲུབ་ཀྱི་དབང་རྟུལ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་གསུངས་ལ། ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་ངེས་པ་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར།4 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༥ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢༣ ན ༦ གསུམ་གྱི་ལམ་བཏགས་པ་བར་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༦༢ ཕྲེང་། ༡༤
4 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༦༢ ཕྲེང་། ༢༡

436 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་དབང་པོ་རྣོན་པོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་སུ་བཤད་པ་འདི་དག་ས་བརྒྱད་པ་ཁོ་ནའི་རྟགས་མིན་པར་བཞེད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་ཡང་བཏགས་པ་པར་མི་བཞེད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པར་བཞེད་ན། ཟློས་སྤོང་གི་གཞུང་གིས་བཏགས་པ་པར་སྨྲས་པ་དང༌། དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་པར་སྨྲས་པ་རང་ཚིག་དངོས་སུ་འགལ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ།།
གཞན་ཡང་སྒོམ་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་སྒོམ་ལམ་གྱི་
ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་སྒོམ་ལམ་དངོས་ཡིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སོགས་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་སྒོམ་ལམ་མིན་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ་སྒོམ་ལམ་བཏགས་པ་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། ས་དགུའི་དབྱེ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་བཏགས་པ་པ་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་ལམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། སྐབས་གཉིས་པར་བཤད་པའི་ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྒོམ་ལམ་དངོས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ས་དགུའི་དབྱེ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། ཁྱེད་རང་གིས་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་འགལ་ལོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་པ་ཡིན་པ་མི་
འཐད་པས། སློབ་དཔོན་གྱི་ཟློས་སྤོང་གི་གཞུང་གི་དགོངས་པའང་ལམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པར་སྨྲ་ལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ། རྣམ་ཀུན་གྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་དང༌། ས་དགུ་པ་དང༌། ས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་རྩེ་མོའ་སྐབས་སུ་དང༌། ས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་སྨད་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་རྟོགས་ ིཔའི་དོན་དུ་མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་དག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ལ་དོགས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དག་སར་འབད་རྩོལ་ཉེ་བར་ཞི་བས་དག་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 437

ཤེས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་སྐྱེའམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་གསུམ་པོ་མཚན་ཉིད་པ་དག་བསྟན་པས། དག་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དག་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དམིགས་རྣམ་མཚུངས་ཤིང་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ལན་གསུམ་བསྟན་པས་ཀྱང་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་མེད་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དེ་དག་མཚོན་ནུས་པར་ཐལ། དེ་དག་དང་དམིགས་རྣམ་མཚུངས་ཤིང་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁས། འདོད་ན། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་ཁེགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ན་དོགས་པ་དེ་བཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་དུ་ལམ་གསུམ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་ལམ་གསུམ་དང་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་པར་ཆོས་མཐུན་པར་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་གཅོད་པའང་1

མི་འཐད་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ངུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་པའང་ས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་དཀྱིལ་སྨད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆ་སོགས་ལ་བྱེད་པ་ལའང། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་ངོ་།།
གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ལམ་གསུམ་བསྟན་པ་རྣམས་མི་
ཟློས་པར་བསྟན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཅི་རིགས་པར། ལན་2

གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཉན་རང་ལས་
ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང༌། ལམ་གསུམ་དང༌། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྣམ་པར་བསྒོམ་པའི་དབྱེ་བས་དགོས་པ་དང་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༢༤ བ ༡ གཅོད་པ་དང་མི་འཐད་པར་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢༤ བ ༣ ལམ་གསུམ་དུ་

438 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྟོན་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་དུ་1

ལམ་གསུམ་བསྟན་པ་མི་ཟློས་པར་བསྟན་པ་
ནི། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི་ལན་གསུམ་2

བསྟན་ཀྱང་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འདི་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་ངོ་བོ་གྱུར་
པའི་སྦྱོར་བ་གསུམ་གོམས་པར་བྱས་ནས། སྒོམ་པ་གོང་ནས་གོང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པ་ཆུང་ངུས་མཐོང་ལམ་དང༌། འབྲིང་མ་དག་ས་བདུན་དང༌། ཆེན་པོ་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྦྱོར་བ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་རེ་རེའང་ལམ་གསུམ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་སྦྱོར་ལམ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱུན་གཅིག་3

ཅིག་ཅར་རྫོགས་པར་སྐྱེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་རྩེ་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་མཐོང་ལམ་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་རྒྱུན་གཅིག་ལ་4

ཅིག་ཅར་རྫོགས་པར་སྐྱེས། དེའི་
རྗེས་སུ་མ་དག་ས་བདུན་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་རྫོགས་པར་སྐྱེ་བའི་ལམ་གསུམ་པོར་5

རེ་རེའི་སྐབས་སུའང༌། སྦྱོར་བ་གསུམ་ག་6

ཚང་བར་སྐྱེ་
བ་མིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་སྟོན་པ་ན་རེ་རེའི་སྐབས་སུའང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོགས་པ་ལམ་གསུམ་གའི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་སྨོས་པའི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།
འོ་ན་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་ཇི་ལྟར་སྨོས་ཅེ་ན། མིང་གི་
ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་སྨོས་ཀྱང༌། ལམ་དེ་དང་དེ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྒྲའི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ངག་དོན་ནི། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གའི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༢༤ བ ༤ གསུམ་བསྟན་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢༤ བ ༥ ལན་གསུམ་གསུམ་བསྟན་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༤ བ ༧ རྒྱུན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་
4 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༥ ན ༡ རྒྱུན་གཅིག་པ་ཅིག་ཅར་
5 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༢༥ ན ༡ གསུམ་པོ་རེ་རེའི་
6 ཞོལ། ཤོག ༡༥༧ ན ༦ སྦྱོར་བ་གསུམ་པ་ཚང་བར་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 439

སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་ག་སྟོན་པའི་སྒྲའི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་སྨོས་པའི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལམ་གསུམ་པོ་རེ་རེའི་གནས་སྐབས་ནའང་སྦྱོར་བ་གསུམ་ག་ཡོད་པ་མིན་པར་ལམ་རེ་རེ་ཁོ་ནའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བ་རེ་རེ་ཁོ་ན་རྒྱུན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་རྫོགས་པར་སྐྱེའམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་ལ་བློ་གྲོས་ལྡན་པ་དག་དགའ་བར་བྱོས་ཤིག།
གསུམ་པ་སྐྱེས་པ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་ལ་སྤྱིའི་དོན་དང༌།
ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དོན་ནི་གང༌། དེར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བུ། རྟགས་དེ་དག་གིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། བསམ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང༌། སྦྱོར་བ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བློ་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་བས་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལ་སློབ་མི་སྲིད་པའོ། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་གཉིས་ཏེ། རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་ལྡོག་པ་དང༌། རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་ནས་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའོ། །དེ་ལ་རིགས་ངེས་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་དང༌།1

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིགས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཤེས་ལ། རྟོགས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ནི་འདིར་བཤད་པའི་རྟགས་རྣམས་ཀྱིས་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་བཤད་པའི་རྟགས་རྣམས་ནི་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཀྱང༌། རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཐོབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སྦྱོར་ལམ་དུ་ངན་འགྲོ་རྒྱུན་ཆད་པའི་2

བརྟགས་

མིན་འགོག་པ་ཐོབ་ཀྱང་། སླར་ཡང་མཐོང་ལམ་དུ་ངན་འགྲོའ་ས་བོན་བཅོམ་པའི་སྒོ་ནས་བརྟགས་ ི

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༨༡༠ ཕྲེང་། ༨
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢༥ བ ༣ རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར་བརྟགས་མིན་

440 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འགོག་1

ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བས་ན་རིགས་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཀྱང་ཇི་སྲིད་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་འདིར་བཤད་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་འདི་དག་འཐོབ་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་བཤད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དཔག་པར་བྱ་བའི་གང་ཟག་ནི་རིགས་ངེས་པ་དང༌། མ་ངེས་པའི་བྱང་སེམས་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཐོབ་པ་དག་གོ།
དེ་ཡང་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་ནི་གསུམ་སྟེ། སྦྱོར་ལམ་པ་
དང༌། མ་དག་ས་པ་དང༌། དག་ས་ལ་གནས་པའོ། །དེ་དག་ལས། མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣོན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། དབང་འབྲིང་དང་དབང་རྟུལ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དང༌། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་སོགས་2

མ་དག་ས་ལ་གནས་པ་

དབང་འབྲིང་དང་དབང་རྣོན་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང་དབང་རྟུལ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཤགས་ལ་ཤེས་སོ། །དེ་དག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ནི་མདོ་ལས་ཉི་ཤ་དང་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་གདུལ་བྱ་ཉེ་བའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པར་ན་འབྲས་བུ་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། དེས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དག་ཡིན་ནོ།།
གཞན་དག་ན་རེ། ཐམས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཕ་རོལ་པོས་མ་གྲུབ་པས་ལུས་ངག་གི་རིག་
བྱེད་ཁོ་ན་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཐབས་ཤེས་ཕ་རོལ་པོས་ལུས་ངག་གི་རྟགས་ལས་ཀྱང་རྟོགས་མི་ནུས་སམ་ནུས། དང་པོ་ལྟར་ན་ལུས་ངག་གི་རྟགས་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཐལ་ལོ། །ནུས་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐབས་ཤེས་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ལུས་ངག་གི་རྟགས་ལས་རྟོགས་ནུས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢༥ བ ༤ བརྟགས་ཐོབ་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༨ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༢༥ བ ༧ མཐོང་ལམ་མ་དག་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 441

བའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཇི་ལྟར་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་བྱང་འཕགས་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི། སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་གཞག་གི་1

རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མིན་ན། དེ་དག་གི་ལུས་ངག་
གི་ཐ་སྙད་དེ་དག་ཇི་ལྟར་གཞན་བྱང་འཕགས་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ཏེ་མིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའོ།།
རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣོན་ཡིན་པ་ལ། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣོན་ཡིན་པར་མ་ངེས་ཤིང༌། བྱང་སེམས་ཙམ་ཡིན་པར་ངེས་པའམ། སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣོན་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པས་ཁྱབ་པར་མ་ངེས་པར་འདི་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་ལྡོག་གམ་མི་ལྡོག་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ངོར་སྔ་རྒོལ་
བྱང་2

སེམས་དེ་ཉིད་དམ། གང་ཟག་གཞན་གྱིས། བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་སྟེ། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང༌། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་རྟགས་ལས་སྒྲུབ་དགོས་སོ།།
ཁྱབ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་
རྐྱེན་གྱིས་གེགས་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང༌། གེགས་མ་བྱས་ན་རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ལ། གེགས་3

བྱེད་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་པའི་
གེགས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་མི་སྤྲོ་བ་དང༌། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་ཟད་ལ། དང་པོ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་མི་སྲིད་ཅིང་གཉིས་པས་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༨ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༦ ན ༥ མཉམ་གཞག་གིས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༩ ན ༡ སྔ་རྒོལ་ཀྱང་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥༩ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢༦ བ ༣ སྒྲུབ་ལ། རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་

442 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་ཤེས་རབ་གོམས་བྱ་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
དེས་ན་གང་དག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་འབྲེལ་ལུང་ཁོ་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པར་
འདོད་པ་དེ་དག་གིས་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་བདག་འཛིན་སྤོང་བ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་རང་1

དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བློ་འགོག་པ་ཙམ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་ལས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ཙམ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས། གང་ཟག་དེ་དག་གིས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་ཙམ་དུའང་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ། །དེ་ཡང་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འགྲུབ་པ་ལ། ཕྱིར་ལྡོག་མི་སྲིད་པར་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་འཚང་རྒྱ་རུང་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པས་ཅི་ལའང་མི་ཕན་ཏེ། སངས་རྒྱས་2

སྲིད་ན་ཕྱིར་ལྡོག་མི་སྲིད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་
རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་འགྲུབ་པ་ལ། དམན་པའི་བསམ་སྦྱོར་གང་གིས་ཀྱང་བར་མ་ཆོད་པར་འཚང་རྒྱ་ངེས་སུ་སྒྲུབ་དགོས་སོ། །འོ་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས་རུང་བ་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔག་པར་ངེས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། གདོན་མི་ཟ་བར་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་ཏུ་རུང་བ་ཁོ་ན་དཔོག །ཅེས་པའི་3

དོན་ཡིན་གྱི། འཚང་རྒྱ་སྲིད་པ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་ཅེས་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལ་ཇི་སྐད་
བཤད་པ་ནི་གཞན་ངོར་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། སྔར་ཚོགས་ལམ་དུ་ཁྱབ་འབྲེལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ངེས་པ་མ་བརྗེད་པར་ཡོད་པ་ལ་ཕྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་རང་ལ་མྱོང་བས་གྲུབ་པ་ན། ཁོ་བོ་རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་ངེས་4

ཤེས་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་གློ་བུར་བའི་
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའང་སྲིད་དོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ངེས་པར་
འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་འབྱུང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༥༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༦ བ ༥ ཅན་གྱིས་སྔོན་ཡིད་བྱེད་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༥༩ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢༦ བ ༧ སངས་རྒྱ་སྲིད་ན་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༥༩ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༢༧ ན ༡ ཅེས་པ་མིན་གྱི།
4 ཞོལ། ཤོག ༡༥༩ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༢༧ ན ༢ སྙམ་དུ་གློ་བའི་རྟགས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 443

བས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། །འགྱུར་འདི་ལྟར་གདོན་ནོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའ་དོན་བཤད་པ་ལ། བྱང་སེམས་གསུམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དམ་ ིབཅའ་དགོད། དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་བཤད། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྩ་བ་ནི། ངེས་འབྱེད་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི་སྲིད་ཞིའི་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བའི་དཔའ་བོ་གང་དག་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་དང༌། མཐོང་བ་དང་སྒོམ་པའི་ལམ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལ་གནས་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་ཡིན་ཏེ། འོག་ནས་འཆད་པའི་རྟགས་དེ་དང་དེ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་སྦྱོར་ལམ་དང༌། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
པའི་རྟགས་སོ། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། གསུམ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་འདྲེས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་རེ་ཤིག་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང༌། ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་གནས་པ་དབང་རྣོན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཡང་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་ལས།
ཞེས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། དྲོད་དང༌། རྩེ་མོ་དང༌། བཟོད་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་རྣོན་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་རྟགས་ཉི་ཤ་པོ་འདི་དག་གིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉི་ཤ་པོ་གང་ཞེ་ན། བཞི་ལས། དང་པོ་དྲོད་ཀྱི་རྟགས་ནི། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་1

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་བདེན་ཞེན་ལྡོག་པ་དང༌།
དཀོན་མཆོག་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་ཐེ་ཚོམ་ཟད་པ་དང༌། སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་པ་ལྟ་བ་ཅན་དང༌། དམྱལ་བ་དང༌། ཡི་དྭགས་དང། དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བ་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་ཐོས་པ་དང༌། འཁོར་རྣམ་བཞི་མེད་པའི་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྐྱེ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༠ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༧ བ ༣ ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་

444 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བ་དང༌། ཡིད་དང་ལྕེའི་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་རིམ་བཞིན་གླེན་པ་དང་ལྐུགས་པའི་དངོས་པོ་དང༌། ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ཟད་པ་དང༌། སྙིང་རྗེས་བདག་དང་གཞན་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། དེར་མ་ཟད་ཆོས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོའ་དོན་ལ་སོམ་ཉི་མི་བྱེད་པ་དང༌། གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་ཕན་པ་ ིཉིད་དུ་ཞུགས་པས་བྱམས་པའི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང༌། བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་1

པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང༌།
གནོད་སེམས། ཞི་གནས་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་གཉིད་དང༌རྨུགས་པ། ལྷག་མཐོང་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་རྒོད་པ་དང༌། ངན་པ་བྱས་པ་ལ་ཡིད་ལ་བཅག་པའི་འགྱོད་པ་དང༌། བཏང་སྙོམས་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཐེ་ཚོམ་དང་མི་འགྲོགས་པ་དང༌། ཞེས་ཏེ། དེ་ལ་གཉིད་རྨུགས་གཉིས་དང༌། རྒོད་འགྱོད་གཉིས་སྒྲིབ་པ་རེ་རེར་བྱས་པ་ནི། རྒྱུ་དང་བྱེད་ལས་དང་2

གཉེན་པོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉེན་པོ་
སྟོང་ཉིད་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་དང༌། ལྟ་བའི་བག་ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་འཇོམས་པ་དང༌། བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མ་གཡེངས་པར་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཕྱི་ནང་གི་གཙང་སྦྲ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་གཙང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་གོ།
ངག་དོན་ནི། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་
ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པས་ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྟགས་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་ལས་མི་འཁྲུལ་བའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བཅུ་གཅིག་མཐོང་བས་སོ།།
གཉིས་པ་རྩེ་མོའ་རྟགས་ནི། དགེ་བའི་རྩ་བ་འཇིག་རྟེན་ཐ་མལ་པ་ལས་མངོན་པར་ ིའཕགས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་ལ་སྲིན་བུའི་རིགས་བརྒྱད་ཁྲི་མི་འབྱུང་བ་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༠ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༢༧ བ ༧ སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༢༨ ན ༡ བྱེད་ལས་གཉེན་པོ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 445

སེམས་བསྐྱེད་སོགས་རྣམ་པར་དག་པས་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་གྱ་གྱུ་མེད་པ་དང༌། རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟི་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་ལྟ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་དར་ཁྲོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་དྲུག་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་བསྒྲུབས་པས་དེ་དག་དང་འགལ་བ་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པར་འགྲོ་བ་དང༌། སྙིང་རྗེས་འགྲོ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་དུ་དམྱལ་བར་ཡང་འགྲོ་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་དྲུག་གོ །ངག་དོན་ནི། རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་སྟེ། དགེ་རྩ་འཇིག་རྟེན་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་1

སོགས་ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་རྟགས་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་བཟོད་པའི་རྟགས་ནི། རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་
སོགས་གཞན་གྱིས་ལམ་གཞན་དུ་བཀྲིར་མི་བཏུབ་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་པ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིན་དྲུག་དང་འགལ་བ་ལམ་ལྟར་བཅོས་པ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་བདུད་ལ་བདུད་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །ངག་དོན་ནི། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་སྟེ། གཞན་གྱིས་བཀྲིར་མི་བཏུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ཆོས་མཆོག་གི་རྟགས་ནི། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཆོས་
ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་སྟེ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་དགེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟགས་རྣམ་པ་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ངེས་
པར་འབྱེད་པའི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། མཐོང་བའི་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང༌། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༡ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༨ བ ༡ འཕགས་སོགས་

446 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཅུ་དྲུག་གི་མིང་ཅན་རྒྱས་བཤད་ནས་འཆད་པའི་རྟགས་བཅུ་དྲུག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། སྐད་ཅིག་མ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཟུགས་སོགས་ཞེས་སོ།།
འགྲེལ་པ་ལ་རྟགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང༌། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་
པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་ནི་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སུ་བདེན་པར་རྟོགས་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་གཡོ་བར་བརྟན་པ་ཉིད་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ཁྱད་པར་ཅན་བསྒྲུབས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་ ིསངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་ལོག་པ་དང༌། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐུས་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྐད་ཅིག་མ་བཞི་ནི། མཐོང་སྤང་གི་མི་དགེ་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་
ཀྱིས་ལུས་དང་སེམས་ཡང་ཞིང་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དང༌། སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཐུས། མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་དང༌། ཡུལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བས་རྟག་ཏུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་བརྗེད་པ་ལ་དབང་བའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཡང་དག་པར་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་
སྐད་ཅིག་མ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དང༌། ཁམས་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་དག་ཏུ་མི་བྱའོ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་དང་པོར་ཞེན་པས་སྦྱོར་བ་དང༌། རྒྱུན་དུ་ཞེན་པས་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 447

བཀག་པའོ། །གཉིས་པ་འགོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་1

ནི། མཐོང་
ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བསལ་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པའོ། །གསུམ་པ་འགོག་པ་ལ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ནི། རྣམ་པར་དག་པའི་སྐྱོན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་དང༌། རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་གཏམ་ལ་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པའོ། །དེ་ཡང་གཏམ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དངོས་པོའ་རྣམ་རྟོག་སྡུག་ཀུན་ཤེས་པའི་དུས་སུ་བཅོམ་པས་ ིའདིར་འགོག་པ་2

ཤེས་པ་གཏམ་ཙམ་གྱིས་གཉེན་པོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།3

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
སྤང་གཉེན་གྱི་དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་སྔར་བཅོམ་ཟིན་པས་འདིར་སྤང་གཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་གི་སྤྲོས་པ་ཙམ་འགོག་པར་སྟོན་པའོ། །བཞི་པ་འགོག་པ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་མཐའ་དག་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་སྤང་གི་རྣམ་སྨིན་གི་ཆར་གྱུར་པའི་དབང་པོ་དང༌། རྟེན་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་ལམ་གྱིས་རྣམ་སྨིན་དེ་དག་གི་རྒྱུ་མཐོང་སྤང་འཇིག་ལྟ་སྤོང་བའི་གཡུལ་འགྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དང་པོར་ཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་དང༌། རྒྱུན་དུ་ཞེན་པའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་རྗེས་སུ་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞི་ནི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།།
འདིའི་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། མདོ་ལས། གཡུལ་དང༌། གྲོང་དང༌། གྲོང་ཁྱེར་དང༌། གྲོང་
རྡལ་དང༌། དམག་གི་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་བ་དང༌། རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་པར་མི་གནས།4

ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནི། མཐོང་ལམ་གྱིས་འཇིག་ལྟ་མཐོང་སྤང་སྤོང་བཞིན་པ་ནི་གཡུལ་འགྱེད་པའི་སྒྲས་བསྟན་ལ། འཇིག་ལྟ་མཐོང་སྤང་གི་འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ཕུང་པོ་ཟག་བཅས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༢ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༢༩ ན ༦ བསྟན་པ་ནི།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༢༩ བ ༢ འགོག་པའི་གཏམ་ཙམ་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༥༠༩ ཕྲེང་། ༡༥
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ ཤོག ༤༤༡ ཕྲེང་། ༥

448 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱི་དབང་པོ་བཅུ་བཞི་དང༌། དེ་དག་གི་རྟེན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་པོ་རྣམས་ནི་གྲོང་ལ་སོགས་པའི་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣམས་གྲོང་གི་སྒྲས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གྲོང་སྐྱེས་བུའི་རྟེན་ཡིན་པ་ལྟར་དབང་པོ་འདི་དག་ཀྱང་རང་འབྲས་རྣམ་1

ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་སོ།།
དབང་པོའ་རྟེན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་རྣམས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་སྒྲས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ ིནི། གྲོང་ཁྱེར་གྲོང་གི་རྟེན་ཡིན་པ་ལྟར་འདི་དག་ཀྱང་དབང་པོའ་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡུལ་དྲུག་ ིཔོ་གྲོང་རྡལ་གྱི་སྒྲས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཚོང་འདུས་དང་བཅས་པའི་གྲོང་ནི་གྲོང་རྡལ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་སྐྱེས་བུའི་འཇུག་ལྡོག་གི་གཞི་ཡིན་པ་ལྟར་འདི་དག་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འཇིག་ལྟ་མཐོང་སྤང་གཞི་དང༌། འཇིག་ལྟ་དེས་མཐོང་སྤང་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆ་འདི་དག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་སོགས་སྡུག་ཀུན་ཤེས་པའི་དུས་སུ་བཅོམ་ཟིན་ཅིང༌། དེ་དག་དང་མཐོང་ལམ་ལ་ཡང་སྤང་གཉེན་དུ་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་ཡང་སྔར་བཅོམ་ཟིན་ལ། འདིར་ནི་སྤང་གཉེན་དེ་དག་གཡུལ་འགྱེད་པའི་མིང་ཙམ་ལ་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་འགགས་པར་སྟོན་པ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐབས་འདིར་མིག་དབང་ནས་ལུས་དབང་གི་བར་ལྔ། ཕོ་མོའ་ིདབང་པོ་གཉིས། སྲོག་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག །ཡིད་བདེ་ཡིད་མི་བདེ། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ་སྟེ། བཅུ་བཞི་པོ་དག་འགགས་པའི་འགོག་པ་དུ་ཐོབ་དཔྱོད་པ་དང༌། དབང་པོ་ཉི་ཤ་རྩ་གཉིས་2

ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་འཆད་པ་དག་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་མིན་པས།
འདིར་དེ་དག་འཆད་པའི་སྤྲོས་པ་མ་བྱས་སོ།།
བཞི་པ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་འཁོར་གསུམ་རྣམ་དག་
རྟོགས་པས་སེར་སྣ་དང་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་བྱང་ཆུབ་སོགས་རྟོགས་པའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༢༩ བ ༧ རྣམས་ཀྱི་རྟེན་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༣ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༣༠ ན ༤ རྩ་བཞི་རྣམ་གཞག་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 449

པ་དང༌། རང་ཉིད་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ཐོབ་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རང་གིས་ཐོབ་པའི་ས་གསུམ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པ་དང༌། གཅིག་ཏུ་གཞན་དོན་ལ་གཞོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྲོག་གཏོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་མིང་ཅན་དག་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་སྟེ། ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མའི་མིང་གིས་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་རྟགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཅུ་དྲུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་འགོད་ན། ཆོས་ཅན་དང་སྒྲུབ་ཆོས་འདྲ། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་རྟོག་པ་ལས་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སུ་དགོད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་ནི། གལ་ཏེ་འདིར་བཤད་པའི་རྟགས་
ཆོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྲོག་གཏོང་བ་སོགས་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་དུ་སྣང་བ་ལ། རྩ་བར། དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི།1

།ཞེས་མཉམ་གཞག་གི་སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་
ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ལ་མཉམ་གཞག་སྐད་ཅིག་མའི་མིང་གིས་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་བཤད་པའོ།།
འོ་ན་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང། བཏགས་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་མཚན་ནི་དེ་
ལྟར་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པ་འདི་རྣམས་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པ་ན་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་རྗེས་ཀྱི་2

སེམས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་སྐྱེ་ཞིང༌། དེས་ཀུན་ནས་བསླང་ནས་རང་དང་མཐུན་
པའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ལྡོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་བཅུ་དྲུག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མཉམ་གཞག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༡༩
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༣༠ བ ༥ རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྣ་བ་སེམས་ཀྱིས་

450 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བཅུ་དྲུག་པོ་རྣམས་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ།།
ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྡོག་པ་ལ་
སོགས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་བཅུ་དྲུག་ལ་མཉམ་གཞག་སྐད་ཅིག་མའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཉམ་གཞག་དེས་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླང་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ནི་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
བཟློག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པ་ནི། འཕགས་པའི་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་དེ་དག་མཉམ་
གཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་དེ་ལྟ་མིན་ན་དེ་དག་རྣལ་འབྱོར་པ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདིར་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ། དོགས་པ་སྨྲ་བ་པོ་རང་གིས་དངོས་མིན་པར་གྲུབ་ཟིན་པས་རྩོད་པ་སྨྲས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་གིས་གཞུང་འདི་ལོག་པ་ཉིད་དུ་བཤད་དོ།།
གསུམ་པ་ལ། སྒོམ་ལམ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང༌། སྒོམ་ལམ་ལ་གནས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
པའི་རྟགས་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྒོམ་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས། ཁྱད་གཞི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་དེ་ལྡན་གྱི་དབྱེ་བ། དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དཀྱུས་མའི་དོན་ལྟར་ན། དེའི་འོག་ཏུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་པོས་སྒོམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཟབ་པར་བསྟན། གཉིས་པས་ཟབ་མོའ་མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང༌། རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ ིམཚན་གཞི་དེ་ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ཏོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 451

རང་བཞིན་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་ཉིད་དུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཟབ་མོ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཅིང་གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ལས་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྐུར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཟབ་མོ་ཡུལ་དུ་ལྡན། ཅེས་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩོད་ལན་རྣམས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ནི་ཡུལ་ཅན་སྒོམ་ལམ་ལ་ཡུལ་ཟབ་མོའ་མིང་གིས་བཏགས་པའི་བརྗོད་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་ ིཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལྟ་ན་རྩོད་པ་དེའི་ལན་དུ་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡུལ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ལན་འདེབས་པར་རིགས་ཀྱི། དོན་དམ་དུ་ཉམས་འཕེལ་མི་བྱེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ལན་འབྲེལ་བ་མེད་དོ།།
འོ་ན་ཁྱེད་རང་ལའང་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་དུ་ལྡན་པས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་
མི་འཐད་དེ། ཉན་རང་གི་སྒོམ་ལམ་ལའང་1

སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་དུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། འདི་
ནི་སྒོམ་ལམ་ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་སྒྲུབ་པ་མིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་ཐེག་2

ཆེན་སྒོམ་ལམ་ཉན་རང་གི་སྒོམ་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་
གང་ཡང་མེད་ཅིང༌། དགོས་པའང་མེད་དེ་སྔར་ནས་རིམ་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སྒོམ་ལམ་ལ་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱར་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ།3

།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒོམ་ལམ་གྱི་རང་
བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན། ཤོ་ལོ་ཀ་འོག་མ་གཉིས་པོས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༣༡ བ ༤ སྒོམ་ལམ་ལའང་ཉན་རང་གི་སྟོང་ཉིད་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༥ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༣༡ བ ༥ སྐབས་འདིར་སྒོམ་ལམ་ཉན་རང་གི་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༩ ཕྲེང་། ༢༡༩

452 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཉིས་པ་ལ། འཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་1

གཉིས་
ཀྱིས་བསྒོམ་བྱ་དང༌། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྒོམ་ཚུལ་དང༌ངོ་བོ་བསྟན་ཏོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དག་གོ །ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་དངོས་དང་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གང་རུང་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང༌། ལ་སོགས་པ་མཐོང་ལམ་དང༌། རང་གི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་གསུམ་གང་རུང་གི་གནས་སྐབས་ལ་ངེས་པར་མཐོང་བའི་དོན་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་འཇལ་བ་དང་ངེས་པར་རྟོགས་པ་གང་རུང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་ལམ་དེ་ཉིད་དེའི་ཡུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱུན་ཆགས་པའི་ཕྱིར་སྔ་མ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ཡུལ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཅེ་ན། རྩ་བ་ནི། སྒོམ་ལམ་དེ་ནི་ས་
བཅུར་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེར་རུང་བར་བཞེད་དོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་ན། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སོགས་སུ་སྤང་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ཡི་རྣམ་པས་རྣམ་པ་དགུར་དབྱེའོ། །འགྲེལ་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་སྒོམ་ལམ་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒོམ་པའི་ལམ་དགུ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའ་དབྱེ་བ་ལས་གྲངས་བཞིན་དུ་ ིའདོད་པའི་ཁམས་ལ་སོགས་པའི་དགུ་དག་ཏུ་སྒོམ་ལམ་དགུ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ས་དགུ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་དགུ་རྣམ་རྟོག་དགུའི་གཉེན་པོར་གྲངས་བཞིན་དུ་འབྱུང་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི་ས་དགུ་དང་སྒོམ་ལམ་དགུ་གྲངས་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བ་མིན་ཏེ། དང་པོའ་ཉེར་ ིབསྡོགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ག་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
རྣམ་རྟོག་གི་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟར་དབྱེ་ཞེ་ན། སྒོམ་སྤང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་
དང་ཆུང་ངུ་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང་ཆེན་པོ་དང༌། འབྲིང་དང་ཆུང་ངུའི་བྱེ་བྲག་གི་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱང་རེ་རེ་ཞིང་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༥ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༣༡ བ ༧ རྐང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 453

པོའ་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་དེ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། མུན་པ་ཤིན་ ིཏུ་ཆེན་པོ་ནི་སྣང་བ་ཆུང་ངུས་སེལ་ལ་ཆུང་ངུ་ནི་ཆེན་པོས་སེལ་ཏོ་ཞེས་བྱ་བའི་དཔེས་འཐད་དོ། །སྤང་བྱ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་འབྱེད་པ་ཅི་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤང་བྱའི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་རྟོག་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །ངག་དོན་ནི། ས་དགུ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སོགས་དགུར་དབྱེར་རུང་སྟེ། སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་སོགས་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ིབཞི་པ་ལ་གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། རང་བཞིན་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། བྱེད་ལས་ལ་
རྩོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་དང། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུལ་གསུམ་པོ་དེ་དང་དེ་ལས་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་མཛད་དེ་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་ཚད་མེད་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་ལམ་རེ་རེས་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཀྱང་གྲངས་མེད་སྤོང་དགོས་པས། སྒོམ་ལམ་རེ་རེས་སྤོང་བའི་རྟོག་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་མང་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་རྟོག་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དགུ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་འབྲས་བུའི་མང་ཉུང་རྒྱུའི་མང་ཉུང་ལ་རག་ལས་པས་སོ། །ཞེས་འགོད་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་སྒོམ་ལམ་རེ་རེས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་ངེས་ནས་རྒྱུ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེད་མི་སྲིད་དམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
ལན་ལ། རྩ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་དེ་རྣམས་དམ་
པའི་དོན་དུ་བཟོད་པ་མ་ཡིན་པས་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་མི་འཐད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐུགས་བརྩེ་བའི། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་གསུང༌དེ་དག་ཐུབ་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་ལ། སློབ་དཔོན་ལྟར་ན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། རྩོད་པ་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ནི། མདོ་ལས། སྒོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་དང༌ཚད་མེད་པ་སྐྱེ་བར་བསྟན་པ་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་

454 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། དོན་དམ་པར་ན་རྒྱུ་སྒོམ་ལམ་དོན་གཅིག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྦྱར་བའི་རྣམ་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང༌། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་ལྡོག་པ་ལ་ལྟོས་ནས། བསོད་ནས་གྲངས་མེད་སོགས་ཉེ་བར་བསྐྱེད་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་དབྱེ་བ་བྱ་བར་བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཆོས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒོམ་ལམ་ལས་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་སྐྱེ་བར་ཇི་སྐད་བཤད་ཅིང་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་སྒོམ་ལམ་ལས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་བྲོད་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐེག་1

པ་ཆེན་
པོའ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་གསུང་ ིཡིན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞེད་པས་དེ་ཙམ་གྱི་སྒོམ་ལམ་སྤང་བྱའི་ངོས་ནས་དགུ་ལས་མང་བ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་རེ་རེས་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། སྒོམ་ལམ་དེ་རྟོག་པའི་ངོས་ནས་དགུར་གྲངས་མ་ངེས་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྣམ་རྟོག་ཆེན་པོའ་གཉེན་ ིཔོར་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གདུལ་བྱའི་ཆེད་དུ་ཐུབ་པས་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་ལ་ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གིས་མ་རྟོགས་པའི་ང་རོ་ཅི་ཡང་བསྒྲགས་མོད་ཀྱི་མངས་སུ་དོགས་པས་འདིར་དགག་གཞག་མ་སྤྲོས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་དངོས་པོ་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི་གང་ལ་རྩོད་ན། སྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒོམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྨྲས་པ་ལ་རྩོད་དོ། །ཇི་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༦ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༣༣ ན ༥ དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའ་ི

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 455

ལྟར་རྩོད་ན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་རང་1

གི་ངོ་བོར་འདོད་པའི་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་2

པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་གོམས་པ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འབྲལ་བ་དང་སྐྱེ་བར་མི་རུང་ངོ༌། །དེ་བས་ན་སྒོམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཅི་ཞིག་བོར། གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བ་ནི་ཅི་ཞིག་འཐོབ་སྟེ། བོར་ཐོབ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པ་ཉིད་པས་ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་ཉེ་བར་དགོད་པར་མི་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན། རྩ་འགྲེལ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱིས་རྣམ་རྟོག་ཉམས་པ་དང༌། གཉེན་པོ་འཕེལ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལན་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཉམས་འཕེལ་མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་
མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་ངེས་པ་དང༌། དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་དཔེ་དགོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་རྐྱེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱར་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་པོ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེ་ཆུང་གི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར། དོན་ཁྱད་པར་ཅན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་པའོ།།དོན་ལ་སྦྱར་བ་ནི་བསྒོམས་པས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་མངོན་དུ་3

བྱས་

པའི་སྒོམ་ལམ་འདི་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྤང་བྱ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༣༣ བ ༢ ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༧ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༣༣ བ ༢ ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༦༧ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༣༤ ན ༡ མངོན་སུམ་བྱས་པའི་

456 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཉམས་པ་དང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བ་སོགས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དེའི་མཚན་ཉིད་བཞེད་ཀྱང༌། འདི་ནི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད། །ཅེས་པའི་འགྲེལ་པའོ། །དཔེ་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། ཉམས་འཕེལ་མི་བྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁྱོད་བསྒོམས་པས་སྤང་བྱ་ཉམས་ཤིང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆོས་སྐུའི་བདག་རྐྱེན་ལས་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ན་1

ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་དགག་པའི་ཚུལ་དུ་བཞེད་པས་དེའི་ཚེ་བདེན་པར་སྦྱོར་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་2

ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ངག་
དོན་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། འདི་མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་ཡོངས་སུ་འཕེལ་བའམ་འགྲིབ་པ་མེད་དོ། །ཞེས་པས་བསྟན་ལ། རྩ་བའི། དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞེད། །ཅེས་པས་ཤགས་ལ་འཕངས་ཤིང༌། དེ་ཉིད་འགྲེལ་པས་ནུས་པ་ཕྱུང་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལ། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་
སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་གཉིས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་སྣང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་དེ་བྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྔ་ཕྱི་རེ་རེ་ཁོ་ན་དང༌། སྔ་ཕྱི་ལྷན་ཅིག་ཚོགས་པ་དང༌། སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང༌། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་པ་དེ་བས་ནའོ། །རྟགས་གསུམ་རིམ་བཞིན་སྒྲུབ་པ་ནི། སྔ་ཕྱི་རེ་རེ་ཁོ་ནས་བྱང་ཆུབ་བར་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རེ་རེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་ལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༨ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༣༤ ན ༤ དོན་དམ་པར་ནི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༦༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༣༤ ན ༥ ཡིན་པར་ཉེས་པ་མེད་དོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 457

སོགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་སྣང་བ་སེམས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་ཏེ་གཙོ་བོ་སེམས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །བླ་ན་མེད་པའི་ཞེས་པ་ནས། སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པའི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཕྱི་མ་དེ་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇིག་པས་ན་སྔ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
འདིར་གཞན་དག །གཉིས་པས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་མང་པོ་འདུས་པས་བསྐྱེད་པ་བཀག་
པ་ཡིན་ལ། གསུམ་པས་ནི། རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང༌། སྔ་མ་རྣམས་ཕྱི་མ་མ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་སྔ་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་མང་པོ་ལྷན་ཅིག་ཚོགས་པས་བསྐྱེད་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དེ། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་འདིར་མཐའ་ཆོད་ན། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །མཐའ་མ་ཆོད་ན། མཐའ་མ་ཆོད་པའི་དོགས་པ་བསུ་ནས། སློབ་དཔོན་དོགས་པ་བསུ་བ་ལ་མི་མཁས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། དོགས་གཅོད་བྱས་ཀྱང་དོགས་པའི་མཐའ་མ་ཆོད་པས་དགོས་ནུས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་དམ། མ་ཆོད། ཆོད་ན་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་འཐད་ལ། མ་ཆོད་ན་སློབ་དཔོན་དོགས་པ་བསུ་བ་ལ་མི་མཁས་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་བཟློག་ན། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་པས་དེ་ནི་སུན་འབྱིན་ཡང་དག་མིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་ཅིང༌། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་ན། བྱང་ཆུབ་མི་1

བསྐྱེད་དགོས་ལ། བྱང་ཆུབ་མི་བསྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་
ཅིང༌། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་འཐད་ན་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཁས་པ་རང་གི་སྨྲས་སོ་ཅོག་འདི་དང་མཚུངས་པར་ཡིད་བརྟན་མེད་པར་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག།།འདི་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། མ་ཚོགས་པར་འབྲས་བུ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༦༩ ན ༡ མི་འཐད་ན། བྱང་ཆུབ་མི་བསྐྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་ གཙང་། ཤོག ༡༣༥ ན ༡ མི་འཐད་ན་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་དགོས་ཕྱིར་རོ།།

458 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྐྱེད་མི་སྲིད་ཅིང༌། ཚོགས་པ་ལ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཚོགས་པ་དང༌། རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཚོགས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་སོ། །ཞེས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་ནུས་པས་སུན་འབྱིན་དེས་སུན་མི་བྱིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། རྒྱུ་རེ་རེ་བ་དང༌། ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ཚོགས་པ་དང༌། རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ལྷན་ཅིག་ཚོགས་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ་གསུམ་དུ་མཐའ་ཆོད་ཅིང༌། གསུམ་པོ་དེ་གང་ཡང་མི་འཐད་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་བཟློག་ཏུ་མེད་པར་སོ་ན་གནས་པས་སོ། །དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས་སྔར་བཤད་པའི་ཕྱོགས་མངོན་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཕྱི་མ་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར།1

ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དང༌། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་མ་ངེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལན་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བྱང་
ཆུབ་མི་བསྐྱེད་པར་བརྩད་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པས་ལན་འདི་ལྟར། རྩ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། མར་མེའི་དཔེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་དེ། ཟབ་མོའ་ིཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བོ། །ཞེས་འཆད་དོ། །སློབ་དཔོན་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་ཟབ་མོ་བརྒྱད་དོན་རེ་རེར་བྱས་ནས་མར་མེའི་དཔེས་དེ་གཉིས་ཀ་མཚོན་པར་བཞེད་དོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། དཔེ་སྒྲུབ་པ། དཔེ་དོན་སྦྱར་བ། དོན་གཞན་ཡང་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་
ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག་པ། ལྟོས་ནས་སྲེག་པ། དེ་གཉིས་ཀའི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། སྐད་ཅིག་དང་པོས་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག་པ་ནི། ཇི་ལྟར་མེ་ལྕེ་དང་སྙིང་པོ་ཕྲད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ལྕེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་མེད་པར་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང༌། འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་བསྲེག་པར་བྱ་བ་ཚིག་པ་མེད་དེ། རང་གི་རྒྱུས་ཁྱོད་སྙིང་པོ་དང་ཕན་ཚུན་གྱི་སྒོ་ནས་དུས་མཉམ་དུ་ཕྲད་ཙམ་དུ་སྐྱེད་པས་སྙིང་པོ་སྲེག་པ་ལ་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ལྕེ་དང་སྙིང་པོ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༥༣༤ ཕྲེང་། ༦

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 459

སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་བསྲེག་པར་བྱ་བ་མེད་དོ། །སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་མེད་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུ་མེད་ན་རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་གཏན་ནས་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་སྔ་ཕྱི་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྲེག་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། མར་མེའི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་སྙིང་པོ་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་བསྲེག་པར་བྱ་བ་ཚིག་པ་ཡོད་དེ། མར་མེ་དང་སྡོང་བུ་གཉིས་ཀ་ཕྲད་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་མེ་ལྕེ་དང་པོ་དེས་བྱས་པ་སྡོང་བུ་སྲེག་པ་ལ་སྔ་མ་ལས་མཐུ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ན། དེའི་ཚེ་ཕྱི་མ་སྐྱེས་པ་ན་སྔ་མ་འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་མེད་པར་ཞིག་ཀྱང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མེ་ལྕེ་ཐ་མ་སྐྱེ་བ་དང་འབྲས་བུ་སྙིང་པོ་རྫོགས་པར་འཇིག་པའམ་ཚིག་པ་དུས་མཉམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་རྒྱུ་མེད་པར་ཞིག་ཀྱང༌། ཞེས་པ་རྩོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཕྱི་མ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་གོ །སྔ་མ་ལ་ལྟོས་ནས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་གི་ཚེ་རྐྱེན་ཉིད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་མ་བརྟགས་གཅིག་པུར་ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་དུ་སྔ་ཕྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་བས་ན་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་བྱ་བའི་བར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་སྔ་ཕྱི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
པར་རིགས་ཏེ། མར་མེའི་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡུལ་ཀྱི་དངོས་པོ་ཚད་ཡོད་པ་ཞིག་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔ་མ་དེ་ལ་སྣང་བའི་དོན་གྱིས་དབེན་པ་སྔ་མ་བས་ལྷག་པར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པས་བྱང་ཆུབ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་མར་མེའི་དཔེས་ཤེས་ཏེ། མར་མེའི་དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་ཕྱིར་གྱུར་པ་གཉིས་ཡུལ་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བར་ཤེས་པ་ལྷུར་ལེན་པས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྨོས་པའི་དཔེ་ཁོ་ནས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་འགལ་འགལ་འདྲ་

460 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡང་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལྟར་དཔེ་དེས། ཟབ་མོའ་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱང་འགལ་ ིའགལ་འདྲ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཡིན་པས་ཞེས་པ་འགྱུར་མ་དག་ཅིང༌། འགྲེལ་ཆེན་དང་འགྱུར་རྙིང་ལས། བྱའོ་ཞེས་རྫོགས་ཚིག་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་འོག་མའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་བྱེད་པ་ནོར་པ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཟབ་མོའ་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད། །ཅེས་པའང་ ིའོག་མའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་ཐལ་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་ཟབ་མོའ་དབྱེ་བ་དང༌། ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ིརྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་དག་རེ་རེ་ཁོ་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན། དེ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྒོམས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། འགག་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བྱུང་བ་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་དོན་དམ་པར་འགག་པ་མེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་ཐབས་ཀྱིས་རྫོགས་སྨིན་མ་སྦྱངས་པར་དེ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན།1

བྱང་

སེམས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་དུ་མ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་མར་སྤྱོད་པ་མེད་པ་ཉིད་སྤྱོད་པའོ་ཞེསབྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམས་མཚན་མ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༣༦ བ ༡ མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་ཀྱི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 461

བོ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་དེའི་འབྲས་སུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་མི་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་སོགས་བརྒྱད་པོ་དེ་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་
ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་པ་འཐད་དེ། རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བའི་དོན་མི་འགལ་བར་སྒྲུབ་པས་སོ། །ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་སྟེ། ཟབ་མོ་བརྒྱད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་ཟབ་མོ་བརྒྱད་རྟོགས་པ་རྟགས་སུ་སྨྲ་བ་དང༌། གོང་དུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཁོ་ནར་སྨྲས་པ་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། སློབ་པ་སོགས་སོ།།གསུམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒོམ་རིམ་ལ། ཆོས་སྐུའི་ཉེ་རྒྱུ་སྲིད་ཞི་མཉམ་
ཉིད། གཟུགས་སྐུའི་ཉེ་རྒྱུ་ཞིང་དག་སྦྱོར། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཉེ་རྒྱུ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཆོས་སྐུའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འབད་རྩོལ་གྱིས་སློབ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ཆོས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེའི་ཉེ་རྒྱུ་ལ་འབད་པས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བ་ནི། དངོས་དང༌། ཀླན་ཀ་སྤང་བ་གཉིས་སོ།།
དང་པོ་ནི། དག་སའི་1

ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྲིད་དང་ཞི་བ་ལ་བླང་དོར་དུ་བདེན་པར་མི་
རྟོག་སྟེ། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྨི་ལམ་འདྲ་བར་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་འབྱོར་ལ་སྨྲས་པ། རབ་འབྱོར་རྨི་ལམ་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ན། ཅི་ཤེར་ཕྱིན་རྣམ་པར་འཕེལ་ལམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཉིན་པར་བསྒོམས་པས་འཕེལ་ན་རྨི་ལམ་དུ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༡ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༣༧ ན ༣ དག་པའི་ཡེ་ཤེས་

462 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྒོམས་པས་ཀྱང་འཕེལ་ལོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྨི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་སོ།1

།ཞེས་པའི་དོན་བསྡུས་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་དེ་ལ་ལས་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡི་ཀླན་ཀའི་ལན་ནི་མདོ་
ལས། ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད་དོ། །མདོ་ལས་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། འདི་ལ་ལས་མེད་པར་ཐལ་བ། རྨི་ལམ་དམིགས་བཅས་སུ་ཐལ་བ། ལུང་དང་འགལ་བར་ཐལ་བ། ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཀླན་ཀ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཀླན་ཀ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་རབ་འབྱོར་ལ་སྨྲས་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྨི་ལམ་དུ་ལས་གང་ཞིག་བྱས་པའི་ལས་དེ་གསོག་པའམ་འབྲི་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ། ཞེས་པས་ཏེ་འདི་ནི་སྔར་རྨི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའོ། །ཞེས་སོགས་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ་ལ་རྩོད་པའོ། །དོན་ནི་སད་པ་ན་དགེ་སྡིག་གི་ལས་གསོག་པ་མེད་པར་ཐལ། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་བཞིན་ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ལན་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་
བུར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ན། དེ་ལས་གསོག་པའམ་བྲི་བ་མེད་དོ། །ཞེས་པས་དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ལན་དང༌། འོན་ཏེ་སད་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་ན་ནི་དེ་ལས་གསོག་པའམ་བྲི་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དཔེ་མ་གྲུབ་ཅིང་རྟགས་མ་ངེས་པར་སྟོན་ནོ། །འདིའི་འཇུག་ཏུ་ཉི་ཁྲིར། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཉིན་པར་སྲོག་གཅོད་པ་དང༌། རྨི་ལམ་ན་སྲོག་གཅོད་པ་དེ་ལ་དེ་བདག་གིས་བསད་དོ། །དེ་བདག་གིས་བསད་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་པ་དེ་རྣམ་པར་རྟོག་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་ཁྱོད་དེ་ལ་ཇི་སྐད་ཟེར་ཅེས་འབྱུང་ལ། འདི་ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་ཀླན་ཀ་གཉིས་པར་བྱས་ནས་ཀླན་ཀ་གཉིས་པ་སྨྲ་བ་པོ་རབ་འབྱོར་དང༌། ཀླན་ཀ་གསུམ་པ་སྨྲ་བ་པོ་ཤཱ་རིའི་བུར་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཀླན་ཀ་འདི་དག་སྔ་མ་སྔ་མའི་ལན་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྒོལ་བའི་ཕྱིར་ན། རབ་འབྱོར་རང་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅའ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀག་པ་དང༌། ཤཱ་རིའི་བུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་ལན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༧ ཕྲེང་། ༡༠

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 463

ཀླན་ཀ་འཕངས་པར་ཐལ་བས་སོ།1

།དེས་ན་འདིའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་ཁོ་བོ་
ནི། རྨི་ལམ་དུ་བསད་པ་སོགས་རྨི་བ་ལ་རྗེས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་ན་ལས་གསོག་པས་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་སྨྲ་ལ། ཁྱོད་རྨི་ལམ་དུ་བསད་པ་སོགས་རྨི་བ་ལ་རྗེས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་ན་ལས་གསོག་མི་གསོག་ཇི་ལྟར་སྨྲ། ཞེས་དྲིས་པའོ། །དེས་ན་འདི་ནི་ཀླན་ཀ་དང་པོའ་ལན་གྱི་འཕྲོ་ཡིན་ལ། ཀླན་ཀ་ ིགཉིས་པ་འདི་ལས་འཕྲོས་པའོ།།
ཀླན་ཀ་གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་ནི། ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། རབ་འབྱོར་དམིགས་པ་མེད་པར་
ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ལས་ནི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་སྐྱེའོ། །དམིགས་པ་མེད་པར་སེམས་མི་སྐྱེ་སྟེ། སེམས་ནི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེའོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དོན་ནི། རྨི་ལམ་ན་ཆོས་ཅན། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སད་པའི་གནས་སྐབས་བཞིན། ཞེས་ཁོ་བོ་ནི་སད་དུས་སུ་ལས་གསོག་པ་ཡོད་ཅིང་རྨི་ལམ་ན་མེད་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྐྱོན་དེ་ཡོད་དེ། ཞེས་པའོ།།
ལན་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དམིགས་
པ་མེད་པར་ལས་མི་སྐྱེའོ། །དམིགས་པ་མེད་པར་སེམས་པ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དོན་ནི་ལས་གསོག་པ་ལ་དམིགས་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་དགོས་པར་ཁོ་བོ་ཡང་འདོད་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་དུ་བསད་པ་སོགས་རྨི་བ་ལ་རྗེས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་པའི་ཚེ་ན་ཡང་དམིགས་ཡུལ་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་ཡོད་ལ། དོན་དམ་པར་སད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་དམིགས་ཡུལ་མེད་པས་དཔེ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་2

ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་ལ། ཀླན་ཀ་ནི་ཤཱ་རིའི་
བུས་སྨྲས་པ། རབ་འབྱོར་ལས་དང་སེམས་3

ཐམས་ཅད་ནི་དབེན་པའོ།4

།ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་གསུངས་ན། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་ལས་སྐྱེ་སྟེ། དམིགས་པ་མེད་པར་མིན་ཞེས་སོགས་ཏེ། དོན་ནི་ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་འདིར་ཤཱ་རིའི་བུ་ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༨ ཕྲེང་། ༨
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧༢ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༣༨ ན ༣ མ་ངེས་པའོ།།
3 ཞོལ། ཤོག ༡༧༢ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༣༨ ན ༤ སེམས་པ་ནི་
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༨༧༩ ཕྲེང་། ༢

464 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དབེན་པར་ཁས་བླངས་པར་འཆད་པ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། ཀླན་ཀ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཤཱ་རིའི་བུ་རང་གིས་ལས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡང་ཡང་ཁས་བླངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ་རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྔར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་1

ཐམས་ཅད་རྨི་
ལམ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ན། ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་དབེན་པར་གསུངས་པར་ཁས་བླངས་ལ། འདིར་ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་དམིགས་བཅས་སུ་ཁས་བླངས་པས་དེ་གཉིས་ཁས་བླངས་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལན་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་མཚན་མར་བྱས་ནས་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་ལས་སྐྱེ་སྟེ་དམིགས་པ་མེད་པར་མིན་ཞེས་པ་སྟེ། དོན་ནི། དམིགས་བཅས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ནི། བདེན་པའི་དམིགས་བཅས་མིན་གྱི། མཚན་བཅས་ཀྱི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་དམིགས་བཅས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའོ།།
བཞི་པ་ལ། ཀླན་ཀ་ནི་ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་རྨི་ལམ་དུ་སྦྱིན་པ་བྱིན་
པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་བསྒོམས་ཏེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཏེ། དོན་ནི། འོ་ན་རྨི་ལམ་དུ་དགེ་རྩ་བསྔོས་པས་བསྔོ་བ་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་2

ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་3

ཁས་བླངས་

པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་པའོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་བྱམས་པ་ལ་ཁ་འཕངས་ཤིང་བྱམས་པས་བྱམས་པའི་མིང་ལན་ལོན་ནམ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པས་བསྔོས་ན་བསྔོ་བ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཤགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང༌། དངོས་སུ་བྱམས་པས་ཀྱང་ལན་མ་བསྟན་པ་ནི་དབུ་མ་པ་ལ་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་བརྩད་པའི་དོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཁོ་བོས་ཀྱང་བཅད་མི་ནུས་ཀྱི་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཀླན་ཀ་དང་ལན་འདི་དག་གཞན་དག་གིས་ཡང་དག་པར་མ་བཤད་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༣༨ ན ༥ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༣༨ ན ༢ རྨི་ལམ་ན་ལས་གསོག་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༧༣ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༣༨ བ ༢ དམིགས་སུ་ཁས་བླང་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 465

དོ། །གསུམ་པ་འགྲེལ་པ་ལ་དངོས་དང༌། ཀླན་ཀ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དག་སའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྲིད་ཞི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ལ་བླང་དོར་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མི་རྟོག་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་ནའོ། །དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་འཁོར་བ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མི་མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོ་རྣམས་སྣང་བརྙན་ཙམ་གྱི་ངོ་བོས་རྨི་ལས་དང་འདྲ་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་ཀླན་ཀ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཉིད་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་
ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ། རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིད་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་བཞིན་དུའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཀླན་ཀ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་འགྲེལ་པའི་རྣམས་ཞེས་པ་རྩ་བའི་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་སོགས་ཁོངས་ནས་ཀླན་ཀ་ལྷག་མ་གསུམ་སྡུད་ལ། དེ་ཡང་ཀླན་ཀ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན་དགེ་སྡིག་དང་བསྔོ་བ་སོགས་མི་རུང་བར་རྩོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་མདོའ་ལན་ཐམས་ ིཅད་རེ་རེ་ནས་དངོས་སུ་མ་བཀྲལ་ཡང༌། དོན་དམ་དུ་ལས་མེད་ཀྱང་1

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལས་འབྲས་
འཇོག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལན་བཏབ་པ་གཅིག་པུ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་བཤད་པའི་ཀླན་ཀ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་ཐེབས་པར་དགོངས་ནས། ལན་གཞན་རྣམས་རེ་རེ་ནས་དངོས་སུ་མ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ནི་ལན་ལ། རྟགས་མ་ངེས་པར་བསྟན། དཔེ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ། དེས་གྲུབ་
པའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། དོན་སྨྲ་བ་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་སྒྲུབ། དེ་དབུ་མ་པ་ལའང་མཚུངས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཊཱིཀ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཁ་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ། དོན་སྨྲ་བ་སྡེ་གཉིས། དོན་དམ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་མེད་པས། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས། རང་ལུགས་ལའང་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་སྦྱིན་སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རགས་རྒྱུན་ལ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་སྒྲོ་བཏགས་ནས། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང༌། སྦྱིན་སོགས་སུ་འཇོག་པ་ལྟར་ཞེས་འཆད་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༣ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༣༩ ན ༡ ལས་མེད་ཅང་ཀུན་རྫོབ་

466 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དོ། །དེ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་དབུ་མ་པས། ལས་འབྲས་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། དངོས་སྨྲ་བས་ཉིན་པར་ཡང་ལས་གསོག་པ་མེད་པར་ཐལ། ལས་བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་འདི། དེ་མ་ཁད་བཟློག་ན་འཁོར་གསུམ་ག་དོན་སྨྲ་བས་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལས་འབྲས་བདེན་མེད་དུ་རང་ཡང་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ། དབུ་མ་པས་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་དོན་སྨྲ་དེ་གཉིས་གང་ན་བཞུགས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག །གཞན་ཡང༌། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པས། དོན་སྨྲ་ལས་རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་སྨྲས་ལ། དེ་མ་ཐག་ཏུ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ལས་རགས་རྒྱུན་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འདོད་པར་སྨྲས་པས་དངོས་སུ་འགལ་བ་བར་མ་ཆད་དུ་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང༌། དངོས་སྨྲ་བ་རགས་རྒྱུན་ལ་གང་འཇོག་སྒྲོ་བཏགས་སུ་སྨྲ་བར་འདོད་པ་འདི་
ནི། དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་འཇོག་པ་ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཞེས་པའི་ཟོལ་གྱིས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་ཅིང་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་མི་བཟད་པའི་གདོན་སྙིང་ལ་འོངས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཀག་ཟིན་ཅིང༌། དཀྱུས་མ་འཆད་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་བས་འདིར་མ་བྲིས་སོ།།རང་ལུགས་ནི་ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྨྲ་བའི་རང་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་འདི་ལྟར་
འདོད་དེ། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་པོའ་རྟོག་ ིཔ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་པར་སུས་ཀྱང་སུ་ཡང་བསད་པ་ཡང་མེད། མ་བསད་པ་ཡང་མིན། སུས་ཀྱང་སུའི་ནོར་བླངས་པ་ཡང་མེད་མ་བླངས་པ་ཡང་མིན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན། རྟོག་པ་དེ་དག་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བས། བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་སྔ་ཕྱི་ཐམས་ཅད་དུས་འདྲེས་པར་གནས་དགོས་པ་ལ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིས་རྒྱུ་མེད་པར་འཇིག་པ་ཡིན་ལ་གཞན་ཡང་རྟོག་པ་དེ་དག་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་ན་བསད་བྱ་དེ་ཡང་གསོད་པ་པོས་མཚོན་བསྣུན་པ་སོགས་ཁོ་ནའི་རྐྱེན་གྱིས་ཤི་བ་དང༌། རྐུན་པོས་ཕྲོགས་པ་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་ནོར་དང་བྲལ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་དགོས་ཤིང༌། དེལྟར་ན་དེ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 467

དག་ལས་ལ་མི་ལྟོས་པ་དགོས་པ་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། གསད་བྱའི་སྲོག་གི་རྒྱུན་འཇུག་པ་དང་འགལ་བའི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་གསོད་པ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་པས་བསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་གཉིས་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ལྟར་དུ་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཚུལ་བཞིན་མིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་མི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པར་འཇོག་པ་དང་འདྲ་བར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་དངོས་སྨྲ་བ་ཁྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་
གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། རྟོག་པ་དེས་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ལྟར་འཇོག་པ་རུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ངེད་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་དངོས་པོ་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་བདེན་མེད་ཡིན་ཡང་བྱིས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཆིང་བ་མཐའ་དག་མ་ཉམས་པ་རྣམས་ལ་དགེ་མི་དགེ་དེ་དང་མཐུན་པའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ལ་1

མངོན་པར་ཞེན་པས་དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་
བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེས་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་སུ་འཇོག་པ་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལན་དེ་དང་དེ་དངོས་སྨྲ་བ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་གསུང་རབ་ལས་ཕྱོགས་གཞན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་སོ་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་གཞན་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་མདོ་འགྲེལ་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་འཆད་པ་ནི། རྩ་འགྲེལ་ཙམ་ཡང་སྦྱོར་མ་ཤེས་པ་སྟེ། འདི་ཉིད། ལན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད།2

།ཅེས་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་སོ།།
གཞན་དུ་ན། རྩ་བ་དེའི་འགྲེལ་པ་ཆད་པའམ། ཡང་ན་ལན་ནི་འཕགས་གྲོལ་གྱི་བསྟན་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༥ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤༠ ན ༣ སྣང་བ་མངོན་པར་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༠ ཕྲེང་། ༡༦

468 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཅོས་ལས་ཇི་སྐད་བཤད་པར་ཟད་ཅེས་བྱམས་མགོན་གྱིས་འཕགས་གྲོལ་སོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཁ་འཕངས་པར་ཐལ་ལོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་དུ་ལས་མེད་ན་དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དངོས་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། རྟོག་པས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་དང་མཐུན་པར་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མི་འགལ་བར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང༌། མདོ་
ལ་བརྟེན་ནས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་རྨི་ལམ་གྱིས་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པའི་དཔེ་མ་གྲུབ་བར་ཐལ། ཉི་ཤ་པ་ལས། རྨི་ལམ་སེམས་ནི་གཉིད་ཀྱིས་ཉམས། །དེས་ན་འབྲས་བུ་འདྲ་མ་ཡིན།1

།ཞེས་བྱ་བས་རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ཀྱིས་སད་དུས་ལས་འབྲས་བུ་དམན་པ་ཙམ་ཞིག་
བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཉི་ཤ་པའི་ལུང་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ཐ་སྙད་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་དང་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་ལས་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་སྤྱད་པ་ནི་སད་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཀྱེ་མ་བྱས་སོ་ལེགས་པར་བྱས་སོ་ཞེས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གསོས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གསོས་ཏེ་དགེ་མི་དགེ་འཕེལ་བར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་དཔེ་མ་གྲུབ་བོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ཀླན་ཀ་མེད་ཅིང༌། ལུང་རིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དོ།།གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། གཉིས་ཀ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། སེམས་ཅན་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ས་དགུ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༡༠ ཕྲེང་། ༣

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 469

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཅུད་1

བཀྲེས་པ་དང༌། སྐོམ་པ་
ལ་སོགས་པ་དང༌། སྣོད་རྡོ་བ་དང༌། ཚེར་མ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་གཉེན་པོར་རང་འཚང་རྒྱ་བའི་ཞིང་གིས་བཅུད་ལ། ལྷའི་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་དང༌། སྣོད་ལ་གསེར་གྱིས་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་དག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་ཉེ་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། རང་གི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཡུལ་
དང་ཞེས་པས་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་དང༌། སྦྱོར་བ་ཅན་འདི་ནི་ཞེས་པས་ངོ་བོ་བསྟན་ལ། ལྷག་མས་དབྱེ་བ་བསྟན་ཞེས་འཆད་ཅིང༌། སྔ་མ་གཉིས་ལའང་མདོ་སོ་སོར་སྦྱོར་རོ། །སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ལ་མདོ་སོ་སོར་མི་སྦྱོར་བར་དགྲ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པའི་ཡུལ་ལ་སྦྱོར་བ་ཅན་ཞེས་སོགས་སུ་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་2

ཡུལ་རྣམ་པ་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་
བྱ་བ་ལ་དུས་དང་དུས་མིན་པ་ཤེས་པའི་དག་སའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །བཅུ་གང་ཞེ་ན། ས་བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་བདུད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། མྱང་འདས་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་ལས་ཡང་དག་པར་བརྒལ་བའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བདུད་བཞིའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོའ་བདུད་ནི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའོ། ། ི ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སོ། །འཆི་བདག་གི་བདུད་ནི་རང་དབང་མེད་པར་སྲོག་འགག་པའོ། །ལྷའི་བུའི་བདུད་ནི། བདུད་གཞན་གསུམ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་དགེ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་ལྷའི་རིས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བདུད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། འཆི་བ་མེད་པའི་མྱང་འདས་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞིར་ཕྱེ་བ་ནི། བསྡུ་བ་ལས། གང་འཆི་བ་དང༌། གང་གིས་འཆི་བ་དང༌། འཆི་བའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དང༌། འཆི་བ་ལས་འདའ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་དོ།།
འདི་དག་ལས་ས་གང་དུ་འདའ་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ་ནས་ལྷའི་བུའི་བདུད་ལས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༦ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༤༠ བ ༦ བཞིན་དུ་ཅུང་ཟད་བཀྲེས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧༦ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༤༡ ན ༢ ཕྱིན་པ་

470 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

འདའ་སྟེ། ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་སོ། །དགྲ་བཅོམ་ལྷག་བཅས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞིང༌། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཚེ་བྱིན་གྱིས་རློབ་ནུས་པས་འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་ཀྱང་འདའ་ལ། ལྷག་མེད་དུ་ཕུང་པོའ་བདུད་ལས་འདའོ། །ཐེག་ཆེན་པ་སྦྱོར་ལམ་དུ་ལྷའི་བུའི་བདུད་ ིལས་འདའ་སྟེ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཐོབ་པས་སོ།།
ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་དང་ཕུང་པོའ་བདུད་ལས་འདའི་སྟེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་
སྤངས་ཤིང་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཐོབ་པས་སོ། །ས་དེར་ཚེ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་འཆི་བདག་ལས་ཀྱང་འདའོ། །ཆོས་ཅན། མི་གནས་པར་གནས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པར་སྒོམ་པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཤགས་ཀྱིས་འཕངས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྨོན་ལམ་གྱི་ཕྱིར་ན་1

གྲུབ་པས་སོ། །ཆོས་ཅན། ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་བ་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རོ་མྱང་གི་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པས་སོ། །ཆོས་ཅན། བདག་གི་ངོ་བོ་མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གནས་པས་སོ། །ཆོས་ཅན། སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པས་སོ། ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་ལ་སྨོན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་གཞན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལས་བརྩམས་ཏེ། དྲི་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ཅན་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་བརྗོད་པའི་ནུས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། ཚད་མེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། རིག་པའི་གནས་ལྔ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༦ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༤༡ བ ༢ ཕྱིར་གྲུབ་པས་སོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 471

གསུམ་1

པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལས་སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པའོ།། །།

༈ གཉིས་པ་དབང་ཐོབ་པ་རྩེ་མོའ་སྦྱོར་བ་ལ། འབྲེལ་དགོད་པས་མཚམས་སྦྱར། འབྲེལ་ ིབ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི་རྣམ་རྫོགས་སྦྱོར་བའི་མཇུག་ཏུ། རྟགས་ལ་སོགས་པ་བསྙད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ ིཡོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་བ་ལ་དེ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྩེ་མོའ་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩེ་སྦྱོར་གོ་སླ་ ིབར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་དང༌། མཐོང་ལམ་རྩེ་མོ་དང༌། སྒོམ་ལམ་རྩེ་མོ་དང༌། བར་
ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོའོ། །དང་པོ་ལ། སོ་སོའ་རང་བཞིན་དང་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་རྟགས་ ིདང༌། རྣམ་འཕེལ་དང༌། བརྟན་པ་དང༌། སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་རོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བ་ནི། དྲོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཆོས་ཅན། རྩེ་མོར་ཕྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་རྣམ་པ་གཅུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་ནི། རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་གནས་ ིསྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ནི། རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཙམ་གྱི་རྟགས་ཡིན་ལ། འདི་རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་གྱི་ཞེས་སྨོས་སོ།།རྟགས་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ནིའོ། །བཅུ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོའ་སྒོ་ནས་ ིའབྲས་བུའི་རྟགས་བརྒྱད་དང། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་བཞིའམ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྨི་ལམ་གྱི་རྟགས་དྲུག་དང༌། སད་པའི་རྟགས་དྲུག་གོ །དང་པོ་ནི། ཆོས་ཅན། རྩེ་སྦྱོར་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤༡ བ ༦ ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཤེས་རབ་

472 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པར་ལྟ་བའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོག་མ་རྣམས་ལའང་འདི་བཞིན་སྦྱར་རོ། །རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང༌། རྨི་ལམ་ན་ཡང༌དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཟབ་མོའ་ཆོས་སྟོན་པ་མཐོང་བ་དང༌། རྨི་ལམ་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ ིརྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་རྣམ་པར་འཕྲུལ་བ་དམིགས་པ་དང༌། རྨི་ལམ་ན་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བ་ན་སད་པའི་ཚེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བར་སྟོན་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་དང༌། རྨི་ལམ་དུ་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་ངན་སོང་སྤོང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌།
གཉིས་པ་ནི། བདག་རྫོགས་བྱང་དུ་ལུང་བསྟན་ན་མེ་འདི་ཞི་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་
པས་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ཚིག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་བརླབས་གྲུབ་པ་དང༌། བདག་དེ་ལྟར་ལུང་བསྟན་ན་མི་མ་ཡིན་པས་བཟུང་བ་འདི་བཏང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པས་གནོད་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་པའི་ཚིག་གྲུབ་པ་དང༌། རང་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཕ་རོལ་བདུད་དང་སྡིག་གྲོགས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང༌། གཞན་དོན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སློབ་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང༌། བདེན་མེད་དུ་སྤྱོད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། མདོ་ལས་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་དག་1

ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་ཇི་སྙེད་
ཀྱིས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་ལ་སོགས་རྣམ་མང་དུ་ནི་དང་པོར་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་དག་ལས་བསོད་ནམས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་གིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོའ་བདག་ཉིད་ནི་རྣམ་འཕེལ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་རོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཡིན་ ིནོ། །གང་ན་རྩེ་མོའ་བསོད་ནམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཅུ་དྲུག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནིའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་ ིཔར་འཕེལ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པས་སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༣ ཤོག ༤༧༩ ཕྲེང་། ༡༢

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 473

རྣམ་པ་མང་པོ་བསྟན་པ་དང་པོ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
བཅུ་དྲུག་གང་ཞེ་ན། འཛམ་བུ་གླིང་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་
ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་པས་རྩེ་སྦྱོར་བསྒོམས་པ་བསོད་ནམས་ལྷག་པ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་རྩེ་མོའ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྷག་པ་དང༌། དེ་ ིལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་མོས་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ལས་རྩེ་སྦྱོར་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང༌། ལྷའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འོང་ཞིང་བྱང་ཆུབ་ལ་བསྐུལ་བ་དང༌། བདུད་ལས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་དང༌། སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་ཐེག་པ་གཅིག་ལ་1

ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ལ་མཚུངས་པར་གནས་
པ་ཅེས་བྱ་བ་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང༌། ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་ཀྱང་དེར་མི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང༌། རྩེ་མོ་ཐོབ་ནས་གདོན་མི་ཟ་བར་སངས་རྒྱས་སུ་ངེས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་དང༌། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་གཞན་ལས་ལྷག་པ་དང༌། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། བདེན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པར་རྟོག་པའི་སེམས་རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀུན་བསྡུས་པ་ཤེས་པ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པ་དང༌། ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ཅེས་བྱ་བ་ཕྱི་ལས་གཞན་ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །ངག་དོན་ནི། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་འཕེལ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བསོད་ནམས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་གིས་མཚོན་ནས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༨ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤༣ ན ༣ གཅིག་ལ་མ་ཞུགས་པའི་

474 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ་1

མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་
པ་ཆོས་ཅན། བརྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་དང༌། གཞན་དོན་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་ནས་མདོ་ལས་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་ནི། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་འཕེལ་བའི་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ངོ་བོས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་མཚན་ཉིད་རང་དོན་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་སྨོས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བླ་ན་མེད་པ་ནི་ངེས་པར་བསྟན་པའི་རྩེ་མོ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི་རྩ་བ་ལྟར་རོ།།
བཞི་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ཤུགས་ལ་ཡོངས་སུ་
བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ན་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་མོའ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནིའོ། །གང་གིས་ ིན། མི་ལྡོག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡི། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ཡི་རང་བ། །སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྲང་ལ་གཞལ་བས་ཚད་བཟུང་རུང༌། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་དགེ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མིན།2

།ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་གིས་སོ། །ཇི་ལྟར་ན་གླིང་བཞི་པ་དང༌། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་
དག་དང༌། སྟོང་གཉིས་པ་བར་མ་དང༌། སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་དག་གི་ས་ཆུ་སོགས་བཅལ་བའི་སྲང་གྲངས་དཔེར་མཛད་ནས་དཔེ་དེས་དངོས་སུ་བྱང་སེམས་བཞིའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡི་རང་བའི་དགེ་བའི་བསོད་ནམས་མང་བར་བསྟན་ནས་ཤགས་ལ་རྩེ་མོ་དེའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནིའོ། །འདིར་ནི་ཤགས་བསྟན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཉིད་སྐབས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༩ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༤༣ ན ༧ གསུམ་པ་མཚམས་སྦྱར་བ་ནི།
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༤ ཕྲེང་། ༥

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 475

སུ་བབ་པ་ཡིན་པས་དངོས་བསྟན་གྱི་དཔེ་དང༌། ཤུགས་བསྟན་གྱི་དོན་གཉིས་སྦྱར་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་སེམས་བཞི་ནི་འཕགས་པས་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་པོ་མཐོང་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་པོའ་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་པས། ས་དང་པོ་དང༌། ས་བདུན་པའི་བར་དྲུག་དང༌། ིས་བརྒྱད་པ་དང༌། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་1

རིམ་བཞིན་བཞེད་པར་གསལ་ལ། རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བའི་ཡུལ་ནི། བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་དགེ་བའོ། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་པོ་ནི། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་སོ། །དེས་ན་དཔེ་དེས། མདོར་དངོས་སུ་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་གཞན་བཞི་པོ་དེའི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་མཚོན་ནས་ཤུགས་ལ་བྱང་སེམས་ཆོས་མཆོག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསོད་ནམས་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན། དངོས་བསྟན་ཡི་རང་གི་དགེ་བ་དང༌། ཤུགས་བསྟན་རྩེ་མོའ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་གཉིས་གྲོགས་དང་གྲོགས་ཅན་ཡིན་པས་སོ།། ིའགྲེལ་པ་ནི། མདོ་ལས། གླིང་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
རྣམས་ཀྱི་ས་རྡོ་ཆུ་སོགས་བཅལ་བའི་སྲང་གྲངས་སོ་སོར་དཔེར་མཛད་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དཔེ་དེ་དག་ལས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏིང་2

ངེ་འཛིན་གྱི་བསོད་
ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བསོད་ནམས་མང་པོར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཤགས་ལ་བརྗོད་པ་ནི་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ནོ།།
དཔེ་དེ་ལས་དོན་དེ་ཚད་མང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཚད་སྲིད་པ་ནི་སྲང་ཚད་ཀྱིས་གཞལ་
བར་ནུས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་ཚད་གཟུང་བར་ནུས་ལ། ཚོགས་གཉིས་དེ་དག་ཚད་ཅན་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་ཚད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩ་འགྲེལ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། སྟོང་གསུམ་སྲང་ལ་བཅལ་བའི་ཚད་ལས་བསོད་ནམས་མང་བར་བསྟན་པས་མཚོན་ནས་གསུངས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། རྟགས་ལ་སོགས་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༧༩ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤༤ ན ༡ རྣམས་ལ་གོ་རིམ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༧༩ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༤༤ ན ༤ ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བསོད་ནམས་

476 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་ ིཔོ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་བསྟན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་དེ་སྐྱེ་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་
བཤད་པ། དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང༌། འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་པོས་ཡུལ་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་ཅེས་པས་ངོ་བོ། སོ་སོར་དེ་དགུའི་བདག་ཉིད་ཅེས་པས་དབྱེ་བ། ལྷག་མས་རྟོག་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ཡང༌། མདོ་ལས་གཉིས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་བ་དང༌།1

ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་གཉེན་པོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རྟོག་པ་ཤགས་ལ་འཕངས་ཤིང་འདིར་རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་དངོས་སུ་བསྟན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་མཚན་མར་མི་དམིགས་པ་དང༌། ལྡོག་པ་མཚན་མར་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལེན་པ་དང་འདོར་བའི་སྒོ་ནས་གཟུང་བའོ་ཞེས་བདེན་པར་སྣང་བའི་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་པ་དང་འདྲ་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་དེ་དག་ལ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་དགུའི་དབྱེ་བས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མིན་པར་སྣང་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དངོས་པོའ་གནས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས། ིརང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། རྟོག་པར་
འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། འཛིན་རྟོག་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་དོན་དམ་པའི་རྫས་དང་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༠༧ ཕྲེང་། ༦

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 477

བཏགས་ཡོད་དུ་བདེན་པར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དག་ཏུ་འདོད་རིགས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའ་འཛིན་ཚུལ་ལྟར་བདེན་པར་སྣང་བ་དང༌། འཕགས་པའི་གཟིགས་ ིཚུལ་ལྟར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་སོ། །དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་དགུ་ཡོད་པས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡང་དག་པ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཡུལ་ཡང་དག་པ་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད་དེ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་དག་གི་ཡུལ་དེ་དེ་དག་གིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་བཞིན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འགྲེལ་པ་ལ།1

གསུམ་ལས། ངོ་བོ་ནི་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་
དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དག་གི་འཛིན་སྟངས་དང་མཐུན་པར་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་རྫས་སུ་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་དང༌། འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་གིས་གཟིགས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་བདེན་པར་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་དག་ཡོད་པས་སོ། །དེ་འདྲའི་འཛིན་རྟོག་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་དགུ་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་སྣང་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཛིན་པ་ཡང་དག་པའི་ངོ་བོས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས། རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྣང་ཡུལ་ཡང་དག་པ་གང་གི་ཡང་འཛིན་པ་མིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་ཚེ་དེ་དག་གི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་བཟུང་བའི་དོན་དག་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའི་གཟུང་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེའོ།།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང༌། འཛིན་རྟོག་དང༌རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་
པོ་ལ་འཇུག་པ་དང༌། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། གཟུང་བའི་སོགས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༠ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༤༥ ན ༢ འགྲེལ་པ་ནི་

478 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སོ། །རྩ་བ་ལ། རྟོག་པའི་ཡུལ། ངོ་བོ། དབྱེ་བའོ།1

།དང་པོ་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་དང༌། ལམ་གྱི་
འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ། ལམ་གྱི་རང་བཞིན། ལམ་གྱི་རྒྱུ། ལམ་གྱི་རྐྱེན། དམིགས་པ། བྱེད་པ་སྟེ་ལྔ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རྐང་པ་དང་པོ་བཞིས་སྟོན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་རང་དོན་གཉིས། གཞན་དོན་གཉིས་ཏེ། རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ནོ། །དེ་ནས་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་ངོ་བོ་དང༌། ཕྱེད་ཀྱིས་དབྱེ་བ་བསྟན་ཏོ། །འགྲེལ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང༌། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་ཕྱིན་དྲུག་དབེན་པས་དབེན་པ་བྱང་ཆུབ་མ་གཏོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་བྱེད་ཡིན་པས་ཡུལ་དེ་ལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་བླང་བྱར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་འདིས་འགྲེའོ།།
ས་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པ་
དང༌། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་ཆོས་རྣམས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པས་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་
ལམ་2
ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་དང༌། དམིགས་པ་སྣང་བརྙན་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་དང༌། ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བླང་བར་བྱ་བ་དང་དོར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལེན་པ་དང་འདོར་བ་དང༌། དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང༌། རྒྱུ་དམན་ཞིང་འབྲས་བུ་གྱ་ནོམ་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ཐག་བསྲིང་བར་བྱེད་པ་དང༌། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་སྤྲུལ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་

3

གྱི་ལས་དང༌། ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༡ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༤༥ བ ༡ དབྱེ་བས་སོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨༡ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤༥ བ ༥ ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༨༡ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༤༥ བ ༧ སེམས་ཅན་གྱི་ལས་དང་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 479

པར་བྱའོ་ཞེས་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་བླང་བྱར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་ཀུན་བཏགས་རྣམ་པ་
དགུ་པོ་དེ་ཡང་མངོན་གྱུར་རྣམས་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུའི་བདག་ཉིད་འདི་དག་གི་ལྡོག་ཡུལ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལས་འབྱུང་ངོ་། །ཡུལ་དགུ་པོ་གང་ཞེ་ན། རྟོགས་པ་དང༌། ཡོངས་འཛིན་དང༌། ལམ་དང༌། དབང་པོ་དང༌། ཐབས་དམན་པ་སྟེ། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དམན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྔ་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་དྲུག་གིས་བསྟན་ནོ།1

།སྤངས་

པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་དང༌། གཞན་དོན་དང༌། མྱང་འདས་དམན་པ་སྟེ། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་དམན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཞི་ནི་ལྷག་མས་བསྟན་ཏོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་དང༌། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་ལྟུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་ལྡོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་གི་ལམ་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་འདིས་འགྲེའོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང༌། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྫོགས་བྱང་སྒྲུབ་པའི་ལམ་མ་ཚང་བ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་ངག་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་འགྲོ་བ་ཉིད་དང༌། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་འབའ་ཞིག་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་ཚེ་བའི་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང༌། མཚན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༢ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤༦ ན ༤ བསྟན་ཏོ།།

480 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མར་དམིགས་པས་བཅིངས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཉིད་དང༌། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཀྱང་མ་རིག་པའི་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་དོན་དུ་མཉམ་གཞག་ལ་གནས་པ་དང༌། གཞན་དོན་ལ་འགྲོ་བ་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྡུད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པས་ཉན་རང་གི་མྱང་འདས་ཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བླང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དེ་དག་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཀུན་བཏགས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་
རྒྱས་བཤད་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། སོ་སོའ་སྐྱེ་བོའི་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ལ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ ིགཉིས་ལས། ཡུལ་ལ་གཙོ་བོ་ཤེར་ཕྱིན་དང༌། ཕལ་པ་ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལྔའོ། །དང་པོའ་བྱེད་པའི་ ིདབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། སྤྱོད་པ་དང་ནུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་རེ་རེ་རྣམས་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་དྲུག་གིས་སོ། །གཞན་ལྔའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། །ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་འགྲོ་ཉམས་ལ།1

།ཞེས་པའོ། །ཡུལ་ཅན་ནི། རྐང་པ་ཐ་མའོ། །འགྲེལ་པ་ལ་དབྱེ་བ་
དང༌། གཉེན་པོའོ།།
དང་པོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་དང་སྐྱོན་གཏོང་
བ་ལ་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོར་སྣང་བས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་སྐྱེས་བུ་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་འདིས་འགྲེའོ། །ཡང་དག་པར་བདེན་པ་ཉིད་དུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་མེད་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ཅར་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ་དང༌། ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ནས་བདེན་པར་མི་གནས་པར་གནས་པ་དང༌། 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༢ ཕྲེང་། ༨

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 481

དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། བདེན་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡར་བཏགས་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མ་ཆགས་པས། མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆགས་པ་དང༌། འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་སྒོམ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས། བླང་དོར་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་དང་བྲལ་བའི་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ཐོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང༌། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ།།
གཉིས་བ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། འཛིན་པར་སོགས་
སོ། །རྩ་བ་ལ། ཡུལ་དང༌། ངོ་བོ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་1

ལ། ཉན་རང་གི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ།
བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ། ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། རིམ་པ་ལྟར་རྐང་པ་གཉིས་དང༌། བཞི་དང་གཅིག་གིས་སོ། །ངོ་བོ་ནི་ཐ་མས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང༌། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ནི། ཉན་རང་གི་ལམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བ་ལ་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་བདེན་པར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སྐྱེས་བུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་གཟིགས་ཚུལ་ལྟར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་འདིས་འགྲེའོ། །ཐེག་དམན་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ལམ་མེད་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གཞན་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང༌། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་རྒྱུ་དང༌། འབྲས་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་དང༌། འགག་པ་དང༌། དག་པ་དང་མ་དག་པར་རིམ་བཞིན་མཚན་འཛིན་གྱི་བར་ཆད་མེད་པ་དང་དེ་ལས་བཟློག་པའི་ཅིག་ཤོས་སུ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་རྗེས་ཐོབ་ཏུའང་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ནས་འཇིག་པ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༣ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༤༧ ན ༤ ངོ་བོ་གཉིས་སོ། །ཉན་རང་གི་

482 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་འདོད་བྱའི་ཆོས་མེད་པས་དོན་དམ་པར་འདོད་པ་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པ་དང༌། སེར་སྣས་མཚོན་པ་ཕྱིན་དྲུག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རྒོལ་བའི་དངོས་པོ་དམིགས་པ་ལ་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ།།
གསུམ་པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དགུས་དངོས་སུ་
གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཉིད་ལ་སོ་སོར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་པ་དགུ་དགུར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཤགས་ཀྱིས་དེ་དག་སྤངས་པ་ཉིད་དུ་གཉེན་པོ་སྦྱོར་བ་དང་འཇུག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་སྤང་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་སེས་གྱི་དབྱེ་བས་རེ་རེ་ལ་དགུ་དགུར་ཐ་དད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།
གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ལ་གསུམ། མཐོང་ལམ་གྱིས་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་
པའི་རྐྱེན། འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའ་ཉེར་ལེན་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་རོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་ ིསྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། གཞན་འབྲས་བུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་དང༌། རྒྱུ་ལུང་གི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་དང༌། རང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སྦྱོར་བ་གསུམ། རིམ་བཞིན་རྐང་པ་གཅིག་དང་གཅིག་དང་གཉིས་ཀྱིས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་རབ་ཏུ་འགོད་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་ནར་དེ་དག་ལ་ཡང་དག་པའི་ཚིག་དང་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་གཏོང་བ་ནི་རྐྱེན་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རང་གིས་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། གཞན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལུང་རྟོགས་ལ་འགོད་པ་དང་རང་ཉིད་བྱང་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་ཚོགས་གཉིས་ལ་སློབ་པ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱིས་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 483

གཉིས་པ་ལ། དབུ་མ་པའི་བྱང་ཆེན་ངོས་བཟུང༌། དངོས་སྨྲ་བའི་བྱང་ཆེན་དགག།།ཐར་པ་
ཁས་ལེན་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཁས་བླང་རིགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། གང་གི་དོན་དུ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། དྲི་མ་ཟད་པ་དང༌། མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མདོ་ལས་བརྗོད་དེ་དེ་ཡི་དོན་ཡང་དངོས་སྨྲ་བ་དག་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་བ་གཉེན་པོའ་སྟོགས་ ིཀྱིས་ཟད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་བ་གཉེན་པོའ་སྟོབས་ཀྱིས་སྔར་མེད་མི་སྐྱེ་བར་བྱས་པ་ ིལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་ཀྱང༌། དེ་ཉིད་འོག་ནས་འགོག་ལ། འདིར་རང་ལུགས་ལ་དྲི་མ་བདེན་པ་བ་སྔར་ཡོད་ཟད་པར་བྱར་མེད་ཅིང་སྔར་མེད་སྐྱེ་བར་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དེ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། དྲི་མ་རྣམས་གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་དྲི་མ་དངོས་སྨྲ་བས་བདེན་པ་སྔར་ཡོད་སྐྱེས་པ་དང༌། སྔར་མེད་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་བཞིན་དུའོ། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་མ་གཏོགས་པར། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ།1

།ཞེས་འབྱུང་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གཅིག་དང་དུ་མའི་
ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་མཐའ་བཞི་འགོག་པའི་ཚད་མ་ལ་སོགས་པས་བདེན་པར་འཐད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པས་སོ། །དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨ་བཞིན་དུའོ།།
གཉིས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་པ་དང༌། ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་སྨྲ་བ་གང་དག་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༡༢ ཕྲེང་། ༥

484 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀུན་འབྱུང་གི་དངོས་པོ་བདེན་པ་བ་སྔར་ཡོད་འཇིག་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་དངོས་པོ་བདེན་པ་བ་སྔར་མེད་མི་སྐྱེ་བའི་བསམ་པས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྐྱེའོ་སྙམ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་དྲི་མ་བདེན་པ་བ་གཉེན་པོའ་ིསྟོབས་ཀྱིས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནས་ཤེས་པ་དེ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ། རྩ་བ་ནི། འགོག་པ་སོགས་སོ།།
འགྲེལ་པ་ནི། དངོས་པོ་ལ་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་མཐོང་
བའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་སྔར་ཡོད་སྐྱེས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཟད་ཅིང༌། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་མ་སྐྱེས་པའི་སྤངས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ་ཟད་ཐོབ་བདེན་པ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཐལ། དྲི་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་ཟད་པ་དང་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགོག་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་དབུ་མ་པ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྔར་བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁོ་ན་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟ་མིན་ཏེ་ཆོས་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པ་སུས་ཀྱང་མེད་པར་བྱ་མི་ནུས་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར། བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པས་སོ། །རྩ་བ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་གཉེན་པོས་སྤངས་པ་འགལ་བར་ཐལ། ཤེས་སྒྲིབ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་གཉེན་པོས་སྤོང་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་དང༌། ཚུལ་དེ་དངོས་
སྨྲ་བ་ལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་དང༌། ཚིག་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་འདི་དག་སྤང་བྱ་གང་གི་གཉེན་པོར་ཚུལ་ཇི་ལྟར། གང་ཟག་གང་གིས་དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་སྒོམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་དང༌། སྙིང་པོའ་དོན་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞུང་གི་ཚོགས་ ི

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 485

སྐབས་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འཆད་ལ། འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ཉིད་1

འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྙིང་
པོའ་དོན་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དག་ཞི་བ་ཙམ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོང་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཕགས་ལམ་མི་སྒོམ་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་མ་མནན་ན་སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་ཞིང་ལས་སུ་མི་རུང་བར་གྱུར་པས་རང་གི་དོན་ཙམ་ཡང་མི་འགྲུབ་ན། གཞན་གྱི་དོན་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པར་མཐོང་སྟེ། ཚོགས་ལམ་དུ་དང་པོར་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལས་ཀྱང་བརྒྱ་འགྱུར་གྱིས་བརྩོན་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚོགས་ལམ་དུ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་བདག་མེད་ལ་དམིགས་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བསྒོམས་ཏེ། དེ་བས་ན་འདི་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྒོམ་པ་ལ་རྒྱུད་སྣོད་དུ་རུང་བ་ཙམ་དུ་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི། དང་པོར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་
གིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ངེས་ཤེས་དེའི་རྒྱུན་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་གོམས་པར་བྱེད་ཅིང༌། འཇོག་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་གང་ལ་འཇོག་པའི་ཡུལ་ནི། དགག་གཞི་ཕུང་པོ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དེ་ལའོ། །གང་གིས་འཇོག་པ་ནི་དེ་ཉིད་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབས་པའི་ངེས་ཤེས་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གིས་སོ། །གང་འཇོག་ན། ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའམ་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་སེམས་སོ།།
ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཇོག་ན། དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ་ཡང་དཔྱོད་པར་མི་བྱེད་ན་
གཞན་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གཡོ་བར་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བར་འཇོག་གོ །དེས་ན་བདག་མེད་ལ་སེམས་མི་གཡོ་བར་འཇོག་པ་མེད་ན། བདག་འཛིན་མགོ་གནོན་ཡང་མི་ནུས་ལ། མི་གཡོ་བར་འཇོག་པ་ལ་གང་འཇོག་པའི་སེམས་དེ་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་ཞིག་ཡན་ཆད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ཞིག་མེད་ན་ད་ལྟའི་སེམས་རང་དགའ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༤༩ ན ༣ ཕྱི་མ་འཆད་པ་

486 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བར་རྒྱུན་ལྡན་དུ་འཇོག་མི་ནུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་

1

ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་པའི་སྔོན་དུ་ཞི་གནས་བསྒོམ་པ་འགྲོ་དགོས་པའི་དོན་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་རྣལ་འབྱོར་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་འཇུག་གོ།
དེ་ཡང་བོད་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་དང་པོ་ཉན་ཐོས་པའི་རྣལ་འབྱོར༌། གཉིས་པ་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་དང་2

རང་རྒྱལ་གྱི། གསུམ་པ་རྣམ་བརྫུན་པའི། བཞི་པ་དབུ་མ་པའི་རྣལ་འབྱོར་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བ་འཐད་པའི་ཚུལ་རང་གི་རྣམ་པར་བཞག་ནས། ཡང་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་དེ་མི་རུང་བར་སྨྲ་བ་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྣལ་འབྱོར་བཞི་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་མཐའི་ཚིག་རྣམས་དང༌། ལང་གཤེགས་ཀྱིས། སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བཟླས་ནས་ཀྱང༌། །སྣང་བ་མེད་ལ་བཟླ་བར་བྱ།3

།ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པའི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཐོག་མཐའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་ལས། འདི་དག་གང་ཟག་གཅིག་གིས་རིམ་ཅན་དུ་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་དུ་ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཙམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་བཀའ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་དང༌། རང་རྒྱལ་ཉན་ཐོས་གྱི་སྡེ་སྣོད་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་ཙམ་རྣམས་བརྫུན་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་ཊཱིཀ་བྱེད་དག།།རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པ་ནི། དྲོད་རྩེའི་ངོ་བོ་སྟེ། དེར་
གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ནི། བཟོད་མཆོག་སྟེ། དེར་འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་འཆད་པའང་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དྲོད་རྩེར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟར་གཟུང་བ་མེད་ན་དེར་འཛིན་མེད་པའི་རྟགས་ལས་གཟུང་རྣམ་བདེན་པར་མེད་པར་རྟོགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༦ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༤༩ བ ༣ འདིར་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨༦ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༤༩ བ ༤ རྣམ་བདེན་པ་རང་རྒྱལ་གྱི།
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༡༤ ཕྲེང་། ༢

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 487

པར་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་ལ། བཟོད་མཆོག་ཏུ། རིགས་པ་དེ་ལས་གཟུང་རྣམ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པ་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ལས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚོགས་ལམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ཟིན་མ་བརྗེད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདིའི་རྟོགས་པ་ནི། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་གསལ་སྣང་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པས་ཀྱང་ཆོག།།དང་པོ་ལྟར་ན། རྣལ་འབྱོར་བར་པ་གཉིས་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ།།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བདེན་ ིམེད་ལ་གསལ་སྣང་མ་ཐོབ་པར་ཐལ་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་གསུམ་པ་ས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ཉིད་ནི་བཟོད་མཆོག་རྣམས་ལ་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོའ་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ ི 1

ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་
ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་འདི་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་མ་ཐོབ་བར་དུ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྒོམ་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་ན་གཟུང་བ་བདེན་མེད་མངོན་2

སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་བདེན་
མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་འབད་པས་བསྐྱེད་དགོས་པར་མཚུངས་ཤིང༌། དྲོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྒོམ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ།།
དེ་བས་ན་འདི་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་ལམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྒོམས་ནས་ཉོན་མོངས་
མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པ་ཙམ་བྱས་ནས། ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་རྒྱུད་ལས་སུ་རུང་བར་བྱས་ཏེ། གདོད་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བ་ལ་འཇུག་པ་ན། དང་པོར་ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་མགོ་མནན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྤོང་བའི་བྱ་བ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༧ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༥༠ ན ༩ གྱུར་པ་མིན་པ་ཐལ་ལོ།།
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨༧ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༥༠ ན ༧ བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་

488 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མ་བྱས་པར། བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པ་ཙམ་གྱི་སྒོམ་བྱུང་ཡང་སྐྱེ་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་བར་ལ། སྒྲའི་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་ལ་གསལ་སྣང་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པ་ཙམ་ནི། རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་བར་ལ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་བདེན་མེད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་གསལ་སྣང་མ་སྐྱེས་ན་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ངེས་ཤེས་ཙམ་གྱིས་མགོ་གནོན་མི་ནུས་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཀྱང༌། དེ་ཙམ་གྱིས་ཁ་སང་གི་སྒྲ་དེ་འདིའོ་སྙམ་དུ་དུས་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་རྟག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།
དེས་ན་ཚོགས་ལམ་དུ་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་
པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་མགོ་མནན་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་སྒོམ་བྱུང་གིས་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་མགོ་གནོན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་འཇུག་ཅིང༌། དེའི་འོག་ཏུ་བདེན་མེད་མངོན་གྱུར་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་སྤོང་བའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ། ཚོགས་ལམ་དུ་བདེན་མེད་རྟགས་ལས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ན་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་རགས་པའི་རིམ་པས་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཕྱི་དོན་ལ་བདེན་འཛིན་བཀག་སྟེ། ཕྱི་དོན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པའི་གཞུང་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་དུ་བདེན་པ་ཁེགས་པ་ན་ཡུལ་མི་
1

བདེན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་མིག་ཤེས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པས་སྟོན་ནོ། །དེ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དེ་ཡང་བསལ་ཏེ། ཞེས་དང༌། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༧ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༥༡ ན ༡ ཡུལ་བདེན་པའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 489

འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་བས། ཞེས་གསུངས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་ནི། མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་འཛིན་རྣམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པར་དེ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བཤད་པས། གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་འདི་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱས། ཞེས་པས་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་བདེན་པར་བཟུང་བར་བཤད་པས་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།།
དེས་ན་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཅེས་པ་ནི། གང་གཟུང་བར་བྱ་བ་སྔོན་པོ་དང༌། དེའི་བློ་
དག་ཅེས་པ་སྔོན་པོ་ཞེས་པ་དང་སྦྲེལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་སྔོན་པོ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་མིག་ཤེས་ལ། ཞེས་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་དེས་ན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པར་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པར་གཟུང་བ་མེད་ན་དེ་འཛིན་མེད་པའི་རིགས་པས་མིག་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་སོགས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གཟུང་བ་མེད་ན་ཞེས་པའི་ཕྱོགས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྔ་མས་ཡུལ་དང། ཕྱི་མས་ཡུལ་ཅན་ལ་1

བདེན་འཛིན་
འགོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་སོགས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་
ནུས་ན་ནི། སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་སྔོ་སོགས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་ཆོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དོགས་ན། དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་བདེན་པ་ཁེགས་པ་ན། དེ་ཉིད་རྟགས་སུ་བྱས་ནས། འདི་ལྟར་སྔོན་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ན། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རང་གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ནས། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༨ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༥༡ ན ༦ ཡུལ་ཅན་བདེན་འཛིན་

490 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཚུལ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རྫུན་པ་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་གི་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འགལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྔོན་པོ་ནི་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་གཉིས་སུ་ཆད་པར་སྣང་ཡང་གཉིས་སུ་བདེན་པ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པ་ནི། མིག་ཤེས་དེ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའམ། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་མིག་ཤེས་ནི་རང་ཡུལ་དེ་རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་1

དོན་དམ་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་ཡིན་པས་བདེན་པར་
མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ནི། གཟུང་བ་མེད་ན་འཛིན་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དོགས་2

པ་དེ་དག་གི་ཀླན་ཀའི་སྐབས་མེད་དོ།།
དེའི་འོག་ཏུ་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་རང་རིག་ཙམ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཞེས་པ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་བར་རོ། །དེས་ན་འདི་དག་གིས་ནི་ཚོགས་ལམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་དང༌ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གསུམ་པོ་དེ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པར་ན། ཞེས་པ་ནས་སྙམ་དུ་དགོངས་པས་ཞེས་པའི་བར་གྱིས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་ལམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒོམ་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །སྒོམ་པའི་སྟོབས་གྲུབ་པ་མན་3

ཆད་ཀྱིས་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ས་བོན་གྱི་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་དག་སྦྱོར་ལམ་དེའི་རྗེས་སུ་རིམ་པས་སྐྱེས་ནས་མཐར་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤོང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།། འོ་ན་དེ་ཡང་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཚོགས་ལམ་དུ་རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་ཚུལ། སྦྱོར་ལམ་དུ་སྒོམ་ཚུལ། །འཕགས་ལམ་མངོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པའི་ཆ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བར་པ་གཉིས་ལ་རྟགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༨༨ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༥༡ བ ༣ མིག་ཤེས་དོན་དམ་པར་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༨༨ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༥༡ བ ༤ དེའི་ཕྱིར་དགོས་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༨༩ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༥༡ བ ༦ གྲུབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ནི།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 491

ཀྱིས་ཚོགས་ལམ་དུ་བདེན་མེད་ངེས་པར་བྱེད་ཚུལ་གྱི་ཆ་རེ་རེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་རེ་རེར་བགྲངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། བར་པ་གཉིས་ནི། རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱ་བ་ཕྲ་རགས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང༌། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་སུ་བྱས་ལ་དེ་ཡང་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཚོགས་ལམ་དུ་ངེས་བྱ། སྦྱོར་ལམ་དུ་བསྒོམ་བྱ། འཕགས་ལམ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བྱ་གསུམ་ཀ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཅིག་ཏུ་བྱས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་ས་ལྷག་མ་དག་གི་རྟགས་ཡང་དག་གིས་ངེས་པའི་དོན་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་འདི་དག་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞིང་དོན་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་ཀྱང༌། གཞན་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་ཅི་ཡང་མི་སྣང་བས་འདིར་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་ཕྱོགས་མཚོན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ། །གཉིས་པ་ཚིག་གི་དོན་ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་པ་དག་ཉེ་བར་འགོད་པའི་ཚིག་ཕྲད་དོ། །ཕུང་སོགས་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྟག་རྫས་སུ་གྱུར་པའི་བདག་གིས་སྟོང་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་པའོ།།
སྒོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ནི། བདག་དེས་དབེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་དམིགས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པའོ། །བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ཚོགས་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བོར་ནས་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པས་སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་རྩེ་གཅིལ་བར་གྱུར་པའོ། །ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཚོགས་ལམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐོས་བསམ་གྱིས་ངེས་པར་བྱས་ནས་སྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པའི་སྒོ་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སེམས་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་རྩེ་གཅིལ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

492 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་པའི་བློ་དབང་ཤེས་དག་ལྷན་ཅིག་
དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་ངེས་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་ངེས་པའི་བྱེད་ལས་ནི། དེའི་ཚེ་སྔོན་པོ་དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་ཡང༌། སྔོན་པོ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པའོ། །ཏེ་ཅེས་པ་ནི། དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ལ་འཇུག་ཅེས་པའི་གོ་རིམས་སྟོན་པའི་ཚིག་གོ །ངག་དོན་ནི། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་ལས་སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ངེས་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་ངེས་པའི་བློ་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འདྲེན་ནུས་པའི་ཕྱིར།
རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ནི། སྔོན་པོ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་ན། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་། གཟུང་བ་སྔོན་པོ་བདེན་པར་སྣང་བ་མེད་ན་དེ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་དགོས་ཏེ། ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་པས་སྔོན་པོ་སོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དེ་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པའི་ཚུལ་གྱི་བསལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དེའི་ཚེ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་རིག་པ་འབའ་ཞིག་འདི་བདེན་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་མགོ་མནན་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བྱས་ནས་སོ། །ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་བདེན་འཛིན་ཀུན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་ནུས་ཏེ། སྔོ་སོགས་བདེན་མེད་དུ་ངེས་ཤིང་དེ་དག་བདེན་པར་མེད་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་བདེན་པར་མེད་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 493

དགོས་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར།
རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་བཞི་པ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཉམས་ལེན།
བསྒོམས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྔོ་སོགས་དང་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པར་མ་ཟད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རང་རིག་དེ་ཡང༌། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུའོ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས་ཉམས་སུ་ལེན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་གྲུབ་པ་ན་བློ་གསལ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་ནོར་བུ་ཆུ་ཤེལ་དང་དངུལ་ལ་སོགས་པ་ཕན་ཚུན་སྒྲོ་འདོགས་1

པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཇི་ལྟ་བར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་
བདེན་སྣང་གི་འཁྲུལ་པའི་མཚན་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྣང་བའི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རང་གི་མྱོང་བ་ལྟར་གཞན་ལ་བརྗོད་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་མྱོང་བ་སྐྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཇི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པ་ན་དེ་ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ས་བོན་རིམ་གྱིས་སྤངས་ཏེ། མཐར་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་སྤོང་ངོ༌།།
ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མཐར་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་
ལུས་པར་སྤངས་པ་འཐོབ་ནུས་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང༌། སྒོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་འཕགས་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ཏེ་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་བོན་མ་ལུས་པར་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཚུལ་དེ་དངོས་སྨྲ་བ་ལ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གཟུགས་སོགས་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ན། དེའི་ཚེ་དྲི་མ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོ་སྒོམ་པས་ནམ་མཁའ་བཞིན་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༠ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༥༣ ན ༤ སྒྲོ་མི་འདོགས་པར་ཇི་ལྟ་བར་

494 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དུ་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཐལ། སེམས་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང༌། ཁྱོད་སྤང་དུ་མེད་པས་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རྫས་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་པས་དེ་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་པར་གཉེན་པོས་བྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུའོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་སྨྲ་བ་གཞན་དག་གིས་འདོད་པ་ལྟར་ན། དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནམ་ཡང་མི་ལྡོག་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་པས་བྱམས་པ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་བརྩིས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། དྲི་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྤང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་རྒྱུད་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་འདོད་ན། ཐུབ་པས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་པ་འགལ་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐར་པ་ཁས་ལེན་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཁས་ལེན་རིགས་པར་བསྟན་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་བསལ་ནས་སོགས་སོ།།
རྩ་བ་ལ། ལྟ་བས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ། བསྒོམས་པས་གནས་ལུགས་མཐོང་ཚུལ།
མཐོང་བས་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་འདི་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་སྒོ་ནས་བསལ་བར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་དོན་དམ་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་1

ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ལ། དོན་དམ་དུ་
རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡང་དག་པར་ལྟའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་ལྟ་བས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྐྱེས་ན་རིམ་གྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ།།
འགྲེལ་པ་ལ་རྩ་བ་ལྟར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་
པ་ལས་གྲོལ་བར་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་ལ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ངོ་བོས་བསལ་བ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༥༣ བ ༦ ཀུན་རྫོབ་ཡང་དག་པར་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 495

མ་བྱས་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་འདི་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་བརྟག་པར་བྱ་ཞིང་ཆོས་གང་ལ་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་བའི་ངོ་བོས་བཞག་པར་མ་བྱས་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་ཉིད་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་བརྟག་པར་བྱས་ཏེའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ལྟ་བས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་དེ་སྐྱེས་པ་ན་རིམ་གྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཟློག་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་གཉིས་སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བར་ལྟ་བས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་ན་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཟློག་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བདེན་པར་མེད་ཀྱང་སྤང་གཉེན་འཐད་དེ། སྒྱུ་མའི་གླང་པོས་སྒྱུ་མའི་གླང་པོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པར་བྱས་པ་བཞིན་དུའོ།།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མཐོང་ལམ་དངོས་དང༌། དེའི་སྤངས་པ་ལ་དབང་དུ་བྱེད་པའི་སྒོམ་
ལམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་སྦྱིན་པ་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་གཉིས། དང་པོ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པས་བསྡུས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་རེ་རེར་སྔ་མ་གོ་སྒྲུབ་ཏུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཕན་ཚུན་བསྡུས་པ་གང་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་ལྡོག་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཅན་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདིར་ ིམཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བའི་དོན་ནི། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཕར་ཕྱིན་རེ་རེར་དྲུག་དྲུག་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་ལམ་བསྟན་ནས། སྐབས་གཞན་དུ་ནི་མཐོང་ལམ་དེ་ཉིད་སྟོན་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བསྟན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།
ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་རེ་རེར་ཡང་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལྡན་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་རྫོགས་པར་སྐྱེས་པ་ན་མཐོང་

496 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འཐོབ་སྟེ། འབྲས་བུ་མཐོང་སྤང་གི་བཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པས་སོ། །རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་དབྱེར་རུང་སྟེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་པོ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སོ་དྲུག།།གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་སོ་དྲུག །གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སོ་དྲུག་རྣམས་སུ་དབྱེ་བས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་1

དེ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་
སོགས་སོ། །རྩ་བ་ལ། མཉམ་གཞག་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དང༌། རྗེས་ཐོབ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས། རིམ་བཞིན་རྐང་པ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། དང་པོ་ནི་མདོ་ལས། དེ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་སྙོམས་འཇུག་དགུ་པོ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཕྱེ་ཞིང་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་སོགས་དང༌། གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་2

ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །འགྲེལ་པ་ལ་ཡང་སྔར་ལྟར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་དང་སྙོམས་འཇུག་དགུའི་རང་བཞིན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་དེ་ལས་ལངས་ཏེ་རྗེས་ཐོབ་ལ་འཇུག་གོ །ཅིའི་ཕྱིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སེང་གེ་བསྒྱིངས་པ་རི་དྭགས་གཞན་གྱིས་བག་ཚ་བ་མེད་པ་ལྟར་མཐོང་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལངས་པའི་དུས་ཕྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་རྟོག་
གོ །གང་ལ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་འགགས་པས་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༥༤ བ ༣ རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལ་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༤ ཤོག ༣༡ ཕྲེང་། ༡༧

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 497

རྒ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་བྱང་གི་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་རོ། །དེ་ལ་སྔ་མས་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་བྱེད་འགག་ཅེས་སོགས་རྣམ་བྱང་ལུགས་འབྱུང་དང༌། གཉིས་པས་རྒ་ཤི་གང་ལས་བྱུང་ཞེས་སོགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ལུགས་མི་མཐུན་མཚོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤུགས་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་རྟོག་ཅེ་ན། འཁོར་བའི་འཇུག་པ་རྒྱུ་འབྲས་སྡུག་ཀུན་གྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་བཟློག་སྒོམ་པར་བྱེད་ལ། འཁོར་བའི་ལྡོག་པ་རྒྱུ་འབྲས་འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྣམ་བྱང་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མཐུན་དུ་བསྒོམས་པས་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་འཁོར་བའི་རྩ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལུགས་བཟློག་ཏུ་བསྒོམས་པས་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་དག་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ངོ་བོར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།
རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མཐུན་དུ་བསྒོམས་པས་ལམ་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་
པར་འགྱུར་ཏེ། མ་རིག་པའི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྲིད་པའི་རྩ་བ་གཅོད་ནུས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལུགས་བཟློག་ཏུ་བསྒོམས་པས་འགོག་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་ནི། སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་འགགས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། མཉམ་གཞག་ཏུ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་ལ་དབང་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནང་གི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་སོ་སོའ་ངོ་བོ། །ཚེ་དུ་ཞིག་ལ་རྫོགས་པ། ས་མཚུངས་དཔྱད་པའོ། །དང་ ིཔོ་ལ། མ་རིག་པ་ནི། གང་གི་དབང་གིས་བདེན་པ་དང་ལས་འབྲས་སོགས་ལ་རྨོངས་པར་བྱེད་

498 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའི་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ།1

།འདི་མཐོང་སྤངས་དང་
སྒོམ་སྤང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྒོམ་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། མཐོང་སྤང་གི་མ་རིག་པས་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་བསྐྱེད་དེ་ངན་འགྲོའ་སྐྱེ་བ་འཕེན་པ་མི་སྲིད་ ིཔར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་གསང་མཁན་པོ་སོགས་མཐོང་སྤང་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ན་དགྲ་བཅོམ་ཡང་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤངས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བུད། དེ་བས་ན། འདི་ལ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གི་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་འཐད་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པས་ཡན་ལག་དུ་སྤངས་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་གང་ཡང་རིལ་གྱིས་སྤངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་སོ། །འདུ་བྱེད་ནི། མ་རིག་པ་དེའི་དབང་གིས་བསགས་པའི་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་དེས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་གང་ལ་བགོས་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །མིང་དང་གཟུགས་ནི་རྣམ་ཤེས་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་འཚམས་སྦྱར་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནུར་ནུར་པོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ལྔའོ།།སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ནི། མིང་གཟུགས་འཕེལ་བ་ལས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དྲུག་
དོད་པའོ། །རེག་པ་ནི། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཕྲད་པ་ལས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའོ། །ཚོར་བ་ནི། རིག་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་དང་མཐུན་པར། སིམ་གདུང་བར་མ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའོ། །སྲེད་པ་ནི། ཡང་སྲིད་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་ཆགས་སོ། །ལེན་པ་ནི། སྲེད་པ་བྱེ་བྲག་པ་འཆི་ཁའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་ཕྱི་མའི་ཕུང་པོ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའོ། །སྲིད་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལེན་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་གསོས་བཏབ་སྟེ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་མངོན་པར་གྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའོ། །སྐྱེ་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་ནས་ཕུང་པོ་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པའོ། །རྒ་ཤི་ནི། ན་ཚོད་དང་སྲོག་གྱུར་པའོ། །རྒ་ཤི་གཉིས་ཡན་ལག་གཅིག་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༣ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༥༥ བ ༡ མི་མཐུན་ཕྱོགས།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 499

ཏུ་བྱས་པ་ནི། མ་རྒས་པར་འཆི་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མ་རིག་པ་ལ་རྐྱེན་གཞན་མེད་ན་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན། མ་རིག་པ་ཡན་ལག་1

དང་པོ་ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།
ཡན་ལག་སྔ་མ་སྔ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྐྱེན་དུ་བཞག་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། མ་རིག་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ནི་མ་རིག་པ་སྔ་མ་ཉིད་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཀྱང་དུས་ཇི་སྲིད་གཅིག་ལ་ཚར་གཅིག་
རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཚེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ནི། སྔོན་གྱི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལས་བསགས་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཚེ་རབས་གཞན་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་ནི་ཚེ་བར་པ་ལ་རྫོགས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྲིད་པ་དང་ལེན་པ་དང་སྲིད་པ་གསུམ་ཡང་ཚེ་བར་པ་ལ་རྫོགས་ཏེ། ཚེ་རབས་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྐྱེན་ཅན་ཡིན་ཞིང༌། ཚེ་རབས་ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་ནི་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་རྫོགས་ཏེ། ཚེ་འདིའི་ཐ་མ་སྲིད་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་ལས་ཀྱང་རྒ་ཤི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་པོ་གཉིས་ནི་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་གྱི་མིང་གཟུགས་འདི་དག་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་སྔ་རོལ་གྱི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་འཕངས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེས་ནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་ཚེ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་སྲིད་ལ། ཚེ་ཐ་མ་གཉིས་ནི་བར་མ་ཆད་ཁོ་ནར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཚེ་འདིའི་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་རྣམས་ནི། ཚེ་འདིའི་མིང་གཟུགས་སོགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་པ་མིན་གྱི། སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་མིང་གཟུགས་སོགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཚེ་འདིའི་སྲེད་ལེན་སྲིད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཚེ་སྔ་མའི་སྲེད་ལེན་སྲིད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཚེ་གཅིག་ཉིད་ལ་
1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༤ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༥༦ ན ༢ ཡོད་ན་མ་རིག་ཡན་ཆད་དང་པོ་

500 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་པ་ཡང་ཡོད་
དེ། གང་གི་ཚེ་འདོད་པ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེའོ། །འགའ་ཞིག་མི་མཚུངས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཁམས་དང་ས་གཞན་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་གཞན་དུ་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེའོ། །དེ་ལ་འདུ་བྱེད་དང༌། མིང་གཟུགས་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ནས་སྲེད་པའི་བར་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་ས་པ་ཁོ་ནར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་གཞན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ས་གཞན་གྱི་ཚོར་བ་ལ་ས་གཞན་གྱི་སྲེད་པ་མི་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་རིག་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གང་དུ་ལས་གསོག་པའི་རྟེན་དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། མ་རིག་པ་ཡང་ཤས་ཆེར་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡི་ས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལེན་པ་དང་སྲིད་པ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་གང་དུ་གཏོགས་པ་དེའི་ས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕུང་པོ་ལ་ཆགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཉེ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གསུམ་པ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ། གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ། སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་གཉེན་པོས་སྤང་
བྱ་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་བརྗོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་རྟེན་སྒོམ་པའི་ལམ་འཆད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤོང་བ་དང༌། ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་བརྟེན་པ་ནི་གྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ནའོ། །དགོས་པ་ནི་གོ་སླ་བས་སོ། །རྩ་བ་ལ་མཐའ་དཔྱད་པ་དང༌། ཚིག་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བསྡུས་ཚུལ། ཐོད་རྒལ་གྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་གང་ཞེ་ན། ིརབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་པས་དབེན། སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་དབེན་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་དཔྱོད་པ་དང་བཅས། དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 501

དང་པོ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་པ་ནས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ་1

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མཐར་གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་ལུགས་མཐུན་དང་
ལུགས་མི་མཐུན་དུ་སོང་ཞིང་འོངས་པ། སྦྱོར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཕྲུགས་གཉིས་དང་། ཡང་མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཐོད་བརྒལ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ་2

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་
ལུགས་མཐུན་དུ་ཡར་སོང་བ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་བའི་དངོས་གཞི་ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཕྲུགས་གཅིག་དང༌། ཡང་མདོ་ལས། འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ། །ཞེས་པ་ནས། སྲིད་རྩེའི་བར་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ།3

ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་ཡར་སོང་སྙོམས་འཇུག་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བ་དང༌། ཡང་མདོ་ལས། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ་4

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མར་འོང་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་
འདོད་སེམས་སྤེལ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཕྲུགས་ལྔ་མདོ་ལས་བསྟན་ཏོ།།
དེ་ལ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་མཐར་གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་
ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། འདིའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྲུགས་དང་པོ་གཉིས་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང༌། སྔ་མ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ཐོད་རྒལ་ལ་འཇུག་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགོས་པ་ལ་ཆེས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །འོ་ན་ཕྲུགས་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་མཐར་གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་ལུགས་མཐུན་དུ་ཡར་སོང་བ་ཙམ་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལ། སྦྱོར་བ་དང་5

དངོས་གཞིའི་ཁྱད་
པར་འབྱུང་བ་ཅི་ཞེ་ན། རང་གི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྙོགས་འཇུག་བརྒྱད་དམ་དགུ་ལ་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་བ་གཞན་སྤེལ་བའི་སྒོ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པ་དང་མ་ཐོབ་པས་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༠ ཤོག ༦༨༢ ཕྲེང་། ༥
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༠ ཤོག ༦༨༢ ཕྲེང་། ༡༨
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༥༩ ཕྲེང་། ༤
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༠ ཤོག ༦༨༤ ཕྲེང་། ༡༣
5 ཞོལ། ཤོག ༡༩༥ བ ༥ སྦྱོར་བ་ལ་དངོས་གཞིའི་ཁྱད་པར་

502 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩལ་འབྱོངས་པ་དང་མ་འབྱོངས་པའི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། རྩ་བའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་ཕྲུགས་གཉིས་དང༌། ལྷག་མ་
རྣམས་ཀྱིས་ཕྲུགས་ཐ་མ་དངོས་སུ་བསྡུས་ཤིང༌། བར་པ་གཉིས་དང་མཐའ་བསྡུས་པའི་ཤགས་ཀྱིས་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་བསྡུས་པར། ནས་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཁོང་ནས་འདྲེན་པ་ཡིན་ལ། འགྲེལ་པར་ཕྲུགས་བཞི་པ་ཡང་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། ཕྲུགས་གསུམ་པ་ཕྲུགས་དང་པོ་དང་སྙོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་ཁྱད་པར་མེད་པས་གོ་སླ་བར་དགོངས་ཏེ་དངོས་སུ་མ་བསྡུས་སོ། །འདི་དག་ལ་ཤཱནྟི་པ་སོགས་ཀྱི་འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། འདིར་སེང་གེ་བཟང་པོའ་གཞུང་ལུགས་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ ིཏུ་སྒྲིག་པ་ལ་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ།།
གསུམ་པ་ལ། གང་ལ་སྤེལ་བའི་གཞི། གང་སྤེལ་བའི་དངོས་པོ། ཇི་ལྟར་སྤེལ་བའི་ཚུལ།
དགོས་པ། ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་ནི་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། འགོག་པ་དང་འདོད་སེམས་གཉིས་ཏེ། དེ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སེམས་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས། འདི་དག་དང་སྤེལ་ཏེ་སྒོམ་པ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩལ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ག་ལ་ནི་མིན་ཏེ། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མེད་པས། ཐོད་རྒལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་སེམས་ནི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ག་དང་སྤེལ་ལོ།།
གསུམ་པ་ནི། དངོས་གཞི་ཕྲུགས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་བསམ་གཏན་དང་
པོ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ། །ཞེས་པ་ནས་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་པའི་བར་ནི། ཡར་སོང་འགོག་པ་སྤེལ་བའི་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ཡར་སོང་འདི་ལ་གནས་བཅུ་དྲུག་ལས་མེད་དོ། །འོ་ན་སྲིད་རྩེའི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་ཡང་སྲིད་རྩེ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 503

དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་གནས་བཅུ་དྲུག་ལས་མེད་ཅེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྲིད་རྩེའི་མཇུག་གི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་སྲིད་རྩེར་ནུད་ཆུང་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྤེལ་དགོས་ལ། ནུད་ཆུང་མ་བྱས་ན་དེ་མི་ནུས་པས་དེའི་ཕྱིར་ནུད་ཆུང་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་ནུད་ཆུང་བྱས་པའི་སྲིད་རྩེའི་སེམས་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་གཉིས་ཀ་ཡར་སོང་གི་གནས་སུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྤེལ་དགོས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྤེལ་དགོས་པ་སོགས་སུ་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གོང་དུ་བཤད་པས་ཀྱང་གནོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡར་སོང་གི་རྗེས་སུ་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྤེལ་པ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྩ་འགྲེལ་གང་དུའང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།
ཡང་ཁ་ཅིག་ནུད་ཆུང་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྲིད་རྩེའི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པ་དེ་འགོག་པ་
གཞན་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཞི་བ་ཡིན་པས་དེ་དང་བར་མ་ཆད་དུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྲིད་རྩེར་ནུད་ཆུང་བྱས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདོད་སེམས་ནི་ཡར་སོང་མར་འོང་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་འཛིན་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་སྔ་རོལ་གྱི་སྲིད་རྩེ་ནི་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་ཡར་སོང་མར་འོང་གང་གི་ཡང་གནས་སུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །ནུད་ཆུང་གི་དགོས་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ་ཡུམ་རྒྱས་པ་དང༌། འབྲིང་དང༌། ཉི་ཁྲི་ལས་ནུད་ཆུང་མེད་པར་སྲིད་རྩེའི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་ཉིད་དུ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་དང་པོར་སྦྱོང་བའམ། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལ་ནུད་ཆུང་བྱེད་དགོས་ལ། ལེགས་པར་བྱང་བ་དང༌། དབང་པོ་རྣོན་པོ་ལ་ནུད་ཆུང་བྱེད་མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ཡང༌། སྦྱང་བ་དང་དབང་རྟུལ་ལ་ནུད་ཆུང་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རྫུན་གྱི་རིབ་མ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་འགའ་ཞིག་སྲིད་རྩེའི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་
པ་ལས་ལངས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་སྦྱང་པའི་ཆེད་དུ་སླར་ཡང་སྲིད་རྩེར་ལོག་སྟེ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་དེ་ལྟ་

504 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བུའི་སྙོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཕལ་ཆེ་བ་ནི་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་གང་དུ་ཡང་སྲིད་རྩེའི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས། འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་མ་གཏོགས། སྲིད་རྩེར་ནུད་ཆུང་བྱེད་པར་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང༌། བསྟན་བཅོས་རྩ་འགྲེལ་དུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཡིན་པས། སྲིད་རྩེར་ནུད་ཆུང་བྱས་པ་དེ་གང་གི་གནས་སུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་རྩོད་པའི་གཞི་མེད་དོ།།འོ་ན་འགྲེལ་པར་དེ་ལས་ལངས་ནས་དེ་མ་ཐག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དམིགས་
ཏེ། ཞེས་པས་ནུད་ཆུང་བྱེད་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་གྱི་དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཡར་སོང་གི་མཇུག་གི་འགོག་པ་དེ་ལས་ལངས་ནས་སླར་ཡང་སྙོམས་འཇུག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དམིགས་ཏེ། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཉིད་མཚམས་ཕྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་མཚམས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདོད་སེམས་དེ་ནི་ཡར་སོང་དང་མར་འོང་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་འཛིན་ཡིན་པས། གང་གིའང་གནས་སུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་མིན་ནོ།། དེ་ནས་མར་འོང་གི་ཐོག་མ་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། །ཞེས་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། །ཞེས་པའི་བར་དུ་སྟེ། དེ་ནས་མར་འོང་འདི་ལ་གནས་བཅོ་བརྒྱད་འོང་ངོ་།1

།འོ་ན་འདོད་སེམས་ཞེས་པ་འདི་
ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅེ་ན། གསེར་གླིང་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང༌། འདོད་པ་ནི་མི་དགེ་བའོ། །ཞེས་སོགས་དང༌། ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རགས་པ་དང༌། ཐ་བ་དང༌། ངན་པ་དང༌། རྩིག་པ་2

སྟུག་པོ་ལ་
སོགས་པའི་རྣམ་པ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ལྟ་བའམ། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་རྣམས་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ལྟ་བའོ།3

།ཞེས་བཤད་ཅིང༌། བོད་ཁ་ཅིག་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་དང༌། ཁ་ཅིག་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༧ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༥༨ བ ༥ བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །འོ་ན་སེམས་ཞེས་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩༧ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༥༨ བ ༦ རྩིག་པ་རྣམས་སྟུག་པོ་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༨༩༩ ཕྲེང་། ༡༧

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 505

འདོད་པའི་སེམས་རང་དགའ་བ་ལ་སྨྲ་བ་ནི་ཆེས་ནོར་པ་སྟེ། དེ་དག་གང་ཡིན་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་འགལ་བས། ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་གནས་སུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བགྲང་བ་དང་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཐོད་རྒལ་སྙོམས་འཇུག་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་དེ་ལྟར་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་འདོད་སེམས་སུ་ཐལ་ཏེ། འདོད་པའི་རྣམ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་དམྱལ་བ་སྡུག་བསྔལ་བར་དམིགས་ཤིང་དྲན་པའང་འདོད་སེམས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པའོ།།
འོ་ན་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་སུ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མཉམ་གཞག་མིན་པ་ཅེས་
གསུངས་པ་ནི། མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཡིན་གྱི་མཉམ་གཞག་མིན་ཞེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་དང༌། དེ་ལས་བཟློག་པ་ལ་མཉམ་གཞག་མིན་པའི་ས་པར་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པའོ། ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདི་དག་སྒོམ་ལམ་དངོས་སམ་དངོས་མིན་ཞེ་ན། དངོས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་1

ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་ནི། ཕྲུགས་གཉིས་གཉའ་ཤིང་
གཅིག་གིས་སྦྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ནི་མིན་གྱི། ཡུལ་ཅན་ཞི་གནས་ཀྱི་སེམས་སུ་སྐྱེས་པས་2

ཡུལ་ཆོས་ཉིད་
ལ་དམིགས་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཡང་སྒོམ་ལམ་པའི་སེམས་འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་དང༌། བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང༌། དེ་འདྲའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་སྙོམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་དགོས་པ་ནི། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་3

རྩལ་སྦྱང་བ་དང༌། དག་སར་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འཇུག་གོ །ལྔ་
པ་ས་མཚམས་ནི། ས་གཉིས་པ་ནས་འཇུག་སྟེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་དབང་དུ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༥༩ ན ༣ དེ་ཡང་ཕྱིར་ཞི་གནས་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༥༩ ན ༤ སྐྱེས་པ་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་
3 ཞོལ། ཤོག ༡༩༨ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༥༩ ན ༥ ཏིང་ངེ་འཛིན་རྩལ་སྦྱང་

506 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བྱེད་པ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཡིན་ཞིང༌། སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་མཉམ་རྗེས་ཀྱི། རྗེས་ཐོབ་ནས་ཐོད་རྒལ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་གི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གིས་གསལ་བར་བྱས་སོ།།
གཉིས་པ་ཚིག་གི་དོན་ལ། སྦྱོར་བ་ཕྲུགས་གཉིས་ནི། འགོག་དང་བཅས་པའི་སྙོམས་
འཇུག་དགུར་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་བཟློག་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཡར་སོང་ཞིང་མར་འོང་ནས་དངོས་གཞི་ལ་འཇུག་གོ །དངོས་གཞི་ཕྲུགས་གསུམ་ནི། སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་1

ཡང་

མ་སྤེལ་བའི་ཡར་སོང་གཅིག་དང༌། དེ་ནས་ཡར་སོང་སྙོམས་འཇུག་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བ་གཅིག་རྫོགས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྩེ་གཅིག་པ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་པ་མིན་པ་གཅིག་གིས་མཚམས་གཟུང་སྟེ་མར་འོང་ལ་ཐོད་རྒལ་དུ་ནི་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། མཚམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། །དེ་ནས་འགོག་པ་གཅིག་པུ་རྒལ་ནས་སྲིད་རྩེ་ལ་དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་ནས་འགོག་པ་དང་སྲིད་རྩེ་གཉིས་2

རྒལ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་
བཞིན་དུ་གསུམ་རྒལ་རྣམ་ཤེས་ལ། བཞི་རྒལ་ནམ་མཁའ་ལ། ལྔ་རྒལ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ། དྲུག་རྒལ་གསུམ་པ་ལ། བདུན་རྒལ་གཉིས་པ་ལ། བརྒྱད་རྒལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདི་དག་ལ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འགོག་པའི་བར་དུ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་རིགས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་ནས་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།། འགྲེལ་པ་ལ་སྦྱོར་བ། དངོས་གཞི། མིང་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སོང་ཞིང་འོངས་ནས་ཞེས་དྲང་ངོ་། །སུ་ཞིག་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་ལམ་པ་རྣམས་ནིའོ། །གང་ལ་ན་བསམ་གཏན་བཞི་དང༌། གཟུགས་མེད་པ་བཞི་དང༌། འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བཟུང་སྟེ་འགོག་པའི་བར་དུ་སོང་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བཟུང་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་པོ་བར་དུ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༨ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༥༩ ན ༧ སྙོམས་འཇུག་ལ་བར་ཡང་མ་སྤེལ་བའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩༨ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༥༩ བ ༢ སྲིད་རྩེ་གཅིག་བརྒལ་ཅི་ཡང་ལ། གཙང་ཞོལ་སྔོན་འཇུག་བ་གསལ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 507

འོངས་ཏེ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སོ།།གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ་ཆུང་ངུ་ནི་གོ་སླའོ། །འབྲིང་ནི། ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་
སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ལ་རེ་རེའི་མཇུག་ཏུ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་མར་འོང་རྩོམ་1

མོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཡར་སོང་གི་མཐའི་འགོག་པ་དེ་ལས་ལངས་ནས་དེ་དང་སྙོམས་འཇུག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་དེ་མ་ཐག་པ་མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་དམིགས་ཏེ། ཡར་སོང་གི་མཐའ་དང༌། མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་འགོག་སྙོམས་དེ་གཉིས་མཚམས་ཕྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྩེ་གཅིག་པ་མཚམས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་ནས་བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡར་སོང་གི་མཐའི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ཏེ། མཚམས་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་འདོད་སེམས། དེའི་འོག་ཏུ་མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་འགོག་པ་ལའོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་བོར་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ།།
རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐར་
གནས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་གཞན་མ་སྤེལ་བར་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་བཟློག་ཏུ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་སྦྱོར་བ་ཕྲུགས་གཉིས་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ཡར་སོང་གཅིག་དང༌། དེའི་རྗེས་སུ་ཡར་སོང་སྙོམས་འཇུག་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བ་གཅིག་དང། དེ་འོག་ཏུ་མར་འོང་སྙོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བ་གཅིག་རྣམས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩལ་སྦྱང་ཞིང་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་2

ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། མི་འདྲ་བར་འགྲོ་བ་
ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བོར་ནས་བསམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༩༩ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༥༩ བ ༦ ཙམ་མོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཡར་འོང་གི་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༩༩ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༦༠ ན ༤ འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

508 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཏན་དང་པོ་ནས་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤེལ་བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པས་ནའོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་གྱི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་དབང་བ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐོད་རྒལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པས་ནའོ།།
གཉིས་པ་སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་ལ་སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་སོའ་དོན་བཤད་པ་དང༌། ིདོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གོ །དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང༌། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། རེ་ཤིག་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དྲུག་སྟེ་ཡུལ་དགུ་དང༌། དེ་ནས་གཅིག་གིས་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་དང༌། རྐང་པ་ཐ་མས་གཉེན་པོ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ནི། མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་སྟོན་པས་ཆོས་མདོར་བསྡུས་པ་གསུང་བ་དང༌། རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་ཆོས་རྒྱས་པ་གསུངས་པ་དང༌། སྟོན་པས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཏང་ཏེ་ཡོངས་སུ་མ་གཟུང་བ་དང༌། བྱུང་བ་འགོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་སུ་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང༌། ཡང་དག་པར་བྱང་ཆུབ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བདེན་པར་མེད་པ་དང༌། མ་འོངས་པ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་སུ་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཞི་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་གསར་དུ་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་མཐོང་ཟིན་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པའི་ལམ་སྟེ་མདོར་ན་དངོས་དང་ལྡོག་པ་ཅི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་ཡུལ་དགུ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒོམ་སྤང་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འཇུག་བྱར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པོ་གང་གིས་སྤོང་ཞེ་ན། སྒོམ་སྤང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 509

པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་འདིར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་
ཀྱིས་གཉེན་པོ་དང༌། ལྷག་མས་ལྡོག་བྱ་ཉན་རང་གི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་དགུ་བསྟན་ཏོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཉན་རང་གི་ཚོགས་ལམ་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང༌། སྦྱོར་ལམ་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སོགས་དང༌། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སོགས་དང༌། མཐོང་ལམ་དུ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སོགས་དང༌། སྒོམ་ལམ་དུ་མཚན་མར་དམིགས་པ་སོགས་དང༌། མི་སློབ་ལམ་དུ་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྒོམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ཡང་མེད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་མ་དམིགས་པ་ཡང་མེད་པས། གནས་ལུགས་སྒོམ་པ་ཡང་མེད་གཏན་ནས་སྒོམ་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པ་དགུའོ། །དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། གནས་སྐབས་དེ་ནི་1

སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནམ་གཉེན་པོ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། ཉན་རང་གི་ལམ་འབྲས་ལྡོག་བྱར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། སྒོམ་སྤང་ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་2

ཀྱི་སྤང་བྱ་གང་ཞིག་ཐེག་དམན་ལ་ལྡོག་བྱར་
ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ལ། རྫས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་3

པོ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༠ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༢༦༡ ན ༡ དེ་ན་སྤང་བར་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༦༡ ན ༣ ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་གང་གིས་ཐེག་དམན་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༦༡ ན ༤ རྐང་པ་དྲུག་གིས་ཡུལ་དང། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་སྟོན་ཏོ།།

510 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དྲུག་གིས་ཡུལ་དང༌། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་སྟོན་ནོ། །ཡུལ་ལ་ཡང་ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གཉིས། ཐབས་གཉིས། སོ་སྐྱེའི་ལྟ་སྤྱོད་གཉིས་རྣམས་རིམ་བཞིན་ནོ། །འགྲེལ་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པར་ཡང་མ་སྐྱེས་པས་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་དང་། བློ་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སུ་བཏགས་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཡུལ་དུ་བྱས་བའི་ཆོས་ཐ་སྙད་དུ་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པས་ཉན་རང་གི་ཤེས་རབ་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་དང༌། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཇི་ལྟ་བར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང༌། ཉན་རང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས་རང་དོན་དུ་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང༌། བྱང་སེམས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མཚན་མར་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང༌། བྱིས་པ་རྣམས་འཕགས་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོན་ཏན་མ་དག་པ་དང༌། བདེན་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་མཚན་མར་དམིགས་ཏེ་བསྒྲུབས་པས་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པ་སྟེ་མདོར་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡུལ་དགུ་ལ་སྔ་མ་མཐོང་སྤང་དུ་1

བཤད་པ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་རྣམ་པ་དགུ་
ཆོས་ཅན། སྒོམ་སྤང་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནམ་གཉེན་པོ་ཅན་གང་ཞིག་2

རང་ཡུལ་གྱི་འཛིན་པ་བདེན་
པར་སྣང་བའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་
མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་3

པ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་དང་སེམས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༦༡ བ ༡ མཐོང་སྤངས་སུ་བཤད་པ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༦༡ བ ༢ གང་གི་རང་ཡུལ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༦༡ བ ༣ རྟོག་པ་སེམས་ཅན་དུ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 511

ཅན་དེར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་1

རྒྱུ་ཕུང་པོ་དག་བདེན་པར་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་
ཆོས་ཅན། སྒོམ་ལམ་དེ་དང་སྤང་གཉེན་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཇི་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་དང༌། ཐ་མས་ཡུལ་ཅན་བསྟན་ཏོ། །འགྲེལ་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་མ་ལུས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སོགས་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་སོགས་དང༌། གཞི་ཕུང་པོ་སོགས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་སོགས་དང༌། གཉེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སོགས་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་སོགས་དང༌། བདུད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཐེག་དམན་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་
ལམ་2
མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང༌། དོན་ལ་སོགས་དང༌། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་དང༌། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་བདེན་པས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་སྟེ། མདོར་ན་ཡུལ་དགུ་པོ་དག་ལ་དམིགས་ནས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་སྤང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནམ་གཉེན་པོ་ཅན་གང་ཞིག་3

རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་བདེན་སྣང་གི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་དོན་བསྡུ་བ་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཞེས་སོགས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། གཉེན་པོ་སྒོམ་ལམ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་པས་སོ།།
གསུམ་པ་ཕན་ཡོན་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆེན་
པོའ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་བརྟེན་ཏེ། སྔ་མ་ ི

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ བ ༥། གཙང་། ཤོག ༡༦༡ བ ༣ བཞག་པ་རྒྱུ་ཕུང་པོ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༦༡ བ ༦ རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལམ་མི་མཉམ་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༦༢ ན ༡ གང་གི་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པའི་

512 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཐོང་སྤང་སྤོང་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྒོམ་སྤང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང༌དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒོམ་པའི་ལམ་ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་ཐེག་ ིཔ་གསུམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་འཐོབ་པ་དེ་དག་གིས་མཛེས་པར་གྱུར་པ་ལ་ཆོས་ཅན། སྙིང་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འབད་རྩོལ་མེད་པར་མངོན་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པས་རྟེན་པར་བྱེད་དེ། སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རིགས་བཞི་པོ་འཚེ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡམས་ཀྱི་ནད་དུ་གྱུར་པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་གེགས་བྱེད་པ་མེད་པས་སོ། །དཔེར་ན་ནད་ཟད་ཅིང་ལུས་རྒྱས་ཏེ་དགའ་བས་དབུགས་འབྱིན་པ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུའོ། །ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟར་མངོན་དུ་འོང་ཞེ་ན། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཆུ་བོ་བཞི་པོ་དག་བཞིན་དུའོ།།
བཞི་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་མོ་ལ། ངོ་བོ། །དམིགས་རྣམ། དམིགས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་
བསལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། སྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། འདིར་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །གང་ཞེ་ན། རང་གི་དངོས་འབྲས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཉིད་འཐོབ་པ་ལ་ལམ་གཞན་གྱིས་བར་ཆད་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནིའོ། །འདི་མདོ་ནས་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཅེ་ན། འགའ་ཞིག་ནས་དཔེར་མཛད་ནས། དེ་བས་1

བར་ཆད་མེད་རྩེ་ཁྱད་
པར་དུ་འཕགས་ཤིང་བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་ནས་བསྟན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བསོད་ནམས་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེའི་དམིགས་པ་ཅེས་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདིའི་དམིགས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༡ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༦༢ བ ༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བར་ཆད་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 513

པའི་རྐྱེན་དུ་ཐ་སྙད་བྱ་སྟེ། དེས་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་བར་ཆད་མེད་རྩེའི་བདག་པོའ་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ིརང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདི་ལ་ནི་ཅེས་
སོགས་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། གནས་འདི་ལ་ནི། ཅེས་སོགས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་རྩེའི་དམིགས་པ་ལ་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་རྩོད་པའི་ཀླན་ཀ་བསལ་བར་བྱས་ཏེ། མ་བསལ་ན། དམིགས་པའི་རང་བཞིན་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་མེད་རྩེ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལ་མི་མཁས་པས་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་པ་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། བློའ་ནོར་ ིཅན་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི། རྐང་པ་དང་པོ་དགུས་ཡུལ་དང་དེ་ནས་ཕྱེད་ཀྱིས་རྟེན་གང་ཟག་དང༌། དེ་ནས་ཕྱེད་ཀྱིས་ངོ་བོ་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་གྲངས་བསྟན་ནོ།།
འགྲེལ་པ་ལ། བསལ་བྱ་ཀླན་ཀ་དང༌། དེ་བསལ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ནི། ལོག་པར་རྟོག་པ་བཅུ་དྲུག་གོ །གང་ཟག་གང་གིས་1

ཞེ་ན། སྐྱེ་བོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་ཤེས་པ་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བའི་དོན་གཞི་གཅིག་ལ་བསྒྲུབས་པས་མི་འཐད་པར་སེམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཅན་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་གང་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཅེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཞེས་སོགས་སོ། །བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་དོན་དམ་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༢ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༦༢ བ ༧ གང་གི་

514 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སུན་འབྱིན་པ་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ནི་དམིགས་པ་འཐད་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སུན་འབྱིན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ཞེས་བྱའོ།།
འོ་ན་དེ་དག་ལ་ལན་ཇི་ལྟར་གདབ་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
རྟགས་མ་གྲུབ། ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་ལ་དོན་དམ་དུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་འདེབས་པར་འདོད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟགས་མ་གྲུབ། དོན་དམ་དུ་འདོད། དོན་དམ་དུ་1

དེའི་ཕྱིར་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེར་ཐལ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་2

ལན་འདེབས་པར་འདོད་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། ཁོས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། དོན་དམ་དུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པའམ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ངེས་པར་ཐལ་ཆོས་སུ་འགྲོ་དགོས་སམ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་སོང་བར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་ཙམ་ཐལ་ཆོས་སུ་སོང། དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེ་ལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ལན་འདེབས་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དང་འགལ་ལོ།།
དང་པོ་ལྟར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། སྒྲའི་མི་རྟག་པའམ་བུམ་པའི་མི་རྟག་པ་
གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ངེས་པར་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །ཅི་སྟེ་མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་མ་ཆོད་ཅིང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་བདེན་གཉིས་གང་རུང་དུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པས་མི་མཚུངས་སོ་ཞེས་བདེན་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པ་ཙམ་གྱིས་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། དོན་དམ་དུ་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་གང་རུང་ཐལ་ཆོས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་དགོས་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། དོན་དམ་དུ་མི་རྟག་པ་དང༌ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་རྟག་པ་གང་རུང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་ངེས་པར་འགྱུར་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༢ ན ༣ དོན་དམ་དེའི་ཕྱིར་ན།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༢ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༦༣ ན ༤ སོགས་ཀྱི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 515

དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ། བདེན་1

དངོས་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་དམིགས་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་དང༌། ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང༌། བདེན་དངོས་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དུ་མི་འཐད་པས། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་གཟུང་དུ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་པར་གཟུང་བ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང༌དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མི་དམིགས་པས་སོ། །ཞེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དང༌། བདེན་གཉིས་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལ་དང་། སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་སོ་ཞེས་སྦྱར་བ་ལ་དང༌། སངས་རྒྱས་མེད་པར་ཐལ། རྟོགས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་སོ་ཞེས་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ལ་དང༌། ཆོས་མེད་པར་ཐལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་སོ་ཞེས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་དང༌། དགེ་འདུན་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་བཀག་པས་སོ་ཞེས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་དང༌། ཐབས་མཁས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་སོ་ཞེས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་བཀག་པས་སོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་དང༌། རྟག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ལ་དང༌། ལམ་སྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལམ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་སོ་ཞེས་ལམ་ལ་དང༌། སྤང་བྱ་མེད་པར་ཐལ། དོར་བྱ་མེད་པས་སོ། །གཉེན་པོ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བླང་བྱ་མེད་པས་སོ་ཞེས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དག་དང༌། མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པར་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༢ བ ༢ ཀླན་ཀ་ལ་དོན་དངོས་ གཙང་། ཤོག ༡༦༣ བ ༡ ཀླན་ཀ་ལ་བདེན་དངོས་

516 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཐལ། རྟེན་ཆོས་ཅན་མེད་པས་སོ་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དང༌། ཡུལ་སྒོམ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བསྒོམ་བྱ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་འཐད་པས་སོ་ཞེས་སྒོམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ།།གཉིས་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །སུ་ཞིག་གིས་ཤེ་ན།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགེ་བ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ཤེ་ན། འགལ་རྐྱེན་ལོག་རྟོག་དེ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་སྟོང་དུ་བསལ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་མཐུན་རྐྱེན་དམིགས་རྣམ་ལ་ངེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་ནས་སོ། །ལོག་རྟོག་ཇི་ལྟར་སེལ་ཞེ་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་སེལ་དགོས་ཏེ། རྩོད་པའི་ཚུལ་བདེན་གཉིས་གང་རུང་རེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཅིག་ཤོས་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དོན་དམ་དང༌། དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ལན་གདབ་དགོས་པས་སོ། །ངག་དོན་ནི། བར་ཆད་མེད་རྩེ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱིས་བར་ཆད་མེད་རྩེ་བསྐྱེད་པའི་འགལ་རྐྱེན་ལོག་རྟོག་སེལ་ཞིང་མཐུན་རྐྱེན་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་བརྩད་པའི་དོན་དམ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་དོན་དམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལས་སྐབས་ལྔ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།

༈ གསུམ་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་སྒོམ་པ་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་གསུམ། འབྲེལ་
བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩེ་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྩེ་མོའ་ིམངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སོགས་སོ་སོ་བ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང༌། མཁྱེན་གསུམ་རྣམ་པར་བསྡུས་པ་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 517

སྐབས་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བླགས་ནས་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྩ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་སྦྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དག་དང༌། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དྲུག་དང༌། དེ་དག་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ཆོས་ཅན། མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་སྔར་ཐོབ་ཟིན་རྣམས་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འགྲེལ་པ་ལ་གསུམ་ལས། སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་ནི། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་
པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དྲུག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ས་བཅུ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐགས་འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་སྔར་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཐབས་ཤེས་རྣམས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་རྫོགས་པ་ལ་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་རྫོགས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་མ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ། རྟེན་དཀོན་མཆོག་དྲན་པ་ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་
པ་ལ་སོགས་པ་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་དང༌། འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སྟེ་ལམ་གསུམ་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱུ་ལམ་གསུམ་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང༌མཐོང་བ་དང༌སྒོམ་པའི་ལམ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ངག་དོན་ནི། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་སྔར་དང་འདྲ། འོག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ངག་དོན་འདི་བཞིན་དུ་ཕྲལ་ཏེ་དགོད་པར་བྱའོ། །དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་སྔར་བཤད་པ་

518 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། སྔ་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་གྱི་གཞི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གཏོང་བ་དང༌། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དབང་པོ་ལྷར་སྐྱེས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའོ།།
གསུམ་པ་དེ་དག་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྔར་གོང་དུ་ཆུད་པས་ཕྱིས་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ནི་སྔར་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལས་སྐབས་དྲུག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།

༈ བཞི་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་ནས་སྒོམ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་
མཚམས་སྦྱར། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད། སྐབས་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་འོག་ཏུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་སྒོམ་པ་ནི། སྔར་ཐོབ་པ་དེ་དག་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་བསྒོམས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱེར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒོམ་ནུས་ཏེ། བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་སྤྱིའི་དོན་དང༌། ཚིག་གི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཞི་པོ་འདི་དག་དབྱེ་གཞི་གང་ལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དབྱེ་ཞེ་ན། དབྱེ་གཞི་ནི་ས་བཅུ་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དབྱེ་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མིན་པ་དང༌། རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་བཞིའོ། །ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་དང༌། ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་ལྡོག་པས་བཞིར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ས་བདུན་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 519

པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ནི་འབད་རྩོལ་གྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ལྡོག་པ་ནས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཞེས་བྱའོ། །དག་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ནི་འབད་མེད་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་གི་རིགས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ལྡོག་པ་ནས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཞེས་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཤེས་པའི་ལྡོག་པ་ནས་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་དང༌ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ཞེས་བྱའོ། །མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྔར་སློབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་སློབ་ལམ་དུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅིང༌། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་ནི་ཚིག་དོན་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་བ་དེ་ཡང་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དང་
པོ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། དངོས་དང༌། དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དང་པོ་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱུན་མཐའ་པའི་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རིགས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དུས་སུ་ཀུན་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཇི་ལྟར་མངོན་དུ་བྱེད་ན། མང་པོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པས་གཅིག་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པ་ཡོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དུ་མ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུན་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་

520 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དེས་1

དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡུལ་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་ཅན་གྱིས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་2

ཀུན་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་ཏེ། ཡུལ་གཅིག་གིས་
ཀུན་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི། བློ་ཆོས་དང་དོན་ཆོས་ཁྱད་པར་མེད་པར་འཁྲུལ་བའི་ནོར་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་ཀུན་མངོན་3

དུ་བྱེད་
ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞུང་འོག་མ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་འཆད་པ་ཡིན་ཞིང༌། འདིར་ནི་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་ནོ།།
གཞན་ཡང་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པར་ལུང་
གིས་ཀྱང་འགྲུབ་སྟེ། འཕགས་པ་ལྷའི་གཞུང་ལུགས་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་དབྱིངས་དེ་དངོས་པོ་གཅིག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ཟད་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ཟད་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པས་གང་གིས་དངོས་པོ་གཅིག་གི་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཡིས་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལུང་འདིས་ཆོས་ཉིད་དངོས་པོ་གཅིག་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཊཱིཀ་བྱེད་གཞན་དག་གིས་འཆད་པ་ལྟར་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ཆོས་ཉིད་དེ་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཅེས་པར་བཤད་ན། བུམ་པའི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆ་དེ་ཀ་བའི་སྟེང་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆ་ཡིན་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་བས་གྲངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང༌ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདུས་ཞེས་འཆད་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༥ བ ༥ སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་དངོས་པོ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༥ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༦༦ ན ༢ བྱས་པ་ནི་
3 གཙང་། ཤོག ༡༦༦ ན ༣ ཀུན་རྫོབ་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 521

པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞི་མ་གྲུབ་པས་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདུས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཡང་ཇི་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་
འཆད་པ་ནི། བྱང་སེམས་རྒྱུན་མཐའ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཐམས་1

ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་པར་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཐུས་དེ་ལྟར་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་ཞེས་སོགས་སོ།།
གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་
སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འཆད་པ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་2

ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པར་གྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནམ་གྱི་ཚེ་རྟོགས་ཤེ་ན། གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སྟོན་ཀའི་ཟླ་བའི་འོད་བཞིན་དུ་དཀར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེའོ།།
གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་
སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འཆད་པ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཅེས་པ་ནས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ནའོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༦ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༦༦ བ ༡ རིགས་མཐུན་པ་མངོན་དུ་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༦ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༦༦ བ ༢ ཡེ་ཤེས་ན། ཤེར་ཕྱིན་པས་

522 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྔོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ནས་སྒྲུབ་པས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱོར་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འཆད་པ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱོར་བ་བཞི་པ་ཡིན་ཏེ།1

ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་རྟོགས་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ནའོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡུན་རིང་མོ་ཞེས་པ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་བདེན་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ།། །།

༈ གསུམ་པ་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྱར། འབྲེལ་
བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད། སྐབས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་སྦྱོར་གྱི་འོག་ཏུ་ཆོས་སྐུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་སྤྱི་དང༌། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་སྐུ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང༌། འཕྲིན་
ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ་དབྱེ་བ་དང། ཕྱེ་བ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་དང། དངོས་ ིབཏགས་དཔྱད་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། འཕགས་པ་ལྟར་ན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དང་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྟེ་གསུམ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་ལྟར་ན་ཟག་མེག་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་པོ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་སྐུ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་བཞག་ནས་སྐུ་བཞི་ཁོ་ནར་བཞེད་ཀྱི་སྐུ་གསུམ་དུ་མི་བཞེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༧ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༦༦ བ ༧ ཡིན་ནོ།།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 523

སློབ་དཔོན་སྐུ་གསུམ་དུ་མི་བཞེད་ན། འགྲེལ་ཆེན་དུ། རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་སྐུ་ནི་གསུམ་པོ་ངེས་པར་ཐོབ་པར་ཤོག1

།ཅེས་གསུངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །འཕགས་པ་ཡང་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང༌། གཟུགས་སྐུ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྐུ་ལོགས་པར་བཞེད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པའི་ཆ་ཐམས་ཅད་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཞིང༌། ཡོན་ཏན་ཡང་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པས་སྐུ་ལོགས་པར་མི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱང་སྐུ་ལོགས་པར་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང༌། གཟུགས་སྐུ་རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་ཁོངས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ།།
གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན་སྐུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ཏེ། ཆོས་སྐུ་ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཅིང་སྐུའི་དོན་ནི་ལུས་ཀྱི་དོན་ནམ་2

བསགས་

པའི་དོན་ཡིན་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་སྐུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་དེ་བཏགས་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྲི་སྣང་བར། དེ་ལ་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། སྔོན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།3

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་བས་ན་
འཕགས་པ་4

དང་སློབ་དཔོན་གཉིས་ཀ་ཡང༌། མདོར་བསྡུ་ན་རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང༌། གཞན་དོན་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་སུ་བསྡུ་བ་དང༌། གཟུགས་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་སྐུ་གཉིས་

5

དང༌། ཆོས་སྐུ་ལ་སྤངས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང༌རྟོགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་སྐུ་བཞིར་དབྱེར་རུང་བར་བཞེད་པ་ལ་ནི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་གཞུང་གི་འཆད་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པ་ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༧༢༦ ཕྲེང་། ༥
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༧ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༦༧ བ ༢ ལུས་ཀྱི་དོན་ནམ་ངོ་བོ་
3 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༥༢ ཕྲེང་། ༡༠
4 ཞོལ། ཤོག ༢༠༨ ན ༡ འཕགས་པ་ལྷ་དང་
5 ཞོལ། ཤོག ༢༠༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༦༧ བ ༣ སྐུ་གསུམ་དང་།

524 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

མཐུན་ཚད་མེད་དང༌། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་པས། གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་སྐུར་བཞག་པའི་སྐུ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་གཉིས་ལས་གང་རུང་ཞིག་བསྟན་ན། བསྟན་མཉམ་དུ་འདོད་དགོས་ལ། དེའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐུ་ལ་

1

སོགས་པར་བཞག་པའི་ཆོས་སྐུར་འཆད་པ་ཡིན་ན། ཐུབ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །སོགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་འཆད་པར་འགྱུར་བས། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་2

གཞུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་
ཀས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཁོ་ན་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་ལ་སློབ་དཔོན་ནི་གཞུང་དེ་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་མིན་གྱི། དང་པོས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང༌། གཉིས་པས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་སྐུར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་པས་འདིར་སྐུ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཞེད་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དག་གི་བརྒལ་ལན་ནི་ཚིག་དོན་གྱིས་རྟོགས་པར་ནུས་སོ།།
གཉིས་པ་སོ་སོའ་ངོ་བོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའི་མཚན་ཉིད། སྟོབས་སོགས་བྲལ་འབྲས་སུམ་ ིཅུ་རྩ་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་མཐར་ཐུག་སྤྲུལ་སྐུའི་མཚན་ཉིད། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདག་འབྲས་གང་ཞིག།།སོ་སྐྱེ་ལས་དག་ལ་ཡང་དངོས་སུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐུའོ། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་སྐུའི་མཚན་ཉིད། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་གོ །འདི་དག་གི་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་འདིར་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ།།
གསུམ་པ་དངོས་བཏགས་དཔྱད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་
ཏེ། ཤེས་བྱ་མི་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བབ་ཅོལ་ཏེ། མཁྱེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རམ། མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། སྟོབས་སོགས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༨ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༦༧ བ ༥ སྐུ་ལོག་པར་བཞག་པའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༨ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༦༧ བ ༦ འགྱུར་རོ། །གཞུང་སྔ་ཕྱི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 525

བྲལ་འབྲས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་མངའ་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་འདིའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་འགོག་བདེན་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུད་བླར། ཇི་ལྟར་བཻཌཱུརྱ་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ལྷ་དབང་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་
བརྙན་སྣང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་འགྲོ་སེམས་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། །ཐུབ་པའི་དབང་པོའ་སྐུ་ཡི་ ིགཟུགས་བརྙན་འཆར།1

།ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྐུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་ཕྱུང་བའི་མཚམས་མེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཡིན་ན། དངོས་སུ་ཆོས་འཁོར་མི་བསྐོར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། བྱང་སེམས་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སངས་རྒྱས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། །རྒྱུད་བླའི་ལུང་དེ་ནི། ཇི་ལྟར་བཻ་ཌཱུརྱའི་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་འཆར་གྱི། ས་ཕལ་པ་ལ་མི་འཆར་བ་ལྟར། གདུལ་བྱའི་སེམས་ལས་དག་ཅིང་གཙང་བ་ལ་གཟུགས་སྐུའི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་རྣམ་པ་འཆར་གྱི་མ་དག་པ་ལ་མི་འཆར་ཞེས་པ་དང༌། རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའི་དཔེ་ཙམ་ཡིན་གྱི་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བརྒྱ་བྱིན་མིན་པ་ལྟར། གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་མིན་ཞེས་སྟོན་པ་མིན་པས་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ཚིག་གིས་རྒྱུད་མ་རུངས་པར་མ་བྱེད་ཅིག།གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་སོ་
སོར་ཕྱེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་ཇི་ལྟ་བ་2

མཁྱེན་པ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། འཇིག་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༦༧ ཕྲེང་། ༡༧
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༩ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༦༨ བ ༢ ཇི་ལྟ་མཁྱེན་པ་དང་

526 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྟེན་1

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཆོས་ཅན་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་འཇལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་པ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་མ་ཡིན་ལ། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
འདི་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་མིན་པར་འཇལ་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་བུད་དོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། དེས་དངོས་སུ་རྙེད་དོན་ཡིན་དགོས་པར་སོང་བས། མྱུ་གུ་དང་བདེན་མེད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་དེ་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་དུ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སུ་རྙེད་དོན་དུ་ཐལ། དེའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་དེས་དངོས་སུ་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དངོས་སུ་གཞལ་ན་དེས་དངོས་སུ་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ལ། རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བས་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་རང་གི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་གང་སོང་ཐམས་ཅད་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་ན་ཡུལ་དེ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མར་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཡང་ཞི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་འདྲའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་2

དཔག་དེ་ཡང་མྱུ་གུའི་སྟེང་དུ་བདེན་པ་
རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང༌། དེ་ལ་གཉིས་སྣང་མེད་ལ། མྱུ་གུ་དང་བདེན་མེད་ཀྱི་ཚོགས་དོན་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༠༩ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༡༦༨ བ ༣ ཡེ་ཤེས་ནི། ཇི་སྙེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༠༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༦༩ ན ༢ རིག་ཤེས་དེ་ཡང་མྱུ་གུའི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 527

ནོ། །འདི་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་འཆད་པར་འདོད་དོ།།
གཞན་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་
འགལ་ན། དེ་དག་གི་དངོས་སུ་རྙེད་དོན་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་ཐལ་ཞིང།1

འགལ་ན་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །འོ་ན་རྣམ་མཁྱེན་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ཇི་ལྟ་བ་ཡང་འཇལ་ལ་ཇི་སྙེད་པ་ཡང་འཇལ་མོད་ཀྱི། ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་འཛིན་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་ལ། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡུལ་འཇལ་ཚུལ་གྱི་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་ཡེ་ཤེས་བཞིར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་རིས་སུ་མ་ཆད་པར་དམིགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང། བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་དམིགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང༌། ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་གི་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་མ་འདྲེས་པར་རྟོགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། སྒོ་ལྔའི་སྣང་བ་ལ་འདོད་དགུར་དབང་བསྒྱུར་བའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལྡོག་པ་ནས་བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་མ་ཏི་ཙི་ཏྲས་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།
འོ་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གིས་ཡུལ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའམ། འོན་ཏེ་རྣམ་པ་མེད་པར་འཇལ་
ཞེ་ན། འདི་ལ་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་དག་གི་འཆད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་མོད་ཀྱི་གཞུང་འདིར་འཐད་པའི་ཕྱོགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང༌། ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཆ་གཉིས་དབྱེར་མི་རུང་ན། སངས་རྒྱས་ལ་རང་རིག་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བར་གྲུབ་བོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འཐད་དོ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༠ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༦༩ ན ༣ མི་འགལ་བར་ཐལ།

528 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱི་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན་པ་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱ་སོ་སྐྱེས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།1

།འོན་ཀྱང་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་
དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་གྱི་རྫས་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྫས་གཞན་ཡིན་ན་རྣམ་མཁྱེན་དང་དུས་མཉམ་ཞིང་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་2

ཕྱིར། འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ།
དེས་ན་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མིན་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། རྟོག་པ་དང་དེ་མྱོང་རང་རིག་བཞིན་ནོ།།གསུམ་པ་འཕྲིན་ལས་ལ་བྱ་བ་ལས་3

ལ་ཡོད་པ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་མཐོའམ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་དགེ་ལེགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡོད་པའི་དེ་དག་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པའོ། །དེ་ལ་སྔ་མ་དངོས་དང༌། ཕྱི་མ་བཏགས་པ་པའོ།།
གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། རྟེན་སྐུའི་དབྱེ་བ་དང་། བརྟེན་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པ་ལས། དང་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་འཆད་དོ། །དེ་ལ་རྩ་བ་ནི་འཕགས་པ་ལྟར་ན་ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག་ཐོབ་པར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ། །ཞེས་འཆད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་4

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། །སློབ་དཔོན་ལྟར་ན། ཐུབ་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་སྐུ་ནི་སློབ་ལམ་དུ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་དག་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གློ་ བུར་གྱི་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༠ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༦༩ བ ༣ ཐལ་བའི་ཕྱིར།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༠ བ ༤ ཡིན་པས་འབྲེལ་མེད་ གཙང་། ཤོག ༡༦༩ བ ༤ ཡིན་པར་འབྲེལ་མེད་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༡༠ བ ༥ བྱ་ལ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་དང་།
4 ཞོལ། ཤོག ༢༡༡ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༦༡ བ ༧ ཆོས་ཞེས་སངས་རྒྱས་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 529

ཅན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ།། འགྲེལ་པ་ལ་དངོས་དང༌། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་གསུམ་ལོགས་སུ་བཞག་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་ཆོས་ཅན། ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་འདི་ཡིན་ཏེ། དྲི་མ་རྣམས་གློ་བུར་བ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང༌། རང་བཞིན་གྱིས་དྲི་མས་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འཐོབ་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་གསར་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པས་ཆོས་ཉིད་ལ་དྲི་མ་བསལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཐོབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། རང་ཉིད་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་སོགས་
སྨྲས་པ་ལ། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལས་1

སྐུ་ལོགས་པར་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དེ་དང་ཐ་མི་དད་ཀྱང༌། ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བ་གང་ཟག་སོ་སོའ་ཇི་ལྟར་མོས་པས་ཐ་ ིདད་དུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་པས་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་ན། སྐུ་ལྷག་མ་གསུམ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང༌། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལུགས་ལས། སྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཤེས་པ་ལས། །གཞན་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །གང་ཕྱིར་དབེན་པས་དབེན་གྱུར་ལས། །ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་འདོད།2

།ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

1 གཙང་། ཤོག ༡༧༠ ན ༥ ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༣༨༦ ཕྲེང་། ༥

530 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་
དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། གཞུང་འདིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་བསྟན་པར་བཤད། མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག།།བསྟན་པར་འདོད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ལ། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་བསྡོམས་ཏེ་སྐུར་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཕལ་ཆེར་སྔར་བཤད་ཟིན་པས་ཡང་མི་འཆད་ཅིང༌། སྔར་མ་བཤད་པ་རྣམས་འདིར་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གི་ལྔ་པ་ཟད་པར་ལ་བརྒྱད་ལས། མཚན་ཉིད་ནི། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པའི་སྣང་བ་མཐའ་ཡས་པ་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། །གཉིས་པ་སྒྲ་དོན་ནི། རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་ཟད་པར་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་རྟེན་ལ་ལུས་རྟེན་ནི། མཛོད་ལས། གཟུགས་མེད་ཅེས་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི། །རྟེན་ཅན་ལྷག་མ་མི་ལས་སྐྱེ།1

།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། སེམས་རྟེན་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཐམས་ཅད་
ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ལ། མཛོད་ལས། དང་པོ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དང༌། ཐ་མ་གཉིས་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་དོ། །བཞི་པ་དམིགས་པ་ལ། སའི་དམིགས་རྟེན་མ་བཤད་ཅིང༌། གཞན་རྣམས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟར། སྣོད་ཆུ་གཙང་མས་བཀང་བ་དང༌། མེ་སྦར་བ་དང༌། རླུང་ལུས་ལ་ཕོག་པ་དང༌། ཚོན་སྔོན་པོས་དཀྱིལ་འཁོར་བྱས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་དང༌། དམར་པོ་དང༌། དཀར་པོས་བྱས་པ་དང༌། མཐོ་གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བུ་ག་ནས་ནམ་མཁའི་མཐོངས་བཏོད་པ་དང་། བུམ་པའི་ནང་དུ་མར་མེ་བཞག་པའི་འོད་བུ་གའི་ངོས་ནས་རྩིག་པ་ལ་ཕོག་པ་རྣམས་སོ། །ལྔ་པ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་རྟེན་དེ་དག་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ། ཆུ་ཞེས་སོགས་སོ་སོའ་མིང་ཙམ་ ིལ་དམིགས་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པས་སོ། །དེ་ཡང་སྦྱངས་པ་མ་བྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྔར་སྦྱངས་པ་བྱས་པ་ལ་ནི་དམིགས་རྟེན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཏིང་2

ངེ་འཛིན་

1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༨ ཕྲེང་། ༡༣
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༢ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༠ བ ༧ ཙམ་གྱིས་རང་བཞིན་མངོན་དུ་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 531

མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་ལེགས་མཐོང་བཞིན་ནོ།།
དྲུག་པ་མཚན་མ་ལ། འཛིན་པའི་མཚན་མ་ནི། སྔ་མ་བརྒྱད་ལ་དམིགས་རྟེན་གཡོ་བའི་
རྣམ་པ་ཅན་དང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན། བསྐྱེད་ཀྱང་མི་འཕེལ་བ་དང༌། ཐོགས་བཅས་སུ་སྣང་བ་སྟེ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སོ། །སྣང་བའི་མཚན་མ་ནི། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ནོར་བུའི་རླུང་གཡབ་1

ལྟར་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྣང་བ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ཟླ་བ་དམར་
པོ་ལྟ་བུ་དང༌། འདུག་པ་ལྟར་མི་གཡོ་བ་དང༌། སྔོན་པོ་སོགས་བཞིའི་དམིགས་རྟེན་ནམ་མཁར་འཕགས་ནས་ནོར་བུའི་རླུང་གཡབ་ལྟར་སྣང་བ་དང༌། ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟར་གྱུར་ནས་གནས་ཤིང་བསྐྱེད་ན་འཕེལ་བ་དང་། སྣང་བའི་ཚོགས་སྟུག་པོ་རབ་ཏུ་དྭང་བ་དང་འདྲ་བར་ཐམས་ཅད་ལ་གསལ་བ་རྣམས་ཏེ། གྲུབ་པའི་རྟགས་སོ། །བདུན་པ་བྱེད་ལས་ནི། རིམ་པ་ལྟར་ཆུ་2

སར་

སྤྲུལ་ནས་གོམས་པ་འདོར་བ་སོགས་དང༌། ས་3

ཆུར་སྤྲུལ་པ་སོགས་དང། ཕུང་པོ་སྦྱོང་བ་སོགས་
དང༌། རླུང་ལྟར་མགྱོགས་པར་འགྲོ་4

བ་དང༌། རིན་པོ་ཆེ་སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱི་ས་གཞིར་བསྒྱུར་བ་
སོགས་དང་རྩིག་པ་སོགས་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། རྨུགས་པ་དང༌། གཉིད་ཀྱང་རིང་དུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །བརྒྱད་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་བཅུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་བདག་རྐྱེན་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་དང་དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་དང་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་དམིགས་ནས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་ལ་ཟད་པར་མ་བཞག་ཅེ་ན། དབང་པོ་རྣམས་ནི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྤྲོ་མི་ནུས་ལ། སྒྲ་ལ་རྒྱུན་མེད་ཅིང༌། དྲི་རོ་གཟུགས་ཁམས་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟེན་འབྱུང་བ་མེད་པར་བརྟེན་པ་འབྱུང་འགྱུར་ཁྱབ་པར་སྤྲོ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༧༡ ན ༡ རླུང་ལྟར་མི་གཡོ་བའི་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༢ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༡ ན ༣ རིམ་པ་ལྟར་སྤྲུལ་ནས་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༡༢ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༡ ན ༣ སོགས་དང་། ཕུང་པོ་སྦྱོང་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༡༢ བ ༤ མགྱོགས་པ་སོང་བ་དང་།

532 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དྲུག་པ་ཟིལ་1

གྱིས་མི་གནོད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ། ནང་གཟུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་
སོ་སོར་ཆུང་ངུའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་བལྟ་བ་དང༌། ཆེན་པོའ་རྣམ་པ་དག་ ིཏུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་ལ་བལྟ་བ་གཉིས་དང༌། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བལྟ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས། ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང༌། ཆེ་ཆུང་ནི་སྣོད་བཅུད་དང༌། བཟང་ངན་ནི་ལྷ་མི་དང༌། མཛེས་མི་མཛེས་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱིས་དང༌། མཐོང་བ་ནི་ལྷག་མཐོང་གིས་སོ། །ཡང་ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་ཁོ་ནས་ཕྱིའི་གཟུགས་སྔོན་པོ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་ཞིང་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས། ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་དང༌། དམར་པོ་དང༌། དཀར་པོ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཤིང་མཐོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་སྟེ། སྡུག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བའོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་གམ་ཡུལ་བ་ར་ན་སིའི་རས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྔོན་པོ། ཁ་དོག་སྔོན་པོ། སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བའི་གཟུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས། ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་སྟེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་འདི་ནི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པའོ།2

།ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་ལ་དོང་ཀའི་མེ་ཏོག་དང༌། དམར་པོ་
ལ་བན་དྷུ་ཛི་བ་ཀའི་མེ་ཏོག་དང༌། དཀར་པོ་ལ་སྐར་མ་པ་བ་སངས་དང་སྦྱར་ནས་གཞན་གསུམ་ག་ལ་ཡང་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ནི་སྔོན་པོར་མདོར་བསྟན་པའོ། །ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ཉིད་ནི་ལྷན་སྐྱེས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༡ ན ༦ དྲུག་་པ་རྐྱེན་གྱིས་
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༡ ཤོག ༡༨༤ ཕྲེང་། ༡༤

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 533

སོ། །སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །འོད་སྔོན་པོ་འབྱུང་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་སྔོན་པོའ་མདངས་ཡོད་པའོ། །མེ་ཏོག་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དཔེའོ། །རས་ནི་སྦྱར་བྱུང་གི་དཔེའོ། །ཡུལ་བ་ ིར་ན་སེའི་རས་དཔེར་མཛད་པ་ནི་ཁ་དོག་ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །ངག་དོན་ནི། ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དབྱིབས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞི་དང༌། ཁ་དོག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཕ་རོལ་གྱི་
སོགས་སོ། །བརྒྱད་པ་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི། ཡང་དག་པར་སོགས་སོ། །བཅུ་གཅིག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ལུས་འདོར་ལེན་དང༌། དམིགས་པ་སྤྲུལ་པ་1

རྒྱུར་དང་ཐུགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན། དབང་བཅུ་ཐོབ་སྟེ། ཚེ་ལ་དབང་བ་སོགས་བཅུ་ཡི་ནུས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཚེ་ལ་དབང་བ་ནི། ཚེ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བྱིན་གྱིས་རློབ་ནུས་པའོ། །སེམས་ལ་དབང་བ་ནི། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ནུས་པའོ། །ཡོ་2

བྱད་ལ་དབང་བ་ནི་ནོར་གྱི་ཆར་འབེབས་ནུས་པའོ། །ལས་
ལ་དབང་བ་ནི། ས་གོང་མར་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ས་འོག་མར་སྨིན་པར་བསྒྱུར་ནུས་པའོ། །སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་ནི། བསམ་གཏན་ལས་མ་ཉམས་བཞིན་དུ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་ནུས་པའོ། །མོས་པ་ལ་དབང་བ་ནི། ས་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་བསྒྱུར་ནུས་པའོ། །སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་ནི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་སྨོན་ལམ་གྲངས་མེད་པ་འགྲུབ་པའོ། །རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་ནི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་རྫུ་འཕྲུལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟོན་ནུས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་ནི། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པའོ། །ཆོས་ལ་དབང་བ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་ནུས་པའོ། །ལྷག་མ་ནི་གོ་སླའོ། །གཉིས་པ་བསྡོམས་ཏེ་སྐུར་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༣ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༧༢ ན ༢ སྤྲུལ་སྒྱུར་དང་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༢ ན ༣ མོས་པ་ལ་དབང་བ་

534 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཞག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟག་བཅས་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་ཟག་མེད་དུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སེང་གེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པའོ། །གང་དག་དེ་1

ཉིད་མཁན་པོ་རྣམ་སྣང་མཛད་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པ་བཀོད་
པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་བརྟན་མེད་དོ།།
གཉིས་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང། སུན་འབྱིན་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར། གཞུང་སྔ་ཕྱི་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་འདོད་པ་གཞན་དག་ནི། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག།།ཐོབ་གྱུར་རྣམ་ཀུན་རྣམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན།2

།ཞེས་བྱ་བའི་རྐང་པ་གཉིས་པ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཉིད་དུ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཁོ་ན་སྟོན་པ་
3

ན་ཁས་བླངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནམ་ཆོས་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་སྦྲེལ་ལོ། །འོ་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་ཅེ་ན། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པ་ལས་སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་དབང་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྐྱེན་ཕྱིས་ཏེ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་ནས་འོ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་གང་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེ་4

ན། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་
དང་།5

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང༌།6

།ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༤ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༡༧༢ ན ༦ གང་དག་བདག་ཉིད་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༣༦ ཕྲེང་། ༡
3 ཞོལ། ཤོག ༢༡༤ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༢ བ ༡ སྟོན་པར་ཁས་བླངས་
4 ཞོལ། ཤོག ༢༡༤ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༧༢ བ ༣ ཅེ་ན།
5 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༢
6 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༢༦ ཕྲེང་། ༡༡

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 535

ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་ནི། གཞུང་སྔ་ཕྱི་དེ་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དུ་མི་འདོད་པ་གཞན་དག་
ན་རེ། སྐུ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྐུ་བཞི་པ་རྒྱན་གྱི་རྩ་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་སྐྱོན་འདི་ཡོད་དེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང༌། སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཇི་ལྟར་སྐུ་གསུམ་དུ་བསྡུ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང༌། ལོངས་སྐུ་དང། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གང་ཡང་མིན་པའི་སྐུ་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པ་གང་ཞིག།།ཁྱོད་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་1

བསྟན་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་
བླངས་དགོས་པའི་སངས་རྒྱས་གྱི་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ།།
གསུམ་པ་བསྟན་པར་བཤད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ་ལ། རྩོད་པ་དགོད་པ་དང༌། ལན་གཉིས།
དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་དུ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སྟོན་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་འབྱུང་བར་མི་རིགས་སོ། །དེ་བས་ན་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་ལན་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང༌། །ཞེས་
སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྐུ་འཆད་པའི་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ཀྱང༌། འདིའི་ལུས་རྣམ་གཞག་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །ཞེས་པའི་ཆོས་སྐུ་ཞེས་པའི་ཚིག་དེ་འདིའི་ལུས་རྣམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཚིག་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མ་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་སྦྱར་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་སྦྱར་བའི་ཤགས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༥ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༢ བ ༦ དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་

536 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆོས་སྐུ་དང་མཛད་པ་གཉིས་ཀ་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨོས་པས་ཆོག་མོད་ཅེ་ན། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་བདེ་བའི་ངོར་མཐའ་ཉིད་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཞན་ནས་སྐུ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་སྐུ་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་འདི་དང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཁྱད་པར་དང་། སྨོན་གནས་མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་
རོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། ཉན་ཐོས་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་1

བདག་མཐོང་བ་ལས་འགའ་ཞིག་གི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བར་
གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བསམས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཞུགས་ནས། བདག་ལ་དམིགས་ནས་མིའི་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ཉིད་ཙམ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་གྲོང་ལ་སོགས་པར་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་གི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུན་དྲུངས་འབྱིན་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། ཉན་ཐོས་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཚན་མ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་སོ། །ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁྱེན་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་སྤངས་པས་སོ། །རྒྱུན་རྟག་ཏུ་གནས་2

པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། འདྲི་བ་ཀུན་གྱི་ལན་འདེབས་
པར་མཛད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། ཡང་དག་པའི་སོ་སོར་རིག་པ་བརྙེས་པས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༥ བ ༣། གཙང་། ཤོག ༡༧༣ ན ༦ ཏིང་ངེ་འཛིན་བདག་མཐོང་
2 གཙང་། ཤོག ༡༧༣ བ ༢ རྒྱུན་རྟག་ཏུ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ།

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 537

སྨོན་གནས་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྨོན་གནས་ཤེས་པ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཏེ། ཁྱོད་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་ཞིང༌། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལས་བཟློག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་སྔ་ཕྱི་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་དང༌། མདོ་དང་
བསྟན་བཅོས་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་རྩོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། དེའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གང་ལ་རྩོད་ན་སྔར། སྐྱེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང༌། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་སྐུ་སྐྱེ་བོ་མཐའ་དག་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའ་རང་བཞིན་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང༌། རྟག་གནས་དང༌། ཞེས་ ིཔའི་སྐབས་སུ་ཆོས་སྐུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་རྒྱུན་རྟག་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་རྩོད་དོ། །ཇི་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཏེ་རྟག་ཏུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་བཞུགས་ན་ཡང་རྟག་ཏུ་ཇི་ ིལྟར་དོན་1

མཛད་དེ། རེས་འགའ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་དོན་མི་མཛད་པར་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའི་ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།
གཉིས་པ་ལན་ལ། སྐལ་ལྡན་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་ལན་དང། སྐལ་མེད་ལ་མི་སྣང་བ་
དཔེས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་གང་གིའང་དོན་མི་མཛད་པ་མི་སྲིད་དེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་འཕྲད་པས་སྔོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་ས་བོན་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ཡོངས་སུ་བརྟས་པར་གྱུར་ནས་སེམས་ཅན་གང་ལ་གང་གི་དུས་སུ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་ནས་ཡུན་དུ་འཕྲད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ་དེའི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྲུབ་པས་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་དང་འཚམ་པར་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་ཁྱབ་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་སྐལ་མེད་ཀྱི་དོན་དངོས་སུ་མི་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟར་ཉེ་བར་གནས་ཀྱང༌། རང་གི་ལས་ཀྱི་ཉེས་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་སྣང་བ་རྒྱུ་མ་ཚང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པའི་འབྲས་བུ་དངོས་སུ་སྨིན་པར་རེ་ཤིག་མཛད་པར་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་བྱམས་པས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༦ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༣ བ ༥ དོན་མི་མཛད་དེ།

538 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། དཔེར་ན་སོགས་ཏེ་གོ་སླའོ།།
གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཅེས་ཆོས་སྐུ་ལ་སྦྱོར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ། ཆོས་སྐུ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་པར་སྔར་རྩ་བའི་སྐབས་གང་དུའང་དངོས་སུ་མ་སྨྲོས་པས། རྩོད་པ་འདི་བསྟན་བཅོས་རང་གི་རྩོད་སྤོང་ལ་སྦྱར་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཆོས་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་ཆོས་སྐུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། དེ་དང་འགལ་ལོ། །ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་མདོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་རྟག་པ་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། དེ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལན་ལ། རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀའི་ངག་དོན་ནི། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མདོ་ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མཛད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚིག་དོན་གོ་སླའོ། །དོན་འདིའི་ཕྱིར་ཉི་ཁྲི་སྣང་བ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ན་1

དགོངས་པ་འདིས་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་དང་རྟག་པ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་མེད་དོ།2

།ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་རང་བཞིན་དང༌། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་བཤད་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང༌། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་སྤྲས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང༌། ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དགའི་བ་དང་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༦ བ ༦གཙང་། ཤོག ༡༧༤ ན ༦ དེ་ལྟར་དགོང་པ་
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༤༧༠ ཕྲེང་། ༡༩

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 539

གཉིས་པ་ལ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང༌། དེའི་རྒྱུ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། མཚན་ཅེས་དང༌། རྩ་བའི་དོན་འགྲེལ་པས་རྒྱུ་དང་བཅད་ཏེ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་ལ། རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དོན་གོ་སླའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འདི་དག་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། མདོར་བསྟན་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། རྒྱུ་གྲུབ་པས་ཞེས་སོགས་དང་། རྩ་བའི་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། མཚན་གང་གི་ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་དེ་རྣམས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གཅིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་བྱས་པ་ལས་འདི་དག་འགྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། རྒྱུ་དེ་སོགས་དང༌། ཚིག་དོན་ནི། རྒྱུ་ནི་བླ་མ་སྐྱེལ་བ་སོགས་ཏེ། སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ་ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་བཤད་པ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་
དོན་ཕལ་ཆེ་བ་གོ་སླ་ཞིང༌། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེས་པ་ནི་སྦོམ་ཕྲ་སོགས་འཚམ་པའོ། །དཀུ་1

ཟླུམ་པ་ནི། ལྟེ་བའི་འོག་ཕྱོགས་དབྱིབས་ཟླུམ་པའོ། །དཀུ་2

སྐབས་ཕྱིན་པ་ནི་
རྐེད་པ་སྐབས་ཕྱེད་པའོ། །དཀུ་མ་རྙོངས་པ་ནི་ཧ་ཅང་མི་རིང་བའོ། །ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་བ་ནི་མཐོ་དམའ་དང༌། རྫེང་རྫེང་པོར་གྱུར་པ་མིན་པའོ། །ལྟེ་བ་ཟབ་པ་ནི་གཏིང་རིང་པའོ། །དཔལ་བེའུ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ནི། ཕྱག་ཞབས་ལ་དེ་འདྲའི་རི་མོ་ཡོད་པའོ། །འདི་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དཔེ་བྱད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། འདི་དག་གང་ལ་ཡོད་པའི་ནང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུས་ནང་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མཚོན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།བཞི་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་
པས་འཆད་པ་ནི། ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་གང་གིས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༤ བ ༤ སྐུ་ཟླུམ་པ་ནི།
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༧ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༤ བ ༥ སྐུ་སྐབས་ཕྱེན་པ་ནི་རྐེད་པ་སྐབས་ཕྱེད་པའོ། །སྐུ་མ་རྙོངས་

540 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མཛད་པའི་སྐུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་སྐུ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པ་རྒྱུན་ཆགས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་ལ་བཤད་ཟིན་གྱི་མཚམས་སྦྱར་
དང༌། འཆད་འགྱུར་གྱི་མཚམས་སྦྱར་རོ། །དང་པོ་ནི། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་བདག་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་དེ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་སངས་རྒྱས་ནང་ཁོ་ནའི་དངོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་ཆོས་སྐུར་རབ་ཏུ་བརྟགས་1

ཤིང་ངེས་པར་གཟུང་བ་དང༌། ལ་
སོགས་པ་ས་བཅུའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མཚན་དཔེ་ལ་ལྟོས་ནས་ལོངས་སྐུར་རབ་ཏུ་བརྟགས་2

པ་དང༌། ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡང་དངོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉིད་དུ་
ལ་སོགས་པ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྲུལ་སྐུར་རབ་ཏུ་
བརྟགས་3

ཤིང་ངེས་པར་གཟུང་བའི་སྐུ་གསུམ་བསྟན་ནས་ཞེས་པའོ།།
གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་འཕྲིན་ལས་གསུངས་སོ། །དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་ན། གདུལ་
བྱའི་སྐྱེ་བོའ་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ ིསྐུ་དེའི་བདག་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའོ། །དེའི་བདག་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བྱ་བ་མཛད་པའོ། །རྩ་བ་ནི། དེ་བཞིན་ཅེས་སོགས་སོ། །དེའི་དོན་ནི་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ལ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དུས། དེས་གོ་རིམས་གཞན་མཚོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་ལམ་གྱི་རྟེན་མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་པ་དང༌། ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱུ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༨ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༡༧༥ ན ༣ རབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༨ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༧༥ ན ༣ རབ་ཏུ་བཏགས་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༢༡༨ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡༧༥ ན ༤ རབ་ཏུ་བཏགས་ཤིང་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 541

ལམ་ལ་བགོད་པ་དང༌། ངེས་ལེགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གདུལ་བྱ་ངེས་ལེགས་ལ་འགོད་པའི་དང་པོར་མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། འགྲོ་བ་བཟང་པོ་ལྷ་མི་1

དང་བཟང་པོ་མིན་པ་ངན་འགྲོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་
པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད། ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་ཚོགས་ལམ་ལ་འགོད་པ་དང༌། སྦྱོར་ལམ་དང༌། མཐོང་ལམ་དང༌། སྒོམ་
ལམ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། ལྟ་བ་དང༌། སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་དེ། སྦྱིན་པ་དང༌། ལ་སོགས་པ་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང༌། དོན་སྤྱོད་པ་དང། དོན་མཐུན་པ་སྟེ་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པར་བྱེད་དེ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ལས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དོར་བ་དང༌། བླང་བར་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཞན་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་དང༌། རང་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་དང༌། གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པར་བྱེད་དེ། སྒྱུ་མ་མཁན་སྒྱུ་མའི་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་སྡང་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏེ་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་རང་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་དེ། དེའི་རྗེས་ལ་རང་གི་དོན་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་གཉིས་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་དེ། རང་དང་གཞན་
གྱི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་སྦྱོར་ལམ་ལ་འགོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་དེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༨ ན ༦ ལྷ་ཡི་དང་

542 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པའི་མཚན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་དང་པོར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་སྒོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་ལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་
རིམ་གྱིས་འགོད་དེ། དེ་ནས་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡར་བཏགས་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་སྔ་མ་དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ས་དྲུག་པ་ལ་འགོད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་དེ། ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་དེ། སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པའི་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་འགོད་དོ། །ལྔ་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ས་དགུ་པ་ལ་འགོད་དེ། སྨོན་ལམ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་མཐུས་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་འཐོབ་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།
དྲུག་པ་ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་པ་ལ། ས་བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་དང༌། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་
དང༌། སྲིད་པ་ཐ་མ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བཅུ་པ་ལ་འགོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་ས་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་དེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་1

ཡོན་ཏན་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར།
1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༩ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༧༦ ན ༥ ལ་སོགས་པ་ལ་འགོད་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 543

གསུམ་པ་ལ། ནུས་པ་དང༌། སྤངས་རྟོགས། དག་པའི་རྒྱུའི་ཚོགས་སོ། །དང་པོ་ནི། ས་
བཅུ་ཐོབ་མ་ཐག་དང༌། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ་བཀོད་ཟིན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་ཡང་ས་བཅུ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་གི་ཡོན་ཏན་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང༌། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ལས་1

དང་འབྲས་

བུར་འབྲེལ་བ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང༌། ཇི་སྙེད་པའི་རྟོགས་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་དང་སྤངས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མངོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དང༌། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཞི་ས་བོན་གཏན་མེད་པར་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། དག་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲལ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་དང་ཇི་ལྟ་བའི་རྟོགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བཀོད་ནས་སོ། །གསུམ་2

པ་ནི། དེ་བཞིན་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ།།
གསུམ་པ་ནི། སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རང་ལ་བསྟན་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་དོན་
བདུན་ཅུའི་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པ་ནི། གྲོགས་ཅན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉེར་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། ལས་དང་པོ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་པའི་གོ་རིམས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཚིག་གི་དོན་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམས་ཀྱང་ཤགས་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་ཞིང༌། གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་དོན་བདུན་ཅུའི་ཐ་མ་འཕྲིན་ལས་སྟོན་པ་ན་གདུལ་བྱ་མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་པ་ནས་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བར་བསྟན་པའི་གོ་རིམས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཚིག་དོན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམས་ཀྱང་ཤགས་ལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ་འོན་ཀྱང་དངོས་སུ་བཀོད་ན་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་སེང་བཟང་བདག་གིས་ནི་མ་བྲིས་སོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༢༡༩ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༦ ན ༦ ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་
2 ཞོལ། ཤོག ༢༡༩ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༡༧༦ བ ༡ བཀོད་ནས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། སྔར་ཇི་སྐད་

544 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ངག་དོན་ནི། སེང་བཟང་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོགས་ལམ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཉམས་
སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམས་དང༌། འཕྲིན་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམས་དངོས་སུ་མ་བྲིས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་དང༌། འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན་གྱི་གོ་རིམས་དངོས་སུ་བཀོད་པའི་ཤགས་ཀྱིས་གོ་ནུས་ཤིང༌། དེ་དག་དངོས་སུ་བཀོད་ན་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར། ཊཱིག་བྱེད་གཞན་དག་དོན་བདུན་ཅུའི་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལ། གོ་རིམས་སམ་1

ས་མཚམས་བསྟན་པའི་ཤགས་ཀྱིས་ལྷག་མ་དོན་རེ་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་
རིམས་སམ་ས་མཚམས་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། ཞེས་འཆད་མོད། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་ཚུལ་རྫུན་གྱི་རིབ་མ་མ་བྱེད་པར་གསལ་པོར་སྨྲོས་ཤིག་དང༌། ཁོ་བོས་ནི་སུ་ལ་ཡང་སྨྲ་མི་ནུས་པ་ཡོད་པར་མ་མཐོང་ངོ༌། །གསུམ་པ་སྐབས་བསྡུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པའོ།། །།

༈ གཉིས་པ་བར་མ་ལ་དད་པ་ལ་དྲུག་ཏུ་བསྡུ་བ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་
སོ། །རྩ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གསུམ་2

ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་
ཐོས་བསམ་གྱི་ཚེ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་སུམ་ཅུས་མངོན་པར་མཚོན་པའི་གནས་ཡིན་པས་སོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རྗེས་དེ་ནས་རྟོགས་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པ་ལ་སྦྱོར་བས་སོ། །རྩེ་མོའ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒོམ་ ིཔའི་རྟོགས་པ་རབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོམས་པ་དེ་ནས་

1 ཞོལ། ཤོག ༢༢༠ ན ༥ གོ་རིམ་ས་འཚམས་་་་་་་་་གོ་རིམ་ས་འཚམས་ཀྱང་ གཙང་། ཤོག ༡༧༦ བ ༦ གོ་རིམ་ས་མཚམས་ 2 ཞོལ། ཤོག ༢༢༠ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༡༧༧ ན ༡ མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 545

ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གོ་རིམས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། དབང་ཐོབ་པ་དེ་ནས་སྔར་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སོ་སོ་བ་དང་མཐའ་དག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམས་པའི་དོན་སླར་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་གཞུང་སྲོང་བར་བྱེད་པས་སོ། །ཡང་དག་པར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། གོ་རིམས་ཀྱིས་གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྗེས་དེ་ནས་སླར་སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོར་མེད་པས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ནས་སྦྱོར་བ་དེའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ། །ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ནི་སྔ་མ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་བསྡུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། བར་མ་ལ་སོགས་སོ། །རྩ་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་སོགས་སོ། །འགྲེལ་པ་ནི། དང་པོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། འཇུག་པའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་རབ་ཏུ་སྦྱོར་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་1

རྟོགས་པ་ལ་སོགས་
པ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་གསུམ་རྣམ་པས་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་སོ། །སྦྱོར་བ་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བཞི་བསྒོམས་པས་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྡུས་པ་བརྒྱད་དང། དྲུག་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། རྒྱས་བཤད་ནི་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་སྐབས་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། ཚིག་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ནི་ཡུམ་གསུམ་སྟེ། གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྟུལ་འབྲིང་རྣོ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
1 ཞོལ། ཤོག ༢༢༡ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡༧༧ བ ༡ མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་

546 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

པའོ། །དོན་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དང༌། དྲུག་དང་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་སྟེ། ཡུམ་གསུམ་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་འདི་གསུམ་ག་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྤྲོ་བ་དང་། བསྡུ་བའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སླད་དུ་གསུམ་ག་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་བཞེད་དོ།།
གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བ་ལ། ཡུལ་གསུམ་བརྗོད་བྱ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་
དང༌། འགྲེལ་པ་ཇི་ལྟར་བྱས་པ་དང༌། བྱས་པའི་དགེ་བ་བསྔོ་བ་དང༌། ཁེངས་བསྐྱུང་ཞིང་དགའ་བ་རྗེས་སུ་བསྒྲགས་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་བརྒྱད་དང༌། དྲུག་དང་གསུམ་ལ་བདུན་ཅུར་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་པ་ཀུན་གྱི་བསྡུས་དོན་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་ན། ཅི་ཡུམ་ཀུན་བརྗོད་བྱ་གཅིག་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། དེ་ཡང་ལ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་ཚང་བ་ཙམ་དང༌། གཞན་བར་མ་ཉི་ཁྲི་ལས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་དོན་བདུན་ཅུར་ཕྱེ་བ་རེ་རེ་ནས་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཀྱང་ཚང་བ་ཙམ་དང༌། གཞན་རྒྱས་པ་ལས་དོན་རེ་རེ་ལ་ཡང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་བཤད་དེ། དེའི་ཕྱིར། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཀུན་ལའང་དོན་བསྡུས་དེ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཚང་བར་ལེགས་པར་བསྡུས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཟློས་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ཡུམ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ཚིག་བསྡུས་པ་དང༌། རྒྱས་པ་སོགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་སོ།།
གཉིས་པ་ནི། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བ་འདི་ནི་བྱས་སོ། །སུས་ན།
སེང་གེ་བཟང་པོས་སོ། །གང་གི་སྒོ་ནས་ན། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེ་ཡི་མཐུ་ཡིས་ཡུམ་གྱི་དོན་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་ནིའོ། །དགོས་པ་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་གོ་བར་སླ་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། མདོའ་ཚིག་དང་ནི་བརྒལ་ལན་གྱི་ངག་སོགས་དང་རེ་རེ་ནས་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར་མཁན་པོ་ ིཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད་བླ་མ་བཟང་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་གནང་བ་ཐོབ་ནས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་སྡེབས་ཅེས་སོགས་ཏེ་གོ་སླའོ། །བཞི་པ་ལ། ཁེངས་བསྐྱུང་ཞིང་བཟོད་པར་གསོལ་བ་ནི་བསྟན་

འགྲེལ་ཆུང་གི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། 547

བཅོས་ཀྱི་དོན་ཀུན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་བདག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ན་ཞིག་ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་རབ་མི་གསལ་བ་དང༌། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རང་གི་བློ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱུར་པས་སོ། །དེས་ན་འདི་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བློའ་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་གྱི་ ིབསྟན་བཅོས་དོན་ནི་མ་ལུས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གང་ན་ཡིན། བདག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་
མ་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ངོར། བདག་གིས་འབད་པ་བགྱིས་པ་ལ་ནོངས་པ་ཡོད་ན་སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་རྣམས་བཟོད་པར་མཛོད་ཅིག།།དགའ་བ་རྗེས་སུ་བསྒྲགས་པ་ནི་ཀྱེ་མ་ནི་ངོ་མཚར་བའི་ཚིག་གོ །དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་གཞུང་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ལོག་ཤེས་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་མྱ་ངམ་གྱི་ཐང་ལ་ཡུན་རིང་དུ་འཕྱན་པར་བྱས་ནས་རབ་ཏུ་དུབ་པར་གྱུར་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ངལ་བསོའ་བསྟི་གནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལུགས་འདི། ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་ ིགཉེན་མགུ་བར་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་བཤད་ཟིན་ཏོ།། །།
༈ དཔལ་ལྡན་མཁས་ལ་རང་གི་འོད་ཟེར་གྱིས། །ལེགས་པར་བྱུགས་པའི་མདངས་བཟང་
ཉི་མའི་འོད། །ཕམ་བྱས་ཐུན་མཚམས་མཛེས་པའི་བླ་གོས་ཅན། །སྨྲ་བའི་ཏོག་དེར་སླར་ཡང་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །མགོན་པོ་འཁོར་བའི་ཟམ་སྟེགས་ལ། །རིངས་པར་ཆས་པ་དེ་ཡི་ཞལ། །འཛུམ་དཀར་ཟླ་འོད་བྱུ་རུ་ཡི། །ཡལ་འདབ་ངོས་ལ་རབ་བརྡར་ནས། །རབ་དཀར་ལེགས་བཤད་མེ་ཏོག་གི །དོག་པ་ཤེས་བྱའི་མེ་ལོང་ལ། །མཁྱེན་པ་བཞིན་དུ་འགྲེམས་མཛད་ཅིང༌། །འགྲོ་ལ་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ཡི། །བགོ་སྐལ་མཛད་པ་གང་ལགས་པ། །དེ་དག་ཀུན་ལས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི། །གཏམ་འདི་ཁོ་ན་སྙིང་པོར་བསྙད། །སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང་སྙིང་པོར་ནི། །གཅེས་པར་སྦས་བའི་རིམ་པ་འདི། །རིན་ཆེན་མར་གད་ཆུ་བོ་ཅན། །གསེར་གྱི་པདྨོའ་ཁོང་གནས་པ། །དྲི་བཟང་རྫོགས་པའི་ ིསྙིང་པོ་ཅན། །ལེགས་བཤད་རྡུལ་ཚོགས་ཐིག་ལེ་ལ། །མ་ཕམ་ཆོས་ཀྱི་བླ་མ་དེས། །སྦྲང་རྩིའི་རྒྱལ་མཚན་མཛད་པར་འགྱུར། །དེ་ཉིད་རིང་ལུགས་གངས་ཀྱི་སུལ། །བགྲོད་པ་ཀུན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལ། །བཟང་པོ་རི་དྭགས་དབང་པོ་ཡིས། །སྦར་མོ་ངལ་བསོ་བགྱིས་པ་ལགས། །བྱང་ཕྱོགས་རྒྱུད་འདིར་དེ་ཡི་གཞུང༌། །སྨྲ་བ་རྒྱ་མཚོའི་རྡུལ་སྙེད་ཀྱིས། །མྱོས་པ་ཡི་གེ་འཐོར་བའི་ཚིག །འགྲན་པ་

548 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བཞིན་དུ་ཟློས་གར་བྱས། །དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྔོན་སྤྱད་པ། །བྱེད་པོ་ལས་ཀྱང་བགོ་སྐལ་ནི། །མི་མཉམ་རྣམ་དཔྱོད་བྱིན་པའི་དཔལ། །བཟང་པོའ་དཔལ་འབྱོར་མཚུངས་པ་ཐོབ། །འདི་ན་མི་ཕམ་ཞལ་གྱི་ ིབཅུད། །ག་བུར་ཐིགས་རྒྱུན་མ་ཉམས་པ། །བསིལ་བའི་མཐུ་ལས་གདུང་བྲལ་ཞིང༌། །སྙིང་ལ་མཛའ་གཅུགས་སྦྱིན་པར་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་བློ་ལྡན་རི་དྭགས་མིག། །སྐལ་བཟང་གཞུང་ལུགས་ནགས་མཐར་རྩེ་བ་ལ། །སྔོན་མེད་དྲི་བཟང་རྫོགས་པའི་མེ་ཏོག་འཕྲེང༌། །གཏམ་འདི་རྣ་ལོང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུ་བྱས། །ཚུལ་འདིར་འབད་ལས་རབ་དཀར་དགེ་བའི་དཔལ། །གང་ཞིག་ཐོབ་དེས་དགའ་ལྡན་གཞལ་མེད་ཁང༌། །རྒྱལ་ཚབ་ཞལ་གྱི་དགའ་སྟོན་གྱིས་མཐོ་བར། །ཤེར་ཕྱིན་དམ་པའི་དཔལ་ལ་སྤྱོད་པར་ཤོག།། །།
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་
རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་འགྲན་པའི་ཟླ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་དོན་གྱིས་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་མ་ར་མ་ཏིའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང༌། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་མིག་གཅིག་པུ། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་འཛིན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དང་མི་གཉིས་པ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་སོགས་པ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་རྡུལ་སྤྱི་བོས་ལེན་པ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་དོན་འབྱེད་པ་ལ་མི་འཇིགས་པའི་སྤོབས་པ་དགེ་བ་ཅན། མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་སློང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས། གཙང་ཉང་སྟོད་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སའི་ཆ་དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་ཆོས་དང་དོན་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་དག་གིས་བསྟེན་པར་བྱ་བའི་གནས་རྡོ་རྗེའི་གདན་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།མངྒ་ལཾ།། །།

༄༅། །ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཅེས་
བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༄༅། །བཅོམ་ལྡན་འདས་གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་
ཕྱིན་པ་ནི། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་དང། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་1

དངོས་
བརྒྱད་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ལམ་དེ་དག་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་གང་ལ་སྐྱེ་ཞིང་གང་དུ་གནས་དཔྱད་པ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དེ་དག་གིས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དུས་ཇི་ཙམ་ཐོགས་
པ་2
བཤད་པ། ཞར་ལ་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་དང་ལྔའོ། ༈ །དང་པོ་ཐར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱི་བཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཐར་པར་བགྲོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱི་བཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས། མྱང་འདས་སུ་བགྲོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱི་བཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས། ཕྱི་བཤུལ་དུ་གྱུར་པ་སོགས་འོག་མ་ཀུན་ལའང་འགྲེ། ༈ གཉིས་3

པ་ལ་ཐེག་པའི་སྒོ་ནས། གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྒོ་ནས། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས། བསླབ་བྱའི་
སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་བཞི། དང་པོ་ཐེག་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཐེག་དམན་གྱི་ཐེག་པ་དང། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་4

པོ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱི་བཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཐེག་དམན་གྱི་ཐར་པ། ཐེག་དམན་གྱི་མྱང་འདས་སོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཉན་ཐོས་དང། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱི་བཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་

1 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༡ ཤེར་ཕྱིན་དངོས་བརྒྱད་
2 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༣། གཙང་། ཤོག ༡ ན ༣ ཐོགས་བཤད་པ་
3 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༤། གཙང་། ཤོག ༡ ན ༥ འགྲེ། དབྱེ་ན། ཐེག་པའི་སྒོ་ནས།
4 ཞོལ། ཤོག ༡ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༢ ན ༡ དབྱེ་བ་གཉིས། ཐེག་དམན་གྱི་

550 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཐར་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱང་འདས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་དང་ལྔའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལས་དང་པོ་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དད་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ་། འབྲིང། ཆེན་པོ་གསུམ། གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དོན་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་སྒོམ་བྱུང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གང་ཞིག །ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་དང་བཞིའོ།།
གསུམ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང།1

དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མངོན་
རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འཕགས་ལམ་དང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད། ཆོས་ཤེས། རྗེས་བཟོད། རྗེས་ཤེས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཀུན་འབྱུང་ལ་ཆོས་བཟོད། ཆོས་ཤེས། རྗེས་བཟོད། རྗེས་ཤེས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་འགོག་པ་ལ་ཆོས་བཟོད། ཆོས་ཤེས། རྗེས་བཟོད། རྗེས་ཤེས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ལམ་ལ། ཆོས་བཟོད། ཆོས་ཤེས། རྗེས་བཟོད། རྗེས་ཤེས་ཏེ། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གོ །བཞི་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང།2

དབྱེ་

1 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༢། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༡ མཚན་ཉིད།
2 ཞོལ། ཤོག ༢ བ ༦། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༥ མཚན་ཉིད།

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 551

བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སློབ་ལམ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་1

ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་
གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སློབ་ལམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ལ་2

རྩ་བའི་དབྱེ་བ། ཆུང་ངུ་། འབྲིང། ཆེན་
པོ་གསུམ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་། ཆུང་ངུའི་འབྲིང། ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ་། འབྲིང་གི་འབྲིང། འབྲིང་གི་ཆེན་པོ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའ་ཆུང་ངུ་། ཆེན་པོའི་འབྲིང། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྟེ་དགུའོ། །དེ་ཡང་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན། འདོད་པའི་ ིསས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་ལ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ། ཆེན་པོ་དང། འབྲིང་དང། ཆུང་ངུ་དང། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ། ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་སོགས་དགུའི་གཉེན་པོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ལ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ། ཆུང་ ིངུ་། འབྲིང། ཆེན་པོ་གསུམ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སོགས་དགུ། དེ་བཞིན་དུ། བསམ་གཏན་དང་པོའ་སས་བསྡུས། གཉིས་པའི་སས་བསྡུས། གསུམ་པའི་སས་བསྡུས། བཞི་པའི་ ིསས་བསྡུས། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སས་བསྡུས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སས་བསྡུས། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སས་བསྡུས། སྲིད་རྩེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་དགུའི་གཉེན་པོར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང། འབྲིང། ཆེན་པོ་དགུ་སྟེ། དགུ་དགུ་བརྒྱད་ཅུ་གྱ་གཅིག་པོ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཉན་ཐོས་རིམ་གྱིས་པས་ཁམས་གསུམ་ས་དགུའི་སྒོམ་སྤང་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཉན་ཐོས་ཅིག་ཅར་བ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་རྣམས། ཆེན་པོ། འབྲིང། ཆུང་ངུ་དགུར་དྲིལ་ནས་རིལ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་གཉེན་པོ་དང། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་གི་གཉེན་པོ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

1 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༦ སྟོང་ཙམ་
2 ཞོལ། ཤོག ༣ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༢ བ ༧ སྒོམ་ལམ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ།

552 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལྔ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་ལམ་གྱི་བསླབ་བྱ་རྫོགས་པའི་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཐུག་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་རྒྱན་ཅན་གྱི་མངོན་རྟོགས་དང། རྒྱན་མེད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་གཉིས། དེ་ལ། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་མངོན་རྟོགས་ལ་ཟེར་ལ། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཤེས་རབ་རྐྱང་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་མངོན་རྟོགས་ལ་ཟེར་རོ།1

།ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་
དང། སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཞིང། ཤེས་རབ་རྐྱང་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ལས་གྲོལ་ཡང་སྙོམས་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ལས་ནི་མ་གྲོལ་ལོ། །དེ་གཉིས་ཀས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྤངས་ཀྱང། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཟད་པར་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང། འགྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་2

ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱན་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་དང། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་དང། མངོན་ཤེས་དང། རྫུ་འཕྲུལ་སོགས་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ལ་བྱའོ།།གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་3

པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི་རང་རྒྱལ་
གྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱི་བཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཐར་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་མྱང་འདས། ཐེག་པ་འབྲིང་གི་མངོན་རྟོགས། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་ཅིང་བདག་མེད་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཙམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་མངོན་རྟོགས། གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་

1 ཞོལ། ཤོག ༣ བ ༤། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༣ ཟེར་ཏོ།། ཞོལ་གཙང་རོ་དང་ཏོ་ཅི་རིགས་སྣང་།
2 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༢༤ ཕྲེང་། ༡༤
3 ཞོལ། ཤོག ༤ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༣ བ ༥ ཐར་ལམ་ལ།

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 553

ལམ། མི་སློབ་ལམ་དང་ལྔའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ནི་དེའི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན། དེའི་ལས་དང་པོ་པའི་ས། དེའི་དད་པའི་ས། དེའི་ཐེག་པའི་ས་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་ལམ། དེའི་སྦྱོར་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ། འབྲིང་། ཆེན་པོ་གསུམ་མོ།།གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་དོན་མངོན་
རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་དེའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། དེའི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག །རང་རྒྱལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་སྒོམ་བྱུང་གི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གང་ཞིག་དེའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། གཉིས་པ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་དང་བཞིའོ། །གསུམ་1

པ་ལ། མཚན་ཉིད་
དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་དེའི་འཕགས་ལམ་དང་པོ། གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། ཕྱི་དོན་བདེན་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་རང་རྒྱལ་གྱི་སྒོམ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ནས། ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་བར་བཅུ་དྲུག་གོ།
བཞི་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སློབ་ལམ། ཕྱི་དོན་བདེན་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སློབ་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང། རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སློབ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། གཉིས་པ་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ལ་སོགས་པ་དགུའོ། །ལྔ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱལ་གྱི་བསླབ་བྱ་མཐའ་དག་ 1 ཞོལ། ཤོག ༤ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༤ ན ༣ གཉིས་པ་ལ།

554 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཐུག་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་ཟད་པར་སྤངས་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་སྒོམ་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། གཉིས་པ་ལ། སློབ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཚོགས་ན་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་མངོན་རྟོགས་དང། གཅིག་པུར་གནས་པ་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་མངོན་རྟོགས་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་ཀྱང།1

གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་དང། ཤེས་
རབ་རྐྱང་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་
གྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱི་བཤུལ་དུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མྱང་འདས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའ་མངོན་རྟོགས། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ ིཔའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་མངོན་རྟོགས།
གཉིས་པ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་
དང་ལྔའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆོས་མངོན་རྟོགས། དེའི་ལས་དང་པོ་པའི་ས། དེའི་དད་པའི་ས། དེའི་ཐེག་པ་ལ་གསར་དུ་ཞུགས་པའི་ལམ། དེའི་སྦྱོར་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་དེའི་ལམ་མོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆུང་ངུ། འབྲིང། ཆེན་པོ་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དོན་མངོན་རྟོགས། དེའི་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག །དེའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན། དེའི་ཚོགས་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་དེའི་མཐོང་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་སྒོམ་བྱུང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གང་ཞིག།།དེའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་
1 ཞོལ། ཤོག ༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༤ བ ༣ དབྱེར་ཡོད་ཀྱི།

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 555

སུ་མཐུན་པ། དམིགས་རྣམ་རྒྱུ་གསུམ། ཁྱད་ཆོས་རྟོག་པ། ཡོངས་འཛིན། ཆུང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་དམན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་མངོན་རྟོགས། གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་དང་བཞིའོ། །དང་པོའ་ིམཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་བསྒོམས་པས་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པར་གྱུར་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གང་ཞིག །འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་མ་ཐོབ་པ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང། བཞི་པའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྣང་ལྷག་པར་གྱུར་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང། ཐོག་མ་དང། བར་དང། ཐ་མར་སྐྱེས་པ་ཡོད་དོ། །དབང་པོ་རྟུལ་འབྲིང་རྣོ་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཆུང་ངུ་། འབྲིང། ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ།།
གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་
ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད། ཆོས་ཉིད། སྟོང་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་ལམ་དང་པོ། ས་དང་པོའ་ཡེ་ཤེས། ཐེག་ཆེན་ ིསེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ། གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ནས། ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་བར་བཅུ་དྲུག་གོ །འདིར་ཁ་ཅིག །ས་དང་པོའ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པའི་ ིལམ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་བས་ན་ས་དང་པོའ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ལ། དེའི་ ིསྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་དང། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་

556 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལས། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའི་སྐད་ཅིག་ཁོ་ན་མཐོང་ལམ་དང། ཆོས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་སྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ་1

ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གཞན་
དག་ན་རེ། དེ་ནི་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྣོན་པོའ་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ།། ིབཞི་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་
རྟོགས། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད། ཆོས་ཉིད། སྟོང་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སློབ་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་མ་སྐྱེས་གོང་གི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ། གཉིས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ནས། ཆེན་པོའ་ཆེན་པོའི་བར་དགུའོ། །དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུས་ནི། ཐེག་ ིཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཆེན་པོའ་ཆེན་པོ་སྤོང་ལ། དེ་ཡང་ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར་རོ། །དེའི་ཆུང་ ིངུའི་འབྲིང་གིས་དེའི་ཆེན་པོའ་འབྲིང་སྤོང་ལ། དེ་ཡང་ས་གསུམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར་རོ། །དེའི་ ིཆུང་ངུའི་ཆེན་པོས་ནི། དེའི་ཆེན་པོའ་ཆུང་ངུ་སྤོང་ལ། དེ་ཡང་ས་བཞི་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟེར་རོ། །དེ་ ིབཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ་འབྲིང་གི་འབྲིང་པོ་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་འབྲིང་གི་ཆེན་པོ། འབྲིང་གི་འབྲིང། འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ་རྣམས་སྤོང་ལ། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ས་ལྔ་པ། དྲུག་པ། བདུན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ལ་ཟེར་རོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་ཆེན་པོའ་ཆུང་ངུ། ཆེན་པོའི་འབྲིང། ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམས་ ིབཞིན་དུ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ། ཆུང་ངུའི་འབྲིང། ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་རྣམས་སྤོང་ལ། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། ས་བརྒྱད་པ། དགུ་པ། བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ལ་ཟེར་རོ། །དེས་ན། གཉེན་པོ་ཆུང་རིམ་ནས་སྐྱེ་ཞིང་སྤང་བྱ་ཆེ་རིམ་ནས་འགག་ལ། དེ་ཡང་ས་དང་པོ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་ལ། མ་དག་ས་བདུན་ཞེས་བྱ་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་ལ། དག་པ་ས་གསུམ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་དག་པ་དང་མ་དག་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པས་དག་མ་དག་དང། ཉོན་ 1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༣༧༢ ཕྲེང་། ༡༨

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 557

ཡིད་གནས་གྱུར་མ་གྱུར་ལ་བྱའོ། །སྒོམ་ལམ་དགུ་པོ་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང། མཉམ་གཞག་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅིང། དང་པོས་རང་རང་གི་སྤང་བྱ་དེ་དག་དངོས་སུ་སྤོང་ཞིང། གཉིས་པས་སྤང་བྱ་ཐག་སྲིང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ས་གཉིས་པའི་ནང་ཚན་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང། ཨ་བྷྱཱས་ས་འོག་མའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ། ས་གོང་མའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་པས་ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་ཉིད། ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པར་འཆད་ཅིང། ས་བཅུ་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཞེས་ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལས་གསུངས་སོ། །མདོར་ན། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཟག་བཅས་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་མོས་བསྔོ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གསུམ། མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་སྒོམ་ལམ་དང། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ།།
ལྔ་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བསླབ་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཐུག་པའི་ལམ། ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ལམ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ། ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་ལམ་རྫོགས་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ། གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་དངོས་དང། རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས།1

དང་པོ་ལ། སྐུ་གསུམ་མམ་
བཞིར་དབྱེ་བ་དང། ཡེ་ཤེས་བཞི་འམ་ལྔར་དབྱེ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་བཞི་དང། སྐུ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་ལ། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང། སོར་རྟོགས་ཡེ་ཤེས་ནི་ལོངས་སྐུ་ཡིན་ཞིང། བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ལྔ་དང་སྐུ་བཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ། མཉམ་ཉིད་དང། སོར་རྟོག་གཉིས་ནི་ལོངས་སྐུ། བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྲུལ་སྐུར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སློབ་ལམ་གྱི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་འཐོབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་ཡིད་གནས་གྱུར་པ་
1 ཞོལ། ཤོག ༧ ན ༥། གཙང་། ཤོག ༦ བ ༣ དགག་གཞག་གཉིས།

558 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དང། སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་དང། རང་བཞིན་གནས་རིགས་གནས་གྱུར་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཐོབ་ཅིང། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས་ལ་ལྷག་མེད་ཀྱི་མྱང་འདས་ཞེས་བྱ་ལ། ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་པས། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཀླུའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས། ཕུང་པོར་བཅས་པའི་མྱ་ངན་འདས། །གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ལ་བཞག་པ་ཡིན། །ཕུང་པོ་ཀུན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་ཕུང་པོ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ།།1 གཉིས་པ་ལ་རང་ལུགས་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འཇལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་འཇལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་ལ། ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཡུལ་འཇལ་ཚུལ་གྱི་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་ཡེ་ཤེས་བཞིར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་རིས་སུ་མ་ཆད་པར་དམིགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང། བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང། ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་གི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་འདྲེས་པར་རྟོགས་པའི་ལྡོག་པ་ནས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང། སྒོ་ལྔའི་སྣང་བ་ལ་འདོད་དགུར་དབང་སྒྱུར་བའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལྡོག་པ་ནས་བྱ་བ་གྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་པར་སློབ་དཔོན་མ་ཏི་ཙི་ཏྲས་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།
གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དཔྱད་པ་ལ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་པ་དངོས་སུ་འཇལ་མི་འཇལ་དཔྱད་པ་དང། ཡེ་ཤེས་དེས་ཡུལ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་འཇལ་ལམ། འོན་ཏེ་རྣམ་མེད་འཇལ་དཔྱད་པ་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༦ ཕྲེང་། ༦

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 559

སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་ཡེ་ཤེས་མིན་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་པ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། འདིར་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ལྟར་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་པ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་མིན་ལ།1

ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་འཇལ་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིག་ཤེས་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་འབུད། འོ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ནི་ཇི་ལྟ་བ་དང། ཇི་སྙེད་པ་གཉིས་ཀ་འཇལ་མོད་ཀྱི། ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་འཇལ་ཡང། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། ཕལ་ཆེ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རྣམ་མེད་རྗེན་ཆེར་དུ་འཇལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལག་མཐིལ་དུ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར། མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པས་འཇལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་གཟུང་རྣམ་གྱི་ཆ་དང། འཛིན་རྣམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང། ཡུལ་དངོས་སུ་རིག་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཁྱོད་ལ་རང་རིག་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་ཡེ་ཤེས་མིན་པར་བསྟན་པ་ནི། །ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་ན་རེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སློབ་ལམ་དུ་ལམ་དང། གང་ཟག་འགལ་ཡང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ལམ་དང་གང་ཟག་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་ 1 ཞོལ། ཤོག ༨ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༧ བ ༡ འཇལ་བ་ཡིན་ལ་

560 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ཁ་དོག་ཀྱང་ཡིན་དབྱིབས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གདུལ་བྱ་ཐ་མལ་པས་རྣམ་མཁྱེན་དངོས་སུ་མཐོང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐུ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན། སྐུ་གཉིས་པོ་དེ་བེམ་རིག་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་སློབ་དཔོན་སེང་
གེ་བཟང་པོ་སོགས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། བེམ་པོ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་གཉིས་རིག་པ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པ་ལས་དེ་གཉིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ་སོགས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། བེམ་པོ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་ཆུང་ལས། སྔོན་པོ་དང་དེའི་བློ་དག་1

ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་གྱི། རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རྫས་གཞན་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་མཁྱེན་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་མཁྱེན་དང་དུས་མཉམ་གང་ཞིག །རྣམ་མཁྱེན་དང་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་དང་འབྲེལ་མེད་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཐར་ལམ་ལ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་དང་ལྔའོ། །མཚན་ཉིད་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་མངོན་རྟོགས། དོན་མངོན་རྟོགས། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བསླབ་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལམ། ཁྱབ་མཉམ་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པ་གོང་གི་རྣམས་ལ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ།། གསུམ་པ་ནི། ཐར་ལམ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སོ་སྐྱེའི་ལམ་དང། འཕགས་པའི་
ལམ་གཉིས་སོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད། བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ ིདངོས་སུ་ཟིན་པའི་ལམ། སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་གཏན་ནས་མ་སྤངས་པའི་ལམ། འཕགས་ཆོས་མ་ཐོབ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༡༦ ཕྲེང་། ༢༠

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 561

པའི་མངོན་རྟོགས། མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཚོགས་ལམ་དང། སྦྱོར་ལམ་གཉིས་སམ། ཡང་ན། ཉན་ཐོས་སོ་སྐྱེའི་ལམ། རང་རྒྱལ་སོ་སྐྱེའི་ལམ་དང། ཐེག་ཆེན་སོ་སྐྱེའི་ལམ་མོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ ིཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། དེ་དང་ཁྱབ་མཉམ་པ་གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོགས་སོ། །སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་གཏན་ནས་མ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། ཕྱི་དོན་བདེན་མེད་ཙམ་དོན་སྤྱིའི་སོགས་སོ། །ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་ས་བོན་གཏན་ནས་མ་སྤངས་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ལམ། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སོ་སྐྱེའི་མངོན་རྟོགས། ཆོས་ཉིད་དང་སྟོང་ཉིད་སོགས་འགྲེ།
གསུམ་པ་འཕགས་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ལམ། སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་འགའ་ཞིག་སྤངས་པའི་ལམ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། མཐོང་ལམ་ཐོབ་མྱོང་གི་གང་ཟག་གི་མངོན་རྟོགས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་དང་གསུམ་མོ། །ཡང་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་འཕགས་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་འཕགས་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་ལམ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་ ིམེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་སོགས། ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་འགའ་ཞིག་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་སོགས། ཤེས་སྒྲིབ་གཟུང་རྟོག་གི་ས་བོན་འགའ་ཞིག་སྤངས་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་སོགས། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ཆོས་ཉིད་དང་སྟོང་ཉིད་སོགས་འགྲེའོ། །དེ་ཡང་མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་གང་རུང་ཡིན་ན། འཕགས་ལམ་ཡིན་པས་

562 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཁྱབ་ཀྱང། ཚོགས་སྦྱོར་གང་རུང་ཡིན་ན་སོ་སྐྱེའི་ལམ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དེ་ཚོགས་ལམ་ཡིན་ཀྱང། སོ་སྐྱེའི་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྔ་ཟུར་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚོགས་ལམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་ཟུར་མ་གྲུབ་ན་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། འཕགས་པའི་སྤངས་རྟོགས་སླར་ཉམས་པ་སྲིད་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དེ་སོ་སྐྱེའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ཐར་ལམ་ལ་བསླབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སློབ་ལམ་དང། མི་སློབ་ལམ་གཉིས།
དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བསླབ་བྱ་མ་རྫོགས་པའི་ལམ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཚོགས་ ིལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ་དང་བཞིའོ། །ཡང་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སློབ་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་སློབ་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སློབ་ལམ་གསུམ། མི་སློབ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བསླབ་བྱ་རྫོགས་པའི་ལམ། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མངོན་རྟོགས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སློབ་ལམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་དང་གསུམ་མོ།།གསུམ་པ་1

ལམ་དེ་དག་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་གང་ལ་སྐྱེ་ཞིང་གང་དུ་གནས་དཔྱད་པ་
ལ། རྟེན་བརྗོད་པ་དང། བརྟེན་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་འདོད་ཁམས་སོགས་གསུམ་མོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཁམས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་གང་ཞིག །འདོད་ཡོན་གྱི་དྲི་རོ་སོགས་ལ་ ིའདོད་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་ས་སྐོར་བཅས། དེ་སྐད་དུ་ཡང། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་འདོད་པའི་ཁམས་ཞེས་བཤད་དོ། །འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ལ་དབྱེ་ན། དམྱལ་བ། ཡི་དྭགས། དུད་འགྲོ་སྟེ་ངན་སོང་གསུམ། གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་བརྒྱད་ཀྱི་མི་དང། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་དང། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དང། འཐབ་བྲལ་དང། དགའ་ལྡན་དང། འཕྲུལ་དགའ་དང། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་དེ། འདོད་ལྷ་རིགས་དྲུག་ 1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༡། གཙང་། ཤོག ༩ བ ༢ གསུམ་མོ། །ལམ་དེ་དག་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་གང་ལས་སྐྱེ་

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 563

རྣམས་ཡོད་ལ། ལྷ་མ་ཡིན་སྟོད་ཕྱོགས་པ་འགའ་ཞིག་ལྷར་སྡུད་ཅིང། སྨད་ཕྱོགས་པ་འགའ་ཞིག་དུད་འགྲོར་སྡུད་པ་ཡིན། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ཟག་གི་འདོད་ཡོན་གྱི་དྲི་རོ་སོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ། དེ་སྐད་དུ་ཡང། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡང་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཞེས་བཤད་དོ།།
གཟུགས་ཀྱི་1

ཁམས་ལ་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་བཞི་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་
ན། ཚངས་རིས། ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན། ཚངས་ཆེན་དང་གསུམ་མོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ན། འོད་ཆུང། འོད་གསལ། ཚད་མེད་འོད་གསུམ་མོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ན། དགེ་ཆུང་། དགེ་རྒྱས། ཚད་མེད་དགེ་དང་གསུམ་མོ། །བསམ་གཏན་བཞི་པ་ན། སྤྲིན་མེད། བསོད་ནམས་སྐྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ། མི་ཆེ་བ། མི་གདུང་བ། ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། གྱ་ནོམ་སྣང་བ། འོག་མིན་དང་བརྒྱད་དོ།2

།མདོར་ན། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་གནས་གཙང་མ་ལྔར་
འཕགས་པ་ཁོ་ན་འབྱུང་ལ། གཞན་རྣམས་སུ་སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་གཉིས་ཀ་འབྱུང་ངོ་། །ཚངས་ཆེན་དུ་འཕགས་པ་མི་འབྱུང་བར་བཤད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ཟག་གི་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བ། དེ་ཡང་གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་བཞི་སྟེ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད། སྲིད་པའི་རྩེ་མོའོ། །གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་གནས་ས་ལ་སོགས་པ་མེད་ཅིང། དེ་དག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་བཞི་གང་རུང་བསྟེན་ནས། དེ་དག་གིས་བསྡུས་པའི་ཚོར་བ། འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམས་བཏགས་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོའ་གནས་སྐབས་ཡིན་ནོ།། ིགཉིས་པ་རྟེན་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
གསུམ། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་རྩེ་མོ་བཟོད་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་སྙན་མ་

1 ཞོལ། ཤོག ༡༡ ན ༦། གཙང་། ཤོག ༩ བ ༦ གཟུགས་ཁམས་ལ་
2 ཞོལ། ཤོག ༡༡ བ ༡། གཙང་། ཤོག ༡༠ ན ༡ བརྒྱད་དེ། གནས་གཙང་མ་བརྒྱད་དོ། མདོར་ན་

564 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

གཏོགས་པའི་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་ཁོ་ན་ལ་དང་པོར་སྐྱེ་ཞིང། སྐྱེས་ཟིན་མངོན་དུ་བྱས་པ་འདོད་པའི་ལྷ་ལའང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་མེད་དོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག །མཐོང་ལམ་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་དང་པོར་སྐྱེ་བ་དང། གནས་པ་ཡོད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་མེད་དོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ནི་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་དང་པོར་སྐྱེ་དགོས་ལ། སྐྱེས་ཟིན་མངོན་དུ་བྱས་པ་ནི། གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ལ་ཡོད་དོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སློབ་ལམ་ནི། ཁམས་གསུམ་གའི་རྟེན་ལ་དང་པོར་སྐྱེར་རུང་ངོ་།།
གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ཡིན་ཏེ།
གླིང་གསུམ་གྱི་མི་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནི། སྒྲ་མི་སྙན་མ་གཏོགས་པ་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་དང། འདོད་པའི་ལྷ་དང། ཀླུ་དང། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ལ་དང་པོར་སྐྱེ་རུང་ལ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་མེད་དོ། །དེའི་སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་ལམ་ནི། གླིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་འདོད་པའི་ལྷ་ཁོ་ན་ལ་དང་པོར་སྐྱེ་དགོས་པར་ཁ་ཅིག་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག།།གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡང་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་རུང་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །དེའི་སྒོམ་ལམ་ནི། གླིང་གསུམ་གྱི་མི་དང། འདོད་པའི་ལྷ་དང། གཟུགས་ཁམས་དང། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྷ་ཅི་རིགས་པར་དང་པོར་སྐྱེ་སྟེ། ཡུམ་བར་མ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། བསམ་གཏན་བཞི་དང། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་ཐོབ་པ་གང་དང། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནས། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་1

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག །གཟུགས་
མེད་པའི་ཁམས་སུ་དང་པོར་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འདོད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྤྱོད་པ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་མེད་ན་སྤྱོད་པ་མིན་ཏེ། སེམས་

1 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༡༦༧ ཕྲེང་། ༡༧

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 565

ཅན་སྨིན་པའི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐུའི་ཁྱད་པར་ཐོབ་པ་དག་ནི་དེར་མི་སྐྱེའོ།1

།ཞེས་
གསུངས་པ་དང། སྡུད་པར། བྱང་ཆུབ་ཡོན་ཏན་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཉམས་འགྱུར་འོངས་ཞེས། །གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་མི་བྱེད།2

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཏེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་
དེ་དག་སྐྱེས་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་མེད་དོ། །བསམ་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཚད་མེད་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་ནི། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བར་མདོ་འགའ་ཞིག་ལས་བཤད་དེ། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། ཡང་དག་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཏུ། །འཚང་རྒྱ་འོག་མིན་གནས་མཆོག་ཏུ། །སངས་རྒྱས་མ་གྱུར་འདོད་ཁམས་སུ། །སངས་རྒྱས་མཛད་པ་མི་མཛད་དོ།3

།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་འགའ་
ཞིག་ལས། གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་གོང་ན་འོག་མིན་མཚོ་ཡོད་པས་དེ་ན་གཟུགས་སྐུ་བཞུགས་པར་བཤད་དེ། གཙང་མའི་གནས་མཆོག་སྤངས་པ་ཡི། །འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་བར།4

།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ནི། འདོད་ཁམས་ཁོ་
ནར་འབྱུང་ལ། སྤྲུལ་སྐུ་གཞན་རྣམས་ལ་ངེས་པ་མེད་དོ།།
༈ བཞི་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དེ་དག་གིས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དུས་ཇི་ཙམ་ཐོགས་པ་བཤད་པ་ནི། ཉན་ཐོས་བུལ་བ་ལ་ངེས་པ་མེད་ལ། མྱུར་ན་ཚེ་གསུམ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་སྟེ། ཚེ་དང་པོ་ལ་ཚོགས་ལམ། གཉིས་པ་ལ་སྦྱོར་ལམ། གསུམ་པ་ལ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པར་གྱུར་ཏེ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །རང་སངས་རྒྱས་ལ་རིགས་གསུམ་སྟེ། བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ནི། ཚོགས་ལམ་5

གྱིས་བསྡུས་པའི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཙམ་དུ་བསགས་ཏེ། སྲིད་པ་ཐ་མའི་དུས་སུ། སློབ་དཔོན་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྦྱོར་ལམ་མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་མི་སློབ་ལམ་བཞི་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་མངོན་དུ་ 1 བསྟན་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༡༧༢ ཕྲེང་། ༢༡
2 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༤ ཤོག ༣༨ ཕྲེང་། ༦
3 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༠ ཤོག ༣༩ ཕྲེང་། ༡༡
4 བཀའ་འགྱུར། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༢ ཤོག ༤༧༡ ཕྲེང་། ༡༤
5 ཞོལ། ཤོག ༡༣ ན ༢ བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་ཀྱི་ གཙང་། ཤོག ༡༡ ན ༤ བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་ཀྱིས་

566 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

བྱེད་དོ། །ཚོགས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ནི། བཟོད་པ་འབྲིང་མན་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་གསུམ་གཉིས་ཙམ་དུ་བསགས་ཏེ། སྲིད་པ་ཐ་མའི་དུས་སུ་སློབ་དཔོན་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཕྱི་མ་དང། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སློབ་ལམ་གསུམ་སྐྱེས་ནས། རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཚོགས་སྤྱོད་ཆུང་ངུ་ནི། མཐོང་ལམ་མན་ཆད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་གསུམ་ཆ་ཙམ་དུ་བསགས་ཏེ། སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་དུས་སུ་སློབ་དཔོན་ལ་མ་བརྟེན་པར། རང་རྒྱལ་གྱི་སྒོམ་ལམ་དང། མི་སློབ་ལམ་གཉིས་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཐེག་ཆེན་ལྟར་ན། ཚོགས་ལམ་ནས་ས་དང་པོའ་བར་ལ་ ིབསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དང་པོ། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལ་གྲངས་མེད་གཉིས་པ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་ལ་གྲངས་མེད་གསུམ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲངས་མེད་གསུམ་མམ། ཡང་ན་ཚོགས་ལམ་དུ་གྲངས་མེད་གཅིག །དྲོད་རྩེ་གཉིས་ལ་གྲངས་མེད་གཅིག །ཐེག་ཆེན་གྱི་བཟོད་མཆོག་གཉིས་ལ་གྲངས་མེད་གཅིག །ས་བཅུ་པོ་ལ་གྲངས་མེད་གསུམ་གསུམ་སྟེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་པར་འགྲེལ་ཆེན་ལས་གསལ་བར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ཚོགས་བསགས་པའི་དུས་སུ། དབང་པོ་རྣོན་པོས་ནི་མྱུར་ན་གྲངས་མེད་གསུམ་མམ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་མཁྱེན་འགྲུབ་ལ། རྟུལ་པོས་ནི་ངེས་པ་མེད་དོ།།
༈ ལྔ་པ་ཞར་ལ་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ། ལམ་དུ་ཞུགས་མ་མྱོང་པའི་གང་ཟག་
དང། ལམ་དུ་ཞུགས་མྱོང་པའི་གང་ཟག་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཐར་ལམ་ ི 1

རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་
མ་མྱོང་བའི་སྐྱེས་བུ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཐར་2

ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མྱོང་བའི་སྐྱེས་བུ། དེ་
ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་གང་ཟག།།རང་རྒྱལ་གྱི་གང་ཟག །ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དབང་པོ་རྟུལ་པོར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ། ིདེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་སོ་སྐྱེ་དང། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། རིགས་ ིཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དབང་པོ་རྟུལ་པོར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་སུ་གང་ཞིག །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

1 གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༤ ཐར་པ་རང་རྒྱུད་ལ་
2 གཙང་། ཤོག ༡༡ བ ༤ ཐར་པ་རང་རྒྱུད་ལ་

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག 567

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མ་མྱོང་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་དང། སྦྱོར་ལམ་པ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཆོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ ིསྐྱེས་བུ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ། ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དབང་པོ་རྟུལ་པོར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མྱོང་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ། སྒོམ་ལམ་པ། མི་སློབ་ལམ་པ་དང་གསུམ། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ིབདེན་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། མཐར་ཕྱིན་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ། རང་རྒྱལ་གྱི་གང་ཟག་གི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དབང་པོ་འབྲིང་པོར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་སོ་སྐྱེ་དང། འཕགས་པ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དབང་པོ་འབྲིང་པོར་གྱུར་པའི་ ིསྐྱེས་བུ་གང་ཞིག།།གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མ་མྱོང་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་ཚོགས་ལམ་པ་དང། རང་རྒྱལ་སྦྱོར་ལམ་པ་གཉིས། དང་པོའ་ིམཚན་ཉིད། ཆོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་བུ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་བུ། རང་རྒྱལ་འཕགས་པའི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དབང་པོ་འབྲིང་པོར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག །གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མྱོང་བ། དབྱེ་ན། རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་པ་དང། སྒོམ་ལམ་པ་དང། མི་སློབ་ལམ་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད། བདེན་པ་མངོན་ ིརྟོགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་བུ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་བུ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། མཐར་ཕྱིན་གྱི་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་བུ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་དབྱེ་ན། སོ་སྐྱེས་དང། འཕགས་པ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ ིཉིད། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དབང་པོ་རྣོན་པོར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག །འཛིན་པ་

568 མཁས་གྲུབ་རྗེའི་གསུང་འབུམ་ཀ་པ།

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མ་མྱོང་བ། དབྱེ་ན་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་པ་དང། སྦྱོར་ལམ་པ་གཉིས། དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ཆོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་ ིཔའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱེས་བུ། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་འབྲིང་ཆུང་ངུ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་གསུམ་མོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱེས་བུ། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དྲོད། རྩེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཞི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཞིའོ། །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གང་ཞིག །འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མྱོང་བ། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པ། སྒོམ་ལམ་པ། མི་སློབ་ལམ་པ་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོའ་མཚན་ཉིད། ིབདེན་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱེས་བུ། དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ནས། ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་བར་བཅུ་དྲུག་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུ་དྲུག་གོ།
གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱེས་བུ།
དབྱེ་ན། ས་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་དགུ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དགུའོ། །གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། མཐར་ཕྱིན་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱེས་བུ། དབྱེ་ན། ལོངས་སྤྲུལ་གཉིས། ལམ་དང། གང་ཟག་འགལ་བས། མཐོང་ལམ་པ་དང་མཐོང་ལམ་གཉིས་མ་ནོར་བར་མཛོད། དེ་ཡང་1

མཐོང་ལམ་པ་ཞེས་པ་ནི་གང་ཟག་དང། མཐོང་ལམ་ཞེས་པ་ནི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ས་
ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་འདི་ནི། མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་དུ་མས་ཡང་ཡང་བསྐུལ་བའི་ངོར། ཤཀྱཱའི་དགེ་སློང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོས། དབེན་གནས་རི་བོ་མདངས་ཅན་གྱི་རི་ཁྲོད་དུ་སྦྱར་བའོ། །སརྦ་མངྒ་ལཾ།།

1 ཞོལ། ༡༥ ན ༢། གཙང་། ཤོག ༡༢ བ ༦ མཐོང་ལམ་ཞེས་པ་ནི་གང་ཟག་མཐོང་ལམ་ཞེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌།།ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའ་མཐུས།། ིཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབས་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའ་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ ིཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའ་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་ ིཔར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའ་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང༌། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་ ིདུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང༌། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའ་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ ིཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། དགེའོ།། །།